5654 = 1894

+3761

זה השער לה׳ צדיקים יבואו בו

מחזור

לשלש רגלים

מנהג ספרד

בקהילות קדושות קונשטאנטינה

ומדינות

מזרח ומערב ואיטליא יצ״ו

פוקו חזו. יראו צדיקים וישמחו ישרים ויעלוזו. אשר הכינותי לעם זו. פה נאספו העדרים. פירושים נהדרים. מסופרים וספרים. הלא המה מדברי הגאון יעב״ץ ושל״ה הקדוש דברים טהורים שארי קדושים מדור דורים. והג״ה מתוקנת ונכונה. עולה על כלנה. כאשר יראה הקורא בעין תבונה:

איאצו אין בוטיקה דיל סי׳ יוסף שלעזינגער אין ביינה.

שנת קבל רנת עמך לפ״ק

Machsor Tom. III

VIENNE 5650
JOS. SCHLESINGER LIBRAIRIE
I. Seitenstettengasse 5

אזהרה

שמענו מהרב גאון עוזנו חיד"א זלה"ה כתב בס"ב וז"ל

אחד השג הקודם ילך להוכה ריזה להביא כסא ומטיל מעשר על גנם לזכר ז' אושפיזין עילאין קדישין מעין דוגמא שבועין כיום שהיא כסא לאליהו הנביא זכור לטוב: וכתר בחסר סק דלי לא מספיקין ליה כסא לא אמי זלה סיהם לספרדי נודר סי' להזמין כסא לז' אושפיזין עילאין קדישין וכל לילה יאמר נסה לא נברהם שלו אושפיזין כו' ויקום ויבין ננרכה שהשייט לפסוק גם תנום סיהם:

יבין באור יום על מג לאטול סיום נבוכה לנס תונה ועל כן נכוים סגולים סבק יכוין לנאם רם ולקיים מעום הכילים כוים נבוכה עליה הראשון דילפים שין פ"ז תאג השעות:

בבכי יאמר הטלג והסדם והעדנה בעלי נולג שהכין גמרת ים כי כסה לא פיין דין קפירה ויברך לסוכה ויהפה סגפטרים דרוש. לפק. מורה. מפלה. הפה. מערב:

וילך לבית הכנסת הם ועתה בקיום מנוחי יתברך ויעשה נשלג עד ד' העתים נבנועים פ"ד הפעם בסודו ראשון שנה לשם נאנא ס' סוערים של השי פעמים ולסודו אחרון פעם אחת:

ישוב לתסום השושבנום הכף כענס' אי' שי כמים הרת השבץ:

דר שלא לשמוש כלל ולא לשתות אפי' מים אחר ישובה:

ערב סוכות

(א) **ערב** סוכות ישבול במקוה לקבל שפע משם ע"ב קס"א גימט' רג"ל ושייך ליטהר עצמו ברגל: (ב) יבקש ד' מינין ולא ליחוס במ"עות כדי שיהי' לו לולב ואתרוג יפים ומהודרים וגם אל הסוכה ישית עיניו לתקנה כהוגן: (ג) ילך לסוכה ויכוין להביא כסא ומעיל מפואר על גבה לזכר ז' אושפיזין עלאין קדישין מעין דוגמא שעושים ביום המילה לאליהו הנביא זכור לטוב וכתיב בזהר הקדוש דאי לא מתקנין ליה כסא לא אתי זאת שיהיה להחרדים לדבר ה' להזמין כסא לז' אושפיזין עלאין קדישין: (ד) ערב סוכות מצוה על כל איש ישראל להשתדל ולזרז הוא בעצמו ובכבודו להכין צרכי החג הקדוש הזה ואע"פ שיש לו כמה עבדים מצוה בו יותר מבשלוחו כמו שאמרו לענין שבת וכל דבר שיקנה תהיה מגמת פניו לכבוד הרגל: (ה) האיש הירא בבואו לעשות הסוכה מצוה עליו לעשותה במחשבה. במעשה ובדבור. במחשבה שתהיה כוונתו למצוה עד שיד שכלו מגעת. במעשה שתהיה עשיית המצוה בשמחה ובזריזות שלימה לה' אלהינו. בדבור שיוציא בשפתיו ויאמר. הריני מוכן ומזומן לקיים מצות חג הסוכות תעשה לך וכו': (ו) צריך ליזהר שלא יאכל בערב חג הסוכות מחצות ואילך כדי שיאכל בסוכה לתיאבון דגמרי ט"ו ט"ו מחג המצו' ואע"פ דבערב פסח לא אסרו אלא משעה עשירית טעמא דלא יוכל לאכול אלא מצה שהיא מה שאין כן בערב חג הסוכות שיוכל לאכול כל מה שירצה ואפשר שישבע הרבה ולא אכיל לתיאבון בסוכה:

דיני עירובי תבשילין ליום טוב

(א) **יום** טוב שחל להיות בה' או בו' בשבת לא יבשל לכתחילה לצורך שבת בקדר' בפני עצמה וע"י עירוב מבשל לכתחילה לשבת: (ב) ענין העירוב הוא שיתקן מעי"ט פת ותבשיל מאיזה תבשיל שיהיה או בשר או דג או ביצה והוא שיהיה בו כזית: (ג) ש"ץ יעשה עירוב בשביל מי ששכח או נאנס ולא הניח עירובו ובתחילה יזכה אותו לאחר ויאמר זה המזכה אני זוכה בזה העירוב בשביל כ"א מבני העיר שלא הניח עירובו כדי שיהיה מותר לבשל ואח"כ יקח הש"ץ העירוב בידו ויברך ויוסיף בסוף לנו וכו': (ד) אינו יכול לסמוך עצמו על עירוב הש"ץ אלא מי ששכח או נאנס או הניח עירובו ונאבד: (ה) צריך שיהיה תבשיל זה דבר הראוי ללפת בו את הפת לאפוקי דייסא וה"ה שאר מיני לפתן וקטנית במקום שאין דרך ללפת בהם את הפת אסור לערב בהם וצלי או שלוק או כבוש או מעושן הרי זה סומך עליהם: (ו) אם חל י"ט ביום ה' אעפ"י שהניח עירוב אינו יכול לבשל מי"ט א' לשבת: (ז) נאכל תבשיל העירוב או נאבד קודם שבשל לשבת אינו יכול לבשל אא"כ נשתייר ממנו כזית אבל אם נאכל או נאבד הפת אין בכך כלום: (ח) בן א"י העומד בח"ל בי"ט ב' של גליות הסמוך לשבת אינו יכול לעשות עירובי תבשילין בעי"ט לצורך בעל הבית משום דהוא אינו מחוייב וכל שאינו מחוייב בדבר אינו מוציא את אחרים ידי חובתם:

יום טוב קי אקאיסיו די סיאיר אין ב'יירניס נו גיזארן פארה שבת סין אזיר עירוב די ערב יום טוב. איסטי עירוב לו אזאן קון פאן אי גיזאדו. אי לה קאנטידאד די איסטי גיזאדו נו סיאה מינוס די קואנטו אונה אוליב'ה. איס מצוה סוב'רי כידו איזמברי אזיר איסטי עירוב איגואלמינטי פואידי אפרוב'יג'ארסי דיל עירוב דיל חכם סטו פק

עירוב תבשילין ליו"ט

קיסי אולבידו אוקיזפ'ואי פ'ורסאדו אוקילואיזו איסיליפירדייו. איסואחרה איל מאן אי איל גיז'אדו אין לה מאנו אי דירה לה ברכה :

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל מִצְוַת עֵירוּב :

בְּדֵין עֵירוּבָא יְהֵא שָׁרֵא לָנָא לְמֵיפָא וּלְבַשּׁוּלֵי וּלְאַטְמוּנֵי וּלְתַקּוּנֵי וּלְאַדְלוּקֵי שְׁרָגָא וּלְמֶעְבַּד כָּל צָרְכָּנָא מִיּוֹם טוֹב לְשַׁבָּת. (לָנָא וּלְכָל בְּנֵי הָעִיר הַזֹּאת) :

יש נוהגים בתפלת המנחה מכריז הש"ל כל מי שלא עשה עירוב ילך ויעשה : ובליל שני אחר קדיש תתקבל צריך להודיע בבית הכנסת ואומר מי שלא הניח עירובי תבשילין בתוך ביתו באונס או בשגגה יסמוך על שלי:

תפלה לומר ערב סכות

הנכנס לבית הכנסת שוהה ואומר :

מַה טֹּבוּ אֹהָלֶיךָ יַעֲקֹב מִשְׁכְּנֹתֶיךָ יִשְׂרָאֵל : וַאֲנִי בְּרֹב חַסְדְּךָ אָבֹא בֵיתֶךָ אֶשְׁתַּחֲוֶה אֶל הֵיכַל קָדְשְׁךָ בְּיִרְאָתֶךָ :

אחר העמידה למנחה

אנא יי ארך אפים אתה ובעל הרחמים גלוי וידוע לפניך שרצוננו לעשות רצונך ולקיים כל המצות אשר צויתנו ולהזהר בכל אזהרות שהזהרתנו ומי מעכב שאור שבעיסה מעכב. לכן יהי רצון מלפניך שתהיה בעזרנו בשנה הזאת הבא עלינו לשלום וזה היום תחילת דין וחשבון עונותינו עזרנו אלהי ישענו שלא נעבור אחד משס"ה לא תעשה ואל תביאנו לא לידי חטא ולא לידי עבירה והצילנו מכף דוב אורב יצרנו הרע ויחד לבבנו לאהבה וליראה את שמך והשיבנו אבינו לתורתך וקרבנו מלכנו לעבודתך והחזירנו בתשובה שלימה לפניך תמיד מראשית השנה ועד אחרית השנה ויקויים בנו מקרא שכתוב בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך אל יחסר ושנוכל לקיים מהיום והלאה כל מצוה שיזדמן לפנינו מרמ"ח מצות עשה ומה שלא נוכל לקיים תצרף מחשבתנו הטובה למעשה ונהיה אנחנו וצאצאינו וצאצאי צאצאנו כולנו יחד כלי מוכן לקבל נפש רוח ונשמה אשר נפחת בנו כדי שנחזור לעתיד למקור שחצבת נפשנו רוחנו ונשמתנו משם שלא נבוש בעולם הזה ולא נכלם בעולם הבא ולהיות מוכנים ומזומנים מאותם הנוחלים לחזות בנועם יי ולבקר בהיכלו כולו אומר כבוד אמן :

תפלה לומר קודם כל התפלות

לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ לְיַחֲדָא שֵׁם יה בו"ה בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל הֲרֵינִי מִתְפַּלֵּל

תְּפִלַּת (עַרְבִית). (שַׁחֲרִית). (מוּסָף). (מִנְחָה). לְיַחֵד סְפִירוֹת הָעֶלְיוֹנוֹת לְהַמְשִׁיךְ שֶׁפַע וּבְרָכָה עֲלֵיהֶן וּמִשָּׁם אֶל הַמַּדְרֵגוֹת הַתַּחְתּוֹנוֹת וּמִשָּׁם יוּשְׁפַּע עַל נַפְשֵׁנוּ רוּחֵינוּ וְנִשְׁמָתֵינוּ לְעָבְדְךָ וּלְיִרְאָה וּלְאַהֲבָה אֶת שִׁמְךָ נֶצַח סֶלָה וָעֶד. וִיהֵא תְּפִלָּתֵינוּ מְקוּבֶּלֶת וּמְרוּצָה לִפְנֵי כִּסֵּא כְּבוֹדְךָ לְהַעֲלוֹת עַל יְדֵי תְּפִלָּתֵינוּ פִּירוּרֵי נִיצוֹצֵי הַקְּדוּשָּׁה אֲשֶׁר נִתְפַּזְּרוּ בֵּין הַקְּלִיפּוֹת חַיִל בָּלַע וַיְקִיאֶנּוּ מִבִּטְנוֹ יוֹרִישֶׁנּוּ אֵל וּבִלַּע הַמָּוֶת לָנֶצַח וְתִצָּרֵף תְּפִלָּתֵינוּ עִם שְׁאָר תְּפִלּוֹת הַצַּדִּיקִים הַיּוֹדְעִים וְהַמְּכַוְּנִים כָּל כַּוָּנַת צֵירוּפֵי שְׁמוֹתֶיךָ הַקְּדוֹשִׁים וְכָל הַיִּחוּדִים וְזִוּוּגֵי מִדּוֹת הָעֶלְיוֹנוֹת הַבָּאִים עַל יְדֵי הַתְּפִלּוֹת וְהַבְּרָכוֹת. וּתְפִלָּתֵנוּ זוֹ אָנוּ מְכוּוָּנִים דֶּרֶךְ כְּלָל לְדַעַת רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחָאִי הַקָּדוֹשׁ וּלְדַעַת רַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ לְדַעַת יוֹתָם בֶּן עוּזִיָּה הַקָּדוֹשׁ. וּפִינוּ כְּפִיהֶם וּתְפִלָּתֵינוּ כִּתְפִלָּתָם וְכַוָּנָתֵינוּ כְּכַוָּנָתָם. וַהֲרֵי אָנוּ סוֹמְכִים עֲלֵיהֶם בַּכֹּל מִכֹּל כֹּל. יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִינוּ וְהֶגְיוֹן לִבֵּנוּ לְפָנֶיךָ יְהוָֹה צוּרֵנוּ וְגוֹאֲלֵינוּ:

תפלה לכל אדם לאומרה קודם שיתפלל

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָֹה אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁבְּשָׁעָה שֶׁאֲנִי עוֹמֵד הַיּוֹם לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלַּת (עַרְבִית) (שַׁחֲרִית) (מוּסָף) (מִנְחָה) הָסֵר מֵעָלַי כָּל מִינֵי מַחֲשָׁבוֹת זָרוֹת. וְכָל מִינֵי טִרְדָה. שֶׁלֹּא יְבַלְבְּלוּ מַחְשְׁבוֹתַי. וְתֵן לִי אוֹמֶץ כֹּחַ וּבַר לֵבָב לְהִתְפַּלֵּל. וְשֶׁלֹּא יִחַר גְּרוֹנִי וּתְהֵא עֲבוֹדָתִי עֲבוֹדַת קוֹדֶשׁ. וְלֹא יִהְיֶה לִי רִפְיוֹן יָדַיִם. וְיִשְׁלוֹט בִּי יֵצֶר הַטּוֹב. וְלֹא יִשְׁלוֹט בִּי יֵצֶר הָרָע. וְתֵן בְּלִבִּי אַהֲבָתְךָ וְיִרְאָתְךָ לַעֲמוֹד לְפָנֶיךָ לְשָׁרְתֶךָ. וּלְשׁוֹרֵר וּלְזַמֵּר לִשְׁמֶךָ. וּתְהֵא כַּוָּנָתִי לְשֵׁם שָׁמַיִם בְּלֵבָב שָׁלֵם. וְקַבֵּל תְּפִלָּתִי כְּקָרְבָּן הַקָּרֵב עַל יְדֵי הַכֹּהֲנִים. יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָֹה צוּרִי וְגוֹאֲלִי:

ואומר עשרה פעמים פסוק זה:

וְנֹחַ מָצָא חֵן בְּעֵינֵי יְהוָֹה:

ערבית לשלש רגלים

כשחל יום ראשון בשבת מתחילין:

מִזְמוֹר לְדָוִד הָבוּ לַיהוָֹה בְּנֵי אֵלִים הָבוּ לַיהוָֹה כָּבוֹד וָעֹז: הָבוּ לַיהוָֹה כְּבוֹד שְׁמוֹ הִשְׁתַּחֲווּ לַיהוָֹה בְּהַדְרַת קֹדֶשׁ: קוֹל יְהוָֹה עַל הַמָּיִם אֵל הַכָּבוֹד הִרְעִים

יְהוָֹה עַל מַיִם רַבִּים׃ קוֹל יְהוָֹה בַּכֹּחַ קוֹל יְהוָֹה בֶּהָדָר׃ קוֹל יְהוָֹה שֹׁבֵר אֲרָזִים וַיְשַׁבֵּר יְהוָֹה אֶת אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן׃ וַיַּרְקִידֵם כְּמוֹ עֵגֶל לְבָנוֹן וְשִׂרְיוֹן כְּמוֹ בֶן רְאֵמִים׃ קוֹל יְהוָֹה חֹצֵב לַהֲבוֹת אֵשׁ׃ קוֹל יְהוָֹה יָחִיל מִדְבָּר יָחִיל יְהוָֹה מִדְבַּר קָדֵשׁ׃ קוֹל יְהוָֹה יְחוֹלֵל אַיָּלוֹת וַיֶּחֱשֹׂף יְעָרוֹת וּבְהֵיכָלוֹ כֻּלּוֹ אֹמֵר כָּבוֹד׃ יְהוָֹה לַמַּבּוּל יָשָׁב וַיֵּשֶׁב יְהוָֹה מֶלֶךְ לְעוֹלָם׃ יְהוָֹה עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְהוָֹה יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם׃

וכשחל מועד או חול המועד ביום ששי אין אומרים במה מדליקין.

בַּמֶּה מַדְלִיקִין. וּבַמָּה אֵין מַדְלִיקִין. אֵין מַדְלִיקִין לֹא בְלֶכֶשׁ. וְלֹא בְחוֹסֶן. וְלֹא בְכַלָּךְ. וְלֹא בִפְתִילַת הָאִידָן. וְלֹא בִּפְתִילַת הַמִּדְבָּר. וְלֹא בִירוֹקָה שֶׁעַל פְּנֵי הַמָּיִם. וְלֹא בְזֶפֶת. וְלֹא בְשַׁעֲוָה. וְלֹא בְשֶׁמֶן קִיק. וְלֹא בְשֶׁמֶן שְׂרֵפָה. וְלֹא בְאַלְיָה. וְלֹא בְחֵלֶב. נָחוּם הַמָּדִי אוֹמֵר מַדְלִיקִין בְּחֵלֶב מְבוּשָּׁל וַחֲכָמִים אוֹמְרִים אֶחָד מְבוּשָּׁל וְאֶחָד שֶׁאֵינוֹ מְבוּשָּׁל אֵין מַדְלִיקִין בּוֹ׃ אֵין מַדְלִיקִין בְּשֶׁמֶן שְׂרֵפָה בְּיוֹם טוֹב. רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר אֵין מַדְלִיקִין בְּעִטְרָן מִפְּנֵי כְבוֹד הַשַּׁבָּת. וַחֲכָמִים מַתִּירִין בְּכָל הַשְּׁמָנִים. בְּשֶׁמֶן שֻׁמְשְׁמִין. בְּשֶׁמֶן אֱגוֹזִים. בְּשֶׁמֶן צְנוֹנוֹת. בְּשֶׁמֶן

פירוש מלוקט

במה מדליקין. נר של שבת במה עושין פתילות ושמנים להדליק: לא בלכש. כמין למר יש באחת בין הקליפה לעץ וקרוי לכש: בחוסן. פשתן שאינו מנופץ: בכלך. פסולת של משי

בפתילת האידן. כמין למר יש בערבה בין הקליפה לעץ: בפתילת המדבר. עלי עשב ערוך שגודלין אותם ומדליקין בהם: בירוקה שעל פני המים. כמין למר שגדל בדופני הספינה ששוהה זמן מרובה במים: עד כאן פסול פתילות מכאן ואילך פסול שמנים: לא בזפת ולא בשעוה. שלא יתן זפת ושעוה נתכת בנר במקום שמן וידליק אבל לעשות כמין פתילה ארוכה כמו שרגילין לעשות משעוה מותר: בשמן קיק. שמן שעולה מגרעינים שבתוך הלמר גפן: ופתילות שאמרו חכמים אין מדליקין בהם היינו מפני שאין האור נכנסת תוך הפתילה אלא סביב מבחוץ. ושמנים שאמרו חכמים אין מדליקין בהם, לפי שאינם נמשכין אחר הפתילה. ומתוך שאין הנר דולקת יפה חיישינן שמא יטה השמן עש"י הנר ונמצא מבעיר. א"נ שמא יניח הנר וילך. ואנן קי"ל דנר של שבת חובה: ולא בשמן שריפה. שמן של תרומה שנטמא וקרי ליה שמן שריפה הואיל ועומד לשריפה. וה"ט שאל להיות בע"ש עסקי' בהמדליק הנר מבע"י ואלא שורף שמן שמא של תרומה בי"ט. ואנן קי"ל אין שורפין קדשים בי"ט: וחכמים אומרים. והלכה כחכמים: אין מדליקין בשמן שרפה ביום טוב. משמא דמפרש דלפי

דגים. בשמן פקועות. בעטרן ובנפט: רבי טרפון אומר אין מדליקין אלא בשמן זית בלבד. כל היוצא מן העץ אין מדליקין בו אלא פשתן וכל היוצא מן העץ אינו מטמא טומאת אוהלים אלא פשתן. פתילת הבגד שקפלה ולא הבהבה. רבי אליעזר אומר טמאה היא ואין מדליקין בה. רבי עקיבא אומר טהורה היא ומדליקין בה. לא יקוב אדם שפופרת של ביצה וימלאנה שמן. ויתננה על פי הנר בשביל שתהא מנטפת ואפילו היא של חרס. ורבי יהודה מתיר. אבל אם חברה היוצר מתחלה מותר. מפני שהוא כלי אחד: לא ימלא אדם קערה שמן. ויתננה בצד הנר ויתן ראש הפתילה בתוכה. בשביל שתהא שואבת. ורבי יהודה מתיר: המכבה את הנר. מפני שהוא מתירא מפני גוים. מפני לסטים. מפני רוח רעה. ואם בשביל החולה שיישן פטור: כחס על הנר כחס על השמן כחס על הפתילה חייב. ורבי יוסי פוטר בכלן. חוץ מן הפתילה מפני שהוא עושה

פירוש מלוקט

קאמר ת"ק תנן ולא בשמן שרפה לפי שאין מדליקין בשמן שריפה בי"ט שאין שורפין קדשים בי"ט: בעטרן. פסולת של זפת וריחו רע ביותר. ומיהו נמשך אחר הפתילה יותר מן הזפת מפני שהוא רך הלכך אלמלא מפני כבוד שבת הוי מדליקין בו: שומשמין. זרע דק מתוק: שמן צנונות. היוצא מזרע צנון: פקועות. דלעת מדברית: נפט. מין זפת הוא ולבן וריחו רע: והלכה כחכמים שמדליקין בכל השמנים חוץ מאותן הפסולות שנמנו לעיל. וחוץ משמן אפרסמון ונפט לבן: כל היוצא מן העץ אין מדליקין בו. לעשות ממנו פתילה. וקנבוס ולמר גפן לאו יוצאין מן העץ נינהו אלא מיני זרע הן הלכך מדליקין בהן: ואינו מטמא טומאת אוהלים. אם עשה מהם אוהל והמת תחתיו חוץ כשאר בית ואינו ענין הזאה טבילה דאוהל עצמו אינו מקבל טומאה אלא כלים שתחתיו: אלא פשתן. שאם עשה ממנו אוהל והמת תחתיו. האוהל עצמו טמא: ר"א אומר. והלכה כר"ע: שקפלה. שקליפה הקשה העליונה: בשביל שתהא מנטפת. טפה טפה לתוך הנר. וטעמא גזירה שמא יסתפק ממנו וכיון דאקלוהו לנר חייב משום מכבה: אפי' היא של חרס. דמאיס אפ"ה גזרינן כיון שאין הפתילה דולקת בתוך זה הכלי יסבור שאין כאן משום מכבה: ור"י מתיר. דלא גזר: מפני שהוא כלי אחד. ותו ליכא למיחש. דמשום איסורא דשבת בדיל מיניה: ויתן ראש הפתילה. שהוא יוצא מן הנר לתוך השמן ונמשך דרך הפתילה לראש הדולק: ור"י מתיר. ובשניהם אין הלכה כר"י: מפני עכו"ם. כגון פרסיים שאין מניחין להדליק אור ביום אידם: מפני לסטים. שלא יראו שיש שם אדם ויבאו עליו: מפני רוח רעה. השורה עליו וכשאינו רואה נוח לו: בשביל החולה. שיש בו סכנה. וכן מפני עכו"ם מפני לסטים מפני רוח רעה. מיירי שיש סכנה: כחס על הנר. שלא יפקע: חייב. קסבר מלאכה שאינה צריכה לגופה חייב: ורבי יוסי פוטר משום דכולהו הוי מלאכה שאצ"ל וס"ל

פֶּחָם. עַל שָׁלוֹשׁ עֲבֵירוֹת נָשִׁים מֵתוֹת בִּשְׁעַת לֵידָתָן. עַל שֶׁאֵינָן זְהִירוֹת בְּנִדָּה. וּבְחַלָּה. וּבְהַדְלָקַת הַנֵּר: שְׁלשָׁה דְבָרִים צָרִיךְ אָדָם לוֹמַר בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ עֶרֶב שַׁבָּת עִם חֲשֵׁכָה. עִשַּׂרְתֶּן עֵרַבְתֶּן הַדְלִיקוּ אֶת הַנֵּר. סָפֵק חֲשֵׁכָה. סָפֵק אֵינָהּ חֲשֵׁכָה. אֵין מְעַשְּׂרִין אֶת הַוַּדַּאי וְאֵין מַטְבִּילִין אֶת הַכֵּלִים וְאֵין מַדְלִיקִין אֶת הַנֵּרוֹת. אֲבָל מְעַשְּׂרִין אֶת הַדְּמַאי וּמְעָרְבִין וְטוֹמְנִין אֶת הַחַמִּין:

רַבִּי חֲנַנְיָה בֶּן עֲקַשְׁיָא אוֹמֵר. רָצָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְזַכּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל לְפִיכָךְ הִרְבָּה לָהֶם תּוֹרָה וּמִצְוֹת שֶׁנֶּאֱמַר יְהוָה חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר:

ואחר כך קדיש דרבנן ואומרים:

מחברו ר' שלמה הלוי אלקבץ זצ"ל:

לְכָה דוֹדִי לִקְרַאת כַּלָּה. פְּנֵי שַׁבָּת נְקַבְּלָה:

שָׁמוֹר וְזָכוֹר בְּדִבּוּר אֶחָד. הִשְׁמִיעָנוּ אֵל הַמְיֻחָד. יְהוָה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד. לְשֵׁם וּלְתִפְאֶרֶת וְלִתְהִלָּה: לכה

לִקְרַאת שַׁבָּת לְכוּ וְנֵלְכָה. כִּי הִיא מְקוֹר הַבְּרָכָה מֵרֹאשׁ מִקֶּדֶם נְסוּכָה. סוֹף מַעֲשֶׂה בְּמַחֲשָׁבָה תְּחִלָּה: לכה

מִקְדַּשׁ מֶלֶךְ עִיר מְלוּכָה. קוּמִי צְאִי מִתּוֹךְ הַהֲפֵכָה. רַב לָךְ שֶׁבֶת בְּעֵמֶק הַבָּכָא. וְהוּא יַחֲמוֹל עָלַיִךְ חֶמְלָה: לכה

כשחל י"ט בשבת אין לומר התנערי עי' ק"ס

הִתְנַעֲרִי מֵעָפָר קוּמִי. לִבְשִׁי בִּגְדֵי תִפְאַרְתֵּךְ עַמִּי. עַל יַד בֶּן יִשַׁי בֵּית הַלַּחְמִי. קָרְבָה אֶל נַפְשִׁי גְּאָלָהּ:) לכה

פירוש מוקט

מלאכה שאצ"ל פטור: מפני שהוא עושה פחם. שהוא מתכוין לעשות עכשיו בכיבוי זה פחם שתהא מהותהבת להאיר יפה אזי הוי מלאכ' שצריך לגופה: בשעת לידתן. בשעת סכנה מזומן פורעניות: עם חשיכה. כשהוא סמוך לחשיכ': הדליקו. לא שייך בלשון שאלה שהרי רואה אם הדליקו או לא: אין מעשרין. דהוי מתקן. וכן אין מטבילין: אבל מעשרין את הדמאי. ולא דמי למתקן דרוב ע"ה מעשרין הם: וטומנין את החמין. בדבר שאינו מוסיף הבל:

נסוכה. נתכבדה: סוף מעשה כו'. אף שהוא סוף ימי המעשה עכ"ז היה תחלה במחשבה: מקדש מלך. זה ירושלים: ההפכה. הגלות: על יד בן ישי. משיח בן דוד בן ישי שבא מבית לחם: לא תבושי. אתם ישראל: בן פרצי. ע"י משיח שיהיה מבני פרץ.

הִתְעוֹרְרִי. הִתְעוֹרְרִי. כִּי בָא אוֹרֵךְ קוּמִי אוֹרִי. עוּרִי עוּרִי
שִׁיר דַּבֵּרִי. כְּבוֹד יְהוָֹה עָלַיִךְ נִגְלָה: לכה

לֹא תֵבוֹשִׁי וְלֹא תִכָּלְמִי. מַה תִּשְׁתּוֹחֲחִי וּמַה תֶּהֱמִי. בָּךְ
יֶחֱסוּ עֲנִיֵּי עַמִּי. וְנִבְנְתָה עִיר עַל תִּלָּהּ: לכה

וְהָיוּ לִמְשִׁסָּה שׁוֹסָיִךְ. וְרָחֲקוּ כָּל מְבַלְּעָיִךְ. יָשִׂישׂ עָלַיִךְ
אֱלֹהָיִךְ. כִּמְשׂוֹשׂ חָתָן עַל כַּלָּה: לכה

יָמִין וּשְׂמֹאל תִּפְרוֹצִי. וְאֶת יְהוָֹה תַּעֲרִיצִי. עַל יַד אִישׁ
בֶּן פַּרְצִי. וְנִשְׂמְחָה וְנָגִילָה: לכה

כשאומר בואי בשלום מנהג נכון לקוה בגילה יתירה:

בּוֹאִי בְשָׁלוֹם עֲטֶרֶת בַּעְלָהּ. גַּם בְּשִׂמְחָה בְּרִנָּה וּבְצָהֳלָה
תּוֹךְ אֱמוּנֵי עַם סְגֻלָּה. בּוֹאִי כַלָּה בּוֹאִי כַלָּה:
תּוֹךְ אֱמוּנֵי עַם סְגֻלָּה. בּוֹאִי כַלָּה שַׁבָּת מַלְכְּתָא:

(צב) מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת. טוֹב לְהֹדוֹת לַיהוָֹה וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ עֶלְיוֹן
לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת: עֲלֵי עָשׂוֹר וַעֲלֵי
נָבֶל עֲלֵי הִגָּיוֹן בְּכִנּוֹר: כִּי שִׂמַּחְתַּנִי יְהוָֹה בְּפָעֳלֶךָ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אֲרַנֵּן:
מַה גָּדְלוּ מַעֲשֶׂיךָ יְהוָֹה מְאֹד עָמְקוּ מַחְשְׁבֹתֶיךָ: אִישׁ בַּעַר לֹא יֵדָע
וּכְסִיל לֹא יָבִין אֶת זֹאת: בִּפְרֹחַ רְשָׁעִים כְּמוֹ עֵשֶׂב וַיָּצִיצוּ כָּל פֹּעֲלֵי
אָוֶן לְהִשָּׁמְדָם עֲדֵי עַד: וְאַתָּה מָרוֹם לְעֹלָם יְהוָֹה: כִּי הִנֵּה אֹיְבֶיךָ
יְהוָֹה כִּי הִנֵּה אֹיְבֶיךָ יֹאבֵדוּ יִתְפָּרְדוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן: וַתָּרֶם כִּרְאֵים קַרְנִי
בַּלֹּתִי בְּשֶׁמֶן רַעֲנָן: וַתַּבֵּט עֵינִי בְּשׁוּרָי בַּקָּמִים עָלַי מְרֵעִים תִּשְׁמַעְנָה
אָזְנָי: צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרָח כְּאֶרֶז בַּלְּבָנוֹן יִשְׂגֶּה: שְׁתוּלִים בְּבֵית יְהוָֹה

פירוש מלוקט

ליום השבת. מזמור זה שהקב"ה שיהיו הלוים מזמרים אותו על הדוכן בשבת: **בבוקר.** בעת הגאולה: **ואמונתך בלילות.** להאמנת בעת הגלות באמונתך שתשמור הבטחתך: **עשור ונבל.** כלי זמר: **עלי הגיון בכנור.** על השיר. שבדיבור הפה מנגן בכנור לבסם הקול כדרך המנגנים: **הגיון.** ענין דיבור: **איש בער לא ידע.** את האמור למטה: בפרוח רשעים כמו עשב, אינם יודעים שהפרחתם אינה אלא להשמידם עדי עד שמשלם לשונאיו על פניהם להאבידם: **ואתה מרום.** בכל משפטיך ידך על העליונה שהכל מצדיקים עליהם את דינך: **ותרם.** אבל קרני תרומם: **כראם.** שם חיה: **בלתי.** לשון בלול היא' נבלל בראשי בשמן לח ודשן. והוא משל על ריבוי התענוג רענן. ענין לחות: **בשורי.** במביטים עלי לרעה. כמו בשוררי: **בקמים עלי מרעים.** על הרשעים הקמים עלי שמעו אזני מאמרי הסרבור שלא יועילו לכלות אותנו: **צדיק כתמר יפרח.** לעשות פירות: **כארז בלבנון.** להצליח גזעו: **ישגה.** יתגדל: **שתולים.** נטועים יהיו הצדיקים בבית ה': **ינובון.** ילמחון: **דשנים.** שמנים: **ורעננים** יהיו. ולא יגידו כי ישר ה':

בְּחַצְרוֹת אֱלֹהֵינוּ יַפְרִיחוּ: עוֹד יְנוּבוּן בְּשֵׂיבָה דְּשֵׁנִים וְרַעֲנַנִּים יִהְיוּ: לְהַגִּיד כִּי יָשָׁר יְהוָה צוּרִי וְלֹא עַוְלָתָה בּוֹ:

יְיָ מָלָךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ לָבֵשׁ יְיָ עֹז הִתְאַזָּר אַף תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל תִּמּוֹט: נָכוֹן כִּסְאֲךָ מֵאָז מֵעוֹלָם אָתָּה: נָשְׂאוּ נְהָרוֹת יְיָ נָשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם יִשְׂאוּ נְהָרוֹת דָּכְיָם: מִקֹּלוֹת מַיִם רַבִּים אַדִּירִים מִשְׁבְּרֵי יָם אַדִּיר בַּמָּרוֹם יְיָ: עֵדֹתֶיךָ נֶאֶמְנוּ מְאֹד לְבֵיתְךָ נַאֲוָה קֹדֶשׁ יְיָ לְאֹרֶךְ יָמִים:

ובחול המועד בסוכ׳ מתחילין המזמור השייך מאותו הרגל:

מִזְמוֹר לְסֻכּוֹת

לַמְנַצֵּחַ מַשְׂכִּיל לִבְנֵי קֹרַח: כְּאַיָּל תַּעֲרֹג עַל אֲפִיקֵי מָיִם כֵּן נַפְשִׁי תַעֲרֹג אֵלֶיךָ אֱלֹהִים: צָמְאָה נַפְשִׁי לֵאלֹהִים לְאֵל חָי מָתַי אָבוֹא וְאֵרָאֶה פְּנֵי אֱלֹהִים: הָיְתָה לִּי דִמְעָתִי לֶחֶם יוֹמָם וָלָיְלָה בֶּאֱמֹר אֵלַי כָּל הַיּוֹם אַיֵּה אֱלֹהֶיךָ: אֵלֶּה אֶזְכְּרָה וְאֶשְׁפְּכָה עָלַי נַפְשִׁי כִּי אֶעֱבֹר בַּסָּךְ אֶדַּדֵּם עַד בֵּית אֱלֹהִים בְּקוֹל רִנָּה וְתוֹדָה הָמוֹן חוֹגֵג: מַה תִּשְׁתּוֹחֲחִי נַפְשִׁי וַתֶּהֱמִי עָלָי הוֹחִילִי לֵאלֹהִים כִּי עוֹד אוֹדֶנּוּ יְשׁוּעוֹת פָּנָיו: אֱלֹהַי עָלַי נַפְשִׁי תִשְׁתּוֹחָח עַל כֵּן אֶזְכָּרְךָ מֵאֶרֶץ יַרְדֵּן וְחֶרְמוֹנִים מֵהַר מִצְעָר: תְּהוֹם אֶל תְּהוֹם קוֹרֵא לְקוֹל צִנּוֹרֶיךָ כָּל מִשְׁבָּרֶיךָ וְגַלֶּיךָ עָלַי עָבָרוּ: יוֹמָם יְצַוֶּה יְיָ חַסְדּוֹ וּבַלַּיְלָה שִׁירֹה עִמִּי תְּפִלָּה לְאֵל חַיָּי: אוֹמְרָה לְאֵל סַלְעִי לָמָה שְׁכַחְתָּנִי לָמָּה קֹדֵר אֵלֵךְ בְּלַחַץ אוֹיֵב: בְּרֶצַח בְּעַצְמוֹתַי חֵרְפוּנִי צוֹרְרָי בְּאָמְרָם אֵלַי כָּל הַיּוֹם אַיֵּה אֱלֹהֶיךָ: מַה תִּשְׁתּוֹחֲחִי נַפְשִׁי

פירוש מלוקט

ה׳ מלך. יאמרו לעתיד: גאות לבש. להתגאות על הכל; לבש ה׳ עוז. ר״ל עתה הראה כחו: אף תכון אז יכירו הכל כי אף העולם אתה הכנסת לבל תהי נוטה ליפול; נשאו נהרות ה׳. לשון צעקה וקובלן הוא זה. אמר ה׳ הנה השוטפים כנהרות נשאו קולם והמיון: דכים. שבירת גליהם: מקולות מים רבים. ידעתי אני כי יותר מקולות המים הרבים אשר יהמיון עלינו. ומאדירי משברי הים הזה אשר אדיר במרום ה׳ ויוכל תקיפה עליהם: משברי ים. הם גלי הים: עדותיך. שהעידו והבטיחו בבנין לביתך שהוא נאוה קודש; נאמנו מאוד לביתך. ולאורך אני מלפה להם ואע״פ שארכו הימים נאמני־הם לפי מאוד: נאוה. לשון נוה (כמו בנאות דשא);

ומה תֶּהֱמִי עָלָי הוֹחִילִי לֵאלֹהִים כִּי עוֹד אוֹדֶנּוּ יְשׁוּעוֹת פָּנַי וֵאלֹהָי׃

שָׁפְטֵנִי אֱלֹהִים וְרִיבָה רִיבִי מִגּוֹי לֹא חָסִיד מֵאִישׁ מִרְמָה וְעַוְלָה תְפַלְּטֵנִי׃ כִּי אַתָּה אֱלֹהֵי מָעוּזִּי לָמָה זְנַחְתָּנִי לָמָּה קֹדֵר אֶתְהַלֵּךְ בְּלַחַץ אוֹיֵב׃ שְׁלַח אוֹרְךָ וַאֲמִתְּךָ הֵמָּה יַנְחוּנִי יְבִיאוּנִי אֶל הַר קָדְשְׁךָ וְאֶל מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ׃ וְאָבוֹאָה אֶל מִזְבַּח אֱלֹהִים אֶל אֵל שִׂמְחַת גִּילִי וְאוֹדְךָ בְכִנּוֹר אֱלֹהִים אֱלֹהָי׃ מַה תִּשְׁתּוֹחֲחִי נַפְשִׁי וּמַה תֶּהֱמִי עָלָי הוֹחִילִי לֵאלֹהִים כִּי עוֹד אוֹדֶנּוּ יְשׁוּעוֹת פָּנַי וֵאלֹהָי׃

מזמור לשמיני עצרת

לַמְנַצֵּחַ עַל הַשְּׁמִינִית מִזְמוֹר לְדָוִד׃ הוֹשִׁיעָה יְיָ כִּי גָמַר חָסִיד כִּי פַסּוּ אֱמוּנִים מִבְּנֵי אָדָם׃ שָׁוְא יְדַבְּרוּ אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ שְׂפַת חֲלָקוֹת בְּלֵב וָלֵב יְדַבֵּרוּ׃ יַכְרֵת יְיָ כָּל שִׂפְתֵי חֲלָקוֹת לָשׁוֹן מְדַבֶּרֶת גְּדֹלוֹת׃ אֲשֶׁר אָמְרוּ לִלְשֹׁנֵנוּ נַגְבִּיר שְׂפָתֵינוּ אִתָּנוּ מִי אָדוֹן לָנוּ׃ מִשֹּׁד עֲנִיִּים מֵאַנְקַת אֶבְיוֹנִים עַתָּה אָקוּם יֹאמַר יְיָ אָשִׁית בְּיֵשַׁע יָפִיחַ לוֹ׃ אִמְרוֹת יְיָ אֲמָרוֹת טְהֹרוֹת כֶּסֶף צָרוּף בַּעֲלִיל לָאָרֶץ מְזֻקָּק שִׁבְעָתָיִם׃ אַתָּה יְהוָה תִּשְׁמְרֵם תִּצְּרֶנּוּ מִן הַדּוֹר זוּ לְעוֹלָם׃ סָבִיב רְשָׁעִים יִתְהַלָּכוּן כְּרֻם זֻלּוּת לִבְנֵי אָדָם׃

מזמור של פסח

הוֹדוּ לַייָ כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ יֹאמְרוּ גְּאוּלֵי יְיָ אֲשֶׁר גְּאָלָם מִיַּד צָר׃ וּמֵאֲרָצוֹת קִבְּצָם מִמִּזְרָח וּמִמַּעֲרָב מִצָּפוֹן וּמִיָּם׃ תָּעוּ בַמִּדְבָּר בִּישִׁימוֹן דָּרֶךְ עִיר מוֹשָׁב לֹא מָצָאוּ׃ רְעֵבִים גַּם צְמֵאִים נַפְשָׁם

בָּהֶם תִּתְעַטָּף: וַיִּצְעֲקוּ אֶל יְיָ בַּצַּר לָהֶם מִמְּצוּקוֹתֵיהֶם יַצִּילֵם: וַיַּדְרִיכֵם
בְּדֶרֶךְ יְשָׁרָה לָלֶכֶת אֶל עִיר מוֹשָׁב: יוֹדוּ לַייָ חַסְדּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי
אָדָם: כִּי הִשְׂבִּיעַ נֶפֶשׁ שֹׁקֵקָה וְנֶפֶשׁ רְעֵבָה מִלֵּא טוֹב: יוֹשְׁבֵי חֹשֶׁךְ
וְצַלְמָוֶת אֲסִירֵי עֳנִי וּבַרְזֶל: כִּי הִמְרוּ אִמְרֵי אֵל וַעֲצַת עֶלְיוֹן נָאָצוּ:
וַיַּכְנַע בֶּעָמָל לִבָּם כָּשְׁלוּ וְאֵין עֹזֵר: וַיִּזְעֲקוּ אֶל יְיָ בַּצַּר לָהֶם מִמְּצוּקוֹתֵיהֶם
יוֹשִׁיעֵם: יוֹצִיאֵם מֵחֹשֶׁךְ וְצַלְמָוֶת וּמוֹסְרוֹתֵיהֶם יְנַתֵּק: יוֹדוּ לַייָ חַסְדּוֹ
וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי אָדָם: כִּי שִׁבַּר דַּלְתוֹת נְחֹשֶׁת וּבְרִיחֵי בַרְזֶל גִּדֵּעַ:
אֱוִלִים מִדֶּרֶךְ פִּשְׁעָם וּמֵעֲוֹנֹתֵיהֶם יִתְעַנּוּ: כָּל אֹכֶל תְּתַעֵב נַפְשָׁם וַיַּגִּיעוּ
עַד שַׁעֲרֵי מָוֶת: וַיִּזְעֲקוּ אֶל יְיָ בַּצַּר לָהֶם מִמְּצוּקוֹתֵיהֶם יוֹשִׁיעֵם: יִשְׁלַח
דְּבָרוֹ וְיִרְפָּאֵם וִימַלֵּט מִשְּׁחִיתוֹתָם: יוֹדוּ לַייָ חַסְדּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי אָדָם
וְיִזְבְּחוּ זִבְחֵי תוֹדָה וִיסַפְּרוּ מַעֲשָׂיו בְּרִנָּה: יוֹרְדֵי הַיָּם בָּאֳנִיּוֹת עֹשֵׂי
מְלָאכָה בְּמַיִם רַבִּים: הֵמָּה רָאוּ מַעֲשֵׂי יְיָ וְנִפְלְאוֹתָיו בִּמְצוּלָה: וַיֹּאמֶר
וַיַּעֲמֵד רוּחַ סְעָרָה וַתְּרוֹמֵם גַּלָּיו: יַעֲלוּ שָׁמַיִם יֵרְדוּ תְהוֹמוֹת נַפְשָׁם
בְּרָעָה תִתְמוֹגָג: יָחוֹגּוּ וְיָנוּעוּ כַּשִּׁכּוֹר וְכָל חָכְמָתָם תִּתְבַּלָּע: וַיִּצְעֲקוּ
אֶל יְיָ בַּצַּר לָהֶם וּמִמְּצוּקֹתֵיהֶם יוֹצִיאֵם: יָקֵם סְעָרָה לִדְמָמָה וַיֶּחֱשׁוּ
גַּלֵּיהֶם: וַיִּשְׂמְחוּ כִי יִשְׁתֹּקוּ וַיַּנְחֵם אֶל מְחוֹז חֶפְצָם: יוֹדוּ לַייָ חַסְדּוֹ
וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי אָדָם: וִירוֹמְמוּהוּ בִּקְהַל עָם וּבְמוֹשַׁב זְקֵנִים יְהַלְלוּהוּ:
יָשֵׂם נְהָרוֹת לְמִדְבָּר וּמֹצָאֵי מַיִם לְצִמָּאוֹן: אֶרֶץ פְּרִי לִמְלֵחָה מֵרָעַת
יוֹשְׁבֵי בָהּ: יָשֵׂם מִדְבָּר לַאֲגַם מַיִם וְאֶרֶץ צִיָּה לְמֹצָאֵי מָיִם: וַיּוֹשֶׁב שָׁם
רְעֵבִים וַיְכוֹנְנוּ עִיר מוֹשָׁב: וַיִּזְרְעוּ שָׂדוֹת וַיִּטְּעוּ כְרָמִים וַיַּעֲשׂוּ פְּרִי
תְבוּאָה: וַיְבָרְכֵם וַיִּרְבּוּ מְאֹד וּבְהֶמְתָּם לֹא יַמְעִיט: וַיִּמְעֲטוּ וַיָּשֹׁחוּ
מֵעֹצֶר רָעָה וְיָגוֹן: שֹׁפֵךְ בּוּז עַל נְדִיבִים וַיַּתְעֵם בְּתֹהוּ לֹא דָרֶךְ: וַיְשַׂגֵּב
אֶבְיוֹן מֵעוֹנִי וַיָּשֶׂם כַּצֹּאן מִשְׁפָּחוֹת: יִרְאוּ יְשָׁרִים וְיִשְׂמָחוּ וְכָל עַוְלָה
קָפְצָה פִּיהָ: מִי חָכָם וְיִשְׁמָר־אֵלֶּה וְיִתְבּוֹנְנוּ חַסְדֵי יְיָ:

מִזְמוֹר שֶׁל שָׁבוּעוֹת

לַמְנַצֵּחַ לְדָוִד מִזְמוֹר שִׁיר: יָקוּם אֱלֹהִים יָפוּצוּ אוֹיְבָיו וְיָנוּסוּ מְשַׂנְאָיו
מִפָּנָיו: כְּהִנְדֹּף עָשָׁן תִּנְדֹּף כְּהִמֵּס דּוֹנַג מִפְּנֵי אֵשׁ יֹאבְדוּ
רְשָׁעִים מִפְּנֵי אֱלֹהִים: וְצַדִּיקִים יִשְׂמְחוּ יַעַלְצוּ לִפְנֵי אֱלֹהִים וְיָשִׂישׂוּ
בְשִׂמְחָה: שִׁירוּ לֵאלֹהִים זַמְּרוּ שְׁמוֹ סֹלּוּ לָרֹכֵב בָּעֲרָבוֹת בְּיָהּ שְׁמוֹ
וְעִלְזוּ לְפָנָיו: אֲבִי יְתוֹמִים וְדַיַּן אַלְמָנוֹת אֱלֹהִים בִּמְעוֹן קָדְשׁוֹ: אֱלֹהִים

מוֹשִׁיב יְחִידִים בַּיְתָה מוֹצִיא אֲסִירִים בַּכּוֹשָׁרוֹת אַךְ סוֹרְרִים שָׁכְנוּ צְחִיחָה: אֱלֹהִים בְּצֵאתְךָ לִפְנֵי עַמֶּךָ בְּצַעְדְּךָ בִישִׁימוֹן סֶלָה: אֶרֶץ רָעָשָׁה אַף שָׁמַיִם נָטְפוּ מִפְּנֵי אֱלֹהִים זֶה סִינַי מִפְּנֵי אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: גֶּשֶׁם נְדָבוֹת תָּנִיף אֱלֹהִים נַחֲלָתְךָ וְנִלְאָה אַתָּה כוֹנַנְתָּהּ: חַיָּתְךָ יָשְׁבוּ בָהּ תָּכִין בְּטוֹבָתְךָ לֶעָנִי אֱלֹהִים: אֲדֹנָי יִתֶּן אֹמֶר הַמְבַשְּׂרוֹת צָבָא רָב: מַלְכֵי צְבָאוֹת יִדֹּדוּן יִדֹּדוּן וּנְוַת בַּיִת תְּחַלֵּק שָׁלָל: אִם תִּשְׁכְּבוּן בֵּין שְׁפַתָּיִם כַּנְפֵי יוֹנָה נֶחְפָּה בַכֶּסֶף וְאֶבְרוֹתֶיהָ בִּירַקְרַק חָרוּץ: בְּפָרֵשׂ שַׁדַּי מְלָכִים בָּהּ תַּשְׁלֵג בְּצַלְמוֹן: הַר אֱלֹהִים הַר בָּשָׁן הַר גַּבְנֻנִּים הַר בָּשָׁן: לָמָּה תְּרַצְּדוּן הָרִים גַּבְנֻנִּים הָהָר חָמַד אֱלֹהִים לְשִׁבְתּוֹ אַף יְיָ יִשְׁכֹּן לָנֶצַח: רֶכֶב אֱלֹהִים רִבֹּתַיִם אַלְפֵי שִׁנְאָן אֲדֹנָי בָם סִינַי בַּקֹּדֶשׁ: עָלִיתָ לַמָּרוֹם שָׁבִיתָ שֶּׁבִי לָקַחְתָּ מַתָּנוֹת בָּאָדָם וְאַף סוֹרְרִים לִשְׁכֹּן יָהּ אֱלֹהִים: בָּרוּךְ אֲדֹנָי יוֹם יוֹם יַעֲמָס־לָנוּ הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ סֶלָה: הָאֵל לָנוּ אֵל לְמוֹשָׁעוֹת וְלֵיהוִֹה אֲדֹנָי לַמָּוֶת תּוֹצָאוֹת: אַךְ אֱלֹהִים יִמְחַץ רֹאשׁ אֹיְבָיו קָדְקֹד שֵׂעָר מִתְהַלֵּךְ בַּאֲשָׁמָיו: אָמַר אֲדֹנָי מִבָּשָׁן אָשִׁיב אָשִׁיב מִמְּצֻלוֹת יָם: לְמַעַן תִּמְחַץ רַגְלְךָ בְּדָם לְשׁוֹן כְּלָבֶיךָ מֵאֹיְבִים מִנֵּהוּ: רָאוּ הֲלִיכוֹתֶיךָ אֱלֹהִים הֲלִיכוֹת אֵלִי מַלְכִּי בַקֹּדֶשׁ: קִדְּמוּ שָׁרִים אַחַר נֹגְנִים בְּתוֹךְ עֲלָמוֹת תּוֹפֵפוֹת: בְּמַקְהֵלוֹת בָּרְכוּ אֱלֹהִים אֲדֹנָי מִמְּקוֹר יִשְׂרָאֵל: שָׁם בִּנְיָמִן צָעִיר רֹדֵם שָׂרֵי יְהוּדָה רִגְמָתָם שָׂרֵי זְבֻלוּן שָׂרֵי נַפְתָּלִי: צִוָּה אֱלֹהֶיךָ עֻזֶּךָ עוּזָּה אֱלֹהִים זוּ פָּעַלְתָּ לָּנוּ: מֵהֵיכָלֶךָ עַל יְרוּשָׁלָיִם לְךָ יוֹבִילוּ מְלָכִים שָׁי: גְּעַר חַיַּת קָנֶה עֲדַת אַבִּירִים בְּעֶגְלֵי עַמִּים מִתְרַפֵּס בְּרַצֵּי כָסֶף בִּזַּר עַמִּים קְרָבוֹת יֶחְפָּצוּ: יֶאֱתָיוּ חַשְׁמַנִּים מִנִּי מִצְרָיִם כּוּשׁ תָּרִיץ יָדָיו לֵאלֹהִים: מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ שִׁירוּ לֵאלֹהִים זַמְּרוּ אֲדֹנָי סֶלָה: לָרֹכֵב בִּשְׁמֵי שְׁמֵי קֶדֶם הֵן יִתֵּן בְּקוֹלוֹ קוֹל עֹז: תְּנוּ עֹז לֵאלֹהִים עַל יִשְׂרָאֵל גַּאֲוָתוֹ וְעֻזּוֹ בַּשְּׁחָקִים: נוֹרָא אֱלֹהִים מִמִּקְדָּשֶׁיךָ אֵל יִשְׂרָאֵל הוּא נֹתֵן עֹז וְתַעֲצֻמוֹת לָעָם בָּרוּךְ אֱלֹהִים:

ואומר החזן

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵהּ וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ וְיַצְמַח פּוּרְקָנֵהּ. וִיקָרֵב מְשִׁיחֵהּ. בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן: יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא יִתְבָּרַךְ. וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל. שְׁמֵהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵלָּא מִן כָּל בִּרְכָתָא שִׁירָתָא תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא. דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן:

וחומר סחן ברכו את יהוה המבורך. ואומרים הקהל בלחש

ישתבח ויתפאר שמו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא שהוא ראשון והוא אחרון ומבלעדיו אין אלהים. יהי שם יהוה מברך מעתה ועד עולם: ומרומם על כל ברכה ותהלה:

ועונין בקול רם: ברוך יהוה המבורך לעולם ועד.

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם אשר בדברו מעריב ערבים. בחכמה פותח שערים ובתבונה משנה עתים. ומחליף את הזמנים. ומסדר את הכוכבים במשמרותיהם ברקיע כרצונו. בורא יום ולילה. גולל אור מפני חשך וחשך מפני אור. המעביר יום ומביא לילה. ומבדיל בין יום ובין לילה. יהוה צבאות שמו: ברוך אתה יהוה המעריב ערבים:

אהבת עולם בית ישראל עמך אהבת. תורה ומצות חקים ומשפטים אותנו למדת. על כן יהוה אלהינו בשכבנו ובקומנו נשיח בחקיך. ונשמח ונעלוז בדברי תלמוד תורתך ומצותיך וחקותיך לעולם ועד. כי

פירוש מלוקט

מעריב ערבים. אומר לשון רבים לפי שכהות בין הערבים ופי' הרשב"ץ ז"ל כי בכל יום שני ערבים האחד עריבת השמש והיא ביאתו תחת הארץ. והשני ביאת אורו הנראה בעבים ויש בינים קרוב משעה ושליש: משנה עתים. שלשה פעמים היום משתנה. ערב ובוקר וצהרים: ומחליף את הזמנים. מיום ללילה ומלילה ליום: כרצונו. שאין אדם מבין טעם סידור הכוכבים: בורא יום ולילה. כלומר שהוא מתמיד בכל יום מנהג הזה: גולל אור מפני חשך. פי' כיצד בורא יום ולילה שגולל אור מפני חשך כו' שלא ישתמשו בערבוביא האור והחשך אלא קבע לזה תחום ביום ולזה תחום בלילה. גולל מל' וגללו את האבן ר"ל מסיר: מעביר יום כו' ומבדיל כו'. כלומר מעביר היום לצד אחר ומביא הלילה אלא שיסלק השמש מתם ויוליכנו למקום אחר אלא שמבדיל בין יום ללילה שכשיאיר לנו יחשיך למטה מן הארץ וכשיחשיך לנו יאיר למטה מן הארץ (אבודרהם): ומרן המחבר ז"ל כ' במ"הם נ"ל דל' מעריב ערבים היא כינוי לצרות הבאים על ישראל: בחכמה פותח שערים. כמ"ש פותח שער לדופקי בתשובה: משנה עתים. הוא כמו לעתות בצרה כמש"ה עת ללדת ועת למות כו': ומחליף את הזמנים. כמ"ש חז"ל (שבת קנ"ו) מאי דעתך דקאי צדק במערבא הדרנא ומוקמי לי' במזרח: גולל אור מפני חשך. כשבא יום לצד זה נעשה לילה בצד השני: מעביר יום כו' ומבדיל כו'. היינו אף דתיכף כשמעביר היום מביא את הלילה מ"מ יש הפרש אלא בין יום ולילה כדי שלא יתערבו עניני הלילה השייכה מסך תיכף אחר היום עכ"ד:

הֵם חַיֵּינוּ וְאוֹרֶךְ יָמֵינוּ. וּבָהֶם נֶהְגֶּה יוֹמָם וָלָיְלָה. וְאַהֲבָתְךָ (וְחֶמְלָתְךָ) לֹא תָסוּר מִמֶּנּוּ לְעוֹלָמִים. בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה אוֹהֵב אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

חייב אדם לקבל עליו מצות יחוד השם ברוך הוא באהבה שלימה ויאמר לקרות בכוונה גדולה ויאריך באחד כדי להמליכו בשמים ובארץ ובד' רוחות העולם ומוסר נפשו ונשמתו על קדושת שמו. ויתן הד' של אחד שלא יהא נשמע כריש ח"ו. ור"ת של שמע "שאו "מרום "עיניכם. ולהיפך "עול "מלכות "שמים. וישים על לבו אם עבר איזה מן הדברות הרמוזי' בו כמבואר למטה יתחרט ויקבל שלא לעבור עוד. ויסגור עיניו ביד ימין. ויכוין שם ע"ב אדון הכל היה הוה ויהיה:

יכוין אדון הכל יוד. הי. ויו. הי. היה הוה ויהוה

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ אנכי ה' יְהֹוָה ׀ אֶחָד:

לא יהיה לך אלהים אחרים:

ואומרים בלחש בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: ע"י

צריך להפסיק בין עול מלכות שמים לעול מצות:

וְאָהַבְתָּ לא תשא אֵת יְהֹוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לְבָבְךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ וּבְכָל־מְאֹדֶךָ: וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם עַל־לְבָבֶךָ: וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ וְדִבַּרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ: וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל־יָדֶךָ וְהָיוּ לְטֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ: לא תחמוד וּכְתַבְתָּם עַל־מְזֻזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ:

וְהָיָה אִם־שָׁמֹעַ תִּשְׁמְעוּ אֶל־מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת־יְהֹוָה אֱלֹהֵיכֶם וּלְעָבְדוֹ בְּכָל־לְבַבְכֶם וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם: וְנָתַתִּי מְטַר־אַרְצְכֶם בְּעִתּוֹ יוֹרֶה וּמַלְקוֹשׁ לא תגנוב וְאָסַפְתָּ דְגָנֶךָ וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ: וְנָתַתִּי עֵשֶׂב בְּשָׂדְךָ לִבְהֶמְתֶּךָ וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ: הִשָּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן־יִפְתֶּה לְבַבְכֶם וְסַרְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים

פירוש מלוקט

ה' אלהינו יי אחד. פי' שהוא אלהינו עתה ולא אלהי האומות מ"מ הוא עתיד להיות ה' אחד שנ' כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה'. ונאמר ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד:

וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם׃ וְחָרָה יפסיק מעט אַף־יְהֹוָה בָּכֶם וְעָצַר אֶת־הַשָּׁמַיִם וְלֹא־יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת־יְבוּלָהּ לא תרצח וַאֲבַדְתֶּם מְהֵרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יְהֹוָה נֹתֵן לָכֶם׃ וְשַׂמְתֶּם אֶת־דְּבָרַי אֵלֶּה עַל־לְבַבְכֶם וְעַל־נַפְשְׁכֶם וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל־יֶדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם׃ וְלִמַּדְתֶּם אֹתָם אֶת־בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ׃ וּכְתַבְתָּם עַל־מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ׃ כבד את אביך לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וִימֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהֹוָה לַאֲבֹתֵיכֶם לָתֵת לָהֶם כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל־הָאָרֶץ׃

וַיֹּאמֶר יְהֹוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת עַל־כַּנְפֵי בִגְדֵיהֶם לְדֹרֹתָם וְנָתְנוּ עַל־צִיצִת הַכָּנָף פְּתִיל תְּכֵלֶת׃ וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִת וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת־כָּל־מִצְוֹת יְהֹוָה וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם לא תנאף וְלֹא־תָתוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר־אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם׃ זכור את יום השבת לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת־כָּל־מִצְוֹתָי וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם׃ אֲנִי יְהֹוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים לא תענה ברעך אֲנִי יְהֹוָה אֱלֹהֵיכֶם׃

פסוק שמע ישראל ופסוק ברוך שם הם י"ב תיבות. ואהבת עד ובשעריך מ"ב תיבות. והיה עד ושמתם ע"ב תיבות. מאת דברי אלה עד על הארץ נ' תיבות. ויאמר עד אלהיכם ע"ב תיבות חסר ג'. נמצא שיש בקריאת שמע רמ"ח תיבות חסר ג' וחוזר שליח צבור יְהֹוָה אֱלֹהֵיכֶם אֱמֶת ומשלים רמ"ח תיבות כמנין אברי של אדם משועבדים כלם לעבודת הבורא יתברך שמו. וישמעם מפי הש"ץ וישתוק:

אֱמֶת וֶאֱמוּנָה כָּל זֹאת וְקַיָּם עָלֵינוּ׃ כִּי הוּא יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֵין זוּלָתוֹ. וַאֲנַחְנוּ יִשְׂרָאֵל עַמּוֹ׃ הַפּוֹדֵנוּ מִיַּד מְלָכִים. הַגּוֹאֲלֵנוּ מַלְכֵּנוּ מִכַּף כָּל עָרִיצִים׃ הָאֵל הַנִּפְרָע לָנוּ מִצָּרֵינוּ. הַמְשַׁלֵּם גְּמוּל לְכָל אוֹיְבֵי נַפְשֵׁנוּ׃ הַשָּׂם

נַפְשֵׁנוּ בַּחַיִּים. וְלֹא נָתַן לַמּוֹט רַגְלֵנוּ: הַמַּדְרִיכֵנוּ עַל בָּמוֹת אוֹיְבֵינוּ. וַיָּרֶם קַרְנֵנוּ עַל כָּל שׂוֹנְאֵינוּ: הָאֵל הָעוֹשֶׂה לָּנוּ נְקָמָה בְּפַרְעֹה. בְּאוֹתוֹת וּבְמוֹפְתִים בְּאַדְמַת בְּנֵי חָם: הַמַּכֶּה בְעֶבְרָתוֹ כָּל בְּכוֹרֵי מִצְרָיִם. וַיּוֹצֵא אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם לְחֵרוּת עוֹלָם: הַמַּעֲבִיר בָּנָיו בֵּין גִּזְרֵי יַם סוּף. וְאֶת רוֹדְפֵיהֶם וְאֶת שׂוֹנְאֵיהֶם בִּתְהוֹמוֹת טִבַּע: וְרָאוּ בָנִים אֶת גְּבוּרָתוֹ שִׁבְּחוּ וְהוֹדוּ לִשְׁמוֹ. וּמַלְכוּתוֹ בְּרָצוֹן קִבְּלוּ עֲלֵיהֶם: מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְךָ עָנוּ שִׁירָה בְּשִׂמְחָה רַבָּה. וְאָמְרוּ כֻלָּם. מִי כָמֹכָה בָּאֵלִם יְהוָה מִי כָּמֹכָה נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ נוֹרָא תְהִלּוֹת עֹשֵׂה פֶלֶא: מַלְכוּתְךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ רָאוּ בָנֶיךָ עַל הַיָּם יַחַד כֻּלָּם הוֹדוּ וְהִמְלִיכוּ וְאָמְרוּ יְהוָה יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: וְנֶאֱמַר כִּי פָדָה יְהוָה אֶת יַעֲקֹב וּגְאָלוֹ מִיַּד חָזָק מִמֶּנּוּ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה גָּאַל יִשְׂרָאֵל:

הַשְׁכִּיבֵנוּ אָבִינוּ לְשָׁלוֹם. וְהַעֲמִידֵנוּ מַלְכֵּנוּ לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם. וּפְרוֹשׂ עָלֵינוּ סֻכַּת שְׁלוֹמֶךָ וְתַקְּנֵנוּ מַלְכֵּנוּ בְּעֵצָה טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ: וְהוֹשִׁיעֵנוּ מְהֵרָה לְמַעַן שְׁמֶךָ. וְהָגֵן בַּעֲדֵנוּ. וּפְרוֹשׂ עָלֵינוּ סֻכַּת רַחֲמִים וְשָׁלוֹם. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה הַפּוֹרֵשׂ סֻכַּת שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְעַל יְרוּשָׁלָיִם אָמֵן:

ואם הוא בשבת מוסיפין זה:

וְשָׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת לְדֹרֹתָם בְּרִית עוֹלָם: בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת

פירוש מלוקט

מלכותך ראו בניך. כמ"ש רז"ל ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי:

ופרוש עלינו סכת שלומך. תפלה זו מדברת הלילה לפי שאין תלות לילה בערבית מוסיף פורס סכת שלום: ותקננו בעצה טובה. לפי שאין עצה מתוקנת לעמוד בלתי עצתו כאמר עצת ה' לעולם תעמוד. ולפי שבלילה לב האדם פנוי מעסקי העולם והוא חושב מחשבות על משכבו לכן מבקשין מאת ה' ליעצנו עצה טובה:

הִיא לְעוֹלָם כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְהוָֹה אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנָּפַשׁ:

כשחל בחול מתחיל כאן:

אֵלֶּה מוֹעֲדֵי יְהוָֹה מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אוֹתָם בְּמוֹעֲדָם:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵהּ וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ וְיַצְמַח פֻּרְקָנֵיהּ. וִיקָרֵב מְשִׁיחֵהּ. בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן: יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא יִתְבָּרַךְ. וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדַּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל. שְׁמֵהּ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵלָּא מִן כָּל בִּרְכָתָא שִׁירָתָא תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחָמָתָא. דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן:

קוּנְטְרֵס שְׁלֵמוּת הַלֵּב

(א) **אוֹמְרִים** אתה בחרתנו לתת שבח לאל אשר קרבנו לעבודתו ושם אותנו על המועדים: (ב) אומרים בסוכות זמן שמחתנו מפני שהוא זמן האסיף שהבריות שמחים בו אשר על כן כתיב בסוכות ג"פ שמחה כנאמר ושמחת בחגך והיית אך שמח מה שאין כן בשאר המועדים דלא כתיב בהם שמחה אלא פעם אחת: (ג) אומרים בפסח זמן חירותנו יען כי בו יצאנו מעבדות לחירות ובשבועות זמן מתן תורתנו יען כי בו נתן לנו האל את התורה כמ"ש במקומו סעי' ט:

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָֹה, (יא) אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֱלֹהֵי אַבְרָהָם. אֱלֹהֵי יִצְחָק. וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא. אֵל עֶלְיוֹן. גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים קוֹנֵה הַכֹּל. וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת. וּמֵבִיא גוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה: מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָֹה (יד) מָגֵן אַבְרָהָם:

אַתָּה גִבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי. מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ. וּמוֹרִיד הַטָּל:

בליל שמחת תורה ובליל א' של פסח אומרים (מַשִּׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגָּשֶׁם)

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד. מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים. וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר. מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָּךְ. מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה:

וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה מְחַיֵּה הַמֵּתִים:

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶּלָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה בְחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ. וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ:

כשחל יום טוב במוצאי שבת מוסיפין.

וַתּוֹדִיעֵנוּ יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ אֶת מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ וַתְּלַמְּדֵנוּ לַעֲשׂוֹת בָּהֶם חֻקֵּי רְצוֹנֶךָ וַתִּתֶּן לָנוּ יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה מִשְׁפָּטִים יְשָׁרִים וְתוֹרַת אֱמֶת חֻקִּים וּמִצְוֹת טוֹבִים וַתַּנְחִילֵנוּ זְמַנֵּי שָׂשׂוֹן וּמוֹעֲדֵי קֹדֶשׁ וְחַגֵּי נְדָבָה וַתּוֹרִישֵׁנוּ קְדֻשַּׁת שַׁבָּת וּכְבוֹד מוֹעֵד וַחֲגִיגַת הָרֶגֶל. בֵּין קְדֻשַּׁת שַׁבָּת לִקְדֻשַּׁת יוֹם טוֹב הִבְדַּלְתָּ וְאֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה הִקְדַּשְׁתָּ וְהִבְדַּלְתָּ וְהִקְדַּשְׁתָּ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בִּקְדֻשָּׁתֶךָ: עד כאן

וַתִּתֶּן לָנוּ יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה (בשבת שַׁבָּתוֹת לִמְנוּחָה וּ) מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה חַגִּים וּזְמַנִּים לְשָׂשׂוֹן אֶת יוֹם (בשבת הַשַּׁבָּת הַזֶּה. וְאֶת יוֹם):

בפסח חַג הַמַּצּוֹת הַזֶּה. וְאֶת יוֹם טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה. זְמַן חֵרוּתֵנוּ:

לשמיני עצרת שְׁמִינִי חַג עֲצֶרֶת הַזֶּה. וְאֶת יוֹם טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה זְמַן שִׂמְחָתֵנוּ:

לפסח חַג הַמַּצּוֹת הַזֶּה וְאֶת יוֹם טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה. זְמַן חֵרוּתֵנוּ:

לשבועות חַג הַשָּׁבֻעוֹת הַזֶּה. וְאֶת יוֹם טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה. זְמַן מַתַּן תּוֹרָתֵנוּ: בְּאַהֲבָה מִקְרָא קֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וְיָבֹא יַגִּיעַ יֵרָאֶה וְיֵרָצֶה יִשָּׁמַע יִפָּקֵד וְיִזָּכֵר. זִכְרוֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִירָךְ וְזִכְרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדָּךְ וְזִכְרוֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ. לִפְלֵטָה לְטוֹבָה לְחֵן לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים בְּיוֹם השבת הזה וּבְיוֹם לסוכות חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה לשמיני עצרת שְׁמִינִי חַג הָעֲצֶרֶת הַזֶּה. לפסח חַג הַמַּצּוֹת הַזֶּה. לשבועות חַג הַשָּׁבֻעוֹת הַזֶּה.

וּבְיוֹם טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה לְרַחֵם בּוֹ עָלֵינוּ וּלְהוֹשִׁיעֵנוּ. זָכְרֵנוּ יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה. וּפָקְדֵנוּ בוֹ לִבְרָכָה וְהוֹשִׁיעֵנוּ בוֹ לְחַיִּים טוֹבִים. בִּדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים. חוּס וְחָנֵּנוּ וַחֲמוֹל וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ. כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה:

וְהַשִּׂיאֵנוּ יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ אֶת בִּרְכַּת מוֹעֲדֶיךָ. לְחַיִּים בְּשִׂמְחָה וּבְשָׁלוֹם. כַּאֲשֶׁר רָצִיתָ. וְאָמַרְתָּ לְבָרְכֵנוּ. כֵּן תְּבָרְכֵנוּ סֶלָה. קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ שִׂים חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ. שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ שַׂמַּח נַפְשֵׁנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ. וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת. וְהַנְחִילֵנוּ יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ באהבה וברצון בְּשִׂמְחָה וּבְשָׂשׂוֹן שבתות וּמוֹעֲדֵי קָדְשֶׁךָ וְיִשְׂמְחוּ בְךָ כָּל יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ: בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה מְקַדֵּשׁ השבת ו יִשְׂרָאֵל וְהַזְּמַנִּים:

רְצֵה יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְלִתְפִלָּתָם שְׁעֵה, וְהָשֵׁב הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ. וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם מְהֵרָה בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן, וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ:

וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים תַּחְפּוֹץ בָּנוּ וְתִרְצֵנוּ. וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים. בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ. שָׁאַתָּה הוּא יְהֹוָה (וג) אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד. צוּרֵנוּ צוּר חַיֵּינוּ וּמָגֵן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר. נוֹדֶה לְךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ. וְעַל נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם. הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ. הַמְרַחֵם כִּי לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ. כִּי מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ:

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא תָּמִיד שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ לְעוֹלָם וָעֶד: וְכָל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶּלָה.

וִיהַלְלוּ וִיבָרְכוּ אֶת שִׁמְךָ הַגָּדוֹל בֶּאֱמֶת לְעוֹלָם כִּי טוֹב הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה הָאֵל הַטּוֹב. בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה (הי) הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה. חַיִּים חֵן וָחֶסֶד. צְדָקָה וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל־יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ. וּבָרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ. כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָנוּ יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ תּוֹרָה וְחַיִּים. אַהֲבָה וָחֶסֶד. צְדָקָה וְרַחֲמִים. בְּרָכָה וְשָׁלוֹם. וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרְכֵנוּ וּלְבָרֵךְ אֶת כָּל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּרוֹב עוֹז וְשָׁלוֹם:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם אָמֵן:

יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהֹוָה צוּרִי וְגוֹאֲלִי:

אֱלֹהַי נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע. וְשִׂפְתוֹתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה. וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדּוֹם. וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה. פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ. וְאַחֲרֵי מִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי וְכָל הַקָּמִים עָלַי לְרָעָה. מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחְשְׁבֹתָם. יִהְיוּ כְּמוֹץ לִפְנֵי רוּחַ וּמַלְאַךְ יְהֹוָה דּוֹחֶה: עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן קְדוּשָּׁתֶךָ: לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהֹוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

ביום טוב ראשון של פסח גומרים הלל כמו סכות בשחרית:

ואם חל בשבת אומרים:

וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אוֹתוֹ כִּי בוֹ שָׁבַת מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת:

ואומר ש"צ ברכת מגן אבות. ביו"ט ראשון של פסח אין אומרים אותה:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן קוֹנֵה בְּרַחֲמָיו שָׁמַיִם וָאָרֶץ: מָגֵן אָבוֹת בִּדְבָרוֹ מְחַיֵּה מֵתִים בְּמַאֲמָרוֹ. הָאֵל הַקָּדוֹשׁ שֶׁאֵין כָּמֹהוּ. הַמֵּנִיחַ לְעַמּוֹ בְּיוֹם שַׁבַּת קָדְשׁוֹ. כִּי בָם רָצָה לְהָנִיחַ לָהֶם. לְפָנָיו נַעֲבוֹד בְּיִרְאָה וָפַחַד. וְנוֹדֶה לִשְׁמוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מֵעֵין הַבְּרָכוֹת וְרוֹב הַהוֹדָאוֹת לָאֲדוֹן הַשָּׁלוֹם. מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת וּמְבָרֵךְ הַשְּׁבִיעִי. וּמֵנִיחַ בִּקְדֻשָּׁה לְעַם מְדֻשְּׁנֵי עֹנֶג. זֵכֶר לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה נָא בִמְנוּחָתֵנוּ. קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ שִׂים חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ. שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ. שַׂמַּח נַפְשֵׁנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ. וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת. וְהַנְחִילֵנוּ יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ. וְיָנוּחוּ בָהּ כָּל יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת: עד כאן מוסיפין כשחל בשבת:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵהּ וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ וְיַצְמַח פּוּרְקָנֵיהּ. וִיקָרֵב מְשִׁיחֵהּ. בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן: יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא יִתְבָּרַךְ. וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל. שְׁמֵהּ דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵלָּא מִן כָּל בִּרְכָתָא שִׁירָתָא תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחָמָתָא. דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן:

תִּתְקַבַּל צְלוֹתְהוֹן וּבָעוּתְהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל קֳדָם אֲבוּהוֹן דְּבִשְׁמַיָּא [וְאַרְעָא] וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא חַיִּים וְשָׂבָע וִישׁוּעָה וְנֶחָמָה וְשֵׁיזָבָא וּרְפוּאָה וּגְאֻלָּה וּסְלִיחָה וְכַפָּרָה וְרֶוַח וְהַצָּלָה. לָנוּ וּלְכָל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן. עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

אם חל בשבת מוסיפין:

מִזְמוֹר לְדָוִד יְהֹוָה רֹעִי לֹא אֶחְסָר: בִּנְאוֹת דֶּשֶׁא יַרְבִּיצֵנִי עַל מֵי מְנֻחוֹת יְנַהֲלֵנִי: נַפְשִׁי יְשׁוֹבֵב יַנְחֵנִי בְמַעְגְּלֵי צֶדֶק לְמַעַן שְׁמוֹ. גַּם כִּי אֵלֵךְ בְּגֵיא צַלְמָוֶת לֹא אִירָא רָע כִּי אַתָּה עִמָּדִי שִׁבְטְךָ וּמִשְׁעַנְתֶּךָ הֵמָּה יְנַחֲמֻנִי: תַּעֲרֹךְ לְפָנַי שֻׁלְחָן נֶגֶד צֹרְרָי דִּשַּׁנְתָּ בַשֶּׁמֶן רֹאשִׁי כּוֹסִי רְוָיָה: אַךְ טוֹב וָחֶסֶד יִרְדְּפוּנִי כָּל יְמֵי חַיָּי וְשַׁבְתִּי בְּבֵית יְהֹוָה לְאֹרֶךְ יָמִים:

בחג הסוכות ובשמיני עצרת ושבועות אומרים:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד שָׂמַחְתִּי בְּאֹמְרִים לִי בֵּית יְהֹוָה נֵלֵךְ: עֹמְדוֹת הָיוּ רַגְלֵינוּ בִּשְׁעָרַיִךְ יְרוּשָׁלָםִ: יְרוּשָׁלַםִ הַבְּנוּיָה כְּעִיר שֶׁחֻבְּרָה לָּהּ יַחְדָּו: שֶׁשָּׁם עָלוּ שְׁבָטִים שִׁבְטֵי

יה עדות לישראל להודות לשם יהוה: כי שמה ישבו כסאות למשפט כסאות לבית דוד: שאלו שלום ירושלם ישליו אהביך: יהי שלום בחילך שלוה בארמנותיך: למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך: למען בית יהוה אלהינו אבקשה טוב לך:

ביום טוב של פסח אומרים

בצאת ישראל ממצרים בית יעקב מעם לועז: היתה יהודה לקדשו ישראל ממשלותיו: הים ראה וינס הירדן יסב לאחור: ההרים רקדו כאילים גבעות כבני צאן: מה לך הים כי תנוס הירדן תסב לאחור: ההרים תרקדו כאילים גבעות כבני צאן: מלפני אדון חולי ארץ מלפני אלוה יעקב: ההפכי הצור אגם מים חלמיש למעינו מים:

ואח"כ אומר החזן ק"י יהא שלמא רבא וברכו. ואח"כ אומר:

עלינו לשבח לאדון הכל. לתת גדלה ליוצר בראשית. שלא עשנו כגויי הארצות ולא שמנו כמשפחות האדמה שלא שם חלקנו כהם וגורלנו ככל המונם. ואנחנו (כורעים ו) משתחוים לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא. שהוא נוטה שמים ויוסד ארץ ומושב יקרו בשמים ממעל. ושכינת עזו בגבהי מרומים. הוא אלהינו ואין עוד אחר. אמת מלכנו ואפס זולתו. ככתוב בתורה וידעת היום והשבת אל לבבך כי יהוה הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד:

על כן נקוה לך יהוה אלהינו לראות מהרה בתפארת עזך. להעביר גלולים מן הארץ והאלילים כרות יכרתון. לתקן עולם במלכות שדי. וכל בני בשר יקראו בשמך להפנות אליך כל רשעי ארץ. יכירו וידעו כל יושבי תבל כי לך תכרע כל ברך תשבע כל לשון. לפניך יהוה אלהינו יכרעו ויפלו ולכבוד שמך יקר יתנו. ויקבלו כלם את עול מלכותך. ותמלוך עליהם מהרה לעולם ועד. כי המלכות שלך היא ולעולמי עד תמלוך בכבוד. ככתוב בתורתך יהוה ימלך לעולם ועד:

וְנֶאֱמַר וְהָיָה יְהֹוָה לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְהֹוָה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד:

יִגְדַּל אֱלֹהִים חַי וְיִשְׁתַּבַּח. נִמְצָא וְאֵין עֵת אֶל מְצִיאוּתוֹ: אֶחָד וְאֵין יָחִיד כְּיִחוּדוֹ. נֶעְלָם וְגַם אֵין סוֹף לְאַחְדוּתוֹ: אֵין לוֹ דְמוּת הַגּוּף וְאֵינוֹ גוּף. לֹא נַעֲרוֹךְ אֵלָיו קְדֻשָּׁתוֹ: קַדְמוֹן לְכָל דָּבָר אֲשֶׁר נִבְרָא. רִאשׁוֹן וְאֵין רֵאשִׁית לְרֵאשִׁיתוֹ: הִנּוֹ אֲדוֹן עוֹלָם לְכָל נוֹצָר. יוֹרֶה גְדֻלָּתוֹ וּמַלְכוּתוֹ: שֶׁפַע נְבוּאָתוֹ נְתָנוֹ. אֶל אַנְשֵׁי סְגֻלָּתוֹ וְתִפְאַרְתּוֹ: לֹא קָם בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה עוֹד. נָבִיא וּמַבִּיט אֶת תְּמוּנָתוֹ: תּוֹרַת אֱמֶת נָתַן לְעַמּוֹ אֵל. עַל יַד נְבִיאוֹ נֶאֱמַן בֵּיתוֹ: לֹא יַחֲלִיף הָאֵל וְלֹא יָמִיר. דָּתוֹ לְעוֹלָמִים לְזוּלָתוֹ: צוֹפֶה וְיוֹדֵעַ סְתָרֵינוּ. מַבִּיט לְסוֹף דָּבָר בְּקַדְמוּתוֹ: גּוֹמֵל לְאִישׁ חָסִיד כְּמִפְעָלוֹ. נוֹתֵן לְרָשָׁע רָע כְּרִשְׁעָתוֹ: יִשְׁלַח לְקֵץ יָמִים מְשִׁיחֵנוּ. לִפְדּוֹת מְחַכֵּי קֵץ יְשׁוּעָתוֹ: מֵתִים יְחַיֶּה אֵל בְּרוֹב חַסְדּוֹ. בָּרוּךְ עֲדֵי עַד שֵׁם תְּהִלָּתוֹ: אֵלֶּה שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה לְעִקָּרִים. הֵן הֵם יְסוֹד דַּת אֵל וְתוֹרָתוֹ:

והולכין לבתיהם לשלום ובסוכות נכנסין לאכול בסוכה ולא ישב עד שיקדש על היין:

דיני ליל סוכות

(א) **מצות** ישיבה בסוכה היא שיאכל וישתה וישב בסוכה כל ז' ימי חג הסכות הן ביום הן בלילה כמו שיושב בביתו בשאר ימות השנה ויעשה ביתו עראי וסוכתו קבע אך יכוין באור י"ט של חג לאכול כזית בסוכה לשם מצוה וע"כ בכזית המוציא הבוצע יכוין לצאת י"ח ולקיים מצות אכילה כזית בסוכה בלילה הראשון וע"כ יאחר שלא יקדים כמלא אוכל ביום ולכן גמרינן ט"ו ט"ו מחג המצות שבו כתוב בערב וכו': (ב) יאכל וישתה ויישן בה כל ז' הימים ולא יישן חוץ לסוכה אפי' שינת עראי ומי שאינו אוכל ואינו שותה אפילו מים חוץ לסוכה הרי זה משובח ועכשיו נהגו להקל בשינה: (ג) אכילה בסוכה בליל י"ט הא' של חג חובה היא ואפי' אכל כזית פת יצא י"ח מכאן ואילך רצה אוכל רצה אינו אוכל אלא פירות והוא שלא יקבע יאכל תוך הסוכה: (ד) כל שבעת הימים ילמוד בסוכה ואם ירדו גשמים יכנס לביתו: (ה) נהגו שלא לברך ברכת הסוכה אלא בשעת אכילה: (ו) סוכה ונוייה אסורים בהנאה כל ז' ימי החג: (ז) הנשים אינן מחוייבות לישב בסוכה והקטנים כבן חמש כבן שש הם מחוייבים

כדי להכנס במצות: (ה) בכל לילה יאמר בפה לא עולו אושפיזין וכו' ויכוין בברכת
שהחיינו לפטור גם מצות סוכה:

שלמות הלב (א) יושבים ז' ימים בסוכה דכתיב בסכות תשבו שבעת ימים כל האזרח בישראל ישבו בסכות למען ידעו דורותיכם כי בסכות הושבתי את בני ישראל בהוציאי אותם מארץ מצרים ופי' רבותינו שהסכות האלה שהושיב בהם הקב"ה את אבותינו לא היו נעשות ע"י אדם אלא היו ענני כבוד שהקיף בהן את ישראל והיו למחסה ולמסתור לבל יכם שרב ושמש ולא יאכלם קרח בלילה וכן כתוב כי בסכות הושבתי אלא היו סכות ממש היל"ל כי בסכות ישבו בני ישראל והושבתי ר"ל שתמיד ה' היתה זאת להם בדרך גם ובהשגחתו יתברך שברא ענן לכל בני ישראל להצילם מן החום שלוהט ומן הקרח הנורא לכן צונו לישב בסכה ז' ימים למען נשמור בתוך לבנו נפלאות תמים דעים ואל ילוזו מעינינו הניסים אשר עשה עם אבותינו: (ב) לא צונו הקב"ה לעשות סכה בחג המצות אע"פ שיצאנו ממצרים בחדש ניסן לפי שאז מתחילין ימי הקיץ ודרך כל אדם להסתופף בצל האילנות או תחת גפן ואל שמת תאנה ואפשר שלא תהיה במחשבתינו עשיית הדבר לזכרון הנס ולשמור מצות הבורא ית' לבד מבלי תכלית מנוחה ועונג לכן צוה אותנו מצות הסכה בחדש הז' שהוא זמן הגשמים ודרך כל אדם לצאת מסכתו ולישב בביתו והוא צוה לנו לצאת מביתנו ולישב בסוכה כדי שלא תהיה תכליתנו בכל מעשה ידינו אלא לעבוד את ה' ולא תהיינה פעולותינו לשום פניית אחרת:

תפלה נאה לאומרה קודם שנכנס לסוכה

יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי שתשרה שכינתך בינינו ותפרוש עלינו סוכת שלומך בזכות מצות סוכה שאנו מקיימין ליחדא שמא דקודשא בריך הוא ושכינתי' בדחילו ורחימו ליחדא שם י"ה בו"ה ביחודא שלים בשם כל ישראל ולהקיף אותה מזיו כבודך הקדיש והטהור נטוי על ראשיהם מלמעלה כנשר יעיר קנו ומשם יושפע שפע החיים לעבדך פב"פ אמתך. ובזכות צאתי מביתי החוצה ודרך מצותיך ארוצה יחשב לי בזאת כאלו הרחקתי נדוד והרב כבסני מעוני ומחטאתי טהרני ומאושפיזין עלאין דמהמנותא תהיינה אזני קשובות רב ברכות. ולרעבים גם צמאים תן לחמם ומים נאמנים. ותתן לנו זכות לשבת ולהסות בסתר צל כנפיך בעת פטירתי מן העולם ותכסני מזרם כי תמטר על רשעים פחים ותהא חשובה מצות סוכה זו שאני מקיים כאלו קיימתיה בכל פרטיה ודקדוקיה ותנאיה וכל מצות התלוים בה. ותטיב לנו החתימה. ותזכנו לישב ימים רבים על האדמה אדמת קדש בעבודתך וביראתך. ברוך ה' לעולם אמן ואמן:

ונוטל הכוס של יין בידו ואומר קידוש:

קידוש לשלש רגלים

אם חל להיות בשבת אומרים.

יוֹם הַשִּׁשִּׁי וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם: וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיִּשְׁבֹּת

בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה׃ וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אוֹתוֹ כִּי בוֹ שָׁבַת מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת׃

ואם חל יום טוב בחול מתחילין כאן׃

סַבְרִי מָרָנָן, בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָֹה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן׃

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָֹה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל עָם וְרוֹמְמָנוּ מִכָּל לָשׁוֹן וְקִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וַתִּתֶּן לָנוּ יְהוָֹה אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה שבתות למנוחה ו מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה חַגִּים וּזְמַנִּים לְשָׂשׂוֹן את יום השבת הזה ו אֶת יוֹם חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה, וְאֶת יוֹם טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה זְמַן שִׂמְחָתֵנוּ. לשמיני עצרת אֶת יוֹם שְׁמִינִי חַג עֲצֶרֶת הַזֶּה, וְאֶת יוֹם טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה זְמַן שִׂמְחָתֵנוּ. לפסח אֶת יוֹם חַג הַמַּצּוֹת הַזֶּה, וְאֶת יוֹם טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה זְמַן חֵרוּתֵנוּ. לשבועות אֶת יוֹם חַג הַשָּׁבֻעוֹת הַזֶּה, וְאֶת יוֹם טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה זְמַן מַתַּן תּוֹרָתֵנוּ, בְּאַהֲבָה מִקְרָא קֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם כִּי בָנוּ בָחַרְתָּ וְאוֹתָנוּ קִדַּשְׁתָּ מִכָּל הָעַמִּים שבתות ו מוֹעֲדֵי קָדְשֶׁךָ באהבה וברצון בְּשִׂמְחָה וּבְשָׂשׂוֹן הִנְחַלְתָּנוּ׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָֹה מְקַדֵּשׁ השבת וְיִשְׂרָאֵל וְהַזְּמַנִּים׃

לסוכות

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָֹה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה׃

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָֹה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁהֶחֱיָנוּ וְקִיְּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לִזְמַן הַזֶּה׃

ושותה כדי רביעית ויתן לכל המסובין לטעום

ואם חל יום טוב במוצאי שבת אומרים קודם שהחינו :

בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא מְאוֹרֵי הָאֵשׁ :

בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחוֹל וּבֵין אוֹר לְחֹשֶׁךְ וּבֵין יִשְׂרָאֵל לָעַמִּים וּבֵין יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה. בֵּין קְדֻשַּׁת שַׁבָּת לִקְדֻשַּׁת יוֹם טוֹב הִבְדַּלְתָּ וְאֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה הִקְדַּשְׁתָּ וְהִבְדַּלְתָּ וְהִקְדַּשְׁתָּ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בִּקְדֻשָּׁתֶךָ : בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְקֹדֶשׁ :

בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁהֶחֱיָנוּ וְקִיְּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לַזְּמַן הַזֶּה :

ואחר כך ברכת הסוכה :

ובחו"ל בליל שני של סכות אחר הקידוש מברכין שהחינו קודם ואח"כ לישב בסוכה :

תפלה לישיבת הסיכה

רבש"ע אתה יודע כי בשר ודם אנחנו ואין בנו ולא בשום בריה כח להשיג ולכוין מעלתך וגדולתך כמ"ש גדול אדונינו ורב כח ולתבונתו אין מספר. וגם אם היינו יודעים צירוף שמותיך הקדושים וכוונת כל מצוה ומצוה וכוונת כל ברכה וברכה של כל מצוה ומצוה בפני עצמה. וכל היחודים וזווג מדות הקדושות העליונות הראויות לבא על ידיהם וכ"ש כי בשר אנחנו ולא בינת אדם לנו ולא אתנו יודע עד מה מהכוונות האלה :

לכן יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שיהא חשוב ומרוצה לפניך כל מצוה ומצוה שנעשה בחג הקדוש הזה הן מצות ישיבת סיכה וברכת' הן מצות נטילת לולב וברכתו ונענועיו והקפות התיבה בו כאלו כווננו בכל צירופי שמותיך הקדושים העולים מתוכם ובכל היחודים וזווגי מדות העליונות הראויות לבא על ידיהם ותצרף מחשבתנו הטובה דרך כלל למעשה פרטיות לכל אלה המצוות הקדושות הנעשות בחג הקדוש הזה ויעלו לפניך עם שאר מעשה המציות של בני עלייה אשר באו בתעלומות חכמה וסודותיה ויונקים מסוד תנחומיה היודעים והמכוונים כל הכוונות הראויות לכל אלה המצוות :

ודרך כלל אנו מכוונים ליחדא שמא דקב"ה ושכינתיה בדחילו ורחימו ליחדא שם י"ה בו"ה ביחודא שלים בשם כל ישראל והרי אנו עושים מצות

ישיבת סכה ולולב לתקן שורשיהן במקום עליון בשיעור קומה בכל פרטיהן ותקיניהם דקדוקיהם לעשות את כוונת יוצרנו שציונו לעשות המצות האלה ולתת נחת רוח לפניו ולגרום שפע וברכה רבה בכל העולמות ולתקן כל הניצוצות שנפלו תוך הקליפות בין על ידי בין על ידי שאר עמך בית ישראל ולתקן כל תרי"ג מצוות הכלולות במצוות אלו ולגרום זווג בד' אותיות שם הקדוש ולזכך נר"ן שיהיו ראוין לעורר מיין תתאין על ידי מעשה המצוות האלה ויעלו לרצון לעורר אהבת דודים אמן :

עולו אושפיזין עילאין קדישין עולו אבהן עילאין קדישין למיתב בצלא דמהימנותא עילאה בצלא דקב"ה :

ליל א' ליעול אברהם רחימא אבא קדישא דהכי סליק לחושבן סוכ"ה סמ"ך נ' ק"כ וא"ו נ' י"ג. כ"ף נ' ק'. ה"י נ' ט"ו. סך הכל נ' אברהם ליעול יצחק ויעקב משה ואהרן יוסף ודוד :

ויאמר בסוכות וכו' :

ליל ב' ליעול יצחק עקידה אבא קדישא דהכי סליק לחושבן סוכ"ה בא"ת ב"ש ה' ס' ל' צ' עולה ר"ח נ' יצחק : ליעול אברהם יעקב משה ואהרן יוסף ודוד :

ויאמר בסוכות וכו' :

ליל ג' ליעול יעקב שלימא אבא קדישא דהכי סליק ב' שמים סוכ"ה נ' יעקב גם פנים דסוכה הוא נ' ה' י' ר' ואחוריים דאותיות סוכה ע' ו' ל' ו' עולה קפ"ב גימטריא יעקב : ליעול אברהם יצחק משה ואהרן יוסף ודוד :

ויאמר בסוכות וכו' :

ליל ד' ליעול משה רעיא מהימנא דהכי סליק לחושבן סוכ"ה פשוטה במלוי דיודין סמ"ך וי"ו כ"ף ה"י גימטריא משה וג' אותיות וגם אם תחשוב א"ב נ"ד ה"ו ז"ח ט"י כ"ל מ"ן ס' נ' רנ"ה. א"ב נ"ד ה"ו ז"ח ט"י כ' הרי נ' ע"ה. א"ב נ"ד ה' הרי נ' ט"ו סך הכל נ' משה : ליעול אברה' יצחק ויעקב אהרן יוסף ודוד :

ויאמר בסוכות וכו' :

ליל ה' ליעול אהרן כהנא רבא קדישא מהימנא דהכי סליק סוכ"ה סמ"ך נ' ק"כ. וי"ו נ' ב"ב. כ"ף נ' ק'. ה"י גימטר"א ט"ו. סך הכל רנ"ו גימטריא אהרן : ליעול אברהם יצחק ויעקב משה יוסף ודוד :

ויאמר בסוכות וכו' :

ליל ו' ליעול יוסף דהכי סליק מלוי סוכ"ה לבד כזה מ"ך נ' ס'. י' גימט' ו'. ס' נ' פ'. י' גימטרי' י'. סך הכל קנ"ו גימטריא יוסף : ליעול אברהם יצחק ויעקב משה ואהרן ודוד :

ויאמר בסוכות וכו' :

ליל ז' ליעול דוד מרן מלכא משיחא דהכי סליק סכ"ה במספר קטן ט' ני' ו'. כ' נימטריא כ'. ה' נימטריא ה'. והכלל חרי י"ד. ני' דוד. גם ב"ם סוכ' וה' אותיות ני' ק"ץ כמנין דו ד הו"א הקט"ן: ליעול אברהם יצחק ויעקב משה ואהרן יוסף :

ויאמר בסוכות וכו' :

אי אין קאדה נוג'י דיגה דיספואיס די איסטו קואנדו סי אסינטה אין לה סוכה בסוכות וכו' :

בסוכות תשבו שבעת ימים תיבו אושפיזין עילאין קדישין תיבו אבהן עילאין בצלא דמהימנותא בצלא דקב"ה זכאה חולקנא וזכאה חולקהון דישראל דכתיב כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו :

אי סיגאדה דייאה אי דייאה איסקאפי קון און פסוק די בחינה די מדה דיל דייאה :

יום א' שוכה ה' חלצה נפש"י הושיעני למען חסדך יהי' חסדך ה' עליט כאשר יחלנו לך. קומה עזרתה לנו ופדנו למען חסדך :

יום ב' עוררה את גבורת"ך ולכה לישועתה לנו. וגם עד זקנה ושיבה אלהים אל תעזבני עד אגיד זרועך לדור לכל יבא גבורת"ך. לך זרוע עם גבור' העוז ידך תרום ימינך. עתה ידעתי כי הושיע ה' משיחו יענהו משמי קדשו בגבירות ישע ימינו:

יום ג' תתן לראשך לוית חן עטרת תפאר"ת תמגנך. כי תפאר"ת עוזמו אתה וברצונך תרום קרננו. עורי עורי לבשי עוזך ציון לבשי בגדי תפארתך ירושלי"ם עיר הקדש. ולתתך עליון על כל הגוים אשר עשה לתהלה ולשם ולתפארת ולהיותך עם קדוש לה' אלהיך כאשר דבר :

יום ד' יי אלהים צבאות השיבנו האר פניך ונושעה תודיענו אורח חיים שובע שמחות את פניך נעימות בימינך נצ"ח :

יום ה' ה' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך על השמים. גדול כבודו בישועתך הוד והדר תשוה עליו. והשמיע ה' את הוד קולו ונחת זרועו יראה :

יום ו' נכספה וגם כלתה נפ"שי לחצרות ה' לבי ובשרי ירננו אל אל חי. יצאת לישע עמך לישע את משיחך מחצת ראש מבית רשע ערות יסו"ד עד צואר סלה :

יום ז' כי אתה ה' טוב וסלח ורב חסד לכל קוראיך. מלכותך מלכות כל עולמים וממשלתך בכל דור ודור. והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד :

לך ה' הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד כי כל בשמים ובארץ. לך ה' הממלכה והמתנשא לכל לראש :

אמאלה בליל פני של סוכות אסר הקדוש מברכין שהחיינו קודם ישב"ב ליסב בסוכה וכאס מאכן אמאלה בהגדה של פסח לקמן :

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל נְטִילַת יָדָיִם׃

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר יָצַר אֶת הָאָדָם בְּחָכְמָה וּבָרָא בוֹ נְקָבִים נְקָבִים חֲלוּלִים חֲלוּלִים גָּלוּי וְיָדוּעַ לִפְנֵי כִסֵּא כְבוֹדֶךָ שֶׁאִם יִסָּתֵם אֶחָד מֵהֶם אוֹ אִם יִפָּתֵחַ אֶחָד מֵהֶם אִי אֶפְשַׁר לְהִתְקַיֵּם אֲפִילוּ שָׁעָה אַחַת. (כִּי אִם עַל יְדֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ וּרְפוּאוֹתֶךָ) בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ רוֹפֵא כָל בָּשָׂר וּמַפְלִיא לַעֲשׂוֹת׃

ברכת טלית קטן׃

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל מִצְוַת צִיצִית׃

משכימין לב"ה ואומרים הבקשות. ונוהגים ברוב מקומות לקום באשמורת הבוקר ליטול את הלולב בהנץ החמה בסוכה קודם התפלה והוא נכון כפי הסוד׃

דיני לולב

(א) **שיעור** הלולב ד' טפחים שהם י' גודלים ואם ענפי ההדס והערבה הם ארוכים יזהר שלפחות יהיה אורך הלולב יתר טפח עליהם׃ (ב) יקח את הלולב בידו הימנית והאתרוג בשמאלו וקודם שיטלנו מברך שכן הוא הדין לברך על המצות עובר לעשייתן׃ (ג) צריך לדבק יחדו הלולב והאתרוג בעת הנענועים׃ (ד) אם חל י"ט של חג ביום ש"ק לא יקח הלולב ואפי' אם הוא יום א'׃ (ה) אין אדם יוצא י"ח ביום הא' בלולב חברו אשר נתנו לו בהלואה ואפי' במתנה על מנת להחזיר אבל אם נתנו לו במתנה גמורה יצא אפילו אם אח"כ החזירו לבעליו׃ (ו) יעשה בהלל עוד ד' פעמים נענועים ע"ד שעשה בסוכה בהודו לה' פ"א באנא ה' הושיעה נא ב' פעמים ובהודו אחרון פ"א ויש שעושים אותם ב"פ׃

שלמות הלב (א) אמרו רז"ל כל המקיים מצות לולב כאלו קיים כל המצות וזוכה לחיים טובים׃ (ב) ד' מינים של לולב כתב ר' בחיי שהם רמז לד' אברים שבגוף שהעקריים לפעולות האדם הן במצות הן בעברות והם לב ועינים שפתים ושדרה. האתרוג דומה ללב הלולב לשדרה ההדס לעינים הערבה לשפתים וכוונתו שבהכשל האדם בד' אבריו אלה ימלא כיפור בד' מינים אלו לפי שכל עבירה תמלא בהם כופר כנגדה וכתב החינוך שהאתרוג דומה ללב שהוא משכן השכל לרמוז שנעבוד להקב"ה בשכלו והלולב דומה לשדרה שהיא כח האדם לרמוז שיישר כל גופו לעבודת ה' וההדס דומה לעינים לרמוז שלא יתור אחר עיניו ביום שמחת לבו והערבה דומה לשפתים לרמוז שישים רסן בפיו ויכוין דבריו [illegible] כתב שהאתרוג והלולב הם רמז לנבאים שע"ז ושע"ב והסדם והערבה רמז לדרכי שמשותם׃ (ג) בברכת

על הלולב ואין מברכין על הדס וערבה ואתרוג לפי שבמינו גבוה מכולן ר"ל שהוא עיקר ושאר המינים טפלים לו ומברך על העיקר ופוטר את הטפלה וי"א שהוא משום חשוב במינו כל האגודה נקראת על שמו והוי כמי שמברך בפי' על כ"א בפ"ע: (ד) מנענעים הלולב ל"ו נגד ל"ו צדיקים וכנגד ל"ו תליתי יוסף או לרמז שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אל"ה בגי' ל"ו וכתב הרדב"ז ג' נענועים לכל קצה עולים ח"י כנגד ח"י עולמים וד"פ ח"י עולים ע"ב והוא השם הממו' על המים: (ה) אין קושרים האתרוג עם שאר מינים בלולב איתא בספר גדולים מעשי ה' הטעם לפי שיש קצתם שיש בהם ריח ואין בהם טעם ויש שאין בהם לא טעם ולא ריח ויש שיש בהם שניהם ותפלתנו בחג הסכות על הגשם שהוא צורך לכל המין האנושי שנה כי כן נלמוש בד' מינים נגד הד' כיתות שנמשלים בנבראים. נגד כת עובדי אדמה שאין בהם השכלה יצאו ערבי נחל. נגד הכת העוסקת בסדור קבוץ מדיני וכבישת המדינות יצא הלולב בכל עלה ממנו יעלה על חבירו עד היותה שהוא כמו המלך. נגד כת החכמים העוסקים בטבעיות יצא עץ אבות מעולם שכן היא חכמתם בנוים על ד' הקדמות ותולדה היוצאה מהם ויש בהדס ריח אבל אין בו טעם שכמו שהריח אינו מספיק שיזון ממנו האדם כך הטבעיות אינם מספיקות להשביע נפש שוקקה אבל הם עזר מעט אל ההשגה. ובהיות שכל אלו הג' כתות אין בהם כדי הגעת הנפש אל שלימותה הנה הם נקשרים יחד קשירה אחת אבל נגד הכת המשובחת אשר עסקם באלהיות להשגת שלמות הנפש יצא האתרוג שיש בו טעם וריח והדר וכו': (ו) מנענעי' הלולב מעומד דילפינן קיחה קיחה מולקחתם אגודת אזוב מה להלן בעמידה אף כאן בעמידה וי"א דהוא כמו ששנינו בחג נידונין על המים דד' מינים הללו הם סניגורים הבאים לרצות על המים ומצות בעל דין בעמידה ועוד שצריכים לנענע בהלל ומצות הלל בעמידה וא"כ אין לחלק בין סופו לתחילתו ומשמע דגם לתו גם כן מעומד: (ז) אין מנענעים בשעה שאומרים ה' לא באנא ולא בהודו משום שבעת שיאמר ה' צריך לכוין יותר וכשמנענע הוא טרוד בנענוע ואינו יכול לכוין כ"כ ואשמכוונו שקרא אז ירננו עצי היער מלפני ה' ולא בה':

תפלה זו נאה לאומרה כשאוגדין את הלולב:

יה"ר רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי שיתקשרו על ידי אגודת הלולב זה עם מיניו הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד כי כל בשמים ובארץ לך ה' הממלכה על ידי שלשה הדסים שהם כנגד שלשה אבות אברהם יצחק ויעקב עליהם השלום ושני בדי ערבות שהם כנגד משה ואהרן ועל ידי לולב ואתרוג שהם כנגד יוסף ודוד. ויתקשרו ארבע אותיות שמך הגדול והקדוש על ידי שלשה הדסים אות יו"ד של שמך הגדול. ועל ידי שני בדי ערבות מלוי ה"א של שמך הגדול. ועל ידי הלולב מלוי וי"ו של שמך הגדול. ועל ידי אתרוג מלוה ה"ה אחרונה של שמך הגדול. ומשם יושפע לעבדך פ' בן פ' אמתך חיים טובים שעולים כמנין הדס וכמנין לולב עם שני המלות ותתן לי זרע כשר יחיה צדיק שעולה כמנין ערבה עם הכולל ותתן לי לב טוב להבין תורה שעולה כמנין אתרוג עם הכולל ותתן לי זכות שאגוד אותך בבית מקדשך במהרה בימינו אמן:

יקח הלולב בידו הימנית והאתרוג בשמאלו וקודם שיטלנו מברך הברכות שכן הדין שמברכין על המצות עובר לעשייתן:

אונג׳ידים קי טומאס איל טלית מיראדה לוס ציציות סי איסטאן כשרים אנטיס קינו דיזיס לה
ברכה לבטלה:

סי דיספואיס קיטארו איל טלית קוסידיירי אוקאזו קאירלי די איגריזוס ריפוזו טנטו קומו
טורנאנדו אפונירו דינם אוטרה ברכה:

ברכת טלית גדול

בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ
לְהִתְעַטֵּף בַּצִּיצִית:

בקשות

כָּל בְּרוּאֵי עוֹלָם מַעְלָה וּמַטָּה. יָעִידוּן יַגִּידוּן כֻּלָּם כְּאֶחָד
יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד: יעידון שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם נְתִיבוֹת
שְׁבִילֶךָ. וְכָל מֵבִין סוֹדָם יְסַפְּרוּ אֶת גָּדְלָךְ. וְהֵם יַכִּירוּ
כִּי הַכֹּל שֶׁלָּךְ. וְאַתָּה הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַמְיוּחָד: יעידון
לְבָבוֹת בְּחֶשְׁבּוֹן עוֹלָם בָּנוּי. יִמְצְאוּ כָּל יֵשׁ בִּלְתְּךָ
שָׁנוּי. בְּמִסְפָּר בְּמִשְׁקָל הַכֹּל מָנוּי. כֻּלָּם נָתְנוּ מֵרוֹעֶה
אֶחָד: יעידון מֵרֹאשׁ וְעַד סוֹף יֵשׁ לְךָ סִימָן. צָפוֹן וְיָם
וְקֶדֶם וְתֵימָן. שַׁחַק וְתֵבֵל לְךָ עֵד נֶאֱמָן. מִזֶּה אֶחָד
וּמִזֶּה אֶחָד: יעידון הַכֹּל מִמְּךָ נִזְבַּד זָבוּד. אַתָּה תַּעֲמֹד
וְהֵם יֹאבֵדוּ אָבוֹד. לָכֵן כָּל יְצוּר לְךָ יִתֵּן כָּבוֹד. כִּי מֵרֹאשׁ
וְעַד סוֹף הֲלֹא אָב אֶחָד: יעידון

וּבְתוֹרָתְךָ יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ כָּתוּב לֵאמֹר שְׁמַע יִשְׂרָאֵל
יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ יְהֹוָה אֶחָד: וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם
וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל לְבָבֶךָ כִּי יְהֹוָה הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם
מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד:

שִׁיר לַמַּעֲלוֹת אֶשָּׂא עֵינַי אֶל הֶהָרִים מֵאַיִן יָבֹא עֶזְרִי: עֶזְרִי מֵעִם יְהֹוָה
עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: אַל יִתֵּן לַמּוֹט רַגְלֶךָ אַל יָנוּם שֹׁמְרֶךָ: הִנֵּה
לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל: יְהֹוָה שֹׁמְרֶךָ יְיָ צִלְּךָ עַל יַד יְמִינֶךָ:
יוֹמָם הַשֶּׁמֶשׁ לֹא יַכֶּכָּה וְיָרֵחַ בַּלָּיְלָה: יְיָ יִשְׁמָרְךָ מִכָּל רָע יִשְׁמֹר אֶת
נַפְשֶׁךָ: יְהֹוָה יִשְׁמָר־צֵאתְךָ וּבוֹאֶךָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

אֲדוֹן עוֹלָם אֲשֶׁר מָלַךְ. בְּטֶרֶם כָּל יְצִיר נִבְרָא:
לְעֵת נַעֲשָׂה בְחֶפְצוֹ כֹּל. אֲזַי מֶלֶךְ שְׁמוֹ נִקְרָא:
וְאַחֲרֵי כִּכְלוֹת הַכֹּל. לְבַדּוֹ יִמְלוֹךְ נוֹרָא:
וְהוּא הָיָה וְהוּא הֹוֶה. וְהוּא יִהְיֶה בְּתִפְאָרָה:
וְהוּא אֶחָד וְאֵין שֵׁנִי. לְהַמְשִׁילוֹ לְהַחְבִּירָה:
וְהוּא רִאשׁוֹן וְהוּא אַחֲרוֹן. לְכָל חוֹמֶר וְכָל צוּרָה:
בְּלִי רֵאשִׁית בְּלִי תַכְלִית. וְלוֹ הָעֹז וְהַמִּשְׂרָה:
בְּלִי עֵרֶךְ בְּלִי דִמְיוֹן. בְּלִי שִׁנּוּי וְהַתְמוּרָה:
בְּלִי חִבּוּר בְּלִי פֵירוּד. גְּדוֹל כֹּחַ וְהַגְּבוּרָה:
וְהוּא אֵלִי וְחַי גּוֹאֲלִי. וְצוּר חֶבְלִי בְּיוֹם צָרָה:
וְהוּא נִסִּי וּמָנוּסִי. מְנָת כּוֹסִי בְּיוֹם אֶקְרָא:
וְהוּא רוֹפֵא וְהוּא מַרְפֵּא. וְהוּא צוֹפֶה וְהוּא עֶזְרָה:
בְּיָדוֹ אַפְקִיד רוּחִי. בְּעֵת אִישַׁן וְאָעִירָה:
וְעִם רוּחִי גְוִיָּתִי. אֲדֹנָי לִי וְלֹא אִירָא:

(בְּמִקְדָּשׁוֹ תָּגֵל נַפְשִׁי. מְשִׁיחֵנוּ יִשְׁלַח מְהֵרָה:
וְאָז נָשִׁיר בְּבֵית קָדְשִׁי. אָמֵן אָמֵן שֵׁם הַנּוֹרָא)

אֲבָרֵךְ אֶת שֵׁם יְהֹוָה. הַנֶּעְלָם מִכָּל נִמְצָא:
וַאֲקַוֶּה חַסְדּוֹ כָּל יָמַי. עַל כָּל טוּב אֲשֶׁר עָשָׂה:
נָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה. לְזַכּוֹתֵנוּ י״ח להחיותנו רָצָה:
וּמֵרוֹב כָּל חַטֹּאתֵינוּ. נְתָנָנוּ לִמְשִׁסָּה:
מָשְׁלוּ בָנוּ אוֹיְבֵינוּ. הֵן לְרִיב הֵן לְמַצָּה:
שִׁבְּרוּ כָּל עַצְמוֹתֵינוּ. כְּקָנֶה הָרְצוּצָה:
וְהָאֵל בְּרוֹב חֲסָדָיו. פָּנָיו לְעַמּוֹ נָשָׂא:
וּבְטוּבוֹ יִשְׁלַח לָנוּ. מְשִׁיחֵנוּ בִּמְרוּצָה:
עִמּוֹ אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא. לְקַיֵּם אֶת הַמַּשָּׂא:
אֲבָרֵךְ אֶת שֵׁם יְהֹוָה. הַנֶּעְלָם מִכָּל נִמְצָא:

אֲבָרֵךְ אֶת יְהֹוָה אֲשֶׁר יְעָצָנִי אַף לֵילוֹת יִסְּרוּנִי כִלְיוֹתָי: שִׁוִּיתִי יְהֹוָה לְנֶגְדִּי תָמִיד כִּי מִימִינִי בַּל אֶמּוֹט: לָכֵן שָׂמַח לִבִּי וַיָּגֶל כְּבוֹדִי אַף בְּשָׂרִי יִשְׁכֹּן לָבֶטַח: כִּי לֹא תַעֲזֹב נַפְשִׁי לִשְׁאוֹל לֹא תִתֵּן חֲסִידְךָ לִרְאוֹת שָׁחַת: תּוֹדִיעֵנִי אֹרַח חַיִּים שֹׂבַע שְׂמָחוֹת אֶת פָּנֶיךָ נְעִמוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח: מִי יִתֵּן מִצִּיּוֹן יְשׁוּעַת יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּב יְהֹוָה שְׁבוּת עַמּוֹ יָגֵל יַעֲקֹב יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל:

ואחר כך אומרים יגדל אלהים חי כמו שכתוב אחר ערבית:

יש נוהגים לומר אלו הפסוקים :

ותתפלל חנה ותאמר עלץ לבי ביהוה רמה קרני ביהוה
רחב פי על אויבי כי שמחתי בישועתך : אין
קדוש ביהוה כי אין בלתך ואין צור כאלהינו : אל תרבו
תדברו גבהה גבהה יצא עתק מפיכם כי אל דעות יהוה
ולו נתכנו עלילות : קשת גברים חתים ונכשלים אזרו
חיל : שבעים בלחם נשכרו ורעבים חדלו עד עקרה ילדה
שבעה ורבת בנים אמללה : יהוה ממית ומחיה מוריד
שאול ויעל : יהוה מוריש ומעשיר משפיל אף מרומם :
מקים מעפר דל מאשפת ירים אביון להושיב עם נדיבים
וכסא כבוד ינחלם כי ליהוה מצקי ארץ וישת עליהם
תבל : רגלי חסידיו ישמר ורשעים בחשך ידמו כי לא
בכח יגבר איש : יהוה יחתו מריביו עליו בשמים ירעם
יהוה ידין אפסי ארץ ויתן עז למלכו וירם קרן משיחו :
אתוהי כמה רברבין ותמהוהי כמה תקיפין מלכותה
מלכות עלם ושלטנה עם דר ודר : ואנחנו עמך וצאן
מרעיתך נודה לך לעולם לדור ודר נספר תהלתך : ערב
ובקר וצהרים אשיחה ואהמה וישמע קולי : ברן יחד
כוכבי בקר ויריעו כל בני אלהים : לא אירא מרבבות
עם אשר סביב שתו עלי : ואני ביהוה אצפה אוחילה
לאלהי ישעי ישמעני אלהי : כי לך יהוה הוחלתי אתה
תענה אדני אלהי : רגלי עמדה במישור במקהלים
אברך יהוה :

דיני ברכת השחר ע"פ שלמות הלב.

(א) יזהר לנקות גופו קודם תפלה כדי שלא תהיה תפלתו תועבה: (ב) עוד יזהר בכל עת שמתפלל או לומד ד"ת שלא יגע בידיו את בשרו במקומות המכוסים שבגוף ולא יגרוד את ראשו ולא יגע במנעליו ואם נגע בדיעבד יטול ידיו: (ג) אף אם יקום חצות לילה אינו יכול ללמוד קודם שיברך ברכת התורה כן נ"ל שהרבה כתבו בברכות הספר ואם שהה בבוקר ס"ל שיחזור ויאמרם כשיהיה

ללמוד: (ד) כשהגיע זמן התפלה אינו רשאי לאחוז לעשות דבר אם קודם כל התפלל וגם לא יאכל וישתה כ"א לרפואה: (ה) ישתדל להתפלל בבהכ"נ עם הצבור שתפלת הצבור נשמעת תמיד ואם אינו יכול לקום באשמורת לאומרה בצבור לפחות יתפלל בבהכ"נ ואפילו ביחיד:

זמירות

כשאומר אלהי נשמה יכוין בשלוב אותיות נשמה עם אותיות שמו דהיינו אם היה שמו אברהם. בחול יקדים אותיות שמו לנשמה כזה אנבשרמהם. ובשבת יקדים אותיות נשמה לשמו כזה נאשבמרהם. וכן כל השמות:

אֱלֹהַי נְשָׁמָה שֶׁנָּתַתָּ בִּי טְהוֹרָה נשמה מאצילות. **אַתָּה בְרָאתָהּ** נפש מבריאה. **אַתָּה יְצַרְתָּהּ** רוח מיצירה. **אַתָּה נְפַחְתָּהּ בִּי** נשמה מעשיה. **וְאַתָּה מְשַׁמְּרָהּ בְּקִרְבִּי. וְאַתָּה עָתִיד לִטְּלָהּ מִמֶּנִּי וּלְהַחֲזִירָהּ בִּי לֶעָתִיד לָבֹא. כָּל־זְמַן שֶׁהַנְּשָׁמָה בְקִרְבִּי מוֹדֶה אֲנִי לְפָנֶיךָ יְהוָֹה אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁאַתָּה הוּא רִבּוֹן כָּל הַמַּעֲשִׂים. אֲדוֹן כָּל הַנְּשָׁמוֹת. מוֹשֵׁל בְּכָל הַבְּרִיּוֹת חַי וְקַיָּם לָעַד:**

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָֹה הַמַּחֲזִיר נְשָׁמוֹת לִפְגָרִים מֵתִים:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָֹה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַנּוֹתֵן לַשֶּׂכְוִי בִינָה לְהַבְחִין בֵּין יוֹם וּבֵין לָיְלָה:

בָּאַ"י אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם פּוֹקֵחַ עִוְרִים:

בָּאַ"י אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם מַתִּיר אֲסוּרִים:

בָּאַ"י אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם זוֹקֵף כְּפוּפִים:

בָּאַ"י אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם מַלְבִּישׁ עֲרֻמִּים:

בָּאַ"י אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם רוֹקַע הָאָרֶץ עַל הַמָּיִם:

פירוש מלוקט

טהורה. כי ממקום טהור חוצבה: אתה בראתה. נגד ג' בחינות נפש רוח נשמה אתה בראתה נגד נפש כי הדם הוא הנפש כדכתיב ויברא אלהים את האדם: אתה יצרתה. נגד רוח שנאמר יוצר רוח בקרבו: אתה נפחתה. נגד נשמה שנאמר ויפח באפיו נשמת חיים: ואתה משמרה בקרבי. שלא תצא יתעוף עד עת בא דבריך: לטלה ממני. ליום המיתה: לעתיד לבא. לתחיית המתים: שמחזיר נשמות כו'. אני נותן לך הודאה עצומה על מה שהחזרת בי נשמתי ואני מאמין באמונה שלימה שאתה תחיה המתים מאדה"ר עד סוף כל הדורות. יש מי שיהיה לדראון עולם ויש מי שיהיה לחיי עולם שכ"ש גנורסך שגדולה בזה שמכיר ויודע כל נשמה ונשמה ליתן בגוף שלו אף שהגופים כבר נרקבו שכמה אלפים שנה. וכמה אלפים ורבבות גופים עד אין מספר שנשמע רבו שלמותיהם אלו עם אלו ואתם ... ומספר שלמה של שלמו של כל גוף ונתן בכל גוף נשמה השייך לו מי שלא בעירוביך בזה

בָּא"י אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמֵּכִין מִצְעֲדֵי גָבֶר:
בָּא"י אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁעָשָׂה לִי כָּל צָרְכִּי:
בָּא"י אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אוֹזֵר יִשְׂרָאֵל בִּגְבוּרָה:
בָּא"י אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַנּוֹתֵן לַיָּעֵף כֹּחַ:
בָּא"י אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם עוֹטֵר יִשְׂרָאֵל בְּתִפְאָרָה:
בָּא"י אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁלֹּא עָשַׂנִי גוֹי (האשה אומרת גויה):
בָּא"י אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁלֹּא עָשַׂנִי עָבֶד (האשה אומרת שִׁפְחָה):
בָּא"י אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁלֹּא עָשַׂנִי אִשָּׁה (האשה אומרת שֶׁעָשַׂנִי כִּרְצוֹנוֹ):
בָּא"י אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמַּעֲבִיר חֶבְלֵי שֵׁנָה מֵעֵינֵינוּ וּתְנוּמָה מֵעַפְעַפֵּינוּ:

ואחר כך יכוין להרחיק מלובים פנימיים:

וִיהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתַּרְגִּילֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ. וְתַדְבִּיקֵנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ. וְאַל תְּבִיאֵנוּ לִידֵי חֵטְא. וְלֹא לִידֵי עֲבֵירָה. וְלֹא לִידֵי נִסָּיוֹן וְלֹא לִידֵי בִזָּיוֹן. וְתַרְחִיקֵנוּ מִיֵּצֶר הָרָע. וְתַדְבִּיקֵנוּ בְּיֵצֶר הַטּוֹב. וּתְנֵנוּ לְאַהֲבָה לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָל רוֹאֵינוּ וְגָמְלֵנוּ חֲסָדִים טוֹבִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתַּצִּילֵנוּ הַיּוֹם. וּבְכָל יוֹם וָיוֹם. מֵעַזֵּי פָנִים. וּמֵעַזּוּת פָּנִים. מֵאָדָם רָע. מֵאִשָּׁה רָעָה. מִיֵּצֶר רָע. מֵחָבֵר רָע. מִשָּׁכֵן רָע. מִפֶּגַע רָע. מֵעַיִן הָרָע. וּמִלָּשׁוֹן הָרָע. מִמַּלְשִׁינוּת. מֵעֵדוּת שֶׁקֶר. מִשִּׂנְאַת הַבְּרִיּוֹת. מֵעֲלִילָה. מִמִּיתָה מְשׁוּנָה, מֵחֳלָאִים רָעִים. מִמִּקְרִים רָעִים. מִדִּין קָשֶׁה. וּמִבַּעַל דִּין קָשֶׁה. בֵּין שֶׁהוּא בֶן בְּרִית וּבֵין שֶׁאֵינוֹ בֶן בְּרִית. וּמִדִּינָהּ

שֶׁל גֵּיהִנֹּם: בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר
קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל דִּבְרֵי תוֹרָה: וְהַעֲרֶב (נ״י הסה״י
ולס״ה הַעֲרֵב) נָא יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ אֶת דִּבְרֵי תוֹרָתְךָ בְּפִינוּ
וּבְפִיפִיּוֹת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. וְנִהְיֶה אֲנַחְנוּ וְצֶאֱצָאֵינוּ
וְצֶאֱצָאֵי צֶאֱצָאֵינוּ כֻּלָּנוּ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ וְלוֹמְדֵי תוֹרָתֶךָ
לִשְׁמָהּ: בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה הַמְלַמֵּד תּוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:
בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ
מִכָּל הָעַמִּים וְנָתַן לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ: בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה נוֹתֵן
הַתּוֹרָה: טוב אתה ומטיב למדני חקיך:

וַיְדַבֵּר יְהֹוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: דַּבֵּר אֶל־אַהֲרֹן וְאֶל־בָּנָיו
לֵאמֹר כֹּה תְבָרְכוּ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אָמוֹר לָהֶם:
יְבָרֶכְךָ יְהֹוָה וְיִשְׁמְרֶךָ: יָאֵר יְהֹוָה ׀ פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ: יִשָּׂא
יְהֹוָה ׀ פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם: וְשָׂמוּ אֶת־שְׁמִי עַל־
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲנִי אֲבָרְכֵם:

הֲרֵינִי מקבל עלי מצות עשה שאמרה תורה ואהבת לרעך כמוך והריני אוהב
את כל אחד מבני ישראל כנפשי ומאודי. והריני מזמן פה שלי
להתפלל לפני בוראי מלך מלכי המלכים הקב״ה:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ זָכְרֵנוּ בְּזִכָּרוֹן טוֹב מִלְּפָנֶיךָ
וּפָקְדֵנוּ בִּפְקֻדַּת יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים מִשְּׁמֵי שְׁמֵי
קֶדֶם. וּזְכוֹר לָנוּ יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ אַהֲבַת הַקַּדְמוֹנִים אַבְרָהָם
יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ אֶת הַבְּרִית וְאֶת הַחֶסֶד וְאֶת
הַשְּׁבוּעָה שֶׁנִּשְׁבַּעְתָּ לְאַבְרָהָם אָבִינוּ בְּהַר הַמּוֹרִיָּה וְאֶת
הָעֲקֵדָה שֶׁעָקַד אֶת יִצְחָק בְּנוֹ עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ. כַּכָּתוּב
בְּתוֹרָתֶךָ:

בראשית כ״ב וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת־
אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי:
וַיֹּאמֶר קַח־נָא אֶת־בִּנְךָ אֶת־יְחִידְךָ אֲשֶׁר־אָהַבְתָּ אֶת־

יִצְחָק וְלֶךְ־לְךָ אֶל־אֶרֶץ הַמֹּרִיָּה וְהַעֲלֵהוּ שָׁם לְעֹלָה עַל אַחַד
הֶהָרִים אֲשֶׁר אֹמַר אֵלֶיךָ: וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר וַיַּחֲבֹשׁ
אֶת־חֲמֹרוֹ וַיִּקַּח אֶת־שְׁנֵי נְעָרָיו אִתּוֹ וְאֵת יִצְחָק בְּנוֹ וַיְבַקַּע
עֲצֵי עֹלָה וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־אָמַר־לוֹ הָאֱלֹהִים:
בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֶת־עֵינָיו וַיַּרְא אֶת־הַמָּקוֹם
מֵרָחֹק: וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל־נְעָרָיו שְׁבוּ־לָכֶם פֹּה עִם־הַחֲמוֹר
וַאֲנִי וְהַנַּעַר נֵלְכָה עַד־כֹּה וְנִשְׁתַּחֲוֶה וְנָשׁוּבָה אֲלֵיכֶם:
וַיִּקַּח אַבְרָהָם אֶת־עֲצֵי הָעֹלָה וַיָּשֶׂם עַל־יִצְחָק בְּנוֹ וַיִּקַּח
בְּיָדוֹ אֶת־הָאֵשׁ וְאֶת־הַמַּאֲכֶלֶת וַיֵּלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו: וַיֹּאמֶר
יִצְחָק אֶל־אַבְרָהָם אָבִיו וַיֹּאמֶר אָבִי וַיֹּאמֶר הִנֶּנִּי בְנִי וַיֹּאמֶר
הִנֵּה הָאֵשׁ וְהָעֵצִים וְאַיֵּה הַשֶּׂה לְעֹלָה: וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם
אֱלֹהִים יִרְאֶה־לּוֹ הַשֶּׂה לְעֹלָה בְּנִי וַיֵּלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו:
וַיָּבֹאוּ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר־לוֹ הָאֱלֹהִים וַיִּבֶן שָׁם אַבְרָהָם
אֶת־הַמִּזְבֵּחַ וַיַּעֲרֹךְ אֶת־הָעֵצִים וַיַּעֲקֹד אֶת־יִצְחָק בְּנוֹ ויכוין
שכשם שאברהם אבינו עליו השלום בעל החסד עקד את יצחק בנו שהוא
גבורה כך הקב"ה עוקד ויעקד למעלה כל שונאינו ואויבינו ומקטריננו מעלינו
ומעל כל עמו ישראל וכן יהי רצון וַיָּשֶׂם אֹתוֹ עַל־הַמִּזְבֵּחַ מִמַּעַל
לָעֵצִים: וַיִּשְׁלַח אַבְרָהָם אֶת־יָדוֹ וַיִּקַּח אֶת־הַמַּאֲכֶלֶת
לִשְׁחֹט אֶת־בְּנוֹ: וַיִּקְרָא אֵלָיו מַלְאַךְ יְהוָה מִן־הַשָּׁמַיִם
וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם | אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי: וַיֹּאמֶר אַל־תִּשְׁלַח
יָדְךָ אֶל־הַנַּעַר וְאַל־תַּעַשׂ לוֹ מְאוּמָה כִּי | עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי־
יְרֵא אֱלֹהִים אַתָּה וְלֹא חָשַׂכְתָּ אֶת־בִּנְךָ אֶת־יְחִידְךָ מִמֶּנִּי:
וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֶת־עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה־אַיִל אַחַר נֶאֱחַז בַּסְּבַךְ
בְּקַרְנָיו וַיֵּלֶךְ אַבְרָהָם וַיִּקַּח אֶת־הָאַיִל וַיַּעֲלֵהוּ לְעֹלָה
תַּחַת בְּנוֹ: וַיִּקְרָא אַבְרָהָם שֵׁם־הַמָּקוֹם הַהוּא יְהוָה יִרְאֶה
אֲשֶׁר יֵאָמֵר הַיּוֹם בְּהַר יְהוָה יֵרָאֶה: וַיִּקְרָא מַלְאַךְ יְהוָה
אֶל־אַבְרָהָם שֵׁנִית מִן־הַשָּׁמָיִם: וַיֹּאמֶר בִּי נִשְׁבַּעְתִּי נְאֻם־יְהוָה

כִּי יַעַן אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה וְלֹא חָשַׂכְתָּ אֶת־בִּנְךָ
אֶת־יְחִידֶךָ׃ כִּי־בָרֵךְ אֲבָרֶכְךָ וְהַרְבָּה אַרְבֶּה אֶת־זַרְעֲךָ
כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְכַחוֹל אֲשֶׁר עַל־שְׂפַת הַיָּם וְיִרַשׁ זַרְעֲךָ
אֵת שַׁעַר אֹיְבָיו׃ וְהִתְבָּרֲכוּ בְזַרְעֲךָ כֹּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ עֵקֶב
אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ בְּקֹלִי׃ וַיָּשָׁב אַבְרָהָם אֶל־נְעָרָיו וַיָּקֻמוּ וַיֵּלְכוּ
יַחְדָּו אֶל־בְּאֵר שָׁבַע וַיֵּשֶׁב אַבְרָהָם בִּבְאֵר שָׁבַע׃

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם כְּמוֹ שֶׁכָּבַשׁ אַבְרָהָם אָבִינוּ אֶת רַחֲמָיו
לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם. כֵּן יִכְבְּשׁוּ רַחֲמֶיךָ
אֶת כַּעַסְךָ. וְיִגֹּלּוּ רַחֲמֶיךָ עַל מִדּוֹתֶיךָ. וְתִתְנַהֵג עִמָּנוּ יְהֹוָה
אֱלֹהֵינוּ בְּמִדַּת הַחֶסֶד וּבְמִדַּת הָרַחֲמִים וְתִכָּנֵס לָנוּ לִפְנִים
מִשּׁוּרַת הַדִּין וּבְטוּבְךָ הַגָּדוֹל יָשׁוּב חֲרוֹן אַפְּךָ. מֵעַמְּךָ.
וּמֵעִירְךָ. וּמֵאַרְצְךָ. וּמִנַּחֲלָתֶךָ. וְקַיֶּם לָנוּ יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ אֶת
הַדָּבָר שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ בְּתוֹרָתֶךָ. עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ כָּאָמוּר:
וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקוֹב וְאַף אֶת בְּרִיתִי יִצְחָק וְאַף אֶת
בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֶזְכֹּר וְהָאָרֶץ אֶזְכֹּר: וְנֶאֱמַר וְאַף גַּם זֹאת
בִּהְיוֹתָם בְּאֶרֶץ אֹיְבֵיהֶם לֹא מְאַסְתִּים וְלֹא גְעַלְתִּים לְכַלֹּתָם
לְהָפֵר בְּרִיתִי אִתָּם כִּי אֲנִי יְהֹוָה אֱלֹהֵיהֶם: וְנֶאֱמַר וְזָכַרְתִּי
לָהֶם בְּרִית רִאשֹׁנִים אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
לְעֵינֵי הַגּוֹיִם לִהְיוֹת לָהֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְהֹוָה: וְנֶאֱמַר וְשָׁב
יְהֹוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת שְׁבוּתְךָ וְרִחֲמֶךָ וְשָׁב וְקִבֶּצְךָ מִכָּל הָעַמִּים
אֲשֶׁר הֱפִיצְךָ יְהֹוָה אֱלֹהֶיךָ שָׁמָּה: אִם יִהְיֶה נִדַּחֲךָ בִּקְצֵה
הַשָּׁמָיִם מִשָּׁם יְקַבֶּצְךָ יְהֹוָה אֱלֹהֶיךָ וּמִשָּׁם יִקָּחֶךָ: וֶהֱבִיאֲךָ
יְהֹוָה אֱלֹהֶיךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יָרְשׁוּ אֲבֹתֶיךָ וִירִשְׁתָּהּ
וְהֵיטִבְךָ וְהִרְבְּךָ מֵאֲבֹתֶיךָ: וְנֶאֱמַר עַל יְדֵי נְבִיאֶךָ
יְהֹוָה חָנֵּנוּ לְךָ קִוִּינוּ הֱיֵה זְרֹעָם לַבְּקָרִים אַף יְשׁוּעָתֵנוּ בְּעֵת
צָרָה: וְנֶאֱמַר וְעֵת צָרָה הִיא לְיַעֲקֹב וּמִמֶּנָּה יִוָּשֵׁעַ: וְנֶאֱמַר
בְּכָל צָרָתָם לוֹ צָר וּמַלְאַךְ פָּנָיו הוֹשִׁיעָם בְּאַהֲבָתוֹ וּבְחֶמְלָתוֹ

הוּא גְּאָלָם וַיְנַטְּלֵם וַיְנַשְּׂאֵם כָּל יְמֵי עוֹלָם: יכין ל״ת מרוח וְנֶאֱמַר מִי אֵל כָּמוֹךָ אל. נוֹשֵׂא עָוֹן רחום. וְעוֹבֵר עַל פֶּשַׁע וחנון. לִשְׁאֵרִית נַחֲלָתוֹ ארך. לֹא הֶחֱזִיק לָעַד אַפּוֹ אפים. כִּי חָפֵץ חֶסֶד הוּא: ורב חסד. יָשׁוּב יְרַחֲמֵנוּ ואמת. יִכְבּוֹשׁ עֲוֹנוֹתֵינוּ נוצר חסד. וְתַשְׁלִיךְ בִּמְצוּלוֹת יָם כָּל חַטֹּאתָם לאלפים. תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב נושא עון. חֶסֶד לְאַבְרָהָם ופשע. אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ וחטאה. מִימֵי קֶדֶם: ונקה. וְנֶאֱמַר וַהֲבִיאוֹתִים אֶל הַר קָדְשִׁי וְשִׂמַּחְתִּים בְּבֵית תְּפִלָּתִי עוֹלוֹתֵיהֶם וְזִבְחֵיהֶם לְרָצוֹן עַל מִזְבְּחִי כִּי בֵיתִי בֵּית תְּפִלָּה יִקָּרֵא לְכָל הָעַמִּים: אֵלּוּ דְבָרִים שֶׁאֵין לָהֶם שִׁיעוּר הַפֵּאָה וְהַבִּכּוּרִים וְהָרֵאָיוֹן וּגְמִילוּת חֲסָדִים וְתַלְמוּד תּוֹרָה: אֵלּוּ דְבָרִים שֶׁאָדָם עוֹשֶׂה אוֹתָם. אוֹכֵל מִפֵּירוֹתֵיהֶם בָּעוֹלָם הַזֶּה. וְהַקֶּרֶן קַיֶּמֶת לוֹ לָעוֹלָם הַבָּא. וְאֵלּוּ הֵן כִּבּוּד אָב וָאֵם. וּגְמִילוּת חֲסָדִים. וּבִקּוּר חוֹלִים. וְהַכְנָסַת אוֹרְחִים. וְהַשְׁכָּמַת בֵּית הַכְּנֶסֶת. וַהֲבָאַת שָׁלוֹם בֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ וּבֵין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ וְתַלְמוּד תּוֹרָה כְּנֶגֶד כֻּלָּם:

יש מתחילים כאן מזמור ט״ו וכל מי שיש בו המדות הללו בטוח הוא שתשכון נפשו בגן עדן:

מִזְמוֹר לדוד יהוה מי יגור באהלך מי ישכן בהר קדשך: הולך תמים ופעל צדק ודבר אמת בלבבו: לא רגל על לשונו לא עשה לרעהו רעה וחרפה לא נשא על קרובו: נבזה בעיניו נמאס ואת יראי יהוה יכבד נשבע להרע ולא ימיר: כספו לא נתן בנשך ושחד על נקי לא לקח עשה אלה לא ימוט לעולם:

לְעוֹלָם יְהֵא אָדָם יְרֵא שָׁמַיִם בַּסֵּתֶר כְּבַגָּלוּי וּמוֹדֶה עַל הָאֱמֶת וְדוֹבֵר אֱמֶת בִּלְבָבוֹ. וְיַשְׁכֵּם וְיֹאמַר: רִבּוֹן הָעוֹלָמִים וַאֲדוֹנֵי הָאֲדוֹנִים לֹא עַל צִדְקוֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מַפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים. אֲדֹנָי שְׁמָעָה. אֲדֹנָי סְלָחָה. אֲדֹנָי הַקְשִׁיבָה וַעֲשֵׂה. אַל תְּאַחַר לְמַעַנְךָ אֱלֹהַי כִּי שִׁמְךָ נִקְרָא עַל עִירְךָ וְעַל עַמֶּךָ: מָה אָנוּ. מֶה חַיֵּינוּ. מֶה

חַסְדֵּנוּ. מַה צִּדְקוֹתֵינוּ. מַה יְשׁוּעָתֵנוּ. מַה כֹּחֵנוּ. מַה גְּבוּרָתֵנוּ. מַה נֹּאמַר לְפָנֶיךָ יְהוָֹה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ הֲלֹא כָּל הַגִּבּוֹרִים כְּאַיִן לְפָנֶיךָ. וְאַנְשֵׁי הַשֵּׁם כְּלֹא הָיוּ: וַחֲכָמִים כִּבְלִי מַדָּע. וּנְבוֹנִים כִּבְלִי הַשְׂכֵּל. כִּי רוֹב מַעֲשֵׂינוּ תֹהוּ. וִימֵי חַיֵּינוּ הֶבֶל לְפָנֶיךָ. וּמוֹתַר הָאָדָם מִן הַבְּהֵמָה אָיִן כִּי הַכֹּל הָבֶל. לְבַד הַנְּשָׁמָה הַטְּהוֹרָה שֶׁהִיא עֲתִידָה לִתֵּן דִּין וְחֶשְׁבּוֹן לִפְנֵי כִּסֵּא כְבוֹדֶךָ. וְכָל הַגּוֹיִם כְּאַיִן נֶגְדֶּךָ. שֶׁנֶּאֱמַר הֵן גּוֹיִם כְּמַר מִדְּלִי וּכְשַׁחַק מֹאזְנַיִם נֶחְשָׁבוּ הֵן אִיִּים כַּדַּק יִטּוֹל: אֲבָל אֲנַחְנוּ עַמְּךָ בְּנֵי בְרִיתֶךָ בְּנֵי אַבְרָהָם אוֹהַבְךָ. שֶׁנִּשְׁבַּעְתָּ לוֹ בְּהַר הַמּוֹרִיָּה זֶרַע יִצְחָק עֲקֵדְךָ שֶׁנֶּעֱקַד עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ עֲדַת יַעֲקֹב בִּנְךָ בְּכוֹרֶךָ שֶׁמֵּאַהֲבָתְךָ שֶׁאָהַבְתָּ אוֹתוֹ. וּמִשִּׂמְחָתְךָ שֶׁשָּׂמַחְתָּ בּוֹ. קָרָאתָ שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל וִישֻׁרוּן:

לְפִיכָךְ אֲנַחְנוּ חַיָּבִים לְהוֹדוֹת לְךָ. וּלְשַׁבֵּחֲךָ. וּלְפָאֶרְךָ. וּלְרוֹמְמָךְ. וְלִתֵּן שִׁיר שֶׁבַח וְהוֹדָאָה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְחַיָּבִים אֲנַחְנוּ לוֹמַר לְפָנֶיךָ שִׁירָה בְּכָל יוֹם תָּמִיד. אַשְׁרֵנוּ מַה טּוֹב חֶלְקֵנוּ. וּמַה נָּעִים גּוֹרָלֵנוּ. וּמַה יָּפָה מְאֹד יְרוּשָּׁתֵנוּ. אַשְׁרֵנוּ כְּשֶׁאָנוּ מַשְׁכִּימִין וּמַעֲרִיבִין בְּבָתֵּי כְנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת. וּמְיַחֲדִים שִׁמְךָ בְּכָל יוֹם תָּמִיד וְאוֹמְרִים פַּעֲמַיִם בְּאַהֲבָה:

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָֹה אֱלֹהֵינוּ יְהוָֹה אֶחָד:

בלחש בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

אַתָּה הוּא אֶחָד קוֹדֶם שֶׁבָּרָאתָ הָעוֹלָם. וְאַתָּה הוּא אֶחָד לְאַחַר שֶׁבָּרָאתָ הָעוֹלָם. אַתָּה הוּא אֵל בָּעוֹלָם הַזֶּה. וְאַתָּה הוּא אֵל בָּעוֹלָם הַבָּא. וְאַתָּה הוּא וּשְׁנוֹתֶיךָ לֹא יִתָּמּוּ. קַדֵּשׁ שִׁמְךָ בְּעוֹלָמְךָ עַל עַם מַקְדִּישֵׁי

סְמֶךָ. וּבִישׁוּעָתְךָ תָּרוּם וְתַגְבִּיהַּ קַרְנֵנוּ וְתוֹשִׁיעֵנוּ בְּקָרוֹב
לְמַעַן שְׁמֶךָ: בָּרוּךְ הַמְקַדֵּשׁ שְׁמוֹ (וי"א שִׁמְךָ) בָּרַבִּים:

(ויכון אחיה) אַתָּה הוּא יְהֹוָה הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל. וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת בִּשְׁמֵי הַשָּׁמַיִם הָעֶלְיוֹנִים וְהַתַּחְתּוֹנִים. אַתָּה הוּא רִאשׁוֹן וְאַתָּה הוּא אַחֲרוֹן. וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין אֱלֹהִים קַבֵּץ נְפוּצוֹת קוֶֹיךָ מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ. יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ כָּל בָּאֵי עוֹלָם. כִּי אַתָּה הוּא אֱלֹהִים לְבַדְּךָ עֶלְיוֹן לְכֹל מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ. אַתָּה עָשִׂיתָ אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. אֶת הַיָּם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר בָּם. וּמִי בְּכָל מַעֲשֵׂי יָדֶיךָ בָּעֶלְיוֹנִים וּבַתַּחְתּוֹנִים שֶׁיֹּאמַר לְךָ מַה תַּעֲשֶׂה וּמַה תִּפְעָל: אָבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם חַי וְקַיָּם עֲשֵׂה עִמָּנוּ צְדָקָה וָחֶסֶד בַּעֲבוּר שִׁמְךָ הַגָּדוֹל. הַגִּבּוֹר. וְהַנּוֹרָא. שֶׁנִּקְרָא עָלֵינוּ וְקַיֶּם לָנוּ יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ אֶת הַדָּבָר שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ עַל יְדֵי צְפַנְיָה חוֹזָךְ כָּאָמוּר. בָּעֵת הַהִיא אָבִיא אֶתְכֶם וּבָעֵת קַבְּצִי אֶתְכֶם כִּי אֶתֵּן אֶתְכֶם לְשֵׁם וְלִתְהִלָּה. בְּכֹל עַמֵּי הָאָרֶץ בְּשׁוּבִי אֶת שְׁבוּתֵיכֶם לְעֵינֵיכֶם אָמַר יְהֹוָה:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתְּרַחֵם עָלֵינוּ וְתִמְחוֹל לָנוּ אֶת כָּל חַטֹּאתֵינוּ וּתְכַפֵּר לָנוּ אֶת כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ. וְתִמְחוֹל וְתִסְלַח לְכָל פְּשָׁעֵינוּ. וְשֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְנַקְרִיב לְפָנֶיךָ קָרְבַּן הַתָּמִיד שֶׁיְּכַפֵּר בַּעֲדֵנוּ כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתָּ עָלֵינוּ בְּתוֹרָתְךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדְּךָ:

סדר העבודה,

לתמיד של סדר שבכל יום בין בחול בין בשבת בין בר"ח משום ידוע דקרא סופו מעומד קודם וידבר ה' וסיפ' מדרש לומלכו ז"ל:

אראש מקדמי ארץ אתה יהוה אחד. ובששה ימים כל העולמי' התחלת והשלמת פתנות מלאכי' לגדולתך בראת. ומאחד' עשית בשמים קבעת. נפש חיה

ועוף ודגים ובהמה עשית. ופירות ודשאים מן האדמה הצמחת. חיים וחסד עשית עם כל החיים וטרם עשיתם למו שולחן ערכת. מאוחר לכל אדם בצלם אלהים לעבדך יצרת. תמשילהו במעשה ידיך תחת רגליו כל שתה. מצאצאיו בחרת באברהם ומבנו עקודו את יעקב אהבת. מתוך בני ישראל לשרתך לך הלוים לקחת. אהרן וזרעו לכהן לך קדשת. מכל הארצות ציון למושב לך אויתה. ובבית קדשך ותפארתך שמך שכנת. משמור משמרתו כהנים ולוים יום ולילה לא ישבותו ושם נעשה לך זבח ומנחה כאשר אמרת. ובכן יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו שתבנה בית המקדש במהרה בימינו ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו ובכל יום נקריב קרבן התמיד שיכפר בעדינו כמו שכתבת עלינו בתורתך על ידי משה עבדך כאמור:

כשאומר עולת תמיד יכוון להכניע הקליפה הנקראת תולע בגי' עולת כידוע ליודעי חן:

לסדר הקרבנות יכוין בשם אהיה שהם נקודות את הכל והקטיר המזבחה:

(במדבר כ״ח) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: צַו אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אֶת־קָרְבָּנִי לַחְמִי לְאִשַּׁי רֵיחַ נִיחֹחִי תִּשְׁמְרוּ לְהַקְרִיב לִי בְּמוֹעֲדוֹ: וְאָמַרְתָּ לָהֶם זֶה הָאִשֶּׁה אֲשֶׁר תַּקְרִיבוּ לַיהוָה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה תְמִימִם שְׁנַיִם לַיּוֹם עֹלָה תָמִיד: אֶת־הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֹּקֶר וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבָּיִם: וַעֲשִׂירִית הָאֵיפָה סֹלֶת לְמִנְחָה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כָּתִית רְבִיעִת הַהִין: עֹלַת תָּמִיד הָעֲשֻׂיָה בְּהַר סִינַי לְרֵיחַ נִיחֹחַ אִשֶּׁה לַיהוָה: וְנִסְכּוֹ רְבִיעִת הַהִין לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד בַּקֹּדֶשׁ הַסֵּךְ נֶסֶךְ שֵׁכָר לַיהוָה: וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה

פירוש מלוקט

צו לשון זירוז. ואמרת להם. לקבוע שיהא לדורות: קרבני. זה הדם: לחמי. אלו אימורים הנקטרים: לאשי. הנתנין לאשי. למערכות האש שעל מזבחי: ריח ניחוחי. ריח של נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני: תשמרו. להעמיד משמרת כהנים ולויים על גביהם בשליחות כל ישראל ולמדנו עי"ז שטעון בקור. נאמר כאן תשמרו. ונאמר להלן והיה לכם למשמרת: במועדו. בזמנו בבוקר ובה"ע שהי' בשנה תשועתם: ואמרת להם. אזהרה לב"ד: שנים. ולא ארבעה שאין להם תשלומין אם עבר יומו בטל קרבנו: ליום. שיהיו נשחטים נגד היום: תמיד. בלי הפסק יום: אחד. מובחר מיומי שבעדר: בבוקר. עד ד' שעות קרוי בוקר: השני. שאם לא הקריבו כבש בבוקר במזיד בשחר לא יקריבו בערב: בין הערבים. משש שעות ולמעלה קרוי בין הערבים לדעתי מפני שהוא בשני ערבים. מכאן שמנו לזמן מנחה גדולה ומנחה קטנה: ועשירית האיפה. מ"ג ביצים וחומש ביצה: סולת. מן החטים: למנחה. מנחת נסכים: בלולה. ראויה ליבלל אין בילה מעכבת: כתית. לא נאמר אלא למאור: רביעית ההין. שלשה לוגין: עולת תמיד. תעשה כעולה העשויה בהר סיני שנא' בה באגנות שלשה שעשה אותה בלי: העשויה. בגי' השכינה העשויה שנתקנה בהר סיני היא זאת עולה מן המדבר: ונסכו. יין: בקודש הסך. על המזבח ישפך ויבלע בו: שכר. יין המשכר פרט ליין מגתו:

בֵּין הָעַרְבָּיִם כְּמִנְחַת הַבֹּקֶר וּכְנִסְכּוֹ תַּעֲשֶׂה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה׃

ובכן וכך היתה עבודת התמיד בבית אלהינו. לפני עלות השחר כהני בית אב שבמקדש פשטו בגדי חול ירדו וטבלו ועלו ונסתפגו ולבשו בגדי כהונה סמוך לעלות השחר. בא הממונה ודפק עליהם והם פתחו לו. אמר להם בואו והפיסו מי תורם את המזבח. הפיסו זכה מי שזכה. קרא הכרוז עמדו כהנים לעבודה ולוים לדוכן וישראל למעמד. מי שזכה לתרום את המזבח קדש ידיו ורגליו. נטל מחתת הכסף ועלה לראש המזבח פנה הגחלים אילך ואילך וחתה מן המאוכלות הפנימיות וירד. הגיע לרצפה הפך פניו לצפון. הלך למזרח הכבש כעשר אמות צבר הגחלים על הרצפה רחוק מן הכבש שלשה טפחים. ראו אחיו שירד רצו מהרו וקדשו ידיהם ורגליהם. נטלו המגרפות והצנורות ועלו לראש המזבח. וכל האברים והפדרים שלא נתאכלו כל הלילה סולקים אותן לצידי המזבח. החלו מעלין האפר על גבי התפוח החלו מעלין גזרין לסדר המערכה. מי שתרם המזבח מסדר מערכה גדולה ובצידה מערכה שניה ושני גזירי עצים על מערכה גדולה ומחזירין האברים והפדרים שלא נתאכלו למערכה הציתו שתי מערכות באש וירדו ובאו ללשכת הגזית:

אמר להם הממונה בואו והפיסו. מי שוחט מי זורק מי מדשן מזבח הפנימי מי מדשן המנורה מי מעלה אברים לכבש. הפיסו זכה מי שזכה. הגיע זמן השחיטה אמר להן צאו והביאו טלה מלשכת הטלאים. הביאוהו ונכנסו ללשכת הכלים הוציאו משם תשעים ושלשה כלי כסף וכלי זהב והשקו את התמיד מים ובקרוהו לאור האבוקות. מי שזכה בתמיד מושכו לבית המטבחים. ומי שזכה באברים הולכים אחריו מי שזכה בדישון מזבח הפנימי ובדישון המנורה היו מקדימין וארבע כלים בידם הטני והכוז ושני מפתחות. בא לו לפשפש הצפוני ופתחו ונכנס להתא ומהתא להיכל ומהלך בהיכל עד השער הגדול ופתחו. מי שזכה בדישון מזבח הפנימי נכנס וטני בידו הגיע למזבח הניחו לפניו והיה חופן מדשן המזבח ונתן לתוכו ובאחרונה כבד את השאר לתוכו והניחו ויצא. מי שזכה בדישון המנורה נכנס וכוז בידו בא ועמד על האבן שלפני המנורה שבה שלש מעלות אם מצא שתי נרות המזרחיות דולקות מניחן ומדשן את השאר ואם מצאן שכבו מדשנן ומדליקן ואחר כך מדשן את השאר ומניח הכוז על מעלה שניה ויצא. עקדו את הטלה שחטו השוחט בצפון וקבל המקבל את דמו בכלי שרת בצפון ובא לו לקרן מזרחית צפונית ונותן מזרחה צפונה ועוד בא לו לקרן מערבית דרומית ונותן מערבה דרומה. שיירי הדם היה שופך על יסוד דרומי. הפשיטו התמיד ונתחוהו והעלה כל אחד מה שזכה בו לכבש ומלחום וירדו ובאו ללשכת הגזית:

אמר להם הממונה ברכו ברכה אחת. החלו קורין אהבת עולם ועשרת הדברות שמע והיה אם שמוע ויאמר וברכו ג' ברכות אמת ויציב ועבודה וברכת כהנים אמר להם החדשים לקטורת בואו והפיסו. הפיסו זכה מי שזכה. וזכה כהן אחר במחתה. אמר להם חדשים עם ישנים בואו והפיסו מי מעלה אברים מן הכבש למזבח. הפיסו זכה מי שזכה. מי שזכה בקטורת נטל כף מלא וגדוש קטורת. ואחד עשר סמנים היו בה ואלו הן הצרי והצפורן

והלבנה והלבונה משקל שבעים שבעים מנה. מור וקציעה ושבולת נרד וכרכום משקל ששה עשר ששה עשר מנה. הקושט שנים עשר קלופה שלשה קנמון תשעה בורית כרשינה תשעה קבין. יין קפריסין סאין תלתא וקבין תלתא ואם לא מצא יין קפריסין מביא חמר חיור עתיק. מלח סדומית רובע הקב מעלה עשן כל שהוא. רבי נתן הבבלי אומר אף מכפת הירדן כל שהוא נתנו בתוך הכף ונטלו בידו. מי שזכה במחתה נטל מחתת הכסף ועלה לראש המזבח וחתה מגחלי מערכה שניה. ירד ועירן לתוך מחתה של זהב ונטלה בידו והלכו להם. הגיעו בין האולם ולמזבח נטל אחד את המגרפה וזרקה בין האולם ולמזבח שמעו את קולה ורצו ובאו כהנים להשתחוות ולוים לדבר בשיר החלו עולים במעלות האולם. נכנס מי שדשן מזבח הפנימי ונטל הטני והשתחוה ויצא. נכנס מדשן המנורה והטיב שתי נרות ונטל הכוז והשתחוה ויצא. נכנס מי שזכה במחתה צבר הגחלים על גבי המזבח ורדדן בשולי המחתה והשתחוה ויצא. מי שזכה בקטורת נטל הבזך ונתן הכף לאוהבו אם נתפזר לתוכו אוהבו נותנו לו בחפניו והשתחוה ויצא. אמר לו הממונה הקטר. הקטיר והשתחוה ויצא. נכנס כהן גדול השתחוה ויצא נכנסו אחיו הכהנים השתחוו ויצאו. באו ועמדו על מעלות האולם העלה מי שזכה האברים מן הכבש למזבח אם רצה כהן גדול להקטיר עלה בכבש הושיטו לו האברים וסמך עליהן וזרקן ואם רצה הוא סומך ואחרים זורקין. החלו אלו שעל מעלות האולם ומברכין ברכת כהנים ואומרים את השם ככתבו וידיהם נשואות על גבי ראשיהם וכהן גדול אין מגביה ידיו למעלה מן הציץ. הקטיר עשרון סולת מנחה בלולה בשמן והקטיר החביתין. נתנו לו יין לנסך. הסגן עומד על הקרן והסודרים בידו. ושני כהנים עומדים על שולחן החלבים ושתי חצוצרות בידם תקעו והריעו ותקעו. באו ועמדו אצל הממונה על הצלצל אחד מימינו ואחד משמאלו. שחה לנסך הניף הסגן בסודרים הקיש זה בצלצל ותקעו אלו בחצוצרות ונגנו אלו בנבלים וכנורות ודברו הלוים בשיר. הגיעו לפרק תקעו והשתחוו העם. על כל פרק תקיעה ועל כל תקיעה השתחויה. אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלהיו:

במדבר כ״ח וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת שְׁנֵי־כְבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה תְּמִימִם וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן וְנִסְכּוֹ: עֹלַת שַׁבַּת בְּשַׁבַּתּוֹ עַל עֹלַת הַתָּמִיד וְנִסְכָּהּ: עד כאן

אבל יותר טוב שלא לאומרם ג' פסוקים אלו אלא קודם מוסף:

אַתָּה הוּא יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ שֶׁהִקְטִירוּ אֲבוֹתֵינוּ לְפָנֶיךָ אֶת קְטֹרֶת הַסַּמִּים בִּזְמַן שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם. כַּאֲשֶׁר צִוִּיתָ אוֹתָם עַל יַד מֹשֶׁה נְבִיאָךְ כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתָךְ:
וַיֹּאמֶר יְהֹוָה אֶל־מֹשֶׁה קַח־לְךָ סַמִּים נָטָף ׀ וּשְׁחֵלֶת וְחֶלְבְּנָה סַמִּים וּלְבֹנָה זַכָּה בַּד בְּבַד יִהְיֶה:

פירוש מלוקט

סמים בשמים: מכאן למדו רז"ל י"א סממנים נאמרו למשה בסיני. מיעוט סמים שנים. נטף [illegible] בלגם. פרי תמכה. מינים בשרף. לרבות עוד כמו אלו. פרי עשרה. ולבונה פרי [illegible]

וְעָשִׂיתָ אֹתָהּ קְטֹרֶת רֹקַח מַעֲשֵׂה רוֹקֵחַ מְמֻלָּח טָהוֹר קֹדֶשׁ׃ וְשָׁחַקְתָּ מִמֶּנָּה הָדֵק וְנָתַתָּה מִמֶּנָּה לִפְנֵי הָעֵדֻת בְּאֹהֶל מוֹעֵד אֲשֶׁר אִוָּעֵד לְךָ שָׁמָּה קֹ״שׁ קָדָשִׁים תִּהְיֶה לָכֶם׃ (וְהַקְּטֹרֶת אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה בְּמַתְכֻּנְתָּהּ לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם קֹדֶשׁ תִּהְיֶה לְךָ לַיהוָה׃) וְנֶאֱמַר וְהִקְטִיר עָלָיו אַהֲרֹן קְטֹרֶת סַמִּים בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר בְּהֵיטִיבוֹ אֶת־הַנֵּרֹת יַקְטִירֶנָּה׃ וּבְהַעֲלֹת אַהֲרֹן אֶת־הַנֵּרֹת בֵּין הָעַרְבַּיִם יַקְטִירֶנָּה קְטֹרֶת תָּמִיד לִפְנֵי יְהוָה לְדֹרֹתֵיכֶם׃

תָּנוּ רַבָּנָן פִּטּוּם הַקְּטֹרֶת כֵּיצַד. שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים וּשְׁמֹנָה מָנִים הָיוּ בָהּ. שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים וַחֲמִשָּׁה כְּמִנְיַן יְמוֹת הַחַמָּה. מָנֶה בְּכָל יוֹם מַחֲצִיתוֹ בַּבֹּקֶר וּמַחֲצִיתוֹ בָּעֶרֶב. וּשְׁלֹשָׁה מָנִים יְתֵרִים שֶׁמֵּהֶם מַכְנִיס כֹּהֵן גָּדוֹל מְלֹא חָפְנָיו בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים. וּמַחֲזִירָן לְמַכְתֶּשֶׁת בְּעֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים כְּדֵי לְקַיֵּם מִצְוַת דַּקָּה מִן הַדַּקָּה׃ וְאַחַד עָשָׂר סַמָּנִים הָיוּ בָהּ. וְאֵלּוּ הֵן. טוב וישר למנות הסממנים האלו באצבע הַצֳּרִי (א). וְהַצִּפֹּרֶן (ב). וְהַחֶלְבְּנָה (ג). וְהַלְּבוֹנָה (ד) מִשְׁקַל שִׁבְעִים שִׁבְעִים מָנֶה. מוֹר (ה). וּקְצִיעָה (ו). וְשִׁבֹּלֶת

פירוש מלוקט

נטף: וכתב בפה"ע בפסוק והקטורת אשר תעשה יש בו י"א תיבות כנגד י"א סממנים שבקטורת נטף. בתלמוד. והוא הצרי. ונקרא כן ע"ש שנוטף מעצי הקטף. הוא עץ האפרסמון: שחלת. הוא צפורן שורש בושם חלק ומאהיר כצפורן: החלבנה. שרף עץ נקרא גלבנא"ה ריחו רע. ונמנים לפרשו בסימני הקטורת. רמז לצרף פושעי ישראל בתעניותנו. שיחזרו בתשובה ויהיו ריחם לטוב: לבונה. שוא כמו כן שרף אילן. שריחו הטוב נודף: ממולח. מעורב יפה. ומתק לאלה קדושה שנותנין בה, מלח. מנה לכל יום פרס בשחרית ופרס בין הערבים: באהל מועד. בהיכל. על מזבח הפנימי: אשר אועד לך שמה. לדבור ולגלוי שכינה. כענין שנא' כי בענן אראה: (ונא' והקטיר ע"ש אלות): בבוקר בבוקר. שלקחו לשני בקרים. מכאן למדו שמטיבין וחוזרין ומטיבין: בהטיבו. ניקוי בזיכין של מנורה. מדשן פתילות שנשרפו בלילה. והיה מטיבין בכל בקר: הנרות. מדליקין השמן והפתילו' מונחין בהן לולי"ר בלע"ז: ובהעלות. בהדליק:

פטום. כתישת ותיקון סממני הקטורת ועירובן יחד: מנה. הוא דינרין והדינר משקל דרהם ושני. והדרהם משקל ס"ד שעורות בינוני' ודרהם הוא רביע לוט: כמנין ימות החמה. בכל יום היו מקטירין (על מזבח הזהב שבהיכל) מנה אחד. חציו בשחר וחציו בין הערבים: ושלשה מנים אשר שמהן עם שאר סמנים. מחזירין למכתשת בעיו"כ ושוחקן יפה יפה כדי שתהא דקה מן הדקה. לאחר לפני ולפנים. שצריכה שתהא דקה יותר מכל השנה. שנאמר קטורת סמים דקה: הצרי והצפורן החלבנה והלבונה. ס"ל בסדר התמיד: שבעים שבעים מנה. כל אחד מד' סמנים הללו היה שבעים מנה: מור. מיסק. וקציעה. שורש שמו קרוי קדה בכתוב: שבולת. שפיטו: נרד. שבלת

נֵרְדְּ (ז). וְכַרְכֹּם (ח). מִשְׁקַל שִׁשָּׁה עָשָׂר שִׁשָּׁה עָשָׂר מָנֶה. הַקֹּשְׁטְ (ט) שְׁנֵים עָשָׂר. קְלוּפָה (י) שְׁלשָׁה. קִנָּמוֹן (יא) תִּשְׁעָה. בּוֹרִית כַּרְשִׁינָה תִּשְׁעָה קַבִּין. יֵין קַפְרִיסִין סְאִין תְּלָתָא וְקַבִּין תְּלָתָא. וְאִם לֹא מָצָא יֵין קַפְרִיסִין מֵבִיא חֲמַר חִוַּר עַתִּיק. מֶלַח סְדוֹמִית רוֹבַע הַקָּב. מַעֲלֶה עָשָׁן כָּל שֶׁהוּא. רַבִּי נָתָן הַבַּבְלִי אוֹמֵר אַף כִּפַּת הַיַּרְדֵּן כָּל שֶׁהוּא. אִם נָתַן בָּהּ דְּבַשׁ פְּסָלָהּ וְאִם חִסַּר אַחַת מִכָּל סַמָּנֶיהָ חַיָּב מִיתָה: רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר הַצֳּרִי אֵינוֹ אֶלָּא שְׂרָף הַנּוֹטֵף מֵעֲצֵי הַקְּטָף. בּוֹרִית כַּרְשִׁינָה לְמָה הִיא בָאָה

פירוש מלוקט

ודומה לי"ד של שבולת: כרכום. זעפרן: קושט. כך שמו: קלופה. קליפת עץ ובושם: קנמון. לא נתפרש בי"א תמה בעולם ואינו מצוי: בורית כרשינה. הוא עשב ששמו כך. ומלבנין בו הבגדים. או הוא בורית מלאכותי. וכרשינה. הוא שם המקום שגדלה שם: קנמון ששמה. מרים. בזה נשלם מנין הס"ם פנים וכל המדות השונות מכאן ואילך אינן מוסיפין במשקל הקטורת שאין מתערבין עמה. ואינן אלא לצורך תיקונו והכשרו. בורית. אלשון בר לבב בבול כשיך. ע"ש שהוא מטהר ומנקה הבגדים מלכלוכן: יין (נקוד ציר"י. כי הוא דבוק): קפריסין. מקום אחד יבא דומה ליין בחוזקו נעשה מפירי קפריסין: גדלים באילן כנף. כ"ה העיקר (שמו"ק) ולא כאמרו מפני שהיה עזה: סאין תלתא. הוא מדה שיש וקבין תלתא מדת תרקב והקב הוא אחד מששה בסאה הלא תקב ארבעה לוגין ושלש ששה קבים: חמר. יראה שהנה אדמים מפני שחייב אדם לומר בלשון רבו וכך שמעתי: חיורין. י"א יין לבן מלשון חיור ולא לבן עז אלא נוטה ללבנונית מעט ע"י יקרק ואדמדם ואינו רחוק אולי שכך נקרא ע"ש מקום הנקרא חורן שכתוב סוף ס' יחזקאל שהם גדל: סדומית. מלח הנעשה מהמי ים המלח שהיא ימה של סדום (וכתב הרע"ב וכן בב"ם שאינו מתערב בקטורת במעשה שעושה אלא היא לצורך תיקון הסממנין עם הבורית וי"ק כדי לשרות בהם או שמא זהו שיעור המלח שנותן עליה בשעה הקטרה למ"ד שצריכה מלח כדרך כל העולין והיא לכ"ד רובע למליחתה וכל השיעורין של"מ (בסדר התמיד בפי' הפרשה שמיתי לו מתוכות בכתוב ע"ש) ותהא א"מ הירושלמי דס"ל שחייב עליו מיתה אם חסרו וא"ל לתנבו כדעת הב"ח ויאמר גמי דקתני ליה בהדי מעלה עשן דדמי ליה בהדא מיתה אבל גאמה בס' הל"מ ז"ל משמע שהמלח הוא נכנס בשמונה כאחד מסממניה ול"ל דס"ל בעשיים דכ"ע ל"ה תנאי מלה כדר"ל מקרא (אע"ג דלא אידכר בהגדה בהדיא) וכי פליגי בהפלחה. אי לריך למור ולתלסה פ"א וזה נראה אתי יותר מדברי ג"י ת"ם אלא שעדיין ל"ע דא"כ שם"ם מנין היכי בשכשה לה שא ודאי לא בגי דלא תפים רובע לקב מלח וי"ו במשקלה דילמא מכום דאינו בא במשקל כי אם במדה לא קחשיב ליה וא"ע דמוסיף במדתה ובמשקלה מגילה הכי הל"מ שהמלח נעשה בשס"ם מנין מכלל הי"א סמנין והשאר ג"ד שהם. מלח מעלה עשן וכפת הירדן א"פ שנזכרה מנין בכמותם אינן באין בחשבון מאחר שאין להם משקל ידוע): רובע. רביעית הקב ביצים: מעלה עשן. כך נקרא עשב ידוע שמאחר ומעלה עשן הקטורת כמקל שאינו מתפזר. ומעלה עשן ודאי היה נכנס בקטורת ומתערב בה: כפת. י"א שהוא מין עשב המגי"ם או ורד שדרכו ליגדל על שפת הירדן וי"א שהוא אגברת שגדלה לא ש"פ המים: דבש. כולל כל מיני מתיקה בין דבש דבורים או של תמרים וכל הפירות בכלל: פסלה. שהא' כל שאור וכל דבש לא תקטירו. ונקט דבש לרבותא אע"ג דמעלה לה שאם נותן בו מעט א"א יטול לעמוד מפני ריחה הטוב. ונראה דפסולה וא"ל תקנה כיון דדבר לא הוא מתק ונפסק בה ופסלה אפי' בנגיעה בעלמא כי קודם שנתערב עמה ע"י כתישה תא"כ שאור כל אם מלא נגיעה פסלו ולא פסלה בנגיעה: ואם חסר. ה"ה יתר (אלא שנחסר לא חייב אלא על הממנים הי"א בלבד אלא חסר א' מהם והכריסה כ"ג ג"י לפנים חייב מתום ב"לא ריקנים (ואל שהיכל בחזרה שלם

כְּדֵי לְשַׁפּוֹת בָּהּ אֶת הַצִּפּוֹרֶן כְּדֵי שֶׁתְּהֵא נָאָה. יֵין קַפְרִיסִין לָמָּה הוּא בָא כְּדֵי לִשְׁרוֹת בּוֹ אֶת הַצִּפּוֹרֶן כְּדֵי שֶׁתְּהֵא עַזָּה. וַהֲלֹא מֵי רַגְלַיִם יָפִין לָהּ אֶלָּא שֶׁאֵין מַכְנִיסִין מֵי רַגְלַיִם בַּמִּקְדָּשׁ מִפְּנֵי הַכָּבוֹד:

תַּנְיָא רַבִּי נָתָן אוֹמֵר כְּשֶׁהוּא שׁוֹחֵק אוֹמֵר הָדֵק הֵיטֵב הֵיטֵב הָדֵק. מִפְּנֵי שֶׁהַקּוֹל יָפֶה לַבְּשָׂמִים. פִּטְּמָהּ לַחֲצָאִין כְּשֵׁרָה. לְשָׁלִישׁ וּלְרָבִיעַ לֹא שָׁמַעְנוּ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה זֶה הַכְּלָל אִם כְּמִדָּתָהּ כְּשֵׁרָה לַחֲצָאִין. וְאִם חִסַּר אַחַת מִכָּל סַמְמָנֶיהָ חַיָּב מִיתָה:

תָּנֵי בַּר קַפָּרָא אַחַת לְשִׁשִּׁים אוֹ לְשִׁבְעִים שָׁנָה הָיְתָה בָאָה שֶׁל שִׁירַיִם לַחֲצָאִין. וְעוֹד תָּנֵי בַּר קַפָּרָא אִלּוּ הָיָה נוֹתֵן בָּהּ קָרְטוֹב שֶׁל דְּבַשׁ אֵין אָדָם יָכוֹל לַעֲמוֹד

פירוש מלוקט

פ"ג דיותא) משא"כ בספר א' משאר הדברים שבאין להכשירה ולתקנה אינו חייב מיתה כ"מ בנ"ש וכ"ל דוקא בשחיקן אותה ע"י ד"א הזקים ועזים שמרה אותה בהן כגון שלקח מ"ר תחת י"ק וכן אלא אסתרוקנית תחת מקום הקודמים. וגורים הכל מקום המורת של כרשינה בה"ג הוא דפטור ויצא בדיעבד שאין דברים הללו אמורים אלא פ"ד המותחר אבל אם לא תקנה בתחילה ושריים כראוי לא הרי לא נעשית כהלכתה וקטורת זרה היא (ואם חסר מעלה עשן עמ"ש הריטב"א צלא"ם פ"ג דיותא ובמו"ק) וחייב עליה בודאי אמנם ביתר לא שמכין כל שהן חייב בכל אופן:) רבנ"ג לפרש בא שאלי לא תטעה שהוא תריאק מורכב. אלא שרף של עץ האפרסמון (באלסמון בלע"ז) שקוטפין ביאוש אותה. וכוטף ממנו שרף כמין גומא בלע"ז. והוא פריו: כדי שתהא. הצפורן נאה ויפור שהרוריסא ע"י שיפת הבורית: מפני שהוא עזה. כך פירש הגירסא שנכונה. ואי"ק קאי שהוא עז כר"ל ואין להוש אם הוא לשון נקבה. אחר שאין בו רוח חיים ונמצא גם בבחות שמדיה ישבו. וי"ג כדי שתהא עזה. וקאי אצפורן. והיא היא. דטעמא הוא משום שהצפורן נעשית עזה ע"י שרייתה ביי"ק שמו: מ"ר. כמשמעו שהם חריפין כמ"ש לפניך כא' ואי לאו שאינה נעשית חוץ למקדש. שיש ראו לשרות בהם. מאחר שהם יפין לה. לצפורן שמלבנין אותה ביותר. והם כבודם ללבנה היטב. ומ"ר לא נשאר בה כלום ואינה בולעת מהם. כי הצפורן היא חלקה וקשה כעצם. ואין מטבעה לבלוע. לכן ודאי שהראוי היה לשרות אותה ביפה לה. א"ל הטעם שא"א לעשותה חוץ למקדש: אומר השממנה לשוחק היטב הדק. שיכתוש דק דק. וי"א שהשוחק עצמו אומר היטב הדק. כל זמן שעוסק בשחיקה. לפי שהקול והדיבור יפה לבשמים. כשם שהוא רע ליין, ונראה הטעם שהיין יפה לו ההעלם והצניעות. כי היין בוגד. וא"א חמרא אכתפיה דמרי שווה. לכן טוב לו השתיקה שלא יסגה את טעמו בפרסומו ויצאוהו בסוד שלא יצא ויסור כחו כמו שאם נכנס יין יצא סוד. ונשמע שדבור. כך אם נכנס דבור יצא יין ונעשה חומץ. משא"כ בשמים שלא ניתנו בצנע'. אינם מתפעלי' מן הקול והדיבור. אדרבא משתבחי' ע"י תנועה ונדנוד. כמ"ש כשמן תורק. בלוחית של פלייטון כל זמן שמונחת אין ריחה נודף. וכשמריקין אותה נותנת ריחה: פטמה לחצאין. שלא עשה ממנה אלא משקל קפ"ד מני בבת אחת. כשרה. לשליש ולרביע. אם עשאה: לא שמענו. אם היא כשרה: אם כמדתה. שלקח מכל סממניה במשקל הקלוג. ואח"כ חלקן. או שלקח חצי משקלו של כל א' ופטמם לחצאין כשרה: ואם חסר אחת. אפי' מנה אחת מכל סמניה שפיחת או הוסיף בין בכולה בין בחצי' לפי ערך. ששלם: אחת לששי' או לשבעים. כשכתן היה חופן מלא חפניו ביוה"כ מתלשת מין של קטורת. לא לפת שכל שלשי"

כִּי יְהוָה. וְלָמָּה אֵין מְעָרְבִין בָּהּ דְּבַשׁ מִפְּנֵי שֶׁהַתּוֹרָה אָמְרָה כִּי כָל שְׂאֹר וְכָל דְּבַשׁ לֹא תַקְטִירוּ מִמֶּנּוּ אִשֶּׁה לַיהוָה׃ (לַיהוָה הַיְשׁוּעָה עַל עַמְּךָ בִרְכָתֶךָ סֶּלָה׃) יְהוָה צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה׃ יְהוָה צְבָאוֹת אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ. יְהוָה הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ׃ (הֲשִׁיבֵנוּ יְהוָה אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם׃) וְעָרְבָה לַיהוָה מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלָיִם כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמֹנִיּוֹת׃

נוהגים יש נוהגים לומר כאן וביום המנהג:

אַבַּיֵי הֲוָה מְסַדֵּר סֵדֶר הַמַּעֲרָכָה מִשְּׁמָא דִגְמָרָא וְאַלִּבָּא דְּאַבָּא שָׁאוּל. מַעֲרָכָה גְדוֹלָה. קוֹדֶמֶת לְמַעֲרָכָה שְׁנִיָּה שֶׁל קְטֹרֶת. וּמַעֲרָכָה שְׁנִיָּה שֶׁל קְטֹרֶת. קוֹדֶמֶת לְסִדּוּר שְׁנֵי גִזְרֵי עֵצִים. וְסִדּוּר שְׁנֵי גִזְרֵי עֵצִים. קוֹדֵם לְדִשּׁוּן מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי. וְדִשּׁוּן מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי. קוֹדֵם לַהֲטָבַת חָמֵשׁ נֵרוֹת. וַהֲטָבַת חָמֵשׁ נֵרוֹת. קוֹדֶמֶת לְדַם הַתָּמִיד. וְדַם הַתָּמִיד. קוֹדֵם לַהֲטָבַת שְׁתֵּי נֵרוֹת. וַהֲטָבַת שְׁתֵּי נֵרוֹת קוֹדֶמֶת לִקְטֹרֶת. וּקְטֹרֶת קוֹדֶמֶת לְאֵבָרִים. וְאֵבָרִים לְמִנְחָה. וּמִנְחָה. לַחֲבִתִּין. וַחֲבִתִּין לִנְסָכִין. וּנְסָכִין. לְמוּסָפִין. וּמוּסָפִין לְבָזִיכִין. וּבָזִיכִין. לְתָמִיד שֶׁל בֵּין הָעַרְבָּיִם. שֶׁנֶּאֱמַר

פירוש מלוקט

[illegible]

וְעָרַךְ עָלֶיהָ הָעֹלָה וְהִקְטִיר עָלֶיהָ חֶלְבֵי הַשְּׁלָמִים. עָלֶיהָ הַשְׁלֵם כָּל הַקָּרְבָּנוֹת כֻּלָּם:

תגומר ויכוין בשמות שקדם השולטים מר"ח ולא יזכירם בפה ויתן ריוח מעט בין שתי תבות עד כלות:

(א) אָנָּא בְּכֹחַ גְּדֻלַּת יְמִינְךָ תַּתִּיר צְרוּרָה: (אבג יתץ)

(ב) קַבֵּל רִנַּת עַמְּךָ שַׂגְּבֵנוּ טַהֲרֵנוּ נוֹרָא: (קרע שטן)

(ג) נָא גִבּוֹר דּוֹרְשֵׁי יִחוּדְךָ כְּבָבַת שָׁמְרֵם: (נגד יכש)

(ד) בָּרְכֵם טַהֲרֵם רַחֲמֵם צִדְקָתְךָ תָּמִיד גָּמְלֵם: (בטר צתג)

(ה) חֲסִין קָדוֹשׁ בְּרוֹב טוּבְךָ נַהֵל עֲדָתֶךָ: (חקב טנע)

(ו) יָחִיד גֵּאֶה לְעַמְּךָ פְּנֵה זוֹכְרֵי קְדֻשָּׁתֶךָ: (יגל פזק)

(ז) שַׁוְעָתֵנוּ קַבֵּל וּשְׁמַע צַעֲקָתֵנוּ יוֹדֵעַ תַּעֲלֻמוֹת: (שקו צית)

בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

רִבּוֹן (יְהוָה) רִבּוֹן הָעוֹלָמִים אַתָּה צִוִּיתָנוּ לְהַקְרִיב קָרְבַּן הַתָּמִיד בְּמוֹעֲדוֹ. ולהקטיר לפניך בכל יום קטרת הסמים

וְלִהְיוֹת כֹּהֲנִים בַּעֲבוֹדָתָם וּלְוִיִּם בְּדוּכָנָם וְיִשְׂרָאֵל בְּמַעֲמָדָם. וְעַתָּה בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ חָרֵב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. וּבְטַל הַתָּמִיד. ואין אנו יכולין לעמוד מקטירים לפניך וְאֵין לָנוּ לֹא כֹהֵן בַּעֲבוֹדָתוֹ. וְלֹא לֵוִי בְּדוּכָנוֹ. וְלֹא יִשְׂרָאֵל בְּמַעֲמָדוֹ. וְאַתָּה אָמַרְתָּ וּנְשַׁלְּמָה פָרִים שְׂפָתֵינוּ:

לָכֵן יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיְּהֵא (זֶה) שִׂיחַ שִׂפְתוֹתֵינוּ חָשׁוּב וּמְקֻבָּל וּמְרֻצֶּה לְפָנֶיךָ כְּאִלּוּ הִקְרַבְנוּ קָרְבַּן הַתָּמִיד בְּמוֹעֲדוֹ. וְעָמַדְנוּ עַל מַעֲמָדוֹ: (כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וּנְשַׁלְּמָה פָרִים שְׂפָתֵינוּ:)

והקטרנו קטורת הסמים ידברו הלוים בשיר ותרצנו ותמחול לנו את כל חטאתינו ותכפר לנו את כל פשעינו ותמנע מגפה מנחלתנו ואל תשים עלינו כל נגע

פירוש מליקט

[illegible]

כל מחלה ותחלה ותיאה ישועה לחולי עמך ותאמר ה' לארוחתנו ותצילנו מכל מיני הפורעניות המתרגשות לבא בעולם ותמליץ כל משאלות להגו לטובה למען שמך:

וְנֶאֱמַר וְשָׁחַט אֹתוֹ עַל יֶרֶךְ הַמִּזְבֵּחַ צָפֹנָה לִפְנֵי יְהֹוָה: וְזָרְקוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת דָּמוֹ עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: וְנֶאֱמַר זֹאת הַתּוֹרָה לָעֹלָה לַמִּנְחָה וְלַחַטָּאת וְלָאָשָׁם וְלַמִּלּוּאִים. וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים:

יש נוהגין לומר אחר זה פסוק זה כדי לצאת ידי חובת קריאה בכל יום משנה ותלמוד אחר יעבור זאת נתקנה וכן הגמרא דרבי ישמעאל דבסמוך:

אֵיזֶהוּ מְקוֹמָן שֶׁל זְבָחִים. קָדְשֵׁי קָדָשִׁים שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן. פַּר וְשָׂעִיר שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן. וְקִבּוּל דָּמָן בִּכְלֵי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן. וְדָמָן טָעוּן הַזָּיָה עַל בֵּין הַבַּדִּים וְעַל הַפָּרֹכֶת וְעַל מִזְבַּח הַזָּהָב. מַתָּנָה אַחַת מֵהֶן מְעַכָּבֶת. שְׁיָרֵי הַדָּם הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד מַעֲרָבִי שֶׁל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן. וְאִם לֹא נָתַן לֹא עִכֵּב:

פָּרִים הַנִּשְׂרָפִים וּשְׂעִירִים הַנִּשְׂרָפִים שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן. וְקִבּוּל דָּמָן בִּכְלֵי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן. וְדָמָן טָעוּן הַזָּיָה עַל הַפָּרֹכֶת וְעַל מִזְבַּח הַזָּהָב. מַתָּנָה אַחַת מֵהֶן מְעַכָּבֶת. שְׁיָרֵי הַדָּם הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד מַעֲרָבִי שֶׁל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן. אִם לֹא נָתַן לֹא עִכֵּב. אֵלּוּ וָאֵלּוּ נִשְׂרָפִין בְּבֵית הַדֶּשֶׁן:

חַטֹּאת הַצִּבּוּר וְהַיָּחִיד. אֵלּוּ הֵן חַטֹּאת הַצִּבּוּר. שְׂעִירֵי רָאשֵׁי חֳדָשִׁים וְשֶׁל מוֹעֲדוֹת שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן.

פירוש מלוקט

איזהו מקומן של זבחים. כלומר איזו מקומות ראויות לזה וזה בין השלום של [illegible] בפסחים וקבלת דמן חריקתן ומקום אכילת שנפסים באכילתן. והריקם הנשרפים אינו יהרי שפרם גם ומן אכילתן ומי הם האוכלין אותן כדמפרש ולהלן: קדשי קדשים. עולות ושלמים ואחשות. [illegible] פלמי ליתר: בצפון. מכותל המזבח הצפוני עד כותל העזרה וסוף פ' אמה ומלי רוחב של בין [illegible] אורך: פר ושעיר של יום הכפורים. הכתובים באחרי מות: טעון. לשון צורך: על בין הבדים. בואמד בין שני בדי הארון ומזה: מעכבת. שאם חסר א' מהן לא כיפר: שירי הדם. שאריות הדם: [illegible] הנשרפים. הכתובים בויקרא א': אלו. פרים ושעירים הנשרפין: ואלו. פר ושעיר של יוה"כ: [illegible] שלמה פליטה. [illegible]

וקבול דמן בכלי שרת בצפון ודמן טעון ארבע מתנות על ארבע קרנות. כיצד עלה בכבש. ופנה לסובב. ובא לו לקרן דרומית מזרחית. מזרחית צפונית. צפונית מערבית. מערבית דרומית. שירי הדם היה שופך על יסוד הדרומי. ונאכלין לפנים מן הקלעים לזכרי כהונה בכל מאכל. ליום ולילה עד חצות:

העלה קדש קדשים. שחיטתה בצפון וקבול דמה בכלי שרת בצפון. ודמה טעון שתי מתנות שהן ארבע. וטעונה הפשט ונתוח. וכליל לאשים:

זבחי שלמי צבור ואשמות. אלו הן אשמות. אשם גזלות. אשם מעילות. אשם שפחה חרופה. אשם נזיר. אשם מצורע. אשם תלוי. שחיטתן בצפון וקבול דמן בכלי שרת בצפון ודמן טעון שתי מתנות שהן ארבע. ונאכלין לפנים מן הקלעים לזכרי כהונה בכל מאכל. ליום ולילה עד חצות: התודה ואיל נזיר קדשים קלים שחיטתן בכל מקום בעזרה. ודמן טעון שתי מתנות שהן ארבע. ונאכלין בכל העיר לכל אדם בכל מאכל. ליום ולילה עד חצות: המורם מהם כיוצא בהם אלא שהמורם נאכל לכהנים לנשיהם. ולבניהם. ולעבדיהם:

פירוש מלוקט

חטאת הצבור וכו'. בויקרא כ"ה וכ"ט: עלה בכבש. שהיה בדרום. והולך במזרחו לצד צפון לסבוב ב"ג אמות מפני שהדם ניתן על קרנות המזבח שהם למעלה אבל שאר קרבנות דמם ניתן משני גובה המזבח ולמטה והכהן עומד על גב הרצפה:

לפנים מן הקלעים. במשכן שהם היו קלעים. ובבית עולמים היתה חומת העזרה במקום קלעים: בכל מאכל. פי' בין צלוי בין שלוקין או מבושלים: ליום ולילה. יום אכילתו ולילה שלאחריו עד חצות:

העולה. בויקרא א' ו': קדשי קדשים. ליאסר בגזלה ומועלים בה: שתי מתנות שהן ארבע. שכל אחת שלוקה לשנים כגון שנותן במיצוד זוית הקרן והדם מתחלקת לשני לדדין: הפשט ונתוח וכו'. הפשט עורה. ונתוח אברים וכולה נשרפת ע"ג האש שעל המזבח:

זבחי שלמי צבור. כבשי עצרת הכתובים בויקרא כ"ג: אשם גזלות. האמור בפרשת הפקדון בפ' סדר ויקרא: אשם מעילות. הנהנה מן ההקדש: אשם שפחה חרופה. הבא על שפחה שהיתה שפחה וחציה בת חורין מאורסה לעבד עברי: אשם נזיר. שנטמא בעת נזרו: אשם מצורע, [illegible] בויקרא אבל אשם גזלות:

שְׁלָמִים קָדָשִׁים קַלִּים. שְׁחִיטָתָן בְּכָל מָקוֹם בָּעֲזָרָה. וְדָמָן טָעוּן שְׁתֵּי מַתָּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע. וְנֶאֱכָלִין בְּכָל הָעִיר לְכָל אָדָם בְּכָל מַאֲכָל. לִשְׁנֵי יָמִים וְלַיְלָה אֶחָד: הַמּוּרָם מֵהֶם כַּיּוֹצֵא בָהֶם. אֶלָּא שֶׁהַמּוּרָם נֶאֱכָל לַכֹּהֲנִים לִנְשֵׁיהֶם. וְלִבְנֵיהֶם. וּלְעַבְדֵיהֶם: הַבְּכוֹר וְהַמַּעֲשֵׂר וְהַפֶּסַח. קָדָשִׁים קַלִּים. שְׁחִיטָתָן בְּכָל מָקוֹם בָּעֲזָרָה וְדָמָן טָעוּן מַתָּנָה אַחַת בִּלְבַד שֶׁיִּתֵּן כְּנֶגֶד הַיְסוֹד. שִׁנָּה בַאֲכִילָתָן. הַבְּכוֹר נֶאֱכָל לַכֹּהֲנִים וְהַמַּעֲשֵׂר לְכָל אָדָם. וְנֶאֱכָלִין בְּכָל הָעִיר בְּכָל מַאֲכָל. לִשְׁנֵי יָמִים וְלַיְלָה אֶחָד: הַפֶּסַח אֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא בַלַּיְלָה. וְאֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא עַד חֲצוֹת. וְאֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא לִמְנוּיָו. וְאֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא צָלִי:

רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר. בִּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת הַתּוֹרָה נִדְרֶשֶׁת. א מִקַּל וָחֹמֶר. ב מִגְּזֵרָה שָׁוָה. ג מִבִּנְיַן אָב וְכָתוּב אֶחָד מִבִּנְיַן אָב וּשְׁנֵי כְתוּבִים. ד מִכְּלָל וּפְרָט. ה מִפְּרָט וּכְלָל. ו כְּלָל וּפְרָט וּכְלָל. אִי אַתָּה דָן אֶלָּא

פירוש מלוקט

התודה. בויקרא ז׳: איל נזיר. במנחה ביום מלאתו כדכתיב בפ׳ נשא: קדשים קלים. שאין בהם קרבן מעילה: בכל מקום בעזרה. שאין שחיטתן בצפון: בכל העיר. בכל ירושלים: לכל אדם. לזרים: המורם מהם. חזה ושוק שנתן לכהן וד׳ חלות מהתודה וחזה ושוק וזרוע בשלה וחלה אחת ורקיק אחד מקרבן נזיר: לשני ימים ולילה א׳. יום שחיטתו ולילה שלאחריו ולמחרת עד הלילה ולא עד בכלל:

מעשר. מעשר בהמה: כנגד היסוד של מזבח. מקום שיש יסוד [illegible] כאן שם יסוד:

שינה באכילתן. זה מזה אע״פ שהשוה אותן למתן דמים: למנויו. לאותם שנמנו עליו לקיחתו:

רבי ישמעאל וכו׳ מקו״ח. שנא׳ במדבר י״ב פ׳ י״ד הלא שכלם ז׳ ימים ק״ו לשכינה י״ד ימים אלא דיו לבא מן הדין להיות כנדון:

מגזירה שוה. נא׳ בישראל ולא ישימו קרחה וגו׳ דברים י״ד פ׳ א׳. ונאמר בכהנים לא יקרחו קרחה וגו׳ ויקרא כ״א פ׳ ה׳. מה להלן כל קרחה אף כאן כל קרחה ומה להלן על מת אף כאן על מת:

מבנין אב מכתוב אחד. נא׳ בחג המצות בשמות י״ב פ׳ ט״ז אך אשר יאכל לכל נפש וגו׳ ולמדנו זה בנין אב לכל המועדים:

בנין אב משני כתובים. נאמר במומי אדם ויקרא כ״א פ׳ כ׳ או גבן וגו׳. ונא׳ במומי בהמה עורת וגו׳ בויקרא כ״ב פ׳ כ״ב אמרו ז״ל כל מקום שאני מוליכים מום שהם משתנין בין מומי אדם ומומי בהמה:

מכלל ופרט. כתיב בויקרא א׳ פ׳ ב׳ אדם כי יקריב מכם קרבן לה׳ מן הבהמה. זה כלל. מהבקר בכלל בהמה. מן הבקר ומן הצאן פרט. ואין בכלל אלא מה שבפרט: מפרט וכלל. כתיב בהשבת אבדה בדברים כ״ב ג׳ בן השבה לחמורו ולשמלתו פרט. לכל אבדת אחיך כלל. זה כלל מוסיף על הפרט. והשבת אבידה בכל דבר: כלל ופרט וכלל. דכתיב בשמות כ״ב פ״ח על כל דבר

בְּעִין הַפְּרָט. י מִכְּלָל שֶׁהוּא צָרִיךְ לִפְרָט. וּמִפְּרָט שֶׁהוּא צָרִיךְ לִכְלָל. ט וְכָל דָּבָר שֶׁהָיָה בִּכְלָל. וְיָצָא מִן הַכְּלָל לְלַמֵּד. לֹא לְלַמֵּד עַל עַצְמוֹ יָצָא. אֶלָּא לְלַמֵּד עַל הַכְּלָל כֻּלּוֹ יָצָא. ט וְכָל דָּבָר שֶׁהָיָה בִּכְלָל. וְיָצָא לִטְעוֹן טֹעַן אֶחָד שֶׁהוּא כְעִנְיָנוֹ. יָצָא לְהָקֵל וְלֹא לְהַחְמִיר. י וְכָל דָּבָר שֶׁהָיָה בִּכְלָל וְיָצָא לִטְעוֹן טֹעַן אַחֵר שֶׁלֹּא כְעִנְיָנוֹ יָצָא לְהָקֵל וּלְהַחְמִיר. יא וְכָל דָּבָר שֶׁהָיָה בִּכְלָל. וְיָצָא לִידּוֹן בַּדָּבָר הֶחָדָשׁ. אִי אַתָּה יָכוֹל לְהַחֲזִירוֹ לִכְלָלוֹ. עַד שֶׁיַּחֲזִירֶנּוּ הַכָּתוּב לִכְלָלוֹ בְּפֵרוּשׁ. יב וְדָבָר הַלָּמֵד מֵעִנְיָנוֹ וְדָבָר הַלָּמֵד מִסּוֹפוֹ. יג וְכֵן שְׁנֵי כְתוּבִים הַמַּכְחִישִׁין זֶה אֶת זֶה עַד שֶׁיָּבֹא הַכָּתוּב הַשְּׁלִישִׁי וְיַכְרִיעַ בֵּינֵיהֶם:

יְהוּדָה בֶּן תֵּימָא אוֹמֵר הֱוֵי עַז כַּנָּמֵר וְקַל כַּנֶּשֶׁר וְרָץ כַּצְּבִי וְגִבּוֹר כָּאֲרִי לַעֲשׂוֹת רְצוֹן אָבִיךָ שֶׁבַּשָּׁמַיִם. הוּא הָיָה אוֹמֵר עַז פָּנִים לְגֵיהִנֹּם וּבֹשֶׁת פָּנִים לְגַן עֵדֶן:

פירוש מלוקט

כלל לחייב שבועה. על שור. פרט. על כל אבידה. חזר וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט. מה הפרט דבר המטלטל וגופו ממון. אף כל דבר מיטלטל וגופו ממון: מכלל שהוא צריך לפרט ומפרט שהוא צריך לכלל. כתיב במדבר ג' פ' מ' פקוד כל בכור זה כלל. זכר זה פרט. ואם הפרט מוצרך דאל"כ הייתי כולל גם שנקבו' וכן הכלל מוצרך דאלו כתיב הפרט שהוא זכר הייתי אומרים אף אותם שאינם בכורים: דבר שהיה בכלל ויצא. כא' בויקרא כ' פ"ב אשר יתן מזרעו למולך מות יומת. ומולך בכלל שאר עבודות היה ויצא: לא ללמד על עצמו יצא. לומר שהוא בסקילה. אלא ללמד על כלם בסקילה: כל דבר שהיה בכלל ויצא לטעון טען אחר שהוא כענינו וכו'. כאמר בדברים י"ט פ' ואשר יבא את רעהו ביער וגו' מכה בשגגה בכלל רוצח הוא שנא' בויקרא כ"ד פ' כ"א מכה אדם יומת סתם. ויצא מכה בשוגג מן הכלל לטעון טען אחר שהוא כענינו של מכה מזיד זה המית את המית: יצא להקל ולא להחמיר. שגלות בערי מקלט: כל דבר שהיה בכלל ויצא לטעון טען אחר שלא כענינו. כא' בעבד עברי ובשביעית יצא לחפשי שמות כ"א פ"ב. והוציא אמה העבריה מן הכלל. שנא' בשמות כ"א פ' ז' לא תצא כצאת העבדים. ואמה בכלל היתה: טען שלא כענינו. שהעבד אינו יוצא לא בסימנים ולא במיתת האדון ואמה יוצאת בשניהם אפי' בתוך שש. הרי להקל לא יצאה ולהחמיר שאדונה מקדשה בע"כ: כל דבר שהיה בכלל ויצא לידון בדבר החדש. כא' בכהן יליד ביתו הם יאכלו בלחמו. בויקרא כ"ב פ' י"א בתו בכלל בין פנויה בין נשואה. ויצאה שנא' בנשואה זר היא בתרומת הקדשים לא תאכל בויקרא כ"ב פ' י"ב: אי אתה יכול להחזירו לכללו. אפי' תהיה אלמנה וגרושה עד שיחזירנו הכתוב בפירוש שנ' בויקרא כ"ב פ' י"ג ובת כהן וגו' ושבה אל בית אביה וגו': דבר הלמד מענינו ודבר הלמד מסופו. כא' בשבת שבו איש תחתיו בשמות ט"ז פ' כ"ט לאו דוקא שלא יזוז ממקומו. אלא למד מענינו. שלא יצא ממקומו אלפים אמה: ושני כתובים המכחישין זה את זה וכו'. כא' בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ דמשמע שמים תחלה. וכא' בראשית ב' פ"ד ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים. דמשמע ארץ תחלה. עד שבא הכתוב השלישי והכריע ביניהם. שנא' בישעיה מ"ח פ' י"ג קורא אני אליהם יעמדו יחדו:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָֹה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ (בְּלֵבָב שָׁלֵם) :

ואומר קדיש דרבנן :

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעָלְמָא דִי בְרָא כִרְעוּתֵהּ וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ וְיַצְמַח פּוּרְקָנֵיהּ. וִיקָרֵב מְשִׁיחֵהּ. בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן : יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא יִתְבָּרַךְ. וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל. שְׁמֵהּ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵלָּא מִן כָּל בִּרְכָתָא שִׁירָתָא תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחָמָתָא. דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן : עַל יִשְׂרָאֵל וְעַל רַבָּנָן וְעַל תַּלְמִידֵיהוֹן וְעַל כָּל תַּלְמִידֵי תַלְמִידֵיהוֹן דְּעָסְקִין בְּאוֹרַיְתָא קַדִּשְׁתָּא דִי בְּאַתְרָא הָדֵין דִי בְּכָל אֲתַר וַאֲתַר. יְהֵא לָנָא וּלְהוֹן חִנָּא וְחִסְדָּא וְרַחֲמֵי מִן קֳדָם מָרֵהּ שְׁמַיָּא וְאַרְעָא וְאִמְרוּ אָמֵן :

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא חַיִּים וְשָׂבָע וִישׁוּעָה וְנֶחָמָה וְשֵׁיזָבָא וּרְפוּאָה וּגְאֻלָּה וּסְלִיחָה וְכַפָּרָה וְרֶוַח וְהַצָּלָה. לָנוּ וּלְכָל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן: עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן :

דינים השייכים לזמירות .

(א) ישׁ לומר קדיש קודם הודו ואם אין עשרה יאמרו עד ברוך שאמר ואז יאמרו קדיש. (ב) אין להפסיק הרבה בין פרשת התמיד להודו דהשבח הזה נתקן על כי בתמיד של שחר היו אומרים מהודו עד ובנביאי אל תרעו ובתמיד של בין הערבים משירו לה' עד והלל לה' ולכן אין להפסיק כ"כ בנתים: (ג) לא יאמר הזמירות במרוצה כי אם בנחת והמונח למי שאומר הזמירות בנחת את עונו ישא. (ד) צריך ליתן ריוח בין הדבקים בפסוקי דזמרה כמו בק"ש: (ה) אינו רשאי להתפלל על פה ואם שגורה תפלתו בפיו מותר ולהוציא אחרים אף אם שגורה תפלתו בפיו אסור להתפלל על פה: (ו) האר"י ז"ל היה נוהג לומר הזמירות מתוך הסדור ולא על פה ובנחת ובהכנעה וכל פ' בטעמיו ותקנה בנגינה וביום ש"ק היה מרים קולו בפעמי יותר מבחול בנעימה לכבוד שבת: (ז) מותר לענות אמן בפסוקי דזמרה אך מדברי האר"י ז"ל משמע דבאמצע ב"ש אין לענות אמן:

[אין אומרים הזמירות במרוצה ולא ידלג שום תיבה ולא יבליעם אלא יוציא מפיו כאלו מונה מעות. ד"ח] :

ודע שמ"ש. הטעם בהזמור הזה של הודו לה' הוא כאשר העלה דוד את הארון בבית ה' שיש אותו היום אז אמרו תקן שנה זה לשבח אותו לפני הארון בכל יום כו' ויש מחכמינו ז"ל אומרי' ששיר זה הוא שסדרו הסדרות בהעלותם את הארון משדה פלשתים. לכך אנו קורין אותו בכל יום ויש בכאן ששה ... כנגד ששה סדרי משניות. שירו ואמרו כו' ואמר אנו העבנו: יש שני פסוקים ... ישראל ...

הוה ה' אלהים ואלו שני פסוקים רומזים לדביקות ישראל בשמו והוא פי' שאחז"ל אתם עשיתוני חטיבה אחת ואני אעשה אתכם חטיבה אחת אני לדודי ודודי לי: חסו זרע ישראל עבדו: והוא נגד גם ואמרנו בני יעקב בחיריו גם אנחנו מכירים ויודעים אלהותו ומקבלים עלינו והוא יהוה אלהינו כו' עכ"ל:

הוֹדוּ לַיְיָ קִרְאוּ בִשְׁמוֹ הוֹדִיעוּ בָעַמִּים עֲלִילֹתָיו: שִׁירוּ
לוֹ זַמְּרוּ לוֹ שִׂיחוּ בְּכָל נִפְלְאֹתָיו: הִתְהַלְלוּ בְּשֵׁם
קָדְשׁוֹ יִשְׂמַח לֵב מְבַקְשֵׁי יְיָ: דִּרְשׁוּ יְהוָֹה וְעֻזּוֹ בַּקְּשׁוּ פָנָיו
תָּמִיד: זִכְרוּ נִפְלְאֹתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה מֹפְתָיו וּמִשְׁפְּטֵי פִיהוּ:
זֶרַע יִשְׂרָאֵל עַבְדּוֹ. בְּנֵי יַעֲקֹב בְּחִירָיו: הוּא יְהוָֹה אֱלֹהֵינוּ
בְּכָל הָאָרֶץ מִשְׁפָּטָיו: זִכְרוּ לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ. דָּבָר צִוָּה
לְאֶלֶף דּוֹר: אֲשֶׁר כָּרַת אֶת אַבְרָהָם. וּשְׁבוּעָתוֹ לְיִצְחָק.
וַיַּעֲמִידֶהָ לְיַעֲקֹב לְחֹק לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם: לֵאמֹר לְךָ
אֶתֵּן אֶרֶץ כְּנָעַן. חֶבֶל נַחֲלַתְכֶם. בִּהְיוֹתְכֶם מְתֵי מִסְפָּר
כִּמְעַט וְגָרִים בָּהּ: וַיִּתְהַלְּכוּ מִגּוֹי אֶל גּוֹי. וּמִמַּמְלָכָה אֶל
עַם אַחֵר: לֹא הִנִּיחַ לְאִישׁ לְעָשְׁקָם. וַיּוֹכַח עֲלֵיהֶם מְלָכִים
אַל תִּגְּעוּ בִּמְשִׁיחָי. וּבִנְבִיאַי אַל תָּרֵעוּ: שִׁירוּ לַיהוָֹה כָּל
הָאָרֶץ בַּשְּׂרוּ מִיּוֹם אֶל יוֹם יְשׁוּעָתוֹ: סַפְּרוּ בַגּוֹיִם | אֶת
כְּבוֹדוֹ. בְּכָל הָעַמִּים נִפְלְאֹתָיו: כִּי גָדוֹל יְהוָֹה וּמְהֻלָּל
מְאֹד וְנוֹרָא הוּא עַל כָּל אֱלֹהִים: כִּי צריך להפריד בפסוק כָּל
אֱלֹהֵי הָעַמִּים אֱלִילִים. יפסיק מעט קודם שיאמר וה' וַיהוָֹה שָׁמַיִם
עָשָׂה: הוֹד וְהָדָר לְפָנָיו. עֹז וְחֶדְוָה בִּמְקֹמוֹ: הָבוּ לַיהוָֹה
מִשְׁפְּחוֹת עַמִּים הָבוּ לַיהוָֹה כָּבוֹד וָעֹז: הָבוּ לַיהוָֹה כְּבוֹד

פירוש מלוקט

הודו כו'. מזמור זה (עד והלל לה') דוד אמרו כשהעלה הארון מבית עובד אדום אל אהלו וקבעו לאומרה בכל יום לפני הארון: שירו. בפה: זמרו. בכלי: לו. מה שתשירו ותזמרו יהיה לה': שיחו. ולא תשיחו יהי' בכל נפלאותיו: התהללו. התפארו להיותכם נקראים על שם קדשו: בשם קדשו. בשמו הקדוש: ועזו. מקדש וארון נקרא עוזו: זרע. לתי אני גולה שיזכור לזרע ישראל כו': אלף דור. כאמת שאמר הברית והחסד וגו' לאלף דור. וי"מ דקאי על התורה שתתקע"ד דורות עברו ונתן התורה לכ"ו דורות בחסדו הגדול: לאמר לך. לכל אחד ואחד אמר כן: חבל. חלק: בהיותכם מתי מספר. תמה לא נשבע להם לתת להם את ארץ כנען וזה דבר גדול: וגרים בה. גם זה התמה לא היו יושבים בה אלא גרים בה דכתיב הוא חברון אשר גר שם אברהם ויצחק. ואפי' גרים חושבים לא היו. אלא ויתהלכו מגוי אל גוי. אברהם הלך למצרים ולגרר וכן יצחק וכן יעקב היה בגלות. לבן: ויוכח עליהם מלכים. פרעה ואבימלך: אל תגעו במשיחי. כן כוה להם הקב"ה: משיחי. כל משיח' הוא לשון שררה וגדולה: כל הארץ. כל אנשי הארץ: אלילים. אפס ותהו: הוד. הוד והדר יפה לו ומוראה מפני הודו

שְׁמוֹ. שְׂאוּ מִנְחָה וּבֹאוּ לְפָנָיו. הִשְׁתַּחֲווּ לַיהוָה בְּהַדְרַת
קֹדֶשׁ: חִילוּ מִלְּפָנָיו כָּל הָאָרֶץ. אַף תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל תִּמּוֹט:
יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ. וְיֹאמְרוּ בַגּוֹיִם יְהוָה מָלָךְ:
יִרְעַם הַיָּם וּמְלוֹאוֹ. יַעֲלֹץ הַשָּׂדֶה וְכָל אֲשֶׁר בּוֹ: אָז יְרַנְּנוּ
עֲצֵי הַיָּעַר. מִלִּפְנֵי יְהוָה כִּי בָא לִשְׁפּוֹט אֶת הָאָרֶץ: הוֹדוּ
לַיהוָה כִּי טוֹב. כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: כ"פ הודו וְאִמְרוּ הוֹשִׁיעֵנוּ
אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ. וְקַבְּצֵנוּ וְהַצִּילֵנוּ מִן הַגּוֹיִם לְהוֹדוֹת לְשֵׁם
קָדְשֶׁךָ. לְהִשְׁתַּבֵּחַ בִּתְהִלָּתֶךָ: בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעֹלָם. וַיֹּאמְרוּ כָל הָעָם אָמֵן. וְהַלֵּל
לַיהוָה: רוֹמְמוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. וְהִשְׁתַּחֲווּ לַהֲדֹם רַגְלָיו קָדוֹשׁ
הוּא: רוֹמְמוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. וְהִשְׁתַּחֲווּ לְהַר קָדְשׁוֹ. כִּי
קָדוֹשׁ יְיָ אֱלֹהֵינוּ: וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא יַשְׁחִית
וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְלֹא יָעִיר כָּל חֲמָתוֹ: אַתָּה יְהוָה לֹא
תִכְלָא רַחֲמֶיךָ מִמֶּנִּי חַסְדְּךָ וַאֲמִתְּךָ תָּמִיד יִצְּרוּנִי: זְכֹר
רַחֲמֶיךָ יְהוָה וַחֲסָדֶיךָ. כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה: תְּנוּ עֹז לֵאלֹהִים
עַל יִשְׂרָאֵל גַּאֲוָתוֹ וְעֻזּוֹ בַּשְּׁחָקִים: נוֹרָא אֱלֹהִים מִמִּקְדָּשֶׁיךָ
אֵל יִשְׂרָאֵל הוּא נוֹתֵן עֹז וְתַעֲצֻמוֹת לָעָם בָּרוּךְ אֱלֹהִים:

יכוין לעשרה הרוגי מלכות שהקב"ה יקום דמם:

אֵל נְקָמוֹת יְהוָה אֵל נְקָמוֹת הוֹפִיעַ: הִנָּשֵׂא שֹׁפֵט הָאָרֶץ
הָשֵׁב גְּמוּל עַל גֵּאִים: לַיהוָה הַיְשׁוּעָה עַל עַמְּךָ
בִרְכָתֶךָ סֶּלָה: יְהוָה צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב

פירוש מלוקט

ירעם הים ומלואו. כל בריות שבים: הופיע. התגלה: הנשא שופט הארץ. פירוש כשנפרע הקב"ה הוא מתנשא ומתרומם: לה' הישועה. פי' על הקב"ה להושיע את ישראל. ה' צבאות עמנו. בעוה"ז: ומשגב לנו. בעוה"ב: עזרנו. בעוה"ז. ומגיננו. בעוה"ב: יהי חסדך ה' עלינו וגו'. הראנו ה' חסדך וגו'. הנס שהש"י עושה עמנו שני מיני חסדים. חסד אחד הוא שאינו נודע לנו והם נסים נסתרים שעליהם נאמר לעושה נפלאות גדולות לבדו. ואמרו רז"ל אין בעל הנס מכיר בנסו. ואלו הם עלינו. אבל לא לנו. כלומר לא נגלים לנו. הראנו ה' חסדך. הם הנסים הנגלי' המפורסמי' זהו שאמר תתן לנו. (עכ"ל שעה"ש): ופדנו למען חסדך. אף אם אין אנו ראוים. ויש לנו פתחון פה לבקש כך כי הלא אמרת: אנכי ה' אלהיך כו'. אני המעלך מארץ מצרים וידי בכל מעלה. ולזה: הרחב פיך. לשאול כל שאלתך ומשאלתך. לכן יש לנו פ"פ לבקש:

סלה: יהוה צבאות אשרי אדם בטח בך: יהוה הושיעה
המלך יעננו ביום קראנו: הושיעה את עמך וברך את
נחלתך ורעם ונשאם עד העולם: נפשנו חכתה ליהוה
עזרנו ומגננו הוא: כי בו ישמח לבנו כי בשם קדשו
בטחנו: יהי חסדך יהוה עלינו כאשר יחלנו לך: הראנו
יהוה חסדך וישעך תתן לנו: קומה מלרע עזרתה לנו
ופדנו למען חסדך: אנכי יהוה אלהיך המעלך מארץ
מצרים הרחב פיך ואמלאהו: אשרי העם שככה לו
אשרי העם שיהוה אלהיו: ואני בחסדך בטחתי יגל לבי
בישועתך אשירה ליהוה כי גמל עלי:

ל) ארוממך כתר יהוה כי דליתני ולא שמחת איבי לי:
חכמה יהוה אלהי שועתי אליך ותרפאני:
בינה יהוה העלית מן שאול נפשי חייתני מירדי בור:
זמרו חסד ליהוה חסידיו והודו לזכר קדשו: כי רגע באפו
חיים ברצונו בערב ילין בכי ולבקר רנה: ואני אמרתי
בשלוי בל אמוט לעולם: גבורה יהוה ברצונך העמדת
להררי עז הסתרת פניך הייתי נבהל: אליך תפארת יהוה
אקרא ואל נצח יהוה אתחנן: מה בצע בדמי ברדתי אל

פירוש מלוקט

דליתני. רוממתני: ותרפאני. אם היה לאדם איזה חולי ר"ל או איזה חולי ר"ל בנ"ב ונתרפאו יתן בלבו שבח להשי"ת בזה"ל (אני נותן לך ית"ש הודאה על זה שהבאת רפואה כו'): מן שאול. אני נותן לך הודאה פלואה על שנתת חלקי וגורלי בגורלך הקדוש להדבק באלהותך. וזה הפליא מן חולי נפשי ו׳ י רגע באפו כו'. אף בשעה רגע שכעס הקב"ה יש לכם להודות: חיים ברצונו. שרצון הקב"ה להיות לכם חיים נצחיים וא"א לבוא לעוה"ב אלא ע"י יסורין לכך כעס הש"י על הצדיקים בעוה"ז שהוא כמו רגע לפני עולם הבא; בערב כו'. בעוה"ז שדומה לערב ילין בכי: ולבקר. אבל לעוה"ב הדומה לבקר יהיה רנה; בשלוי. בשלותי הייתי חושב לא אמוט לעולם; אך עתה אני רואה שאין הדבר ברשותי / ברצונך: ה' ברצונך. כשהיית מרוצה לי: העמדת להררי. ולגדולתי היתה בה העוז. וכאשר הסתרת פניך. בעבור עוני: הייתי נבהל. וחרד מהצרות הבאות עלי: אליך ה' אקרא כו'. שלא אמות קודם זמני ולא אחד מבני ולא אחד מכם ... הישראלי קודם זמנו. כי בודאי כל אחד מאתנו מרומם ומשבח אותך יתברך כל אחד לפי שכלו בעוד בחיים: מה בצע בדמי. מה תועלת יהיה לך כשיושפך דמי ברדתי כו'. כי כשהולכים פה לעפר (היודך עפר כו' אך שמע ה' וחנני) להחיותני ואז נודה לך. והנה בקשתי ... לי. לבעבור שמעית ותני' כי אלא רצה עתים: ... תמידי כו' ... ...

שָׁחַת הֲיוֹדְךָ עָפָר הֲיַגִּיד אֲמִתֶּךָ: שְׁמַע חד יְהֹוָה וְחָנֵּנִי
יסוד יודהאוהו הֱיֵה עֹזֵר לִי: הָפַכְתָּ מִסְפְּדִי לְמָחוֹל לִי
פִּתַּחְתָּ שַׂקִּי וַתְּאַזְּרֵנִי שִׂמְחָה: לְמַעַן יְזַמֶּרְךָ כָבוֹד וְלֹא
יִדֹּם מלכות יְהֹוָה אֱלֹהַי לְעוֹלָם אוֹדֶךָּ:

כפי כתבי האר"י ז"ל אין אומרים לדוד ברכי:

(קג) לְדָוִד בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְהֹוָה וְכָל קְרָבַי אֶת שֵׁם
קָדְשׁוֹ: בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְהֹוָה וְאַל תִּשְׁכְּחִי כָּל
גְּמוּלָיו: הַסֹּלֵחַ לְכָל עֲוֹנֵכִי הָרֹפֵא לְכָל תַּחֲלוּאָיְכִי: הַגּוֹאֵל
מִשַּׁחַת חַיָּיְכִי הַמְעַטְּרֵכִי חֶסֶד וְרַחֲמִים: הַמַּשְׂבִּיעַ בַּטּוֹב
עֶדְיֵךְ תִּתְחַדֵּשׁ כַּנֶּשֶׁר נְעוּרָיְכִי: עֹשֵׂה צְדָקוֹת יְהֹוָה
וּמִשְׁפָּטִים לְכָל עֲשׁוּקִים: יוֹדִיעַ דְּרָכָיו לְמשֶׁה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל
עֲלִילוֹתָיו: רַחוּם וְחַנּוּן יְהֹוָה אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חָסֶד: לֹא
לָנֶצַח יָרִיב וְלֹא לְעוֹלָם יִטּוֹר: לֹא כַחֲטָאֵינוּ עָשָׂה לָנוּ
וְלֹא כַעֲוֹנֹתֵינוּ גָּמַל עָלֵינוּ: כִּי כִגְבֹהַּ שָׁמַיִם עַל הָאָרֶץ
גָּבַר חַסְדּוֹ עַל יְרֵאָיו: כִּרְחֹק מִזְרָח מִמַּעֲרָב הִרְחִיק מִמֶּנּוּ
אֶת פְּשָׁעֵינוּ: כְּרַחֵם אָב עַל בָּנִים רִחַם יְהֹוָה עַל יְרֵאָיו:
כִּי הוּא יָדַע יִצְרֵנוּ זָכוּר כִּי עָפָר אֲנָחְנוּ: אֱנוֹשׁ כֶּחָצִיר
יָמָיו כְּצִיץ הַשָּׂדֶה כֵּן יָצִיץ: כִּי רוּחַ עָבְרָה בּוֹ וְאֵינֶנּוּ
וְלֹא יַכִּירֶנּוּ עוֹד מְקוֹמוֹ: וְחֶסֶד יְהֹוָה מֵעוֹלָם וְעַד
עוֹלָם עַל יְרֵאָיו וְצִדְקָתוֹ לִבְנֵי בָנִים: לְשֹׁמְרֵי בְרִיתוֹ וּלְזֹכְרֵי
פִקֻּדָיו לַעֲשׂוֹתָם: יְהֹוָה בַּשָּׁמַיִם הֵכִין כִּסְאוֹ וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל
מָשָׁלָה: בָּרְכוּ יְהֹוָה מַלְאָכָיו גִּבֹּרֵי כֹחַ עֹשֵׂי דְבָרוֹ לִשְׁמֹעַ
בְּקוֹל דְּבָרוֹ: בָּרְכוּ יְהֹוָה כָּל צְבָאָיו מְשָׁרְתָיו עֹשֵׂי רְצוֹנוֹ:

פירוש מלוקט

אשר פתחת של מתני בעבור האבל ולעשר הסרת אותו מעלי: ותאזרני שמחה. לזה גם פתח שקי; ורצון. בעבור זה: יזמרך כבוד. יזמר ויספר אותך הנשמה תמיד: ולא ידום. ולא ישתוק מלספר שבחך: לעולם אודך. אחר שהאבל אלי נהפך׳ לשמחה מכסה ועתה לך יאה [illegible]

ברכו יהוה כל מעשיו בכל מקומות ממשלתו ברכי נפשי
את יהוה:

בימי תשובה אומרים ה' הוא האלהים ב"פ ואח"כ ה' מלך ב"פ כמו בכל השנה ומנהג האר"י ז"ל לעמוד על רגליו אף אם הוא בתוך הזמירות וכן מנהג:

(יהוה הוא האלהים יהוה הוא האלהים:
יהוה מלך סוס יהוה מלך סיס יהוה ימלוך יסיס לעולם ועד:
והיה יהוה למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יהוה
אחד ושמו אחד ע"כ מעומד: הושיענו יהוה אלהינו
וקבצנו מן הגוים להודות לשם קדשך להשתבח
בתהלתך: ברוך יהוה אלהי ישראל מן העולם ועד
העולם ואמר כל העם אמן הללויה: כל הנשמה תהלל
יה הללויה:

יש נוהגים לאומרו בשבת בלבד:

(יט) למנצח מזמור לדוד: השמים מספרים כבוד אל.
ומעשה ידיו מגיד הרקיע: יום ליום יביע
אמר. ולילה ללילה יחוה דעת: אין אומר ואין דברים.
בלי נשמע קולם: בכל הארץ יצא קום ובקצה תבל
מליהם. לשמש שם אהל בהם: והוא כחתן יצא מחפתו
ישיש כגבור לרוץ ארח: מקצה השמים מוצאו ותקופתו
על קצותם. ואין נסתר מחמתו: תורת יהוה תמימה.
משיבת נפש. עדות יהוה נאמנה מחכימת פתי: פקודי

פירוש מלוקט

השמים מספרים כבוד אל. המשורר עצמו פירש את הדבר. אין אומר ואין דברי' אינם מדברי פה הבריות. אלא מתוך שבכל הארץ יצא קום ומאירי' לבריות מתוך כך מספרי' הבריו' כבוד אל ומודים ומברכים על המאורות: ומעשה ידיו מגיד הרקיע. הכוכבים ומזלות שהם מעשה ידיו של הקב"ה אשר הם שם ברקיע השמים ומשם מגידי' כבודו: יביע. מלשון מבועי מים. כלומ' שאותו האומר לא יפסוק אבל יהיה הולך ונובע מיום אל יום: יחוה. לשון הגדה: בכל הארץ יצא קום. קו השמים שהם נמתחים על פני כל הארץ ומאמת כן: ובקצה תבל מליהם. שהכל מדברים בנפלאות שהם רואים: לשמש שם. הקב"ה: אהל בהם. בשמים. מכאן שהשמש נתון בתוך תיקו: יצא מחפתו. בכל בוקר: ותקופתו על קצותם. הקפת סבובו מקצה אל קצה: ואין נסתר מחמתו. אלמלא נתן ברקיע התחתון לא היה אדם נסתר מפניו מפני חמימותו. שחמה ולבנה ברקיע שני: תורת ה' תמימה. גם היא מאירה כשמש כמו שנאמר בסוף הענין מאירת עינים: [illegible]

יְהוָה יְשָׁרִים מְשַׂמְּחֵי־לֵב. מִצְוַת יְהוָה בָּרָה מְאִירַת עֵינָיִם׃ יִרְאַת יְהוָה טְהוֹרָה עוֹמֶדֶת לָעַד. מִשְׁפְּטֵי יְהוָה אֱמֶת צָדְקוּ יַחְדָּו׃ הַנֶּחֱמָדִים מִזָּהָב וּמִפַּז רָב. וּמְתוּקִים מִדְּבַשׁ וְנֹפֶת צוּפִים׃ גַּם עַבְדְּךָ נִזְהָר בָּהֶם. בְּשָׁמְרָם עֵקֶב רָב׃ שְׁגִיאוֹת מִי יָבִין מִנִּסְתָּרוֹת נַקֵּנִי׃ גַּם מִזֵּדִים חֲשֹׂךְ עַבְדֶּךָ אַל יִמְשְׁלוּ בִי. אָז אֵיתָם וְנִקֵּיתִי מִפֶּשַׁע רָב׃ יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְגוֹאֲלִי׃

בש"ס גדליה אומר:

לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינוֹת מִזְמוֹר שִׁיר׃ אֱלֹהִים יְחָנֵּנוּ וִיבָרְכֵנוּ יָאֵר פָּנָיו אִתָּנוּ סֶלָה׃ לָדַעַת בָּאָרֶץ דַּרְכֶּךָ בְּכָל גּוֹיִם יְשׁוּעָתֶךָ׃ יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כֻּלָּם׃ יִשְׂמְחוּ וִירַנְּנוּ לְאֻמִּים כִּי תִשְׁפֹּט עַמִּים מִישׁוֹר וּלְאֻמִּים בָּאָרֶץ תַּנְחֵם סֶלָה׃ יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כֻּלָּם׃ אֶרֶץ נָתְנָה יְבוּלָהּ יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ׃ יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים וְיִירְאוּ אוֹתוֹ כָּל אַפְסֵי אָרֶץ׃

ואח"כ אומר ברוך שאמר:

(לג) רַנְּנוּ צַדִּיקִים בַּיהוָה לַיְשָׁרִים נָאוָה תְהִלָּה׃ הוֹדוּ לַיהוָה בְּכִנּוֹר. בְּנֵבֶל עָשׂוֹר זַמְּרוּ־לוֹ׃ שִׁירוּ־לוֹ שִׁיר חָדָשׁ. הֵיטִיבוּ נַגֵּן בִּתְרוּעָה׃ כִּי יָשָׁר דְּבַר־יְהוָה וְכָל־מַעֲשֵׂהוּ בֶּאֱמוּנָה׃ אֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט. חֶסֶד יְהוָה מָלְאָה הָאָרֶץ׃ בִּדְבַר יְהוָה שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ. וּבְרוּחַ פִּיו כָּל־צְבָאָם׃

פירוש מלוקט

משיבתו מדרכי מיתה לדרכי חיים עדות ה' נאמנה. נאמנה היא להעיד בלומדיה: מחכימת פתי. נותנת חכמה לפתאים: ברה. מאירה: ונופת צופים. ומתק צופים: בשמרם עקב רב. שהרים בשמירם נחשב רב טובך אשר צפנת: עקב. כמו בשביל: שגיאות מי יבין. אני שהרהרתי בהם אבל אי אפשר להזהר שלא אשגה בהם: ואתה נקני מנסתרות שנסתרו ממני ולא ידעתי בחטאי בשגגה: גם מזדים. מן הזדונות בשער השמים כתב בשם ס' עשרה מאמרות ז"ל. הנה יצר הרע מתעה מעט מעט. והאדם טועה תחלתו. באונס ושוגג ברצון. ע"כ אמר שגיאות מי יבין מהיות הטבע מקולקל בתחלה של חוט לעיכך שתים ש שאלתי מנסתרות נקני אף נתחבט לנקות אותי משנה הנסתרות כטעם הסתר אסתיר פני. גם מזדים. המתהוים מהזדונות כטעם קונה קטינור אחד מבוק עבדך אל ימשלו בי להעוה עוד שכ"ל: אז איתם. אהי' תמים. (כי העוה הוא בעל מום): יהיו לרצון. כ"ת השיים בתפלה ישאל מאלה שיקבל תפלתו: והגיון לבי. כי דברים רבים יחשבת אדם בלבו ולא יכין לדבר כן בשפתיו: בנבל עשור. של עשר מיני נעימות: שיר חדש. חדשו לו שיר תמיד כי מהימן והרגיל לא תחשבל שופכם ג"כ: כנד. כותל. כי מי הים נגושים של פיתקם בשבולם שבדור: באוצרות פסוקי.

כֹּנֵס כַּנֵּד מֵי הַיָּם. נֹתֵן בְּאוֹצָרוֹת תְּהוֹמוֹת: יִירְאוּ מֵיְהוָה
כָּל־הָאָרֶץ מִמֶּנּוּ יָגוּרוּ כָּל־יֹשְׁבֵי תֵבֵל: כִּי הוּא אָמַר וַיֶּהִי
הוּא צִוָּה וַיַּעֲמֹד: יְהוָה הֵפִיר עֲצַת־גּוֹיִם הֵנִיא מַחְשְׁבוֹת
עַמִּים: עֲצַת יְהוָה לְעוֹלָם תַּעֲמֹד. מַחְשְׁבוֹת לִבּוֹ לְדֹר
וָדֹר: אַשְׁרֵי הַגּוֹי אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהָיו. הָעָם בָּחַר לְנַחֲלָה
לוֹ: מִשָּׁמַיִם הִבִּיט יְהוָה. רָאָה אֶת־כָּל־בְּנֵי הָאָדָם:
מִמְּכוֹן־שִׁבְתּוֹ הִשְׁגִּיחַ. אֶל כָּל־יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ: הַיֹּצֵר יַחַד
לִבָּם הַמֵּבִין אֶל־כָּל־מַעֲשֵׂיהֶם: אֵין הַמֶּלֶךְ נוֹשָׁע בְּרָב־
חָיִל. גִּבּוֹר לֹא־יִנָּצֵל בְּרָב־כֹּחַ: שֶׁקֶר הַסּוּס לִתְשׁוּעָה
וּבְרֹב חֵילוֹ לֹא יְמַלֵּט: הִנֵּה עֵין יְהוָה אֶל יְרֵאָיו. לַמְיַחֲלִים
לְחַסְדּוֹ: לְהַצִּיל מִמָּוֶת נַפְשָׁם וּלְחַיּוֹתָם בָּרָעָב: נַפְשֵׁנוּ
חִכְּתָה לַיהוָה. עֶזְרֵנוּ וּמָגִנֵּנוּ הוּא: כִּי בוֹ יִשְׂמַח לִבֵּנוּ. כִּי
בְשֵׁם קָדְשׁוֹ בָטָחְנוּ: יְהִי חַסְדְּךָ יְהוָה עָלֵינוּ. כַּאֲשֶׁר
יִחַלְנוּ לָךְ:

(לד) לְדָוִד בְּשַׁנּוֹתוֹ אֶת טַעְמוֹ לִפְנֵי אֲבִימֶלֶךְ וַיְגָרְשֵׁהוּ
וַיֵּלַךְ: אֲבָרְכָה אֶת יְהוָה בְּכָל עֵת. תָּמִיד
תְּהִלָּתוֹ בְּפִי: בַּיהוָה תִּתְהַלֵּל נַפְשִׁי. יִשְׁמְעוּ עֲנָוִים וְיִשְׂמָחוּ:
גַּדְּלוּ לַיהוָה אִתִּי. וּנְרוֹמְמָה שְׁמוֹ יַחְדָּו: דָּרַשְׁתִּי אֶת יְהוָה
וְעָנָנִי. וּמִכָּל מְגוּרוֹתַי הִצִּילָנִי: הִבִּיטוּ אֵלָיו וְנָהָרוּ. וּפְנֵיהֶם
אַל יֶחְפָּרוּ: זֶה עָנִי קָרָא וַיהוָה שָׁמֵעַ. וּמִכָּל צָרוֹתָיו הוֹשִׁיעוֹ:
חֹנֶה מַלְאַךְ יְהוָה סָבִיב לִירֵאָיו וַיְחַלְּצֵם: טַעֲמוּ וּרְאוּ כִּי

פירוש מקוצר

שמלכין פורש עליהם הם נבונים ונבחים כאולך: השגיח. הביט: היוצר. לפי שהוא יוצר לבם יחד מה כיון שהם לא נסתר ממנו הוא מבין אל כל מעשיהם: עזרנו ומגיננו הוא. כי שמחנו לו. כי לא יבושו קויו: יהי חסדך. להיות לבנו בבטחון: כאשר יחלנו לך. המזרנו בחסדך בבטחון הפועלת. אלה ישוב לבנו בחרבו:

בשנותו את טעמו. שהיה יוצא ועשה עצמו שוטה: אבימלך. שם אכיש מלך גת ופלשתים היה אבימלך: אברכה את ה' בכל עת תמיד תהלתו בפי. ר"ל [illegible] בכל עת בלי [illegible] [illegible] עשה את ה' בכל פה בלי הפסק [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (הפמ"ש): בה' תתהלל נפשי. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: ישמעו ענוים. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: מגורותי. [illegible] [illegible]: הביטו אליו.

טוֹב יְהֹוָה. אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר יֶחֱסֶה בּוֹ׃ יְראוּ אֶת יְהֹוָה קְדֹשָׁיו.
כִּי אֵין מַחְסוֹר לִירֵאָיו׃ כְּפִירִים רָשׁוּ וְרָעֵבוּ. וְדֹרְשֵׁי יְהֹוָה
לֹא יַחְסְרוּ כָל טוֹב׃ לְכוּ בָנִים שִׁמְעוּ לִי. יִרְאַת יְהֹוָה
אֲלַמֶּדְכֶם׃ מִי הָאִישׁ הֶחָפֵץ חַיִּים. אֹהֵב יָמִים לִרְאוֹת
טוֹב׃ נְצֹר לְשׁוֹנְךָ מֵרָע. וּשְׂפָתֶיךָ מִדַּבֵּר מִרְמָה׃ סוּר
מֵרָע וַעֲשֵׂה טוֹב. בַּקֵּשׁ שָׁלוֹם וְרָדְפֵהוּ׃ עֵינֵי יְהֹוָה אֶל
צַדִּיקִים. וְאָזְנָיו אֶל שַׁוְעָתָם׃ פְּנֵי יְהֹוָה בְּעֹשֵׂי רָע. לְהַכְרִית
מֵאֶרֶץ זִכְרָם׃ צָעֲקוּ וַיהֹוָה שָׁמֵעַ. וּמִכָּל צָרוֹתָם הִצִּילָם׃
קָרוֹב יְהֹוָה לְנִשְׁבְּרֵי לֵב. וְאֶת דַּכְּאֵי רוּחַ יוֹשִׁיעַ׃ רַבּוֹת
רָעוֹת צַדִּיק. וּמִכֻּלָּם יַצִּילֶנּוּ יְהֹוָה׃ שֹׁמֵר כָּל עַצְמוֹתָיו.
אַחַת מֵהֵנָּה לֹא נִשְׁבָּרָה׃ תְּמוֹתֵת רָשָׁע רָעָה. וְשֹׂנְאֵי
צַדִּיק יֶאְשָׁמוּ׃ פּוֹדֶה יְהֹוָה נֶפֶשׁ עֲבָדָיו וְלֹא יֶאְשְׁמוּ כָּל
הַחוֹסִים בּוֹ׃

תְּפִלָּה לְמשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲדֹנָי מָעוֹן אַתָּה הָיִיתָ
לָּנוּ בְּדֹר וָדֹר׃ בְּטֶרֶם הָרִים יֻלָּדוּ וַתְּחוֹלֵל אֶרֶץ
וְתֵבֵל. וּמֵעוֹלָם עַד עוֹלָם אַתָּה אֵל׃ תָּשֵׁב אֱנוֹשׁ עַד דַּכָּא
וַתֹּאמֶר שׁוּבוּ בְנֵי אָדָם׃ כִּי אֶלֶף שָׁנִים בְּעֵינֶיךָ כְּיוֹם
אֶתְמוֹל כִּי יַעֲבֹר. וְאַשְׁמוּרָה בַלָּיְלָה׃ זְרַמְתָּם שֵׁנָה יִהְיוּ

פירוש מלוקט

כל חוסה שתביטו אליו מתוך צרתם : ונהרו. האירו פניהם : יחפרו. יתביישו: טעמו וראו. כלומר השכילו וראו : יראו. יסוד יראים לשון ריזוי : רשו. לשון דלות : לכו. לשון הזמנה בני אדם : בקש שלום. במקומך : ורדפהו. במקום אחר : פני. פניה של זעם : צעקו. הצדיקים וה' שמע : רבות רעות צדיק. צרות רעות והצדיק נצול מכליו. ומכלם יצילו : שומר. הקב"ה כל עצמותיו : תמותת רשע רעה. תמותת את הרשע הרעה שהוא עושה : תמותת. תמית : ולא יאשמו. לא יחסרו לאסור אשמם שמאשים כך : מעון. מדור ומנוס לנוס שם : היית לנו בדור ודור. שמעולם כי אתה הקדם שבכל היה : בטרם הרים יולדו. נבראו. תשרם הוללת ארץ ותבל : ותחולל. ענין יצירה : ומעולם. ראשון ועד עולם אחרון אתה אל : תשב אנוש עד דכא. תביא אתה יסורים על האדם עד שתשים מחזירת נפשו הפים כה וקרוב למות ותאמר לו ביסורים : שובו בני אדם. מדרכיכם הרעים. על כי אין יסורי אלא שמה : כי אלף שנים. ר"ל ע"י היסורים כאלו תאמר לאדם הלא תך אם חיים אלף שנים הלא שהן בעיניך כיום אתמול כאשר יעבור. כי אחר שעבר הזמן אם לו אם היה זמן מרובה או זמן מועט הלא הלך לו ואיננו : ואשמורה בלילה. וכמו אשמורה אחת שהוא שלישית הלילה. כי לאחר שעבר הזמן אומר אחד ואלף שנים לאחת שתשב : זרמתם. לשון שטיפה. כמו זרם מים כלומר מזולת היה שיש בעולם שטיפת מי בשקיעת אין דבר ודברי העולם כן אין שמם נשיי האדם : כבוקר. ר"ל כשאר האיסורים לשה עשהו ומלאים כה כשליח שהם כרק כבוקר יחלף כה : כבוקר יציץ. אם כבוקר יציץ ומלאין כה. אלא

בַּבֹּקֶר כֶּחָצִיר יַחֲלֹף: בַּבֹּקֶר יָצִיץ וְחָלָף לָעֶרֶב יְמוֹלֵל
וְיָבֵשׁ: כִּי כָלִינוּ בְאַפֶּךָ וּבַחֲמָתְךָ נִבְהָלְנוּ: שַׁתָּה עֲוֹנֹתֵינוּ
לְנֶגְדֶּךָ. עֲלֻמֵנוּ לִמְאוֹר פָּנֶיךָ. כִּי כָל יָמֵינוּ פָּנוּ בְעֶבְרָתֶךָ.
כִּלִּינוּ שָׁנֵינוּ כְמוֹ הֶגֶה: יְמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בָהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה
וְאִם בִּגְבוּרֹת שְׁמוֹנִים שָׁנָה וְרָהְבָּם עָמָל וָאָוֶן. כִּי גָז חִישׁ
וַנָּעֻפָה. מִי יוֹדֵעַ עֹז אַפֶּךָ וּכְיִרְאָתְךָ עֶבְרָתֶךָ: לִמְנוֹת יָמֵינוּ
כֵּן הוֹדַע. וְנָבִא לְבַב חָכְמָה: שׁוּבָה יְהוָה עַד מָתָי.
וְהִנָּחֵם עַל עֲבָדֶיךָ: שַׂבְּעֵנוּ בַבֹּקֶר חַסְדֶּךָ. וּנְרַנְּנָה וְנִשְׂמְחָה
בְּכָל יָמֵינוּ: שַׂמְּחֵנוּ כִּימוֹת עִנִּיתָנוּ שְׁנוֹת רָאִינוּ רָעָה:
יֵרָאֶה אֶל עֲבָדֶיךָ פָעֳלֶךָ וַהֲדָרְךָ עַל בְּנֵיהֶם: וִיהִי נֹעַם
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ. וּמַעֲשֵׂה
יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ:

יֹשֵׁב בְּסֵתֶר עֶלְיוֹן בְּצֵל שַׁדַּי יִתְלוֹנָן: אֹמַר לַיהוָה מַחְסִי
וּמְצוּדָתִי אֱלֹהַי אֶבְטַח בּוֹ: כִּי הוּא יַצִּילְךָ מִפַּח
יָקוּשׁ. מִדֶּבֶר הַוּוֹת: בְּאֶבְרָתוֹ יָסֶךְ לָךְ וְתַחַת כְּנָפָיו תֶּחְסֶה

פירוש מלוקט

לערב בימי הזקנה ישולל ויבש. ודומה הוא לחציר המתייבש אחר שזרחה החמה עליו כל היום : כי כלינו. פתה ידבר על לשון בני הגלות שיאמר אם חיי כל אדם הוא הבל אף אם המה בשלום. כ"ש אנחנו בגלות אשר כלינו באפך שהאפה בנו על עונותינו : ובחמתך. הוא כפל במלות שונות ; שתה. שמת : עונותינו לנגדך. לזכור אותם ולפרוע עליהם גמול : עלומינו. העניות שהמה נעלמים מאתנו תשימם מול מאור פניך לזכור בהם ולפרוע עליהם גמול : פנו. הלכו להם בעברה וזעם הבאה מעמך : כלינו. אכלנו בעונותינו גורמים כלין שנותינו לסיום : כמו הגה. כמשך זמן דבור בעלמא ; בהם. במספרם : ואם בגבורות. ואם בהתגברות כח הטבע : ורהבם. אף החוזק והאומץ של השנים ההם המה יגיעים ואבר : כי גז חיש ונעופה. לפי שלא יארכו ימי האומץ כי מהר יכרות ויעוף א"כ האומץ שהיה בתחלה גרמה להוסיף העמל בהעדרו : מי יודע עז אפך. בימים מועטים כאלה מי יקנה לו לב לדעת את עז אפך ליראה אותך : וכיראתך עברתך. כפי שאתה ירא כן עברתך קשה ונפרע מן החוטאים. אבל בראותנו צרות כריעתנו אשר לכלות ימינו. כלומר הורינו לשבים על קוצר ימינו. ואז נביא אתנו לבב חכמה : נביא. לשון הבאה : שובה ה'. מחרון אפך : עד מתי. תאנף עוד : והנחם. התנחמה על הרעה אשר חשבת על עבדיך : בבוקר. בכל בוקר : ונרננה. בהודות והלל : ונשמחה. כי השבת לשבים לא נשבר רוח שהודאה והלל בכל ימינו. כן יהיה הולך ואחר הגילה כל הימים: כימות. כמנין הימים אשר עניתנו. וכמו השנים אשר ראינו רעה : ויהי נועם. נעימות ה' יהיה עלינו : כוננה עלינו. הכן עלינו לסיום מעשה ידינו ולא יורע לנו הקלה בעת נעשה אם מעשינו : ומעשה ידינו כוננהו. הכן את המעשה שלא יורע בו הקלה והפסד מה :

ישב בסתר עליון. אמרו בלשון קריאה אל כל היושב בסתר עליון. ר"ל המתבודד בעבודת ה' ובעיון סתרי תורתו : בצל שדי יתלונן. הוא יעמוד (כמו לנו יין בה) ובכל [illegible] במלות שונות : אומר לה'. לאמר אלי כן בגבור ה' לאמר אתה מחסי וגו' : כי הוא יצילך. [illegible] שהוא יצילך מפח הנוטה. מדבר השורש : באברתו. בכנפיו יסוכך ויגן עליך : וגם [illegible]

צִנָּה וְסֹחֵרָה אֲמִתּוֹ: לֹא תִירָא מִפַּחַד לָיְלָה. מֵחֵץ יָעוּף
יוֹמָם: מִדֶּבֶר בָּאֹפֶל יַהֲלֹךְ. מִקֶּטֶב יָשׁוּד צָהֳרָיִם: יִפֹּל
מִצִּדְּךָ אֶלֶף וּרְבָבָה מִימִינֶךָ אֵלֶיךָ לֹא יִגָּשׁ: רַק בְּעֵינֶיךָ
תַבִּיט. וְשִׁלֻּמַת רְשָׁעִים תִּרְאֶה: כִּי אַתָּה יְהֹוָה מַחְסִי.
עֶלְיוֹן שַׂמְתָּ מְעוֹנֶךָ: לֹא תְאֻנֶּה אֵלֶיךָ רָעָה וְנֶגַע לֹא
יִקְרַב בְּאָהֳלֶךָ: כִּי מַלְאָכָיו יְצַוֶּה לָּךְ. לִשְׁמָרְךָ בְּכָל דְּרָכֶיךָ:
עַל כַּפַּיִם יִשָּׂאוּנְךָ. פֶּן תִּגֹּף בָּאֶבֶן רַגְלֶךָ: עַל שַׁחַל וָפֶתֶן
תִּדְרֹךְ. תִּרְמֹס כְּפִיר וְתַנִּין: כִּי בִי חָשַׁק וַאֲפַלְּטֵהוּ. אֲשַׂגְּבֵהוּ
כִּי יָדַע שְׁמִי: יִקְרָאֵנִי וְאֶעֱנֵהוּ עִמּוֹ אָנֹכִי בְצָרָה אֲחַלְּצֵהוּ
וַאֲכַבְּדֵהוּ: אֹרֶךְ יָמִים אַשְׂבִּיעֵהוּ. וְאַרְאֵהוּ בִּישׁוּעָתִי:

בסוכות אומר מזמור פ"ג, בש"ע י"ג. בפסח ק"ז. בשבועות ס"ח :

(צח) מִזְמוֹר שִׁירוּ לַיהֹוָה שִׁיר חָדָשׁ כִּי נִפְלָאוֹת עָשָׂה
הוֹשִׁיעָה לּוֹ יְמִינוֹ וּזְרוֹעַ קָדְשׁוֹ: הוֹדִיעַ יְהֹוָה
יְשׁוּעָתוֹ לְעֵינֵי הַגּוֹיִם גִּלָּה צִדְקָתוֹ: זָכַר חַסְדּוֹ וֶאֱמוּנָתוֹ
לְבֵית יִשְׂרָאֵל רָאוּ כָל אַפְסֵי אָרֶץ אֵת יְשׁוּעַת אֱלֹהֵינוּ:
הָרִיעוּ לַיהֹוָה כָּל הָאָרֶץ פִּצְחוּ וְרַנְּנוּ וְזַמֵּרוּ: זַמְּרוּ לַיהֹוָה
בְּכִנּוֹר בְּכִנּוֹר וְקוֹל זִמְרָה: בַּחֲצֹצְרוֹת וְקוֹל שׁוֹפָר הָרִיעוּ
לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ יְהֹוָה. יִרְעַם הַיָּם וּמְלֹאוֹ תֵּבֵל וְיֹשְׁבֵי בָהּ:
נְהָרוֹת יִמְחֲאוּ כָף יַחַד הָרִים יְרַנֵּנוּ: לִפְנֵי יְהֹוָה כִּי בָא
לִשְׁפֹּט הָאָרֶץ יִשְׁפֹּט תֵּבֵל בְּצֶדֶק וְעַמִּים בְּמֵישָׁרִים:

(קכא) שִׁיר לַמַּעֲלוֹת אֶשָּׂא עֵינַי אֶל הֶהָרִים מֵאַיִן יָבֹא עֶזְרִי: עֶזְרִי
מֵעִם יְהֹוָה עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: אַל יִתֵּן לַמּוֹט רַגְלֶךָ אַל
יָנוּם שֹׁמְרֶךָ: הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל: יְהֹוָה שֹׁמְרֶךָ יְהֹוָה
צִלְּךָ עַל יַד יְמִינֶךָ: יוֹמָם הַשֶּׁמֶשׁ לֹא יַכֶּכָּה וְיָרֵחַ בַּלָּיְלָה: יְהֹוָה יִשְׁמָרְךָ

פירוש מלוקט

צנה סחור סהור: אמתו. אמתת הבטחתו היא כצנה וסחרה: לא תירא. על כי הוא יסוכך עליך לא תירא מפחד השדים המזיקים בלילה: מחץ. מהחץ המעופף ביום כחץ: מדבר ותקפה. מהות השדים הם. מה שהן בלילה הם בצהרים: ישוד. ישודד: יפול. אף אם בעת הדבר יפלו אלפים ורבים לצד ומימינך מ"מ אליך לא יגש הדבר הרעה ולא יזיק לך: רק וגו'. מיתת האנשים תביט רק בעיניך ושלמת הרשעים: כי אתה. שאתה ה' עליון הוא מחסי למעונך. כלומר עליה נמצאך בו: תאונה. ענין המאורעות (כמו והאלהים אנה לידו): לך עליך: פן תגוף: פן תכשל: שחל. ענין אריה: פתן. ענין נחש: אשגבהו. אשגב אותו: ואראהו. ענין ראיה: כי בי חשק וגו'. מה שאומר ה' לשלמה. בענין שאמר מוכיחו מגבהו ממעל

מִכָּל רָע יִשְׁמָרְךָ אֶת נַפְשֶׁךָ: יְהוָה יִשְׁמָר צֵאתְךָ וּבוֹאֶךָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

קכב שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד שָׂמַחְתִּי בְּאֹמְרִים לִי בֵּית יְהוָה נֵלֵךְ: עֹמְדוֹת הָיוּ רַגְלֵינוּ בִּשְׁעָרַיִךְ יְרוּשָׁלָםִ: יְרוּשָׁלַםִ הַבְּנוּיָה כְּעִיר שֶׁחֻבְּרָה לָּהּ יַחְדָּו: שֶׁשָּׁם עָלוּ שְׁבָטִים שִׁבְטֵי יָהּ עֵדוּת לְיִשְׂרָאֵל לְהֹדוֹת לְשֵׁם יְהוָה: כִּי שָׁמָּה יָשְׁבוּ כִסְאוֹת לְמִשְׁפָּט כִּסְאוֹת לְבֵית דָּוִד: שַׁאֲלוּ שְׁלוֹם יְרוּשָׁלָםִ יִשְׁלָיוּ אֹהֲבָיִךְ: יְהִי שָׁלוֹם בְּחֵילֵךְ שַׁלְוָה בְּאַרְמְנוֹתָיִךְ: לְמַעַן אַחַי וְרֵעָי אֲדַבְּרָה נָּא שָׁלוֹם בָּךְ: לְמַעַן בֵּית יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲבַקְשָׁה טוֹב לָךְ:

קכג שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֵלֶיךָ נָשָׂאתִי אֶת עֵינַי הַיֹּשְׁבִי בַּשָּׁמָיִם: הִנֵּה כְעֵינֵי עֲבָדִים אֶל יַד אֲדוֹנֵיהֶם כְּעֵינֵי שִׁפְחָה אֶל יַד גְּבִרְתָּהּ כֵּן עֵינֵינוּ אֶל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עַד שֶׁיְּחָנֵּנוּ: חָנֵּנוּ יְהוָה חָנֵּנוּ כִּי רַב שָׂבַעְנוּ בוּז: רַבַּת שָׂבְעָה לָּהּ נַפְשֵׁנוּ הַלַּעַג הַשַּׁאֲנַנִּים הַבּוּז לִגְאֵיוֹנִים:

פירוש מלוקט

קכב שמחתי. הוא מאמר בני הגולה האומרים הן אלו השמחה נפש שהיו אומרים לי נלך אל בית ה' בזמן הרגל: עומדות. תמיד היו הרגלים והולכים היו המסבבים ומוצאים בשעריך [illegible] אשר היה מכל לגלות בה: ירושלם. אשר היה נבנית בכל מידי [illegible] אשר [illegible] לא ישרו כל [illegible] לכללם בכל מידי [illegible]: ששם. אשר שם עלו השבטים שבטי יה ר"ל שם ה': עדות לישראל, שהיא הזאת היתה עדות לישראל [illegible] [illegible] [illegible] כי [illegible] אל כל [illegible] ולא היה [illegible] המקום: להודות לשם ה'. [illegible] כי שמה. ר"ל [illegible] כי שמה ישבו כסאות [illegible] לשפוט והם כסאות הסנהדרין ואף שם היו כסאות לבית דוד [illegible]. [illegible] שלום ירושלים [illegible] שאלו. [illegible] ירושלים [illegible] יהי שלום וגו'. ר"ל [illegible] [illegible] [illegible] למען אחי ורעי. [illegible] [illegible] [illegible] כל בני ישראל: למען בית ה'. [illegible] [illegible] אבקשה את לך:

קכג אליך נשאתי וגו'. [illegible] היושבי. [illegible] השמים על ה'. [illegible] [illegible] כי רב. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]:

קכד שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד לוּלֵי יְהוָה שֶׁהָיָה לָנוּ יֹאמַר נָא
יִשְׂרָאֵל׃ לוּלֵי יְהוָה שֶׁהָיָה לָנוּ בְּקוּם עָלֵינוּ אָדָם׃
אֲזַי חַיִּים בְּלָעוּנוּ בַּחֲרוֹת אַפָּם בָּנוּ׃ אֲזַי הַמַּיִם שְׁטָפוּנוּ
נַחְלָה עָבַר עַל נַפְשֵׁנוּ׃ אֲזַי עָבַר עַל נַפְשֵׁנוּ הַמַּיִם הַזֵּידוֹנִים׃
בָּרוּךְ יְהוָה שֶׁלֹּא נְתָנָנוּ טֶרֶף לְשִׁנֵּיהֶם׃ נַפְשֵׁנוּ כְּצִפּוֹר
נִמְלְטָה מִפַּח יוֹקְשִׁים הַפַּח נִשְׁבָּר וַאֲנַחְנוּ נִמְלָטְנוּ׃ עֶזְרֵנוּ
בְּשֵׁם יְהוָה עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ׃

קלה הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֶת שֵׁם יְהוָה הַלְלוּ עַבְדֵי יְהוָה
שֶׁעוֹמְדִים בְּבֵית יְהוָה בְּחַצְרוֹת בֵּית
אֱלֹהֵינוּ׃ הַלְלוּיָהּ כִּי טוֹב יְהוָה זַמְּרוּ לִשְׁמוֹ כִּי נָעִים׃ כִּי
יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ יִשְׂרָאֵל לִסְגֻלָּתוֹ׃ כִּי אֲנִי יָדַעְתִּי כִּי גָדוֹל
יְהוָה וַאֲדֹנֵינוּ מִכָּל אֱלֹהִים׃ כֹּל אֲשֶׁר חָפֵץ יְהוָה עָשָׂה
בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ בַּיַּמִּים וְכָל תְּהוֹמוֹת׃ מַעֲלֶה נְשִׂאִים מִקְצֵה
הָאָרֶץ בְּרָקִים לַמָּטָר עָשָׂה מוֹצֵא רוּחַ מֵאוֹצְרוֹתָיו׃ שֶׁהִכָּה
בְּכוֹרֵי מִצְרָיִם מֵאָדָם עַד בְּהֵמָה׃ שָׁלַח אוֹתוֹת וּמֹפְתִים
בְּתוֹכֵכִי מִצְרָיִם בְּפַרְעֹה וּבְכָל עֲבָדָיו׃ שֶׁהִכָּה גּוֹיִם רַבִּים
וְהָרַג מְלָכִים עֲצוּמִים׃ לְסִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי וּלְעוֹג מֶלֶךְ
הַבָּשָׁן וּלְכֹל מַמְלְכוֹת כְּנָעַן׃ וְנָתַן אַרְצָם נַחֲלָה נַחֲלָה

פירוש מלוקט

קכד לולי ה'. אם לא ה' אשר היה עמנו: יאמר וגו'. פרש המקרא יאמר נא ישראל לולי ה' וכו': בקום. בעת אשר קם עלינו אדם להרוג ולאבד: אזי. אם לא היה ה' עמנו אזי היו בולעים אותנו חיים והוא ענין מליצה על כי המאבד לאכול לא ימתין עד ימות כי אם אוכלו חי ואמר כאלו מרוב האותם לבולעני היו ממהרים לבלעו חי: בחרות. בעת חרה אפם בנו: שטפונו. דימה המון העמים לשטיפת מים רבים: נחלה. נחל מים היה עובר על נפשינו: הזידונים. השוטפים בזדון ובחוזק וכפל הדבר פעמים ופעם להתחזקות וכדרך המליצה בכל מקום: ברוך ה' אבל ברוך ה' שלא עזב אותנו להיות טרף לשניהם: כצפור. כמו הצפור אשר נמלטה מרשת המוקש שנלכד בה: הפח נשבר. ר"ל השבו"ם נפלו וע"ז נמלטנו מידם. ועל שהמשיל לצפור אמר לי פנוסל שהנלה הצפור: עזרנו. העזר שלנו בא לנו בהזכרת שם ה' העושה שמים וארץ ולא בא הצער בכח ידינו:

הללו עבדי ה'. כלומר מי שהוא מעבדי ה': נשיאים. עננים: ברקים. לשם בא שמטר מן הארץ ברקים ולא שמטר שבא אותם: בתוככי. כמו בתוך: לסיחון. ... : ממלכות. ...

לְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ: יְהֹוָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם יְהֹוָה זִכְרְךָ לְדֹר וָדֹר: כִּי יָדִין יְהֹוָה עַמּוֹ וְעַל עֲבָדָיו יִתְנֶחָם: עֲצַבֵּי הַגּוֹיִם כֶּסֶף וְזָהָב מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם: פֶּה לָהֶם וְלֹא יְדַבֵּרוּ עֵינַיִם לָהֶם וְלֹא יִרְאוּ: אָזְנַיִם לָהֶם וְלֹא יַאֲזִינוּ אַף אֵין יֶשׁ רוּחַ בְּפִיהֶם: כְּמוֹהֶם יִהְיוּ עֹשֵׂיהֶם כֹּל אֲשֶׁר בֹּטֵחַ בָּהֶם: בֵּית יִשְׂרָאֵל בָּרְכוּ אֶת יְהֹוָה בֵּית אַהֲרֹן בָּרְכוּ אֶת יְהֹוָה: בֵּית הַלֵּוִי בָּרְכוּ אֶת יְהֹוָה יִרְאֵי יְהֹוָה בָּרְכוּ אֶת יְהֹוָה: בָּרוּךְ יְהֹוָה מִצִּיּוֹן

שֹׁכֵן יְרוּשָׁלָיִם הַלְלוּיָהּ:

מזמור זה נקרא שיר במסכה. וראוי לאומרו בשבת שמ״הם א״ל כנף עוד לומר שירה והקב״ה אומר יש לי כנף שאומר לפני שירה שנאמר מכנף הארץ וגו׳. ויש בו כ״ו פסוקים כנגד מספר שם הוי׳. שכ״ימין בחסד. כמנין מילויו ביודין דהוא בחסד. ובו יש לכוין. לא לשום מלאך ח״ו. וחלילה שם כי לא להזכיר שמות מהמלאכים. וכ״ש שלא לומר שום תפלה ובקשה אליהם:

נמזמור זה יש בו כ״ו הפסוקים כנגד מספר שם הוי׳. ומלת הודו קאי על כל הכ״ו פסוקים. והוא הלל הגדול של מלאכי השרת. והאומרו בשמחה יש לו חלק לעוה״ב:

הלל הגדול שאומרים מלאכי השרת אסור להזכיר בפה. וחלילה מלהזכיר בפה שם שום מלאך רק במחשבה:

קלו) אדריאל הוֹדוּ לַיְיָ כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:

ערכיאל הוֹדוּ לֵאלֹהֵי הָאֱלֹהִים כִּי לְ״חַ:

גשואל הוֹדוּ לַאֲדֹנֵי הָאֲדֹנִים כִּי לְ״חַ:

ודוביאל לְעֹשֵׂה נִפְלָאוֹת גְּדֹלוֹת לְבַדּוֹ כִּי לְ״חַ:

פדיאל לְעֹשֵׂה הַשָּׁמַיִם בִּתְבוּנָה כִּי לְ״חַ:

[illegible]איאל לְרוֹקַע הָאָרֶץ עַל הַמָּיִם כִּי לְ״חַ:

זכריאל לְעֹשֵׂה אוֹרִים גְּדֹלִים כִּי לְ״חַ:

פירוש מלוקט

הגוים. לא כמו שסיחון בידם ארץ גוים: נחלה לישראל. לשם נתנה הארץ לנחלה: ה׳ שמך לעולם. ושמך יהא שמך נקרא לעולם. כי שמך נקרא על עירך ועל עמך: גם י״ל לעולם הוא לא נקרא בשמו ביזוה: משא״כ דשה״ו הוא נעלם ואינו נהגה: זכרך. לא השמות נכתב תוא נקרא והוא לדור ודור במו״הז ובעוה״ב הוא נזכר כך: כי ידין ה׳. דין עמו אף אם חטאו לו ויטלחם ביד עממים זרים נקמתם בהם מעלות: ועל עבדיו. השבים אליו: יתנחם. לשיניע להם להטיבם על הרעה שהלחם להיות שם ה׳ נקרא עליהם. ויתברך זכרו בפיהם לדור ודור: עצבי. האלילים תלפת שם לעובדיהם. כי לא יושיעו מלרוחיהם: אף אין יש רוח. אפי׳ רוח המיזוי כבהמה אין בפיהם: כי לעולם חסדו. כי חסד ה׳ הוא דבר המתקיים לעולם ולא כן חסדו של נ״ו: לאלהי האלהים. הם המלאכים שהם אלהים ימשר מלאמה ידם. וה׳ אלהים עליהם: לאדוני האדונים. המלכים השרים שבארץ. והוא אדון עליהם: לעושה נפלאות. ידבק עם הודו. וכן כל הפסוקים הנמשכים: לבדו. שלהבין לא עזרה מלאך כשעשה שבריות הנפלאות הגדולות שמים וארץ וכל צבאם (גם קודם על הנסים אשר אנו רואים רק הוא לבדו יש׳ עושה אותם כדאמרי׳ אין בעל הנס מכיר בנסו): לעושה השמים. [illegible] [illegible] המפלאות שבכל: לרוקע ענין שטיחה ופרישה: לעושה אורים גדולים. הלל: [illegible]

הכיאל אֶת הַשֶּׁמֶשׁ לְמֶמְשֶׁלֶת בַּיּוֹם כל"ח:
עהריאל אֶת הַיָּרֵחַ וְכוֹכָבִים לְמֶמְשְׁלוֹת בַּלָּיְלָה כל"ח:
ידידאל לְמַכֵּה מִצְרַיִם בִּבְכוֹרֵיהֶם (יוד דע"ב) כל"ח:
כרוביאל וַיּוֹצֵא יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם כל"ח:
להטיאל בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה כל"ח:
מלכיאל לְגֹזֵר יַם סוּף לִגְזָרִים כל"ח:
כוללאל וְהֶעֱבִיר יִשְׂרָאֵל בְּתוֹכוֹ כל"ח:
מריאל וְנִעֵר פַּרְעֹה וְחֵילוֹ בְיַם סוּף (הי דע"ב) כל"ח:
סרפניאל לְמוֹלִיךְ עַמּוֹ בַּמִּדְבָּר כל"ח:
סמכיאל לְמַכֵּה מְלָכִים גְּדֹלִים כל"ח:
עשאל וַיַּהֲרֹג מְלָכִים אַדִּירִים כל"ח:
פקדיאל לְסִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי כל"ח:
לקודיאל וּלְעוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן כל"ח:
קדשיאל וְנָתַן אַרְצָם לְנַחֲלָה (ויו דע"ב) כל"ח:
רוממיאל נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עַבְדּוֹ כל"ח:
שומריאל שֶׁבְּשִׁפְלֵנוּ זָכַר לָנוּ כל"ח:
שמריאל וַיִּפְרְקֵנוּ מִצָּרֵינוּ כל"ח:
תומכיאל נֹתֵן לֶחֶם לְכָל בָּשָׂר כל"ח:
תמפיאל הוֹדוּ לְאֵל הַשָּׁמָיִם (הי דע"ב) כל"ח:

ונוהגין לומר גם כן השבח הנחמד הזה:

על פי סדר א"ב כסדר:

האדרת והאמונה לחי העולמים : הבינה והברכה לחי עולמים :
הגאוה והגדולה לחי עולמים : הדעה והדבור לחי עולמים :
ההוד וההדר לחי עולמים : הועד והותיקות לחי עולמים :
הזיו והזוהר לחי עולמים : החיל והחוסן לחי עולמים :

פירוש מלוקט

גזר: לגזור. ענין כריתה וחיתוך: לגזרים. לקרעים הרבה. לכל שבט שביל לעצמו: שבשפלנו. בעוד שהיינו נשפלים השפלות במצרים זכר אותנו: ויפרקנו. לשון הציל כמו כן ולא יפרקנו לחלוש ומיועו וביושבו. כי לנותנו ישנם: לכל בשר. אפי' חיות כולם:

הטכס והטוהר לחי עולמים	: היחוד והיראה לחי עולמים
הכתר והכבוד לחי עולמים	: הלקח והלבוב לחי עולמים
המלוכה והממשלה לחי עולמים	: הנוי והנצח לחי עולמים
הסגוי והסגב לחי עולמים	: העוז והענוה לחי עולמים
הפאר והפדות לחי עולמים	. הצבי והצדק לחי עולמים
הקריאה והקדושה לחי עולמים	: הרחמים והרוממות לחי עולמים
השיר והשבח לחי עולמים	: ותהלה והתפארת לחי עולמים

יש לאחוז ב׳ ציציות שלפניו בידו הימנית ולבסוף ינשקם: ועומד ואומר בכוונה: ויש אומרים ברוך שאמר על דרך הקבלה שהוא מפ״ז תיבות.

וחתולע״י כתב **מי** שנכנס לבה״כנ בשעה שהש״ץ מתחיל יוצר אור וקורא ק״ש בברכותיה **כדי** להתפלל עם הצבור שאין לו לחזור ולקרות פסוקי הזמירות וברכות שלפניהם ושלאחריהם **כי מהפך** הסדר הכליון אחר כל הפלותינו קודרו כנגדו. ומפני שנעלם סוד זה **מעיני קצת** מהפוסקים כתבו שיחזור ויקרא אחר התפלה כל מה שדילג. עכ״ל:

עוד כתב תולעת יעקב ראיתי בא״ז כי שבח זה תקנוהו אנשי כנה״ג ע״פ פתקא שנפלה מן השמים ויש בו פ״ז תיבות והמוסיף או גורע ממספר זה טועה וקוטר הכוונה המכוונה בו כי כך קבלו איש מפי איש ושבח זה צריך לאומרו מעומד ויתלהב לב האדם לומר השבח זה בנעימה ובכיונה ושמחה עצומה ותקון שבח זה בעולמות עליונים הובא בזוה״ק פ׳ ויקהל דף רע״ז ע״ב ע״ש: וראוי לכל משכיל שיאמר השבח הגדול הזה בנגון גדול ויתבונן שבח של כל ברוך שאמר חכמתו הנפלאה. וליתן במחשבתו הודאה ושבח להבורא ית׳. וכמ״ש הזוה״ק הנ״ל לברכא ליה על כל עובדא ועובדא ולשמוח ש״ע באלהותו יתברך מעין כל ברכה. היינו בברוך שאמר והיה העולם ובברוך עושה ישמח ש״ע בגודל אלהותו שבמאמרו לבד עשה כל הבריאה. ובברוך מרחם על הבריות יכוין שברוב רחמנותו סובל עונותי ומאריך אפו עלי ואני נותן לך הודאה עצומה על זה שאתה עושה עמי חסד בשביל רחמנותך ולא בשביל זכיותי. ובברוך חי לעד וקים לנצח ישמח ש״ע באלהותו הנצחיות לעד ולעולמי עד. ויתלהב בש״ע בגודל אלהותו עד סיום השבח הגדול הזה:

צריך ליזהר מאוד בכל שם שיזכיר לשלב השמות יאהדונה״י.

בָּרוּךְ שֶׁאָמַר וְהָיָה הָעוֹלָם. בָּרוּךְ אוֹמֵר וְעוֹשֶׂה. בָּרוּךְ גּוֹזֵר וּמְקַיֵּם. בָּרוּךְ עוֹשֶׂה בְרֵאשִׁית. בָּרוּךְ מְרַחֵם עַל הָאָרֶץ. בָּרוּךְ מְרַחֵם עַל הַבְּרִיּוֹת. בָּרוּךְ מְשַׁלֵּם שָׂכָר טוֹב לִירֵאָיו. בָּרוּךְ מַעֲבִיר אֲפֵלָה וּמֵבִיא אוֹרָה. בָּרוּךְ אֵל חַי לָעַד וְקַיָּם לָנֶצַח בָּרוּךְ שֶׁאֵין לְפָנָיו עַוְלָה וְלֹא שִׁכְחָה. וְלֹא מַשּׂוֹא פָנִים. וְלֹא מִקַּח שֹׁחַד. צַדִּיק הוּא בְּכָל דְּרָכָיו. וְחָסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו. בָּרוּךְ פּוֹדֶה וּמַצִּיל. בָּרוּךְ שֶׁנָּתַן לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל אֶת יוֹם לשבת הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְאֶת יוֹם

לסוכות חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה לשמיני עצרת שְׁמִינִי חַג עֲצֶרֶת הַזֶּה

לפסח חַג הַמַּצּוֹת הַזֶּה. לשבועות חַג הַשָּׁבֻעוֹת הַזֶּה וְאֶת

יוֹם טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה: בָּרוּךְ הוּא וּבָרוּךְ שְׁמוֹ. וּבָרוּךְ זִכְרוֹ לְעוֹלְמֵי עַד: בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם

הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ. אָב הָרַחֲמָן מְהֻלָּל בְּפִי עַמּוֹ מְשֻׁבָּח וּמְפֹאָר בִּלְשׁוֹן כָּל חֲסִידָיו וַעֲבָדָיו. וּבְשִׁירֵי דָוִד עַבְדֶּךָ. נְהַלֶּלְךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. בִּשְׁבָחוֹת וּבִזְמִירוֹת. נְהוֹדְךָ נְגַדֶּלְךָ. נְשַׁבֵּחֲךָ וּנְפָאֶרְךָ. נְרוֹמִמְךָ. וְנַמְלִיכְךָ. וְנַקְדִּישְׁךָ. וְנַעֲרִיצְךָ. וְנַזְכִּיר שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ אֱלֹהֵינוּ יָחִיד חַי הָעוֹלָמִים. מְשֻׁבָּח וּמְפֹאָר שְׁמוֹ עֲדֵי עַד: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מֶלֶךְ מְהֻלָּל בַּתִּשְׁבָּחוֹת:

ברוך שאמר על דרך הקבלה שהם פ"ז תיבות שעליו נאמר ראשו כתם פז: נוסח שבח זה לכל השנה כלה עליו אין להוסיף לא בשבתות ולא בימים טובים ואין להחליף סוד זה כי הוא מסודר על דרך י"ג תקוני דיקנא קדישא כנגד י"ג ברוך והם בנוים מלמעל' למטה והמשכילים יזהירו. צריך לאומרו בניגון ובנעימה וכמו כן שאר הזמירות:

בָּרוּךְ שֶׁאָמַר וְהָיָה הָעוֹלָם. בָּרוּךְ הוּא. בָּרוּךְ אוֹמֵר וְעוֹשֶׂה. בָּרוּךְ גּוֹזֵר וּמְקַיֵּם. בָּרוּךְ עֹשֶׂה בְרֵאשִׁית. בָּרוּךְ מְרַחֵם עַל הָאָרֶץ. בָּרוּךְ מְרַחֵם עַל הַבְּרִיּוֹת. בָּרוּךְ מְשַׁלֵּם שָׂכָר טוֹב לִירֵאָיו בָּרוּךְ חַי לָעַד וְקַיָּם לָנֶצַח. בָּרוּךְ פּוֹדֶה וּמַצִּיל בָּרוּךְ שְׁמוֹ: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. הָאֵל אָב הָרַחֲמָן הַמְהֻלָּל בְּפֶה עַמּוֹ מְשֻׁבָּח וּמְפֹאָר בִּלְשׁוֹן חֲסִידָיו וַעֲבָדָיו וּבְשִׁירֵי דָוִד עַבְדֶּךָ נְהַלֶּלְךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בִּשְׁבָחוֹת וּבִזְמִירוֹת. וּנְגַדֶּלְךָ וּנְשַׁבֵּחֲךָ וּנְפָאֶרְךָ וְנַמְלִיכְךָ וְנַזְכִּיר שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ אֱלֹהֵינוּ יָחִיד חַי הָעוֹלָמִים. מֶלֶךְ מְשֻׁבָּח וּמְפֹאָר עֲדֵי עַד שְׁמוֹ הַגָּדוֹל בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מֶלֶךְ מְהֻלָּל בַּתִּשְׁבָּחוֹת:

בשבת אומרים זה וכשחל יום טוב בחול מתחילין מטוב להודות:

(צב) מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת. טוֹב לְהוֹדוֹת לַיהוָה וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ עֶלְיוֹן לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת: עֲלֵי עָשׂוֹר וַעֲלֵי

פירוש מלוקט

ברוך שאמר והיה העולם ע"י אמירה נתהוה העולם בלי שום פעולה אחרת שנאמר בדבר ה' שמים נעשו: ברוך הוא. הוא לבדו ברא העולם והוא לבדו מתקיים: ברוך עושה בראשית. לבטל דעת האומרים שהעולם קדמון: ברוך אומר ועושה. על כן שהוא אומר ולא יעשה: ברוך מרחם על הארץ שהוא משגיח בעולם השפל בדרך רחמים כמש"ה עיני ה' המה משוטטים בכל הארץ לא כדברי הכופרים האומרים עזב ה' את הארץ: מרחם על הבריות. גם על האישים הנפרדים כלומר משגיח בכל בריה ובריה כמש"ה היוצר יחד לבם המבין אל כל מעשיהם: ברוך משלם שכר טוב. שלא תאמר כיון שמשגיח על כל הבריות מפני מה אנו רואים צדיק ורע לו לפיכך בא ולמדך שהוא ישלם שכר טוב ליראיו. וזהו בעולם הבא שאין תכלית טוב העוה"ז תכלית הטוב ולא הרע תכלית הרע. אלא הכל בעולם שכלו טוב: המהלל בפי עמו כו'. שהם מהללים לה' בלשון בני אדם לא שהם מהללים בבחינת עצמו אלא שבתורה התירה להם להללו כדי לאמת תהילותו לעב וזה אי אפשר מבלתי שיתאר הפועלים והמהללים כפי לבו בני אדם: חי העולמים. שהוא חיות וקיום הכל:

נָבֶל עֲלֵי הִגָּיוֹן בְּכִנּוֹר: כִּי שִׂמַּחְתַּנִי יְהֹוָה בְּפָעֳלֶךָ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אֲרַנֵּן: מַה גָּדְלוּ מַעֲשֶׂיךָ יְהֹוָה מְאֹד עָמְקוּ מַחְשְׁבוֹתֶיךָ: אִישׁ בַּעַר לֹא יֵדָע וּכְסִיל לֹא יָבִין אֶת זֹאת: בִּפְרֹחַ רְשָׁעִים כְּמוֹ עֵשֶׂב וַיָּצִיצוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן לְהִשָּׁמְדָם עֲדֵי עַד: וְאַתָּה מָרוֹם לְעֹלָם יְהֹוָה: כִּי הִנֵּה אֹיְבֶיךָ יְהֹוָה כִּי הִנֵּה אֹיְבֶיךָ יֹאבֵדוּ יִתְפָּרְדוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן: וַתָּרֶם כִּרְאֵים קַרְנִי בַּלֹּתִי בְּשֶׁמֶן רַעֲנָן: וַתַּבֵּט עֵינִי בְּשׁוּרָי בַּקָּמִים עָלַי מְרֵעִים תִּשְׁמַעְנָה אָזְנָי: צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרָח כְּאֶרֶז בַּלְּבָנוֹן יִשְׂגֶּה: שְׁתוּלִים בְּבֵית יְהֹוָה בְּחַצְרוֹת אֱלֹהֵינוּ יַפְרִיחוּ: עוֹד יְנוּבוּן בְּשֵׂיבָה דְּשֵׁנִים וְרַעֲנַנִּים יִהְיוּ: לְהַגִּיד כִּי יָשָׁר יְהֹוָה צוּרִי וְלֹא עַוְלָתָה בּוֹ:

יְיָ מָלָךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ לָבֵשׁ יְיָ עֹז הִתְאַזָּר אַף תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל תִּמּוֹט: נָכוֹן כִּסְאֲךָ מֵאָז מֵעוֹלָם אָתָּה: נָשְׂאוּ נְהָרוֹת יְיָ נָשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם יִשְׂאוּ נְהָרוֹת דָּכְיָם: מִקֹּלוֹת מַיִם רַבִּים אַדִּירִים מִשְׁבְּרֵי יָם אַדִּיר בַּמָּרוֹם יְיָ: עֵדֹתֶיךָ נֶאֶמְנוּ מְאֹד לְבֵיתְךָ נַאֲוָה קֹדֶשׁ יְיָ לְאֹרֶךְ יָמִים:

מזמור לתודה יכוין שיש בו מ"ג תיבות נגד שם מ"ב ויש בו ד' הויות נגד ד' שצריכין להודות שסימנם חיי"ם ר"ת. חבוש בבית האסורים. יסורין. ים. מדבר. וזהו ג"כ הרמז וכל החיים יודוך סלה. עוד נרמז הריעו לה' כל הארץ ר"ת הלכה מיום שחרב בהמ"ק אין להקב"ה אלא ד' אמות של הלכה ולכן נרמזין ביחד הלכה וקרבן תודה כי אלו יהיו קיימים לעולם. כי כל הקרבנות יהיו בטלים לעתיד לבא חוץ מקרבן תודה:

(ק) מִזְמוֹר לְתוֹדָה הָרִיעוּ לַיהֹוָה כָּל הָאָרֶץ: עִבְדוּ אֶת יְהֹוָה בְּשִׂמְחָה בֹּאוּ לְפָנָיו בִּרְנָנָה: דְּעוּ כִּי יְהֹוָה הוּא אֱלֹהִים הוּא עָשָׂנוּ וְלֹא (ולו ק') אֲנַחְנוּ עַמּוֹ וְצֹאן מַרְעִיתוֹ: בֹּאוּ שְׁעָרָיו בְּתוֹדָה חֲצֵרֹתָיו בִּתְהִלָּה הוֹדוּ לוֹ בָּרְכוּ שְׁמוֹ: כִּי טוֹב יְהֹוָה לְעוֹלָם חַסְדּוֹ וְעַד דֹּר וָדֹר אֱמוּנָתוֹ:

פסוקים של יהי כבוד מי שיעיין בכתבי האריז"ל גודל מעלת י"ח פסוקים אלו בודאי יתכוין בהם לאומרם בכוונה עצומה ובמתון כי הי"ח פסוקים אלו וי"ח אזכרות שבהם וקל"ח תיבות שבהם הכל היא במספר ובמפקד על סדר שמות הקדושים ועולמות עליונים גם ענין גדול ישנה של פסוקים אלו בעצמם מולידים התלהבות גדול וש"ע בלב האדם מגודל אלהותו ומלכותו ית"ש. ופסוק זה של יהי כבוד שר העולם אמרו והוא (מטטרון):

בין ה' מלך ה' ימלוך לעולם ועד לא יפסיק כמו להלן בין ה' אלהיכם אמת (א"ר סי' נ"א בשם פסקי תוס'):

בכל פסוק יכוין אות אחד מששה צרופי שדי

יְהִי כְבוֹד יְהֹוָה לְעוֹלָם יִשְׂמַח יְהֹוָה בְּמַעֲשָׂיו: י יְהִי שֵׁם יְהֹוָה מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: י מִמִּזְרַח

שֶׁמֶשׁ עַד מְבוֹאוֹ מְהֻלָּל שֵׁם יְהוָה: ש רָם עַל כָּל גּוֹיִם
יְהוָה עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ: י יְהוָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם יְהוָה זִכְרְךָ
לְדֹר וָדֹר: י יְהוָה בַּשָּׁמַיִם הֵכִין כִּסְאוֹ וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל
מָשָׁלָה: י יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ וְיֹאמְרוּ בַגּוֹיִם
יְהוָה מָלָךְ: י יְהוָה מֶלֶךְ יְהוָה מָלָךְ יְהוָה יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם
וָעֶד: ש יְהוָה מֶלֶךְ עוֹלָם וָעֶד אָבְדוּ גוֹיִם מֵאַרְצוֹ: י יְהוָה
הֵפִיר עֲצַת גּוֹיִם הֵנִיא מַחְשְׁבוֹת עַמִּים: ש רַבּוֹת מַחֲשָׁבוֹת
בְּלֶב אִישׁ וַעֲצַת יְהוָה הִיא תָקוּם: י עֲצַת יְהוָה לְעוֹלָם
תַּעֲמֹד מַחְשְׁבוֹת לִבּוֹ לְדֹר וָדֹר: י כִּי הוּא אָמַר וַיֶּהִי הוּא
צִוָּה וַיַּעֲמֹד: ש כִּי בָחַר יְהוָה בְּצִיּוֹן אִוָּהּ לְמוֹשָׁב לוֹ:
י כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ יִשְׂרָאֵל לִסְגֻלָּתוֹ: י כִּי לֹא יִטֹּשׁ יְהוָה
עַמּוֹ וְנַחֲלָתוֹ לֹא יַעֲזֹב: ד וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא
יַשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְלֹא יָעִיר כָּל חֲמָתוֹ: ש יְהוָה
הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ:

מודעת זאת מאמר רז"ל בברכות. גודל מעלת תהלה לדוד אר"א א"ר כל האומר תהלה לדוד ג"פ בכל יום מובטח לו שהוא בן עוה"ב ואיתא נמי בש' כל כתבי א"ר יוסי יהא חלקי עם גומרי הלל ומסיק כי קאמר בפסוקי דזמרה ואלו הן תהלה לדוד עד כל הנשמה תהלל יה. והובא באבודרה"ם בשם המדרש א"ל למה כל פסוקי האלפא ביתא של תהלה לדוד באמצע הפסוקים אחרי האותיות מתחילין בוי"ו אתן שני פסוקים שהם חנון ורחום ה' וגו'. קרוב ה' לכל וגו'. לומר לך אם אין לאומרו בכל יום ה' וסמך ק' יקרוב הרי אם א דאלך ל' ולכל הרי אל. עכ"ל. והט"ז כת' מן אשרי עד ואנחנו יש תרי"ג להביות רמז כל האומר בכל יום בכוונה כמקיים תרי"ג מצות ולכן כתבו האחרונים אם לא כיון בפותח את ידך צריך לחזור. הנה זה ידוע לכל בר שכל שבודאי אין הכוונת הגמ' וכל הספרים הנ"ל להיות בן העוה"ב ולהיות כאלו מקיים על מי שאומר מזמור זה בלא כוונת הלב ובלתי כוונות האותיות נגלנו לו יה' כפי הוראת התיבות של כל המזמור. אך בודאי אחר כוונות הדברים אמורים. ע"כ יזהר מאוד בכוונת מזמור זה. ומזמור זה מיוסד על הפרנסה ובאה בזכות משה כי המן בזכות משרע"ה והוא תיקן ברכת הזן. ותיבת (סככה) בגי' משה:

אַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתֶךָ עוֹד יְהַלְלוּךָ סֶּלָה: אַשְׁרֵי הָעָם
שֶׁכָּכָה לּוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְהוָה (מלכות) אֱלֹהָיו:
(קמה) תְּהִלָּה לְדָוִד אֲרוֹמִמְךָ אֱלוֹהַי הַמֶּלֶךְ וַאֲבָרְכָה
שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: בְּכָל יוֹם אֲבָרְכֶךָּ

פירוש מלוקט

ממזרח. מקימי: רום. מפיק ז"ח. ... חותה ולשון ... ומפך הוא כל ... [illegible] אלשון ... כל:

ואהללה שמך לעולם ועד: גדול יהוה כתר ומהלל מאד
ולגדלתו אין חקר: דור לדור ישבח מעשיך וגבורתיך
יגידו: הדר כבוד הודך ודברי נפלאתיך אשיחה: ועזוז
נוראותיך יאמרו וגדולתך אספרנה: זכר רב טובך יביעו
וצדקתך ירננו: חנון ורחום יהוה חכמה ארך אפים וגדול
חסד: טוב יהוה בינה לכל ורחמיו על כל מעשיו: יודוך
יהוה חסד כל מעשיך וחסידיך יברכוכה: כבוד מלכותך
יאמרו וגבורתך ידברו: להודיע לבני האדם גבורתיו וכבוד
הדר מלכותו: מלכותך מלכות כל עולמים וממשלתך
בכל דור ודר: סומך יהוה גבורה לכל הנפלים וזוקף לכל
הכפופים: עיני כל אליך ישברו ואתה נותן להם את
אכלם בעתו: פותח את ידך ויכוין מאד בפסוק זה כי בו עיקר
הפרנסה ר"ת פאי"י יאהדונהי ג"י סאל ס"ת חתך ומשביע לכל
חי רצון: צדיק יהוה תפארת בכל דרכיו וחסיד בכל
מעשיו: קרוב יהוה יסוד לכל קראיו לכל אשר יקראהו
באמת: רצון יראיו יעשה ואת שועתם ישמע ויושיעם:
שומר יהוה נצח את כל אהביו ואת כל הרשעים ישמיד:
תהלת יהוה הוד ידבר פי ויברך כל בשר שם קדשו
לעולם ועד: ואנחנו נברך יה מעתה ועד עולם הללויה:

הללויה יכוין ג' אלהים. ועם ויברך הכוונים אלו והם. כמבואר בספר הפירות קדה"י.
ור"ל שב"ה הללויה יש בה אותיות שם (יהוה). גם עולה שם (אדני אהיה.) וכן עולה מנין (אלהים)
ואיכוין אלו השמות שהם ג' יסודים דהיינו הויה אלהים שם אלא יסוד הדין והרחמים הויה אדני יהוה
חיזוג ת"ת ומלכות בסוד (יאהדונהי). הויה אהיה יסוד וזיווג חכמה ובינה בסוד (יאההויהה):

פירוש מלוקט

ארוממך. אספר רוממותך: דור לדור. דור זה ישבח מעשיך לדור שיבא אחריו: ועזוז. לשון תוקף וחוזק: נוראותיך יאמרו. וגם אני גדולתך אספרנה: ישברו. ענין תקוה: פותח את ידך. אתה פותח את ידך ומשביע לכל חי לפי רצונו ותאותו: באמת. ר"ל בלב שיהיה פיו ולבו שוים. ולא יהיה אחד בלב ואחד בפה: בכאר"י פי' קרוב ה' לכל קוראיו. בין ראוי בין אינו ראוי. אמר שיקראו בסופו קרוב ה' לו. אמנם לכל אשר יקראוהו באמת. אינו קרוב לתפלתם כאשר יקראו. אם לא לאשר יקראוהו באמת בלב נכון: ואנחנו וגו'. משום דהאומר תהלה לדוד בכל יום מובטח לו שהוא בן עוה"ב לכן אמרינן ואנחנו נברך יה מעתה לומר שתהא לנצח יה גם לעוה"ב:

ומכוין פותח את ידיך דס"ת די"ו ג' כוונות. א' נגד ג' פל הזמירות. וא' כנגד אשרי שקודם ופלה נגין וא' נגד אשרי שקודם מנחה. בזמירות תכוין גר"ת פות"ח א"ת ידי"ך לשם (אל"י) והוא תמ"ג פעשה גם סודו הוי"ה אדנ"י בשתוף (יאהדונה"י). וכמ"ש בזוה"ק ובתקונים. את ידיך קרי ביה פותח את ידי"ך של (יאהדונה"י). והמכוין בו דבוק את העליונים ואת התחתונים וכוחו גדול ונורא. והוא כוונת שקב"ה פותח יו"ד של שם הוי"ה ומשפיע ליו"ד של אדנ"י. ומשם יורד כל השפע וכל הברכה לעולם. וס"ת תכוין לשם (חת"ך) הוא שם קדוש ונורא ונקרא שם הפרנסה בין המקובלים. גר תבוין כי שם חת"ך נא"ם ג"פ (פא"י) והוא שם א' מע"ב שמות הקדושים. הוא ג"כ גי' (יאהדונה"י) כמו שר"ת (ופנים) בשם זה הוא המילוק שיש בין שחרית בעת הזמירות. ובין לאחר העמידה. ובין קודם מנחה ופריצו בן שבוין כי שם זה פירושו וסודו כנגד המילוק עם הוי"ה (אלפ"ן) שהוא בגימטריא' ש' כמנין (אלהים) במלוא דדי"ן שהוא ג"כ בגי' (ש) והוא סודו (הוי"ה אלהים אלפ"ן) עם האותיות והשמות בעצמה הם בגימטריא (חת"ך) להורים שמהם יצא וזה יד"ם כי שם (אלפ"ן) הוא קצה רחמים מעורב עם דין. כי סלא הוא מילוף (הוי"ה) ומילוף הוא דין. ובכן הוא בגימ' ג"ר כמו (אלהי) דיודי"ן ואמנם סידרן כך הוא (הוי"ה) אח"כ (אלפ"ן) ואח"כ (אלהים). לכן בזמירות שעדיין לא התפללנו ולא ירד השפע עדיין אינו מתגלים רחמי הוי"ה. אך לאיוחו בשחרית שהוא מסד אינו מאיר שם (אלהים) רק (אלפ"ן) שהוא ממוצע ולאשר מעמידה או מאיר שם (הוי"ה) בעצמו: ואשרי שקודם מנחה הוא (אלהים) שאז התעוררים הדינים. אמנם כוונת זה השם בשחרית אחר העמידה שיא בשם (הוי"ה) דשם ע"ב במילוי יודין וא"ם פותח את ידי ידיך שם ד' יודי"ן של שם ע"ב המכר והם בגי' ס' כי כל יו"ד כלול מעשר הרי ד' יודין שם ד' נאות. ומלוי המילוי של שם ע"ב הם כ"ה אותיות הרי (חת"ך) אמנם כוונה כל זה הפסוק בכל תאריך זה שיש רק בשם זה של (חת"ך) יש בו מילוק בגי' ואח"כ הנ"ל. ובמילה (ומשביע) צריך לכוין ג"פ (חת"ך) פ"ד (חת"ך) הנ"ל. עוד תכוין במילה (ומשביע) שהוא אותיות שבעים מלבד ו' השמוש. שבעים שבו"ת נותן הקב"ה לאכול לפנים מסורה הדין רק ברצון הטוב וזהו ומשביע לכל חי רצון. וזהו רצון ר"ח רשעים לדקים וצינונים לכולם תמניו:

הללויה שבין שמזמורים תהלה וסוף יאמר אותם בהתלהבות גדול ובש"ע ותמחון דהיים שיבוח של תהלה של הללויה ויסמח בלבו ש"ע פל אלהותו ית"ש שיש לנו אלוה כזה שראוי לשבחו בכל השבחים. ד"ל ונאמרה בס' ס"פ ד' קי"ד ע"א הריב"ל בעשרה שבחים של שבח נאמר ספר תהלים כולו נגד בכולם הללויה שכולל שם ושבח בבת אחת: ועשרה הללויה אלו שבין המזמורים ששלם ותוף הם אבין בס"ע במולתות העליונים. וע' בזוה"ק פ' במדבר וכן בפרשת תרומה דף ר"ב ע"א תהלה מזמורים והללויה שביניהם לשני חקורים ע"ש:

קמו) הַלְלוּיָהּ הַלְלִי נַפְשִׁי אֶת יְהוָה: אֲהַלְלָה יְהוָה בְּחַיָּי
אֲזַמְּרָה לֵאלֹהַי בְּעוֹדִי: אַל תִּבְטְחוּ
בִנְדִיבִים בְּבֶן אָדָם שֶׁאֵין לוֹ תְשׁוּעָה: תֵּצֵא רוּחוֹ יָשֻׁב
לְאַדְמָתוֹ בַּיּוֹם הַהוּא אָבְדוּ עֶשְׁתֹּנֹתָיו: אַשְׁרֵי שֶׁאֵל יַעֲקֹב
בְּעֶזְרוֹ שִׂבְרוֹ עַל יְהוָה אֱלֹהָיו: עֹשֶׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ אֶת
הַיָּם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר בָּם הַשֹּׁמֵר אֱמֶת לְעוֹלָם: עֹשֶׂה מִשְׁפָּט
לָעֲשׁוּקִים נֹתֵן לֶחֶם לָרְעֵבִים יְהוָה מַתִּיר אֲסוּרִים: יְהוָה
פֹּקֵחַ עִוְרִים יְהוָה זֹקֵף כְּפוּפִים יְהוָה אֹהֵב צַדִּיקִים: יְהוָה

פירוש מלוקט

(בעודי) בעוד אני חי: (עשתונותיו) מחשבותיו: (שברו) תקותו: (השומר אמת לעולם) נותן שכרם לעולם... (יעודד) לשון כח: (ודרך רשעים יעות) יעקש ...ים ירכם ... יצלח ... ולא יקום ...:

שֹׁמֵר אֶת גֵּרִים יָתוֹם וְאַלְמָנָה יְעוֹדֵד וְדֶרֶךְ רְשָׁעִים יְעַוֵּת: יִמְלֹךְ יְהוָֹה לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ:

(קמז) הַלְלוּיָהּ כִּי טוֹב זַמְּרָה אֱלֹהֵינוּ כִּי נָעִים נָאוָה תְהִלָּה: בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם יְהוָֹה נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יְכַנֵּס: הָרוֹפֵא לִשְׁבוּרֵי לֵב וּמְחַבֵּשׁ לְעַצְּבוֹתָם: מוֹנֶה מִסְפָּר לַכּוֹכָבִים לְכֻלָּם שֵׁמוֹת יִקְרָא: גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב כֹּחַ לִתְבוּנָתוֹ אֵין מִסְפָּר: מְעוֹדֵד עֲנָוִים יְהוָֹה מַשְׁפִּיל רְשָׁעִים עֲדֵי אָרֶץ: עֱנוּ לַיהוָֹה בְּתוֹדָה זַמְּרוּ לֵאלֹהֵינוּ בְכִנּוֹר: הַמְכַסֶּה שָׁמַיִם בְּעָבִים הַמֵּכִין לָאָרֶץ מָטָר הַמַּצְמִיחַ הָרִים חָצִיר: נוֹתֵן לִבְהֵמָה לַחְמָהּ לִבְנֵי עֹרֵב אֲשֶׁר יִקְרָאוּ: לֹא בִגְבוּרַת הַסּוּס יֶחְפָּץ לֹא בְשׁוֹקֵי הָאִישׁ יִרְצֶה: רוֹצֶה יְהוָֹה אֶת יְרֵאָיו אֶת הַמְיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ: שַׁבְּחִי יְרוּשָׁלַיִם אֶת יְהוָֹה הַלְלִי אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן: כִּי חִזַּק בְּרִיחֵי שְׁעָרָיִךְ בֵּרַךְ בָּנַיִךְ בְּקִרְבֵּךְ: הַשָּׂם גְּבוּלֵךְ שָׁלוֹם חֵלֶב חִטִּים יַשְׂבִּיעֵךְ: הַשֹּׁלֵחַ אִמְרָתוֹ אָרֶץ עַד מְהֵרָה יָרוּץ דְּבָרוֹ: הַנֹּתֵן שֶׁלֶג כַּצָּמֶר כְּפוֹר כָּאֵפֶר יְפַזֵּר: מַשְׁלִיךְ קַרְחוֹ כְפִתִּים לִפְנֵי קָרָתוֹ מִי יַעֲמֹד: יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וְיַמְסֵם יַשֵּׁב רוּחוֹ יִזְּלוּ מָיִם: מַגִּיד

פירוש מלוקט

(זמרה) לזמר: (כי נעים) וכי נאוה תהלה לאלהינו. אלא כי תמתם בעבור שניהם: (נאוה) נאה: (לשבורי לב) אבלי ציון שלבם נשבר ונדכה: (ומחבש לעצבותם) כותם תחבושת לעצבותם. ר"ל יעביר העצבון אשר עתה רבו עצבותם על צרכם. (מונה מספר לכוכבים) מפני שגם ישראל נמשלו לכוכבי שמים לכן אמר כאן אחר כינוס נדחיהם כי לא יפקד אחד מהם בגלות. כי מה שבתבונתו שאין ע"י מונה לראות שאין חקר מהמספר. איש לא נעדר: (מעודד וגו') אע"פ שהוא גדול ורב כח הוא משגיח על העניים והשפלים והנכונים והנשא אותם. ומשפיל הרשעים המשגיחים עדי ארץ: (ענו) הרימו קול לה' בהודאה על הטובה: (חציר) דשא: (לחמה) מאכלה: (לבני עורב) שמעותב אחרי של בניו והקב"ה מרחם עליהם וזמן להם יתושים ואוכלים אותם: (לא בגבורת) אינו חפץ בני שסולם בטחונו בגבורת הסוס לרוץ ולרדוף במלחמה: (לא בשוקי) לא ירצה במי שבוטח בחוזק שוקיו לרוץ ברגליו: (בשוקי) בשוק הרגל: (המיחלים) המקוים: (חלב) מיטב: (אמרתו) הוא המטר שבא במאמרו (עד מהרה) כאשר ישלחנו ירוץ מהרה לעשות שליחותו: (כפור) כעין שלג ואף הוא נעשה בימי סתו ומפזר כאפר: (משליך קרחו כפתים) המים מגלידים ונעשים פתיתין פתיתין: (לפני קרתו) לפני הקור הבא בגזירתו מי יוכל להתקיים אם לא יפתחם בדברים המחממים: (ישלח דברו) ר"ל ישלח המטר או שום סבה ועם מימיו שם השלג והכפור והקרח: (וימסם) מלבון הפשרם: (ישב רוחו) רוח ... להמס"ם הקרח ויזלו מים:

דְּבָרָיו לְיַעֲקֹב חֻקָּיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל: לֹא עָשָׂה כֵן לְכָל
גּוֹי וּמִשְׁפָּטִים בַּל יְדָעוּם הַלְלוּיָהּ:

(קמח) הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֶת יְהוָֹה מִן הַשָּׁמַיִם הַלְלוּהוּ
בַּמְּרוֹמִים: הַלְלוּהוּ כָל מַלְאָכָיו הַלְלוּהוּ
כָּל צְבָאָיו: הַלְלוּהוּ שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ הַלְלוּהוּ כָּל כּוֹכְבֵי אוֹר:
הַלְלוּהוּ שְׁמֵי הַשָּׁמָיִם וְהַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל הַשָּׁמָיִם: יְהַלְלוּ
אֶת שֵׁם יְהוָֹה כִּי הוּא צִוָּה וְנִבְרָאוּ: וַיַּעֲמִידֵם לָעַד לְעוֹלָם
חָק נָתַן וְלֹא יַעֲבוֹר: הַלְלוּ אֶת יְהוָֹה מִן הָאָרֶץ תַּנִּינִים
וְכָל תְּהֹמוֹת: אֵשׁ וּבָרָד שֶׁלֶג וְקִיטוֹר רוּחַ סְעָרָה עֹשָׂה
דְבָרוֹ: הֶהָרִים וְכָל גְּבָעוֹת עֵץ פְּרִי וְכָל אֲרָזִים: הַחַיָּה
וְכָל בְּהֵמָה רֶמֶשׂ וְצִפּוֹר כָּנָף: מַלְכֵי אֶרֶץ וְכָל לְאֻמִּים
שָׂרִים וְכָל שֹׁפְטֵי אָרֶץ: בַּחוּרִים וְגַם בְּתוּלוֹת זְקֵנִים עִם
נְעָרִים: יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם יְהוָֹה כִּי נִשְׂגָּב שְׁמוֹ לְבַדּוֹ. הוֹדוֹ
עַל אֶרֶץ וְשָׁמָיִם: וַיָּרֶם קֶרֶן לְעַמּוֹ. תְּהִלָּה לְכָל חֲסִידָיו
לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַם קְרֹבוֹ הַלְלוּיָהּ:

(קמט) הַלְלוּיָהּ שִׁירוּ לַיהוָֹה שִׁיר חָדָשׁ תְּהִלָּתוֹ בִּקְהַל
חֲסִידִים: יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל בְּעֹשָׂיו בְּנֵי צִיּוֹן
יָגִילוּ בְמַלְכָּם: יְהַלְלוּ שְׁמוֹ בְמָחוֹל בְּתֹף וְכִנּוֹר יְזַמְּרוּ לוֹ:
כִּי רוֹצֶה יְהוָֹה בְּעַמּוֹ יְפָאֵר עֲנָוִים בִּישׁוּעָה: יַעְלְזוּ חֲסִידִים
בְּכָבוֹד יְרַנְּנוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם: רוֹמְמוֹת אֵל בִּגְרוֹנָם וְחֶרֶב
פִּיפִיּוֹת בְּיָדָם: לַעֲשׂוֹת נְקָמָה בַּגּוֹיִם תּוֹכֵחוֹת בַּלְאֻמִּים:

פירוש מלוקט

(כוכבי אור) כוכבי לילה: (חק נתן) בהם. זה ישמש ביום וזה ישמש בלילה ולא יעבור אותו חק: (תנינים) דגים גדולים: (וקיטור) הוא האיד העולה מן הארץ הדומה לעשן: (עושה דברו) שעושה את דברו ושליחותו: (לאומים) עמים: (וירם) הוא ירומם קרן מתהלה לעמו ויהיה תהלה לכל חסידיו של בני ישראל עם הקרוב לה':

(רוממות אל בגרונם) בגרונם יספרו רוממות האל. וזה יהיה לחרב פיפיות בידם. ר"ל ע"י זה יהיה על שלום בפיהם להם כאלו בידם חרב בעלת שני פיות החודה משני הצדדים: (בזקים) בכבלים:

לֶאְסֹר מַלְכֵיהֶם בְּזִקִּים וְנִכְבְּדֵיהֶם בְּכַבְלֵי בַרְזֶל: לַעֲשׂוֹת בָּהֶם מִשְׁפָּט כָּתוּב הָדָר הוּא לְכָל חֲסִידָיו הַלְלוּיָהּ:

קנ הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֵל בְּקָדְשׁוֹ הַלְלוּהוּ בִּרְקִיעַ עֻזּוֹ: הַלְלוּהוּ בִגְבוּרֹתָיו. הַלְלוּהוּ כְּרֹב גֻּדְלוֹ: הַלְלוּהוּ בְּתֵקַע שׁוֹפָר הַלְלוּהוּ בְּנֵבֶל וְכִנּוֹר: הַלְלוּהוּ בְּתֹף וּמָחוֹל הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעוּגָב: הַלְלוּהוּ בְצִלְצְלֵי שָׁמַע. הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה: כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ הַלְלוּיָהּ: כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ הַלְלוּיָהּ:

בָּרוּךְ יְהוָה לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן: בָּרוּךְ יְהוָה מִצִּיּוֹן שֹׁכֵן יְרוּשָׁלָיִם הַלְלוּיָהּ: בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עֹשֵׂה נִפְלָאוֹת לְבַדּוֹ: וּבָרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם וְיִמָּלֵא כְבוֹדוֹ אֶת כָּל הָאָרֶץ אָמֵן וְאָמֵן:

דה״א כ״ט צריך לעמוד בכוונה. נחמי׳ ט׳

וַיְבָרֶךְ דָּוִיד אֶת יְהוָה לְעֵינֵי כָּל הַקָּהָל וַיֹּאמֶר דָּוִיד בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אָבִינוּ מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם: לְךָ יְהוָה הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ. לְךָ יְהוָה הַמַּמְלָכָה וְהַמִּתְנַשֵּׂא לְכֹל לְרֹאשׁ: וְהָעֹשֶׁר וְהַכָּבוֹד מִלְּפָנֶיךָ וְאַתָּה מוֹשֵׁל בַּכֹּל וּבְיָדְךָ כֹּחַ וּגְבוּרָה וּבְיָדְךָ לְגַדֵּל וּלְחַזֵּק לַכֹּל: וְעַתָּה אֱלֹהֵינוּ מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ וּמְהַלְלִים לְשֵׁם תִּפְאַרְתֶּךָ: וִיבָרְכוּ שֵׁם

פירוש מלוקט

(לעשות בהם) במלכים ובנכבדיהם כי זה בדין יקום. וכדומה: (משפט כתוב) מה שהם נכתבים לעשות משפט בגלותיים הנה זה הדר לכל ישראל:

(ברקיע עזו) ישבחו במהלל הנראה ברקיע עזו. כי עזו נבחקים ייכר: (בגבורותיו) שיעשה גדולות גדולות ונפלאות במהללם: (כרוב גדלו) כללוהו כרבו. כאשר גדולתו רבה: (בנבל) כלי זמר שיין כלי. וסוח נבל נקבים: (בכנור) בעל מיתרים: (במנים) כלי זמר שיש בו מיני קולות משונים עבים ודקים. כמו מני ... רב: (ועוגב) חלצון של מנגנים עבין השק ולסמכה: (בצלצלי שמע) הם המצלתים מסוקעים בהם להקהיל את העם בעת שמלחמה: (שמע) מגורם ושמע קול. לו הם צלצלים הקולוסים של מין השמע: (בצלצלי תרועה) הם המצלתים: (אמן) בשבר: (ואמן) לעתיד: (לעיני כל הקהל) שהקהיל כל שרי ישראל ויברך על אשר שהכינו דרכם גדול׳ לבנין ביה״מ: (והמתנשא) והמתנשאים: (לכל לראש) [illegible] המכשה לכל להיות עליו ראש: [illegible]

כְּבוֹדֶךָ וּמְרוֹמַם עַל כָּל בְּרָכָה וּתְהִלָּה. אַתָּה הוּא יְהוָה לְבַדֶּךָ אַתָּה עָשִׂיתָ אֶת הַשָּׁמַיִם שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם וְכָל צְבָאָם הָאָרֶץ וְכָל אֲשֶׁר עָלֶיהָ הַיַּמִּים וְכָל אֲשֶׁר בָּהֶם וְאַתָּה מְחַיֶּה אֶת כֻּלָּם וּצְבָא הַשָּׁמַיִם לְךָ מִשְׁתַּחֲוִים: אַתָּה הוּא יְהוָה הָאֱלֹהִים. ע"כ מעומד ר"ת אהיה אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ בְּאַבְרָם וְהוֹצֵאתוֹ מֵאוּר כַּשְׂדִּים וְשַׂמְתָּ שְּׁמוֹ אַבְרָהָם: וּמָצָאתָ אֶת לְבָבוֹ נֶאֱמָן לְפָנֶיךָ: וְכָרוֹת עִמּוֹ הַבְּרִית לָתֵת אֶת אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי הַחִתִּי הָאֱמֹרִי וְהַפְּרִזִּי וְהַיְבוּסִי וְהַגִּרְגָּשִׁי לָתֵת לְזַרְעוֹ וַתָּקֶם אֶת דְּבָרֶיךָ כִּי צַדִּיק אָתָּה: וַתֵּרֶא אֶת עֳנִי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרָיִם וְאֶת זַעֲקָתָם שָׁמַעְתָּ עַל יַם סוּף: וַתִּתֵּן אֹתֹת וּמוֹפְתִים בְּפַרְעֹה וּבְכָל עֲבָדָיו וּבְכָל עַם אַרְצוֹ כִּי יָדַעְתָּ כִּי הֵזִידוּ עֲלֵיהֶם וַתַּעַשׂ לְךָ שֵׁם כְּהַיּוֹם הַזֶּה: וְהַיָּם בָּקַעְתָּ לִפְנֵיהֶם וַיַּעַבְרוּ בְתוֹךְ הַיָּם בַּיַּבָּשָׁה וְאֶת רֹדְפֵיהֶם הִשְׁלַכְתָּ בִמְצוֹלֹת כְּמוֹ אֶבֶן בְּמַיִם עַזִּים:

וַיּוֹשַׁע יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא אֶת־יִשְׂרָאֵל מִיַּד מִצְרָיִם וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת־מִצְרַיִם מֵת עַל־שְׂפַת הַיָּם: וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת־הַיָּד הַגְּדֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה בְּמִצְרַיִם וַיִּירְאוּ הָעָם אֶת־יְהוָה וַיַּאֲמִינוּ בַּיהוָה וּבְמֹשֶׁה עַבְדּוֹ:

אָז יָשִׁיר־מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־הַשִּׁירָה הַזֹּאת לַיהוָה וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר אָשִׁירָה לַיהוָה כִּי־גָאֹה גָּאָה סוּס וְרֹכְבוֹ רָמָה בַיָּם: עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ וַיְהִי־לִי לִישׁוּעָה זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ אֱלֹהֵי

פירוש מלוקט

(כי הזידו) כי הרשיעו עליהם ; וירא ישראל את מצרים מת, שפלטן הים על שפתו כדי שלא יאמרו ישראל כשם שאנו עולים מצד זה כך הם עולים מצד אחר רחוק ממנו וירדפו אחרינו : את היד הגדולה. את הגבורה הגדולה שעשתה ידו של הקב"ה ; ויאמינו בה'. [illegible] לקיים דבריו ובמשה עבדו. פשוט פלוני ולא יעשה רק מה ביטנו הכל: אז ישיר משה. אז כשראה הנס עלה בלבו שישיר שירה כי גאה גאה. נתגאה על הגאים [illegible] רמה, ירה כו'. [illegible] כמו עז (והדר לבושה) : וזמרת. לשון כריתה (כמו לא תזמור). [illegible] ואנוהו. [illegible]

אָבִי וַאֲרֹמְמֶנְהוּ׃ יְהֹוָה אִישׁ מִלְחָמָה יְהֹוָה
שְׁמוֹ׃ מַרְכְּבֹת פַּרְעֹה וְחֵילוֹ יָרָה בַיָּם וּמִבְחַר
שָׁלִשָׁיו טֻבְּעוּ בְיַם־סוּף׃ תְּהֹמֹת יְכַסְיֻמוּ יָרְדוּ בִמְצוֹלֹת
כְּמוֹ־אָבֶן׃ יְמִינְךָ יְהֹוָה נֶאְדָּרִי בַּכֹּחַ יְמִינְךָ
יְהֹוָה תִּרְעַץ אוֹיֵב׃ וּבְרֹב גְּאוֹנְךָ תַּהֲרֹס
קָמֶיךָ תְּשַׁלַּח חֲרֹנְךָ יֹאכְלֵמוֹ כַּקַּשׁ׃ וּבְרוּחַ
אַפֶּיךָ נֶעֶרְמוּ מַיִם נִצְּבוּ כְמוֹ־נֵד
נֹזְלִים קָפְאוּ תְהֹמֹת בְּלֶב־יָם׃ אָמַר
אוֹיֵב אֶרְדֹּף אַשִּׂיג אֲחַלֵּק שָׁלָל תִּמְלָאֵמוֹ
נַפְשִׁי אָרִיק חַרְבִּי תּוֹרִישֵׁמוֹ יָדִי׃ נָשַׁפְתָּ
בְרוּחֲךָ כִּסָּמוֹ יָם צָלֲלוּ כַּעוֹפֶרֶת בְּמַיִם
אַדִּירִים׃ מִי־כָמֹכָה בָּאֵלִם יְהֹוָה מִי
כָּמֹכָה נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ נוֹרָא תְהִלֹּת עֹשֵׂה־
פֶלֶא׃ נָטִיתָ יְמִינְךָ תִּבְלָעֵמוֹ אָרֶץ׃ נָחִיתָ
בְחַסְדְּךָ עַם־זוּ גָּאָלְתָּ נֵהַלְתָּ בְעָזְּךָ אֶל־נְוֵה
קָדְשֶׁךָ׃ שָׁמְעוּ עַמִּים יִרְגָּזוּן חִיל
אָחַז יֹשְׁבֵי פְּלָשֶׁת׃ אָז נִבְהֲלוּ אַלּוּפֵי
אֱדוֹם אֵילֵי מוֹאָב יֹאחֲזֵמוֹ רָעַד נָמֹגוּ

פירוש מלוקט

והנאו לגאי עולם: אלהי אבי. זהו אלהי אבותי. מוחזקת ועומדת לי הקדושה ואלהותו עלי מימי אבותי ואלה לי מתחלת אותו בשירי: ה' איש מלחמה. בעל מלחמה: ה' שמו. מלחמותיו לא בכלי זיין אלא בשמו הוא נלחם. ד"א. ה' שמו. אף בשעה שהוא נלחם ונוקם מאויביו אוחז הוא במדתו לרחם על ברואיו ולזון את כל באי עולם ולא כמדת מלכי אדמה כשהוא עוסק במלחמה פונה עצמו מכל עסקים ואין בו כח לעשות זו וזו: ירה. לשון ירייה יכסימו. כמו יכסום פי' המים יחזרו ויכסו אותם: ימינך ה'. הנאדרי בכח. זה מלאכתה. ימינך היא תרעץ אויב: תהרוס. תמיד אתה הורס קמיך. הקמים עליך: וברוח אפיך. היוצא מנחיריך של אף. דבר הכתוב כביכול בשכינה דוגמת מלך ב"ו כדי לשבר את האוזן הבריות כפי הטבע שיכלו להבין דבר. כשאדם כועס יוצא רוח מנחיריו: נערמו. לשון ערמת חטים מתוקן וגם כולא שלהפך יבשו המים ונעשו כמין גלים וכריות של ערמה שהם גבוה כנד. כמוגד: קפאו. כמו וכגבינה תקפיאני. שהוקשו ונעשו כאבנים: בלב ים. בחוזק הים: אמר אויב. לפמו כשפיכות בדברים: אחלק שלל. אני ושרי ועבדי: תמלאמו. תמלא מהם: נפשי. רוחי ורצוני: אריק חרבי. אשלוף: תורישמו. לשון רישות ודלות: נשפת. לשון הפחה: צללו. שקעו: כעופרת. בחזקים: מלא תהלות. יראוי מלהגיד תהלותיך פן יתמעטו. ע"כ לך דומיה תהלה: נטית ימינך. כשהקב"ה נוטה ידו הרשעים כלים ונופלים: נהלת. לשון מנהל: נוה קדשך. בית המקדש: ירגזון. יתרגזון: ישבי פלשת. פלשתים: נמגו. נמסו: כל עליהם. ישראל באים עליהם להשמידם

כָּל יֹשְׁבֵי כְנָעַן׃ תִּפֹּל עֲלֵיהֶם אֵימָתָה
וָפַחַד בִּגְדֹל זְרוֹעֲךָ יִדְּמוּ כָּאָבֶן עַד־
יַעֲבֹר עַמְּךָ יְהוָה עַד־יַעֲבֹר עַם־זוּ
קָנִיתָ׃ תְּבִאֵמוֹ וְתִטָּעֵמוֹ בְּהַר נַחֲלָתְךָ מָכוֹן
לְשִׁבְתְּךָ פָּעַלְתָּ יְהוָה מִקְּדָשׁ אֲדֹנָי כּוֹנְנוּ
יָדֶיךָ׃ יְהוָה ׀ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד׃
יְהוָה יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד׃ יְהוָה מַלְכוּתֵהּ קָאֵם לְעָלַם
וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא׃ כִּי בָא סוּס פַּרְעֹה בְּרִכְבּוֹ וּבְפָרָשָׁיו בַּיָּם
וַיָּשֶׁב יְהוָה עֲלֵהֶם אֶת־מֵי הַיָּם וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הָלְכוּ בַיַּבָּשָׁה
בְּתוֹךְ הַיָּם׃

בשביעי של פסח נוהגים לומר עד רופאך:

וַתִּקַּח מִרְיָם הַנְּבִיאָה אֲחוֹת אַהֲרֹן אֶת הַתֹּף בְּיָדָהּ וַתֵּצֶאןָ
כָל־הַנָּשִׁים אַחֲרֶיהָ בְּתֻפִּים וּבִמְחֹלֹת׃ וַתַּעַן לָהֶם מִרְיָם
שִׁירוּ לַיהוָה כִּי־גָאֹה גָּאָה סוּס וְרֹכְבוֹ רָמָה בַיָּם׃ ס וַיַּסַּע
מֹשֶׁה אֶת־יִשְׂרָאֵל מִיַּם־סוּף וַיֵּצְאוּ אֶל־מִדְבַּר שׁוּר וַיֵּלְכוּ
שְׁלֹשֶׁת־יָמִים בַּמִּדְבָּר וְלֹא־מָצְאוּ מָיִם׃ וַיָּבֹאוּ מָרָתָה וְלֹא
יָכְלוּ לִשְׁתֹּת מַיִם מִמָּרָה כִּי מָרִים הֵם עַל־כֵּן קָרָא־שְׁמָהּ
מָרָה׃ וַיִּלֹּנוּ הָעָם עַל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר מַה־נִּשְׁתֶּה׃ וַיִּצְעַק אֶל־
יְהוָה וַיּוֹרֵהוּ יְהוָה עֵץ וַיַּשְׁלֵךְ אֶל־הַמַּיִם וַיִּמְתְּקוּ הַמָּיִם שָׁם

פירוש מלוקט

ולא יגלו לקראת ישראל למלחמה. אימתה. על הרחוקים : ופחד. על הקרובים : **קנית.** שהיו עבדים במצרים ואתה קנית אותם להיות לך לעבדים : תבאמו ותטעמו. שאל' שיעמדו בה ימים הרבה ולא יגלו : מכון לשבתך. מקדש של מטה מכוון כנגד כסא של מעלה אשר פעלת : מקדש. אשר כוננו ידיך ד': ה' ימלך. לאחר שישבו ישראל בארץ יוודע מלכותו של הקב"ה בכל המלכיות : לעולם ועד. לשון תרגום הוא : ועלו מושיעים. אלו השופטים : והיה ה' למלך על כל הארץ. לעולם הבא : יהיה ה' אחד מדת הרחמים שלא תהא מדת הדין בעולם אלא הכל ברחמים : ושמו אחד. שהשם יקרא ככתיבתו ולא בכנוי כי כל הארץ יהיה בקדושה כמו המקדש כי שם השם. וזהו שמו אחד זה השם הנכבד והנורא שהיו אומרים במקדש יקרא לעוה"ב בכל העולם : כי בא. כאשר בא סוס וגו' אז ידע והוכר כבוד מלכות שמים: והלואלא לא גאל הקב"ה את אבותינו ממצרים הרי אנו ובני בנינו משועבדים היינו נשארים. ולא יגאלנו השם לעולם. ולא היתה מתפשטת מלכותו ית' על פני תבל. לכן ע"י יציאת מצרים. ה' ימלוך בלי הפסק : ובני ישראל הלכו. הרי זה נס תוך נס : צריך לומר בה הפסק כי זה סוף. כי נס הוא מבפירה. ועד כאן לא נשלמה הפרשה. יכל פרשה דלא פסקה

שָׂם לוֹ חֹק וּמִשְׁפָּט וְשָׁם נִסָּהוּ׃ וַיֹּאמֶר אִם־שָׁמוֹעַ תִּשְׁמַע לְקוֹל ׀ יְהֹוָה אֱלֹהֶיךָ וְהַיָּשָׁר בְּעֵינָיו תַּעֲשֶׂה וְהַאֲזַנְתָּ לְמִצְוֹתָיו וְשָׁמַרְתָּ כָּל־חֻקָּיו כָּל־הַמַּחֲלָה אֲשֶׁר־שַׂמְתִּי בְמִצְרַיִם לֹא־אָשִׂים עָלֶיךָ כִּי אֲנִי יְהֹוָה רֹפְאֶךָ׃ ס

כִּי לַיהֹוָה הַמְּלוּכָה וּמוֹשֵׁל בַּגּוֹיִם׃ וְעָלוּ מוֹשִׁעִים בְּהַר צִיּוֹן לִשְׁפֹּט אֶת הַר עֵשָׂו וְהָיְתָה לַיהֹוָה הַמְּלוּכָה׃ וְהָיָה יְהֹוָה לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְהֹוָה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד׃

(וּבְתוֹרָתְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ כָּתוּב לֵאמֹר שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד)׃

ובי"ט ש"ץ לפני התיבה ואומר נשמת. ואם יש איזו שמחה יאמר רשות לנשמת כפי התנהגו. או מאלו הנמצאים מזה איזה שירצה:

הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגַּנִּים. צוֹפִיָּה חוֹמִיָּה. סוּגָה הִיא בַּשּׁוֹשַׁנִּים. מִזָּהָב נְקִיָּה׃ וְזִיו הוֹד עַל פָּנֶיהָ. וּצְבִי בֵּין עֵינֶיהָ. עַל מַהֲלָלָהּ. שְׁאַלְתִּי לָהּ. מַה כַּלָּה מַהֲלָלָהּ. גופיה הופים

רשות לנשמת של ה':

שְׁפַל רוּחַ. שְׁפַל בֶּרֶךְ וְקוֹמָה. אֲקַדֶּמְךָ בְּרוֹב פַּחַד וְאֵימָה׃ לְפָנֶיךָ אֲנִי נֶחְשָׁב בְּעֵינַי כְּתוֹלַעַת קְטַנָּה בָּאֲדָמָה׃ מְלֹא עוֹלָם אֲשֶׁר אֵין קֵץ לְגָדְלוֹ חֲכָמוֹנִי יְהַלֶּלְךָ וּבַמֶּה׃ הֲדֶרֶךְ לֹא יְכִלוּן מַלְאֲכֵי רוּם. וְעַל אַחַת אֲנִי בַּמֶּה וְכַמָּה׃ הֲטִיבוֹת וְהִגְדַּלְתָּ חֲסָדִים. לְךָ תַּגְדִּיל לְהוֹדוֹת כָּל נְשָׁמָה׃

סגם גדול סגם זה של נשמת יכוונו אדם על מקומו בזו"ק שהוא מונה במספר כל הסיבות של שבעם הזה לכולם בשמות יקרא כנגד מספר השמות הקדושים והנולדים של עולמות עליונים ופני הירכה רוחות איך כיונו אנשי כנ"הג בשבח הגדול הזה אל רוס המעלות בעולמות עליונים וספס

פירוש מלוקט

נהם לא פסקינן כש"ס שלמוד ערוך ספ"ק דברכות. וכ"כ האר"י וכ"ה מנהגו של אמ"ם ז"ל. לא היה בכל הפסוק ה' ימלוך. גם לא היה מתרגם אותו. אמ"ז מוסיפין פסוקים בדברי הנביאים שהכל נבס היסוד למסיר. גם כדי להשלים מ' אזכרות כי בשירה אין רק ע"ו שמות הוי"ה. עי"ש ר"ש גם ע"ב נגד שם של ע"ב שהוא חסד ׃ ועלו מושיעים. ז' רועים וח' נסיכי אדם ׃ ומשליחין בחורש אמו המלכים דר"ה. ועם זה נשלמו גם כן כ"ו הויות בד"א. והיה חתימת פסוקי דזמרה בפתיחתן. דש"ם בפ"ד אלו פסוקי יהי כבוד יע"ש ועוד אנו צריכין להזכיר קבלת מלכות שמים בכל ד' פלוגי אלמות שכן שקבעו בגס"ם ובעלינו. לפי שהכל בשיטות אבי"ע הולכבנו לתקוני ק"ש וס"י נרכבן רוח ופסה. לכן שעיקר לאומרו. כ"מ מנהג ... ל שמ"ם ז"ל׃

לנו עם קדוש לשבח שבח זה לבוראינו דווקא בשבת קודש ולא בימות החול לפי עליית העולמות בשבת ביום הקודש הזה ובודאי ראוי להלהיב לב האדם כאש אוכלת לדבר התיבות בכח גדול ועלות להכנים ש"ע תלוי בעליהותו ית"ש עד הגיעו קרוב להתפשטות הגשמיות ובתחלת נשמת יכוין **אני מקבל עלי תוספות הנפש של יום השבת** וגמר קבולה יכוין בכרכוס דיולר (האר"י ז"ל) ;

השבח הזה על דנשמת קאי על הפסוקים הקודמים (ועלו מושיעים כו' ביום ההוא כו' ושמו אחד) ולז (נשמת כו' תברך כו') ובסיבום (ומבלעדיך אין לנו כו') ישמח צ"ע על שיש לו מלך גדול כזה ושזכה להיות תחת מלכותו ומגודל התשוקה יקבל ע"ע מ"כ ויאמר כל השבח בש"ע ;

נִשְׁמַת כָּל חַי תְּבָרֵךְ אֶת שִׁמְךָ יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ וְרוּחַ כָּל בָּשָׂר תְּפָאֵר וּתְרוֹמֵם זִכְרְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד. מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם אַתָּה אֵל. וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ. פּוֹדֶה וּמַצִּיל. וְעוֹנֶה וּמְרַחֵם בְּכָל עֵת צָרָה וְצוּקָה. אֵין לָנוּ מֶלֶךְ עוֹזֵר וְסוֹמֵךְ אֶלָּא אָתָּה: אֱלֹהֵי הָרִאשׁוֹנִים וְהָאַחֲרוֹנִים אֱלוֹהַּ כָּל בְּרִיּוֹת. אֲדוֹן כָּל תּוֹלָדוֹת. הַמְהֻלָּל בְּכָל הַתִּשְׁבָּחוֹת. הַמְנַהֵג עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד וּבְרִיּוֹתָיו בְּרַחֲמִים. וַיהֹוָה עֵר. לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן. הַמְעוֹרֵר יְשֵׁנִים וְהַמֵּקִיץ נִרְדָּמִים. מְחַיֶּה מֵתִים וְרוֹפֵא חוֹלִים. פּוֹקֵחַ עִוְרִים וְזוֹקֵף כְּפוּפִים. הַמֵּשִׂיחַ אִלְּמִים וְהַמְפַעְנֵחַ נֶעֱלָמִים. וּלְךָ לְבַדְּךָ אֲנַחְנוּ מוֹדִים: וְאִלּוּ פִינוּ מָלֵא שִׁירָה כַּיָּם וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה כַּהֲמוֹן גַּלָּיו. וְשִׂפְתוֹתֵינוּ שֶׁבַח כְּמֶרְחֲבֵי רָקִיעַ. וְעֵינֵינוּ מְאִירוֹת כַּשֶּׁמֶשׁ וְכַיָּרֵחַ. וְיָדֵינוּ פְרוּשׂוֹת כְּנִשְׁרֵי שָׁמַיִם. וְרַגְלֵינוּ קַלּוֹת כָּאַיָּלוֹת. אֵין אֲנַחְנוּ מַסְפִּיקִין לְהוֹדוֹת לְךָ יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ. וּלְבָרֵךְ אֶת שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ. עַל אַחַת מֵאֶלֶף אַלְפֵי אֲלָפִים. וְרוֹב רִבֵּי רְבָבוֹת. פְּעָמִים הַטּוֹבוֹת. נִסִּים וְנִפְלָאוֹת שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּנוּ וְעִם אֲבוֹתֵינוּ מִלְּפָנִים. מִמִּצְרַיִם גְּאַלְתָּנוּ יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ. מִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ. בְּרָעָב זַנְתָּנוּ. וּבְשָׂבָע כִּלְכַּלְתָּנוּ. מֵחֶרֶב הִצַּלְתָּנוּ. וּמִדֶּבֶר מִלַּטְתָּנוּ. וּמֵחֳלָאִים רָעִים וְרַבִּים דִּלִּיתָנוּ. עַד הֵנָּה עֲזָרוּנוּ רַחֲמֶיךָ וְלֹא עֲזָבוּנוּ חֲסָדֶיךָ. עַל כֵּן אֵבָרִים שֶׁפִּלַּגְתָּ בָּנוּ. וְרוּחַ וּנְשָׁמָה שֶׁנָּפַחְתָּ בְּאַפֵּינוּ. וְלָשׁוֹן אֲשֶׁר שַׂמְתָּ בְּפִינוּ. הֵן

הם יודו. ויברכו. וישבחו. ויפארו. וישוררו: את שמך מלכנו תמיד: כי כל פה לך יודה. וכל לשון לך תשבח. וכל עין לך תצפה. וכל ברך לך תכרע. וכל קומה לפניך תשתחוה. וכל הלבבות ייראוך. וכל קרב וכליות יזמרו לשמך. כדבר שנאמר כל עצמותי תאמרנה יהוה מי כמוך. מציל עני מחזק ממנו ועני ואביון מגוזלו: שועת עניים אתה תשמע צעקת הדל תקשיב ותושיע: וכתוב רננו צדיקים ביהוה לישרים נאוה תהלה:

בפי	י	שרים	תת	רומם:
ובשפתי	צ	דיקים	תת	ברך:
ובלשון	ח	סידים	תת	קדש:
ובקרב	ק	דושים	תת	הלל:

במקהלות רבבות עמך בית ישראל. שכן חובת כל היצורים לפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו להודות. להלל. לשבח. לפאר. לרומם. להדר ולנצח על כל דברי שירות ותשבחות דוד בן ישי עבדך משיחך: ובכן

ישתבח שמך לעד מלכנו האל המלך הגדול והקדוש בשמים ובארץ. כי לך נאה יהוה אלהינו ואלהי אבותינו לעולם ועד. נ״ל כנסיות ה׳ שיר ושבחה. הלל וזמרה. עז וממשלה נצח. גדלה. וגבורה. תהלה. ותפארת קדשה ומלכות ט״ו ברכות והודאות לשמך הגדול והקדוש. ומעולם ועד עולם אתה אל:

ברוך אתה יהוה מלך גדול ומהלל בתשבחות אל ההודאות אדון הנפלאות בורא כל הנשמות רבון כל המעשים הבוחר בשירי זמרה מלך אל חי העולמים אמן:

יש נוהגים לומר רשות זה לקדיש של יוצר כאן ומפואר :

קוֹל מְהַלֵּל יְגַדֵּל. הַיּוֹם יָשִׁיר חָדָשׁ פִּי יַעֲנֶה. תָּמִיד וְיִתְגַּדַּל. שִׁמְךָ וְיִתְקַדַּשׁ בְּמַחֲנֶה כֻלּוֹ. לְךָ דּוֹרְשֵׁי לִבִּי וְגַם עֵינַי. וּלְזִכְרְךָ כָּל תַּאֲוַת נַפְשִׁי. וְאֶתְּנָה פָּנַי לִדְבִירְךָ וּלְהַר מְרוֹם קָדְשִׁי. חֹרֵב וְגַם סִינָי. וּלְעִירְךָ צִיּוֹן יְפִי מִגְדָּל. שֶׁדְרָה אֲשֶׁר נֶחֱרַשׁ בּוֹ מַעֲנֶה. דַּי גָּדְלְךָ כָּל אִישׁ מִסַּפְּרוֹ יִרְאֶה. כִּי רַב מְאֹד גַּם עִיר וְגַם קַדִּישׁ. אִם עַל כְּרוּב יִדְאֶה. וְיַעֲמוֹד לְהַבִּיט דְּמוּת תַּרְשִׁישׁ. יוּכַל וְלֹא יִרְאֶה. בִּלְתִּי כְּבוֹד נָגְהָךְ אֲבָל יָחִיל. מִבּוֹא בְּתוֹךְ מִקְדָּשׁ וּבָאֵשׁ סְנֶה:

וכעונה ה״פ אמן יכוין אידהנויה נימטריא אמן :

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא (כאן יענה אמן ויכוין אידהנויה) כ' אמן פ' בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵהּ. וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ. וְיַצְמַח פּוּרְקָנֵהּ. וִיקָרֵב מְשִׁיחֵהּ. (אמן ב' ויכוין כדלעיל) בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן (אמן ג' ויכוין כדלעיל ויאמר גם כן עד בעלמא) יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם לְעָלְמֵי עָלְמַיָּא יִתְבָּרַךְ. וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר. וְיִתְרוֹמַם. וְיִתְנַשֵּׂא. וְיִתְהַדָּר. וְיִתְעַלֶּה. וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. (אמן ד' ויכוין כנ״ל) לְעֵלָּא מִן כָּל בִּרְכָתָא. שִׁירָתָא. תֻּשְׁבְּחָתָא. וְנֶחָמָתָא דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן: (אמן ה' ויכוין כדלעיל)

ואומר החזן בָּרְכוּ אֶת יְהוָה הַמְבֹרָךְ. ואומרים הקהל בלחש

יִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר שְׁמוֹ שֶׁל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא רִאשׁוֹן וְהוּא אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדָיו אֵין אֱלֹהִים. יְהִי שֵׁם יְהוָה מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: וּשְׁמוֹ מְרוֹמָם עַל כָּל בְּרָכָה וּתְהִלָּה:

ועונין בקול רם :

בָּרוּךְ נפש יְהוָה רוח הַמְבֹרָךְ נשמה לְעוֹלָם חיה וָעֶד יחידה.

דינים השייכים ליוצר שמע ועמידה

(א) זמן ק״ש כשיכיר האדם את חבירו ברחוק ד' אמות עד רביע היום ואם עבר זמן זה ולא קרא יקרא אותה בברכותיה עד שלישׁ היום אבל אין לו שכר כמו הקורא אותה בזמנה ואם עבר זמן זה ולא קרא יקרא בלא ברכה: (ב) טוב שיכרוך תפילין קודם ק״ש באצבע יד שמאלו ויניח אותה על לבו וכשיגיע לוראיתם אותו יניח בעיניו הכרוכים באצבעו: (ג) צריך שיכוין לבו הרבה בק״ש ובפרט בפ' א' ופס

לא כיון לבו צריך לחזור ולקרות אותו פסוק וכשקוראו יכסה עיניו בידו הימנית כדי שלא ישיח דעתו מקריאתו: (ד) יכוין במלת אחד שהקב"ה יחיד הוא בעולמו ומושל בשמים ובארץ ובד' רוחות העולם: (ה) יקרא קריאת שמע בדקדוקים ובטעמים ויפסיק מעט בין לעולם ועד לואהבת ויתן ריוח בין הדבקים דהיינו בין התיבות שסוף כתחילת התיבות הסמוכות להן וכן יפסיק בין היום לאהבה ובין וחרה לאף ויתיז ז' של תזכרו שלא יהא נראה כאומר תשכרו: (ו) לא יתפלל י"ח במקום גבוה ג' טפחים אם אינו רשות לעצמו והוא ד' אמות על ד' אמות ומוקף מחיצות. (ז) כשמתפלל האדם ראוי שיכניע ראשו למטה ולבו יפנה למעלה אל ה' יתברך ויכוין רגליו זו אצל זו ויכוף ידיו זו על זו הימנית על השמאלית ולא יקח בידו אלא סדור התפלה: (ח) כשיתחיל ברכה א' של י"ח כורע בברוך וזוקף בשם וכן יעשה בסופה ובהודאה תחילה וסוף: (ט) כשגומר תפלתו יפסיע ג' פסיעות לאחריו וראשו כפוף ויאמר עושה שלום וכו' ויעמוד שם עד שיגיע ש"ץ לקדושה או לפחות עד שיתחיל החזרה ואם מתפלל ביחיד יעמוד שם עד זמן שיוכל לילך ד' אמות קודם שיחזור למקומו: (י) אסור לעבור לפני מי שמתפלל י"ח אם לא ברחוק ד' אמות ואם יש אחר שמתפלל אחריו לא יאמר עושה שלום עד שיגמור האחר את תפלתו: (יא) אם כשמתפלל י"ח שומע קדיש או קדושה לא יפסיק לענות אלא ישתוק ויכוין אל מה שאומר השליח צבור דשומע כעונה:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ. עֹשֶׂה שָׁלוֹם וּבוֹרֵא אֶת הַכֹּל. הַכֹּל יוֹדוּךָ וְהַכֹּל יְשַׁבְּחוּךָ. וְהַכֹּל יֹאמְרוּ אֵין קָדוֹשׁ כַּיהוָה. הַכֹּל יְרוֹמְמוּךָ סֶּלָה. יוֹצֵר הַכֹּל. הָאֵל הַפּוֹתֵחַ בְּכָל יוֹם דַּלְתוֹת שַׁעֲרֵי מִזְרָח וּבוֹקֵעַ חַלּוֹנֵי רָקִיעַ. מוֹצִיא חַמָּה מִמְּקוֹמָהּ וּלְבָנָה מִמְּכוֹן שִׁבְתָּהּ וּמֵאִיר לָעוֹלָם כֻּלּוֹ וּלְיוֹשְׁבָיו שֶׁבָּרָא בְּמִדַּת רַחֲמִים. הַמֵּאִיר לָאָרֶץ וְלַדָּרִים עָלֶיהָ בְּרַחֲמִים. וּבְטוּבוֹ מְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית. מָה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ יְהוָה כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ מָלְאָה הָאָרֶץ קִנְיָנֶךָ. הַמֶּלֶךְ הַמְרוֹמָם לְבַדּוֹ מֵאָז. הַמְשֻׁבָּח וְהַמְפֹאָר וְהַמִּתְנַשֵּׂא מִימוֹת עוֹלָם. אֱלֹהֵי עוֹלָם בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים רַחֵם עָלֵינוּ. אֲדוֹן עֻזֵּנוּ. צוּר מִשְׂגַּבֵּנוּ. מָגֵן יִשְׁעֵנוּ. מִשְׂגָּב בַּעֲדֵנוּ: אֵין עֲרוֹךְ לְךָ וְאֵין זוּלָתֶךָ. אֶפֶס בִּלְתְּךָ וּמִי דּוֹמֶה לָּךְ. אֵין עֲרוֹךְ לְךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בָּעוֹלָם הַזֶּה. וְאֵין זוּלָתְךָ מַלְכֵּנוּ לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. אֶפֶס בִּלְתְּךָ גּוֹאֲלֵנוּ לִימוֹת הַמָּשִׁיחַ. וְאֵין דּוֹמֶה לְּךָ מוֹשִׁיעֵנוּ לִתְחִיַּת הַמֵּתִים:

הנה גודל מעלת השבח הגדול הובא בזוה"ק דף קל"ב ע"א וז"ל שבחא דשבח דאינון אתוון רשבחא אל אדון כו' אלין אתוון בחמש חמש תיבין כו' תרין אתוון אחרנין די בסופא (שם) אינון בשית שית תיבין עכ"ל. הביטו שם אל שיעור התיבות ודבר שבמנין הוא חשבון מספרן של התיבות וטעמם ברמז אשר המה מרמזין ומזה יכול האדם להתבונן בשכלו ערך גודל מעלת השבח הזה ולהזהר בהם לומר התיבות במתון גדול ולכוין בהם היטיב עכ"פ פי' המלות וישים בלבו להבין גודל השבח של בוראנו ית"ש ונעשה תקונים גדולים בעולמות העליונים באמירת השבח הזה כמבואר בזוה"ק פרשת ויקהל דף ר"ה ע"ב וז"ל אל אדון כו' ע"ש:

אֵל אָדוֹן עַל כָּל הַמַּעֲשִׂים: בָּרוּךְ וּמְבוֹרָךְ בְּפִי כָּל נְשָׁמָה. גָּדְלוֹ וְטוּבוֹ מָלֵא עוֹלָם. דַּעַת וּתְבוּנָה סוֹבְבִים הוֹדוֹ: הַמִּתְגָּאֶה עַל חַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ. וְנֶהְדָּר בְּכָבוֹד עַל הַמֶּרְכָּבָה: זְכוּת וּמִישׁוֹר לִפְנֵי כִסְאוֹ. חֶסֶד וְרַחֲמִים מָלֵא כְבוֹדוֹ: טוֹבִים מְאוֹרוֹת שֶׁבָּרָא אֱלֹהֵינוּ. יְצָרָם בְּדַעַת בְּבִינָה וּבְהַשְׂכֵּל: כֹּחַ וּגְבוּרָה נָתַן בָּהֶם. לִהְיוֹת מוֹשְׁלִים בְּקֶרֶב תֵּבֵל: מְלֵאִים זִיו וּמְפִיקִים נֹגַהּ. נָאֶה זִיוָם בְּכָל הָעוֹלָם: שְׂמֵחִים בְּצֵאתָם שָׂשִׂים בְּבוֹאָם. עוֹשִׂים בְּאֵימָה רְצוֹן קוֹנֵיהֶם: פְּאֵר וְכָבוֹד נוֹתְנִים לִשְׁמוֹ. צָהֳלָה וְרִנָּה לְזֵכֶר מַלְכוּתוֹ: קָרָא לַשֶּׁמֶשׁ וַיִּזְרַח אוֹר. רָאָה וְהִתְקִין צוּרַת הַלְּבָנָה: שֶׁבַח נוֹתְנִים לוֹ כָּל צְבָא מָרוֹם. תִּפְאֶרֶת וּגְדֻלָּה שְׂרָפִים וְאוֹפַנִּים וְחַיּוֹת (נ"א וְאוֹפַנֵּי) הַקֹּדֶשׁ:

ביום טוב כשחל בחול מדלגין עד סמך

לָאֵל אֲשֶׁר שָׁבַת מִכָּל הַמַּעֲשִׂים. וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי נִתְעַלָּה וְיָשַׁב עַל כִּסֵּא כְבוֹדוֹ. תִּפְאֶרֶת עָטָה לְיוֹם הַמְּנוּחָה

פירוש מלוקט

גדלו וטובו מלא עולם. דעת ותבונה סובבים הודו. כ' בס' אור כשלמה וז"ל: יראה אין ריקות בעולם בלא יהיה מלא מגודל טובו וחסדו. ואם כי עינינו הפע ואין אנו רואים את חסדו בכל מקום. כי יפלא בעינינו שעל זה או זה פגעה מדת הדין. הלא זאת מעשה חסרון החכמה אשר בנו. אבל חכמתו גדלה וידיעתו מקפת. והוא הוא היודע והוא הוא הדעת המסבב את הדבר. ואין אתנו יודע עד מה. ת"א דעת ותבונה סובבים אותו. ונכון. עכ"ל: יצרם בדעת בבינה ובהשכל. כי הם יודעים בוראם ומבינים למה בראם ומשכילים בתנועתם ועושים רצון קוניהם: קרא לשמש ויזרח אור. ר"ל כשברא השמש ברא בו עיקר האור: ראה והתקין צורת הלבנה. פי' כשקרא לשמש וראה שיבאו בני אדם לטעות אחריו לעבדו אז התקין צורת הלבנה כדי שימנעו מלטעות אחריו כי יראו שהם שנים כדאיתא בירושלמי. ואמר צורת הלבנה ולא אמר אור הלבנה כי הלבנה הוא גוף שחור (ונקראת לבנה ע"ד סגי נהור) אין לה אורה אלא מה שמקבלת מאור השמש ולפיכך אורה נוסף וחסר כפי התקרבה אל השמש והתרחקה ממנה:

לאל אשר שבת. נקשר להקודם כלומר למי ניתן השבח הזה לאל אשר שבת וכו' לכן אין להפסיק בינים בהפסק גדול: וישב על כסא כבודו. זהו דרך משל מה שהאוזן יכולה לשמוע: שספרם

עוֹנֶג קָרָא לְיוֹם הַשַּׁבָּת. זֶה שִׁיר שֶׁבַח שֶׁל יוֹם הַשְּׁבִיעִי שֶׁבּוֹ שָׁבַת אֵל מִכָּל מְלַאכְתּוֹ. וְיוֹם הַשְּׁבִיעִי מְשַׁבֵּחַ וְאוֹמֵר מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת. לְפִיכָךְ יְפָאֲרוּ לָאֵל כָּל יְצוּרָיו שֶׁבַח יְקָר וּגְדוּלָּה וְכָבוֹד. יִתְּנוּ לַמֶּלֶךְ יוֹצֵר כֹּל. הַמַּנְחִיל מְנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּיוֹם שַׁבַּת קֹדֶשׁ: ע"כ מדלגין

שִׁמְךָ יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ יִתְקַדַּשׁ. וְזִכְרְךָ יִתְפָּאַר מַלְכֵּנוּ בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת. עַל כָּל שֶׁבַח מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ. וְעַל מְאוֹרֵי אוֹר שֶׁיָּצַרְתָּ הֵמָּה יְפָאֲרוּךָ סֶּלָה:

תִּתְבָּרַךְ לָנֶצַח צוּרֵנוּ. מַלְכֵּנוּ. וְגוֹאֲלֵנוּ. בּוֹרֵא קְדוֹשִׁים יִשְׁתַּבַּח שִׁמְךָ לָעַד מַלְכֵּנוּ יוֹצֵר (ר"ת מו"ס מסס נ"נ) מְשָׁרְתִים. וַאֲשֶׁר מְשָׁרְתָיו כֻּלָּם עוֹמְדִים בְּרוּם עוֹלָם. וּמַשְׁמִיעִים בְּיִרְאָה יַחַד בְּקוֹל דִּבְרֵי אֱלֹהִים חַיִּים וּמֶלֶךְ עוֹלָם. כֻּלָּם אֲהוּבִים. כֻּלָּם בְּרוּרִים. כֻּלָּם גִּבּוֹרִים. (ר"ת סס אב"ג) כֻּלָּם קְדוֹשִׁים. כֻּלָּם עוֹשִׂים בְּאֵימָה (ר"ת ע"ב) וּבְיִרְאָה רְצוֹן קוֹנֵיהֶם. וְכֻלָּם פּוֹתְחִים אֶת פִּיהֶם בִּקְדֻשָּׁה. וּבְטָהֳרָה. בְּשִׁירָה. וּבְזִמְרָה. מְבָרְכִין מְשַׁבְּחִין. מְפָאֲרִין. וּמַקְדִּישִׁין. וּמַעֲרִיצִין. וּמַמְלִיכִין: אֶת שֵׁם הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא (ויכוין כי ר"ת חמשה תיבות אלו האל המלך הגדול הגבור והנורא בגי' כ"ג כמספר שם סוי"ס ברוך הוא) קָדוֹשׁ הוּא. וְכֻלָּם מְקַבְּלִים עֲלֵיהֶם עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם זֶה מִזֶּה. וְנוֹתְנִים רְשׁוּת זֶה לָזֶה. לְהַקְדִּישׁ לְיוֹצְרָם בְּנַחַת רוּחַ. בְּשָׂפָה בְרוּרָה וּבִנְעִימָה קְדוֹשָׁה כֻּלָּם כְּאֶחָד. עוֹנִים בְּאֵימָה. וְאוֹמְרִים בְּיִרְאָה קָדוֹשׁ. קָדוֹשׁ. קָדוֹשׁ. יְהֹוָה צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: וְהָאוֹפַנִּים

פירוש מלוקט

פטה. רמז שאין בגדי שבת דומין לשל חול: עונג קרא. כלומר כשם שצריך לכבד שבת במלבושים כך צריך לכבדו במאכל ובמשתה: זה שבח של יום השביעי. מה שלוה לענגו במלבוש ובמאכל שהוא מודיע לעולם שבו שבת אל מכל מלאכתו: ויום השביעי. כלומר שהשבת היא שאמרה זה המזמור (ודוד המלך ידע זה בדרך נבואה) או שדוד עשאו ע"ש כאלו היא מדברת ואומרת כך: לפיכך. וגו' ואם המנחה עונש פגשן לישראל: ס"ג (לפי הכלשון): לפיכך. תשבח ילמדי כל יצוריו לשבח [illegible]

וְחַיּוֹת הַקּוֹדֶשׁ בְּרַעַשׁ גָּדוֹל מִתְנַשְּׂאִים (לְעֻמַּת הַשְּׂרָפִים) לְעֻמָּתָם מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים. בָּרוּךְ כְּבוֹד יְהוָֹה מִמְּקוֹמוֹ:

לָאֵל בָּרוּךְ נְעִימוֹת יִתֵּנוּ. לְמֶלֶךְ אֵל חַי וְקַיָּם זְמִירוֹת יֹאמֵרוּ וְתִשְׁבָּחוֹת יַשְׁמִיעוּ. כִּי הוּא לְבַדּוֹ מָרוֹם וְקָדוֹשׁ. פּוֹעֵל גְּבוּרוֹת. עוֹשֶׂה חֲדָשׁוֹת. בַּעַל מִלְחָמוֹת. זוֹרֵעַ צְדָקוֹת. מַצְמִיחַ יְשׁוּעוֹת. בּוֹרֵא רְפוּאוֹת. נוֹרָא תְהִלּוֹת. אֲדוֹן הַנִּפְלָאוֹת. הַמְחַדֵּשׁ בְּטוּבוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית. כָּאָמוּר לְעֹשֵׂה אוֹרִים גְּדוֹלִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ. (אין אומר וְהִתְקִין מְאוֹרוֹת מִשְּׂמַח עוֹלָמוֹ אֲשֶׁר בָּרָא):

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָֹה יוֹצֵר הַמְּאוֹרוֹת:

אַהֲבַת עוֹלָם אֲהַבְתָּנוּ ר"ת נ"י ע"כ יְהוָֹה אֱלֹהֵינוּ חֶמְלָה גְדוֹלָה וִיתֵרָה חָמַלְתָּ עָלֵינוּ אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ בַּעֲבוּר שִׁמְךָ הַגָּדוֹל וּבַעֲבוּר אֲבוֹתֵינוּ שֶׁבָּטְחוּ בְךָ. וַתְּלַמְּדֵמוֹ חֻקֵּי חַיִּים לַעֲשׂוֹת (חֻקֵּי) רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם. כֵּן תְּחָנֵּנוּ אָבִינוּ אָב הָרַחֲמָן. הַמְרַחֵם רַחֵם נָא עָלֵינוּ וְתֵן בְּלִבֵּנוּ בִּינָה לְהָבִין. לְהַשְׂכִּיל. לִשְׁמוֹעַ. לִלְמוֹד. וּלְלַמֵּד. לִשְׁמוֹר. וְלַעֲשׂוֹת. וּלְקַיֵּם אֶת כָּל דִּבְרֵי תַלְמוּד תּוֹרָתְךָ בְּאַהֲבָה: וְהָאֵר עֵינֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ. וְדַבֵּק לִבֵּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ. וְיַחֵד לְבָבֵנוּ לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה אֶת שְׁמֶךָ. לְמַעַן לֹא נֵבוֹשׁ וְלֹא נִכָּלֵם וְלֹא נִכָּשֵׁל לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי בְשֵׁם קָדְשְׁךָ הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא בָּטָחְנוּ. נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בִּישׁוּעָתֶךָ: וְרַחֲמֶיךָ יְהוָֹה אֱלֹהֵינוּ וַחֲסָדֶיךָ הָרַבִּים אַל יַעַזְבוּנוּ נֶצַח סֶלָה וָעֶד. מַהֵר וְהָבֵא עָלֵינוּ בְּרָכָה וְשָׁלוֹם כאן יאחוז בד' ציציות ויהיו מקובצים בידו השמאלית על לבו עד שמגיע לודבריו חיים וכו' מְהֵרָה מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת כָּל

פירוש מלוקט

המלה גדולה ויתירה. לא נלקחנו ונכשל לנצח: שבטחו בך. שעמדו בנסיונות רבות ולמסות. פ"ע תלאו שם בעיניך ולמדתם חוקי חיים לאחיים: כן תחננו. תחנם חנם אע"פי שאין בנו זכות [illegible] יעמוד לנו. [illegible] ועגבנו שם המגוסף [illegible]:

הָאָרֶץ וּשְׁבוֹר עוֹל הַגּוֹיִם מֵעַל צַוָּארֵנוּ וְהוֹלִיכֵנוּ מְהֵרָה קוֹמְמִיּוּת לְאַרְצֵנוּ. כִּי אֵל פּוֹעֵל יְשׁוּעוֹת אָתָּה וּבָנוּ בָחַרְתָּ מִכָּל עַם וְלָשׁוֹן וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ (יכוין מ"ע לזכור מעמד הר סיני) לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל (יזכיר למחות זכר עמלק שבעבורו אין השם גדול ושלם) בְּאַהֲבָה לְהוֹדוֹת לְךָ (יזכור מעשה מרים שהפה נבראת להודו' להש"י ולא לדבר לשון הרע) וּלְיַחֶדְךָ. וּלְיִרְאָה וּלְאַהֲבָה אֶת שְׁמֶךָ: בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה:

(וקודם פרשה זו יחשוב במחשבתו)

אני מכוון לקיים בזה מ"ע של אהבת השם. ואני מכוון לכלול א"ע עם אותם המוסרים א"ע ע"י קידוש השם ית"ש. מעה"ח

חייב אדם לקבל עליו מלות יחוד השם ברוך הוא באהבה שלימה ויזהר לקרות בכוונה גדולה ויאריך באחד כדי להמליכו בשמים ובארץ ובד' רוחות העולם ומוסר נפשו ונשמתו על קדושת שמו. ויתיז הד' של אחד שלא יהא נשמע כרי"ש ח"ו. ור"ת של שמע "שאו "מרום "עיניכם. ולהיפך "עול "מלכות "שמים. וישים על לבו אם עבר איזה מעשרת הדברות הרמוזי' בו כמבואר למעלה יתחרט ויקבל שלא לעבור עוד. ויסגור עיניו ביד ימין. ויכוין שם ע"ב הכל היה הוה ויהיה:

יכוין אדון הכל יוד. הי. ויו. הי. היה הוה ויהיה

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ אנכי ה' יְהֹוָה ו׳ אֶחָד:

לא יהיה לך אלהים אחרים:

ואומרים בלחש בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: ע"כ

צריך להפסיק בין עול מלכות שמים לעול מלות:

וְאָהַבְתָּ לא תשא אֵת יְהֹוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לְבָבְךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ וּבְכָל־מְאֹדֶךָ: וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם עַל־לְבָבֶךָ: וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ וְדִבַּרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ: וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל־יָדֶךָ וְהָיוּ לְטֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ: לא תחמוד וּכְתַבְתָּם עַל־מְזֻזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ:

פירוש מלוקט

באהבה. לא ע"מ לקבל פרס או להשכילם כבוד וקנין מדומה: ויחד לבבנו. כמש"ה בכל לבבך בשני יצריך: למען לא נבוש. אז לא נבוש בעוה"ב ככתוב ולא יבושו עמי לעולם: המוסר כו' באהבה. שנא' כי לא מרובכם וגו' חשק ה' בכם כי מאהבת ה':

וְהָיָה אִם־שָׁמֹעַ תִּשְׁמְעוּ אֶל־מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה
אֶתְכֶם הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת־יְהֹוָה אֱלֹהֵיכֶם וּלְעָבְדוֹ
בְּכָל־לְבַבְכֶם וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם: וְנָתַתִּי מְטַר־אַרְצְכֶם בְּעִתּוֹ
יוֹרֶה וּמַלְקוֹשׁ לא תגנוב וְאָסַפְתָּ דְגָנֶךָ וְתִירשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ:
וְנָתַתִּי עֵשֶׂב בְּשָׂדְךָ לִבְהֶמְתֶּךָ וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ: הִשָּׁמְרוּ
לָכֶם פֶּן־יִפְתֶּה לְבַבְכֶם וְסַרְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים
וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם: וְחָרָה יפסיק מעט אַף־יְהֹוָה בָּכֶם וְעָצַר
אֶת־הַשָּׁמַיִם וְלֹא־יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת־יְבוּלָהּ
לא תרצח וַאֲבַדְתֶּם מְהֵרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יְהֹוָה
נֹתֵן לָכֶם: וְשַׂמְתֶּם אֶת־דְּבָרַי אֵלֶּה עַל־לְבַבְכֶם וְעַל־
נַפְשְׁכֶם וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל־יֶדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת בֵּין
עֵינֵיכֶם: וְלִמַּדְתֶּם אֹתָם אֶת־בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם בְּשִׁבְתְּךָ
בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ: וּכְתַבְתָּם עַל־
מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ: כבד את אביך לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וִימֵי
בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהֹוָה לַאֲבֹתֵיכֶם לָתֵת
לָהֶם כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל־הָאָרֶץ:

וַיֹּאמֶר יְהֹוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת עַל־כַּנְפֵי בִגְדֵיהֶם
לְדֹרֹתָם וְנָתְנוּ עַל־צִיצִת הַכָּנָף פְּתִיל תְּכֵלֶת: וְהָיָה לָכֶם
לְצִיצִת וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת־כָּל־מִצְוֹת יְהֹוָה וַעֲשִׂיתֶם
אֹתָם לא תנאף וְלֹא־תָתוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם
אֲשֶׁר־אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם: זכור את יום השבת לְמַעַן תִּזְכְּרוּ
וַעֲשִׂיתֶם אֶת־כָּל־מִצְוֹתָי וִהְיִיתֶם קְדשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם: אֲנִי
יְהֹוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לִהְיוֹת
לָכֶם לֵאלֹהִים לא תענה ברעך אֲנִי יְהֹוָה אֱלֹהֵיכֶם:

פסוק שמע ישראל ופסוק ברוך שם הם י"ב תיבות. ואהבת עד ובשעריך מ"ב תיבות. והיה עד ושמתם ע"ב תיבות. ושמתם דברי אלה עד על הארץ נ' תיבות. ויאמר עד אלהיכם ע"ב תיבות חסר ג'. נמצא שיש בקריאת שמע רמ"ח תיבות חסר

ג' ואחר שליח צבור יְהֹוָה אֱלֹהֵיכֶם אֱמֶת ומשלים רמ"ח תיבות כמנין אברים של אדם המשועבדים כלם לעבודת הבורא יתברך שמו. וישמעם מפי הש"ץ וישתוק:

אֱמֶת. וְיַצִּיב. וְנָכוֹן. וְקַיָּם. וְיָשָׁר. וְנֶאֱמָן. וְאָהוּב. וְחָבִיב. וְנֶחְמָד. וְנָעִים. וְנוֹרָא. וְאַדִּיר. וּמְתֻקָּן. וּמְקֻבָּל וְטוֹב. וְיָפֶה. הַדָּבָר הַזֶּה עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד: אֱמֶת אֱלֹהֵי עוֹלָם. מַלְכֵּנוּ. צוּר יַעֲקֹב מָגֵן יִשְׁעֵנוּ לְדֹר וָדֹר הוּא קַיָּם וּשְׁמוֹ קַיָּם וְכִסְאוֹ נָכוֹן וּמַלְכוּתוֹ וֶאֱמוּנָתוֹ לָעַד קַיָּמֶת: וּדְבָרָיו חָיִים וְקַיָּמִים וְנֶאֱמָנִים וְנֶחֱמָדִים לָעַד וּלְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים. (כאן ישלשל הציציות ויניחם מידיו) עַל אֲבוֹתֵינוּ. עָלֵינוּ וְעַל בָּנֵינוּ. וְעַל דּוֹרוֹתֵינוּ. וְעַל כָּל־דּוֹרוֹת זֶרַע יִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ. עַל הָרִאשׁוֹנִים וְעַל הָאַחֲרוֹנִים דָּבָר טוֹב וְקַיָּם. בֶּאֱמֶת וּבֶאֱמוּנָה חוֹק וְלֹא יַעֲבוֹר. אֱמֶת שֶׁאַתָּה הוּא יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. מַלְכֵּנוּ מֶלֶךְ אֲבוֹתֵינוּ. גּוֹאֲלֵנוּ גֹּאֵל אֲבוֹתֵינוּ צוּרֵנוּ צוּר יְשׁוּעָתֵנוּ פּוֹדֵנוּ וּמַצִּילֵנוּ מֵעוֹלָם הוּא שְׁמֶךָ וְאֵין לָנוּ עוֹד אֱלֹהִים זוּלָתְךָ סֶלָה:

עֶזְרַת ג' מיכאל מלכיאל שכדיאל אֲבוֹתֵינוּ אַתָּה ר"ת ג' ע"ב הוּא מֵעוֹלָם מָגֵן וּמוֹשִׁיעַ לָהֶם וְלִבְנֵיהֶם אַחֲרֵיהֶם בְּכָל דּוֹר וָדוֹר בְּרוּם עוֹלָם מוֹשָׁבֶךָ וּמִשְׁפָּטֶיךָ וְצִדְקָתְךָ עַד אַפְסֵי אָרֶץ: אֱמֶת אַשְׁרֵי אִישׁ שֶׁיִּשְׁמַע לְמִצְוֹתֶיךָ וְתוֹרָתְךָ וּדְבָרְךָ יָשִׂים עַל לִבּוֹ: אֱמֶת שֶׁאַתָּה הוּא אָדוֹן לְעַמֶּךָ וּמֶלֶךְ גִּבּוֹר לָרִיב רִיבָם לְאָבוֹת וּבָנִים: אֱמֶת אַתָּה הוּא רִאשׁוֹן וְאַתָּה הוּא אַחֲרוֹן. וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ: אֱמֶת מִמִּצְרַיִם גְּאַלְתָּנוּ יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ מִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ כָּל בְּכוֹרֵיהֶם הָרָגְתָּ. וּבְכוֹרְךָ יִשְׂרָאֵל גָּאַלְתָּ. וְיַם סוּף לָהֶם בָּקַעְתָּ. וְזֵדִים טִבַּעְתָּ. וִידִידִים עָבְרוּ יָם. וַיְכַסּוּ מַיִם צָרֵיהֶם אֶחָד מֵהֶם לֹא נוֹתָר: עַל זֹאת שִׁבְּחוּ אֲהוּבִים וְרוֹמְמוּ לָאֵל. וְנָתְנוּ יְדִידִים זְמִירוֹת שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת

לַמֶּלֶךְ אֵל חַי וְקַיָּם: רָם וְנִשָּׂא גָּדוֹל (גִּבּוֹר) וְנוֹרָא. מַשְׁפִּיל גֵּאִים עֲדֵי אָרֶץ. מַגְבִּיהַּ שְׁפָלִים עַד מָרוֹם. מוֹצִיא אֲסִירִים. פּוֹדֶה עֲנָוִים. עוֹזֵר דַּלִּים. יכוין לעשות עצמו עני וככה רוח וחרד על הסכינה שהיא בגלות הָעוֹנֶה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּעֵת שַׁוְּעָם אֵלָיו: תְּהִלּוֹת לְאֵל עֶלְיוֹן גּוֹאֲלָם בָּרוּךְ הוּא וּמְבֹרָךְ. מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְךָ עָנוּ שִׁירָה בְּשִׂמְחָה רַבָּה. וְאָמְרוּ כֻלָּם: מִי כָמֹכָה בָּאֵלִים יְהוָה מִי כָּמֹכָה נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ. נוֹרָא תְהִלֹּת עֹשֵׂה פֶלֶא: שִׁירָה חֲדָשָׁה שִׁבְּחוּ גְאוּלִים לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל עַל שְׂפַת הַיָּם יַחַד כֻּלָּם הוֹדוּ וְהִמְלִיכוּ וְאָמְרוּ: יְהוָה יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד: וְנֶאֱמַר גֹּאֲלֵנוּ יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה גָּאַל יִשְׂרָאֵל:

דינים לחזרת שליח צבור התפלה

(א) **אסור** לדבר בזמן שהש"ץ חוזר תפלתו אלא יעמוד וישתוק ויכוין אל ברכותיו לענות אחר כל ברכה וברכה: (ב) לא יענה אמן עד שיסיים הש"צ את ברכתו וכשעונה אמן יחתוך יפה הנו"ן אך לא יותר מדאי: (ג) לא יענה אמן אם אינו יודע איזה ברכה אמרו אבל אם לא שמע הברכה אלא שמע שהצבור עונית ויודע איזו ברכה בכך יענה עמהם: (ד) העונה אמן לא יגביה קולו יותר מהמברך: (ה) כשאומר הש"צ הקדושה לא יאמרנה עמו אלא ישתוק ויכוין עד שיגיע לקק"ק: (ו) כשמגיע ש"צ למודים ישוח עמו ויאמר מודים דרבנן וכן יעשה בסופו ויאמר ברוך אל ההודאות: (ז) כשאומר ש"ץ ברכת כהנים יענה כן יהיה רצון אחר כל פסוק ופסוק ולא יענה אמן לפי שאין עונים אמן אלא כשהכהנים נושאים את כפיהם:

ועומד ומשייר שתי רגליו כאחת. ושוחה ראשו בברוך וזוקף במלת ה'. וחסו ה' זוקף כפופים:

צריך לסמוך גאולה לתפלה בלי הפסק כלל ויפסיע שלש פסיעות לפניו ויכוין רגליו זו אצל זו כאלו אינם אלא רגל אחת להדמות למלאכים. וכאילו רגליו אסורות וכן ידיו זו על גב זו על לבו. ימין על שמאל כאלו הם קשורים. כעבד לפני רבו. בהכנעה באימה ביראה ובפחד. ואומר מתוך הספר או בעינים סגורות. ויזהר שלא להשמיע קולו בתפלתו ככתוב בזהר בפ' ויגש ולא ישתחוה בשום ברכה אלא בתחלה וסוף באבות ובהודאה. ובחזרת העמידה יזהר שלא להסיח כלל אלא ישתוק ויענה אמן בברכות ש"ץ. ויכוין בלבד שם זה בכל הברכות וד' אותיות מהשם עלמו בכל פעם שהוא כורע כאשר סדרתי:

אדון הכל יאהדונהי. היה הוה ויהיה

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה (יא) אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֱלֹהֵי אַבְרָהָם. אֱלֹהֵי יִצְחָק. וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר

הנורא. אל עליון. גומל חסדים טובים קנה הכל. וזוכר חסדי אבות. ומביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה: מלך עוזר ומושיע ומגן. ברוך אתה יהוה (הד) מגן אברהם:

אתה גבור לעולם אדני. מחיה מתים אתה רב להושיע. ומוריד הטל:

בליל שמחת תורה ובליל א' של פסח אומרים (משיב הרוח ומוריד הגשם)

מכלכל חיים בחסד. מחיה מתים ברחמים רבים. סומך נופלים ורופא חולים ומתיר אסורים. ומקיים אמונתו לישני עפר. מי כמוך בעל גבורות ומי דומה לך. מלך ממית ומחיה ומצמיח ישועה:

ונאמן אתה להחיות מתים: ברוך אתה יהוה מחיה המתים:

נקדישך ונעריצך. כנעם שיח סוד שרפי קדש (אומר בניגון) המשלשים לך קדשה. וכן כתוב על יד נביאך. וקרא זה אל זה ואמר. קדוש קדוש קדוש יהוה צבאות מלא כל הארץ כבודו: לעמתם משבחים ואומרים: ברוך כבוד יהוה ממקומו: ובדברי קדשך כתוב לאמר: ימלוך יהוה לעולם אלהיך ציון לדר ודר הללויה: ע"כ

בחזרת התפלה שליח צבור אומר:

אתה קדוש ושמך קדוש וקדושים בכל יום יהללוך סלה: ברוך אתה יהוה האל הקדוש:

אתה בחרתנו מכל העמים אהבת אותנו ורצית בנו ורוממתנו מכל הלשונות וקדשתנו במצותיך. וקרבתנו מלכנו לעבודתך ושמך הגדול והקדוש עלינו קראת:

ותתן לנו יהוה אלהינו באהבה (בשבת שבתות למנוחה ו) מועדים לשמחה חגים וזמנים לששון את יום (בשבת השבת הזה. ואת יום)

לסוכות חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה. וְאֶת יוֹם טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה. זְמַן שִׂמְחָתֵנוּ:

לשמיני עצרת שְׁמִינִי חַג עֲצֶרֶת הַזֶּה. וְאֶת יוֹם טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה זְמַן שִׂמְחָתֵנוּ:

לפסח חַג הַמַּצּוֹת הַזֶּה וְאֶת יוֹם טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה. זְמַן חֵרוּתֵנוּ:

לשבועות חַג הַשָּׁבֻעוֹת הַזֶּה. וְאֶת יוֹם טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה. זְמַן מַתַּן תּוֹרָתֵנוּ: בְּאַהֲבָה מִקְרָא קֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וְיָבֹא יַגִּיעַ יֵרָאֶה וְיֵרָצֶה יִשָּׁמַע יִפָּקֵד וְיִזָּכֵר. זִכְרוֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִירָךְ וְזִכְרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדָּךְ וְזִכְרוֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ. לִפְלֵטָה לְטוֹבָה לְחֵן לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים בְּיוֹם השבת הזה וּבְיוֹם לסוכות חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה לשמיני עצרת שְׁמִינִי חַג הָעֲצֶרֶת הַזֶּה. לפסח חַג הַמַּצּוֹת הַזֶּה. לשבועות חַג הַשָּׁבֻעוֹת הַזֶּה.

וּבְיוֹם טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה לְרַחֵם בּוֹ עָלֵינוּ וּלְהוֹשִׁיעֵנוּ. זָכְרֵנוּ יְהוָֹה אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה. וּפָקְדֵנוּ בוֹ לִבְרָכָה וְהוֹשִׁיעֵנוּ בוֹ לְחַיִּים טוֹבִים. בִּדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים. חוּס וְחָנֵּנוּ וַחֲמוֹל וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ. כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה:

וְהַשִּׂיאֵנוּ יְהוָֹה אֱלֹהֵינוּ אֶת בִּרְכַּת מוֹעֲדֶיךָ. לְחַיִּים בְּשִׂמְחָה וּבְשָׁלוֹם. כַּאֲשֶׁר רָצִיתָ. וְאָמַרְתָּ לְבָרְכֵנוּ. כֵּן תְּבָרְכֵנוּ סֶלָה. קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ שִׂים חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ. שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבָךְ שַׂמַּח נַפְשֵׁנוּ בִּישׁוּעָתָךְ. וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת. וְהַנְחִילֵנוּ יְהוָֹה אֱלֹהֵינוּ באהבה וברצון בְּשִׂמְחָה וּבְשָׂשׂוֹן שבתות ו מוֹעֲדֵי קָדְשֶׁךָ וְיִשְׂמְחוּ בְךָ כָּל

ישראל מקדשי שמך: ברוך אתה יהוה מקדש השבת ו ישראל והזמנים:

רצה יהוה אלהינו בעמך ישראל ולתפלתם שעה, והשב העבודה לדביר ביתך. ואשי ישראל ותפלתם מהרה באהבה תקבל ברצון. ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך:

ואתה ברחמיך הרבים תחפוץ בנו ותרצנו. ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים. ברוך אתה יהוה המחזיר שכינתו לציון:

מודים אנחנו לך. שאתה הוא יהוה (וג) אלהינו ואלהי אבותינו לעולם ועד. צורנו צור חיינו ומגן ישענו אתה הוא לדר ודר. נודה לך ונספר תהלתך על חיינו המסורים בידך ועל נשמותינו הפקודות לך. ועל נסיך שבכל יום עמנו ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת ערב ובקר וצהרים. הטוב כי לא כלו רחמיך. המרחם כי לא תמו חסדיך. כי מעולם קוינו לך:

מודים דרבנן

מודים אנחנו לך שאתה הוא יהוה אלהינו ואלהי אבותינו. אלהי כל בשר יוצרנו יוצר בראשית ברכות והודאות לשמך הגדול והקדוש. על שהחייתנו. וקימתנו. כן תחינו. ותקימנו. ותאסוף גליותינו לחצרות קדשך. לשמור חקיך. ולעשות רצונך ולעבדך בלבב שלם על שאנו מודים לך ברוך אל ההודאות:

ועל כלם יתברך ויתרומם ויתנשא תמיד שמך מלכנו לעולם ועד: וכל החיים יודוך סלה.

ויהללו ויברכו את שמך הגדול באמת לעולם כי טוב האל ישועתנו ועזרתנו סלה האל הטוב. ברוך אתה יהוה (הי) הטוב שמך ולך נאה להודות:

ואם אין כהנים אומר הש"ץ:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ בָּרְכֵנוּ בַבְּרָכָה הַמְשֻׁלֶּשֶׁת בַּתּוֹרָה הַכְּתוּבָה עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ הָאֲמוּרָה מִפִּי אַהֲרֹן וּבָנָיו כֹּהֲנִים. עַם קְדוֹשֶׁיךָ כָּאָמוּר: יְבָרֶכְךָ יְהוָה וְיִשְׁמְרֶךָ: יָאֵר יְהוָה פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ: יִשָּׂא יְהוָה פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם: וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲנִי אֲבָרְכֵם: ע"כ

שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה. חַיִּים חֵן וָחֶסֶד. צְדָקָה וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל־יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ. וּבָרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ. כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ תּוֹרָה וְחַיִּים. אַהֲבָה וָחֶסֶד. צְדָקָה וְרַחֲמִים. בְּרָכָה וְשָׁלוֹם. וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרְכֵנוּ וּלְבָרֵךְ אֶת כָּל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּרוֹב עֹז וְשָׁלוֹם:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם אָמֵן:

יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

אֱלֹהַי נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע. וּשְׂפָתוֹתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה. וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדּוֹם. וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה. פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ. וְאַחֲרֵי מִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי וְכָל הַקָּמִים עָלַי לְרָעָה. מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחְשְׁבֹתָם. יִהְיוּ כְּמֹץ לִפְנֵי רוּחַ וּמַלְאַךְ יְהוָה דּוֹחֶה: עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ: לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו. הוּא בְרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

הרואה חלום ונפשו עגומה יאמר בעת נשיאת כפים:

רבונו שֶׁל עוֹלָם אֲנִי שֶׁלָּךְ וַחֲלוֹמוֹתַי שֶׁלָּךְ. חֲלוֹם חָלַמְתִּי וְאֵינִי יוֹדֵעַ מָה הוּא. בֵּין שֶׁחָלַמְתִּי אֲנִי לְעַצְמִי וּבֵין שֶׁחָלְמוּ לִי אֲחֵרִים. אִם טוֹבִים הֵם חַזְּקֵם וְאַמְּצֵם כַּחֲלוֹמוֹתָיו שֶׁל יוֹסֵף הַצַּדִּיק וְאִם צְרִיכִים רְפוּאָה רְפָאֵם כְּמֵי מָרָה עַל יְדֵי מֹשֶׁה רַבֵּינוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם וּכְמֵי יְרִיחוֹ עַל יְדֵי אֱלִישָׁע וּכְנַעֲמָן מִצָּרַעְתּוֹ וּכְחִזְקִיָּהוּ מֵחָלְיוֹ. וּכְשֵׁם שֶׁהָפַכְתָּ קִלְלַת בִּלְעָם בֶּן בְּעוֹר מֵרָעָה לְטוֹבָה כֵּן תַּהֲפוֹךְ לִי כָּל חֲלוֹמוֹתַי לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה. וְתִרְצֵנִי בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים:

יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי:

תפלה זאת לאומרה בשעה שהכהנים עולין לדוכן קודם שמסיימין שלום והיא מתוקנת על שם כ"ב היוצא משלשה פסוקים של ברכת כהנים:

יהי רצון מלפניך יהוה אלהי ואלהי אבותי שתעשה למען קדושת רחמיך וגודל חסדיך הפשוטים ולמען טהרת שמך הגדול הגבור והנורא בן עשרים ושתים אותיות היוצא מפסוקים של ברכת כהנים (אנק"תם פס"תם פספ"סים דיונ"סים) האמורה מפי אהרן ובניו קדושיך שתהיה קרוב לי בקראי לך ותשמע תפלתי נאק"תי ואנק"תי תמיד כשם ששמעת אנק"ת יעקב תמימך הנקרא איש תם. ותתן לי מזונותי ופרנסתי בריוח ולא בצמצום מתחת ידך הרחבה כשם שנתת פס"ת לחם לאכול ובגד ללבוש ליעקב אבינו הנקרא איש תם. ותתנני לאהבה ולחן ולחסד בעיניך ובעיני כל רואינו. ויהיו דברי נשמעין לעבודתך כשם שנתת את יוסף צדיקך בשעה שהלבישו אביו כתונת פסי"ם להן ולחסד ולרחמים בעיניך ובעיני כל רואיו. ותעשה עמי נפלאות ונסי"ם ולטובה אות. ותצליחני בדרכי. ותתן בלבי בינה להבין ולהשכיל ולקים את כל דברי תלמוד תורתך וסודותיך. ותצילני משגיאות. ותטהר רעיוני ולבי לעבודתך. ותברך ימי ושנותי. (מאכסיצום דיכלן וימי אבי ואמי) (נוס קאזאדום דיכאן וימי אשתי ובני ובנותי) בטוב ובנעימים ברב עז ושלום אמן סלה:

עניני מועד משל"ה

אמר המביא לביה"ד כדי לחבר נפרדים. יחדיו יהיו תמים וצמודים. בחרתי משל"ה הקדוש דברים נחמדים. כפרים עם נרדים. כיצד יתנהג אדם במועדים, במאכל ובמשקה ובבגדים. ובלשון למודים. וז"ל.

אמר שהמע"ה (בספר קהלת) לך אכול בשמחה לחמך ושתה בלב טוב יינך כי כבר רצה האלהים את מעשיך. ידוע כי יש בכתות בני אדם דעות חלוקות בעבודת הש"י מהם מסגפין עצמם ואינם רוצים להנות מן הדברים הגופניים ופורשין עצמן מהן מכל וכל. וזה אינו דרך ישרה. כי אין זה כוונת הבורא ית' כי לא לתוהו בראה אלא לשבת יצרה. ויש כת אחרת עושה בהיפך שהולכין אחר ההנאות ומשליכין עבודת ית' אחרי גיום וזו פחותה מן הראשונה. אבל הנראה מתורתנו הקדושה

7

ומדברי חז"ל ללכת בדרכי המיצוע כי הש"י הרכיב הנשמה העליונה רוחנית בגוף השפל ובעבור שיחיו שניהם יחדיו ויש לכל אחד לתת חלקו לכל אחד ואחד חלק לנשמה בעבודת השם לבא להתפלל ולשמוע דברי התורה ולקיים המצות. וחלק לגוף אכילה ושתייה מן המותר לפיהו ושאר דברים שהגוף נהנה מהם. ומי שאינו הולך בדרך זה מבטל כוונת הבריאה. וזהו כוונת הפסוק שהתחלנו לך אכול בשמחה לחמך וגומר שיאכל אדם מן הדברים המותרים וזהו לחמך ויינך ממה שחננו השם לא מעושק וגזל ויהנה מהם כפי הצורך והסתפקות. וכ"ש בזמן המועדות שבהן מצוה מן התורה שיאכל אדם בשמחה ילכן אמר לך אכול בשמחה לחמך בחג הסוכות שהוא זמן שמחתינו כי כבר רצה האלהים את מעשיך בי"הכ שהתענית לפניו והתוודית וחזרת בתשובה ואתה עתה ברוך ה' מנוקה מעונות.

כלל העולה כי מה שפירשתי בענין שמחת י"ט הכל הולך אל מקום אחד והוא שיהיה שהאדם משמח בו שמחה של מצוה שוש ישיש בה' לשם ש' בגוף ונפש יחדיו ושיו תמיד לזכור חסדיו של הקב"ה בשירות ובתשבחות על זה ובדרך הנזכר לעיל. ובעשותינו המצות על זה הדרך מתענגת הנפש תענוג גדול ובאותה שעה אפילו הדברים הגופניים שהם המאכל והמשתה והתענוגים האחרים רוחניים והם עבודת השם. ואם ח"ו אינו כן אלא שהאדם מתכוין להנאת גופו ואינו עובד לשם יתעלה העבודה הראוי אינן מועדים ומקראי קודש. ועל זה אמרו ז"ל אלה הם מועדי בזמן שאתם עושים מצות ומקדשין המועדות באסיפת העם בבתי כנסיות דהיינו מקראי קודש דכתיב על מקראיה ומהללים ומשבחים לשם ועוסקין בתורה אלה הם מועדי ואם לאו אינם מועדי אלא מועדיכם. וכמו שהשיב רבי עקיבא לאותו מין שאמר לו מה אתם עושין עתה מועדים והלא כתיב חדשיכם ומועדיכם שנאה נפשי א"ל אי כתיב חדשי ומועדי שנאה נפשי חדשיכם ומועדיכם כתיב בזמן שאתם מכונים להנאת גופיכם בלבד הם שנואים אבל אם הם לעבודתי אינן שנואים ואינם עלי לטורח אלא אהובים וחביבים כדאית' ברבה פ' כ"א. (לשון ספר המוסר פ"ח ואעפ"י שחייב אדם לאכול בהם ולשתות ולענין כמ"ש למעלה אל יאכל יותר מדאי ואל ישתה עד שישתכר שאם ישתכר יהפך לדעת אחרת ויהפך לו העונג לצער ועל אלו וכיוצא בהם אמר הנביא ישעיה בחגים ובמועדים אעלים עיני מהם חדשיכם ומועדיכם שנאה נפשי וגומר. וכתיב וזריתי פרש על פניכם פרש חגיכם ואז"ל אלו בני אדם שאוכלין ושותין ומשתכרין יותר מדאי כשכורים שמענגין שבתות וי"ט אלא צריך לענג שבתות וי"ט כהוגן וישתדל ללמוד תורה בשבתות וי"ט לא ישב בטל כדגרסינן בפ' י"ט תניא ר"א אומר אין לו לאדם בי"ט אלא אוכל ושותה או יושב ושונה ר"י אומר חלקהו חציו לאכילה ושתיה וחציו לה' וכו') ומה שציותה התורה ושמחת בחגיך ודרשו רז"ל אין שמחה אלא בבשר ויין. וכתיב במצות המועדים וזבחת שלמים ואכלת שם. אין כוונתם אל מלוי הכרס ולהנאת החיך ח"ו. רק שיאכל וישתה כדי שיטיב לבו בתורה. כי בהתחזק הכחות הגופניות יתחזקו הכחות הנפשיות. כמ"ש הבחיי בפרשת תולדות. גבי מטעמים של יצחק ובפרשת יתרו גבי סעודות אהרן וזקני ישראל. ולא כמו שעושי' מקצת ההמוניים בחגים ובמועדים הולכין לרעות את עצמן במראה טוב ושמן האוכלים המעדנים וישתו וישכרו סעודות מריעות תכלית כוונתם למשוך ביין את בשרם להתענג בתענוג הגופניות גם בלא דעת נפש כלל ובעוד לבם ביין יתרועעו אף ישירו שיר של פגעים ושוחקים במיני שחוק וטיולים כדרך הגוים בחגיהם שנאמר אל תשמח

ישראל אל גיל כעמים כדאיתא בפ"ק דגיטין אלא יהיה בשמחת המועדים עליון. וכ"כ הטור א"ח בהלכות י"ט בשם' הרמב"ם ז"ל אעפ"י שהאכילה והשתייה במועד מצוה היא לא יהא אוכל ושותה כל היום אלא כך היא מדה כל העם משכימין לבתי כניסיות ולבתי מדרשות ומתפללים וקורים בתורה בענין היום וחוזרין לבתיהם ואוכלין והולכין לבתי מדרשות ושונין עד חצי היום ומתפללים תפלת המנחה וחוזרין לבתיהם לשתות שאר היום עד הלילה. כשאדם אוכל ושותה ושמח אינו אלא הוללות וסכלות ולא נצטוינו על ההוללות והסכלות אלא על שמחה שיש בה ברגל לא ימשוך בבשר ויין ובשחוק וקלות ראש לפי שאין השחוק וקלות ראש שמחה ועבודת היוצר וכו' עד ומה שהחסידים אשר השם לנגדם תמיד ובכל דרכיהם ידעוהו בעת שמחתם אז יותר ויותר מברכין ומשבחין להקב"ה אשר שמחם ויאמר האדם בלבו בעת שמחתו והנאתו אם כך היא שמחת העוה"ז אשר הוא הבל כי יש אחריה תוגה וצער א"כ מה תהיה שמחת העה"ב התמידית שאין אחריה תוגה ויתפלל להקב"ה שיטה לבו לעבדו לעשות רצונו בלבב שלם ושישמחנו בשמחת העולם ויזכנו לחיי עוה"ב באור פני מלך חיים עכ"ל הטור וכן הוא בש"ע. וז"ל בעל צדה לדרך בהלכות י"ט מדת החסידים כן ישימו לנגדם הש"י תמיד וידעוהו בכל דרכיהם ובעת שמחתם יזכרוהו וישבחוהו וירוממוהו וזאת היא השמחה השלימה שאין אחריה תוגה כמ"ש שהמ"עה בשיר השירים שהיא קודש קדשים נגילה ונשמחה בך עכ"ל נ"ל. והנה עיניכם הרואות שכל המפרשים מודין בזה שמה שציותה התורה ושמחת בחגיך דכונה בזה שתהא מעורבת ותלויה בשמחת של מצוה בשיר ישתו יין ישמחו :ירננו צדיקים בה' לזכור חסדי ה' בעל כל אשר גמלם ה' כדלעיל. ע"כ כל איש בייתו יקדש עצמו במותר לו. ולא יהיה בסובאי יין בזוללי בשר אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לו כדרך שנזכר לעיל. ויזכור כי ימי המועדים הם ימי דין כאומרם ז"ל במשנה (פ"ק דר"ה) בארבעה פרקים העולם נידון בפסח על התבואה. בעצרת על פירות האילן. בר"ה כל באי עולם עוברין לפניו כבני מרון. ובחג נידונים על המים ע"כ לשון המשנה. הרי שכל המועדות ימי דין. וז"ל השל"ה בסוף פר' ראה במדרש מפני מה לא הזכירה תורה שמחה בפסח והזכיר שמחה בעצרת ובסוכות שלשה שמחות ושמחת בחגיך והיית אך שמח ושמחת לפני ה' אלהיך לפי ששנינו בארבעה פרקים העולם נדון בפסח על התבואה בעצרת על פירות האילן בר"ה כל באי עולם עוברים לפניו כבני מרון ובחג נידונים על המים ומפני שפסח יום הדין וכל הדינים עתידים להעשות לכך לא נזכר בו שמחה כלל בעצרת שכבר עבר דין א' של פסח נכתב בו שמחה אחת ובחג שכבר עברו שלשה דינין פסח ועצרת ור"ה לכך נכתבו בו שלשה שמחות ע"כ. ואמרו בפ"ק דקידושין לעולם יראה אדם עצמו כאלו חציו חייב וחציו זכאי עשה מצוה אחת אשריו שהכריע עצמו לכף זכות עבר עבירה אחת אוי לו שהכריע את עצמו לכף חובה שנאמר וחוטא אחד יאבד טובה הרבה בשביל חטא יחידי שחטא אבד ממנו טובות הרבה. רבי אליעזר ברבי שמעון אומר לפי שהעולם נידון אחר רובו והיחיד נידון אחר רובו עשה מצוה אחת אשריו שהכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות עבר עבירה אחת אוי לו שהכריע את עצמו ואת כל העולם לכף חובה שנאמ' וחוטא אחד יאבד טובה הרבה בשביל חטא יחידי שחטא זה אבד ממנו ומכל העולם טובה הרבה ע"כ פרש"י לפי שהעולם נידון אחר רובו וכו' יראה אדם עצמו כאלו כל העולם שקול במחצה צדיקים והחסידים ומחצה רשעים כאלו מעשיו שקולים במחצה

על מחצה עשה מצוה אחת נמצא זכיותיו מכריעות ונמצא צדיק ועל ידו כל העולם שנכרע להיות רובן צדיקים עכ"ל רש"י וכן כתב הסמ"ק בסי' ר"ד וז"ל ויחשוב כאלו הוא וכל ישראל מחצה זכיות ומחצה עונות ואם עושה עבירה אחת אוי לו שהכריע עצמו וכל ישראל לכף חובה שנאמר וחוטא א' יאבד טובה הרבה ר"ת יטה כלומר ביטה ויכריע המאזנים לכף חובה ואם עושה מצוה אחת אשריהו שהכריע עצמו וכל ישראל לכף זכות עכ"ל. וכן הוא בספר המדע בהלכות תשובה פ"ג נמצא שהחוטא אז בשחוק וקלות ראש בי"ט חמור יותר מבשאר ימות שנה שמאחר שהעולם נידון בחטא אחד אפשר שיוכרע העולם לכף חובה ואז כל אותם העניים שימותו או יצטערו מחמת עוני הרעב והצמא כלם תלויים עליו. ובימי המועדים מלבד שמזונות האדם תלויים בהם גם חיי האדם ונשמתו תלויין בדין כמ"ש בעל ראשית חכמה בשער הקדושה פ' י"ב ע"ש. ולפי שהמועדים ימי דינא אמר רבי יצחק חייב אדם לטהר את עצמו ברגל כדי שיכנס בטהרה ליום הדין כמו ר"ה וי"כ ואחר שהוא מבואר שהי"ט הם יומי דדינא אין ראוי שיתעצל אדם בהם מלבקש על נפשו בתפלה ובתחנונים כפי משפט היום כמו שאין ראוי להתעצל בימים נוראים ואמרינן בירושלמי האי בר נש דרמיך בריש שת' ודיינין יתיה וכו' ולאו דוקא שישן אלא כל שהוא יושב בטל אעפ"י שהוא ער ישן קרי לי' הואיל ואינו עושה מעשה טוב ביום דין. וה"ה לשאר הי"ט שהם כולי יומי דדינא כמבואר לעיל. ואין טוב לאדם כ"א לאכול ולשתות ויראה את נפשו בטוב ואין טוב אלא תורה כי לא משפט הבכורה וכפליים לתושיה כענין הלמוד ושהלמוד בי"ט יותר מבשאר הימים לפי שהם ימי מקראי קודש וימי מנוחה פנויים מכל מלאכה אשר זה סבה גדולה וחזקה ללמוד בכוונה שלימה יותר מימי המעשה כמו שהארכתי קצת בריש חיבורי הקטן אשר קראתיו ברי"ת אברהם וכ"כ בעל העקידה גבי שבת בפ' ויקהל שער כ"ה וז"ל העיקר הב' מה שתייסר אותנו השביתה לקבוע בלבנו ללמוד התורה ופירושה לפי שבו ינוחו מכל עסקי הזמנים המטרידים אשר לשבת זה יפנה לבבם להקהל ולעמוד על נפשם מפי המלמד ולקרא כלם בשם ה' מקרא ומשנה ותלמוד איש איש לפי ערכו והמשכילים ימצאו בו נחת רוח כי יבקשו תורה מפיהם וכו' עד בתלמוד ירושלמי לא נתנו שבתות וי"ט לישראל אלא ללמוד בהם תורה וכו'. והאריך בזה וסוף דבריו שם ולא כאותן שהורגלו בישיבת עמי הארץ ודברי רכילות ולה"ר המטילים קנאה ושנאה בין איש ובין אחיו ובין גרו אשר שם מאזרי זיקות באפס שלום לחרחר ריב ומדון אשר בהם מטרידים התפילה ומונעים התורה והם בכלל לא תבערו אש ביום השבת. עכ"ל הצריך לענינו

שחרית לשלש רגלים

(סדר נטילת לולב) באשמורת הבוקר של יום א' דסוכות אם של בחול. יכין עצמו של קיום מ"ע מ"הת נטילת הד' מינים. וזמנו הוא משתנץ החמה. וע"ש האר"י ז"ל יברך על הלולב בסוכה דווקא ויעשה שם הנענועין. ואח"כ שאר הנענועין. והקפה בבה"כ. וכן נוהגים היראים והחרדים לדבר ה'. וקודם יאמר:

יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי בפרי עץ הדר וכפות תמרים וענף עץ עבות וערבי נחל אותיות שמך הגדול המיוחד תקרב אחד אל אחד והיו

לאחדים בידי ולידע איך שמך נקרא עלי וייראו מגשת אלי ובנענועי אות תשפ״ע שפע ברכות מדעת עליון לנוה אפריון למכון בית אלהינו ויהא חשו לפניך מצות ארבע מינים אלו כאלו קיימתיה בכל פרטיה ושרשיה ותרי״ג מצו התלוים בה כי כונתי ליחדא שמא דקב״ה ושכינתיה בדחילו ורחימו ליחד שם י״ה בו״ה ביחודא שלים בשם כל ישראל: ברוך יי לעולם אמן ואמן: יהי רצון מלפניך שיהא חשוב לפניך מצות ארבע מינים כאלו כוונתי בכל הכוונות שכוונו בהם אנשי כנסת הגדולה:

יכוין הקף פנות הנענועים רצו דעות הקדמונים ז״ל אכן הבאים בסוד ה׳ לא ימושו מדעת האר״י ז״ל לנענע תחילה לצד דרום כי המשכה הראשונה היא מן הימין בחינת החסד ומשם ילך לצפון וסוף הולך אל דרום וסובב אל צפון ומשם יחזיר למזרח בחינת התפאר״ת היוצא ממזרח ומשם ינענע למעלה ואח״כ למטה בסוד הנצחים שנאמר בהם והראשון גבוה מן השני ואחר כך ינענע לצד מערב שהוא בחינת היסוד בסוד הצדיק והאתרוג כלוה אליו בסוד שכינה במערב כי לא אמרו שכינה היא מערב אלא שכינה במערב והבן ע״כ: ובכל תנועה בהודו יגיע הלולב לצד סילערך. וכשיאמר אנא יקיף שני לצדין:

שלמות הלב א אין מנענעים בשעה שאומר השם לא באנא ולא בהודו מפני שבשעה שאומרים השם צריך לכוין יותר וכשמנענע הוא טרוד בנענוע ואינו יכול לכוין כ״כ ואסמכוהו אקרא אז ירננו עצי היער מלפני ה׳ ולא בה׳ בשעה שאומר ה׳: ב אין גומרין ההלל בפסח כמו בסוכות לפי שבפסח כל יומי שוין בקרבנותיהן ולפיכך גומרין יום א׳ והב׳ מספק. וגם אין קורין ההלל אלא בדילוג בימים האחרונים משום בנפול אויבך אל תשמח שביום ז׳ נטבע פרעה וכל המונו בים וידוע מאמר רז״ל מעשי ידי טובעים בים וכו׳ אבל בחג מפני שהוא חלוף בקרבנותיו גומרין על כל אחד ואחד. וי״א דכיון דחג המצות לית ביה חובת מצה אלא ליל א׳ וב׳ ואפשר שישלים המועד באורז ובדוחן ובפירות לפיכך אין גומרין את ההלל אלא בשני ימים הראשונים שהם חובת מצה שהוא עיקר מצות היום אבל בחג שבכל שבעה הימים צריך שישב בסוכה גומרין כל שבעה:

ויזהר שלא יגע ראש הלולב לכותל בעת הנענוע של הולכה. ובנענוע למטה יזהר שלא להפוך ראש הלולב למטה. אלא ראש הלולב למעלה. וההולכה תהיה לצד מטה וההבאה לצד מעלה. בנענוע למעלה יהיה להיפך. ההולכה לצד מעלה. ויזהר שבכל הובאה יגיע האתרוג והלולב בחזה האריז״ל: ופניו למזרח בכל הנענועים. ויכוין ע״פ סדר האריז״ל כשהוא לבדו אבל בצ״הכ בשעת הלל לא ישנה מפני המחלוקת. כ״כ הגאו׳ ר׳ יעב״ץ והמעיין בכתבי האריז״ל יראה מה זיקו׳ הגדולים ונפלאים הנעשים בעולמות העליונים הקדושים על ידי הנענועים וידע גם העבודה הזאת לנו ואז בודאי יעשה המצוה בש״ע ועושה בזה נ״ר גדול להבורא יתברך:

והנה לכוין כוונת האריז״ל לאו כל מוחא סביל דא אך ראוי לנו לכל הפחות לכוין כוונה הפשוטה שהכרחית והוא שבכל נענוע יכוין במחשבתו בז״הל (לשם יחוד קודשא ב״ה ושכינתיה לעשות נ״ר ליוצרי ובוראי ויזהר מאוד שלא יתנהג במצות הבורא יתברך כמצות אנשים מלומדה ר״ל:

ובודאי מי שחננו הש״י והספק בידו מוטל עליו החיוב לקנות אתרוג הכשר והמהודר לעצמו עם לולב ומיניו ולצאת בהם י״ח ואל יסמוך לומר עם הקהל אני נוטל. מכמה טעמים המבוארים בספרים:

שמנהג אחר חזרת התפלה נוטלים הלולב וקודם נטילה יאמר יהי רצון כמו שכתוב קודם ואחר כך מברך ברכות אלו. ולאחר ימים אינו מברך שהחיינו.

ויברך ברכת הלולב בכוונה עצומה ויתן הודאה להבורא יתברך שזיכה אותו הבורא ית׳ במצוה רבה כזה יקח הלולב בימינו ואתרוג בשמאלו. ואיטר יד להיפך וקודם הברכות יהיה הפטמא למטה והעוקץ למעלה ואחר הברכות יהפך. ומברך ב׳ הברכות ועומד דווקא:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל נְטִלַת לוּלָב:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁהֶחֱיָנוּ וְקִיְּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לַזְּמַן הַזֶּה:

סדר הלל

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לִגְמוֹר אֶת־הַהַלֵּל:

בחול המועד של פסח ובשני ימים אחרונים של פסח מדלגין בהלל ואומרים במקום לגמור (לִקְרֹא אֶת הַהַלֵּל)

[קיג] הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ עַבְדֵי יְיָ הַלְלוּ אֶת שֵׁם יְיָ: יְהִי שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ עַד־מְבוֹאוֹ מְהֻלָּל שֵׁם יְיָ: רָם עַל־כָּל־גּוֹיִם יְיָ עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ: מִי כַּיְיָ אֱלֹהֵינוּ הַמַּגְבִּיהִי לָשָׁבֶת. הַמַּשְׁפִּילִי לִרְאוֹת

מעשה נסים

(הללויה. הללו עבדי ה'.) מה שיש לדקדק בכאן עיין באלשיך: ומה שנראה לי בזה. דהנה שם יה מורה על דין. והנה הלל הוא לשון התפארות כמו כי הלל רשע (תהלים י'). ור"ל נו לומר שהישראל יש להן להתפאר עצמן או בהיסורים והגלות שהגלן וייסרן הקב"ה וכמש"ל כמה פעמים לפי שעל ידי הגלות נקנינו לעבדים לו ית' וגם נתפרסם אלקותו על ידינו בגאולת מצרים וזה היה עיקר השלימות הנכסף לאברהם אבינו שיתפרסם אלקותו ע"י זרעו. וגם נודע לפרעה ולכל העולם שמו ה' בארבע אותיותיו כמה שנאמר וידעו מצרים כי אני ה' בהכבדי בפרעה ואין לנו שבח גדול מזה שאפי' באבות כתיב ושמי ה' לא נודעתי להם. ועל ידינו נתפרסם שמו ה' ויכלתו והשגחתו: לזה אמר הללויה פי' שיש לנו להלל השם של מדת הדין. ומשוה הלול העונש שנעשו לנו ע"י מדת הדין הא' הללו עבדי ה' שמהאות זה נעשינו עבדי ה'. עוד' ב' במה שיהיה (מבורך מעתה ועד עולם.) כי מעתה ששמו ה' נודע לנו בארבע אותיותיו כל הברכות והודאות יהיו מאתנו לשם העצם שהוא שם ה' ואומרים ברוך אתה ה' משא"כ מקודם דכתיב ושמי ה' לא נודעתי להם כשרצה אברהם לברך לא אמר רק ברוך אל עליון: טובה ג' שנעשה על ידי גאולת מצרים: (כי ממזרח שמש) וגו' פי' ששמו ה' ניכר בכל העולם: (רם על כל גוים.) פי' שמהאומות הקדמונים שהיו עובדים כוכבים ומזלות והיו מכחישים הסיבה הראשונה היה הקב"ה רם ומרים השגחתו מהם רק (על השמים כבודו.) שלא היה השגחתו רק בשמים ולא היה השגחתו בארץ רק השגחה מזלים ולא פרטית כמ"ש הרמב"ם במורה נבוכים ולא היו רק תחת מערכת השמים: אבל (מי כה' אלהינו.) המשגיח עלינו בפרטות ומגביה אותנו למעלה מהמזל וזהו מאמר (המגביהי לשבת המשפילי לראות) וגו' פי' כמו שאמרו חכמינו ז"ל במה שנאמר באברהם הבט השמים שאין [illegible] רק מעלה למעלה שהגביהו למעלה מהשמים: וזהו ג"כ מאמרו כאן. המגביהי לשבת

בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ: מְקִימִי מֵעָפָר דָּל מֵאַשְׁפֹּת יָרִים אֶבְיוֹן: לְהוֹשִׁיבִי עִם־נְדִיבִים עִם נְדִיבֵי עַמּוֹ: מוֹשִׁיבִי עֲקֶרֶת הַבַּיִת אֵם־הַבָּנִים שְׂמֵחָה הַלְלוּיָהּ:

(קיד) בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם בֵּית יַעֲקֹב מֵעַם לֹעֵז: הָיְתָה יְהוּדָה לְקָדְשׁוֹ יִשְׂרָאֵל מַמְשְׁלוֹתָיו: הַיָּם רָאָה וַיָּנֹס הַיַּרְדֵּן יִסֹּב לְאָחוֹר: הֶהָרִים רָקְדוּ כְאֵילִים גְּבָעוֹת כִּבְנֵי צֹאן: מַה לְּךָ הַיָּם כִּי תָנוּס הַיַּרְדֵּן תִּסֹּב לְאָחוֹר: הֶהָרִים תִּרְקְדוּ כְאֵילִים גְּבָעוֹת כִּבְנֵי צֹאן: מִלִּפְנֵי אָדוֹן חוּלִי אָרֶץ מִלִּפְנֵי אֱלוֹהַּ יַעֲקֹב: הַהֹפְכִי הַצּוּר אֲגַם מָיִם חַלָּמִישׁ לְמַעְיְנוֹ מָיִם:

מעשה נסים

היינו שמגביה אותי למעלה והשמיכן באופן שהם נשארו תחתי שכשארצה להביט אני משפיל עיני לראות בשמים ובארץ.) ולזה מביא ראיה שהכל הוא בהשגחה פרטית ולא מקבה מזלית בהיום כי (מקימי מעפר דל להושיבי עם נדיבים.) שע"כ אין זה כ"א מהלקי עולם יי אשר ביכלתו מעלה מתהום ארעא עד רום רקיע. משא"כ בקבה מזלית היה ראוי להיות לאט לאט ע"פ תנועתו ועוד הביא ראיה שהוא בהשגחת הש"י מהא (דמושיבי עקרת הבית.) דהיינו כמ"ש הש"ס גבי שרה ואפי' בית ולד אין לה. וזה מאמרו כאן: (מושיבי עקרת הבית.) דהיינו אפי' מי שהיא עקרה אפי' מבית ולד מושיבה: (אם הבנים שמחה.) וזה א"א כ"א ביכולת הש"י לעשותה בריה חדשה: (בצאת ישראל ממצרים.) כי הנה בעם היוצאים היו שתי בחינות שהיו ביניהם כשבט לוי ודומיהן שלא למדו ממעשיהם ולא נטמאו בהן. ואותן מכונים בשם ישראל ובהם לא תתיחס הגיאה רק מאחר ילדים ולא מהעם כי לא היו מתערבין בהם והיו בהם ג"כ אשר נטמאו ולמדו ממעשיהם והם לא נקראים רק (בית יעקב.) ולהם נתייחס הגיאה (מעם לועז) כי מקודם היו מעורבבים ועם כל זה לא היו מסוללי זכות הגיאה כי לא היה ההתערבות גדול כי לא שינו שמם ולשונם כמ"ש חז"ל ולזה אמר מעם לועז אבל הם לא היו לועזים: (היתה יהודה לקדשו.) פי' כי עוד זכות אחר היה להם. זכות אמונה ובטחון. כי נחשון בן עמינדב קידש שם שמים ונכנס במים עד חוטמו. ועי"ז זכה שיהיו (ישראל ממשלותיו) כי מאז זכה שימשול זרעו של יהודה בישראל לעולם: ואומרו היתה לשון נקבה לרמז כי יהודה נמשך אחר הבור שניקר ממנו והיא תמר שג"כ קידשה שם שמים במה שלא גילתה למי הרתה עד הושלכה לאור: (הים ראה וינס.) פי' הגם שהי' להם זכות. מ"מ לקריעת הים לא הי' זכותם כדאי רק הים ראה וינוס. שע"י מה שראה נס ומה הוא הדבר שראה: זה אמר: (מה לך הים.) וד' שאלות אם אל הים ואל הירדן כי גם הוא נבקע כמו שאמרו רבותינו ז"ל ויבקע הים לא נאמר אלא ויבקעו המים כו'. וגם ההרים והגבעות מה להם לרקוד בקריעת הים: והשיבו על ראשון. הים ענה (מלפני אדון חולי ארץ.) ולא לירא חילי הים. הוא ע"פ מה שאמרו בנ"ר על קרא דיקוו המים ותראה היבשה שמרמז לזה שהתנה הקב"ה עם הים שיקרע והיה התנאי בהראות היבשה הנקראת ארץ: לזה אמר חולי ארץ. כי מאז שהתנה שיתראה הארץ סובב זה: ועל הירדן אמר (מלפני אלוה יעקב.) והוא מאמרם ז"ל כי מאז עבר במקלו הירדן נשתעבד הירדן לקריע לפני בניו: (ההופכי הצור אגם מים.) כי אמרו חז"ל כי בעברם בין הגזרים הוציא להם מים מתוקים מן הצורים שבקרקע הים וע"כ ההרים והגבעות השיבו ואמרו מה שרקדנו הוא כי אמרנו כי ההופכי הצור אגם מים. הוא יספוק ג"כ במדבר: (חלמיש למעינו.) ע"כ מאז רקדו ונזדעזעו. ואין ספק כי על

(ממשלותיו) מ' ראשונה בפתח והמסורה עליו לית פת"ח ר"ל לא נמצא עוד פת"ח. (למעינו.) השי"ן נח הי"וד שביניהם בשוא והויו בחולם כמו וי"ו של (וסיסו יער,)

ומה לא לנו כו' ראוי לומר בגמרא לג שאלה. שאנו מתפללים כמו שעשית חסד עם אבותינו
במצרים אף שלא היו ראוים. כן גם עשה עמנו אף אם אין אנו ראוים הקרב לנו ישועתנו
במה״ד בעבור שמך הגדול [...] עשה בגלות. ואשר פלגי מים ירדו עיני:

בחה״פ ו׳ אחרונים של פסח מדלגין זה:

קטו) לא לנו יי לא לנו כי לשמך תן כבוד על חסדך על אמתך: למה יאמרו הגוים איה נא אלהיהם: ואלהינו בשמים כל אשר חפץ עשה: עצביהם כסף וזהב מעשי ידי אדם: פה להם ולא ידברו עינים להם ולא יראו: אזנים להם ולא ישמעו אף להם ולא יריחון: ידיהם ולא ימישון רגליהם ולא יהלכו לא יהגו בגרונם: כמוהם יהיו עשיהם כל אשר בטח בהם: ישראל בטח ביי עזרם ומגנם הוא: בית אהרן בטחו ביי עזרם ומגנם הוא: יראי יי בטחו ביי עזרם ומגנם הוא: ע״כ

יי זכרנו יברך יברך את בית ישראל יברך את בית אהרן: יברך יראי יי הקטנים עם הגדלים: יסף יי

מעשה נסים

זכר של הרים וגבעות ידבר: [פירוש מהר״י עמדן] (בית יעקב) אילו הנסים. מעם לועז. שמוציא זהב שנתנו המצרים עם לאומות עולם להוציאם לבד עליהן לומר על גופן שלא על נפשותיהן לא כש״כ. פי מעיד שלא נגעו בהם המצריים. היתה יהודה. היא אלישבע בת יהודה (לכן הוא לשון נקבה) לקדשו. שזה לאהרן הנבדל להקדישו. (ישראל ממשלותיו) אין לך שבט שלא העמיד מלך או שופט שוטר ומושל. ולא היו ראוים להגיע למלוכה ולממשלה אם לא היו מיוחסין זהו לשון רבים ממשלותיו. הים ראה. זו ראיה ג' שהיו כשרים כמו יוסף שהיה גדור בעריות ע״כ היה נס לפניו. והירדן יסוב לאחור להראות לכל העולם הנס שעשה עם בנ״י ע״כ לא נבקע כמו בים אשר ירדו המים לים לעבור בו רק עלו המים למעלה אשר יראו כל העולם הנס: (ע״כ:) ובלאו״ר שענין נמשך של מזמור שאחריו לא לנו. לומר הלא נס שיצאו ישראל וקיום יהודה מלך היה בזכותם הלא קריעת ים סוף עשית רק למען כבוד שמך. כן גם עתה בגלות האחרון עשה למען שמך ולא לנו:

(לא לנו.) נראה כי הטובות שה' עושה לאבינו כשהוא מלך הנותן הוא לאחד משני פנים או לתשלום גמול או מאהבתו למקבל בעבור צדקתו. והנה שניהם לא היו אצלינו כי תשלום גמול לא שייך גבי מהקב״ה כי מי הקדימני ואשלם וגם לא היה מאהבתו אותנו כמו שנא' בפ' עקב לא בצדקתך וגו' רק התקוה שיש לנו כתב בעל העקרים שיש ג' מיני תקוות. תקות הכבוד. ותקות החסד ותקות ההבטחה. לזה אמר לא לנו ה' לא לנו בכפל. פי' שה' אין לנו זכות צורך לנו לתת לנו כוס הגאול אם לא בצדקתינו יעשה לנו כי אם לשמך תן כבוד ותהי תקות הכבוד כי ע״י הגאולה נודע שמו בד' אותיות כמ״ש וידעו מצרים כי אני ה' בהכבדי בפרעה ובודאי יותר יודע שמו בגאולה העתידה: (על חסדך.) זה תקות החסד: (על אמתך.) זהו תקות ההבטחה: (למה יאמרו הגוים.) פי' כי בגאולת מצרים לא היה צריך הקב״ה רק להודיע ששמו ה' וכדכתיב וידעו מצרים כי אני ה'. וגם בפרעה לא אמר רק מי ה'. ועיין בזוהר דרק שמא דא הוי קשיר ועכשיו אף בשם אלקים גם אומרים איה אלהיכם. (כמוהם יהיו עושיהם כל אשר בוטח בהם.) פי' כי כמו שבהם אין בו ממש כן יהי' כל מה שעושין האלילים להעכו״ם וכל מה שהן בוטחין עליהם גם כן אין בו ממש ויהיה אומרו עושיהם הכוונה מה שעושין להם. כל אשר בוטח בהם. הכוונה כל מה שהן בוטחין בהם. מה שאין כן (ישראל בטח בה' עזרם ומגנם הוא.) והיינו כשישראל בוטחין בה' עזרם ומגנם הוא. ומספר עוד טובת הבורא עלינו ואמר (ה' זכרנו יברך.) היינו בשעה שאנחנו בגלות ורק זכרונינו עולה לפניו כזוכר בדבר הנשכח הוא מברך אותנו להציל אותנו מכל הקמים עלינו לכלותינו: (יברך את בית ישראל יברך את בית אהרן.) היינו שלעתיד ישנים עלינו נפרעות

עֲלֵיכֶם וְעַל־בְּנֵיכֶם: בְּרוּכִים אַתֶּם לַיְיָ עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לַיְיָ וְהָאָרֶץ נָתַן לִבְנֵי אָדָם: לֹא הַמֵּתִים יְהַלְלוּ־יָהּ וְלֹא כָּל־יֹרְדֵי דוּמָה: וַאֲנַחְנוּ נְבָרֵךְ יָהּ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם הַלְלוּיָהּ:

באמרו זה יכוין על כלל ישראל עם קדוש שהם עתה בגלות וזה יתפלל במחשבתו להושיעם מהגלות:

בחה"מ וי"ט אחרונים מדלגין זה:

קטז אָהַבְתִּי כִּי יִשְׁמַע יְיָ. אֶת קוֹלִי תַּחֲנוּנָי: כִּי הִטָּה אָזְנוֹ לִי וּבְיָמַי אֶקְרָא: אֲפָפוּנִי חֶבְלֵי מָוֶת וּמְצָרֵי שְׁאוֹל מְצָאוּנִי צָרָה וְיָגוֹן אֶמְצָא: וּבְשֵׁם יְיָ אֶקְרָא אָנָּה יְיָ מַלְּטָה נַפְשִׁי: חַנּוּן יְיָ וְצַדִּיק וֵאלֹהֵינוּ מְרַחֵם: שֹׁמֵר פְּתָאִים יְיָ דַּלּוֹתִי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ: שׁוּבִי נַפְשִׁי לִמְנוּחָיְכִי כִּי יְיָ גָּמַל עָלָיְכִי: כִּי חִלַּצְתָּ נַפְשִׁי מִמָּוֶת אֶת עֵינִי מִן דִּמְעָה אֶת רַגְלִי מִדֶּחִי: אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יְיָ בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים:

מעשה נסים

יברך כל פרט ופרט: (ברוכים אתם לה' עושה שמים וארץ.) ולא אמר אשר עשה שמים הוא כמאמרם ז"ל על השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה עשיתי לא נאמר אלא עושה שתמיד הוא יתברך עושה שמים וארץ רוחניים קיימים לפניו יתברך ליתן לישראל וזהו אמרו ברוכים אתם לה' היינו רק אתם ישראל ולא זולתכם כי הלא הוא עושה שמים וארץ רוחניים לעונג נפשות ולמי הוא עושה הלא לא לעצמו הוא עושה (כי השמים שמים לה'.) הכוונה כי השמים ושמי השמים כבר יש לו לה' ומה צריך בעשות זולתם; וגם (הארץ נתן לבני אדם.) נתן כבר ולמי עושה החדשים. ואם לרשעים (לא המתים יהללויה.) דהיינו הרשעים שהם מתים; (יורדי דומה.) שהן מסרין לדומה ואין להם עונג רוחני. וע"כ בשבילכם אשר ברוכים אתם לה'. משיבים ישראל (ואנחנו נברך וכו'.) כלומר מה גמול נשלם לו להחזיק טובה ולברך אותו מעתה ועד עולם;

(אהבתי כי ישמע ה' את קולי.) שמיעה הוא מרחוק והטייה אוזן הוא מקרוב ופרש המקרא ודרשהו תחנוני אהבתי כי ישמע ה' את קולי פי' כוונת אמרי התחנונים שלי היינו מה שאני מתחנן תמיד אהבתי כי ישמע ה' את קולי היינו אף שלא אזכה להיות מאותן הנאמר טרם יקראו ואני אענה וגם לא להטייה מקרוב מ"מ תחנוני אהבתי היינו שאוהב ומבקש אני שעכ"פ ישמע ה' את קולי וכאלו אמר אהבתי כי ישמע ה' את קולי וזהו תחנוני: (כי הטה.) פי' כי הטיית אוזן מקרוב אינו רק כשבימי אקרא היינו כשעודני בשלותי, אבל עכשיו כבר: (אפפוני חבלי מות.) פירוש שהגעתי לפחד ממות הגוף ומדינה של גיהנם. וזהו אמרו (ומצרי שאול.) וזהו ג"כ אמרו (צרה ויגון אמצא.) היינו צרת הגוף ויגון על העתיד משאול; (ובשם ה' אקרא אנה.) היינו שאני עוזב צרת הגוף ואיני מבקש רק (מלטה נפשי. שומר פתאים.) אמר טעם כל זה שאני מבקש על הצלת הנפש לא אסיר הבטחון; מרפואת הגוף כי שומר פתאים היינו החומר הנמשל לפתי: (דלותי.) פי' מה שדלותי היה כדי שיושיע לי וכשמושיע לי תשועת הגוף אבטח כי (שובי נפשי.) שגם הנפש תשוב למנוחה: (כי ה' גמל.) פי' כי מה שה' גמל טובה לגוף הוא (עליכי.) פי' בשבילכי היינו בשביל הנפש דלזה אבטח (כי חלצת נפשי. ממות.) פי' הנני מאמין אמונה

פתאים האל"ף נעלם והחירק נקרא' תחת היו"ד:

הֶאֱמַנְתִּי כִּי אֲדַבֵּר אֲנִי עָנִיתִי מְאֹד: אֲנִי אָמַרְתִּי בְחָפְזִי כָּל הָאָדָם כֹּזֵב: ע"כ

מָה אָשִׁיב לַייָ כָּל־תַּגְמוּלוֹהִי עָלָי: כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֶשָּׂא וּבְשֵׁם יְיָ אֶקְרָא: נְדָרַי לַייָ אֲשַׁלֵּם נֶגְדָה־נָּא לְכָל־עַמּוֹ: יָקָר בְּעֵינֵי יְיָ הַמָּוְתָה לַחֲסִידָיו: אָנָּה יְיָ כִּי־אֲנִי עַבְדֶּךָ אֲנִי עַבְדְּךָ בֶּן־אֲמָתֶךָ פִּתַּחְתָּ לְמוֹסֵרָי: לְךָ אֶזְבַּח זֶבַח תּוֹדָה וּבְשֵׁם יְיָ אֶקְרָא: נְדָרַי לַייָ אֲשַׁלֵּם נֶגְדָה־נָּא לְכָל־עַמּוֹ: בְּחַצְרוֹת בֵּית יְיָ בְּתוֹכֵכִי יְרוּשָׁלָיִם הַלְלוּיָהּ:

(קיז) הַלְלוּ אֶת־יְיָ כָּל־גּוֹיִם שַׁבְּחוּהוּ כָּל־הָאֻמִּים: כִּי־גָבַר עָלֵינוּ חַסְדּוֹ וֶאֱמֶת יְיָ לְעוֹלָם הַלְלוּיָהּ:

המנהג הנכון הוא לענות אחר הש"ץ בפ' יאמר נא פ' הודו כו' ואחריו יגמור כל הפסוק: יאמר נא ישראל כל"ח וכן בג' פסוקי יאמרו נא כו' יאמר הודו כו' כל"ח. ולא כמו שנוהגים לומר בעריוסס אחר הש"ץ רק חלי הפ' ולא כל"ח וכן משמע במ"א סי' תכ"ב ס"ק ח':

(קיח) הוֹדוּ לַייָ כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
יֹאמַר־נָא יִשְׂרָאֵל כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
יֹאמְרוּ נָא בֵית אַהֲרֹן כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
יֹאמְרוּ נָא יִרְאֵי יְיָ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:

מעשה נסים

ולמה בזה (כי עניתי מאוד.) והענוי ממרק ומציל. (אני אמרתי.) פי' אף בשעת הענוי שברחתי משאול לא הרהרתי אחר דברי ה' ח"ו לומר הנה כמשחתי למלך משמואל הנביא ועתה אני בורח רק אמרתי (בחפזי כל האדם כוזב.) יאולי לא נדבר עמו מאת ה':

(מה אשיב. כוס ישועות.) פי' ומספר טובות הבורא כי ורב יקרא הוא יענה וזהו (כוס ישועות אשא.) פי' שאני מקבל הישועה טרם (בשם ה' אקרא. נדרי.) פי' מה שאני נודר בעת צרה תמיד אני משלם מאחר כי תמיד מושיע לי משום שיקר בעיני ה' וגו':

(הללו את.) פי' כי הלול הוא לשון התפארות ושייך אפי' למי שאינו מקבל טובה לפאר ולרומם את אחר במה שהוא מטיב לזולתו מה שאין כן לשון הודאה אינו נופל רק למקבל טובה לתת הודאה למטיב לו. והנה הרשעים אינן מקבלין טובה רק מאחת ההשפעה היורדת לישראל. וזהו יאמרו הללו (כל גוים כי גבר עלינו חסדו.) מה שאין כן לישראל אמר:

(הודו.) כי להם הטובה ביחוד וחייבין לתת הודאה על קבלת טובתם: (יאמר.) פי' שאותן אשר בשם ישראל יכונה יש להם יותר להודות כי עליהם גבר חסדו. כן (בית אהרן) שגבר חסדו עליהם יותר שהבדילם לקדשם: וכן (יראי ה'):

אנה. בה"א

פתעיין באדרא נשא ד' קל"ט ע"ב ירצה מגודל מעלות מזמור זה איך מרוות בו עולמות עליונים הק' ובאמירתו בכוונה עצומה בוודאי יעורר כל הפעולות ההם כי ידוע באתערותא דלתתא כו':

מִן־הַמֵּצַר קָרָאתִי יָּהּ עָנָנִי בַמֶּרְחָב יָהּ: יְיָ לִי לֹא אִירָא
מַה־יַּעֲשֶׂה לִי אָדָם: יְיָ לִי בְּעֹזְרָי וַאֲנִי אֶרְאֶה בְשֹׂנְאָי:
טוֹב לַחֲסוֹת בַּייָ מִבְּטֹחַ בָּאָדָם: טוֹב לַחֲסוֹת בַּייָ מִבְּטֹחַ
בִּנְדִיבִים: כָּל־גּוֹיִם סְבָבוּנִי בְּשֵׁם יְיָ כִּי אֲמִילַם: סַבּוּנִי
גַם־סְבָבוּנִי בְּשֵׁם יְיָ כִּי אֲמִילַם: סַבּוּנִי כִדְבֹרִים דֹּעֲכוּ
כְּאֵשׁ קוֹצִים בְּשֵׁם יְיָ כִּי אֲמִילַם: דָּחֹה דְחִיתַנִי לִנְפֹּל וַייָ
עֲזָרָנִי: עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ וַיְהִי־לִי לִישׁוּעָה: קוֹל רִנָּה וִישׁוּעָה
בְּאָהֳלֵי צַדִּיקִים יְמִין יְיָ עֹשָׂה חָיִל: יְמִין יְיָ רוֹמֵמָה יְמִין יְיָ
עֹשָׂה חָיִל: לֹא־אָמוּת כִּי־אֶחְיֶה וַאֲסַפֵּר מַעֲשֵׂי יָהּ: יַסֹּר
יִסְּרַנִּי יָּהּ וְלַמָּוֶת לֹא נְתָנָנִי: פִּתְחוּ־לִי שַׁעֲרֵי־צֶדֶק אָבֹא־בָם
אוֹדֶה יָהּ: זֶה־הַשַּׁעַר לַייָ צַדִּיקִים יָבֹאוּ בוֹ: אוֹדְךָ כִּי
עֲנִיתָנִי וַתְּהִי־לִי לִישׁוּעָה: אודך אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים הָיְתָה
לְרֹאשׁ פִּנָּה: אבן מֵאֵת יְיָ הָיְתָה זֹּאת הִיא נִפְלָאת
בְּעֵינֵינוּ: מאת זֶה־הַיּוֹם עָשָׂה יְיָ נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בוֹ: זה

אָנָּא יְיָ הוֹשִׁיעָה נָּא: אָנָּא יְיָ הוֹשִׁיעָה נָּא:
אָנָּא יְיָ הַצְלִיחָה נָא: אָנָּא יְיָ הַצְלִיחָה נָא:

מעשה נסים

(מן המצר.) על גאולה העתידה ידבר ואומר כי בטוח אני בהיות כי ידוע שלעתיד יהיה השם שלם וזה אמרו כי בהיות (מן המצר קראתי יה) כשאין השם שלם. (ועני במרחב) כ"ש לעתיד (ה' לי) שיהי' שלם (שלא אירא מה יעשה לי אדם.) היינו מלחמת גוג. (טוב לחסות.) פי' בבית ראשון בטחו במי שאמר שיקיף חומות ירושלים באש ובמים ובבית שני בטחו בנדיבים בנקדימון בן גוריון ובן כלבא שבוע כמבואר בגיטין וזה אמרו (מבטח באדם.) כמו בבית ראשון או (בנדיבים) כמו בבית שני ומביא ראיה מעצמו כי (כל גוים סבבוני.) היינו פלשתים ומואב (ובשם ה' כי אמילם סבוני גם סבבוני) היינו פרס ואשור ארם ועמון ואח"כ סבוני כדבורים. (דועכו לפני כאש קוצים.) וכן ילדי הרע: (דחה דחיתני לנפול.) בבבל ובמחול: (וה' עזרני.) לזה אני מובטח (כי עזי תמרה וגו') וגם מובטח אני (שלא אמות כי אחיה. אודך) פי' בין (כי עניתני) בין בשעה (ותהי לי לישועה.) ההודאה שוה כי היסורים הן תכלית הטובה כי הלא רואה אני כי (אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה.) והוא משל על ישראל הרי אני רואה שהשפלות הוא תכלית הטוב:

כן יאמרו הכהנים שיהיו בבה"מ שיבנה ב"ב לכל הבאים לעבוד שם ה'.

ברוך הבא בשם יי ברכנוכם מבית יי: ברוך אל יי ויאר לנו אסרו־חג בעבתים עד־קרנות המזבח: אל אלי אתה ואודך אלהי ארוממך: אלי הודו ליי כי־טוב כי לעולם חסדו: הודו

יהללוך יי אלהינו כל מעשיך וחסידיך צדיקים עושי רצונך ועמך בית ישראל ברנה יודו ויברכו וישבחו ויפארו את שם כבודך. כי לך טוב להודות ולשמך נאה לזמר ומעולם ועד עולם אתה אל: ברוך אתה יי מלך מהלל בתשבחות אמן:

בירושלים וביתר המקומות שאומרים ההושענות בשחרית יתחיל ארחץ וכו' קודם הקדיש:

יתגדל ויתקדש שמה רבא בעלמא די ברא כרעותה. וימליך מלכותה. ויצמח פורקנה. ויקרב משיחה. בחייכון וביומיכון ובחיי דכל בית ישראל בעגלא ובזמן קריב ואמרו אמן: יהא שמה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא יתברך. וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתהדר ויתעלה ויתהלל שמה דקודשא בריך הוא לעלא מן כל ברכתא. שירתא תשבחתא ונחמתא. דאמירן בעלמא. ואמרו אמן:

תתקבל צלותהון ובעותהון דכל בית ישראל קדם אבוהון דבשמיא (וארעא) ואמרו אמן:

יהא שלמא רבא מן שמיא חיים ושבע וישועה ונחמא ושיזבא ורפואה וגאלה וסליחה וכפרה ורוח והצלה. לנו ולכל עמו בית ישראל ואמרו אמן: עושה שלום במרומיו הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן:

ואם חל בשבת אומר השליח צבור עם הקהל:

אתה הראת לדעת כי יהוה. הוא האלהים אין עוד מלבדו: אין כמוך באלהים יהוה ואין כמעשיך:

יהי יהוה אלהינו עמנו כאשר היה עם אבותינו אל יעזבנו ואל יטשנו: הושיעה את עמך וברך את נחלתך ורעם ונשאם עד

הָעוֹלָם וַיְהִי בִּנְסֹעַ הָאָרֹן וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה קוּמָה יְיָ וְיָפֻצוּ אֹיְבֶיךָ וְיָנֻסוּ מְשַׂנְאֶיךָ מִפָּנֶיךָ. קוּמָה יְהֹוָה לִמְנוּחָתֶךָ אַתָּה וַאֲרוֹן עֻזֶּךָ:

וכשחל בחול מתחילין כאן:

כֹּהֲנֶיךָ יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק וַחֲסִידֶיךָ יְרַנֵּנוּ: בַּעֲבוּר דָּוִד עַבְדֶּךָ אַל תָּשֵׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ:

ויש אומרים:

אֶפְתַּח נָא שְׂפָתַי וְאֶעֱנֶה בְּרוֹן. לָאֵל חַי אָשִׁיר בִּנְסֹעַ הָאָרוֹן:

ואח"כ כהניך:

פְּרֹשׂ עָלַי מִזִּיו שְׁכִינָתֶךָ. צוּרִי שַׁדַּי אָבוֹא אֶל הֵיכַל בֵּיתֶךָ:

ואח"כ כהניך:

קוּמוּ בְּרִנָּה עֲדַת אֱמוּנַי. קוּמוּ וְנַעֲלֶה אֶל הַר יְהֹוָה: ואח"כ כהניך:

לשבועות:

כִּי אֵל דִּבֵּר. כִּי אֵל דִּבֵּר: יוֹם קָרְבַנִי אֶל הַר סִינָי. הֲשָׁמַע עַם קוֹל אֱלֹהִים דֹּבֵר אָנֹכִי יְהֹוָה: ואח"כ כהניך:

ואחר כך מוציאין ב' ספרי תורות. ועת רצון היא אחר בעת הסיא לומר הי"ג מדות שלשה פעמים ואח"כ יאמר יהי רצון:

יְהֹוָה יְהֹוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת: נֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים נֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה וְנַקֵּה:

יְהִי רצון מלפניך יהוה (יו"ד ה"י וא"ו ה"י) אלהינו ואלהי אבותינו אל עליון גומל חסדים טובים קונה הכל וזוכר חסדי אבות שתקדישנו במצותיך ותשים חלקנו בתורתך ובמתק החסדים העליונים מדעת עליון על תורה שבכתב ותורה שבעל פה בחג הקדוש הזה יהי חסדך ה' עלינו ופתח לבנו בתלמוד תורתך ותורת חסד על לשוננו ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה והאר עינינו בעמקי סוד תנחומיה עשה עם עבדיך כחסדך וחקיך למדנו ויחד לבבנו לאהבה וליראה את שמך יראת הרוממות תמיד כל הימים וגמלנו חסדים טובים ותננו לאהבה לחן ולחסד ולרחמים בעיניך ובעיני כל רואינו:

וכשם שבצאת ישראל ממצרים פרשת עליהם סוכת שלומך ותקשרם ככלה בשבעה ענני יקר כבוד מלכותך קשרא דמהימנותא לאשתזבא מדינוי רצדק ולחפאה סוכת שלמא עלייהו כן ה' אלהינו עמוד לימין אביון בזכות ספר התורה הזה ופרוס עלינו סוכת שלומך והנן בעדנו משלהובוי ומדינוי דצדק כי עד צד"ק ישוב משפט ואחריו כל ישרי לב. צד"ק ומשפ"ט מכון כסאך חס"ד ואמת יקדמו פניך. ושפוך חמתך על הגוים אשר לא ידעוך ועל ממלכות אשר

בשפך לבו קראו. זאת תהיה המגפה על כל הגוים אשר לא יעלו לחת את חג הסכות המק בשרו והוא עומד על רגליו ועיניו תמקנה בחוריהן ולשונו תמק בפיהם. ותעביר גלולים מן הארץ והאלילים כרות יכרתון לתקן עולם במלכות שדי. והיה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים (חכמה עלאה) חצים אל הים הקדמוני (ספר פלאס) וחציים אל הים האחרון (נעלם מתלס ועלאס) בקיץ ובחורף יהיה (נספלא ואסא ונספלא דעיא) אשר לא ישאר דין בעולם ויתבוננו חסדי ה' אמן כן יהי רצון: ואני תפלתי לך ה' עת רצון אלהים ברב חסדך ענני באמת ישעך: ג"פ

תפלה להוצאת ספר תורה לשמיני עצרת.

יהי רצון מלפניך יה"ד ה"י וא"ו ה"י (והנה צריך לכוין גם הוי"ה פשוטה וכ' שמות אלו הם קדושת היום בסוד וגם אמנה אחותי בת אב"י היא) אלהים אלהי אבותינו מלך עוזר ומושיע ומגן שתקבל ברחמים את ברכת מועדיך לחיים טובים ולשלום ויעורר נועם אהבת דודיך וכלולותיך הדר כבוד מלכותך וביסוד חשקך תכברך כי תתחבקנה והרפה לה מוקד דינא אשר שאבה בימי הדין גבורו"ת פחדך. ויזו כבוד יקרה האר מזוהרך וכבודך בימי חסד"ך לתת מטר ארצ"ך בעתו גשם נדבות תניף אלהים גשם מטרות עוזך גבורות נשמים אשר המה עולים כמספר שמות אהי"ה והמלא אשר בקרבו ביוד"ין כאלפי"ן ובההי"ן הותם המלוכה אשר מבית ומחוץ תצפנו להחיות זרע על פני כל הארץ אל חדר הורתה וארצנו תתן יבולה והיא תעצור בעד רחמה עצרת לה' ולא תגעל ויגרש מפניה אויב ונתן לה רחמים:

ישם יושפע לי אני עבדך בן אמתך אור החיים והשלום שמרני כאישון בת עין בצל כנפיך תסתירני: מפני רשעים זו שדוני אויבי בנפש יקיפו עלי: קום אלהים יפוצו אויביו וינוסו משנאיו מפניו: ואתה ה' אל תרחק אילותי לעזרתי חושה: הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי: כי אתה ה' טוב וסלח ורב חסד לכל קוראיך: פנה אלי וחנני כי יחיד ועני אני: וכפר חטאתי ועונותי ופשעי בזכות תורתך התמימה משיבת נפש ותאריך קצי כי אליך אשובה ולא אשוב עוד לכסלה: ואתה ה' משיב הרוח ומוריד הגשם העליון זכרנו ה' אלהינו בו לטובה ופקדנו בו לברכה ותן טל ומטר לברכה על כל פני האדמה ורוח פני תבל ושבע את כל העולם כולו מטובך ומלא ידינו מברכותיך ומעושר מתנות ידיך כמו שנאמר יפתח ה' לך את אוצרו הטוב את השמים לתת מטר ארצך בעתו ולברך את כל מעשה ידיך: גם ה' יתן הטוב וארצנו תתן יבולה: וחננו מאתך דעה חכמה ובינה והשכל להבין עמקי סודות תורתך הנעימה: יערוף כמטר לקחי תזל כטל אמרתי כשעירים עלי דשא וכרביבים עלי עשב: ועוררה את גבורתך ולכה לישועתה לנו: ומלך ביופיו תחזינה עינינו. וקיים בנו מקרא שכתוב ונחה עליו רוח ה' רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת ה'. ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים: יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגואלי:

תפלה להוצאת ספר תורה לפסח.

רבונו של עולם מלא משאלותינו לטובה והוציאנו מעבדות לחרות ומשעבוד

לגאולה ומאפלה לאור גדול ומאבל ליום טוב ששים בבנין עירך. ושמחים בבנין בית מקדשך. ותתננו לחן ולחסד ולרחמים בעיניך ובעיני כל רואינו וברך עלינו את השנה הזאת ואת כל מיני תבואתה לטובה ורוה פני תבל ושבע את העולם כלו מטובך ומלא ידינו מברכותיך ומעושר מתנות ידיך לעבודתך כמו שנתת לאברהם אבינו ולאבותינו הקדושים ע"ה בימים ההם במצרים כדבר האמור מפי כבודך ושאלה אשה משכנתה ומגרת ביתה כלי כסף וכלי זהב ושמלות ונצלתם את מצרים ובשם יהו"ה נעשה ונצליח בעסקנו ובממונינו ובכל מעשה ידינו כשם שהצלחת את אבותינו במצרים כדבר האמור ויתן ה' את חן העם בעיני מצרים וישאילום וינצלו את מצרים. ונקום את נקמתנו ונקמת דם עבדיך השפוך וכשם שעמדת לאבותינו הקדושים במצרים ודנת את דינם ונקמת את נקמתם. כמו שנאמר ויהי בחצי הלילה וה' הכה כל בכור בארץ מצרים מבכור פרעה היושב על כסאו עד בכור השבי אשר בבית הבור וכל בכור בהמה: ויתן ה' אותות ומופתים גדולים ורעים במצרים בפרעה ובכל ביתו לעינינו. וכימי צאת ישראל מארץ מצרים תראנו נפלאות אמן סלה:

תפלה להוצאת ס"ת ליום שביעי של פסח.

רבונו של עולם מלא משאלותינו לטובה והפק רצוננו ותן שאלתנו יישמע ויפקד ויזכר זכרוננו וזכרון ירושלם עירך וזכרון משיח בן דוד עבדך לפני כסא כבודך חוס והננו וחמול ורחם עלינו והוציאנו מעבדות לחירות ומשעבוד לגאולה ומאפלה לאור גדול וכימי צאתנו מארץ מצרים הראנו נפלאות וכמו שהשקפת על מחנה מצרים בעמוד אש וענן ותהם את מחנה מצרים כן ושקיפה לפקוד כל הגוים ואל תחון כל בוגדי און סלה כדבר שנאמר ונשפטתי אתו בדבר ובדם ונשם שוטף ואבני אלגביש אש וגפרית אמטיר עליו ועל אגפיו ועל עמים רבים אשר אתו וצא נא לישע עמך לישע את משיחך ה' כגבור יצא כאיש מלחמות יעיר קנאה כמו שעשית לאבותינו על ים סוף כאמור ה' ילחם לכם ואתם תחרישון ואבד כל הקמים עלינו לרעה. וברוב גאונך תהרוס קמיך תשלח חרונך יאכלמו כקש:

אנא מלך רחום וחנון זכור והבט לברית ס"ת הזה וכשם שהגין על אבותינו על י"ס יד ימינך כאמור והמים להם חומה מימינם ומשמאלם כן יעמוד לנו בגלות ההיל הזה ולמען תורתך הקדושה אל תעזבנו אבינו ואל תטשנו מלכנו ואל תשכחנו יוצרנו ואל תעש עמנו כלה בגליותינו ונסה עלינו אור פניך ה' באור המאור הגדול ע"ק. ועננו בעת ובעונה הזאת כמו שענית לאבותינו על ים סוף כאמור מפי כבודך מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו וקרע רוע גזר דיננו ובצל כנפיך תסתירנו והבט נא צאן מרעיתך ואל ימשל בנו קצף. ותשפיע עלינו עוז ישועה ורחמים ואתה ה' אל תרחק אילותי לעזרתי חושה: כאיל תערוג על אפיקי מים כן נפשי תערוג אליך אלהים: צמאה נפשי לאלהים לאל חי מתי אבוא ואראה פני אלהים: מגננו ראה אלהים והבט פני משיחך: עשה למען שמך. עשה למען ימינך. עשה למען תורתך. עשה למען קדושתך. למען יחלצון ידידיך הושיעה ימינך ועננו. יהיו לרצון אמרי פי וכו': ואני תפלתי לך ה' עת רצון אלהים ברוב חסדך ענני באמת ישעך:

תפלה להוצאת ספר תורה לשבועות.

קודם יאמר י"ג מדות ואח"כ יאמר:

רבונו של עולם מלך מושגב ומוכתר בעטרת גאות וכת"ר נורא חוס וחמול עלינו ועטרנו נא בחסד וברחמים גדולים והרם עטרת צבי ולצפירת עטרת תפארת עם סגולתך והוציאנו מעבדות לחירות ומשעבוד לגאולה והסר ממנו מכת המות בזכות יקר תפארת ספר התורה הזה כדבר האמור חרות על הלוחות הירות ממ"ה חירות משעבוד מלכיות והחזר העטרה ליושנה ושמחת עולם על ראשנו ועתה שלח העז את מקנך צאן מרעיתך מקרב הגוים ורפא נא את תחלואי נפשנו ומכאובי גופנו כשם שרפאת את עמך ישראל במעמד הר סיני ביום הזה מכל מכאובי גלות מצרים והסר זוהמת הנחש מעלינו כמו שפסקה זוהמתן של אבותינו בהתיצבם נגד ההר וטהר לבנו לעבדך באמת ובתמים. ומלטנו מן היצר הרע וממועצותיו הרעים כמו שהסירות אותו מאבותינו במעמד הר סיני ומחכמתך תחכמנו והאר עינינו בתורתך ובעמקי סודותיך. ותהיה תורתך ערוכה ושמורה בלבנו ולא תשכח ממנו מאומה כמו שלמדו אבותינו בסיני ולא היו שוכחים וקיים בנו מקרא שכתוב נתתי את תורתי בקרבם ועל לבם אכתבנה והיו עיניך רואות את מוריך וכל בניך למודי ה' ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים וקדשנו בקדושתך כמו שהקדשת את אבותינו במעמד הר סיני כאמור ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש שלא ראו טיפת קרי מימיהם ולא שלט בהם כל מיני כינים בחייהם ובמותם לא שלטה בהם רמה ותולעה כן תחננו בחמלתך לקדשנו בקדושתך למלטנו ממקרה אשר לא טהור ובשרנו ישכון לבטח. ולמען זכות ספר התורה התמימה הזה תצדק בדברך תזכה בשפטך היום על פירות האילן הקדוש ותוציא לאור משפטינו ותאציל עלינו היום מזיו העליון ומשפעו בהתיחד הדודים שבת אחי"ם גם יחד ביחודא שלים בכח סגולת תפלתנו היום. ויהי נועם ה' אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו: יהיו לר"א

ומוליכין ס"ת ואח"כ השליח צבור אומר: [כ"ל מעבודת הקודש קודם קה"ס של פסח.]

בָּרוּךְ הַמָּקוֹם שֶׁנָּתַן תּוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בָּרוּךְ הוּא:
אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיהֹוָה אֱלֹהָיו:
גַּדְּלוּ לַיהֹוָה אִתִּי וּנְרוֹמְמָה שְׁמוֹ יַחְדָּו:

רבי שמעון פתח כד מפקין ספר תורה בצבורא למקרי ביה מתפתחין תרעי דרחמי ומעוררין את האהבה לעילא ובעי לבר נש למימר הכי:

בְּרִיךְ שְׁמֵהּ דְּמָארֵי עָלְמָא בְּרִיךְ כִּתְרָךְ וְאַתְרָךְ. יְהֵא רְעוּתָךְ עִם עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל לְעָלַם. וּפוּרְקַן יְמִינָךְ אַחֲזֵי לְעַמָּךְ בְּבֵית מַקְדְּשָׁךְ. לְאַמְטוּיֵי לָנָא מִטּוּב נְהוֹרָךְ. וּלְקַבֵּל צְלוֹתָנָא בְּרַחֲמִין. יְהֵא רַעֲוָא קֳדָמָךְ דְּתוֹרִיךְ לָן

חַיִּין בְּטִיבוּ. וְלֶיהֱוֵי אֲנָא עַבְדָּךְ פְּקִידָא בְּגוֹ צַדִּיקַיָּא לְמִרְחַם עָלַי וּלְמִנְטַר יָתִי וְיַת כָּל דִּי לִי וְדִי לְעַמָּךְ יִשְׂרָאֵל. אַנְתְּ הוּא זָן לְכֹלָּא וּמְפַרְנֵס לְכֹלָּא. אַנְתְּ הוּא שַׁלִּיט עַל כֹּלָּא אַנְתְּ הוּא דְשַׁלִּיט עַל מַלְכַיָּא. וּמַלְכוּתָא דִילָךְ הִיא. אֲנָא עַבְדָּא דְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְסָגִידְנָא קַמֵּהּ וּמִן קַמָּה דִיקַר אוֹרַיְתֵהּ בְּכָל עִדָּן וְעִדָּן. לָא עַל אֱנָשׁ רְחִיצְנָא וְלָא עַל בַּר אֱלָהִין סָמִיכְנָא אֶלָּא בֶּאֱלָהָא דִשְׁמַיָּא דְהוּא אֱלָהָא קְשׁוֹט וְאוֹרַיְתֵהּ קְשׁוֹט וּנְבִיאוֹהִי קְשׁוֹט וּמַסְגֵּי לְמֶעְבַּד טַבְוָן וּקְשׁוֹט. בֵּהּ אֲנָא רָחִיץ וְלִשְׁמֵהּ יַקִּירָא קַדִּישָׁא. אֲנָא אֵמַר תֻּשְׁבְּחָן. יְהֵא רַעֲוָא קֳדָמָךְ דְתִפְתַּח לִבִּי בְּאוֹרַיְתָךְ. וְתַשְׁלִים מִשְׁאֲלִין דְּלִבָּאִי וְלִבָּא דְכָל עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל לְטַב וּלְחַיִּין וְלִשְׁלָם אָמֵן:

ואומרים סקסל:

רוֹמְמוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לַהֲדֹם רַגְלָיו קָדוֹשׁ הוּא: רוֹמְמוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לְהַר קָדְשׁוֹ כִּי קָדוֹשׁ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ: אֵין קָדוֹשׁ כַּיהוָה כִּי אֵין בִּלְתֶּךָ וְאֵין צוּר כֵּאלֹהֵינוּ: כִּי מִי אֱלוֹהַּ מִבַּלְעֲדֵי יְהוָה וּמִי צוּר זוּלָתִי אֱלֹהֵינוּ: תּוֹרָה צִוָּה לָנוּ מֹשֶׁה מוֹרָשָׁה קְהִלַּת יַעֲקֹב: עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ וְתוֹמְכֶיהָ מְאֻשָּׁר. דְּרָכֶיהָ דַרְכֵי נֹעַם וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם: שָׁלוֹם רָב לְאֹהֲבֵי תוֹרָתֶךָ וְאֵין לָמוֹ מִכְשׁוֹל: יְהוָה עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְהוָה יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם:

ויש נוהגין לומר:

יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ וְיֹאמְרוּ בַגּוֹיִם יְיָ מָלָךְ: יִשְׂמַח הַר צִיּוֹן תָּגֵלְנָה בְּנוֹת יְהוּדָה לְמַעַן מִשְׁפָּטֶיךָ:

עַל הַכֹּל יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא: שְׁמוֹ שֶׁל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: בָּעוֹלָמוֹת שֶׁבָּרָא הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא: כִּרְצוֹנוֹ וְכִרְצוֹן יְרֵאָיו וְכִרְצוֹן כָּל עַמּוֹ בֵּית יִשְׂרָאֵל: תִּגָּלֶה וְתֵרָאֶה מַלְכוּתוֹ עָלֵינוּ בִּמְהֵרָה. וְיָחֹן וְיָחוּס וִיכַסֵּם עַל פְּלֵיטָתֵנוּ וְעַל פְּלֵיטַת עַמּוֹ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּחֵן וּבְחֶסֶד

בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן וְאִמְרוּ כָּל הָעָם אָמֵן: הָרַחֲמָן הוּא יַחֲזִיר שְׁבִיתֵנוּ וּשְׁבִית עַמּוֹ בֵּית יִשְׂרָאֵל בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְיוֹצִיאֵנוּ מִכָּל צָרוֹתֵינוּ לִרְוָחָה וּמֵאֲפֵלָה לְאוֹרָה בְּקָרוֹב וְאִמְרוּ כָּל הָעָם אָמֵן:

כִּי שֵׁם יְהֹוָה אֶקְרָא הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹהֵינוּ: הַכֹּל תְּנוּ עֹז לֵאלֹהִים וּתְנוּ כָבוֹד לַתּוֹרָה:

ומגביה ספר תורה ומראה הכתב לעם ואומרים:

וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׂם משֶׁה לִפְנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: תּוֹרָה צִוָּה לָנוּ משֶׁה מוֹרָשָׁה קְהִלַּת יַעֲקֹב:

ויש נוהגים לומר:

(כֹּהֵן קָרַב וְכֹהֵן. תּוֹרַת יְהֹוָה תְּמִימָה מְשִׁיבַת נָפֶשׁ עֵדוּת יְהֹוָה נֶאֱמָנָה מַחְכִּימַת פֶּתִי: פִּקּוּדֵי יְהֹוָה יְשָׁרִים מְשַׂמְּחֵי לֵב מִצְוַת יְהֹוָה בָּרָה מְאִירַת עֵינָיִם: יְהֹוָה עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְהֹוָה יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם:)

הָאֵל תָּמִים דַּרְכּוֹ אִמְרַת יְהֹוָה צְרוּפָה מָגֵן הוּא לְכֹל הַחוֹסִים בּוֹ:

דינים השייכים לקריאת ס"ת:

א יזהר שלא יתחיל ברכת ס"ת מבלי שיראה מקודם הפסוק שצריך להתחיל וגם לא יאמר הברכה עד שיגללו או יכסו ס' התורה: ב צריך לומר הברכות בקול רם כדי שיענו הקהל ויש מי שאומר שאם אמרה בלחש לא יצא וצריך לחזור ולאמרה בקול רם: ג אם הוכרח לצאת מב"הכ בעת קריאת ס"ת לא יצא בעוד שקורין ס"ת ובין גברא לגברא שפיר דמי: ד אסור לדבר בעת שקורין ס"ת אפילו בין גברא לגברא ויש מתירין ללמוד בלחש או אם תורתו אומנותו ואם התחיל ללמוד קודם שיפתחו ס"ת יכול לגמור למודו: ה יש נוהגים להוציא בחג ס"ת לקריאת התורה היום תכף אחר ההלל ומקיפים התיב' קודם קה"ת ומנהג ותיקין הוא וכן נוהגים בעה"ק ירושלים ובעה"ק חברון תובב"א: ו יש מי שכתב שאם דילג פסוק בפרשת המועדות דא"צ לחזור ולקרות דדמי למנחה של שבת וב' וה': ז מנהג בני ספרד ביום שמוציאים ב' ס"ת לומר קדיש בין ספר א' לב' והאחרים לומר קדיש אחר ספר ב': ח אם העולה החמישי לא קרא פ' חג הסוכות כלל רק קרא עד השבתו בשבתכם ופסק ובירך ברכה אחרונה אף שגלל הס"ת ואמר קדיש צריך לחזור ולקרות פ' סוכות ויברך לפניה ולאחריה ויאמר קדיש ואם לא נזכרו עד שעלה המפטיר וקרא בס' ב' פרשת המוספין אם לא בירך המפטיר עדיין ברכה אחרונה יגלול הספר ב' לפ' חג הסוכות וקוראה ואחר כך יברך ואם נזכר אחר שבירך המפטיר ברכה אחרונה אז א"צ לחזור ועלתה להם הקריאה בפ' מוספין לחיוב קריאת חובת היום: ט אם לא קרא המשלים רק שלשה פסוקי' בפרשת חג הסוכות ופסק ובירך ברכה אחרונה אם עדיין לא אמר קדיש נכון שיעלה עולה אחר ויקרא שאר הפרשה דמוספין בי"ע. ואם כבר אמר קדיש ונזכר אח"כ א"צ לחזור ולקרות: י אם טעה וגמר הפרשה עם עולה ד' לא יאמר קדיש שלא יעלה המפטיר בספר שני והוא משלים המנין וכה יעשה אפילו אם אמר קדיש וכן אם חל בשבת וטעה וגמר עם החמישי כמו שהל בחול יעלו שנים בספר שני: יא אם במקום שור או כשב שהוא וקרא פ' כל הבכור או פסל לך או אם כסף כל שנזכר קודם שבירך המשלים באחרונה גולל וקורא פרשת שור או כשב כולה ואם לא נזכר עד שבירך המשלים עלתה להם הקריאה: יב אמר שני אם דילג פסוק בחמשה עשר יום לבד אינו חוזר: יג בי"ט שני אינו קורא בפ' שנים בפיסקא דיומא ואם התחיל לקרות נ"ל ביום השני גומרין בו ונפסק אפילו באמצע הפרשה: יד אם קרא בי"ט שני הענין הראוי לבד צריך לחזור ולקרות ופ"ו יום ומברך לפניה ולאחריה

דיני הפטרה:

א מקום שנהגו לקרות גדול לפרשת המוספין ואח"כ אחר וקורא קטן ומפטיר יפסיקו במנהגם ומקום שנהגו שהקטן עולה בפרשת המוספין ומפטיר אין לשנות מנהגם: ב מקום שנוהגים שהגדול קורא פ' המוס' והקטן אחר וקורא ומפטיר א"צ הקטן לקרות כל פ' חובת היום שקרא הגדול אלא חוזר וקורא שלשה פסוקים אחרונים ודיו: ג יש מי שכתב דבשבת וחה"מ של סוכות יחתום בהפטרה מקדש השבת וישראל והזמנים אבל בשבת וחה"מ של פסח אין חותם בה אלא מקדש השבת בלבד וכן אנו נוהגים: ד יש מקומות שמתרגמים קצת ההפטרות בלעז ואין נכון שהמפטיר יתרגם (הגם שגדולים כתבו שיכול המפטיר לתרגם) אלא הנכון הוא שהמפטיר יברך ויקרא הפ' בלה"ק ואחר יתרגם וכן כל פסוק ופסוק ובסוף חוזר המפטיר לקרות פ' אחרון בלה"ק ומברך: ה יש נוהגים שאין הקטן מפטיר במרכבה דיחזקאל: ו אסור לדבר בעוד שהמפטיר אומר ההפטרה עד שיגמור אלא יאמר אותה עם המפטיר מלה במלה:

שלמות הלב א קורין ביום שני שור או כשב או עז לפי שהוא ספק א' וצריך לקרות בו מצות לולב שמצותו ביום א' ואין בכל התורה עוד פרשה שמזכיר בה שתי המצות הזאת: ב מפטירין ביום א' בתרי עשר הנה יום בא לפי שמזכיר בה ולחג את חג הסוכות וביום הב' במלכים ויקהלו ע"ש שאותה אסיפה היתה בחג הסוכות: ג בברכת המפטיר חותמין בי"ט מקדש ישראל והזמנים ולא במועדים וכן בקדוש לפי שהמועדים קבעה אותם התורה בזמן חג הפסח בזמן האביב חג השבועות בזמן הקציר וחג הסוכות בזמן האסיף:

העולה לספר תורה יאמר

יְהוָה עִמָּכֶם והחזן עונה יְבָרֶכְךָ יְהוָה:

ואחר ואומר העולה בָּרְכוּ אֶת יְהוָה הַמְבוֹרָךְ:

ועונה החזן והשומעים בָּרוּךְ יְהוָה הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

והעולה חוזר ואומר בָּרוּךְ יְהוָה הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל־הָעַמִּים וְנָתַן לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה נוֹתֵן הַתּוֹרָה:

ואחר קריאת התורה מברך העולה

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר נָתַן לָנוּ תּוֹרַת אֱמֶת וְחַיֵּי עוֹלָם נָטַע בְּתוֹכֵנוּ בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה נוֹתֵן הַתּוֹרָה:

וקורין בספר ראשון ה' גברי בפרשת אמור ואם חל בשבת קורין ז'. וזו היא הקריאה. וכן ביום שני של סכות וביום שני של פסח:

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: שׁוֹר אוֹ־כֶשֶׂב אוֹ־עֵז כִּי יִוָּלֵד וְהָיָה שִׁבְעַת יָמִים תַּחַת אִמּוֹ וּמִיּוֹם הַשְּׁמִינִי וָהָלְאָה יֵרָצֶה לְקָרְבַּן אִשֶּׁה לַיהוָה: וְשׁוֹר אוֹ־שֶׂה אֹתוֹ

וְאֶת־בְּנוֹ לֹא תִשְׁחֲטוּ בְּיוֹם אֶחָד׃ וְכִֽי־
תִזְבְּחוּ זֶֽבַח־תּוֹדָה לַיהוָה לִֽרְצֹנְכֶם תִּזְבָּֽחוּ׃
בַּיּוֹם הַהוּא יֵאָכֵל לֹא־תוֹתִירוּ מִמֶּנּוּ עַד־
בֹּקֶר אֲנִי יְהוָה׃ וּשְׁמַרְתֶּם מִצְוֹתַי וַעֲשִׂיתֶם
אֹתָם אֲנִי יְהוָה׃ וְלֹא תְחַלְּלוּ אֶת־שֵׁם קָדְשִׁי
וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי יְהוָה
מְקַדִּשְׁכֶם׃ הַמּוֹצִיא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְהוָה׃ פ בשבת ב'
וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם מוֹעֲדֵי יְהוָה
אֲשֶׁר־תִּקְרְאוּ אֹתָם מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֵלֶּה הֵם
מוֹעֲדָי׃ שֵׁשֶׁת יָמִים תֵּעָשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם
הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת שַׁבָּתוֹן מִקְרָא־קֹדֶשׁ כָּל־
מְלָאכָה לֹא תַעֲשׂוּ שַׁבָּת הִוא לַיהוָה בְּכֹל
מוֹשְׁבֹתֵיכֶם׃ פ לוי בשבת ג'
אֵלֶּה מוֹעֲדֵי יְהוָה מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֲשֶׁר־
תִּקְרְאוּ אֹתָם בְּמוֹעֲדָם׃ בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן
בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ בֵּין הָעַרְבָּיִם פֶּסַח
לַיהוָה׃ וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַזֶּה חַג
הַמַּצּוֹת לַיהוָה שִׁבְעַת יָמִים מַצּוֹת תֹּאכֵלוּ׃
בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן מִקְרָא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל־
מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ׃ וְהִקְרַבְתֶּם אִשֶּׁה

לַיהוָה שִׁבְעַת יָמִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִקְרָא־
קֹדֶשׁ כָּל־מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ׃ פ נסנח ד'

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי־תָבֹאוּ אֶל־
הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לָכֶם וּקְצַרְתֶּם אֶת־
קְצִירָהּ וַהֲבֵאתֶם אֶת־עֹמֶר רֵאשִׁית קְצִירְכֶם
אֶל־הַכֹּהֵן׃ וְהֵנִיף אֶת־הָעֹמֶר לִפְנֵי יְהוָה
לִרְצֹנְכֶם מִמָּחֳרַת הַשַּׁבָּת יְנִיפֶנּוּ הַכֹּהֵן׃
וַעֲשִׂיתֶם בְּיוֹם הֲנִיפְכֶם אֶת־הָעֹמֶר כֶּבֶשׂ
תָּמִים בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה לַיהוָה׃ וּמִנְחָתוֹ
שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן אִשֶּׁה לַיהוָה
רֵיחַ נִיחֹחַ וְנִסְכֹּה יַיִן רְבִיעִת הַהִין׃ וְלֶחֶם
וְקָלִי וְכַרְמֶל לֹא תֹאכְלוּ עַד־עֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה
עַד הֲבִיאֲכֶם אֶת־קָרְבַּן אֱלֹהֵיכֶם חֻקַּת עוֹלָם
לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכֹל מֹשְׁבֹתֵיכֶם׃ ס ישראל נסנח ה'
וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמָּחֳרַת הַשַּׁבָּת מִיּוֹם
הֲבִיאֲכֶם אֶת־עֹמֶר הַתְּנוּפָה שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת
תְּמִימֹת תִּהְיֶינָה׃ עַד מִמָּחֳרַת הַשַּׁבָּת
הַשְּׁבִיעִת תִּסְפְּרוּ חֲמִשִּׁים יוֹם וְהִקְרַבְתֶּם
מִנְחָה חֲדָשָׁה לַיהוָה׃ מִמּוֹשְׁבֹתֵיכֶם תָּבִיאוּ
לֶחֶם תְּנוּפָה שְׁתַּיִם שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת
תִּהְיֶינָה חָמֵץ תֵּאָפֶינָה בִּכּוּרִים לַיהוָה׃

והקרבתם על־הלחם שבעת כבשים
תמימם בני שנה ופר בן־בקר אחד ואילם
שנים יהיו עלה ליהוה ומנחתם ונסכיהם
אשה ריח־ניחח ליהוה: ועשיתם שעיר־
עזים אחד לחטאת ושני כבשים בני שנה
לזבח שלמים: והניף הכהן אתם על לחם
הבכרים תנופה לפני יהוה על־שני כבשים
קדש יהיו ליהוה לכהן: וקראתם בעצם
היום הזה מקרא־קדש יהיה לכם כל־
מלאכת עבדה לא תעשו חקת עולם בכל־
מושבתיכם לדרתיכם: ובקצרכם את־
קציר ארצכם לא־תכלה פאת שדך בקצרך
ולקט קצירך לא תלקט לעני ולגר תעזב
אתם אני יהוה אלהיכם: פ רביעי בשבת ו'

וידבר יהוה אל־משה לאמר: דבר אל־
בני ישראל לאמר בחדש השביעי
באחד לחדש יהיה לכם שבתון זכרון
תרועה מקרא־קדש: כל־מלאכת עבדה
לא תעשו והקרבתם אשה ליהוה: וידבר
יהוה אל־משה לאמר: אך בעשור לחדש
השביעי הזה יום הכפרים הוא מקרא־
קדש יהיה לכם ועניתם את־נפשתיכם

וְהִקְרַבְתֶּ֥ם אִשֶּׁ֖ה לַֽיהוָֽה׃ וְכָל־מְלָאכָה֙ לֹ֣א
תַֽעֲשׂ֔וּ בְּעֶ֖צֶם הַיּ֣וֹם הַזֶּ֑ה כִּ֣י י֤וֹם כִּפֻּרִים֙ ה֔וּא
לְכַפֵּ֣ר עֲלֵיכֶ֔ם לִפְנֵ֖י יְהוָ֥ה אֱלֹהֵיכֶֽם׃ כִּ֤י כָל־
הַנֶּ֙פֶשׁ֙ אֲשֶׁ֣ר לֹֽא־תְעֻנֶּ֔ה בְּעֶ֖צֶם הַיּ֣וֹם הַזֶּ֑ה
וְנִכְרְתָ֖ה מֵעַמֶּֽיהָ׃ וְכָל־הַנֶּ֗פֶשׁ אֲשֶׁ֤ר תַּעֲשֶׂה֙
כָּל־מְלָאכָ֔ה בְּעֶ֖צֶם הַיּ֣וֹם הַזֶּ֑ה וְהַֽאֲבַדְתִּ֛י
אֶת־הַנֶּ֥פֶשׁ הַהִ֖וא מִקֶּ֥רֶב עַמָּֽהּ׃ כָּל־מְלָאכָ֖ה
לֹ֣א תַעֲשׂ֑וּ חֻקַּ֤ת עוֹלָם֙ לְדֹרֹ֣תֵיכֶ֔ם בְּכֹ֖ל
מֹשְׁבֹתֵיכֶֽם׃ שַׁבַּ֨ת שַׁבָּת֥וֹן הוּא֙ לָכֶ֔ם וְעִנִּיתֶ֖ם
אֶת־נַפְשֹׁתֵיכֶ֑ם בְּתִשְׁעָ֤ה לַחֹ֙דֶשׁ֙ בָּעֶ֔רֶב
מֵעֶ֣רֶב עַד־עֶ֔רֶב תִּשְׁבְּת֖וּ שַׁבַּתְּכֶֽם׃ פ

חמישי ובשבת ז׳

וַיְדַבֵּ֥ר יְהוָ֖ה אֶל־מֹשֶׁ֥ה לֵּאמֹֽר׃ דַּבֵּ֛ר אֶל־
בְּנֵ֥י יִשְׂרָאֵ֖ל לֵאמֹ֑ר בַּחֲמִשָּׁ֨ה עָשָׂ֜ר
י֗וֹם לַחֹ֤דֶשׁ הַשְּׁבִיעִי֙ הַזֶּ֔ה חַ֧ג הַסֻּכּ֛וֹת שִׁבְעַ֥ת
יָמִ֖ים לַֽיהוָֽה׃ בַּיּ֥וֹם הָרִאשׁ֖וֹן מִקְרָא־קֹ֑דֶשׁ
כָּל־מְלֶ֥אכֶת עֲבֹדָ֖ה לֹ֥א תַעֲשֽׂוּ׃ שִׁבְעַ֣ת
יָמִ֔ים תַּקְרִ֥יבוּ אִשֶּׁ֖ה לַֽיהוָ֑ה בַּיּ֣וֹם הַשְּׁמִינִ֡י
מִקְרָא־קֹ֩דֶשׁ֩ יִהְיֶ֨ה לָכֶ֜ם וְהִקְרַבְתֶּ֨ם אִשֶּׁ֤ה
לַֽיהוָה֙ עֲצֶ֣רֶת הִ֔וא כָּל־מְלֶ֥אכֶת עֲבֹדָ֖ה לֹ֥א
תַעֲשֽׂוּ׃ אֵ֚לֶּה מוֹעֲדֵ֣י יְהוָ֔ה אֲשֶׁר־תִּקְרְא֥וּ אֹתָ֖ם
מִקְרָאֵ֣י קֹ֑דֶשׁ לְהַקְרִ֨יב אִשֶּׁ֜ה לַֽיהוָ֗ה עֹלָ֧ה

וּמִנְחָה זֶבַח וּנְסָכִים דְּבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ׃ מִלְּבַד
שַׁבְּתֹת יְהֹוָה וּמִלְּבַד מַתְּנוֹתֵיכֶם וּמִלְּבַד
כָּל־נִדְרֵיכֶם וּמִלְּבַד כָּל־נִדְבֹתֵיכֶם אֲשֶׁר
תִּתְּנוּ לַיהֹוָה׃ אַךְ בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ
הַשְּׁבִיעִי בְּאָסְפְּכֶם אֶת־תְּבוּאַת הָאָרֶץ תָּחֹגּוּ
אֶת־חַג־יְהֹוָה שִׁבְעַת יָמִים בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן
שַׁבָּתוֹן וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי שַׁבָּתוֹן׃ וּלְקַחְתֶּם
לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן פְּרִי עֵץ הָדָר כַּפֹּת
תְּמָרִים וַעֲנַף עֵץ־עָבֹת וְעַרְבֵי־נָחַל וּשְׂמַחְתֶּם
לִפְנֵי יְהֹוָה אֱלֹהֵיכֶם שִׁבְעַת יָמִים׃ וְחַגֹּתֶם
אֹתוֹ חַג לַיהֹוָה שִׁבְעַת יָמִים בַּשָּׁנָה חֻקַּת עוֹלָם
לְדֹרֹתֵיכֶם בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי תָּחֹגּוּ אֹתוֹ׃
בַּסֻּכֹּת תֵּשְׁבוּ שִׁבְעַת יָמִים כָּל־הָאֶזְרָח
בְּיִשְׂרָאֵל יֵשְׁבוּ בַּסֻּכֹּת׃ לְמַעַן יֵדְעוּ דֹרֹתֵיכֶם
כִּי בַסֻּכּוֹת הוֹשַׁבְתִּי אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
בְּהוֹצִיאִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם אֲנִי יְהֹוָה
אֱלֹהֵיכֶם׃ וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶת מֹעֲדֵי יְהֹוָה אֶל־
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ פ

ואומר החזן חצי קדיש. והמפטיר קורא בספר שני בפרשת פנחס וזו סוף הקריאה:

וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי מִקְרָא־
קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל־מְלֶאכֶת
עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ וְחַגֹּתֶם חַג לַיהֹוָה שִׁבְעַת

יָמִים׃ וְהִקְרַבְתֶּם עֹלָה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ
לַיהוָה פָּרִים בְּנֵי־בָקָר שְׁלֹשָׁה עָשָׂר אֵילִם
שְׁנָיִם כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר
תְּמִימִם יִהְיוּ׃ וּמִנְחָתָם סֹלֶת בְּלוּלָה בַשָּׁמֶן
שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר הָאֶחָד לִשְׁלֹשָׁה עָשָׂר
פָּרִים שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאַיִל הָאֶחָד לִשְׁנֵי
הָאֵילִם׃ וְעִשָּׂרוֹן עִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד
לְאַרְבָּעָה עָשָׂר כְּבָשִׂים׃ וּשְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד
חַטָּאת מִלְּבַד עֹלַת הַתָּמִיד מִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ׃

ואומר החזן חצי קדיש וגוללין ס"ת וקודם שיתחיל המפטיר ההפטרה אומר:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר
בָּחַר בִּנְבִיאִים טוֹבִים וְרָצָה בְדִבְרֵיהֶם
הַנֶּאֱמָרִים בֶּאֱמֶת׃
בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה הַבּוֹחֵר בַּתּוֹרָה וּבְמֹשֶׁה
עַבְדּוֹ וּבְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ וּבִנְבִיאֵי הָאֱמֶת
וָצֶדֶק׃

הפטרת יום ראשון של סוכות בזכריה סי' יד:

הִנֵּה יוֹם־בָּא לַיהוָה וְחֻלַּק שְׁלָלֵךְ בְּקִרְבֵּךְ׃
וְאָסַפְתִּי אֶת־כָּל־הַגּוֹיִם ׀ אֶל־יְרוּשָׁלִַם
לַמִּלְחָמָה וְנִלְכְּדָה הָעִיר וְנָשַׁסּוּ הַבָּתִּים
וְהַנָּשִׁים תִּשָּׁכַבְנָה וְיָצָא חֲצִי הָעִיר בַּגּוֹלָה
וְיֶתֶר הָעָם לֹא יִכָּרֵת מִן־הָעִיר׃ וְיָצָא יְהוָה

וְנִלְחַם בַּגּוֹיִם הָהֵם כְּיוֹם הִלָּחֲמוֹ בְּיוֹם קְרָב׃
וְעָמְדוּ רַגְלָיו בַּיּוֹם־הַהוּא עַל־הַר הַזֵּיתִים
אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי יְרוּשָׁלַםִ מִקֶּדֶם וְנִבְקַע הַר
הַזֵּיתִים מֵחֶצְיוֹ מִזְרָחָה וָיָמָּה גֵּיא גְּדוֹלָה
מְאֹד וּמָשׁ חֲצִי הָהָר צָפוֹנָה וְחֶצְיוֹ נֶגְבָּה׃
וְנַסְתֶּם גֵּיא־הָרַי כִּי־יַגִּיעַ גֵּי־הָרִים אֶל־אָצַל
וְנַסְתֶּם כַּאֲשֶׁר נַסְתֶּם מִפְּנֵי הָרַעַשׁ בִּימֵי
עֻזִּיָּה מֶלֶךְ־יְהוּדָה וּבָא יְהֹוָה אֱלֹהַי כָּל־
קְדֹשִׁים עִמָּךְ׃ וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא לֹא־יִהְיֶה
אוֹר יְקָרוֹת וְקִפָּאוֹן׃ וְהָיָה יוֹם־אֶחָד הוּא
יִוָּדַע לַיהֹוָה לֹא־יוֹם וְלֹא־לָיְלָה וְהָיָה לְעֶת־
עֶרֶב יִהְיֶה־אוֹר׃ וְהָיָה ׀ בַּיּוֹם הַהוּא יֵצְאוּ מַיִם
חַיִּים מִירוּשָׁלַםִ חֶצְיָם אֶל־הַיָּם הַקַּדְמוֹנִי
וְחֶצְיָם אֶל־הַיָּם הָאַחֲרוֹן בַּקַּיִץ וּבָחֹרֶף יִהְיֶה׃
וְהָיָה יְהֹוָה לְמֶלֶךְ עַל־כָּל־הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא
יִהְיֶה יְהֹוָה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד׃ יִסּוֹב כָּל־הָאָרֶץ
כָּעֲרָבָה מִגֶּבַע לְרִמּוֹן נֶגֶב יְרוּשָׁלָםִ וְרָאֲמָה
וְיָשְׁבָה תַחְתֶּיהָ לְמִשַּׁעַר בִּנְיָמִן עַד־מְקוֹם
שַׁעַר הָרִאשׁוֹן עַד־שַׁעַר הַפִּנִּים וּמִגְדַּל חֲנַנְאֵל
עַד יִקְבֵי הַמֶּלֶךְ׃ וְיָשְׁבוּ בָהּ וְחֵרֶם לֹא יִהְיֶה־
עוֹד וְיָשְׁבָה יְרוּשָׁלַםִ לָבֶטַח׃ וְזֹאת ׀ תִּהְיֶה
הַמַּגֵּפָה אֲשֶׁר יִגֹּף יְהֹוָה אֶת־כָּל־הָעַמִּים אֲשֶׁר

צְבָאוּ עַל־יְרוּשָׁלָ͏ִם הָמֵק ׀ בְּשָׂרוֹ וְהוּא עֹמֵד
עַל־רַגְלָיו וְעֵינָיו תִּמַּקְנָה בְחֹרֵיהֶן וּלְשׁוֹנוֹ
תִּמַּק בְּפִיהֶם׃ וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא תִּהְיֶה
מְהוּמַת־יְהוָה רַבָּה בָּהֶם וְהֶחֱזִיקוּ אִישׁ יַד
רֵעֵהוּ וְעָלְתָה יָדוֹ עַל־יַד רֵעֵהוּ׃ וְגַם־יְהוּדָה
תִּלָּחֵם בִּירוּשָׁלָ͏ִם וְאֻסַּף חֵיל כָּל־הַגּוֹיִם סָבִיב
זָהָב וָכֶסֶף וּבְגָדִים לָרֹב מְאֹד׃ וְכֵן תִּהְיֶה
מַגֵּפַת הַסּוּס הַפֶּרֶד הַגָּמָל וְהַחֲמוֹר וְכָל־
הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר יִהְיֶה בַּמַּחֲנוֹת הָהֵמָּה כַּמַּגֵּפָה
הַזֹּאת׃ וְהָיָה כָּל־הַנּוֹתָר מִכָּל־הַגּוֹיִם הַבָּאִים
עַל־יְרוּשָׁלָ͏ִם וְעָלוּ מִדֵּי שָׁנָה בְשָׁנָה לְהִשְׁתַּחֲוֺת
לְמֶלֶךְ יְהוָה צְבָאוֹת וְלָחֹג אֶת־חַג הַסֻּכּוֹת׃
וְהָיָה אֲשֶׁר לֹא־יַעֲלֶה מֵאֵת מִשְׁפְּחוֹת הָאָרֶץ
אֶל־יְרוּשָׁלַ͏ִם לְהִשְׁתַּחֲוֺת לְמֶלֶךְ יְהוָה צְבָאוֹת
וְלֹא עֲלֵיהֶם יִהְיֶה הַגָּשֶׁם׃ וְאִם־מִשְׁפַּחַת
מִצְרַיִם לֹא־תַעֲלֶה וְלֹא בָאָה וְלֹא עֲלֵיהֶם
תִּהְיֶה הַמַּגֵּפָה אֲשֶׁר יִגֹּף יְהוָה אֶת־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר
לֹא יַעֲלוּ לָחֹג אֶת־חַג הַסֻּכּוֹת׃ זֹאת תִּהְיֶה
חַטַּאת מִצְרָיִם וְחַטַּאת כָּל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא
יַעֲלוּ לָחֹג אֶת־חַג הַסֻּכּוֹת׃ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה
עַל־מְצִלּוֹת הַסּוּס קֹדֶשׁ לַיהוָה וְהָיָה הַסִּירוֹת
בְּבֵית יְהוָה כַּמִּזְרָקִים לִפְנֵי הַמִּזְבֵּחַ׃ וְהָיָה

כָּל־סִיר בִּירוּשָׁלַ͏ִם וּבִיהוּדָה קֹדֶשׁ לַיהוָה
צְבָאוֹת וּבָאוּ כָּל־הַזֹּבְחִים וְלָקְחוּ מֵהֶם וּבִשְּׁלוּ
בָהֶם וְלֹא־יִהְיֶה כְנַעֲנִי עוֹד בְּבֵית־יְהוָה
צְבָאוֹת בַּיּוֹם הַהוּא׃

הפטרה ליום שני של סוכות

במלכים א׳ ח׳

וַיִּקָּהֲלוּ אֶל־הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה כָּל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל בְּיֶרַח הָאֵתָנִים
בֶּחָג הוּא הַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי׃ וַיָּבֹאוּ כֹּל זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל
וַיִּשְׂאוּ הַכֹּהֲנִים אֶת־הָאָרוֹן׃ וַיַּעֲלוּ אֶת־אֲרוֹן יְהוָה וְאֶת־אֹהֶל
מוֹעֵד וְאֶת־כָּל־כְּלֵי הַקֹּדֶשׁ אֲשֶׁר בָּאֹהֶל וַיַּעֲלוּ אֹתָם הַכֹּהֲנִים
וְהַלְוִיִּם׃ וְהַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וְכָל־עֲדַת יִשְׂרָאֵל הַנּוֹעָדִים עָלָיו
אִתּוֹ לִפְנֵי הָאָרוֹן מְזַבְּחִים צֹאן וּבָקָר אֲשֶׁר לֹא־יִסָּפְרוּ וְלֹא
יִמָּנוּ מֵרֹב׃ וַיָּבִאוּ הַכֹּהֲנִים אֶת־אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה אֶל־
מְקוֹמוֹ אֶל־דְּבִיר הַבַּיִת אֶל־קֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים אֶל־תַּחַת כַּנְפֵי
הַכְּרוּבִים׃ כִּי הַכְּרוּבִים פֹּרְשִׂים כְּנָפַיִם אֶל־מְקוֹם הָאָרוֹן
וַיָּסֹכּוּ הַכְּרֻבִים עַל־הָאָרוֹן וְעַל־בַּדָּיו מִלְמָעְלָה׃ וַיַּאֲרִכוּ
הַבַּדִּים וַיֵּרָאוּ רָאשֵׁי הַבַּדִּים מִן־הַקֹּדֶשׁ עַל־פְּנֵי הַדְּבִיר
וְלֹא יֵרָאוּ הַחוּצָה וַיִּהְיוּ שָׁם עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ אֵין בָּאָרוֹן רַק
שְׁנֵי לֻחוֹת הָאֲבָנִים אֲשֶׁר הִנִּחַ שָׁם מֹשֶׁה בְּחֹרֵב אֲשֶׁר כָּרַת
יְהוָה עִם־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּצֵאתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וַיְהִי בְּצֵאת
הַכֹּהֲנִים מִן־הַקֹּדֶשׁ וְהֶעָנָן מָלֵא אֶת־בֵּית יְהוָה׃ וְלֹא־
יָכְלוּ הַכֹּהֲנִים לַעֲמֹד לְשָׁרֵת מִפְּנֵי הֶעָנָן כִּי־מָלֵא כְבוֹד־
יְהוָה אֶת־בֵּית יְהוָה׃ אָז אָמַר שְׁלֹמֹה יְהוָה אָמַר לִשְׁכֹּן
בָּעֲרָפֶל׃ בָּנֹה בָנִיתִי בֵּית זְבֻל לָךְ מָכוֹן לְשִׁבְתְּךָ עוֹלָמִים׃
וַיַּסֵּב הַמֶּלֶךְ אֶת־פָּנָיו וַיְבָרֶךְ אֵת כָּל־קְהַל יִשְׂרָאֵל וְכָל־

קְהַל יִשְׂרָאֵל עֹמֵד׃ וַיֹּאמֶר בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
דִּבֶּר בְּפִיו אֵת דָּוִד אָבִי וּבְיָדוֹ מִלֵּא לֵאמֹר׃ מִן־הַיּוֹם
אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶת־עַמִּי אֶת־יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם לֹא־בָחַרְתִּי
בְעִיר מִכֹּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל לִבְנוֹת בַּיִת לִהְיוֹת שְׁמִי שָׁם
וָאֶבְחַר בְּדָוִד לִהְיוֹת עַל־עַמִּי יִשְׂרָאֵל׃ וַיְהִי עִם־לְבַב דָּוִד
אָבִי לִבְנוֹת בַּיִת לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה
אֶל־דָּוִד אָבִי יַעַן אֲשֶׁר הָיָה עִם־לְבָבְךָ לִבְנוֹת בַּיִת לִשְׁמִי
הֱטִיבֹתָ כִּי הָיָה עִם־לְבָבֶךָ׃ רַק אַתָּה לֹא תִבְנֶה הַבָּיִת
כִּי אִם־בִּנְךָ הַיֹּצֵא מֵחֲלָצֶיךָ הוּא־יִבְנֶה הַבַּיִת לִשְׁמִי׃ וַיָּקֶם
יְהוָה אֶת־דְּבָרוֹ אֲשֶׁר דִּבֵּר וָאָקֻם תַּחַת דָּוִד אָבִי וָאֵשֵׁב
עַל־כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה וָאֶבְנֶה הַבַּיִת לְשֵׁם
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ וָאָשִׂם שָׁם מָקוֹם לָאָרוֹן אֲשֶׁר־שָׁם
בְּרִית יְהוָה אֲשֶׁר כָּרַת עִם־אֲבֹתֵינוּ בְּהוֹצִיאוֹ אֹתָם מֵאֶרֶץ
מִצְרָיִם׃

ואחר הקריאה אומר המפטיר:

גֹּאֲלֵנוּ יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל׃

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם צוּר כָּל־הָעוֹלָמִים
צַדִּיק בְּכָל הַדּוֹרוֹת. הָאֵל הַנֶּאֱמָן. הָאוֹמֵר וְעוֹשֶׂה.
מְדַבֵּר וּמְקַיֵּם: כִּי כָל דְּבָרָיו אֱמֶת וָצֶדֶק: נֶאֱמָן אַתָּה הוּא
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְנֶאֱמָנִים דְּבָרֶיךָ. וְדָבָר אֶחָד מִדְּבָרֶיךָ אָחוֹר
לֹא־יָשׁוּב רֵיקָם. כִּי אֵל מֶלֶךְ נֶאֱמָן וְרַחֲמָן אָתָּה. בָּרוּךְ
אַתָּה יְהוָה הָאֵל הַנֶּאֱמָן בְּכָל־דְּבָרָיו:

רַחֵם עַל־צִיּוֹן כִּי הִיא בֵּית חַיֵּינוּ וְלַעֲלוּבַת נֶפֶשׁ תּוֹשִׁיעַ
בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מְשַׂמֵּחַ צִיּוֹן
בְּבָנֶיהָ:

שַׂמְּחֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּאֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא עַבְדֶּךָ. וּבְמַלְכוּת
בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ. בִּמְהֵרָה יָבֹא וְיָגֵל לִבֵּנוּ

(עַל כִּסְאוֹ לֹא־יֵשֵׁב זָר וְלֹא יִנְחֲלוּ עוֹד אֲחֵרִים אֶת כְּבוֹדוֹ). כִּי בְשֵׁם קָדְשְׁךָ נִשְׁבַּעְתָּ לוֹ שֶׁלֹּא יִכְבֶּה נֵרוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן דָּוִד:

עַל הַתּוֹרָה וְעַל הָעֲבוֹדָה וְעַל הַנְּבִיאִים וְעַל יוֹם (הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְעַל יוֹם) חַג הַסֻּכּוֹת:

לשמיני עצרת שְׁמִינִי חַג עֲצֶרֶת

לפסח חַג הַמַּצּוֹת

לשבועות חַג הַשָּׁבֻעוֹת

הַזֶּה. וְעַל יוֹם טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה. שֶׁנָּתַתָּ לָּנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לִקְדֻשָּׁה וְלִמְנוּחָה לְכָבוֹד וּלְתִפְאָרֶת: עַל הַכֹּל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲנוּ מוֹדִים לָךְ וּמְבָרְכִים אוֹתָךְ יִתְבָּרֵךְ שִׁמְךָ בְּפִי כָּל חַי תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מְקַדֵּשׁ השבת ו יִשְׂרָאֵל וְהַזְּמַנִּים:

ברכה לשררה יר"ה:

הַנּוֹתֵן תְּשׁוּעָה לַמְּלָכִים וּמֶמְשָׁלָה לַנְּסִיכִים מַלְכוּתוֹ מַלְכוּת כָּל עוֹלָמִים. הַפּוֹצֶה אֶת דָּוִד עַבְדּוֹ מֵחֶרֶב רָעָה. הַנּוֹתֵן בַּיָּם דֶּרֶךְ וּבְמַיִם עַזִּים נְתִיבָה. הוּא יְבָרֵךְ. וְיִשְׁמוֹר. וְיִנְצוֹר. וְיַעֲזוֹר. וִירוֹמֵם. וִיגַדֵּל. וִינַשֵּׂא לְמַעְלָה (לַאֲדוֹנֵנוּ הַדּוּכּוֹס פלוני וּלְכָל אַנְשֵׁי הַשְּׂרָרָה או הַמֶּלֶךְ פלוני) מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים בְּרַחֲמָיו יִשְׁמְרֵם וִיחַיֵּם. וּמִכָּל צָרָה וְנֶזֶק יַצִּילֵם: מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים בְּרַחֲמָיו יָרִים וְיַגְבִּיהַּ כּוֹכַב מַעַרְכְתָּם. וְיַאֲרִיכוּ יָמִים עַל מַמְלַכְתָּם: מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים בְּרַחֲמָיו יִתֵּן בְּלִבָּם וּבְלֵב כָּל יוֹעֲצֵיהֶם וְשָׂרֵיהֶם רַחֲמָנוּת לַעֲשׂוֹת טוֹבָה עִמָּנוּ וְעִם כָּל יִשְׂרָאֵל אַחֵינוּ. בִּימֵיהֶם וּבְיָמֵינוּ תִּוָּשַׁע יְהוּדָה. וְיִשְׂרָאֵל יִשְׁכּוֹן לָבֶטַח. וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וְכֵן יְהִי רָצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן:

מִי שֶׁבֵּרַךְ אֲבוֹתֵינוּ אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן דָּוִד וּשְׁלֹמֹה וְכָל הַקְּהִלּוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת וְהַטְּהוֹרוֹת הוּא יְבָרֵךְ אֶת כָּל הַקָּהָל הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה. גְּדוֹלִים וּקְטַנִּים. הֵם. וּבְנֵיהֶם. וּנְשֵׁיהֶם.

וְתַלְמִידֵיהֶם וְכָל אֲשֶׁר לָהֶם. מַלְכָּא דְעָלְמָא הוּא יְבָרֵךְ יַתְכוֹן. וִיזַכֶּה יַתְכוֹן. וְיִשְׁמַע בְּקוֹל צְלוֹתְכוֹן. תִּתְפָּרְקוּן וְתִשְׁתֵּזְבוּן מִכָּל צָרָה וְעַקְתָא. וִיהִי מֵימְרָא דַיהֹוָה בְּסַעְדְּכֶם. וְיָגֵן בַּעַדְכֶם וְיִפְרוֹשׂ סֻכַּת שְׁלוֹמוֹ עֲלֵיכֶם. וְיִטַּע בֵּינֵיכֶם אַהֲבָה וְאַחֲוָה שָׁלוֹם וְרֵעוּת. וִיסַלֵּק שִׂנְאַת חִנָּם מִבֵּינֵיכֶם. וְיִשְׁבּוֹר עוֹל הַגּוֹיִם מֵעַל צַוְּארֵיכֶם. וִיקַיֵּם בָּכֶם מִקְרָא שֶׁכָּתוּב יְהֹוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם יֹסֵף עֲלֵיכֶם כָּכֶם אֶלֶף פְּעָמִים וִיבָרֵךְ אֶתְכֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָכֶם. וְכֵן יְהִי רָצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן:

יְהִי חַסְדְּךָ יְהֹוָה עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ:

(ואחכ״א) אַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתֶךָ עוֹד יְהַלְלוּךָ סֶּלָה: אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְהֹוָה כתר אֱלֹהָיו:

(קמה) תְּהִלָּה לְדָוִד אֲרוֹמִמְךָ אֱלוֹהַי הַמֶּלֶךְ וַאֲבָרְכָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: בְּכָל יוֹם אֲבָרְכֶךָּ וַאֲהַלְלָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: גָּדוֹל יְהֹוָה חכמה וּמְהֻלָּל מְאֹד וְלִגְדֻלָּתוֹ אֵין חֵקֶר: דּוֹר לְדוֹר יְשַׁבַּח מַעֲשֶׂיךָ וּגְבוּרֹתֶיךָ יַגִּידוּ: הֲדַר כְּבוֹד הוֹדֶךָ וְדִבְרֵי נִפְלְאֹתֶיךָ אָשִׂיחָה: וֶעֱזוּז נוֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמֵרוּ וּגְדֻלָּתְךָ אֲסַפְּרֶנָּה: זֵכֶר רַב טוּבְךָ יַבִּיעוּ וְצִדְקָתְךָ יְרַנֵּנוּ: חַנּוּן וְרַחוּם יְהֹוָה בינה אֶרֶךְ אַפַּיִם וּגְדָל חָסֶד: טוֹב יְהֹוָה חסד לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יְהֹוָה גבורה כָּל מַעֲשֶׂיךָ וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה: כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֹאמֵרוּ וּגְבוּרָתְךָ יְדַבֵּרוּ: לְהוֹדִיעַ לִבְנֵי הָאָדָם גְּבוּרֹתָיו וּכְבוֹד הֲדַר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל עֹלָמִים וּמֶמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל דּוֹר וָדֹר: סוֹמֵךְ יְהֹוָה תפארת לְכָל הַנֹּפְלִים וְזוֹקֵף לְכָל הַכְּפוּפִים: עֵינֵי כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אָכְלָם בְּעִתּוֹ: פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ ויכוין מאד בפסוק זה

פי בו עיקר הפרנסה ר"ת פאי גימטריא יאהדונהי ס"ת חתך וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן: צַדִּיק יְהֹוָה יסוד בְּכָל דְּרָכָיו וְחָסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו: קָרוֹב יְהֹוָה מלכות לְכָל קֹרְאָיו לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאֻהוּ בֶאֱמֶת: רְצוֹן יְרֵאָיו יַעֲשֶׂה וְאֶת שַׁוְעָתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יְהֹוָה נצח אֶת כָּל אֹהֲבָיו וְאֵת כָּל הָרְשָׁעִים יַשְׁמִיד: תְּהִלַּת יְהֹוָה יסוד יְדַבֶּר פִּי וִיבָרֵךְ כָּל בָּשָׂר שֵׁם קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. וַאֲנַחְנוּ נְבָרֵךְ יָהּ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם הַלְלוּיָהּ:

ואם אל נשנם אומרים:

בָּרוּךְ יְהֹוָה אֲשֶׁר נָתַן מְנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר דִּבֵּר לֹא נָפַל דָּבָר אֶחָד מִכֹּל דְּבָרוֹ הַטּוֹב אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד מֹשֶׁה עַבְדּוֹ:

ואם אל נמול ממסלים מכאן:

יְהִי יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ עִמָּנוּ כַּאֲשֶׁר הָיָה עִם אֲבוֹתֵינוּ אַל יַעַזְבֵנוּ וְאַל יִטְּשֵׁנוּ: לְהַטּוֹת לְבָבֵנוּ אֵלָיו לָלֶכֶת בְּכָל דְּרָכָיו וְלִשְׁמֹר מִצְוֹתָיו וְחֻקָּיו וּמִשְׁפָּטָיו אֲשֶׁר צִוָּה אֶת אֲבוֹתֵינוּ: וְיִהְיוּ דְבָרַי אֵלֶּה אֲשֶׁר הִתְחַנַּנְתִּי לִפְנֵי יְהֹוָה קְרֹבִים אֶל יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ יוֹמָם וָלָיְלָה: לַעֲשׂוֹת מִשְׁפַּט עַבְדּוֹ וּמִשְׁפַּט עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ: לְמַעַן דַּעַת כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי יְהֹוָה הוּא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד: לֹא יָמוּשׁ סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה מִפִּיךָ וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם וָלַיְלָה לְמַעַן תִּשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת כְּכָל הַכָּתוּב בּוֹ כִּי אָז תַּצְלִיחַ אֶת דְּרָכֶךָ וְאָז תַּשְׂכִּיל: הֲלֹא צִוִּיתִיךָ חֲזַק וֶאֱמָץ אַל תַּעֲרֹץ וְאַל תֵּחָת כִּי עִמְּךָ יְהֹוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל אֲשֶׁר תֵּלֵךְ:

והחזן פותח בקול רם שני פסוקים:

יִמְלֹךְ יְהֹוָה לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ:

יחד ואומרים מזמור לדוד עד לי כשו מכניסין קודם [illegible]

ויש אומרים פסוק זה:

ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבוא מלך ה

מִי זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְהוָה עִזּוּז וְגִבּוֹר יְהוָה גִּבּוֹר מִלְחָמָה: שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד: מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְהוָה צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד סֶלָה: וְיָדַעְתָּ כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הוּא הָאֱלֹהִים הָאֵל הַנֶּאֱמָן שֹׁמֵר הַבְּרִית וְהַחֶסֶד לְאֹהֲבָיו וּלְשֹׁמְרֵי מִצְוֹתָיו לְאֶלֶף דּוֹר: כִּי אֵל רַחוּם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא יַרְפְּךָ וְלֹא יַשְׁחִיתֶךָ וְלֹא יִשְׁכַּח אֶת בְּרִית אֲבוֹתֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לָהֶם: כִּי כֹה אָמַר יְהוָה רָנּוּ לְיַעֲקֹב שִׂמְחָה וְצַהֲלוּ בְּרֹאשׁ הַגּוֹיִם הַשְׁמִיעוּ הַלְלוּ וְאִמְרוּ הוֹשַׁע יְהוָה אֶת עַמְּךָ אֵת שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל:

ואומר בפתח היכל:

הַלְלוּ אֶת שֵׁם יְהוָה כִּי נִשְׂגָּב שְׁמוֹ לְבַדּוֹ הוֹדוֹ עַל אֶרֶץ וְשָׁמָיִם: וַיָּרֶם קֶרֶן לְעַמּוֹ תְּהִלָּה לְכָל חֲסִידָיו לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַם קְרֹבוֹ הַלְלוּיָהּ: יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד: אֵין כָּמוֹךָ בָאֱלֹהִים יְהוָה וְאֵין כְּמַעֲשֶׂיךָ:

וכשמכנים ספר תורה להיכל אומר:

שׁוּבָה לִמְעוֹנֶךָ. וּשְׁכוֹן בְּבֵית מַאֲוַיֶּךָ. כִּי כָל פֶּה וְכָל לָשׁוֹן יִתְּנוּ הוֹד וְהָדָר לְמַלְכוּתֶךָ: וּבְנֻחֹה יֹאמַר שׁוּבָה יְהוָה רִבְבוֹת אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל: הֲשִׁיבֵנוּ יְהוָה אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם:

תקון הגשם לשמיני עצרת

שִׁפְעַת רְבִיבִים יוֹרִיד מִזְּבוּלָיו. לְהַחֲיוֹת זֶרַע וְלָתֵת פְּרִי יְבוּלָיו: מָטָר יוֹרֶה וּמַלְקוֹשׁ. יוֹרֶה עִם אֶגְלָיו: הֱיוֹת דֶּשֶׁן וְשֶׁמֶן. כָּל פְּרִי עֵץ וְעָלָיו: הִישׁ וְשִׁלַּח עוֹפֶר. טֶרֶם יְנוּסוּן צְלָלָיו: זָכוֹר יִזְכּוֹר לִי. נוֹטֵעַ אֲשָׁלָיו: קוֹמֵם גַּן נָעוּל. וּפַרְדֵּס רִמּוֹן שְׁתִילָיו: קִרְיַת חָנָה דָוִד. וּמִגְדַּל עֹז חֵילָיו: שׁוֹבֵב לְצַוָּאר הַשֵּׁן. מְלוֹאֵי הוֹד גְּלִילָיו: בָּנוּי לְתַלְפִּיּוֹת. וְנָהֲרוּ כָּל הַגּוֹיִם אֵלָיו. אֶלֶף הַמָּגֵן תָּלוּי עָלָיו:

סוסן מְכַסֶּה שָׁמַיִם בְּעָבִים וּמַלְבִּישֵׁם. וּמַחֲלִיף זְמַנִּים
עֲלֵי חֹק וָרֶשֶׁם: אוֹצָרְךָ הַטּוֹב פְּתַח נָא
לְהַחֲיוֹת בּוֹ כָּל נְפוּחֵי נֶשֶׁם. מַשִּׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם:
אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ מִקְצוֹת הָאָרֶץ וְעַד קְצוֹת. אָדָם וּבְהֵמָה
וְכָל יְצוּרֵי אֲרָצוֹת. מַשִּׁיב הָרוּחַ לְעִתּוֹת קְצוּצוֹת. וְשׁוֹלֵחַ
מַיִם עַל פְּנֵי חוּצוֹת: אוֹצָרְךָ הַטּוֹב פְּתַח נָא לְהַחֲיוֹת בּוֹ
כָּל נְפוּחֵי נֶשֶׁם. מַשִּׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם: צִמָּאוֹן וְשָׁרָב
וְכָל הַרְבּוֹת קָטוֹב. תְּשַׁלַּח רוּחֲךָ וְיִהְיוּ כְּגַן רָטוֹב. אָדָם
וּבְהֵמָה אֲשֶׁר הֶחֱשׁוּ מִטּוֹב. תִּפְתַּח יָדְךָ יִשְׂבְּעוּן טוֹב:
אוֹצָרְךָ הַטּוֹב פְּתַח נָא לְהַחֲיוֹת בּוֹ כָּל נְפוּחֵי נֶשֶׁם. מַשִּׁיב
הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם: תְּלָמֶיהָ אֲשֶׁר נוֹתְרָה עֲרוּמָה.
מִתְנוֹבֶבֶת דֶּשֶׁא חָצִיר וְקָמָה. תַּפְרִיחַ נִצָּנֶיהָ וְתַלְבִּישָׁהּ
רִקְמָה. וּתְחַדֵּשׁ פְּנֵי אֲדָמָה. אוֹצָרְךָ הַטּוֹב פְּתַח נָא
לְהַחֲיוֹת בּוֹ כָּל נְפוּחֵי נֶשֶׁם. מַשִּׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם:
אָב רַחֲמָן נוֹשֵׂא חוֹבַת לֵב עָקוֹשׁ. פְּדֵה נֶפֶשׁ תּוֹרְךָ מִיַּד
יָקוֹשׁ. הַשְׁלִימָה נָא דְבָרְךָ וְאִם אֵין בָּנוּ מִתְקוֹשֵׁשׁ וָקוֹשׁ.
וְנָתַתִּי מְטַר אַרְצְכֶם בְּעִתּוֹ יוֹרֶה וּמַלְקוֹשׁ: אוֹצָרְךָ הַטּוֹב
פְּתַח נָא לְהַחֲיוֹת בּוֹ כָּל נְפוּחֵי נֶשֶׁם. מַשִּׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד
הַגֶּשֶׁם:

לְשׁוֹנִי כּוֹנַנְתָּ. אֱלֹהַי וַתִּבְחַר. בְּשִׁירִים שֶׁשַּׂמְתָּ. בְּפִי
טוֹב מִמִּסְחָר: וְנֶגְדְּךָ כּוֹנַנְתָּ. צַעֲדֵי מִמִּשְׁחָר. וְלִי
גָרוֹן נִתְּתָּה. בְּקָרְאִי לֹא נִחָר. וְיִצְרֵי הִלְבַּנְתָּ. כְּמוֹ צֶמֶר
צָחַר. וְלָכֵן לֹא שַׁתָּה. לִבְּבִי בִּי סְחַרְחַר. הֱיֵה סִתְרִי עַתָּה.
כְּאֶתְמוֹל וּכְמָחָר. וּמָגִנִּי אַתָּה. אֱלֹהַי אַל תְּאַחַר:

יִשְׂבְּעוּן יְדִידֶיךָ מֵאוֹצְרוֹת שָׁמַיִם: יִשְׂבַּע אֲדָמָה לֹא
שָׂבְעָה מַיִם. פֵּרוֹת תְּשַׁלַּח לִשְׁתַּיִם פְּעָמַיִם.
יִתְּנוּ סִימָנִים:

פזמון בסדר א"ב

אֵל חַי יִפְתַּח אוֹצְרוֹת שָׁמָיִם: יַשֵּׁב רוּחוֹ יִזְּלוּ מָיִם.
בְּגִשְׁמֵי רָצוֹן. תְּבָרֵךְ עֵדָה. בִּפְהִי יָגוֹן. כְּצִפּוֹר
לְכוּדָה. בְּצִדְקַת אָב הָמוֹן. הֵכִין סְעוּדָה: וְאָמַר יֻקַּח נָא
מְעַט מַיִם. יַשֵּׁב רוּחוֹ יִזְּלוּ מָיִם: גֶּשֶׁם נְדָבוֹת מִשְּׁמֵי עֲלִיָּה.
תּוֹרִיד בְּצִיָּה. רַב עֲלִילִיָּה. בְּצִדְקַת נֶעֱקַד. בְּהַר הַמּוֹרִיָּה:
וְשָׁב וְחָפַר בְּאֵרוֹת הַמָּיִם. יַשֵּׁב רוּחוֹ יִזְּלוּ מָיִם: דָּלֵה
מִמְּהוּמָה. עַמְּךָ וְהַצֵּל. וְרוּחַ קָדְשְׁךָ עָלָיו הַאֲצֵל. בְּצִדְקַת
אִישׁ תָּם. מַקְלוֹת פִּצֵּל. בָּרְהָטִים בְּשִׁקְתוֹת הַמָּיִם. יַשֵּׁב
רוּחוֹ יִזְּלוּ מָיִם: הָאֵר פָּנִים עַל דַּל בְּשַׁוְעוֹ. נִלְבַּב וְעַל
כֵּן אַחַר יִשְׁעוֹ. בְּצִדְקַת עָנָיו נָס מִפַּרְעֹה. וַיֵּשֶׁב עַל בְּאֵר
הַמָּיִם. יַשֵּׁב רוּחוֹ יִזְּלוּ מָיִם: וְתַזִּיל מְטָרוֹת עֹז מִמְּעוֹנִים.
וּתְבוּאוֹת שָׁנָה יִהְיוּ דְשֵׁנִים. בְּצִדְקַת נִכְנָס לִפְנַי וְלִפְנִים.
אֲשֶׁר צִוָּה עַל נִסּוּךְ הַמָּיִם. יַשֵּׁב רוּחוֹ יִזְּלוּ מָיִם: זְכוֹר
רַחֲמֶיךָ יוֹצֵר מְאוֹרוֹת וְצַוֵּה עָבֶיךָ יְרִיקוּן אוֹרוֹת. בְּצִדְקַת
מֶלֶךְ נְעִים זְמִירוֹת. אֲשֶׁר אָמַר מִי יַשְׁקֵנִי מָיִם. יַשֵּׁב רוּחוֹ
יִזְּלוּ מָיִם: חַשְׁרַת מַיִם עַל יַבָּשָׁה. תַּזִּיל וְתוֹצִיא אֶבֶן
הָרֹאשָׁה. בְּצִדְקַת לָקַח צְלוֹחִית חֲדָשָׁה: וְעַל יָדוֹ נִרְפְּאוּ
הַמָּיִם. יַשֵּׁב רוּחוֹ יִזְּלוּ מָיִם: טַרְפֵּי צֶמַח אֲדָמָה הַמְּצִיא.
הָפֵק רְצוֹנֵי הַזָּקֵן וְאַמְּצִי. בְּגִשְׁמֵי נְדָבוֹת לְמַעַן מוֹצִיא.
מֵחַלָּמִישׁ לְמַעְיְנוֹ מָיִם. יַשֵּׁב רוּחוֹ יִזְּלוּ מָיִם:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ.

בְּגִשְׁמֵי	אוֹרָה	תָּאִיר	אֲדָמָה:
בְּגִשְׁמֵי	בְרָכָה	תְּבָרֵךְ	אֲדָמָה:
בְּגִשְׁמֵי	גִילָה	תָּגִיל	אֲדָמָה:

בְּגִשְׁמֵי	דִּיצָה	תַּדְשֵׁן	אֲדָמָה׃
בְּגִשְׁמֵי	הוֹד	תְּהַדֵּר	אֲדָמָה׃
בְּגִשְׁמֵי	וַעַד טוֹב	תְּוַעֵד	אֲדָמָה׃
בְּגִשְׁמֵי	זִמְרָה	תְּזַמֵּר	אֲדָמָה׃
בְּגִשְׁמֵי	חַיִּים	תְּחַיֶּה	אֲדָמָה׃
בְּגִשְׁמֵי	טוֹבָה	תֵּטִיב	אֲדָמָה׃
בְּגִשְׁמֵי	יְשׁוּעָה	תּוֹשִׁיעַ	אֲדָמָה׃
בְּגִשְׁמֵי	כַּלְכָּלָה	תְּכַלְכֵּל	אֲדָמָה׃

אָנָּא הוֹרִידֵם לְאוֹרָה. לִבְרָכָה. לְגִילָה. לְדִיצָה. לְהוֹד. לְוַעַד טוֹב. לְזִמְרָה. לְחַיִּים טוֹבִים. לְטוֹבָה. לִישׁוּעָה. לְפַרְנָסָה. לְכַלְכָּלָה׃ כְּמוֹ שֶׁאַתָּה הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. רַב לְהוֹשִׁיעַ.

מַשִּׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם לִבְרָכָה׃

תקון הטל ליום ראשון של פסח

שְׁזוּפַת שֶׁמֶשׁ. לְהוֹצֵאת פִּתְרוּסִים. מְרוּדֶיהָ תְּנוֹבֵב. בְּטַלְלֵי רְסִיסִים. הָאֵל הָעוֹנֶה בְּעֵת רָצוֹן עֲמוּסִים. מָגֵן הוּא לְכָל הַחוֹסִים׃

שְׁלַח רוּחֲךָ הַטּוֹב. לְהַחֲיוֹת גְּוִיֵּנוּ. לְקַדְמוּתָהּ תָּשִׁיב נַחֲלַת צְבִיֵּנוּ. מִמְּךָ טוֹב לַכֹּל. יִמְצָא פְּדִיֵּנוּ. הֲלֹא אַתָּה תָּשׁוּב תְּחַיֵּנוּ׃

מִבְטַח כָּל הַיְצוּר. וּמָעוּזָם וְצִלָּם. הַמֵּכִין טֶרֶף וּמָזוֹן לְכֻלָּם. שְׁנָתֵנוּ תְּעַטֵּר. בְּעָב וּמַלְקוֹשׁ וְתוֹשְׁלָם׃ וְהַשָּׁמַיִם יִתְּנוּ טַלָּם׃ רְאֵה קָמָה לְמַלְאוֹת כִּרְסִיסֵי בְרָכָה. לָהֶם לְאוֹכֶל. וּמַרְפֵּא וַאֲרוּכָה. הֱיוֹת הוֹגֵי דַּת נְסוּכָה. כְּכֹכְבִים בְּהִלָּם׃ והשמים יִרְעֲפוּ נְאוֹת מִדְבָּר. וְגַם תִּתְגּוֹרְנָה גְּבָעוֹת גִּיל. וּבִפְטוּרֵי צִיצִים. תִּתְאַזּוֹרְנָה פִּתִּיגִיל. יְרֹנְנוּ יַחְדָּו.

רוּב חֲסָדֶיךָ בְּמִלָּם: והשמים לְמַלְבִּישׁ סוּת סְמָדַר. עֲרוּמֵי שׂוֹרְקָה. וּמַשְׂבִּיעַ בְּטוּבוֹ. נֶפֶשׁ שׁוֹקֵקָה. יִרְעָבָה וְרֵקָה בְּמַעֲדָנָיו מְמַלְאָם: והשמים יִשְׂבְּעוּ עֲצֵי יְהוָה בִּשְׁפֵלָה וָבָהָר. וּמָלְאוּ הַגְּרָנוֹת בָּר. וְהַיְקָבִים תִּירוֹשׁ וְיִצְהָר. תְּרַנֵּנָה פְּרָזוֹת עוֹמְדוֹת עַל תִּלָּם. וְהַשָּׁמַיִם יִתְּנוּ טַלָּם:

לְשׁוֹנִי כּוֹנַנְתָּ. אֱלֹהַי וַתִּבְחַר. בְּשִׁירִים שֶׁשַּׂמְתָּ. בְּפִי טוֹב מִמִּסְחַר: וְנֶגְדְּךָ כּוֹנַנְתָּ. צַעֲדֵי מִמִּשְׁחַר. וְלִי גָּרוֹן תַּתָּה. בְּקָרְאִי לֹא נִיחַר: וְיִצְרִי הִלְבַּנְתָּ. כְּמוֹ צֶמֶר צָחַר. וְלָכֵן לֹא שַׁתָּה. לְבָבִי בִּי סְחַרְחַר: הֱיֵה סִתְרִי עַתָּה. כְּאֶתְמוֹל וּכְמָחָר. וּמָגִנִּי אַתָּה. אֱלֹהַי אַל תְּאַחַר:

(פזמון) לֵךְ לְשָׁלוֹם גֶּשֶׁם וּבָא בְשָׁלוֹם טַל. כִּי רַב לְהוֹשִׁיעַ. וּמוֹרִיד הַטָּל. אָשִׁיר שִׁירָתִי וְאָשִׂים דְּבָרָתִי. וְאַגְבִּירָה שְׂפָתַי לְצוּר יְשׁוּעָתִי. וּבְיוֹם אָמַרְתִּי: תִּזַּל כַּטָּל. כִּי רַב לְהוֹשִׁיעַ וּמוֹרִיד הַטָּל. כִּי שֵׁם כְּבוֹדְךָ הָאֵל: שׁוֹכֵן בְּתוֹךְ עַם אֵל: וְתַעֲמִיד מִיכָאֵל. וְתִהְיֶה לוֹ לְגוֹאֵל. הַיּוֹם לְיִשְׂרָאֵל אֶהְיֶה כַטָּל. כִּי רַב לְהוֹשִׁיעַ וּמוֹרִיד הַטָּל:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ:

בְּטַלְלֵי אוֹרָה תָּאִיר אֲדָמָה:
בְּטַלְלֵי בְּרָכָה תְּבָרֵךְ אֲדָמָה:
בְּטַלְלֵי גִילָה תָּגִיל אֲדָמָה:
בְּטַלְלֵי דִיצָה תְּדַשֵּׁן אֲדָמָה:
בְּטַלְלֵי הוֹד תְּהַדֵּר אֲדָמָה:
בְּטַלְלֵי וַעַד טוֹב תְּוַעֵד אֲדָמָה:
בְּטַלְלֵי זִמְרָה תְּזַמֵּר אֲדָמָה:
בְּטַלְלֵי חַיִּים תְּחַיֶּה אֲדָמָה:
בְּטַלְלֵי טוֹבָה תֵּטִיב אֲדָמָה:

בְּטַלְלֵי יְשׁוּעָה תּוֹשִׁיעַ אֲדָמָה:
בְּטַלְלֵי כַלְכָּלָה תְּכַלְכֵּל אֲדָמָה:
אָנָּה הוֹרִידֵהוּ לְאוֹרָה. לִבְרָכָה. לְגִילָה. לְרִיצָה. לְהוֹד. לְוַעַד טוֹב. לְזִמְרָה. לְחַיִּים טוֹבִים. לְטוֹבָה. לִישׁוּעָה. לְכַלְכָּלָה. כְּמוֹ שֶׁאַתָּה הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. רַב לְהוֹשִׁיעַ
וּמוֹרִיד הַטָּל לִבְרָכָה:

מוסף לשלש רגלים

אדון הכל. יאהדונהי: היה הוה יהיה.

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֱלֹהֵי אַבְרָהָם. אֱלֹהֵי יִצְחָק. וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא. אֵל עֶלְיוֹן. גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים קוֹנֵה הַכֹּל. וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת. וּמֵבִיא גוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה:
מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם:
אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ:
וּמוֹרִיד הַטָּל. שמיני עצרת ובשמחת תורה (מַשִּׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם) מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד. מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ נוֹפְלִים. וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים. וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר. מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָּךְ.
מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה:
וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מְחַיֵּה הַמֵּתִים:

כֶּתֶר יִתְּנוּ לְךָ. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מַלְאָכִים הֲמוֹנֵי מַעְלָה וְעַם עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל קְבוּצֵי מַטָּה. יַחַד כֻּלָּם קְדֻשָּׁה לְךָ יְשַׁלֵּשׁוּ. כַּדָּבָר הָאָמוּר עַל יַד נְבִיאֶךָ. וְקָרָא זֶה אֶל זֶה

וְאָמַר. קָדוֹשׁ. קָדוֹשׁ. קָדוֹשׁ. יְהֹוָה צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: כְּבוֹדוֹ מָלֵא עוֹלָם מְשָׁרְתָיו שׁוֹאֲלִים אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ לְהַעֲרִיצוֹ. לְעֻמָּתָם מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים. בָּרוּךְ כְּבוֹד יְהֹוָה מִמְּקוֹמוֹ: מִמְּקוֹמוֹ הוּא יִפֶן בְּרַחֲמָיו לְעַמּוֹ. הַמְיַחֲדִים שְׁמוֹ עֶרֶב וָבֹקֶר בְּכָל יוֹם תָּמִיד אוֹמְרִים פַּעֲמַיִם בְּאַהֲבָה. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ יְהֹוָה אֶחָד: הוּא אֱלֹהֵינוּ. הוּא אָבִינוּ. הוּא מַלְכֵּנוּ. הוּא מוֹשִׁיעֵנוּ: הוּא יוֹשִׁיעֵנוּ: וְיִגְאָלֵנוּ שֵׁנִית וְיַשְׁמִיעֵנוּ בְּרַחֲמָיו לְעֵינֵי כָּל חַי לֵאמֹר: הֵן גָּאַלְתִּי אֶתְכֶם אַחֲרִית כְּרֵאשִׁית לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְהֹוָה אֱלֹהֵיכֶם: וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר: יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ:

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶּלָה. בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה בְחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ:

וַתִּתֶּן לָנוּ יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה שבתות למנוחה ו מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה חַגִּים וּזְמַנִּים לְשָׂשׂוֹן. אֶת יוֹם (בשבת הַשַּׁבָּת הַזֶּה. וְאֶת יוֹם)

בסוכות חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה. וְאֶת יוֹם טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה. זְמַן שִׂמְחָתֵנוּ:

לשמיני עצרת שְׁמִינִי חַג עֲצֶרֶת הַזֶּה. וְאֶת יוֹם טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה זְמַן שִׂמְחָתֵנוּ:

לפסח חַג הַמַּצּוֹת הַזֶּה. וְאֶת יוֹם טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה. זְמַן חֵרוּתֵנוּ:

לשבועות חַג הַשָּׁבֻעוֹת הַזֶּה. וְאֶת יוֹם טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה.

זְמַן מַתַּן תּוֹרָתֵנוּ בְּאַהֲבָה מִקְרָא קֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם: אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מִפְּנֵי חֲטָאֵינוּ גָּלִינוּ מֵאַרְצֵנוּ וְנִתְרַחַקְנוּ מֵעַל אַדְמָתֵנוּ וְאֵין אֲנוּ יְכוֹלִין לַעֲלוֹת וְלֵרָאוֹת וּלְהִשְׁתַּחֲוֹת לְפָנֶיךָ בְּבֵית בְּחִירָתֶךָ. בְּבַיִת הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שִׁמְךָ עָלָיו מִפְּנֵי הַיָּד שֶׁנִּשְׁתַּלְּחָה בְּמִקְדָּשֶׁךָ: יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מֶלֶךְ רַחֲמָן שֶׁתָּשׁוּב וּתְרַחֵם עָלֵינוּ וְעַל מִקְדָּשְׁךָ בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים וְתִבְנֵהוּ מְהֵרָה וּתְגַדֵּל כְּבוֹדוֹ: אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ אֱלֹהֵינוּ גַּלֵּה כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ עָלֵינוּ מְהֵרָה וְהוֹפַע וְהִנָּשֵׂא עָלֵינוּ לְעֵינֵי כָּל חָי. וְקָרֵב פְּזוּרֵינוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם וּנְפוּצוֹתֵינוּ כַּנֵּס מִיַּרְכְּתֵי אָרֶץ. וַהֲבִיאֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְצִיּוֹן עִירְךָ בְּרִנָּה וְלִירוּשָׁלַיִם עִיר מִקְדָּשְׁךָ בְּשִׂמְחַת עוֹלָם. אָנָּא אֱלֹהֵינוּ וְשָׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת קָרְבְּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ תְּמִידִים כְּסִדְרָם וּמוּסָפִים כְּהִלְכָתָם אֶת מוּסַף (בשבת מוּסְפֵי יוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְאֶת) בפסח יוֹם חַג הַמַּצּוֹת בשבועות יוֹם חַג הַשָּׁבוּעוֹת. בסוכות יוֹם חַג הַסֻּכּוֹת בשמיני עצרת יוֹם שְׁמִינִי חַג הָעֲצֶרֶת הַזֶּה. אֶת יוֹם טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה. נַעֲשֶׂה וְנַקְרִיב לְפָנֶיךָ בְּאַהֲבָה כְּמִצְוַת רְצוֹנֶךָ. כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתָּ עָלֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מֶלֶךְ רַחֲמָן רַחֵם עָלֵינוּ טוֹב וּמֵטִיב הִדָּרֶשׁ לָנוּ. שׁוּבָה עָלֵינוּ בַּהֲמוֹן רַחֲמֶיךָ בִּגְלַל אָבוֹת שֶׁעָשׂוּ רְצוֹנֶךָ. בְּנֵה בֵיתְךָ כְּבַתְּחִלָּה. כּוֹנֵן בֵּית מִקְדָּשְׁךָ עַל מְכוֹנוֹ. הַרְאֵנוּ בְּבִנְיָנוֹ. שַׂמְּחֵנוּ בְּתִקּוּנוֹ. וְהָשֵׁב שְׁכִינָתְךָ לְתוֹכוֹ. וְהָשֵׁב כֹּהֲנִים לַעֲבוֹדָתָם וּלְוִיִּם לְשִׁירָם וּלְזִמְרָם. וְהָשֵׁב יִשְׂרָאֵל לִנְוֵיהֶם וְשָׁם נַעֲלֶה וְנֵרָאֶה וְנִשְׁתַּחֲוֶה לְפָנֶיךָ בְּשָׁלֹשׁ פַּעֲמֵי רְגָלֵינוּ בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה כַּכָּתוּב בַּתּוֹרָה שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה יֵרָאֶה כָל זְכוּרְךָ אֶת

פְּנֵי יְהוָֹה אֱלֹהֶיךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחָר בְּחַג הַמַּצּוֹת וּבְחַג הַשָּׁבֻעוֹת וּבְחַג הַסֻּכּוֹת וְלֹא יֵרָאֶה אֶת פְּנֵי יְהוָֹה רֵיקָם. אִישׁ כְּמַתְּנַת יָדוֹ כְּבִרְכַּת יְהוָֹה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן לָךְ:

וְהַשִּׂיאֵנוּ יְהוָֹה אֱלֹהֵינוּ אֶת בִּרְכַּת מוֹעֲדֶיךָ. לְחַיִּים בְּשִׂמְחָה וּבְשָׁלוֹם. כַּאֲשֶׁר רָצִיתָ. וְאָמַרְתָּ לְבָרְכֵנוּ. כֵּן תְּבָרְכֵנוּ סֶלָה. קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ. שִׂים חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ. שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ. שַׂמַּח נַפְשֵׁנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ. וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת. וְהַנְחִילֵנוּ יְהוָֹה אֱלֹהֵינוּ באהבה וברצון בְּשִׂמְחָה וּבְשָׂשׂוֹן שבתות וּמוֹעֲדֵי קָדְשֶׁךָ וְיִשְׂמְחוּ בְךָ כָּל יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָֹה מְקַדֵּשׁ השבת ו יִשְׂרָאֵל וְהַזְּמַנִּים:

רְצֵה יְהוָֹה אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְלִתְפִלָּתָם שְׁעֵה. וְהָשֵׁב הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ. וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם מְהֵרָה בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן. וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ:

וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים תַּחְפֹּץ בָּנוּ וְתִרְצֵנוּ. וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָֹה הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ. שָׁאַתָּה הוּא יְהוָֹה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד. צוּרֵנוּ צוּר חַיֵּינוּ וּמָגֵן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא. לְדוֹר וָדוֹר נוֹדֶה לְּךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ. עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ. וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ. וְעַל נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ. וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם. הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ. הַמְרַחֵם כִּי לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ. כִּי מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ: וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא תָּמִיד שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ לְעוֹלָם וָעֶד: וְכָל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶּלָה:

וִיהַלְלוּ וִיבָרְכוּ אֶת שִׁמְךָ הַגָּדוֹל בֶּאֱמֶת לְעוֹלָם כִּי טוֹב. הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה הָאֵל הַטּוֹב: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

ואם אין כהנים אומר הש"ץ:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ בָּרְכֵנוּ בַבְּרָכָה הַמְשֻׁלֶּשֶׁת בַּתּוֹרָה הַכְּתוּבָה עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ הָאֲמוּרָה מִפִּי אַהֲרֹן וּבָנָיו כֹּהֲנִים עַם קְדוֹשֶׁיךָ כָּאָמוּר: יְבָרֶכְךָ יְהוָה וְיִשְׁמְרֶךָ: יָאֵר יְהוָה פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ: יִשָּׂא יְהוָה פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם. וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲנִי אֲבָרְכֵם:

שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה. חַיִּים חֵן וָחֶסֶד צְדָקָה וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל־יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ. וּבָרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ. כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ תּוֹרָה וְחַיִּים. אַהֲבָה וָחֶסֶד צְדָקָה וְרַחֲמִים בְּרָכָה וְשָׁלוֹם. וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרְכֵנוּ וּלְבָרֵךְ אֶת כָּל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּרוֹב עֹז וְשָׁלוֹם: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם אָמֵן:

יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְגוֹאֲלִי:

טוב לומר שיר להעלות אבא עיני אל ההרים:

אֱלֹהַי נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע וּשְׂפָתוֹתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה. וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדּוֹם. וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה. פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ. וְאַחֲרֵי מִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי. וְכָל הַקָּמִים עָלַי לְרָעָה מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחְשְׁבוֹתָם. עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ. לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ. הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְגוֹאֲלִי:

כורע ופוסע ג' פסיעות לאחוריו ועוקר רגל שמאל תחילה ובעודו כורע יאמר עושה שלום במרומיו לצד שמאל וכשעושה שלום ישתחוה לימין ואח"כ ישתחוה לפניו:

עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן: מודים דרבנן

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֱלֹהֵי כָל בָּשָׂר. יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית. בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עַל שֶׁהֶחֱיִיתָנוּ וְקִיַּמְתָּנוּ. כֵּן תְּחַיֵּנוּ וּתְחָנֵּנוּ וְתֶאֱסוֹף גָּלֻיּוֹתֵינוּ לְחַצְרוֹת קָדְשֶׁךָ לִשְׁמוֹר חֻקֶּיךָ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ וּלְעָבְדְּךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם עַל שֶׁאֲנוּ מוֹדִים לָךְ בָּרוּךְ אֵל הַהוֹדָאוֹת:

סדר הושענות

ואחר חזרת מוסף אומרים הושענות וקודם שיתחילו מוציאין ספר תורה ומניחים אותו על התיבה כדי להקיפו כנהוג:

פירוש נאה ונחמד למראה ותאוה לעינים על הושענות וטעם ההקפות בשבעת ימי החג בארבעה מינים הללו מפירוש הרב רבי שמעון בר צמח המכונה דוראן ז"ל למען יהיה סדור זה כלול מכל מיני שלמיות באופן שיהיה קטן הכמות ורב האיכות וימצא כל אדם מבין היוצא מפיו ויכוון בתפלות אלו הכוונות המכוונות אליהם ויתקיים בו מקרא שכתוב כי ידע שמי יקראני ואענהו ומצא חן ושכל טוב בעיני אלהים ואדם אכי"ר:

נהגו בימי החג להקיף פעם אחת בכל יום בארבעה מינים הללו ובהלל גמור וביום השביעי שהוא הושענא רבה ז' פעמים זכר למקדש כמו ששנינו בפרק לולב וערבה שהיו מקיפים את המזבח פעם אחת בכל יום וביום השביעי ז' פעמים וי"א שהם כנגד שבעה רקיעים וכנגד ז' פעמים שסבבו את יריחו על המפלה שכתוב שש פעמים ואסיבה אקימה נא ואסובבה בעיר ואסובבה את מזבחך ה'. ועל מה שאנו מקיפי' בד' מינים הללו סומכים לרמז המקרא ארחץ בנקיון כפי וגומר כפי כפות תמר' ועל ההלל סומכים למאי דסמיך בתריה לשמוע בקול תודה רמז להודו לה' וגו' ולספר כל נפלאותיך רמז למה שאנו מבקשים מאתו יתברך שיגיע הישוע' כענין שכתוב שירו לה' שיר חדש וגו' והטעם שמנענעים בהושיעה נא ולא בהצליחה נא כתב בעל המנהגים מפני שאנו מנענעי' לעצור רוחות וטללים רעי' לכן אנו מנענעי' בהושיעה נא שיושיענו מהם מה דלא שייך בהצליחה נא ובחידושי רב"ם כתי' מפני שמכניסים פסוק אחד אין מנענעי' בפסוק אחד ב' פעמים. והתשב"ץ מביא סמך מנענוע זה שהוא בהושיעה נא מהפסוק אז ירננו עצי היער וסמי' ליה הודו לה' וגו'. ומש"י ז"ל כתב שמי שאין לו לולב לא יקיף: ורב שרירא גאון כתב שאין אומרי' הושיעה נא בשבת כדי שהתינוקו' לא יטעו ויטלטלו הלולב ומטעם זה אין מקיפי' בשבת. וענין שמשימים ס"ת בתיבה הוא רמז למה שסבבו בתשובה שלימה ונשים מגמת פנינו לשמור התורה ולקיים מצותי' ככל אשר צונו ה' אלהינו. וארבעה מינים הללו הם גדלות על המים כנזכר במסכת תענית ובהם נדונים על המים כמו ששנינו בר"ה והעולם

מתקיים על שמים ובבבא בתרא אמר ר' זביד יומא קמא דריש שתא אי חמים כולה שתא חמימא ואי קריר כולה שתא קרירא למאי נפקא מינה לתפלה של כ"ג כי לפי הענין שהיה רואה בר"ה היה מתפלל ביוה"כ :

דרך אלו ההושענות הוא כי בבית ראשון מזכיר שבחו של מקום ושלשה בתי' זה אחר זה לשלשה האבות והד' לשבחו של ישראל במתנות שנתן להם הקב"ה וזהו שער א'. ואח"כ ב' בתי' אחרים מתפללים לאל להושיע ישראל וחותם בכל א' מספר הימים של שבעת ימי הושענות וזהו השער השני . ואח"כ יש בתים מתפללים לאל שכמו שהושיע לראשונים יושיע אותנו . ולכן מסיים כהושעת כן הושיעה נא . דרך זו כנגד שבעת הימים וההושענא רבא האריך כפי ההקפות היתרות שהוא יום האחרון ויום שנגמר' בו חתימת הגשמים שאז נהג נידונים על המים וביום שבת שאין בו הקפ' האריך בדיני שבת וקוב' ולולב ומתפלל שיושיע לכ"י המקיימים מצות שבתורה :

הושענות ליום ראשון

ויאמר בכונה גדולה כי מיוסדות הן על פי הסוד :

אֶרְחַץ בְּנִקָּיוֹן כַּפָּי וַאֲסֹבְבָה אֶת מִזְבַּחֲךָ יְהוָֹה: לַשְׁמִיעַ בְּקוֹל תּוֹדָה וּלְסַפֵּר כָּל נִפְלְאוֹתֶיךָ :

הוֹשַׁעְנָא. הוֹשַׁעְנָא:

לְמַעַנְךָ אֱלֹהֵינוּ : לְמַעַנְךָ בּוֹרְאֵנוּ :
לְמַעַנְךָ גּוֹאֲלֵנוּ : לְמַעַנְךָ דּוֹרְשֵׁנוּ :
לְמַעַנְךָ אַדִּיר אַדִּירִים :
לְמַעַנְךָ בּוֹרֵא רוּחַ וְיוֹצֵר הָרִים :
לְמַעַנְךָ גְּדוֹל הָעֵצָה מַשְׁפִּיל וּמֵרִים :
לְמַעַנְךָ דּוֹבֵר צֶדֶק וּמַגִּיד מֵישָׁרִים :
לְמַעַנְךָ הַיּוֹדֵעַ וָעֵד אִם יִסָּתֵר אִישׁ בַּמִּסְתָּרִים :
לְמַעַנְךָ וְהוּא בְאֶחָד וּמִי יְשִׁיבֶנּוּ אֲמָרִים :
לְמַעַנְךָ זַךְ וְנָקִי וּמִתְבָּרֵר עִם בָּרִים :
לְמַעַנְךָ חוֹפֵשׂ מַצְפּוּן וְחוֹקֵר כָּל חֲדָרִים :
לְמַעַנְךָ טִפְּחָה יְמִינוֹ שָׁמַיִם וְעָשָׂה מְאוֹרִים :
לְמַעַנְךָ יָסַד אֶרֶץ בִּצְוּרוֹת בֶּקַע יְאוֹרִים :

לְמַעַנְךָ כַּבִּיר כֹּחַ מְכֻבָּד בָּאוּרִים
לְמַעַנְךָ לֹא יִתַּמּוּ שְׁנוֹתָיו לְדוֹר דּוֹרִים
הוֹשַׁעְנָא. הוֹשַׁעְנָא:

אָנָּא אֵל אֶחָד. וּשְׁמוֹ אֶחָד. וּמִי יְשִׁיבֶנּוּ וְהוּא בְּאֶחָד. קָרָא שָׁמַיִם וָאָרֶץ וַיַּעַמְדוּ כְּאֶחָד. הוֹשִׁיעֵנוּ בַּחֲגִיגַת יוֹם אֶחָד. אָנָּא זְכוֹר אָב יָרַשׁ אֶת הָאָרֶץ וְהָיָה אֶחָד. (א) הֵבִין לַמּוֹרְדִים לֵב אֶחָד וְדֶרֶךְ אֶחָד. לִקְרוֹא כֻלָּם בְּשֵׁם יְהֹוָה וּלְעָבְדוֹ שְׁכֶם אֶחָד: הושיענו אָנָּא זְכוֹר בֵּן יָחִיד הָיָה לִפְנֵי אָבִיו אֶחָד. שְׁנֵיהֶם בְּנִסָּיוֹן הָלְכוּ כְּאֶחָד. נָתַתָּ כֹּפֶר תַּחְתָּיו אַיִל אֶחָד: הושיענו אָנָּא זְכוֹר אָב הוֹסִיף חֵלֶק שְׁכֶם אֶחָד. קִוָּה לְהַפְלִיט הַמַּחֲנֶה הָאֶחָת. אָסַף בָּנָיו לְקַבֵּל מַלְכוּת שָׁמַיִם פֶּה אֶחָד: הושיענו אָנָּא זְכוֹר הַמַּשְׁמִיעֵנוּ שְׁתַּיִם בְּקוֹלוֹת וּבְרָקִים כְּאֶחָד. הַמַּנְחִילֵנוּ תּוֹרָה אַחַת וּמִשְׁפָּט אֶחָד. הוֹשִׁיעֵנוּ בַּחֲגִיגַת יוֹם אֶחָד: הוֹשַׁעְנָא. הוֹשַׁעְנָא:

(א) הבין למורדים לב אחד. רמז למה שאמר הכתוב ואת הנפש אשר עשו בחרן שהיה אברהם מגייר האנשים וכו': (ב) קוה להפליט המחנה האחת. רמז ליעקב שאמר אם יבא עשו אל המחנה האחת וגו': (ג) אסף בניו לקבל מלכות שמים. רמז למה שאמר יעקב בשעת פטירתו הקבצו ושמעו ואמרו רבותינו ז"ל בפרק מקום שנהגו שתמה יעקב ואמר שמא יש בכם פסולי' ענו כולם ואמרו שמע ישראל וגו' ענה הוא ברוך שם וגו' (ד) המשמיענו שתים וכו' רמז לזכור ושמור שנאמרו בדבור אחד:

אֵל יִשְׁעֲךָ צְמֵאתִי וְאֶעֱרֹךְ נֶגְדֶּךָ. שַׂמֵּחַ נֶפֶשׁ עַבְדֶּךָ. גָּאוֹר אַתָּה אַדִּיר הֱיֵה לָנוּ לִישׁוּעָה. שַׂמְּחֵנוּ כִּימוֹת עִנִּיתָנוּ שְׁנוֹת רָאִינוּ רָעָה: יְשׁוּעוֹת חוֹמוֹת וָחֵיל שִׁית לְסוּרָה וְגַלְמוּדָה. יִשְׂמַח הַר צִיּוֹן תָּגֵלְנָה בְּנוֹת יְהוּדָה: יָדְךָ תּוֹסִיף שֵׁנִית חִישׁ לְנוֹחֲלֵי דַּת אֲרִיאֵל. יָגֵל יַעֲקֹב יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל: צַוֵּה יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב אֲשֶׁר לִישְׁעֲךָ כָּמֵהִים. וְצַדִּיקִים יִשְׂמְחוּ יַעַלְצוּ לִפְנֵי אֱלֹהִים: חֶבֶל נַחֲלָתְךָ תּוֹשִׁיעַ וְצִדְקָתְךָ יְשַׂגְּנוּ.

וְיִשְׂמְחוּ כָּל חוֹסֵי בָךְ לְעוֹלָם יְרַנֵּנוּ. קוֹרְאִים בְּשִׁמְךָ תְּשׁוֹבֵב לְבֵית מְנוּחָה. שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יַשִּׂיגוּ וְנָסוּ יָגוֹן וַאֲנָחָה: בִּישׁוּעָתְךָ יְרַנְּנוּ וְרָנֵּי פַלֵּט בְּחַגָּם. יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל בְּעֹשָׂיו בְּנֵי צִיּוֹן יָגִילוּ בְמַלְכָּם: רַב לְהוֹשִׁיעַ יָרִיב רִיבָם וְיָצִיק לִמְצִיקָם. יִשְׂמַח צַדִּיק כִּי חָזָה נָקָם: וְיֵדְעוּ כִּי יָדְךָ זֹאת תְּשׁוּעָתְךָ לְשַׁנֵּן. כִּי שִׂמַּחְתַּנִי יְהֹוָה בְּפָעֳלֶךָ (יְהֹוָה) בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אֲרַנֵּן: אִמְרָתְךָ תָּקִים יֶשַׁע לְהָחִישׁ לִפְדוּיִם. רָנּוּ לְיַעֲקֹב שִׂמְחָה וְצַהֲלוּ בְּרֹאשׁ הַגּוֹיִם: לוֹבְשֵׁי בִגְדֵי רִקְמָה יְרַנּוּ בְּכָל אֲפִיקִים: שִׂמְחוּ בַיהֹוָה וְגִילוּ צַדִּיקִים: יִרְאוּ עֲנָוִים וְיִשְׂמָחוּ בְּהוֹשִׁיעֲךָ אֶבְיוֹנַי. יִשְׂמַח לֵב מְבַקְשֵׁי יְהֹוָה: קוֹרְאֵי מִקְרָא קֹדֶשׁ יֶשַׁע יִקְרָאוּ בְּפֶצַח. שֹׂבַע שְׂמָחוֹת אֶת פָּנֶיךָ נְעִימוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח: בְּרִאשׁוֹן בְּחַגָּם בְּהַיּוֹם הוֹשַׁע צִבְאוֹת בְּנִיבוֹ. זֶה הַיּוֹם עָשָׂה יְהֹוָה נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בוֹ: הוֹשַׁעְנָא.

אָנָּא הוֹשִׁיעָה נָּא: אָנָּא הוֹשִׁיעָה נָּא:

(א) **אָנָּא** אֵל אַחֲרוֹן וְרִאשׁוֹן. אַמֵּץ עַם (ב) נְצוּרִים כְּאִישׁוֹן: בְּצַעֲקָתָם הוֹשַׁעְנָא בְּלַחְשׁוֹן. הַיּוֹם בְּיוֹם רִאשׁוֹן. הוֹשִׁיעָה נָּא: אנא אָנָּא גְּדַע גִּנֵּי דִישׁוֹן. גְּאַל (ג) מְיַחֲדֶיךָ בְּלַחְשׁוֹן. וּנְטֵה לָנוּ שָׁלוֹם (ד) כְּמֵימֵי פִישׁוֹן. הַיּוֹם בְּיוֹם רִאשׁוֹן. הוֹשִׁיעָה נָּא:

(א) אנא אל אחרון וראשון. רמז למה שאמר הנביא ישעיה ז"ל אני ראשון ואני אחרון: (ב) נצורים כאישון. רמז למה שאמר הכתוב יצרנהו כאישון עינו: בלחשון. פי' הכנסה האמיתי' והוא לשון תפלה: (ג) מיחדיך בלחשון: הוא בחשאי והוא לי נמרא בחשאי ובתהלים כתלא יחד עלי יתלחשו: (ד) כמימי פישון. הוא כיאור לדעת חז"ל:

אֲנִי וָהוֹ הוֹשִׁיעָה נָּא: אֲנִי וָהוֹ הוֹשִׁיעָה נָּא.

אני והו. הם שני שמות היוצאים מפסוק ויסע. ויבא. ויט. שנרמזים בהם שבעים ושנים שמות כידוע ליודעי חן. ויש מפרשים אני זה הקב"ה שהוא עם ישראל בגלות דכתיב עמו אנכי בצרה וכן אמר יחזקאל ואני בתוך הגולה. והוא ג"כ הקב"ה

שכן אמר ירמיה והוא אסור בזיקי' שכביכול הקב"ה בגלות עם ישראל. ורמב"ם ז"ל כתב בפי' המשנה אמרו המפרשים בגמ' שאני א' משמות הש"י וכמו כן והו. ואני אומר שהיא רמז למה שאמר הכתוב ראו עתה כי אני אני הוא המדבר בשירת ישראל וישיעתם ואנו אומרים אתה שהבטחתנו ואמרת ראו כי אני היא הושיעה נא כאשר הבטחתנו. ועל דרך הפשט אמרו קצת מהגאונים שהוא רמז למה שאמר הכתוב עמו אנכי בצרה ואנו אומרים שמאחר שהוא בצרה עמנו הושיעה נא וכמה שאמר מי שאני והוא בצרה הושיעה נא. ויש מפרשים שאני והו עולה בגמטריא אנא ה'. ואני והו כמו אנא ה'. והרב החסיד ר' יוסף די קאשטילייא ז"ל כתב בשם העשירי הוא אדיר שם אהי"ה נרמז בתורה בלשון הוא וכו'. ולפי שזהו עולם הרחמים וממנו יבוא כל מיני סליחה וכפרה וכו' והוא מעביר כל מיני דינין קשים ומתבטלי' בהגלותו לפיכך אמר והוא רחום יכפר עון וגו' עד הספירה האחרונה הנקראת אד"ני אל' שרומז אליה בתורה הוא ל' אני שנאמר ראו עתה כי אני אני הוא ולהלן פירש בפסוק זה אני אמית ואחיה מחצתי ואני ארפא. והרב הנזכר האריך בלשון זה ואנחנו אין לנו להרחיב פה ולהאריך לשון כי כבוד אלהים הסתר דבר. ומה שאנו אומרים אני והו רמז למדה ראשונה ואחרונה על דרך נעוץ סופן בתחלתן וכולי כידוע לחכמי לב:

(א) כְּהוֹשַׁעְתָּ יְרוּיֵי הַיְאוֹר: (ב) בְּעֻזְּךָ הַנָּאוֹר. (ג) וְתַבְרִיק מָאוֹר. (ד) לַעֲלוּטִים כְּאִישׁוֹן. גַּם עַתָּה כְּמוֹ כֵן. אֵל שַׁחַק שׁוֹכֵן. (ה) פְּדוּת לְעַמְּךָ הָכֵן. נְהַלֶּלְךָ בְּיוֹם רִאשׁוֹן. כֵּן הוֹשַׁעְנָא: אני (ו) כְּהוֹשַׁעְתָּ סֶגֶל. (ז) דֶּגֶל מוּל דֶּגֶל. (ח) וְרֹאשׁ מוֹעֲדֵי רֶגֶל. (ט) דִּשַּׁנְתָּ דִישׁוֹן. (י) פְּדוּיֵי אָבִיב. (כ) נְקוּבֵי עַם חָבִיב. (ל) סוֹבְבֵי דַת סָבִיב. נְהַלֶּלְךָ בְּיוֹם רִאשׁוֹן. כֵּן הוֹשַׁעְנָא: אני

(א) כהושעת ירויי היאור רמז לכל הבן הילוד: (ב) בעוזך הנאור ל' אור מן נאור אתה: (ג) ותבריק מאור. ל' נאות אור ביותר: (ד) לעלוטים. ל' חשך מן באישון לילה וגו'. (ה) פדות לעמך הכן. שיזמין לנו גואל: (ו) כהושעת סגל. הם ישראל דכתיב עם סגולה: (ז) דגל. הם ארבעה דגלי המדבר כענני כבוד: (ח) וראש מועדי רגל. לשון הליכות כח ההליכה מן לא מעדו קרסולי ויתכן שהו' על חג הפסח שהוא ראש למועדים ולשלוש רגלים: (ט) דשנת דישון. דכתיב ירויון מדשן ביתך ונחל עדנך וגו': (י) פדויי אביב. היא ניסן. (כ) נקובי עם חביב. הוא תרגום סגולה חביבין: (ל) סובבי דת סביב היא ההקפה והשאר מובן:

מוֹשִׁיעַ חוֹסִים הוֹשִׁיעַ אֱמוּנַי. עִם בְּדָתְךָ הוֹרְשִׁים זֶרַע אֵיתָנַי. הַפַּעַם הַזֹּאת אוֹדֶה אֶת יְהֹוָה: רְצֵה נָא שַׁוְעָתָם. שְׁעֵה נָא תְּפִלָּתָם. בְּפַעַם רִאשׁוֹנָה הֱיֵה נָא אֱיָלוּתָם. עִם אֲשֶׁר בְּיוֹם בְּבוֹא מִפֶּשַׁע בְּרִיתָם. אִמְרֵי

אֱלֹהִים אֵין קָדוֹשׁ כַּיהוָה. הַפַּעַם הַזֹּאת אוֹדֶה אֶת יְהוָה:

הוֹשַׁעְתָּ מְאוֹ עֲדָתֶךָ. כֵּן הוֹשִׁיעָה אֶת עַמֶּךָ וּבָרֵךְ אֶת נַחֲלָתֶךָ. נְהַלֶּלְךָ בְּיוֹם רִאשׁוֹן. כֵּן הוֹשַׁעְנָא: אני

כָּתוּב הוֹשִׁיעָה אֶת עַמֶּךָ וּבָרֵךְ אֶת נַחֲלָתֶךָ וּרְעֵם וְנַשְּׂאֵם עַד הָעוֹלָם: וְנֶאֱמַר וְיִהְיוּ דְבָרַי אֵלֶּה אֲשֶׁר הִתְחַנַּנְתִּי לִפְנֵי יְהוָה קְרֹבִים אֶל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יוֹמָם וָלָיְלָה לַעֲשׂוֹת מִשְׁפַּט עַבְדּוֹ וּמִשְׁפַּט עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ: לְמַעַן דַּעַת כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד: לֹא יָמוּשׁ סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה מִפִּיךָ וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם וָלַיְלָה לְמַעַן תִּשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת כְּכָל הַכָּתוּב בּוֹ כִּי אָז תַּצְלִיחַ אֶת דְּרָכֶךָ וְאָז תַּשְׂכִּיל: הֲלֹא צִוִּיתִיךָ חֲזַק וֶאֱמָץ אַל תַּעֲרֹץ וְאַל תֵּחָת כִּי עִמְּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל אֲשֶׁר תֵּלֵךְ:

ומחזירין ספר תורה למקומו ואומרים:

שׁוּבָה לִמְעוֹנָךְ וּשְׁכוֹן בְּבֵית מַאֲוַיָךְ. כִּי כָל פֶּה וְכָל לָשׁוֹן יִתְּנוּ הוֹד וְהָדָר לְמַלְכוּתָךְ: וּבְנֻחֹה יֹאמַר שׁוּבָה יְהוָה רִבְבוֹת אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל: הֲשִׁיבֵנוּ יְהוָה אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם:

ואומר החזן קדיש תתקבל לפני ההיכל ואח"כ אומרים:

אֵין כֵּאלֹהֵינוּ. אֵין כַּאדוֹנֵנוּ. אֵין כְּמַלְכֵּנוּ. אֵין כְּמוֹשִׁיעֵנוּ: מִי כֵאלֹהֵינוּ. מִי כַאדוֹנֵנוּ. מִי כְמַלְכֵּנוּ. מִי כְמוֹשִׁיעֵנוּ: נוֹדֶה לֵאלֹהֵינוּ. נוֹדֶה לַאדוֹנֵנוּ. נוֹדֶה לְמַלְכֵּנוּ. נוֹדֶה לְמוֹשִׁיעֵנוּ: בָּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ. בָּרוּךְ אֲדוֹנֵנוּ. בָּרוּךְ מַלְכֵּנוּ. בָּרוּךְ מוֹשִׁיעֵנוּ: אַתָּה הוּא אֱלֹהֵינוּ. אַתָּה הוּא אֲדוֹנֵנוּ. אַתָּה הוּא מַלְכֵּנוּ. אַתָּה הוּא מוֹשִׁיעֵנוּ: אַתָּה תוֹשִׁיעֵנוּ. אַתָּה תָקוּם תְּרַחֵם צִיּוֹן כִּי עֵת לְחֶנְנָהּ כִּי בָא מוֹעֵד:

ויש נוהגים לומר:

תָּנָא דְבֵי אֵלִיָּהוּ. כָּל הַשּׁוֹנֶה הֲלָכוֹת בְּכָל יוֹם. מֻבְטָח לוֹ שֶׁהוּא

גַּן הָעוֹלָם הַבָּא: שֶׁנֶּאֱמַר הֲלִיכוֹת עוֹלָם לוֹ. אַל תִּקְרָא הֲלִיכוֹת אֶלָּא הֲלָכוֹת: אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר רַבִּי חֲנִינָא. תַּלְמִידֵי חֲכָמִים מַרְבִּים שָׁלוֹם בָּעוֹלָם שֶׁנֶּאֱמַר. וְכָל בָּנַיִךְ לִמּוּדֵי יְהוָה וְרַב שְׁלוֹם בָּנָיִךְ: אַל תִּקְרָא בָּנָיִךְ אֶלָּא בּוֹנָיִךְ: יְהִי שָׁלוֹם בְּחֵילֵךְ שַׁלְוָה בְּאַרְמְנוֹתָיִךְ: לְמַעַן אַחַי וְרֵעָי. אֲדַבְּרָה נָּא שָׁלוֹם בָּךְ: לְמַעַן בֵּית יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲבַקְשָׁה טוֹב לָךְ: וּרְאֵה בָנִים לְבָנֶיךָ שָׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל: שָׁלוֹם רָב לְאֹהֲבֵי תוֹרָתֶךָ וְאֵין לָמוֹ מִכְשׁוֹל: יְהוָה עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְהוָה יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם:

ויש נוהגים לומר:

כָּל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק לָעוֹלָם הַבָּא. שֶׁנֶּאֱמַר וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אָרֶץ נֵצֶר מַטָּעַי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהִתְפָּאֵר:

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה אַשְׁרֵי מִי שֶׁעֲמָלוֹ בַּתּוֹרָה. וְעוֹשֶׂה נַחַת רוּחַ לְיוֹצְרוֹ גָּדֵל בְּשֵׁם טוֹב וְנִפְטַר בְּשֵׁם טוֹב מִן הָעוֹלָם. וְעָלָיו אָמַר שְׁלֹמֹה בְּחָכְמָתוֹ טוֹב שֵׁם מִשֶּׁמֶן טוֹב וְיוֹם הַמָּוֶת מִיּוֹם הִוָּלְדוֹ: לְמוֹד תּוֹרָה הַרְבֵּה. וְיִתְּנוּ לְךָ שָׂכָר הַרְבֵּה. וְדַע מַתַּן שְׂכָרָן שֶׁל צַדִּיקִים לֶעָתִיד לָבֹא:

רַבִּי חֲנַנְיָא בֶּן עֲקַשְׁיָא אוֹמֵר רָצָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְזַכּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל לְפִיכָךְ הִרְבָּה לָהֶם תּוֹרָה וּמִצְוֹת שֶׁנֶּאֱמַר יְהוָה חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר:

ואומר החזן קדיש לעילא. ואחכ״א:

עַל יִשְׂרָאֵל וְעַל רַבָּנָן וְעַל תַּלְמִידֵיהוֹן וְעַל כָּל תַּלְמִידֵי תַלְמִידֵיהוֹן דְּעָסְקִין בְּאוֹרָיְתָא קַדִּשְׁתָּא דִּי בְּאַתְרָא הָדֵין וְדִי בְּכָל אֲתַר וַאֲתַר. יְהֵא לָנָא וּלְהוֹן חִנָּא וְחִסְדָּא וְרַחֲמֵי מִן קֳדָם מָרֵה שְׁמַיָּא וְאַרְעָא וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא חַיִּים וְשָׂבָע וִישׁוּעָה וְנֶחָמָה וְשֵׁיזָבָא וּרְפוּאָה וּגְאֻלָּה וּסְלִיחָה וְכַפָּרָה וְרֶוַח וְהַצָּלָה לָנוּ וּלְכָל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן: עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

בָּרְכוּ אֶת יְהוָה הַמְבֹרָךְ:

והקהל עונין בָּרוּךְ יְהוָה הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ לַאֲדוֹן הַכֹּל. לָתֵת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית. שֶׁלֹּא עָשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת וְלֹא שָׂמָנוּ כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה שֶׁלֹּא שָׂם חֶלְקֵנוּ כָּהֶם וְגוֹרָלֵנוּ כְּכָל הֲמוֹנָם: וַאֲנַחְנוּ (כורעים ו) מִשְׁתַּחֲוִים לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. שֶׁהוּא נוֹטֶה שָׁמַיִם וְיוֹסֵד אָרֶץ וּמוֹשַׁב יְקָרוֹ בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל. וּשְׁכִינַת עֻזּוֹ בְּגָבְהֵי מְרוֹמִים. הוּא אֱלֹהֵינוּ וְאֵין עוֹד אַחֵר. אֱמֶת מַלְכֵּנוּ וְאֶפֶס זוּלָתוֹ. כַּכָּתוּב בַּתּוֹרָה. וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל־לְבָבֶךָ כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד:

אֲדוֹן עוֹלָם אֲשֶׁר מָלַךְ. בְּטֶרֶם כָּל יְצִיר נִבְרָא: לְעֵת נַעֲשָׂה בְחֶפְצוֹ כֹּל. אֲזַי מֶלֶךְ שְׁמוֹ נִקְרָא: וְאַחֲרֵי כִּכְלוֹת הַכֹּל. לְבַדּוֹ יִמְלוֹךְ נוֹרָא: וְהוּא הָיָה וְהוּא הֹוֶה וְהוּא יִהְיֶה בְּתִפְאָרָה: וְהוּא אֶחָד וְאֵין שֵׁנִי. לְהַמְשִׁיל לוֹ לְהַחְבִּירָה: וְהוּא רִאשׁוֹן וְהוּא אַחֲרוֹן. לְכָל הוֹמֵר וְכָל צוּרָה: בְּלִי רֵאשִׁית בְּלִי תַכְלִית. וְלוֹ הָעֹז וְהַמִּשְׂרָה: בְּלִי עֵרֶךְ בְּלִי דִמְיוֹן. בְּלִי שִׁנּוּי וְהַתְמוּרָה. בְּלִי חִבּוּר בְּלִי פֵרוּד. גְּדָל כֹּחַ וְהַגְּבוּרָה: וְהוּא אֵלִי וְחַי גּוֹאֲלִי. וְצוּר חֶבְלִי בְּיוֹם צָרָה: וְהוּא נִסִּי וּמָנוּסִי. מְנָת כּוֹסִי בְּיוֹם אֶקְרָא: וְהוּא רוֹפֵא וְהוּא מַרְפֵּא. וְהוּא צוֹפֶה וְהוּא עֶזְרָה: בְּיָדוֹ אַפְקִיד רוּחִי. בְּעֵת אִישַׁן וְאָעִירָה. וְעִם רוּחִי גְּוִיָּתִי אֲדֹנָי לִי וְלֹא אִירָא:

כשיולא מבהכ"נ יאמר זה:

יְהוָה נְחֵנִי בְצִדְקָתֶךָ לְמַעַן שׁוֹרְרָי הַיְשַׁר לְפָנַי דַּרְכֶּךָ: וְיַעֲקֹב הָלַךְ לְדַרְכּוֹ וַיִּפְגְּעוּ בוֹ מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים: וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב כַּאֲשֶׁר רָאָם מַחֲנֵה אֱלֹהִים זֶה וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא מַחֲנָיִם:

תפלת מנחה

פד לַמְנַצֵּחַ עַל הַגִּתִּית לִבְנֵי קֹרַח מִזְמוֹר. מַה יְּדִידוֹת מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ יְהוָה צְבָאוֹת. נִכְסְפָה וְגַם כָּלְתָה נַפְשִׁי לְחַצְרוֹת יְהוָה לִבִּי וּבְשָׂרִי יְרַנְּנוּ אֶל אֵל חָי: גַּם צִפּוֹר מָצְאָה בַיִת וּדְרוֹר קֵן לָהּ אֲשֶׁר שָׁתָה אֶפְרֹחֶיהָ אֶת מִזְבְּחוֹתֶיךָ יְהוָה צְבָאוֹת מַלְכִּי וֵאלֹהָי. אַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתֶךָ עוֹד יְהַלְלוּךָ סֶּלָה. אַשְׁרֵי אָדָם עוֹז לוֹ בָךְ מְסִלּוֹת

בִּלְבָבָם: עֹבְרֵי בְּעֵמֶק הַבָּכָא מַעְיָן יְשִׁיתוּהוּ גַּם בְּרָכוֹת
יַעְטֶה מוֹרֶה. יֵלְכוּ מֵחַיִל אֶל חָיִל יֵרָאֶה אֶל אֱלֹהִים בְּצִיּוֹן:
יְהוָֹה אֱלֹהִים צְבָאוֹת שִׁמְעָה תְפִלָּתִי הַאֲזִינָה אֱלֹהֵי יַעֲקֹב
סֶלָה. מָגִנֵּנוּ רְאֵה אֱלֹהִים וְהַבֵּט פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ: כִּי טוֹב יוֹם
בַּחֲצֵרֶיךָ מֵאָלֶף בָּחַרְתִּי הִסְתּוֹפֵף בְּבֵית אֱלֹהַי מִדּוּר
בְּאָהֳלֵי רֶשַׁע. כִּי שֶׁמֶשׁ וּמָגֵן יְהוָֹה אֱלֹהִים חֵן וְכָבוֹד יִתֵּן
יְהוָֹה לֹא יִמְנַע טוֹב לַהֹלְכִים בְּתָמִים: יְהוָֹה צְבָאוֹת אַשְׁרֵי
אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ:

(במדבר כ״א) וַיְדַבֵּר יְהוָֹה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: צַו אֶת־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אֶת־קָרְבָּנִי
לַחְמִי לְאִשַּׁי רֵיחַ נִיחֹחִי תִּשְׁמְרוּ לְהַקְרִיב לִי בְּמוֹעֲדוֹ:
וְאָמַרְתָּ לָהֶם זֶה הָאִשֶּׁה אֲשֶׁר תַּקְרִיבוּ לַיהוָֹה כְּבָשִׂים
בְּנֵי־שָׁנָה תְמִימִם שְׁנַיִם לַיּוֹם עֹלָה תָמִיד: אֶת־הַכֶּבֶשׂ
אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֹּקֶר וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבָּיִם:
וַעֲשִׂירִית הָאֵיפָה סֹלֶת לְמִנְחָה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כָּתִית
רְבִיעִת הַהִין: עֹלַת תָּמִיד הָעֲשֻׂיָה בְּהַר סִינַי לְרֵיחַ נִיחֹחַ
אִשֶּׁה לַיהוָֹה: וְנִסְכּוֹ רְבִיעִית הַהִין לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד בַּקֹּדֶשׁ
הַסֵּךְ נֶסֶךְ שֵׁכָר לַיהוָֹה: וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין
הָעַרְבָּיִם כְּמִנְחַת הַבֹּקֶר וּכְנִסְכּוֹ תַּעֲשֶׂה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ
לַיהוָֹה:

יש מי שנוהגים לומר כאן פטום הקטורת:

(תהלים פ״ד) אַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתֶךָ עוֹד יְהַלְלוּךָ סֶּלָה: אַשְׁרֵי הָעָם
שֶׁכָּכָה לּוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְהוָֹה כתר אֱלֹהָיו:

(קמה) תְּהִלָּה לְדָוִד אֲרוֹמִמְךָ אֱלוֹהַי הַמֶּלֶךְ וַאֲבָרְכָה
שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: בְּכָל יוֹם אֲבָרְכֶךָּ
וַאֲהַלְלָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: גָּדוֹל יְהוָֹה חכמה וּמְהֻלָּל מְאֹד

וְלִגְדֻלָּתוֹ אֵין חֵקֶר׃ דּוֹר לְדוֹר יְשַׁבַּח מַעֲשֶׂיךָ וּגְבוּרֹתֶיךָ
יַגִּידוּ׃ הֲדַר כְּבוֹד הוֹדֶךָ וְדִבְרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ אָשִׂיחָה׃ וֶעֱזוּז
נוֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמֵרוּ וּגְדֻלָּתְךָ אֲסַפְּרֶנָּה׃ זֵכֶר רַב טוּבְךָ יַבִּיעוּ
וְצִדְקָתְךָ יְרַנֵּנוּ׃ חַנּוּן וְרַחוּם יְהוָֹה בינה אֶרֶךְ אַפַּיִם וּגְדוֹל
חָסֶד׃ טוֹב יְהוָֹה חסד לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו׃ יוֹדוּךָ
יְהוָֹה גבורה כָּל מַעֲשֶׂיךָ וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה׃ כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ
יֹאמֵרוּ וּגְבוּרָתְךָ יְדַבֵּרוּ׃ לְהוֹדִיעַ לִבְנֵי הָאָדָם גְּבוּרֹתָיו
וּכְבוֹד הֲדַר מַלְכוּתוֹ׃ מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל עֹלָמִים
וּמֶמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל דּוֹר וָדֹר׃ סוֹמֵךְ יְהוָֹה תפארת לְכָל הַנֹּפְלִים
וְזוֹקֵף לְכָל הַכְּפוּפִים׃ עֵינֵי כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ וְאַתָּה נוֹתֵן
לָהֶם אֶת אָכְלָם בְּעִתּוֹ׃ פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ (ויכוין מאד בפסוק זה
כי בו עיקר הפרנסה ר״ת פאי גימטריא יאהדונהי ס״ת התך) וּמַשְׂבִּיעַ
לְכָל חַי רָצוֹן׃ צַדִּיק יוהווהו יסוד בְּכָל דְּרָכָיו וְחָסִיד בְּכָל
מַעֲשָׂיו׃ קָרוֹב יְהוָֹה מלכות לְכָל קֹרְאָיו לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאֻהוּ
בֶאֱמֶת׃ רְצוֹן יְרֵאָיו יַעֲשֶׂה וְאֶת שַׁוְעָתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם׃
שׁוֹמֵר יְהוָֹה נצח אֶת כָּל אֹהֲבָיו וְאֵת כָּל הָרְשָׁעִים יַשְׁמִיד׃
תְּהִלַּת יְהוָֹה הוד יְדַבֶּר פִּי וִיבָרֵךְ כָּל בָּשָׂר שֵׁם קָדְשׁוֹ
לְעוֹלָם וָעֶד. וַאֲנַחְנוּ נְבָרֵךְ יָהּ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם הַלְלוּיָהּ׃

וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וּלְשָׁבֵי פֶשַׁע בְּיַעֲקֹב נְאֻם יְהוָֹה׃ וַאֲנִי
זֹאת בְּרִיתִי אוֹתָם אָמַר יְהוָֹה רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וּדְבָרַי
אֲשֶׁר שַׂמְתִּי בְּפִיךָ לֹא יָמוּשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי זַרְעֲךָ וּמִפִּי זֶרַע
זַרְעֲךָ אָמַר יְהוָֹה מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם׃ וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב
תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל׃ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר קָדוֹשׁ. קָדוֹשׁ.
קָדוֹשׁ. יְהוָֹה צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ׃ וּמְקַבְּלִין

דִּין מִדִּין וְאָמְרִין בלחש קַדִּישׁ בִּשְׁמֵי מְרוֹמָא עִלָּאָה בֵּית
שְׁכִנְתֵּהּ. קַדִּישׁ עַל אַרְעָא עוֹבַד גְּבוּרְתֵּהּ. קַדִּישׁ לְעָלַם
וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא. יְהוָֹה צְבָאוֹת מַלְיָא כָל אַרְעָא זִיו יְקָרֵהּ:
בקול וַתִּשָּׂאֵנִי רוּחַ וָאֶשְׁמַע אַחֲרַי קוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל בָּרוּךְ
כְּבוֹד יְהוָֹה מִמְּקוֹמוֹ: וּנְטָלַתְנִי רוּחָא בלחש וּשְׁמָעִית
בַּתְרַאי קָל זִיעַ סַגִּיא דִּמְשַׁבְּחִין וְאָמְרִין בְּרִיךְ יְקָרָא דַיהוָֹה
מֵאֲתַר בֵּית שְׁכִנְתֵּהּ: יְהוָֹה יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: יְהוָֹה
מַלְכוּתֵהּ קָאֵים לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא: יְהוָֹה אֱלֹהֵי אַבְרָהָם
יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל אֲבוֹתֵינוּ שָׁמְרָה זֹּאת לְעוֹלָם לְיֵצֶר
מַחְשְׁבוֹת לְבַב עַמֶּךָ וְהָכֵן לְבָבָם אֵלֶיךָ: וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר
עָוֹן וְלֹא יַשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְלֹא יָעִיר כָּל חֲמָתוֹ:
כִּי אַתָּה יְהוָֹה טוֹב וְסַלָּח וְרַב חֶסֶד לְכָל קוֹרְאֶיךָ: צִדְקָתְךָ
צֶדֶק לְעוֹלָם וְתוֹרָתְךָ אֱמֶת: תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד
לְאַבְרָהָם אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ מִימֵי קֶדֶם: בָּרוּךְ
אֲדֹנָי יוֹם יוֹם יַעֲמָס לָנוּ הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ סֶלָה: יְהוָֹה צְבָאוֹת
עִמָּנוּ מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה: יְהוָֹה צְבָאוֹת אַשְׁרֵי
אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ: יְהוָֹה הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ.
בָּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּרָאָנוּ לִכְבוֹדוֹ וְהִבְדִּילָנוּ מִן הַתּוֹעִים
וְנָתַן לָנוּ תּוֹרַת אֱמֶת. וְחַיֵּי עוֹלָם נָטַע בְּתוֹכֵנוּ. הוּא
יִפְתַּח לִבֵּנוּ בְּתוֹרָתוֹ וְיָשֵׂם בְּלִבֵּנוּ אַהֲבָתוֹ וְיִרְאָתוֹ לַעֲשׂוֹת
רְצוֹנוֹ וּלְעָבְדוֹ בְּלֵבָב שָׁלֵם לְמַעַן לֹא נִיגַע לָרִיק וְלֹא
נֵלֵד לַבֶּהָלָה: יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָֹה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי
אֲבוֹתֵינוּ שֶׁנִּשְׁמוֹר חֻקֶּיךָ וּמִצְוֹתֶיךָ בָּעוֹלָם הַזֶּה. וְנִזְכֶּה
וְנִחְיֶה וְנִירַשׁ טוֹבָה וּבְרָכָה לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. לְמַעַן
יְזַמֶּרְךָ כָבוֹד וְלֹא יִדֹּם יְהוָֹה אֱלֹהַי לְעוֹלָם אוֹדֶךָּ: יְהוָֹה חָפֵץ
לְמַעַן צִדְקוֹ יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר: וְיִבְטְחוּ בְךָ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ

כִּי לֹא עָזַבְתָּ דֹרְשֶׁיךָ יְהֹוָה׃ יְהֹוָה אֲדֹנֵינוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ. חִזְקוּ וְיַאֲמֵץ לְבַבְכֶם כָּל הַמְיַחֲלִים לַיהֹוָה׃

ואומר החזן קדיש לעילא. ואם חל בשבת יאמר אח"כ:

וַאֲנִי תְפִלָּתִי לְךָ יְהֹוָה עֵת רָצוֹן אֱלֹהִים בְּרָב חַסְדֶּךָ עֲנֵנִי בֶּאֱמֶת יִשְׁעֶךָ׃ וכופלו עם הקהל:

מוליכין ס"ת ואו' ש"ל ברוך המקום וכו' וקורא ג' גברי בפ' השבוע ואחר הקריאה אומרים:

(צב) מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת. טוֹב לְהֹדוֹת לַיהֹוָה וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ עֶלְיוֹן׃ לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת׃ עֲלֵי עָשׂוֹר וַעֲלֵי נָבֶל עֲלֵי הִגָּיוֹן בְּכִנּוֹר׃ כִּי שִׂמַּחְתַּנִי יְהֹוָה בְּפָעֳלֶךָ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אֲרַנֵּן׃ מַה גָּדְלוּ מַעֲשֶׂיךָ יְהֹוָה מְאֹד עָמְקוּ מַחְשְׁבֹתֶיךָ׃ אִישׁ בַּעַר לֹא יֵדָע וּכְסִיל לֹא יָבִין אֶת זֹאת׃ בִּפְרֹחַ רְשָׁעִים כְּמוֹ עֵשֶׂב וַיָּצִיצוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן לְהִשָּׁמְדָם עֲדֵי עַד׃ וְאַתָּה מָרוֹם לְעֹלָם יְהֹוָה׃ כִּי הִנֵּה אֹיְבֶיךָ יְהֹוָה כִּי הִנֵּה אֹיְבֶיךָ יֹאבֵדוּ יִתְפָּרְדוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן׃ וַתָּרֶם כִּרְאֵים קַרְנִי בַּלֹּתִי בְּשֶׁמֶן רַעֲנָן׃ וַתַּבֵּט עֵינִי בְּשׁוּרָי בַּקָּמִים עָלַי מְרֵעִים תִּשְׁמַעְנָה אָזְנָי׃ צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרָח כְּאֶרֶז בַּלְּבָנוֹן יִשְׂגֶּה׃ שְׁתוּלִים בְּבֵית יְהֹוָה בְּחַצְרוֹת אֱלֹהֵינוּ יַפְרִיחוּ׃ עוֹד יְנוּבוּן בְּשֵׂיבָה דְּשֵׁנִים וְרַעֲנַנִּים יִהְיוּ׃ לְהַגִּיד כִּי יָשָׁר יְהֹוָה צוּרִי וְלֹא עַוְלָתָה בּוֹ׃

מחזירין ספר תורה למקומו ואומר יהללו. ואחר שמכניס ספר תורה להיכל אומר החזן.

כִּי לֶקַח טוֹב נָתַתִּי לָכֶם תּוֹרָתִי אַל תַּעֲזֹבוּ׃ תִּכּוֹן תְּפִלָּתִי קְטֹרֶת לְפָנֶיךָ מַשְׂאַת כַּפַּי מִנְחַת עָרֶב׃

ואומר החזן חצי קדיש ואח"כ מתפללין:

אדון הכל. יאהדונהי: היה הוה יהיה.

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ׃

בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֱלֹהֵי אַבְרָהָם. אֱלֹהֵי יִצְחָק. וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא. אֵל עֶלְיוֹן. גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים קוֹנֵה הַכֹּל. וְזוֹכֵר

חַסְדֵי אָבוֹת. וּמֵבִיא גוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה:
מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם:
אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ:
מוֹרִיד הַטָּל. בשמיני עצרת ושמחת תורה (מַשִּׁיב הָרוּחַ
וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם) מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד. מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים
רַבִּים. סוֹמֵךְ נוֹפְלִים. וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים. וּמְקַיֵּם
אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר. מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דּוֹמֶה לָּךְ.
מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה:
וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָֹה מְחַיֵּה
הַמֵּתִים:

בחזרת העמידה שליח צבור אומר:

נַקְדִּישָׁךְ וְנַעֲרִיצָךְ. כְּנוֹעַם שִׂיחַ סוֹד שַׂרְפֵי קֹדֶשׁ (סומר נמינון)
הַמְשַׁלְּשִׁים לְךָ קְדֻשָּׁה. וְכֵן כָּתוּב עַל יַד נְבִיאָךְ. וְקָרָא
זֶה אֶל זֶה וְאָמַר. קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְהוָֹה צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ
כְּבוֹדוֹ: לְעֻמָּתָם מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים בָּרוּךְ כְּבוֹד יְהוָֹה מִמְּקוֹמוֹ:
וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר: יִמְלֹךְ יְהוָֹה לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר
וָדֹר הַלְלוּיָהּ: ע"כ
אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶּלָה.
בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָֹה הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:
אַתָּה בְחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים. אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ
וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ
וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ
קָרָאתָ:
וַתִּתֶּן לָנוּ יְהוָֹה אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה שבתות למנוחה ו מוֹעֲדִים
לְשִׂמְחָה חַגִּים וּזְמַנִּים לְשָׂשׂוֹן. אֶת יוֹם (בשבת הַשַּׁבָּת
הַזֶּה. וְאֶת יוֹם)
בסוכות חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה. וְאֶת יוֹם טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה. זְמַן
שִׂמְחָתֵנוּ:

לשמיני עצרת שְׁמִינִי חַג עֲצֶרֶת הַזֶּה. וְאֶת יוֹם טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה זְמַן שִׂמְחָתֵנוּ:

לפסח חַג הַמַּצּוֹת הַזֶּה. וְאֶת יוֹם טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה. זְמַן חֵרוּתֵנוּ:

לשבועות חַג הַשָּׁבֻעוֹת הַזֶּה. וְאֶת יוֹם טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה. זְמַן מַתַּן תּוֹרָתֵנוּ. בְּאַהֲבָה מִקְרָא קֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וְיָבֹא יַגִּיעַ יֵרָאֶה וְיֵרָצֶה וְיִשָּׁמַע וְיִפָּקֵד וְיִזָּכֵר. זִכְרוֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִירָךְ וְזִכְרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדָּךְ וְזִכְרוֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ. לִפְלֵטָה לְטוֹבָה לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים בְּיוֹם השבת הזה וּבְיוֹם לסוכות חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה. לשמיני עצרת שְׁמִינִי חַג הָעֲצֶרֶת הַזֶּה. לפסח חַג הַמַּצּוֹת הַזֶּה. לשבועות חַג הַשָּׁבֻעוֹת הַזֶּה:

וּבְיוֹם טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה לְרַחֵם בּוֹ עָלֵינוּ וּלְהוֹשִׁיעֵנוּ. זָכְרֵנוּ יְהוָֹה אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה. וּפָקְדֵנוּ בוֹ לִבְרָכָה. וְהוֹשִׁיעֵנוּ בוֹ לְחַיִּים טוֹבִים. בִּדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים. חוּס וְחָנֵּנוּ וַחֲמוֹל וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ. כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה:

וְהַשִּׂיאֵנוּ יְהוָֹה אֱלֹהֵינוּ אֶת בִּרְכַּת מוֹעֲדֶיךָ. לְחַיִּים בְּשִׂמְחָה וּבְשָׁלוֹם. כַּאֲשֶׁר רָצִיתָ. וְאָמַרְתָּ לְבָרְכֵנוּ. כֵּן תְּבָרְכֵנוּ סֶלָה. קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ. שִׂים חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ. שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ. שַׂמַּח נַפְשֵׁנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ. וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת. וְהַנְחִילֵנוּ יְהוָֹה אֱלֹהֵינוּ באהבה וברצון בְּשִׂמְחָה וּבְשָׂשׂוֹן שבתות וּמוֹעֲדֵי קָדְשֶׁךָ. וְיִשְׂמְחוּ בְךָ כָּל יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָֹה מְקַדֵּשׁ השבת יִשְׂרָאֵל וְהַזְּמַנִּים:

רְצֵה יְהוָֹה אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְלִתְפִלָּתָם שְׁעֵה. וְהָשֵׁב הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ. וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם מְהֵרָה בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן. וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ:

וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים תַּחְפּוֹץ בָּנוּ וְתִרְצֵנוּ. וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָֹה הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ. שָׁאַתָּה הוּא יְהוָֹה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד. צוּרֵנוּ צוּר חַיֵּינוּ וּמָגֵן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא. לְדֹר וָדֹר נוֹדֶה לְךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ. עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ. וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ. וְעַל נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ. וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם. הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ. הַמְרַחֵם כִּי לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ. כִּי מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ: וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא תָּמִיד שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ לְעוֹלָם וָעֶד. וְכָל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶּלָה.

וִיהַלְלוּ וִיבָרְכוּ אֶת שִׁמְךָ הַגָּדוֹל בֶּאֱמֶת לְעוֹלָם כִּי טוֹב. הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה הָאֵל הַטּוֹב: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָֹה הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה. חַיִּים חֵן וָחֶסֶד צְדָקָה וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל־יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ. וּבָרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ. כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָנוּ יְהוָֹה אֱלֹהֵינוּ תּוֹרָה וְחַיִּים. אַהֲבָה וָחֶסֶד צְדָקָה וְרַחֲמִים בְּרָכָה וְשָׁלוֹם. וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרְכֵנוּ וּלְבָרֵךְ אֶת כָּל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּרוֹב עֹז וְשָׁלוֹם: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָֹה הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם אָמֵן:

יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָֹה צוּרִי וְגוֹאֲלִי:

אֱלֹהַי נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע וְשִׂפְתוֹתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה. וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדּוֹם. וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה. פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ. וְאַחֲרֵי מִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי. וְכָל הַקָּמִים עָלַי לְרָעָה מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחְשְׁבוֹתָם. עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ. לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ. הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה צוּרִי וְגוֹאֲלִי: עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

מודים דרבנן

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֱלֹהֵי כָל בָּשָׂר. יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית. בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עַל שֶׁהֶחֱיִיתָנוּ וְקִיַּמְתָּנוּ. כֵּן תְּחַיֵּנוּ וּתְחָנֵּנוּ וְתֶאֱסוֹף גָּלֻיּוֹתֵינוּ לְחַצְרוֹת קָדְשֶׁךָ לִשְׁמוֹר חֻקֶּיךָ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ וּלְעָבְדְּךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם עַל שֶׁאֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ בָּרוּךְ אֵל הַהוֹדָאוֹת:

ויאמר קדיש תתקבל. ואח"כ המזמור השייך לאותו הרגל לסכות כאיל תערוג. ויש אומרים שבשני לבד. לשמיני עצרת למנצח על השמינית. לפסח יאמרו גאולי ה'. לשבועות יקום אלהים. וכלם שמתאים קודם ערבית. וקדיש יהא שלמא רבא ועלינו לשבח ועל כן נקוה לך הכל כתובים אחר המוסף:

בליל שני מתפללין ערבית כמו בליל ראשון. רק בליל שני של פסח אחר התפלה מתחילין לספור את העומר. והדינים והברכה והתפלות והפסוקים השייכים אחר הגדה של פסח:

ביום שני מתפללים כמו ביום ראשון. אבל ביום שני של סכות מברכין על נטילת לולב. אלא אם מסופק אם יאמר עליו שהחיינו. ונהגו הספרדים שלא לאמרו אלא כשחל יום ראשון של סכות בשבת. ומוציאין שני ספרים בא' קורין חמשה בני אדם כמו אתמול בפ' עצמה. והמפטיר קורא גם כן כמו אתמול בפרשה עצמה. ואומר הפטרה ויקהלו במלכים א' ח' ונוהגין כמו אתמול. ואחר המוסף אומרים הושענות כסדר הזה:

הושענות ליום שני

אֶרְחַץ בְּנִקָּיוֹן כַּפָּי וַאֲסֹבְבָה אֶת מִזְבַּחֲךָ יְהוָה: לַשְׁמִיעַ בְּקוֹל תּוֹדָה וּלְסַפֵּר כָּל נִפְלְאוֹתֶיךָ:

הוֹשַׁעְנָא. הוֹשַׁעְנָא:

לְמַעַנְךָ אֱלֹהֵינוּ: לְמַעַנְךָ בּוֹרְאֵנוּ:
לְמַעַנְךָ גּוֹאֲלֵנוּ: לְמַעַנְךָ דּוֹרְשֵׁנוּ:

לְמַעַנְךָ אַדִּיר אַדִּירִים׃
לְמַעַנְךָ בּוֹרֵא רוּחַ וְיוֹצֵר הָרִים׃
לְמַעַנְךָ גְּדוֹל הָעֵצָה מַשְׂכִּיל וּמֵרִים׃
לְמַעַנְךָ דּוֹבֵר צֶדֶק וּמַגִּיד מֵישָׁרִים׃
לְמַעַנְךָ הַיּוֹדֵעַ וָעֵד אִם יִסָּתֵר אִישׁ בְּמִסְתָּרִים׃
לְמַעַנְךָ וְהוּא בְּאֶחָד וּמִי יְשִׁיבֶנּוּ אֲמָרִים׃
לְמַעַנְךָ זַךְ וְנָקִי וּמִתְבָּרֵר עִם בָּרִים׃
לְמַעַנְךָ חִפֵּשׂ מַצְפּוּן וְחוֹקֵר כָּל חֲדָרִים׃
לְמַעַנְךָ טִפְּחָה יְמִינוֹ שָׁמַיִם וְעָשָׂה מְאוֹרִים׃
לְמַעַנְךָ יִסַּד אֶרֶץ בְּצוּרוֹת בִּקַּע יְאוֹרִים׃
לְמַעַנְךָ כַּבִּיר כֹּחַ מְכֻבָּד בָּאוּרִים׃
לְמַעַנְךָ לֹא יִתַּמּוּ שְׁנוֹתָיו לְדוֹר דּוֹרִים׃

הוֹשַׁעְנָא. הוֹשַׁעְנָא׃

אָנָּא אֵל אֶחָד וּמְבַיֵּשׁ אוֹמְרִים שְׁנַיִם. בַּחֲצִי הַשֵּׁם בָּרָא עוֹלָמוֹת בְּאוֹתִיּוֹת שְׁנַיִם. יָצַר הַכֹּל בַּעֲבוּר אָדָם וְעֶזְרוֹ שְׁנַיִם. הוֹשִׁיעֵנוּ בַּחֲגִיגַת יָמִים שְׁנַיִם׃

אנא אל אחד וכו'. רמז למשתחוים לשמש וירח שני וחפרה הלבנה ובושה החמה. ותרגום יונתן ז"ל יתבשהון דפלחין לסהר' ויתכנעון דסגדין לשמש': בחצי השם ברא עולמות באותיות שנים. שני כי ביה ה' צור עולמים העולם הבא ביו"ד והעולם הזה בה"א: יצר הכל בעבור אדם. הוא שנברא ביום ו' אחר כל הנבראי' אם יזכה: בחגיגת ימים ב'. רמז לשני ימים טובים של גליות שעם היות שהמזלזל אותם אינו לוקה מן התורה אלא מדרבנן או מנדין אותו עם כל זה קראו חג כיון שאין אנו בקיאין בקביעות דירחא:

אָנָּא זְכוֹר אָב בָּנָה בְּבֵית אֵל מִזְבְּחוֹת שְׁנַיִם. בְּנִסָּיוֹן הָלַךְ עִם נְעָרִים שְׁנַיִם. וּקְרָאתוֹ מִן הַשָּׁמַיִם פְּעָמִים שְׁנַיִם: הושיענו אָנָּא זְכוֹר בֵּן הִכְמִיר רַחֲמֵי אָב בַּאֲמִירוֹת שְׁנַיִם. הֱיוֹתוֹ גּוֹיִם שְׁנַיִם וּלְאֻמִּים שְׁנַיִם. וַיְבָרֵךְ הֱוֵה גְבִיר

פְּעָמִים שְׁנַיִם: הושיענו אָנָּא זְכוֹר הָיָה צָעִיר וְנָחַל פִּי שְׁנַיִם. וְעָשָׂה מַטְעַמִּים גְּדָיִים שְׁנַיִם. עָבַר בְּמַקְלוֹ אֶת הַיַּרְדֵּן וְהָיָה לְמַחֲנוֹת שְׁנַיִם: הושיענו אָנָּא הַמַּשְׁמִיעֵנוּ תּוֹרָה. עַל יְדֵי רוֹעִים שְׁנַיִם. הַמַּנְהִילֵנוּ עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרִים עַל לוּחוֹת שְׁנַיִם. הַמַּאֲזִין וּמֵעִיד בָּנוּ עֵדִים שְׁנַיִם. הוֹשִׁיעֵנוּ בַּחֲגִיגַת יָמִים שְׁנַיִם: הוֹשַׁעְנָא. הוֹשַׁעְנָא:

אנא זכור אב בנה מזבחות שנים. רמז לאברהם דכתיב ביה אל המקום אשר עשה שם בראשונה: בנסיון. ידוע מן העקידה והאלהים נסה את אברהם וכן פי' סוף הפיוט: הכתיר רחמי אב הוא יצחק שגלגל רחמי אביו כי תרגום כי נכמרו רחמיו ארי יתגלגלון רחמוהי: באמירות. ידוע ויאמר הנה האש וגו' ואביו הרגיש שיודע יצחק שהוא הנבחר ולא גלהו לו: חנכתו גוים שנים. יעקב ועשו וגו': ולאמים. ולאום מלאום: ויברך. שבירך ליעקב הוא גביר והן גביר שמתיו לך: אנא זכור היה צעיר. ידוע מהפיוט שמדבר על יעקב: אנא המשמיענו תורה ע"י רועים שנים. הם משה ואהרן דכתיב נחית כצאן עמך ביד משה ואהרן והשאר מובן: עדים שנים. שמים וארץ שנאמר האזינו וגומר:

אֱלֹהִים אֵלִי אַתָּה אֲשַׁחֲרֶךָּ מֵאֶרֶץ שִׁבְיִי וּפְזוּרִי. אֶשָּׂא עֵינַי אֶל הֶהָרִים מֵאַיִן יָבוֹא עֶזְרִי: בְּכָל לִבִּי דְרַשְׁתִּיךָ הַדְּרֵשׁ לִי מֵעֶרֶץ. עֶזְרִי מֵעִם יְהֹוָה עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ׃ גְּבוּרָתְךָ עוֹרְרָה לְנֶאֱנָקִים בְּיַד רוֹדִים. הָבָה לָנוּ עֶזְרָת מִצָּר וְשָׁוְא תְּשׁוּעַת אָדָם: גְּמֹל עַל עַבְדְּךָ אֶחְיֶה חָבוּשׁ לְנַפְשִׁי הָאֲנוּשָׁה. רְצֵה אֱלֹהִים לְהַצִּילֵנִי יְהֹוָה לְעֶזְרָתִי חוּשָׁה: דָּבְקָה לֶעָפָר נַפְשֵׁנוּ בְּתִגְרַת קָמֶיךָ לְנֶגְדֶּךָ. קוּמָה עֶזְרָתָה לָּנוּ וּפְדֵנוּ לְמַעַן חַסְדֶּךָ: הִמָּצֵא לִי בְּקָרְאִי צוּר יִשְׁעִי וְגוֹאֲלִי. שְׁמַע יְהֹוָה וְחָנֵּנִי יְהֹוָה הֱיֵה עוֹזֵר לִי: וְאֶעֱנֶה חוֹרְפִי דָבָר בְּעֻזְּךָ אֵל עוֹזֵר. יָתוֹם אַתָּה הָיִיתָ עוֹזֵר: זְרוּיִים בְּקַצְוֵי אֶרֶץ אֲשֶׁר בְּהֵיכַל דְּבִירְךָ יַחְדָּו. נַפְשֵׁנוּ חִכְּתָה לַיהֹוָה עֶזְרֵנוּ וּמָגִנֵּנוּ הוּא: חֲרֵדִים בְּקַצְוֵי אֶרֶץ מֵהֲגוֹת גְּרוֹנָם נִחַר. עֶזְרָתִי וּמְפַלְטִי אַתָּה אֱלֹהַי אַל תְּאַחַר: יוֹדֵעַ וְחוֹקֵר כְּלָיוֹת וּמַעֲשֵׂה יָדָיו וּמַעֲלָלוֹ. כִּי יַצִּיל אֶבְיוֹן

מְשַׁוֵּעַ וְעָנִי וְאֵין עוֹזֵר לוֹ: כָּלוּ עֵינַי מְיַחֵל שְׁעֵה אֶת שַׁוְעָתִי: חוּשָׁה לְעֶזְרָתִי אֲדֹנָי תְּשׁוּעָתִי: לְךָ אֲנִי הוֹשִׁיעֵנִי מִשְׂגַּבִּי וּמֵרִים רֹאשִׁי. הִנֵּה אֱלֹהִים עֹזֵר לִי יְהוָֹה בְּסוֹמְכֵי נַפְשִׁי: שְׂרִידֵי יְהוּדָה תְּדַבֵּק וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ נִחְיֶה. יָדָיו רָב לוֹ וְעֵזֶר מִצָּרָיו תִּהְיֶה. פְּרוּחַ תִּפְרַח וְתָגֵל מְחַיֶּה בְּתִתָּם קוֹלָם. כִּי עֶזְרַת אֲבוֹתֵינוּ אַתָּה הוּא מֵעוֹלָם:

הוֹשַׁעְנָא: הוֹשַׁעְנָא:

אָנָּא הוֹשִׁיעָה נָּא: אָנָּא הוֹשִׁיעָה נָּא:

אָנָּא יוֹצְרִי דָּרְשֵׁנִי. וְכִימֵי עוֹלָם חָפְּשֵׁנִי. וּמַדֵּי הוֹדֶךָ תַּלְבִּישֵׁנִי. הַיּוֹם בְּיוֹם שֵׁנִי. הוֹשִׁיעָה נָּא. אנא אָנָּא סוֹב נָא וְהַנְפִּישֵׁנִי. וּמִמֵּימֵי מְצוּלָה הַמְשֵׁנִי. פְּנֵה אֵלַי וְאַל תְּבִישֵׁנִי. הַיּוֹם בְּיוֹם שֵׁנִי. הוֹשִׁיעָה נָא׃

אָנָּא הוֹשִׁיעָה נָּא: אֲנִי וָהוּ הוֹשִׁיעָה נָּא. אֲנִי וָהוּ הוֹשִׁיעָה נָּא:

אנא יוצרי דרשני. אנו מבקשים מאתו יתברך שידרשנו: חפשני לשון שחרור: ומדי הודך. לשון לבוש כמו הוד והדר לבשת הן מדו בד ומן וילבש שאול מדיו: והנפישני. לשון הנאה והשקט מן וינפש בן אמתך: וממימי מצולה המשני. כלומר שימשני מן מצולות שהוא דומה לים דכתיב כה אמר ה' מבשן אשיב וגו' והמשני מים ימשני ממים רבים: פנה אלי ואל תבישני. מן פנה אל תפלת הערער וגו':

בְּהוֹשַׁעְתָּ יְגִיעֵי נֶשֶׁם. וּמְכֵּי גֵו וְגֶשֶׁם. וַיֶּאְשְׁמוּ אָשֵׁם: אָצִים לְנַקְשֵׁנִי. סוֹחֲחֵי פִּלּוּל. פְּצוֹת לְךָ הִלּוּל. לְסַלְסֶלְךָ בְּמִלּוּל: נְהַלֶּלְךָ בְּיוֹם שֵׁנִי. כֵּן הוֹשַׁעְנָא: אני בְּהוֹשַׁעְתָּ יוֹצְאֵי חָגֵס. בְּמוֹפֵת וָנֵס. וְשַׁחַת אוֹנֵס. חוֹשֵׁק לְכַבְשֵׁנִי. שְׂרִידֵי עֲדָתְךָ סוֹבְבֵי תְּעוּדָתֶךָ. פּוֹצְחֵי אֲפוּדָתֶךָ: נְהַלֶּלְךָ בְּיוֹם שֵׁנִי כֵּן הוֹשַׁעְנָא: אני

יגיעי נשם. לשון נשמה: גו וגשם. לשון גוף: ויאשמו אשם. לשון שממה: אצים לנקשני. היא הנקשה האמיתית וירצה על שכינו הקמים לנקשנו: סוחחי זילול. לי תפלה בלשון לי כי אותיות זשס"ץ מתחלפין: פצות לך הלול. בתהללים שהלל ופותחי פיהם בקריאה: חגס. הוא מצרים שנאמר היו בלועו אחריו ומלאכי שכם יציעו: במופת ונס. ידוע מן בלואות ומופתים: אונס חושק לכבשני. הוא פרעה

פתרגום עודך מתהולל עד כען את כניסת: פרידי נדקך. הם ישראל לבד נשארו מכמה גליות וגזירות עם פרידי חרב: קוצצי תעודתך. התורה היא עדות לישראל כי גם נשאר ס: פוצחי לי פותחים מן פצחו הרים רנה: אפידתך. היא התורה שהוא תקון השם ית' וכתרגומו ושטב אפודתו וסמיין תקונים:

חִלְּתָה פְּנֵי אֲדוֹנֶיהָ. עִם עָצוּר בְּרֹב פַּחַד. וְסוֹבְבָה בְּבֵית אֱלֹהֶיהָ. שְׁתֵּי פְּעָמִים בְּלֵב יַחַד. וְעָנְתָה כִּי טוֹבִים הַשְּׁנַיִם מִן הָאֶחָד: טוֹב תִּקַּח מִמֶּנּוּ. יָדְךָ תְּעַצְמֵנוּ. מִיּוֹמַיִם תְּחַיֵּנוּ. וּבַשְּׁלִישִׁי תְּקִימֵנוּ. הָאֵל אֲשֶׁר מִמֶּנּוּ כָּל דָּבָר לֹא נִכְחָד: ועָנתה

כְּהוֹשַׁעְתָּ מֵאָז עֲדָתֶךָ. כֵּן הוֹשִׁיעָה אֶת עַמֶּךָ. וּבָרֵךְ אֶת נַחֲלָתֶךָ. כְּהַלְלָךְ בְּיוֹם שֵׁנִי כֵּן הוֹשַׁעְנָא:

כַּכָּתוּב הוֹשִׁיעָה אֶת עַמֶּךָ וּבָרֵךְ אֶת נַחֲלָתֶךָ וּרְעֵם וְנַשְּׂאֵם עַד הָעוֹלָם: וְנֶאֱמַר וְיִהְיוּ דְבָרַי אֵלֶּה אֲשֶׁר הִתְחַנַּנְתִּי לִפְנֵי יְהוָה קְרֹבִים אֶל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יוֹמָם וָלָיְלָה לַעֲשׂוֹת מִשְׁפַּט עַבְדּוֹ וּמִשְׁפַּט עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ לְמַעַן דַּעַת כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים. אֵין עוֹד: לֹא יָמוּשׁ סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה מִפִּיךָ וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם וָלַיְלָה לְמַעַן תִּשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת כְּכָל הַכָּתוּב בּוֹ כִּי אָז תַּצְלִיחַ אֶת דְּרָכֶךָ וְאָז תַּשְׂכִּיל: הֲלוֹא צִוִּיתִיךָ חֲזַק וֶאֱמָץ אַל תַּעֲרֹץ וְאַל תֵּחָת כִּי עִמְּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל אֲשֶׁר תֵּלֵךְ:

ומחזירין ספר תורה למקומו ואומרים:

שׁוּבָה לִמְעוֹנְךָ וּשְׁכוֹן בְּבֵית מַאֲוָיֶךָ. כִּי כָל פֶּה וְכָל לָשׁוֹן יִתְּנוּ הוֹד וְהָדָר לְמַלְכוּתֶךָ: וּבְנֻחֹה יֹאמַר שׁוּבָה יְהוָה רִבְבוֹת אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל: הֲשִׁיבֵנוּ יְהוָה אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם:

ואומרים התפלה כמו אתמול והמנחה כדאתמול:

ערבית של חול המועד

אומרים מזמור כאיל תערוג ושפטני כמו שכתוב בליל א'. ואח"כ פסוקים אלו. ונפסח אומרים הודו יאמרו גאולי ה' וכו':

(נקלה) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת הִנֵּה בָּרְכוּ אֶת יְהוָה כָּל עַבְדֵי יְהוָה הָעוֹמְדִים בְּבֵית יְהוָה בַּלֵּילוֹת שְׂאוּ יְדֵיכֶם קֹדֶשׁ וּבָרְכוּ אֶת יְהוָה: יְבָרֶכְךָ יְהוָה מִצִּיּוֹן עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

יְהֹוָה צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה: יְהֹוָה צְבָאוֹת אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ: יְהֹוָה הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ: בְּשָׁלוֹם יַחְדָּו אֶשְׁכְּבָה וְאִישָׁן כִּי אַתָּה יְהֹוָה לְבָדָד לָבֶטַח תּוֹשִׁיבֵנִי: תּוֹדִיעֵנִי אֹרַח חַיִּים שֹׂבַע שְׂמָחוֹת אֶת פָּנֶיךָ נְעִימוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח: מִי יִתֵּן מִצִּיּוֹן יְשׁוּעַת יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּב יְהֹוָה שְׁבוּת עַמּוֹ יָגֵל יַעֲקֹב יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל: יוֹמָם יְצַוֶּה יְהֹוָה חַסְדּוֹ וּבַלַּיְלָה שִׁירֹה עִמִּי תְּפִלָּה לְאֵל חַיָּי. וּתְשׁוּעַת צַדִּיקִים מֵיְהֹוָה מָעוּזָּם בְּעֵת צָרָה: וַיַּעְזְרֵם יְהֹוָה וַיְפַלְּטֵם יְפַלְּטֵם מֵרְשָׁעִים וְיוֹשִׁיעֵם כִּי חָסוּ בוֹ: חִזְקוּ וְיַאֲמֵץ לְבַבְכֶם כָּל הַמְיַחֲלִים לַיהֹוָה:

ואומר שליח צבור קדיש לעילא ואח״כ אומר

וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא יַשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְלֹא יָעִיר כָּל חֲמָתוֹ: יְהֹוָה הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ:

ואומר החזן בָּרְכוּ אֶת יְהֹוָה הַמְבוֹרָךְ. ואומרים הקהל בלחש

ישתבח ויתפאר שמו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא שהוא ראשון והוא אחרון ומבלעדיו אין אלהים יהי שם יהוה מבורך מעתה ועד עולם ומרומם על כל ברכה ותהלה:

ועונין בקול רם: בָּרוּךְ יְהֹוָה הַמְבוֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד.

בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בִּדְבָרוֹ מַעֲרִיב עֲרָבִים. בְּחָכְמָה פּוֹתֵחַ שְׁעָרִים וּבִתְבוּנָה מְשַׁנֶּה עִתִּים. וּמַחֲלִיף אֶת הַזְּמַנִּים. וּמְסַדֵּר אֶת הַכּוֹכָבִים בְּמִשְׁמְרוֹתֵיהֶם בָּרָקִיעַ כִּרְצוֹנוֹ. בּוֹרֵא יוֹמָם וָלָיְלָה. גּוֹלֵל אוֹר מִפְּנֵי חֹשֶׁךְ וְחֹשֶׁךְ מִפְּנֵי אוֹר. הַמַּעֲבִיר יוֹם וּמֵבִיא לָיְלָה. וּמַבְדִּיל בֵּין יוֹם וּבֵין לָיְלָה. יְהֹוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ:
בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה הַמַּעֲרִיב עֲרָבִים:

אַהֲבַת עוֹלָם בֵּית יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ אָהָבְתָּ. תּוֹרָה וּמִצְוֹת חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים אוֹתָנוּ לִמַּדְתָּ. עַל כֵּן יְהֹוָה

אֱלֹהֵינוּ בְּשָׁכְבֵנוּ וּבְקוּמֵנוּ נָשִׂיחַ בְּחֻקֶּיךָ וְנִשְׂמַח וְנַעֲלֹז בְּדִבְרֵי תַלְמוּד תּוֹרָתֶךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ וְחֻקּוֹתֶיךָ לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי הֵם חַיֵּינוּ וְאֹרֶךְ יָמֵינוּ. וּבָהֶם נֶהְגֶּה יוֹמָם וָלָיְלָה. וְאַהֲבָתְךָ וְחֶמְלָתְךָ לֹא תָסוּר מִמֶּנּוּ לְעוֹלָמִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה אוֹהֵב אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל.

חייב אדם לקבל עליו מצות יחוד השם ברוך הוא באהבה שלימה ויזהר לקרות בכוונה גדולה ויאריך באחד כדי להמליכו בשמים ובארץ ובד' רוחות העולם ומוסר נפשו ונשמתו על קדושת שמו. ויתיז הד' של אחד שלא יהא נשמע כרי"ש ח"ו. ור"ת של שמע "שאו "מרום "עיניכם ולהיפך "עול "מלכות "שמים. וישים על לבו אם עבר איזה מי' הדברות הרמוזי' בו כמבואר למטה יתחרט ויקבל שלא לעבור עוד. ויסגור עיניו ביד ימין:

יכוין אדון הכל יוד. הי. ויו. הי. היה הוה ויהוד

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ אנכי ה' יְהֹוָה אֶחָד:

לא יהיה לך אלהים אחרים:

ואומרים בלחש בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: ע"י

צריך להפסיק בין מלכות שמים לעול מצות:

וְאָהַבְתָּ לא תשא אֵת יְהֹוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לְבָבְךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ וּבְכָל־מְאֹדֶךָ וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם עַל־לְבָבֶךָ: וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ וְדִבַּרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ: וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל־יָדֶךָ וְהָיוּ לְטֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ: לא תחמוד וּכְתַבְתָּם עַל־מְזֻזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ:

וְהָיָה אִם־שָׁמֹעַ תִּשְׁמְעוּ אֶל־מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת־יְהֹוָה אֱלֹהֵיכֶם וּלְעָבְדוֹ בְּכָל־לְבַבְכֶם וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם: וְנָתַתִּי מְטַר־אַרְצְכֶם בְּעִתּוֹ יוֹרֶה וּמַלְקוֹשׁ לא תגנוב וְאָסַפְתָּ דְגָנֶךָ וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ: וְנָתַתִּי עֵשֶׂב בְּשָׂדְךָ לִבְהֶמְתֶּךָ וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ: הִשָּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן־יִפְתֶּה לְבַבְכֶם וְסַרְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים

וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם׃ וְחָרָה יפסיק מעט אַף־יְהֹוָה בָּכֶם וְעָצַר אֶת־הַשָּׁמַיִם וְלֹא־יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת־יְבוּלָהּ לא תרצח וַאֲבַדְתֶּם מְהֵרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יְהֹוָה נֹתֵן לָכֶם׃ וְשַׂמְתֶּם אֶת־דְּבָרַי אֵלֶּה עַל־לְבַבְכֶם וְעַל־נַפְשְׁכֶם וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל־יֶדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם׃ וְלִמַּדְתֶּם אֹתָם אֶת־בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ׃ וּכְתַבְתָּם עַל־מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ׃ כבד את אביך לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וִימֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהֹוָה לַאֲבֹתֵיכֶם לָתֵת לָהֶם כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל־הָאָרֶץ׃

וַיֹּאמֶר יְהֹוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת עַל־כַּנְפֵי בִגְדֵיהֶם לְדֹרֹתָם וְנָתְנוּ עַל־צִיצִת הַכָּנָף פְּתִיל תְּכֵלֶת׃ וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִת וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת־כָּל־מִצְוֹת יְהֹוָה וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם לא תנאף וְלֹא־תָתוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר־אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם׃ זכור את יום השבת לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת־כָּל־מִצְוֹתָי וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם׃ אֲנִי יְהֹוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים ל״ת תענה ברעך אֲנִי יְהֹוָה אֱלֹהֵיכֶם׃ ויש לקרות אמת עם פסוק כדי שיהא רמ״ח תיבות מספר ג׳ וסוד פ״ג

יְהֹוָה אֱלֹהֵיכֶם אֱמֶת׃

ומשלים תרמ״ח מצות כמנין אבריו של אדם המשועבדים כלם לשכינה שנאמר יפנהו סמו. ויטעמם אפי׳ ש״ל ויפסוק:

אֱמֶת וֶאֱמוּנָה כָּל זֹאת וְקַיָּם עָלֵינוּ. כִּי הוּא יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֵין זוּלָתוֹ. וַאֲנַחְנוּ יִשְׂרָאֵל עַמּוֹ הַפּוֹדֵנוּ מִיַּד מְלָכִים. מַלְכֵּנוּ הַגּוֹאֲלֵנוּ מִכַּף כָּל עָרִיצִים. הָאֵל הַנִּפְרָע לָנוּ מִצָּרֵינוּ. הַמְשַׁלֵּם גְּמוּל לְכָל אֹיְבֵי נַפְשֵׁנוּ׃ הַשָּׂם נַפְשֵׁנוּ בַּחַיִּים. וְלֹא

נָתַן לַמּוֹט רַגְלֵנוּ: הַמַּדְרִיכֵנוּ עַל בָּמוֹת אוֹיְבֵנוּ. וַיָּרֶם קַרְנֵנוּ עַל כָּל שׂוֹנְאֵינוּ: הָאֵל הָעֹשֶׂה לָּנוּ נְקָמָה בְּפַרְעֹה. אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים בְּאַדְמַת בְּנֵי חָם. הַמַּכֶּה בְעֶבְרָתוֹ כָּל בְּכוֹרֵי מִצְרָיִם. וַיּוֹצֵא אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם לְחֵרוּת עוֹלָם. הַמַּעֲבִיר בָּנָיו בֵּין גִּזְרֵי יַם סוּף. וְאֶת רוֹדְפֵיהֶם וְאֶת שׂוֹנְאֵיהֶם בִּתְהוֹמוֹת טִבַּע: רָאוּ בָנִים אֶת גְּבוּרָתוֹ. שִׁבְּחוּ וְהוֹדוּ לִשְׁמוֹ. וּמַלְכוּתוֹ בְּרָצוֹן קִבְּלוּ עֲלֵיהֶם. מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְךָ עָנוּ שִׁירָה. בְּשִׂמְחָה רַבָּה וְאָמְרוּ כֻלָּם: מִי כָמֹכָה בָּאֵלִם יְהוָה. מִי כָּמֹכָה נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ. נוֹרָא תְהִלֹּת עֹשֵׂה פֶלֶא: מַלְכוּתְךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ רָאוּ בָנֶיךָ עַל הַיָּם. יַחַד כֻּלָּם הוֹדוּ וְהִמְלִיכוּ וְאָמְרוּ: יְהוָה יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד: וְנֶאֱמַר כִּי פָדָה יְהוָה אֶת יַעֲקֹב וּגְאָלוֹ מִיַּד חָזָק מִמֶּנּוּ בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה גָּאַל יִשְׂרָאֵל:

הַשְׁכִּיבֵנוּ אָבִינוּ לְשָׁלוֹם. וְהַעֲמִידֵנוּ מַלְכֵּנוּ לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם: וּפְרוֹשׂ עָלֵינוּ סֻכַּת שְׁלוֹמֶךָ. וְתַקְּנֵנוּ מַלְכֵּנוּ בְּעֵצָה טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ וְהוֹשִׁיעֵנוּ מְהֵרָה לְמַעַן שְׁמֶךָ. וְהָגֵן בַּעֲדֵנוּ. וְהָסֵר מֵעָלֵינוּ מַכַּת אוֹיֵב. דֶּבֶר. חֶרֶב. צָרָה. רָעָה. רָעָב. וְיָגוֹן. וּמַשְׁחִית. וּמַגֵּפָה. שְׁבוֹר וְהָסֵר שָׂטָן מִלְּפָנֵינוּ וּמֵאַחֲרֵינוּ וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ תַּסְתִּירֵנוּ. וּשְׁמוֹר צֵאתֵנוּ וּבוֹאֵנוּ לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: כִּי אֵל שׁוֹמְרֵנוּ וּמַצִּילֵנוּ אָתָּה מִכָּל דָּבָר רָע וּמִפַּחַד לָיְלָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה שׁוֹמֵר אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל לָעַד אָמֵן:

יש נוהגים לומר:

בָּרוּךְ יְהוָה לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן: בָּרוּךְ יְהוָה מִצִּיּוֹן שׁוֹכֵן יְרוּשָׁלָיִם הַלְלוּיָהּ: בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עֹשֵׂה נִפְלָאוֹת לְבַדּוֹ: וּבָרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם וְיִמָּלֵא כְבוֹדוֹ אֶת כָּל הָאָרֶץ אָמֵן וְאָמֵן: יְהִי כְבוֹד יְהוָה לְעוֹלָם יִשְׂמַח יְהוָה בְּמַעֲשָׂיו. כִּי לֹא יִטֹּשׁ יְהוָה עַמּוֹ בַּעֲבוּר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל כִּי הוֹאִיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת אֶתְכֶם לוֹ

לוֹ לְעָם: וַיַּרְא כָּל הָעָם וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ יְהֹוָה הוּא הָאֱלֹהִים יְהֹוָה הוּא הָאֱלֹהִים וְהָיָה יְהֹוָה לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְהֹוָה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד: יְהִי חַסְדְּךָ יְהֹוָה עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ: הוֹשִׁיעֵנוּ יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ וְקַבְּצֵנוּ מִן הַגּוֹיִם לְהוֹדוֹת לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ לְהִשְׁתַּבֵּחַ בִּתְהִלָּתֶךָ: כָּל גּוֹיִם אֲשֶׁר עָשִׂיתָ יָבוֹאוּ וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ אֲדֹנָי וִיכַבְּדוּ לִשְׁמֶךָ: כִּי גָדוֹל אַתָּה וְעֹשֵׂה נִפְלָאוֹת אַתָּה אֱלֹהִים לְבַדֶּךָ: וַאֲנַחְנוּ עַמְּךָ וְצֹאן מַרְעִיתֶךָ נוֹדֶה לְּךָ לְעוֹלָם לְדֹר וָדֹר נְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ: בָּרוּךְ יְהֹוָה בַּיּוֹם בָּרוּךְ יְהֹוָה בַּלָּיְלָה. בָּרוּךְ יְהֹוָה בְּשָׁכְבֵנוּ בָּרוּךְ יְהֹוָה בְּקוּמֵנוּ כִּי בְיָדְךָ נַפְשׁוֹת הַחַיִּים וְהַמֵּתִים. אֲשֶׁר בְּיָדוֹ נֶפֶשׁ כָּל חָי וְרוּחַ כָּל בְּשַׂר אִישׁ: בְּיָדְךָ אַפְקִיד רוּחִי פָּדִיתָה אוֹתִי יְהֹוָה אֵל אֱמֶת: אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם יַחֵד שִׁמְךָ וְקַיֵּם מַלְכוּתְךָ תָּמִיד וּמְלוֹךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד:

יָחִיד חַי וְקַיָּם תָּמִיד יִמְלֹךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד:

(עם של גמלאי שנה אומרים בקול רם מֶלֶךְ בְּרֵאשִׁית מֵאָז נִקְרֵאתָ וְעַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ אַתָּה תִּמְלוֹךְ:)

יִרְאוּ עֵינֵינוּ. וְיִשְׂמַח לִבֵּנוּ. וְתָגֵל נַפְשֵׁנוּ. בִּישׁוּעָתְךָ מַלְכֵּנוּ. בֶּאֱמֶת בֶּאֱמֹר לְצִיּוֹן מָלַךְ אֱלֹהָיִךְ. יְהֹוָה מֶלֶךְ. יְהֹוָה מָלָךְ יְהֹוָה יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי הַמַּלְכוּת שֶׁלְּךָ הִיא. וּלְעוֹלְמֵי עַד תִּמְלוֹךְ בְּכָבוֹד. כִּי אֵין לָנוּ מֶלֶךְ אֶלָּא אָתָּה: בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה הַמּוֹלֵךְ בִּכְבוֹדוֹ אֵל חַי וְקַיָּם תָּמִיד יִמְלוֹךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד וְעַל כָּל מַעֲשָׂיו: וחומר קדיש לעיל״ם.

אדון הכל. יאהדונהי: היה. הוה. יהיה:

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֱלֹהֵי אַבְרָהָם. אֱלֹהֵי יִצְחָק. וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא. אֵל עֶלְיוֹן. גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים. קוֹנֵה הַכֹּל. וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת. וּמֵבִיא גוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה. מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן. בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה מָגֵן אַבְרָהָם:

אַתָּה גִבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֶּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ

מוֹרִיד הַטָּל. מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד. מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים: סוֹמֵךְ נוֹפְלִים. וְרוֹפֵא חוֹלִים. וּמַתִּיר אֲסוּרִים. וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר. מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דּוֹמֶה לָּךְ. מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה. וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים. בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה מְחַיֵּה הַמֵּתִים:

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶּלָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה חוֹנֵן לְאָדָם דַּעַת וּמְלַמֵּד לֶאֱנוֹשׁ בִּינָה:

במוצאי שבת ובמוצאי יום טוב אומרים

אַתָּה חוֹנַנְתָּנוּ יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ מַדָּע וְהַשְׂכֵּל. אַתָּה אָמַרְתָּ לְהַבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחוֹל. וּבֵין אוֹר לְחֹשֶׁךְ וּבֵין יִשְׂרָאֵל לָעַמִּים. וּבֵין יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה. כְּשֵׁם שֶׁהִבְדַּלְתָּנוּ יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ מֵעַמֵּי הָאֲרָצוֹת. וּמִמִּשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה. כֵּן פְּדֵנוּ. וְהַצִּילֵנוּ מִשָּׂטָן רָע. וּמִפֶּגַע רָע. וּמִכָּל גְּזֵירוֹת קָשׁוֹת וְרָעוֹת הַמִּתְרַגְּשׁוֹת לָבֹא בָּעוֹלָם: וכו׳

וְחָנֵּנוּ מֵאִתְּךָ דֵּעָה וּבִינָה וְהַשְׂכֵּל: בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה חוֹנֵן הַדָּעַת:

הֲשִׁיבֵנוּ אָבִינוּ לְתוֹרָתֶךָ וְקָרְבֵנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ וְהַחֲזִירֵנוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ:

יהי רצון מלפניך יְהֹוָה אלהינו ואלהי אבותינו שתחתור חתירה מתחת כסא כבודך להחזיר בתשובה שלימה לכל פושעי ישראל ובכללם החזירני לי פנ״ם כי ימינך יְהֹוָה פשוטה לקבל שבים:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה הָרוֹצֶה בִּתְשׁוּבָה:

סְלַח לָנוּ אָבִינוּ כִּי חָטָאנוּ. מְחוֹל לָנוּ מַלְכֵּנוּ כִּי פָשָׁעְנוּ כִּי אֵל טוֹב וְסַלָּח אָתָּה: בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה חַנּוּן הַמַּרְבֶּה לִסְלוֹחַ:

רְאֵה נָא בְעָנְיֵנוּ וְרִיבָה רִיבֵנוּ וּמַהֵר לְגָאֳלֵנוּ גְאֻלָּה שְׁלֵמָה לְמַעַן שְׁמֶךָ. כִּי אֵל גּוֹאֵל חָזָק אָתָּה: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָֹה גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל:

רְפָאֵנוּ יְהוָֹה וְנֵרָפֵא הוֹשִׁיעֵנוּ וְנִוָּשֵׁעָה כִּי תְהִלָּתֵנוּ אָתָּה. וְהַעֲלֵה אֲרוּכָה וּמַרְפֵּא לְכָל תַּחֲלוּאֵינוּ וּלְכָל מַכְאוֹבֵינוּ וּלְכָל מַכּוֹתֵינוּ. כִּי אֵל רוֹפֵא רַחֲמָן וְנֶאֱמָן אָתָּה: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָֹה רוֹפֵא חוֹלֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

בָּרְכֵנוּ יְהוָֹה אֱלֹהֵינוּ (אָבִינוּ) בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֵינוּ. וּבָרֵךְ שְׁנָתֵנוּ בְּטַלְלֵי רָצוֹן בְּרָכָה וּנְדָבָה וּתְהִי אַחֲרִיתָהּ חַיִּים וְשָׂבָע וְשָׁלוֹם כַּשָּׁנִים הַטּוֹבוֹת לִבְרָכָה. כִּי אֵל טוֹב וּמֵטִיב אָתָּה וּמְבָרֵךְ הַשָּׁנִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָֹה מְבָרֵךְ הַשָּׁנִים:

תְּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחֵרוּתֵנוּ וְשָׂא נֵס לְקַבֵּץ גָּלֻיּוֹתֵינוּ וְקַבְּצֵנוּ יַחַד מְהֵרָה מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ לְאַרְצֵנוּ:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שכל טפה וטפה שיצאה ממני לבטלה בין באונס בין ברצון בין בשוגג בין במזיד בין ער בין ישן בין על ידי בין על ידי אחרים שלא במקום מצוה. עשה למען שמך הגדול היוצא מפסוק חיל בלע ויקיאנו חב"ו שתחזירם למקומם במקום הקודש:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָֹה (יְהַהֲוָוָה) מְקַבֵּץ נִדְחֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

הָשִׁיבָה שׁוֹפְטֵינוּ כְּבָרִאשׁוֹנָה. וְיוֹעֲצֵינוּ כְּבַתְּחִלָּה. וְהָסֵר מִמֶּנּוּ יָגוֹן וַאֲנָחָה. וּמְלוֹךְ עָלֵינוּ מְהֵרָה אַתָּה יְהוָֹה לְבַדְּךָ בְּרַחֲמִים בְּצֶדֶק וּבְמִשְׁפָּט: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָֹה הַמֶּלֶךְ הַמִּשְׁפָּט:

לַמַּלְשִׁינִים וְלַמִּינִים אַל תְּהִי תִקְוָה וְכָל הַזֵּדִים כְּרֶגַע יֹאבֵדוּ. וְכָל אוֹיְבֶיךָ וְכָל שׂוֹנְאֶיךָ מְהֵרָה יִכָּרֵתוּ. וְכָל עוֹשֵׂי רִשְׁעָה מְהֵרָה תְעַקֵּר. וּתְשַׁבֵּר וּתְכַלֵּם

יכניעם במהרה בימינו: ברוך אתה יהוה שובר אויבים ומכניע זדים: (נ"א מינים)

על הצדיקים ועל החסידים ועל שארית עמך בית ישראל (ועל זקניהם) ועל פליטת בית סופריהם ועל גרי הצדק ועלינו יהמו נא רחמיך יהוה אלהינו ותן שכר טוב לכל הבוטחים בשמך באמת ושים חלקנו עמהם ולעולם לא נבוש כי בך בטחנו. ועל חסדך הגדול באמת נשענו: ברוך אתה יהוה משען ומבטח לצדיקים:

תשכון בתוך ירושלים עירך כאשר דברת וכסא דוד עבדך מהרה בתוכה תכין. ובנה אותה בנין עולם במהרה בימינו: ברוך אתה יהוה בונה ירושלים:

את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח. וקרנו תרום בישועתך. כי לישועתך קוינו כל היום: ברוך אתה יהוה מצמיח קרן ישועה:

שמע קולנו יהוה אלהינו אב הרחמן חוס ורחם עלינו וקבל ברחמים וברצון את תפלתנו. כי אל שומע תפלות ותחנונים אתה:

יהי רצון מלפניך שתזכנו לקיים כל מצותיך ולעסוק בתורה לשמה. ותצילנו מיצר הרע. ותפרנסנו פרנסה טובה בהתר ונחת ורויח לעבודתך בזכות שמך הקדוש הממונה על הפרנסה (ויכוון בלבד דיקרנוסא נ׳ חתך עם ג׳ אותיות) פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון כי אתה שומע תפלת כל פה:

ומלפניך מלכנו ריקם אל תשיבנו. חננו ועננו ושמע תפלתנו. כי אתה שומע תפלת כל פה: ברוך אתה יהוה שומע תפלה:

רצה יהוה אלהינו בעמך ישראל ולתפלתם שעה. והשב העבודה לדביר ביתך. ואשי ישראל ותפלתם מהרה באהבה תקבל ברצון. ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וְיָבֹא יַגִּיעַ יֵרָאֶה וְיֵרָצֶה יִשָּׁמַע יִפָּקֵד. וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִירָךְ וְזִכְרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדָּךְ וְזִכְרוֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ. לִפְלֵטָה לְטוֹבָה לְחֵן לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים בְּיוֹם בח"ה סוכות חַג הַסֻּכּוֹת בח"ה פסח חַג הַמַּצּוֹת הַזֶּה. וּבְיוֹם מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה לְרַחֵם בּוֹ עָלֵינוּ לְהוֹשִׁיעֵנוּ. זָכְרֵנוּ יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה. וּפָקְדֵנוּ בוֹ לִבְרָכָה. וְהוֹשִׁיעֵנוּ בוֹ לְחַיִּים טוֹבִים. בִּדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים. חוּס וְחָנֵּנוּ וַחֲמוֹל וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ. כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה:

וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים תַּחְפּוֹץ בָּנוּ וְתִרְצֵנוּ. וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ. שָׁאַתָּה הוּא יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד. צוּרֵנוּ צוּר חַיֵּינוּ וּמָגֵן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר. נוֹדֶה לְּךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ. עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ. וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ. וְעַל נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ. וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם. הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ. הַמְרַחֵם כִּי לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ:

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא תָּמִיד שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ לְעוֹלָם וָעֶד. וְכָל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶּלָה.

וִיהַלְלוּ וִיבָרְכוּ אֶת שִׁמְךָ הַגָּדוֹל בֶּאֱמֶת לְעוֹלָם כִּי טוֹב. הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה הָאֵל הַטּוֹב. בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה. חַיִּים חֵן וָחֶסֶד צְדָקָה וְרַחֲמִים

עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ. וּבָרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ. כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָּנוּ יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ תּוֹרָה וְחַיִּים. אַהֲבָה וָחֶסֶד צְדָקָה וְרַחֲמִים בְּרָכָה וְשָׁלוֹם. וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרְכֵנוּ וּלְבָרֵךְ אֶת כָּל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּרוֹב עֹז וְשָׁלוֹם. בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם אָמֵן:

יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהֹוָה צוּרִי וְגוֹאֲלִי:

טוב לומר שיר למעלות אשא עיני אל ההרים :

אֱלֹהַי נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע וְשִׂפְתוֹתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדּוֹם. וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה. פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ. וְאַחֲרֵי מִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי. וְכָל הַקָּמִים עָלַי לְרָעָה מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחְשְׁבוֹתָם. עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ. לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ. הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהֹוָה צוּרִי וְגוֹאֲלִי:

כורע ופוסע ג׳ פסיעות לאחוריו ועוקר רגל שמאל תחילה ובעודו כורע יאמר עושה שלום ומשתחוה לצד שמאל ובעושה שלום משתחוה לימין ואח״כ משתחוה לפניו :

יהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו שלא תעלה קנאת אחרים עלי ולא קנאתי על אחרים ושלא אכעים היום ושלא אכעיסך ותצילני מיצרי הרע ותן בלבי הכנעה וענוה ויראת חטא. מלכנו ואלהינו יחד שמך בעולמך. בנה ביתך. שכלל היכלך. וקבץ גליות. פדה צאנך ושמח עדתך במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך אמן :

עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

ואומר בקול רם :

יְהִי שֵׁם יְהֹוָה מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ עַד מְבוֹאוֹ מְהֻלָּל שֵׁם יְהֹוָה: יְהֹוָה אֲדֹנֵינוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵהּ. וְיַמְלִיךְ

מַלְכוּתֵהּ. וְיַצְמַח פּוּרְקָנֵהּ. וִיקָרֵב מְשִׁיחֵהּ. בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן: יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא יִתְבָּרַךְ. וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵלָּא מִן כָּל בִּרְכָתָא. שִׁירָתָא תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחָמָתָא. דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא. וְאִמְרוּ אָמֵן:

תִּתְקַבַּל צְלוֹתְהוֹן וּבָעוּתְהוֹן דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל קֳדָם אֲבוּהוֹן דְבִשְׁמַיָּא (וְאַרְעָא) וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא חַיִּים וְשָׂבָע וִישׁוּעָה וְנֶחָמָה וְשֵׁיזָבָא וּרְפוּאָה וּגְאֻלָּה וּסְלִיחָה וְכַפָּרָה וְרֵוַח וְהַצָּלָה. לָנוּ וּלְכָל עַמּוֹ בֵּית יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן: עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

(קכא) שִׁיר לַמַּעֲלוֹת אֶשָּׂא עֵינַי אֶל הֶהָרִים מֵאַיִן יָבוֹא עֶזְרִי: עֶזְרִי מֵעִם יְהוָה עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: אַל יִתֵּן לַמּוֹט רַגְלֶךָ אַל יָנוּם שֹׁמְרֶךָ: הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל: יְהוָה שֹׁמְרֶךָ יְהוָה צִלְּךָ עַל יַד יְמִינֶךָ: יוֹמָם הַשֶּׁמֶשׁ לֹא יַכֶּכָּה וְיָרֵחַ בַּלָּיְלָה: יְהוָה יִשְׁמָרְךָ מִכָּל רָע יִשְׁמֹר אֶת נַפְשֶׁךָ: יְהוָה יִשְׁמָר צֵאתְךָ וּבוֹאֶךָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

ואומר קדיש יתום שלמא רבא ואומר:

בָּרְכוּ אֶת יְהוָה הַמְבֹרָךְ: ועונים בָּרוּךְ יְהוָה הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ לַאֲדוֹן הַכֹּל. לָתֵת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית. שֶׁלֹּא עָשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת וְלֹא שָׂמָנוּ כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה שֶׁלֹּא שָׂם חֶלְקֵנוּ כָּהֶם וְגוֹרָלֵנוּ כְּכָל הֲמוֹנָם: וַאֲנַחְנוּ (כורעים ו) מִשְׁתַּחֲוִים לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. שֶׁהוּא נוֹטֶה שָׁמַיִם וְיוֹסֵד אָרֶץ וּמוֹשַׁב יְקָרוֹ בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל. וּשְׁכִינַת עֻזּוֹ בְּגָבְהֵי מְרוֹמִים. הוּא אֱלֹהֵינוּ וְאֵין עוֹד אַחֵר. אֱמֶת מַלְכֵּנוּ וְאֶפֶס זוּלָתוֹ. כַּכָּתוּב בַּתּוֹרָה. וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל לְבָבֶךָ כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד:

(וְהָיָה יְהוָה לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְהוָה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד:)

יש נוהגים לומר על כן נקוה לך. יזהר להגות בספרים בכל לילה ולילה כדי לקיים והגית בו יומם ולילה וגו׳ ספר התורה הזה מפיך והגית בו יומם ולילה וגו׳:

אומרים הזמירות כסדר הימים עד ישתבח:

וביום הושענא רבא אומרים נשמת כמו שכתוב בשחרית יום טוב עד ישתבח ואח"כ מתחילין מכאן כמו סדר חול המועד עד ההושענות:

יִשְׁתַּבַּח שִׁמְךָ לָעַד מַלְכֵּנוּ הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ. כִּי לְךָ נָאֶה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד. צ"ל בנשימה א' עד ומלכות שִׁיר. וּשְׁבָחָה: הַלֵּל וְזִמְרָה. עֹז וּמֶמְשָׁלָה נֶצַח. גְּדֻלָּה וּגְבוּרָה. תְּהִלָּה. וְתִפְאֶרֶת קְדֻשָּׁה וּמַלְכוּת פ"י בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ. וּמֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם אַתָּה אֵל. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מֶלֶךְ גָּדוֹל וּמְהֻלָּל בַּתִּשְׁבָּחוֹת אֵל הַהוֹדָאוֹת אֲדוֹן הַנִּפְלָאוֹת בּוֹרֵא כָּל הַנְּשָׁמוֹת רִבּוֹן כָּל הַמַּעֲשִׂים הַבּוֹחֵר בְּשִׁירֵי זִמְרָה מֶלֶךְ חַי הָעוֹלָמִים אָמֵן:

וביום הושענא רבא אומרים שיר המעלות ממעמקים:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא (כאן יענה אמן ויכוין אידהנויה) ג' אמן ס בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵהּ. וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ. וְיַצְמַח פּוּרְקָנֵהּ. וִיקָרֵב מְשִׁיחֵהּ. (אמן ב' ויכוין כדלעיל) בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן (אמן ג' ויכוין כדלעיל ויאמר ג"כ עד ועלמא) אָמֵן: יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא יִתְבָּרַךְ. וְיִשְׁתַּבַּח. וְיִתְפָּאַר. וְיִתְרוֹמַם. וְיִתְנַשֵּׂא. וְיִתְהַדָּר. וְיִתְעַלֶּה. וְיִתְהַלָּל. שְׁמֵהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. (אמן ד' ויכוין כנ"ל) לְעֵלָּא מִן כָּל בִּרְכָתָא. שִׁירָתָא. תֻּשְׁבְּחָתָא. וְנֶחָמָתָא. דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא וְאִמְרוּ (אמן ה' ויכוין כדלעיל) אָמֵן:

ואומר החזן בָּרְכוּ אֶת יְהוָה הַמְבֹרָךְ: ואומרים הקהל בלחש:

יִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר שְׁמוֹ שֶׁל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא רִאשׁוֹן וְהוּא אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדָיו אֵין אֱלֹהִים יְהִי שֵׁם יְהוָה מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: וּמְרוֹמָם עַל כָּל בְּרָכָה וּתְהִלָּה:

ועונין בקול רם בָּרוּךְ יְהוָה הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד: ואח"כ אומרים

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם יוֹצֵר יפסיק אוֹר

ובורא חשך עשה שלום ובורא את הכל: המאיר
לארץ ולדרים עליה ברחמים ובטובו מחדש בכל יום תמיד
מעשה בראשית: מה רבו מעשיך יהוה כלם בחכמה עשית
מלאה הארץ קנינך: המלך המרומם לבדו מאז המשובח
והמפאר והמתנשא מימות עולם. אלהי עולם ברחמיך הרבים
רחם עלינו. אדון עזנו. צור משגבנו. מגן ישענו משגב
בעדנו. אמר א״ב זו כנסיותם אחת אל ברוך גדול דעה הכין
ופעל זהרי חמה טוב יצר כבוד לשמו מאורות נתן
סביבות עזו פנות צבאות קדושים רוממי שדי תמיד
מספרים כבוד אל ר״ת מכאל וקדשתו: תתברך יהוה אלהינו
בשמים ממעל ועל הארץ מתחת על כל שבח מעשה ידיך
ועל מאורי אור שיצרת המה יפארוך סלה: תתברך
לנצח צורנו מלכנו וגואלנו בורא קדושים ישתבח שמך
לעד מלכנו. יוצר ר״ת מו״ס וגמס ע״ג משרתים ואשר משרתיו
כלם עומדים ברום עולם ומשמיעים ביראה יחד בקול
דברי אלהים חיים ומלך עולם: כלם אהובים כלם ברורים
כלם גבורים ר״ת תס ולנ״ג כלם קדושים: כלם עושים באימה
וביראה רצון קונם. וכלם פותחים את פיהם בקדשה
ובטהרה. בשירה ובזמרה. ומברכין ומשבחין ומפארין.
ומקדישין. ומעריצין וממליכין: את שם האל המלך
הגדול הגבור והנורא קדוש הוא וכלם מקבלים עליהם
עול מלכות שמים זה מזה ונותנים רשות זה לזה להקדיש
ליוצרם בנחת רוח בשפה ברורה ובנעימה. קדשה
כלם כאחד עונים באימה. ואומרים ביראה:

קדוש קדוש קדוש יהוה צבאות מלא כל הארץ כבודו.
והאופנים וחיות הקדש ברעש גדול מתנשאים (כ״ה לעמת

הַשְּׂרָפִים) לְעֻמָּתָם מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים:

בָּרוּךְ כְּבוֹד יְהֹוָה מִמְּקוֹמוֹ:

לָאֵל בָּרוּךְ נְעִימוֹת יִתֵּנוּ לַמֶּלֶךְ אֵל חַי וְקַיָּם זְמִירוֹת יֹאמֵרוּ וְתִשְׁבָּחוֹת יַשְׁמִיעוּ כִּי הוּא לְבַדּוֹ מָרוֹם וְקָדוֹשׁ. פּוֹעֵל גְּבוּרוֹת. עֹשֶׂה חֲדָשׁוֹת. בַּעַל מִלְחָמוֹת. זוֹרֵעַ צְדָקוֹת. מַצְמִיחַ יְשׁוּעוֹת. בּוֹרֵא רְפוּאוֹת. נוֹרָא תְהִלּוֹת. אֲדוֹן הַנִּפְלָאוֹת. הַמְחַדֵּשׁ טוּבוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית. כָּאָמוּר לְעֹשֵׂה אוֹרִים גְּדוֹלִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ. (א״ן נ״י וְהִתְקִין מְאוֹרוֹת מְשַׂמֵּחַ עוֹלָמוֹ אֲשֶׁר בָּרָא):

בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה יוֹצֵר הַמְּאוֹרוֹת:

אַהֲבַת עוֹלָם אֲהַבְתָּנוּ יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ חֶמְלָה גְּדוֹלָה וִיתֵרָה חָמַלְתָּ עָלֵינוּ אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ בַּעֲבוּר שִׁמְךָ הַגָּדוֹל וּבַעֲבוּר אֲבוֹתֵינוּ שֶׁבָּטְחוּ בָךְ. וַתְּלַמְּדֵמוֹ חֻקֵּי חַיִּים לַעֲשׂוֹת (חֻקֵּי) רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם. כֵּן תְּחָנֵּנוּ אָבִינוּ אָב הָרַחֲמָן. הַמְרַחֵם רַחֵם נָא עָלֵינוּ וְתֵן בְּלִבֵּנוּ בִּינָה לְהָבִין. לְהַשְׂכִּיל. לִשְׁמוֹעַ. לִלְמוֹד. וּלְלַמֵּד. לִשְׁמוֹר. וְלַעֲשׂוֹת. וּלְקַיֵּם אֶת כָּל דִּבְרֵי תַלְמוּד תּוֹרָתֶךָ בְּאַהֲבָה: וְהָאֵר עֵינֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ. וְדַבֵּק לִבֵּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ. וְיַחֵד לְבָבֵנוּ לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה אֶת שְׁמֶךָ. לְמַעַן לֹא נֵבוֹשׁ וְלֹא נִכָּלֵם וְלֹא נִכָּשֵׁל לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי בְשֵׁם קָדְשְׁךָ הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא בָּטָחְנוּ. נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בִּישׁוּעָתֶךָ. וְרַחֲמֶיךָ יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ וַחֲסָדֶיךָ הָרַבִּים. אַל יַעַזְבוּנוּ נֶצַח סֶלָה וָעֶד. מַהֵר וְהָבֵא עָלֵינוּ בְּרָכָה וְשָׁלוֹם כאן יאחז בד׳ ציציות

ויסיר הקנפים בידו השמאלית על כתפו עד שמגיע לוהביאנו ויאמר וּמַהֵרָה מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת כָּל הָאָרֶץ וּשְׁבוֹר עוֹל הַגּוֹיִם מֵעַל צַוָּארֵנוּ וְהוֹלִיכֵנוּ מְהֵרָה קוֹמְמִיּוּת לְאַרְצֵנוּ: כִּי אֵל פּוֹעֵל יְשׁוּעוֹת

וְאוֹתָנוּ בָחַרְתָּ מִכָּל עַם וְלָשׁוֹן וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ (יכוין מ"ע לזכור מעמד הר סיני) לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל (יזכור למחות זכר עמלק שנעשו אין השם גדול ושלם) בְּאַהֲבָה לְהוֹדוֹת לְךָ (יזכור מעשה מרים שהשם נבלשת להודות לפ"ה ולא לדבר לשון הרע) וּלְיַחֶדְךָ. לְיִרְאָה וּלְאַהֲבָה אֶת שְׁמֶךָ: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה:

הי"ב אדם לקבל עליו מלות יחוד השם ברוך הוא באהבה שלימה ויזהר לקריתו בכוונה גדולה ויאריך באחד כדי להמליכו בשמים ובארץ ובד' רוחות העולם ומוסר נפשו ונשמתו על קדושת שמו. ויתיז הד' של אחד שלא יהא נשמע כרי"ש ח"ו. ור"ת של שמע "שאו "מרום "עיניכם · ולהיפך "עול "מלכות "שמים. ויפיס על לבו אם עבר איזה מי' הדברות הרמוזי' בו כמבואר למטה יתחרט ויקבל שלא לעבור עוד.

ויסגור עיניו ביד ימין:

יכוין אדון הכל יוד. הי. ויו. הי. היה הוה ויהיה

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אנכי ה' יְהוָה אֶחָד:

לא יהיה לך אלהים אחרים:

ואומרים בלחש בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: ג"פ

צריך להפסיק בין מלכות שמים לעול מצות:

וְאָהַבְתָּ לא תשא אֵת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לְבָבְךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ וּבְכָל־מְאֹדֶךָ וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם עַל־לְבָבֶךָ: וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ וְדִבַּרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ: וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל־יָדֶךָ וְהָיוּ לְטֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ: לא תחמוד וּכְתַבְתָּם עַל־מְזֻזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ:

וְהָיָה אִם־שָׁמֹעַ תִּשְׁמְעוּ אֶל־מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וּלְעָבְדוֹ בְּכָל־לְבַבְכֶם וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם: וְנָתַתִּי מְטַר־אַרְצְכֶם בְּעִתּוֹ יוֹרֶה וּמַלְקוֹשׁ לא תנאף וְאָסַפְתָּ דְגָנֶךָ וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ: וְנָתַתִּי עֵשֶׂב בְּשָׂדְךָ לִבְהֶמְתֶּךָ וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ הִשָּׁמְרוּ

לָכֶם פֶּן־יִפְתֶּה לְבַבְכֶם וְסַרְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים
וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם׃ וְחָרָה יפסיק מעט אַף־יְהֹוָה בָּכֶם וְעָצַר
אֶת־הַשָּׁמַיִם וְלֹא־יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת־יְבוּלָהּ
לא תרצח וַאֲבַדְתֶּם מְהֵרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יְהֹוָה
נֹתֵן לָכֶם׃ וְשַׂמְתֶּם אֶת־דְּבָרַי אֵלֶּה עַל־לְבַבְכֶם וְעַל־
נַפְשְׁכֶם וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל־יֶדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת
בֵּין עֵינֵיכֶם׃ וְלִמַּדְתֶּם אֹתָם אֶת־בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם
בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ׃
וּכְתַבְתָּם עַל־מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ׃ כבד את אביך לְמַעַן
יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וִימֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהֹוָה
לַאֲבֹתֵיכֶם לָתֵת לָהֶם כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל־הָאָרֶץ׃

וַיֹּאמֶר יְהֹוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת עַל־כַּנְפֵי
בִגְדֵיהֶם לְדֹרֹתָם*) וְנָתְנוּ עַל־צִיצִת הַכָּנָף פְּתִיל תְּכֵלֶת׃
וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִת וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת־כָּל־
מִצְוֹת יְהֹוָה וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם לא תנאף וְלֹא־תָתוּרוּ אַחֲרֵי
לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר־אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם׃ זכור את
יום השבת לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת־כָּל־מִצְוֹתָי וִהְיִיתֶם
קְדֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם׃ אֲנִי יְהֹוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים לא תענה ברעך אֲנִי יְהֹוָה
אֱלֹהֵיכֶם׃ ויש בקרית שמע עם פסוק ברוך שם רמ"ח תיבות חסר ג' וחוזר ש"צ

יְהֹוָה אֱלֹהֵיכֶם אֱמֶת׃

ומשלים הרמ"ח תיבות כמנין אבריו של אדם המשועבדים כלם לעבודת הבורא יתברך
שמו. וישמעם מפי ש"צ וישתוק :

אֱמֶת. וְיַצִּיב. וְנָכוֹן. וְקַיָּם. וְיָשָׁר. וְנֶאֱמָן. וְאָהוּב. וְחָבִיב.
וְנֶחְמָד. וְנָעִים. וְנוֹרָא. וְאַדִּיר. וּמְתֻקָּן. וּמְקֻבָּל.
וְטוֹב. וְיָפֶה. הַדָּבָר הַזֶּה עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד׃ אֱמֶת אֱלֹהֵי

*) וישם הציצית ע"ג עיניו

עוֹלָם. מַלְכֵּנוּ. צוּר יַעֲקֹב מָגֵן יִשְׁעֵנוּ לְדוֹר וָדוֹר הוּא קַיָּם
וּשְׁמוֹ קַיָּם וְכִסְאוֹ נָכוֹן וּמַלְכוּתוֹ וֶאֱמוּנָתוֹ לָעַד קַיֶּמֶת.
וּדְבָרָיו חָיִים וְקַיָּמִים נֶאֱמָנִים וְנֶחֱמָדִים לָעַד וּלְעוֹלְמֵי
עוֹלָמִים. (כאן ישנשק הציצית ויניחם מידיו) עַל אֲבוֹתֵינוּ. עָלֵינוּ
וְעַל בָּנֵינוּ. וְעַל דּוֹרוֹתֵינוּ. וְעַל כָּל־דּוֹרוֹת זֶרַע יִשְׂרָאֵל
עֲבָדֶיךָ. עַל הָרִאשׁוֹנִים וְעַל הָאַחֲרוֹנִים דָּבָר טוֹב וְקַיָּם.
בֶּאֱמֶת וּבֶאֱמוּנָה חוֹק וְלֹא יַעֲבוֹר. אֱמֶת שָׁאַתָּה הוּא יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. מַלְכֵּנוּ מֶלֶךְ אֲבוֹתֵינוּ. גּוֹאֲלֵנוּ
גּוֹאֵל אֲבוֹתֵינוּ. צוּרֵנוּ צוּר יְשׁוּעָתֵנוּ. פּוֹדֵנוּ וּמַצִּילֵנוּ
מֵעוֹלָם הוּא שְׁמֶךָ. וְאֵין לָנוּ עוֹד אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ סֶלָה:

עֶזְרַת אֲבוֹתֵינוּ אַתָּה הוּא מֵעוֹלָם. מָגֵן וּמוֹשִׁיעַ לָהֶם
וְלִבְנֵיהֶם אַחֲרֵיהֶם. בְּכָל דּוֹר וָדוֹר. בְּרוּם עוֹלָם
מוֹשָׁבֶךָ. וּמִשְׁפָּטֶיךָ וְצִדְקָתְךָ עַד אַפְסֵי אָרֶץ: אֱמֶת אַשְׁרֵי
אִישׁ שֶׁיִּשְׁמַע לְמִצְוֹתֶיךָ. וְתוֹרָתְךָ וּדְבָרְךָ יָשִׂים עַל לִבּוֹ:
אֱמֶת שָׁאַתָּה הוּא אָדוֹן לְעַמֶּךָ. וּמֶלֶךְ גִּבּוֹר לָרִיב רִיבָם
לְאָבוֹת וּבָנִים: אֱמֶת אַתָּה הוּא רִאשׁוֹן וְאַתָּה הוּא אַחֲרוֹן.
וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ: אֱמֶת מִמִּצְרַיִם
גְּאַלְתָּנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. מִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ: כָּל
בְּכוֹרֵיהֶם הָרָגְתָּ. וּבְכוֹרְךָ יִשְׂרָאֵל גָּאָלְתָּ. וְיַם־סוּף לָהֶם
בָּקַעְתָּ. וְזֵדִים טִבַּעְתָּ. וִידִידִים עָבְרוּ יָם. וַיְכַסּוּ מַיִם צָרֵיהֶם
אֶחָד מֵהֶם לֹא נוֹתָר: עַל זֹאת שִׁבְּחוּ אֲהוּבִים וְרוֹמְמוּ
לָאֵל. וְנָתְנוּ יְדִידִים זְמִירוֹת שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת בְּרָכוֹת
וְהוֹדָאוֹת לַמֶּלֶךְ אֵל חַי וְקַיָּם: רָם וְנִשָּׂא גָּדוֹל גִּבּוֹר וְנוֹרָא.
מַשְׁפִּיל גֵּאִים עֲדֵי אָרֶץ. וּמַגְבִּיהַּ שְׁפָלִים עַד מָרוֹם.
מוֹצִיא אֲסִירִים. פּוֹדֶה עֲנָוִים. עוֹזֵר דַּלִּים. הָעוֹנֶה לְעַמּוֹ
יִשְׂרָאֵל בְּעֵת שַׁוְּעָם אֵלָיו: תְּהִלּוֹת לָאֵל עֶלְיוֹן גּוֹאֲלָם

ברוך הוא ומברך. משה ובני ישראל לך ענו שירה בשמחה רבה. ואמרו כלם: מי־כמכה באלים יהוה מי כמכה נאדר בקדש. נורא תהלות עשה פלא: שירה חדשה שבחו גאולים לשמך הגדול על שפת הים יחד כלם הודו והמליכו ואמרו יהוה ימלך לעלם ועד: ונאמר גואלנו יהוה צבאות שמו קדוש ישראל: ברוך אתה יהוה גאל ישראל:

צריך לסמוך גאולה לתפלה בלי הפסק כלל. ויפסיע שלש פסיעות לפניו· ויישר רגליו זה אצל זה כאילו אינם אלא רגל אחד להדמות למלאכים. וכאילו רגליו אסורות וכן ידיו זו על גב זו על לבו. ימין על שמאל כאילו הם קשורים. כעבד לפני רבו. בהכנעה באימה ביראה ופחד. ואומר בתוך הספר או בעינים סגורות ויזהר שלא להשמיע קולו בתפלתו ככתוב בזוהר בפ' ויגש. ולא ישתחוה בסוף ברכה אלא בתחלה וסוף באבות ובהודאה ובחזרת העמידה יזהר שלא להשיח כלל אלא ישתוק ויענה אמן בברכות ש"ץ. ויכוין בלבד שם זה בכל הברכות וד' אותיות השם עצמו בכל פעם שהוא כורע כאשר תראה:

אדון הכל. יאהדונהי: היה הוה יהיה

אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך:

ברוך אתה יהוה אלהינו ואלהי אבותינו. אלהי אברהם. אלהי יצחק. ואלהי יעקב. האל הגדול הגבור והנורא. אל עליון. גומל חסדים טובים קנה הכל. וזוכר חסדי אבות. ומביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה:

מלך עוזר ומושיע ומגן. ברוך אתה יי מגן אברהם:

אתה גבור לעולם אדני. מחיה מתים אתה רב להושיע ומוריד הטל. מכלכל חיים בחסד. מחיה מתים ברחמים רבים. סומך נופלים. ורופא חולים ומתיר אסורים. ומקים אמונתו לישני עפר. מי כמוך בעל גבורות ומי דומה לך.

מלך ממית ומחיה ומצמיח ישועה:

ונאמן אתה להחיות מתים: ברוך אתה יהוה מחיה המתים:

בחזרת הש"ץ אומרים הקהל והש"ץ לכבוד אומר:

נַקְדִּישְׁךָ וְנַעֲרִיצְךָ. כְּנֹעַם שִׂיחַ סוֹד שַׂרְפֵי קֹדֶשׁ (סומר ננינון) הַמְשַׁלְּשִׁים לְךָ קְדֻשָּׁה. וְכֵן כָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ. וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר. קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְהוָה צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: לְעֻמָּתָם מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים: בָּרוּךְ כְּבוֹד יְהוָה מִמְּקוֹמוֹ: וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר: יִמְלֹךְ יְהוָה לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ: ש"ץ

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶּלָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה חוֹנֵן לְאָדָם דַּעַת וּמְלַמֵּד לֶאֱנוֹשׁ בִּינָה: וְחָנֵּנוּ מֵאִתְּךָ דֵּעָה וּבִינָה וְהַשְׂכֵּל: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה חוֹנֵן הַדָּעַת:

הֲשִׁיבֵנוּ אָבִינוּ לְתוֹרָתֶךָ וְקָרְבֵנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ וְהַחֲזִירֵנוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ:

יהי רצון מלפניך יְהֹוָה אלהינו ואלהי אבותינו שתחתור חתירה מתחת כסא כבודך להחזיר בתשובה שלימה לכל פושעי ישראל ובכללם החזירני לי סב"ב כי ימינך יְהֹוָה פשוטה לקבל שבים:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה הָרוֹצֶה בִּתְשׁוּבָה:

סְלַח לָנוּ אָבִינוּ כִּי חָטָאנוּ. מְחוֹל לָנוּ מַלְכֵּנוּ כִּי פָשָׁעְנוּ כִּי אֵל טוֹב וְסַלָּח אָתָּה: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה חַנּוּן הַמַּרְבֶּה לִסְלוֹחַ:

רְאֵה נָא בְעָנְיֵנוּ וְרִיבָה רִיבֵנוּ וּמַהֵר לְגָאֳלֵנוּ גְּאֻלָּה שְׁלֵמָה לְמַעַן שְׁמֶךָ. כִּי אֵל גּוֹאֵל חָזָק אָתָּה: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל:

רְפָאֵנוּ יְהוָה וְנֵרָפֵא הוֹשִׁיעֵנוּ וְנִוָּשֵׁעָה כִּי תְהִלָּתֵנוּ אָתָּה. וְהַעֲלֵה אֲרוּכָה וּמַרְפֵּא לְכָל תַּחֲלוּאֵינוּ וּלְכָל מַכְאוֹבֵינוּ וּלְכָל מַכּוֹתֵינוּ. כִּי אֵל רוֹפֵא רַחֲמָן וְנֶאֱמָן אָתָּה. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה רוֹפֵא חוֹלֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

בָּרְכֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ (אָבִינוּ) בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֵינוּ. וּבָרֵךְ שְׁנָתֵנוּ בְּטַלְלֵי רָצוֹן בְּרָכָה וּנְדָבָה וּתְהִי אַחֲרִיתָהּ וְשָׂבָע וְשָׁלוֹם כַּשָּׁנִים הַטּוֹבוֹת לִבְרָכָה. כִּי אֵל טוֹב אַתָּה וּמְבָרֵךְ הַשָּׁנִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מְבָרֵךְ הַשָּׁנִים:

תְּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחֵרוּתֵנוּ וְשָׂא נֵס לְקַבֵּץ גָּלֻיּוֹתֵינוּ וְקַבְּצֵנוּ יַחַד מְהֵרָה מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ לְאַרְצֵנוּ:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שכל טפה וטפה שיצאה ממני לבטלה בין באונס בין ברצון בין בשוגג בין במזיד בין ער בין ישן בין על ידי בין על ידי אחרים שלא במקום מצוה. עשה למען שמך הגדול היוצא מפסוק חיל בלע ויקיאנו הב"ו שתחזירנו למקומם במקום הקודש: ברוך

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה (יְחַהְבּוּוָה) מְקַבֵּץ נִדְחֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

הָשִׁיבָה שׁוֹפְטֵינוּ כְּבָרִאשׁוֹנָה. וְיוֹעֲצֵנוּ כְּבַתְּחִלָּה. וְהָסֵר מִמֶּנּוּ יָגוֹן וַאֲנָחָה. וּמְלוֹךְ עָלֵינוּ מְהֵרָה אַתָּה יְהוָה לְבַדְּךָ בְּרַחֲמִים בְּצֶדֶק וּבְמִשְׁפָּט: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה הַמֶּלֶךְ הַמִּשְׁפָּט:

לַמַּלְשִׁינִים וְלַמִּינִים אַל תְּהִי תִקְוָה. וְכָל הַזֵּדִים כְּרֶגַע יֹאבֵדוּ. וְכָל אוֹיְבֶיךָ וְכָל שׂוֹנְאֶיךָ מְהֵרָה יִכָּרֵתוּ. וְכָל עוֹשֵׂי רִשְׁעָה מְהֵרָה תְעַקֵּר. וּתְשַׁבֵּר וּתְכַלֵּם וְתַכְנִיעֵם בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה שׁוֹבֵר אוֹיְבִים וּמַכְנִיעַ זֵדִים: (נ"א מִינִים)

עַל הַצַּדִּיקִים וְעַל הַחֲסִידִים וְעַל שְׁאֵרִית עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל (וְעַל זִקְנֵיהֶם) וְעַל פְּלֵטַת בֵּית סוֹפְרֵיהֶם וְעַל גֵּרֵי הַצֶּדֶק וְעָלֵינוּ יֶהֱמוּ נָא רַחֲמֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְתֵן שָׂכָר טוֹב לְכָל הַבּוֹטְחִים בְּשִׁמְךָ בֶּאֱמֶת וְשִׂים חֶלְקֵנוּ עִמָּהֶם וּלְעוֹלָם לֹא נֵבוֹשׁ כִּי בְךָ בָּטָחְנוּ. וְעַל חַסְדְּךָ הַגָּדוֹל בֶּאֱמֶת נִשְׁעָנְנוּ: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מִשְׁעָן וּמִבְטָח לַצַּדִּיקִים:

תִּשְׁכּוֹן בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ וְכִסֵּא דָוִד עַבְדְּךָ מְהֵרָה בְּתוֹכָהּ תָּכִין. וּבְנֵה אוֹתָהּ בִּנְיַן עוֹלָם בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ: בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה בּוֹנֵה יְרוּשָׁלָיִם:

אֶת צֶמַח דָּוִד עַבְדְּךָ מְהֵרָה תַצְמִיחַ. וְקַרְנוֹ תָּרוּם בִּישׁוּעָתֶךָ. כִּי לִישׁוּעָתְךָ קִוִּינוּ כָּל הַיּוֹם: בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה מַצְמִיחַ קֶרֶן יְשׁוּעָה:

שְׁמַע קוֹלֵנוּ יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ אָב הָרַחֲמָן חוּס וְרַחֵם עָלֵינוּ וְקַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ. כִּי אֵל שׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת וְתַחֲנוּנִים אָתָּה. וּמִלְּפָנֶיךָ מַלְכֵּנוּ רֵיקָם אַל תְּשִׁיבֵנוּ

יהי רצון מלפניך י"י אלהי ואלהי אבותי שתזכנו לעסוק בתורה ובמצות ויהיו כל מעשי לשם שמים. ותפרנסנו פרנסה טובה עם כל בני ביתי ועם כל ישראל בנחת ולא בצער בהתר ולא באיסור לחיים ולשלום. ואל תצריכני לידי מתנת בשר ודם ולא לידי הלואתם אלא לידך המלאה והפתוחה והעשירה והרחבה. פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון כי אתה שומע תפלה:

חָנֵּנוּ וַעֲנֵנוּ וּשְׁמַע תְּפִלָּתֵנוּ. כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה: בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

רְצֵה יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְלִתְפִלָּתָם שְׁעֵה. וְהָשֵׁב הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ. וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם מְהֵרָה בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן. וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ:

שמרות הלב ס"א בחה"מ שם י"ט מקרא קדש אלא שם יום מ"ק לפי שעושים בו מלאכה דבר האבוד וכדי שלא יזלזלו בי"ט ממש שהיו סוברים שהוא בקדושה כיון שמזכירים בשמותם לכך תקנו לומר שם יום מ"ק ולא שם י"ט:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וְיָבֹא יַגִּיעַ יֵרָאֶה וְיֵרָצֶה יִשָּׁמַע יִפָּקֵד. וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ זִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִירָךְ וְזִכְרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדָּךְ וְזִכְרוֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ. לִפְלֵטָה לְטוֹבָה לְחֵן לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים בְּיוֹם חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה בחול המועד של פסח חַג הַמַּצּוֹת

זֶה. וּבְיוֹם מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה לְרַחֵם בּוֹ עָלֵינוּ לְהוֹשִׁיעֵנוּ. זָכְרֵנוּ יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה. וּפָקְדֵנוּ בוֹ לִבְרָכָה. וְהוֹשִׁיעֵנוּ בוֹ לְחַיִּים טוֹבִים. בִּדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים. חוּס וְחָנֵּנוּ וַחֲמוֹל וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ. כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה:

אַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים תַּחְפּוֹץ בָּנוּ וְתִרְצֵנוּ. וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ. שָׁאַתָּה הוּא יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד. צוּרֵנוּ צוּר חַיֵּינוּ וּמָגֵן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר. נוֹדֶה לְךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ. עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ. וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ. וְעַל נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ. וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ. שֶׁבְּכָל עֵת עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם. הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ. הַמְרַחֵם כִּי לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ:

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא תָּמִיד שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ לְעוֹלָם וָעֶד. וְכֹל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶּלָה.

וִיהַלְלוּ וִיבָרְכוּ אֶת שִׁמְךָ הַגָּדוֹל בֶּאֱמֶת לְעוֹלָם כִּי טוֹב. הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה הָאֵל הַטּוֹב. בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

ואם אין כהנים אומר הש"ץ:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ בָּרְכֵנוּ בַּבְּרָכָה הַמְשֻׁלֶּשֶׁת בַּתּוֹרָה הַכְּתוּבָה עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ הָאֲמוּרָה מִפִּי אַהֲרֹן וּבָנָיו כֹּהֲנִים עַם קְדוֹשֶׁיךָ כָּאָמוּר: יְבָרֶכְךָ יְהֹוָה וְיִשְׁמְרֶךָ: יָאֵר יְהֹוָה פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ: יִשָּׂא יְהֹוָה פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם. וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲנִי אֲבָרְכֵם:

שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה. חַיִּים חֵן וָחֶסֶד צְדָקָה וְרַחֲמִים

עלינו ועל כל־ישראל עמך. וברכנו אבינו כלנו כאחד באור פניך. כי באור פניך נתת לנו יהוה אלהינו תורת חיים. אהבה וחסד. צדקה ורחמים. ברכה ושלום. וטוב בעיניך לברכנו ולברך את כל עמך ישראל ברוב עז ושלום:

ברוך אתה יהוה המברך את עמו ישראל בשלום אמן:

יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יהוה צורי וגאלי:

אלהי נצור לשוני מרע. ושפתותי מדבר מרמה. ולמקללי נפשי תדום. ונפשי כעפר לכל תהיה. פתח לבי בתורתך. ואחרי מצותיך תרדף נפשי וכל הקמים עלי לרעה. מהרה הפר עצתם וקלקל מחשבתם. יהיו כמץ לפני רוח ומלאך יהוה דוחה: עשה למען שמך. עשה למען ימינך. עשה למען תורתך. עשה למען קדושתך. למען יחלצון ידידיך. הושיעה ימינך ועננו: יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יהוה צורי וגאלי:

כורע ופוסע ג' פסיעות לאחוריו ועוקר רגל שמאל תחילה ובעודו כורע יאמר עושה שלום ויפסוע נגד שמאל ובעושה שלום יפסוע לימין ויעמוד שם עד שיגיע ש"ץ לקדושה. ויש מי שאומר תפלה זו

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שלא תעלה קנאת אחרים עלי ולא קנאתי על אחרים ושלא אכעוס היום ושלא אכעיסך ותצילני מיצרי הרע ותן בלבי הכנעה וענוה ויראת חטא. מלכנו ואלהינו יחד שמך בעולמך. בנה ביתך. שכלל היכלך. וקבץ גליות. פדה צאנך ושמח עדתך במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך אמן:

עשה שלום במרומיו. הוא ברחמיו יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן: מודים דרבנן

מודים אנחנו לך שאתה הוא יהוה אלהינו ואלהי אבותינו. אלהי כל בשר יוצרנו יוצר בראשית ברכות והודאות לשמך הגדול והקדוש. על שהחייתנו וקימתנו. כן תחיינו ותחננו ותאסוף גליותינו לחצרות קדשך. לשמור חקיך. ולעשות רצונך ולעבדך בלבב שלם על שאנו מודים לך ברוך אל ההודאות:

ונוטלין הלולב ומברכין על נטילת לולב. ומברכין לגמור את ההלל וגומרין אותו וכן בכל ימי
החג ואומר השליח צבור קדיש תתקבל. ומוציאין ספר תורה וקורין בו ארבעה גברי
בפרשה זאת. ויתחיל הכהן וביום השני ולוי וביום השלישי וישראל חוזר וקורא ו׳ יום השלישי
לבד והרביעי קורא וביום השני וביום השלישי׃

דינים לקריאת ס״ת לחה״מ

א בספר שני שקורא קרבנות של חג אם לא קרא רק ביום אחד כגון ביום א׳ של חה״מ
ביום הג׳ בלבד וביכך בברכה אחרונה צריך לקרות ביום ג׳ ומברך לפניה ולאחריה,
ב ואם היה להפך שקרא ביום הג׳ לבד הש״ל פותח הס״ת וקורא בקול רם ביום הב׳ בלא ברכה כלל,

וּבַיּוֹם הַשֵּׁנִי פָּרִים בְּנֵי־בָקָר שְׁנֵים עָשָׂר אֵילִם שְׁנָיִם
כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם׃ וּמִנְחָתָם
וְנִסְכֵּיהֶם לַפָּרִים לָאֵילִם וְלַכְּבָשִׂים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט׃
וּשְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד חַטָּאת מִלְּבַד עֹלַת הַתָּמִיד וּמִנְחָתָהּ
וְנִסְכֵּיהֶם׃ ס וּבַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי פָּרִים עַשְׁתֵּי־עָשָׂר אֵילִם
שְׁנָיִם כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם׃ וּמִנְחָתָם
וְנִסְכֵּיהֶם לַפָּרִים לָאֵילִם וְלַכְּבָשִׂים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט׃
וּשְׂעִיר חַטָּאת אֶחָד מִלְּבַד עֹלַת הַתָּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ׃

ואומר החזן קדיש לעילא ואנעי ובא לציון. ואומרים יהללו. ומחזירין ס״ת למקומו.
ואומר קדיש לעילא. ואומרים מוסף כמו ביו״ט רק שאומרים את יום מקרא קדש
הזה. ואומר ההושענות כסדר הזה׃

הושענות ליום שלישי

אֶרְחַץ בְּנִקָּיוֹן כַּפָּי וַאֲסֹבְבָה אֶת מִזְבַּחֲךָ יְהוָה׃ לַשְׁמִעַ בְּקוֹל
תּוֹדָה וּלְסַפֵּר כָּל נִפְלְאוֹתֶיךָ׃ הוֹשַׁעְנָא. הוֹשַׁעְנָא׃

לְמַעַנְךָ אֱלֹהֵינוּ׃ לְמַעַנְךָ בּוֹרְאֵנוּ׃
לְמַעַנְךָ גּוֹאֲלֵנוּ׃ לְמַעַנְךָ דּוֹרְשֵׁנוּ׃
לְמַעַנְךָ אַדִּיר אַדִּירֵנוּ׃
לְמַעַנְךָ בּוֹרֵא רוּחַ וְיוֹצֵר הָרִים׃
לְמַעַנְךָ גָּדוֹל הָעֵצָה מַשְׁפִּיל וּמֵרִים׃
לְמַעַנְךָ דּוֹבֵר צֶדֶק וּמַגִּיד מֵישָׁרִים׃
לְמַעַנְךָ הַיּוֹדֵעַ וָעֵד אִם יִסָּתֵר אִישׁ בְּמִסְתָּרִים׃
לְמַעַנְךָ וְהוּא בְאֶחָד וּמִי יְשִׁיבֶנּוּ אֲמָרִים׃
לְמַעַנְךָ זַךְ וְנָקִי וּמִתְבָּרֵר עִם בָּרִים׃

לְמַעַנְךָ חוֹפֵשׂ מַצְפּוּן וְחוֹקֵר כָּל חֲדָרִים
לְמַעַנְךָ טִפְּחָה יְמִינוֹ שָׁמַיִם וְעָשָׂה מְאוֹרִים
לְמַעַנְךָ יָסַד אֶרֶץ בִּצּוּרוֹת בְּקַע יְאוֹרִים
לְמַעַנְךָ כַּבִּיר כֹּחַ מְכֻבָּד בְּאוּרִים
לְמַעַנְךָ לֹא יִתַּמּוּ שְׁנוֹתָיו לְדוֹר דּוֹרִים

הוֹשַׁעְנָא. הוֹשַׁעְנָא:

אָנָּא הָאֵל הַנִּקְדָּשׁ בִּקְדֻשּׁוֹת שְׁלֹשָׁה. בָּרָא בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית בְּכָל יוֹם שְׁלֹשָׁה. וּבַשִּׁשִּׁי וּבַשְּׁבִיעִי שְׁלֹשָׁה שְׁלֹשָׁה. הוֹשִׁיעֵנוּ בַּחֲגִיגַת יָמִים שְׁלֹשָׁה: אָנָּא זְכוֹר אָב רָאָה מַלְאָכִים שְׁלֹשָׁה. וּמִהֵר לְהַסְעִידָם סָאִים שְׁלֹשָׁה. הָלְכוּ אִתּוֹ בַּעֲלֵי בְרִית שְׁלֹשָׁה: הושיענו אָנָּא זְכֹר בֵּן הוּכַן לַעֲקֵידָה לְיָמִים שְׁלֹשָׁה. כָּרַת בְּרִית עִם מֶלֶךְ וּמֵרֵעֵהוּ וְשַׂר צְבָאוֹ שְׁלֹשָׁה. וּבִזְכוּתוֹ נָחֲלוּ בָנָיו כְּתָרִים שְׁלֹשָׁה: הושיענו אָנָּא זְכֹר אָב חָזָה סֻלָּם בְּעֹלִים וְיֹרְדִים שְׁלֹשָׁה: וּפִצֵּל בְּרְהָטִים מַקְלוֹת שְׁלֹשָׁה. וַיְשַׁלַּח בָּנָיו לְצוֹעַן פְּעָמִים שְׁלֹשָׁה: הושיענו אָנָּא הַגּוֹאֲלֵנוּ עַל יְדֵי אַחִים שְׁלֹשָׁה. הַשָּׂם בָּנוּ מַעֲלוֹת כֹּהֲנִים וּלְוִיִּם וְיִשְׂרָאֵל שְׁלֹשָׁה. הַמַּנְחִילֵנוּ תּוֹרָה נְבִיאִים וּכְתוּבִים שְׁלֹשָׁה: הושיענו

בקדושת ג'. קדוש קדוש קדוש: בכל יום ג'. ביום א' שמים וארץ ואור. ביום ב' רקיע ומלאכים וגהינם. ביום ג' דשאים וימים ונהרי' וי"א גן עדן. בד' חמה ולבנה וכוכבים. בה' דגים ועופות ולויתן: ובששי וז' ג' ג'. פרש"י ז"ל שהמלאכה שהיתה ראוי' להעשות בשבת כפל אותה וכו' כמו שמפורש בב"ר שברא ביום ו' ו' דברים ג' של אותו יום וג' של יום ז' נפש חיה בהמה ורמש וחיתו ארץ ואדם בקש לבראות מזיקים ברא נשמתן וקדש היום ולא ברא להם גופות ע"כ ונפש חיה הנזכר שם הוא נפשותיהם של בריות. עוד מצאתי של"ב דברים נהיו במעשה בראשית שמים וארץ תהו ובהו חושך רוח מים אור יום לילה רקיע מלאכים גיהנם יבשה ימי' דשא עשב ועץ פרי גן עדן שמש ירח כוכבים שרץ המים ורמש הארץ עוף תנינים בהמה וחיתו ארץ אדם וחוה ונפשות ונ"ל שהם כנגד ל"ב חוטים שבציצית להראות כי ל"ב דברים שנבראו במעשה בראשית כלם תלוי' בזאת המדה הנקרא ל"ב והנה ראש התור' וסופה יורה על זה וכולם תלוי' בישראל דכתיב אם לא בריתי יומם ולילה חקו' שמי' וארץ לא שמתי ואם אין ישראל אין עולם ע"כ. מכאן יבין המשכיל גודל מעלת מצות ציצית וגודל שכר הזהיר בה: מלאכים ג'. זה אברהם דכתיב וירא והנה ג' אנשים

כלבים עלי והם מיכאל גבריאל רפאל כמפורש ביומא: להקפידם קאים ג'. דכתיב אחרי שלש שאי' וגו': בעלי ברית. ענר אשכל וממרא שהיו בעלי ברית אברהם, סוכן לעקידה לימים ג'. דכתיב ויהי ביום הג' וגו': כרת ברית וגו' הוא אבימלך ואחזת מרעהו ופיכול וגו': כתרים שלשה בזכות העקידה זכו בניו לתורה למלכות ולכהונה: בעולים ויורדים שלשה. רמז שראה ד' מלכיות ג' מהם עולים ויורדים והד' עלה ולא ירד עוד והיה מלטער הבטיחו הקב"ה שלא יתירא הדא הוא דכתיב אל תירא עבדי יעקב וגו ואם בין ככבשים שים קנך. ושאר הפיוט מובן מאליו: אחים ג'. משה ואהרן ומרים: כהנים ולוים וישראל רמז לכהנים בעבודתם ולוים בדוכנם וישראל במעמדם והכל הוליא הפייטן ממה שאמרו בפ' רבי עקיבא בשבת בריך רחמנא דיהב אוריין תליתאי לעם תליתאי על יד תליתאי:

אֲמְצֵנִי אֱלֹהַי בְּמוֹעֲדַי וַחֲגִיגַי. אֲמָרַי הַאֲזִינָה יְהֹוָה בִּינָה הֲגִיגִי: בְּהִתְיַצְּבִי לְפָנֶיךָ כְּדַל שׁוֹאֵל הוֹרְשֶׁיךָ: בִּנְשׂוּאֵי יָדַי אֶל דְּבִיר קָדְשֶׁךָ: גְּנוֹן נוֹחֲלֵי דַּת פְּלִילִיָּה. גְּדוֹל הָעֵצָה וְרַב הָעֲלִילִיָּה: דְּבָרְךָ הָקֵם מְיַחֲלֵי רְצוֹנֶךָ. דּוֹר דּוֹרְשָׁיו מְבַקְשֵׁי פָנֶיךָ: הֱמִית קוֹרְאֶיךָ לְשׁוֹחֲרֶיךָ שַׁחַר. אֲדֹנָי הַקְשִׁיבָה וַעֲשֵׂה אַל תְּאַחַר: וּפִיהֶם לֹא יִכְלוּ מִיחוּד שְׁמֶךָ. אַתָּה יְהֹוָה לֹא תִכְלָא רַחֲמֶיךָ: זְכֹר דָּבָר לְעַבְדֶּךָ עַל אֲשֶׁר יִחַלְתָּנוּ. זְכֹר אַל תָּפֵר בְּרִיתְךָ אִתָּנוּ: חוֹן שׁוֹטְחִים אֵלֶיךָ כַּפַּיִם. חַנּוּן וְרַחוּם יְהֹוָה אֶרֶךְ אַפַּיִם: טוּבְךָ מְיַחֲלִים לָמוֹ תְּחִישֶׁנּוּ. טוֹב יְהֹוָה לְקוֹיָו לְנֶפֶשׁ תִּדְרְשֶׁנּוּ: יָשִׂישׂוּ וְיִשְׂמְחוּ בְךָ דַּלַּי וְאֶבְיוֹנַי. וְיֹאמְרוּ תָמִיד יִגְדַּל יְהֹוָה: כּוֹנֵן סְגֻלָּה אֲשֶׁר לְשִׁמְךָ שַׁתָּה. כִּי תִפְאֶרֶת עֻזָּמוֹ אַתָּה: מַגֵּר צוֹרְרֵי עַמְּךָ אֲשֶׁר תָּמִיד יְשִׁימֻנוּ. מַצִּיל עָנִי מֵחָזָק מִמֶּנּוּ: הושענא

אָנָּא הוֹשִׁיעָה נָּא: אָנָּא הוֹשִׁיעָה נָּא:

אָנָּא יַסֵּד יְסוֹד מִקְדָּשִׁי. לַעֲרוֹב בּוֹ נִיחוֹחֵי אִשַּׁי. וְתַזְרִיחַ אוֹר שִׁמְשִׁי. הַיּוֹם בְּיוֹם שְׁלִישִׁי. הוֹשִׁיעָה נָּא: אנא

אָנָּא סְחֵה נָא מוֹקְשִׁי. וְשׁוֹבֵב מְעוֹן מִקְדָּשִׁי. פְּדֵה בְשָׁלוֹם נַפְשִׁי. הַיּוֹם בְּיוֹם שְׁלִישִׁי. הוֹשִׁיעָה נָּא: אנא

אֲנִי וָהוּ הוֹשִׁיעָה נָּא: אֲנִי וָהוּ הוֹשִׁיעָה נָּא:

יסד יסוד מקדשי. מבקשים שיקיים הבטחתו שהבטיחם ע"י ישעיה הנביא ע"ה כ"א

הנני יסד בציון אבן בוחן פנת יקרת מוסד מוסד ואומר ולאמר לציון הנה הם: ניחוחי אשי. שנאמר וערבה לה' מנחת יהודה וגו' ונאמר בקרבנות ריח ניחוח לה': ותזריח אור שמשי. רמז למה שכתוב וזרח בחשך אורך וגו': שחה נא מוקשי. ל' גרירה שיגרור מוקשינו מלפנינו. ושובב מעון מקדשי. ל' בנין ויסוד והשאר מובן ׃

כְּהוֹשַׁעְתָּ יְדִידִים. מִכַּף מַעֲבִידִים. וְתִמְחַץ לוּדִים: בַּעֲלוֹת לְךָ רַחֲשִׁי: סְגֻלָּה מְאוּשֶּׁרֶת. אֲשֶׁר לְךָ סוֹבֶרֶת. פּוֹצַחַת לְךָ עֲתֶרֶת. נְהַלֶּלְךָ בְּיוֹם שְׁלִישִׁי. כֵּן הוֹשַׁעְנָא: אני כְּהוֹשַׁעְתָּ יְפֵה נוֹף. מִמִּכְלְאֵי נוֹף. וַתִּנְאַף אֱנוֹף. עַד צֵאתִי חָפְשִׁי: שְׂרִידֵי הָעֵדֶר מְאַדְּרִים אֶדֶר. פְּצוֹת לְךָ הוֹד וְהֶדֶר. נְהַלֶּלְךָ בְּיוֹם שְׁלִישִׁי. כֵּן הוֹשַׁעְנָא:

אֲנִי וָהוּ הוֹשִׁיעָה נָּא: אֲנִי וָהוּ הוֹשִׁיעָה נָּא:

כהושעת ידידים. הם ישראל דכתיב נתתי את ידידות נפשי וכמו שאמרו במנחות יבא ידיד ויתכפרו בו ידידים: מעבידים. הם מצרים דכתיב ויעבידו מצרים וגו': לודים הם מצרים דכתיב ומצרים ילד את לודים: בעלות לך רחשי. לשון תפלה מן רחש לבי והוא רמז למה שכתוב וישמע אלהים את נאקתם: סגולה מאושרת. הם ישראל כמו דכתיב קמו בניה ויאשרוה: סוברת. ל' תקוה: פוצחת לך עתרת. ל' הרנה וקול תפלה מן פצחו שירים רנה: כהושעת יפה נוף. רמז על ארץ ישראל. דכתיב יפה נוף משוש כל הארץ: ממכלאי נוף. ל' כלא שהיו ישראל כלואים תחת יד מצרים דכתיב גם בני נוף ותחפנחס: ותנאף אנוף. ל' חרון למצרים והוא רמז על עשר מכות שהיו עליה': שרידי העדר. הם ישראל שהם לצאן אובדות כל מוצאיהם יאכלום: מאדרים אדר. ר"ל מחזיקים בתורה ובמצות מן יגדיל תורה ויאדיר: פצות לך הוד והדר. פותחים פיהם בהוד ושבח:

מְיַחֲדִים שֵׁם הָאֵל. הַיּוֹם בְּשִׁירָה עֲרוּכָה. וּבְבִיאַת הַגּוֹאֵל. הַעֲלֵה לָנוּ אֲרוּכָה. מְשׁוֹרְרִים אֵין כָּאֵל. עִם לוֹ תְּאוֹת מְלוּכָה. יִהְיֶה לְיִשְׂרָאֵל. שְׁלִישִׁיָּה בְּרָכָה: סוֹבְבֵי תְעוּדָתֶךָ. הָאֵר אֲפֵלָתָם. הַיּוֹם בְּבֵיתֶךָ. תַּקְשִׁיב תְּחִנָּתָם. לְרִיז בְּשִׁבְתֶּךָ. הַעֲבֵר חַטָּאתָם. הֲשִׁיבֵם לְקַדְמוּתָם. מַעֲרָכָה לִקְרַאת מַעֲרָכָה: יהיה לישראל

כְּהוֹשַׁעְתָּ מֵאָז עֲדָתֶךָ. כֵּן הוֹשִׁיעָה אֶת עַמֶּךָ וּבָרֵךְ אֶת נַחֲלָתֶךָ. נְהַלֶּלְךָ בְּיוֹם שְׁלִישִׁי. כֵּן הוֹשַׁעְנָא:

אֲנִי וָהוּ הוֹשִׁיעָה נָּא. אֲנִי וָהוּ הוֹשִׁיעָה נָּא:

כַּכָּתוּב הוֹשִׁיעָה אֶת עַמֶּךָ וּבָרֵךְ אֶת נַחֲלָתֶךָ וּרְעֵם וְנַשְּׂאֵם עַד הָעוֹלָם: וְנֶאֱמַר וְיִהְיוּ דְבָרַי אֵלֶּה אֲשֶׁר הִתְחַנַּנְתִּי לִפְנֵי יְהוָה קְרֹבִים אֶל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יוֹמָם וָלָיְלָה לַעֲשׂוֹת מִשְׁפַּט עַבְדּוֹ וּמִשְׁפַּט עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ: לְמַעַן דַּעַת כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים. אֵין עוֹד: לֹא יָמוּשׁ סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה מִפִּיךָ וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם וָלַיְלָה לְמַעַן תִּשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת כְּכָל הַכָּתוּב בּוֹ כִּי אָז תַּצְלִיחַ אֶת דְּרָכֶךָ וְאָז תַּשְׂכִּיל: הֲלֹא צִוִּיתִיךָ חֲזַק וֶאֱמָץ אַל תַּעֲרֹץ וְאַל תֵּחָת כִּי עִמְּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל אֲשֶׁר תֵּלֵךְ:

ומחזירין ספר תורה למקומו ואומרים:

שׁוּבָה לִמְעוֹנָךְ וּשְׁכוֹן בְּבֵית מְאוֹוָיָךְ. כִּי בְּכָל פֶּה וְכָל לָשׁוֹן יִתְּנוּ הוֹד וְהָדָר לְמַלְכוּתָךְ: וּבְנֻחֹה יֹאמַר שׁוּבָה יְהוָה רִבְבוֹת אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל: הֲשִׁיבֵנוּ יְהוָה אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם:

ואומר החזן קדיש תתקבל. ואומר מזמור כאיל תערוג תמלא לעיל. וקדיש יהא שלמא רבא. ואין כאלהינו. וקדיש דרבנן. עלינו ועל כן נקוה לך

ליום רביעי

מתפללין כמו ביום א' של חול המועד וקורין פרשה זאת. כהן מתחיל וביום השלישי ולוי וביום הרביעי וישראל חוזר וקורא וביום הרביעי לבד והרביעי חוזר וקורא וביום השלישי וביום הרביעי:

וּבַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי פָּרִים עַשְׁתֵּי־עָשָׂר אֵילִם שְׁנָיִם כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם: וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם לַפָּרִים לָאֵילִם וְלַכְּבָשִׂים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט: וּשְׂעִיר חַטָּאת אֶחָד מִלְּבַד עֹלַת הַתָּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ: ס וּבַיּוֹם הָרְבִיעִי פָּרִים עֲשָׂרָה אֵילִם שְׁנָיִם כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם: וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם לַפָּרִים לָאֵילִם וְלַכְּבָשִׂים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט: וּשְׂעִיר־עִזִּים אֶחָד חַטָּאת מִלְּבַד עֹלַת הַתָּמִיד מִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ:

ואומר החזן קדיש לעילא. ואשרי ובא לציון גואל. ואומרים יהללו. ומחזירים ספר תורה למקומו ואומר קדיש לעילא. ואומרים מוסף כמו ביום טוב רק שאומר את יום מקרא קדש הזה. ואומרי ההושענות כסדר הזה:

אֶרְחַץ בְּנִקָּיוֹן כַּפָּי וַאֲסֹבְבָה אֶת מִזְבַּחֲךָ יְהוָה: לַשְׁמִעַ בְּקוֹל תּוֹדָה וּלְסַפֵּר כָּל נִפְלְאוֹתֶיךָ:

הוֹשַׁעְנָא. הוֹשַׁעְנָא:

לְמַעַנְךָ אֱלֹהֵינוּ: לְמַעַנְךָ בּוֹרְאֵנוּ:
לְמַעַנְךָ גּוֹאֲלֵנוּ: לְמַעַנְךָ דּוֹרְשֵׁנוּ:
לְמַעַנְךָ אַדִּיר אַדִּירִים:
לְמַעַנְךָ בּוֹרֵא רוּחַ וְיוֹצֵר הָרִים:
לְמַעַנְךָ גְּדוֹל הָעֵצָה מַשְׁפִּיל וּמֵרִים:
לְמַעַנְךָ דּוֹבֵר צֶדֶק וּמַגִּיד מֵישָׁרִים:
לְמַעַנְךָ הַיּוֹדֵעַ וָעֵד אִם יִסָּתֵר אִישׁ בַּמִּסְתָּרִים:
לְמַעַנְךָ וְהוּא בְּאֶחָד וּמִי יְשִׁיבֶנּוּ אֲמָרִים:
לְמַעַנְךָ זָךְ וְנָקִי וּמִתְבָּרֵר עִם בָּרִים:
לְמַעַנְךָ חוֹפֵשׂ מַצְפּוּן וְחוֹקֵר כָּל חֲדָרִים:
לְמַעַנְךָ טִפְּחָה יְמִינוֹ שָׁמַיִם וְעָשָׂה מְאוֹרִים:
לְמַעַנְךָ יִסַּד אֶרֶץ בַּצּוּרוֹת בִּקַּע יְאוֹרִים:
לְמַעַנְךָ כַּבִּיר כֹּחַ מְכֻבָּד בָּאוּרִים:
לְמַעַנְךָ לֹא יִתַּמּוּ שְׁנוֹתָיו לְדוֹר דּוֹרִים:

הוֹשַׁעְנָא. הוֹשַׁעְנָא:

אָנָּא הַבּוֹרֵא עוֹלָמוֹ בִּיסוֹדוֹת אַרְבָּעָה. הַנּוֹתֵן נוֹשְׂאֵי כִסְאוֹ חַיּוֹת אַרְבָּעָה. הַמַּצִּיב פִּנּוֹת אַרְבָּעָה. וּתְקוּפוֹת אַרְבָּעָה. הוֹשִׁיעֵנוּ בַּחֲגִיגַת יָמִים אַרְבָּעָה: אָנָּא זְכוֹר אָב הָעִיר מִמִּזְרָח בְּאוּר לְיָמִים אַרְבָּעָה. רָדַף וַיִּחָלֵק עַל מְלָכִים אַרְבָּעָה. בִּשַּׂרְתּוֹ לָשׁוּב זַרְעוֹ לְדוֹרוֹת אַרְבָּעָה: הושיעני אָנָּא זְכוֹר בֵּן הֻגַּשׁ לַעֲקֵדָה עַל קַרְנוֹת אַרְבָּעָה. חָפַר

בִּפְלֶשֶׁת בּוֹרוֹת אַרְבָּעָה. וַיֶּעְתַּק לְחֶבְרוֹן קִרְיַת אַרְבָּעָה:
הושיענו אָנָּא זְכוֹר תָּם נֶעֱזָר בְּאִמָּהוֹת אַרְבָּעָה. חֵנַן לְהִנָּצֵל מִשְׁפָּטִים אַרְבָּעָה. בִּתְפִלָּתוֹ כִּלְכַּלְתָּ בָּנָיו בִּדְבָרִים אַרְבָּעָה:
הושיענו אָנָּא הַמּוֹלִיכֵנוּ בַּמִּדְבָּר בִּדְגָלִים אַרְבָּעָה. צִוָּה לְמַלֹּאות בְּחֹשֶׁן טוּרִים אַרְבָּעָה. הַמְצַוֵּנוּ לְהַלְלוֹ בְּתַת בְּמִינִים אַרְבָּעָה: הושיענו

הוֹשַׁעְנָא: הוֹשַׁעְנָא:

חיות ארבעה. רמז למרכבת יחזקאל. פני אדם. פני אריה. פני שור. פני נשר וכו': יסודות ארבעה. ידוע שהם אש. ומים. רוח. ועפר: פנות ארבעה. מזרח. מערב. צפון. דרום: ותקופות ארבעה. ידוע. תקופות ניסן. תמוז. תשרי. טבת והם הנרמזים בפ' נח. קור. וחום. וקיץ. וחורף וגומר: העיר ממזרח. הוא אברהם דכתיב מי העיר ממזרח צדק וגו': באור ליומים ארבעה. הוא יום העקידה שהיה העולם כולו מאיר כאור השמש בגבורתו שנברא ליומים ד' במעשה בראשית: ויחלק על מלכים ד'. דכתיב ויחלק עליהם לילה וגו' והמלכים ידועים שהם אמרפל וחביריו: לדורות ד'. הוא מה שנ' לו בין הבתרים ודור רביעי ישובו הנה וגו': קרנות ד'. רמז ליצחק הנעקד על גבי המזבח שיש לו ארבעה קרני'. והשאר מובן מתוך הפיוט · זכור תם. רמז ליעקב דכתיב ויעקב איש תם וגו' ושנשא ד' נשים הנקראות עזר דכתיב אעשה לו וגו' ועל שם שמהן נשתלשלו ישראל נקראו אמהות: חנן להנצל משפטים ד'. הם חרב. ורעב. וחיה ודבר הנזכרים ביחזקאל וכלל כולם באמרו הצילני נא מיד אחי וגו': כלכלת בניו בדברים ד' הן מן. ושלו. וענני כבוד. והבאר. שכלכל הקב"ה לבניו במדבר ולולי תפלתו היו נופלים ביד אחיו עם היות שבמדרש קהלת מנו ארבעה דברים אלו ולא מנו שלו גם כן ובב"ר כלם תולין אותם לאברהם ואומרים בזכות ואקחה פת לחם הנני ממטיר לכם לחם מן השמים ובזכות ורחצו רגליכם וארחצך במים ובזכות יוקח נא מעט מים זכו לבאר המים ובזכות והשענו באו ענני כבוד. איך שהיה תפלתו של יעקב גרמה לישראל שנתקיימו ארבע מתנות אלו שאם לא היה מתפלל היו נופלים ביד אחיו: בדגלים ארבעה. ידוע. דגל מחנה יהודה וכו': טורים ארבעה. ידוע מארבעה טורים אבן שהיו חקוקים בהן דמות השבטים: במינים ד'. אתרוג. לולב. והדס. וערבה:

אֵל פִּתְחָךְ יָרוֹן שֶׂה אֹבֵד בַּהֲדוֹמֶךָ. יְהֹוָה אֲדוֹנֵנוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ: בִּיעֵר בַּעֲרָבָה בְּקוֹל יָעוֹז. יְהֹוָה בִּרְצוֹנְךָ הֶעֱמַדְתָּ לְהַרְרִי עֹז: גַּמֵּא צָמָא לִישׁוּעָתְךָ פּוֹעֵר פִּיו לְמַלְקוֹשׁוֹ. יְהֹוָה גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל וּקְדוֹשׁוֹ: דִּבֵּר וַיִּקְרָא אֶרֶץ דִּלֵּה אֲבִירֶיךָ מִמְּצָרִים. יְהֹוָה דּוֹבֵר צֶדֶק וּמַגִּיד מֵישָׁרִים: הֵבֵא

שְׁנַת שְׁלוּמִים לַאֲשֶׁר בְּדֶשֶׁן נִדְשָׁנוּ. יְהוָה הַס שָׁמֶיהָ וְתֵרֵד
נֶגַע בֶּהָרִים וְיֶעֱשָׁנוּ: וְהָרֵק חֲנִית וּסְגוֹר לִקְרַאת רוֹדְפֵי בְּמֵהִים.
יְהוָה וְאֵין עוֹד זוּלָתוֹ אֵין אֱלֹהִים ׳ זֶרַע אָדָם וְזֶרַע בְּהֵמָה
חִישׁ לְגוֹלַת אֲרִיאֵל: יְהוָה זְכָרָנוּ יְבָרֵךְ יְבָרֵךְ אֶת בֵּית
יִשְׂרָאֵל: הושענא אָנָּא הוֹשִׁיעָה נָּא: אָנָּא הוֹשִׁיעָה נָּא:

בהדומד לשון יסוד מן והארץ הדום רגלי: נמא. לשון השקאה מן הגמיאיני: דלה אביריך. לשון הרמה והתנשאות מן ארוממך ה׳ כי דליתני וגו׳: במהים. לשון חסק מן כמה לך בשרי (כתהים לשון תהרות): זרע אדם וזרע בהמה וכו׳. י״א שכוונת הפייטן להרבות זרע אדם כזרע בהמה וסמך על מאמר הנביא ארבה אותם כצאן אדם אבל הוא רחוק לכן פירושו שהוא על ביאת הגואל והמשכיל יבין:

אָנָּא יֶעֱרַב לְךָ שַׁוְעִי. בְּלוּלָבִי בְּנַעְנְעִי. וְקָרֵב נָא קֵץ
יִשְׁעִי. הַיּוֹם בְּיוֹם רְבִיעִי. הוֹשִׁיעָה נָּא: אנא אָנָּא סוֹב
נָא לְהַרְגִּיעִי. וְכוֹנֵן אָרְחִי וְרִבְעִי. פְּעָלַי שְׁעֵה בְּהִשְׁתַּעְשְׁעִי.
נַהֵל לְנָוֶה מַרְגּוֹעִי. הַיּוֹם בְּיוֹם רְבִיעִי הוֹשִׁיעָה נָּא:
אֲנִי וָהוּ הוֹשִׁיעָה נָּא: אֲנִי וָהוּ הוֹשִׁיעָה נָּא:

ארחי ורבעי. הוא בקשת רחמים שיכונן דרכיו ומוצאיו ומובאיו: לנוה מרגועי. רמז לבית המקדש דכתיב נהלת בעזך אל נוה קדשך: נהל לשון הנהגה בנחת מן על מי מנוחות ינהלני: מרגועי. לשון השקט ומנוחה מן ומצאו מרגוע לנפשם האמור בישעיה:

כְּהוֹשַׁעְתָּ יַקִּיר. מְשׁוֹד מְקַרְקֵר קִיר וַתָּךְ וַתְּעַקִּיר. שׁוֹקֵק
שִׁקּוּעַי. גַּם עַתָּה חַלֵּץ. אֱלוֹהַּ מִמַּאֲלֵץ. וּמַדְוֵי
לֵב תְּעַלֵּץ. נְהַלֶּלְךָ בְּיוֹם רְבִיעִי. כֵּן הוֹשַׁעְנָא: אני כְּהוֹשַׁעְתָּ
שׁוֹרֵק. מִכַּף צַר שׁוֹרֵק: אֲשֶׁר שִׁנָּיו חוֹרֵק. לְקַצֵּץ אֶת גְּזָעַי:
פֶּתַע פִּתְאוֹם. נְאַמְתָּ נְאוּם לְהַשְׁבִּיתוֹ מִלְאוֹם. נְהַלֶּלְךָ בְּיוֹם
רְבִיעִי. כֵּן הוֹשַׁעְנָא: אני

כהושעת יקיר. זה מרדכי כדכתב רבי יהודה הלוי יקיר כשמעו וכו׳: משוד מקרקר קיר. זה המן: ותך ותעקיר. על שם שהשב עמלו בראשו: שוקק שיקועי. לשון תאוה שהיה מתאוה לשקעני: גם עתה חלץ. ל׳ הצלה: אלוץ ממאלץ. רוצ׳ לומר שפוק מיד עושקו: ומדוי לב. ל׳ כאב מן עלי לבי דוי: תעלץ. לשון שמחה שלן לבי בה: כהושעת שורק. אלו ישראל דכתיב בהו ואנכי נטעתיך שורק מכף

נר פורק. זה סימן האריה דכתיב באויבי׳ פרקו ויחרקו שן: אשר פניו חורק. דוב: נאמת נאוה. נ׳ אמירה דכתיב העשה כלה וגו׳ ואומר לא אעשה כלה ויתכן הסוף על סימן הבא מזרע עמלק דכתיב בי׳ כי יד על כס יה וגו׳:

ישעך הראה יה. האל גדול דעה. מהר קץ פדות לאום נושעה. סובבי תורתך פעמים ארבעה. גואל ישראל. היה נא מושיעם. ובעתות באל. היה נא מרגועם. גלה קץ ישעם. ולך לישועה: סוכני בהושעת מאז עדתך. כן הושיעה את עמך. וברך את נחלתך. נהללך ביום רביעי. כן הושענא:

אני והו הושיעה נא: אני והו הושיעה נא:

ככתוב הושיעה את עמך וברך את נחלתך ורעם ונשאם עד העולם: ונאמר ויהיו דברי אלה אשר התחננתי לפני יהוה קרבים אל יהוה אלהינו יומם ולילה לעשות משפט עבדו ומשפט עמו ישראל דבר יום ביומו למען דעת כל עמי הארץ כי יהוה הוא האלהים אין עוד: לא ימוש ספר התורה הזה מפיך והגית בו יומם ולילה למען תשמר לעשות ככל הכתוב בו כי אז תצליח את דרכך ואז תשכיל: הלא צויתיך חזק ואמץ אל תערץ ואל תחת כי עמך יהוה אלהיך בכל אשר תלך:

ובהכנים ספר תורה להיכל אומר:

שובה למעונך. ושכון בבית מאויך. כי כל פה וכל לשון יתנו הוד והדר למלכותך: ובנחה יאמר שובה יהוה רבבות אלפי ישראל: השיבנו יהוה אליך ונשובה חדש ימינו כקדם:

ואומר החזן קדיש תתקבל. ואומרים מזמור כא״ל תערוג תפלה לעיל וקדיש יהא שלמא רבא. ואין כאלהינו. וקדיש דרבנן. עלינו לשבח ועל כן נקוה לך:

ליום חמישי

המתפללין כמו ביום א׳ של חה״מ. וקורין בפ׳ זאת ד׳ גברי כהן קורא וביום הרביעי וביום החמישי והפרשה אחר וקורא וביום החמישי לבד והרביעי אחר וקורא וביום הרביעי וביום החמישי:

וביום הרביעי פרים עשרה אילם שנים כבשים בני־שנה ארבעה עשר תמימם: מנחתם ונסכיהם לפרים לאילם ולכבשים במספרם כמשפט: ושעיר־עזים

אֶחָד חַטָּאת מִלְּבַד עֹלַת הַתָּמִיד מִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ: ס וּבַיּוֹם הַחֲמִישִׁי פָּרִים תִּשְׁעָה אֵילִם שְׁנָיִם כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם: וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם לַפָּרִים לָאֵילִם וְלַכְּבָשִׂים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט: וּשְׂעִיר חַטָּאת אֶחָד מִלְּבַד עֹלַת הַתָּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ:

ואומר קדיש לעילא. ואומר אשרי ובא לציון. יהללו. ומחזירים ספר תורה להיכל. ואומר קדיש לעילא. ואומרים מוסף כמו ביום טוב רק שאומר את יום מקרא קודש הזה. ואומר הושענות כסדר הזה:

הוֹשַׁעְנוֹת לְיוֹם חֲמִישִׁי

אֶרֶחַץ בְּנִקָּיוֹן כַּפָּי וַאֲסֹבְבָה אֶת מִזְבַּחֲךָ יְהוָה: לַשְׁמִעַ בְּקוֹל תּוֹדָה וּלְסַפֵּר כָּל נִפְלְאוֹתֶיךָ: הוֹשַׁעְנָא. הוֹשַׁעְנָא:

לְמַעַנְךָ אֱלֹהֵינוּ: לְמַעַנְךָ בּוֹרְאֵנוּ:
לְמַעַנְךָ גּוֹאֲלֵנוּ: לְמַעַנְךָ דּוֹרְשֵׁנוּ:
לְמַעַנְךָ אַדִּיר אַדִּירִים :
לְמַעַנְךָ בּוֹרֵא רוּחַ וְיוֹצֵר הָרִים :
לְמַעַנְךָ גְּדוֹל הָעֵצָה מַשְׁפִּיל וּמֵרִים :
לְמַעַנְךָ דּוֹבֵר צֶדֶק וּמַגִּיד מֵישָׁרִים :
לְמַעַנְךָ הַיּוֹדֵעַ וָעֵד אִם יִסָּתֵר אִישׁ בְּמִסְתָּרִים :
לְמַעַנְךָ וְהוּא בְאֶחָד וּמִי יְשִׁיבֶנּוּ אֲמָרִים :
לְמַעַנְךָ זַךְ וְנָקִי וּמִתְבָּרֵר עִם בָּרִים :
לְמַעַנְךָ חוֹפֵשׂ מַצְפּוּן וְחוֹקֵר כָּל חֲדָרִים :
לְמַעַנְךָ טִפְּחָה יְמִינוֹ שָׁמַיִם וְעָשָׂה מְאוֹרִים :
לְמַעַנְךָ יָסַד אֶרֶץ בְּצוּרוֹת בְּקַע יְאוֹרִים :
לְמַעַנְךָ כַּבִּיר כֹּחַ מְכֻבָּד בְּאוֹרִים :
לְמַעַנְךָ לֹא יִתַּמּוּ שְׁנוֹתָיו לְדוֹר דּוֹרִים :

הוֹשַׁעְנָא. הוֹשַׁעְנָא:

אָנָּא הַמְיֻחָד לִכְבוֹדוֹ שֵׁמוֹת חֲמִשָּׁה. הַקּוֹנֶה בְעוֹלָמוֹ קִנְיָנִים חֲמִשָּׁה. הַיּוֹצֵר בִּבְרִיּוֹתָיו גִּבּוֹרִים חֲמִשָּׁה: הוֹשִׁיעֵנוּ בַּחֲגִיגַת יָמִים חֲמִשָּׁה: אָנָּא זְכֹר אָב נִגְלֵית בְּרִית

בִּבְתָרִים חֲמִשָּׁה. וְהֵשִׁיב רְכוּשׁ לִמְלָכִים חֲמִשָּׁה: וְחָנַן עַל הֲפֵיכַת עָרִים הַחֲמִשָּׁה: הושיענו אָנָּא זְכֹר הַנֶּעֱקָד בְּהַר מוֹר שְׁעָרִים חֲמִשָּׁה: יָרַשׁ מֵהוֹרוֹ בְּרָכוֹת חֲמִשָּׁה. וְהִשְׁלִים נֶפֶשׁ נְקוּבָה בְּשֵׁמוֹת חֲמִשָּׁה: הושיענו אָנָּא זְכֹר תָּם נַעֲשׂוּ לוֹ נִסִּים חֲמִשָּׁה. וַיַּצֵּג מִבָּנָיו אַחִים חֲמִשָּׁה. כִּפְּרוֹ שֵׁשֶׁת לְנָזִיר הַמַּחֲלִיף חֲמִשָּׁה: הושיענו אָנָּא הַמַּנְחִילֵנוּ דַּת סְפָרִים חֲמִשָּׁה. הַמַּשְׁמִיעֵנוּ דִּבְּרוֹתָיו בְּקוֹלוֹת חֲמִשָּׁה. הַכְּתוּבִים עַל הַלּוּחוֹת חֲמִשָּׁה חֲמִשָּׁה: הושיענו

הוֹשַׁעְנָא. הוֹשַׁעְנָא:

המיוחד לכבודו שמות ה'. אלו הן. אלהים. אדני. שדי. אהיה. יהוה. כי כולם שמך הי' להם. ושם יה אינו אלא חצי השם שכן כתוב כי יד על כס יה וגו' אין השם שלם ואין הכסא שלם וכו'. נראה שאלו ה' שמות לבד הם מיוחדים לו ית'. בפרק שבועת עדות נחלקו על שם צבאות אם הוא שם או לא והקבלה היא שנקרא צבאות על שם צבאות ישראל ושאר כל השמו' כמו רחום חנון שלמה שבשיר השירים דינם כדין כנויים והמוחק אות' אינו לוקה לכן אמר הפייטן ה' שמות כי אלו לבדם מיוחדים לו ית': קנינים חמשה. הם תורה שמים וארץ אברהם וישראל ובית המקדש דכתיב בשו קנין עם היות שבפסוקים לא הזכירו אלא שלש קניינים תורה ישראל שמים וארץ הפייטן סמך על הברייתא של קנין תורה המתחל' שנו חכמים בלשון המשנה: גבורים ה'. בב"ר זכרום ומנאו' אדם. אריה. שור. ונשר. שהם פני המרכבה. והוסיפו במדרש רבה לויתן ועמו הם ה'. ור"א הקליר מונה במקום לויתן ארז באילנות והנכון הוא לויתן: ברית בבתרים חמשה. הוא אברהם שהקריב עגלה ועז ואיל ותור וגוזל ועם היות שלא בתר כי אם עגלה ועז ואיל הפייטן לא דקדק כל כך לאהבת הפיוט: והשיב רכוש. הם מלך סדום וחביריו דכתיב בית אם מחוט ועד שרוך וגו': הפיכת ערים ה'. סדום. ועמורה. אדמה. וצבוים. וצוער. אלא שלוט התפלל בעד צוער ונשארה: שערים ה'. הוא הר המוריה ששם היתה העקידה ושם נבנה ב"ה ובמסכת מדות מנאו': ירש מהורו ברכות ה'. הם חמשה דברים שאדם זוכה לבניו. נוי. וכח. ועושר. וחכמה. והשנים. זו היא סבר' ר"ע בירושלמי דקדושין וחכמים נחלקו עליו ואמרו שאין אדם זוכה לבניו אלא עד הפרק כלו' עד שיהיה בר עונשין שמשם והלאה הוא זוכה לעצמו: נקובה בשמות ה'. הוא על חמשה שמות שיש לנשמה. נפש. נשמה. יחידה. רוח. חיה. ויצחק ע"ה השלים נפשו בתכלית שסגל מצות ומעשים טובים ועם היות שהרבה צדיקים עשו כן הפיוט מחזר למצא ש' ה' למתק חרוזות: זכור תם עשו לו נסים ה'. הוא יעקב. ונראה שהנס א' הוא הצלתו מעשו כשנטל הברכות דכתיב הנה עשו אחיך מתנחם לך וגו'. והב' כשרדף אליפז אחריו ונטל ממונו כמו שדרשו ז"ל במדרש רבה. והג' מלבן שנאמר ארמי אובד אבי. והד' כשעשו פעם שנית [illegible] וגו'. והה' מהכם במעשה שמעון ולוי אחי דינה דכתיב ויהי [illegible]

אנסים וגו׳ ויצג מבניו אחים ה׳. יוסף במליתו העמיד ה׳ מאחיו לפני פרעה: כפרו פת לנזיר. רמז ליוסף נזיר אחיו שנתן לבנימין ה׳ חליפות וגו׳: ומשמיענו דברותיו וכו׳. בברכות פ״ק אמרו המשמח חתן וכלה זוכה לתורה שנתנה בה׳ קולות: על הלוחות חמשה חמשה. ידוע:

אֱמוּנֶיךָ מִתְחַנְּנִים לַחֲבוֹשׁ מַחְצָם כְּמֵאָז חָבַשְׁתָּ. יְהֹוָה אֱלֹהַי גָּדַלְתָּ מְּאֹד הוֹד וְהָדָר לָבָשְׁתָּ: נַהֲלֵנִי בְּחֻקּוֹתֶיךָ. לְמַעַן שְׁלִישֶׁת הוֹרַי. יְהֹוָה נְחֵנִי בְצִדְקָתֶךָ. לְמַעַן שׁוֹרְרָי: יְרִיבֶיךָ יֹאבֵדוּ אֲשֶׁר בְּתִגְרָתָם סְגַרְתָּנוּ. יְהֹוָה הָאֵר פָּנֶיךָ אִתָּנוּ: יָהּ אֲשֶׁר אֵין לוֹ חֵקֶר שְׁלַח מְבַשֵּׂר צוּר עֵילוֹם. יְהֹוָה עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְהֹוָה יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם: צְפֵה גָּלוּתִי וְעָנְיִי אֵל נִדְרָשׁ לְכָל שׁוֹאֵל. יְהֹוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: חַנּוּן הַמְרַחֵם מִי הִקְשָׁה אֵלָיו וַיִּשְׁלָם. יְהֹוָה חַסְדְּךָ לְעוֹלָם: קַבֵּל שַׁוְעִי מַלְכִּי וְגוֹאֲלִי. יְהֹוָה קְרָאתִיךָ חוּשָׁה לִּי:

הוֹשַׁיְנָא. הוֹשַׁעְנָא:

אָנָּא הוֹשִׁיעָה נָּא. אָנָּא הוֹשִׁיעָה נָּא:

אָנָּא יוֹצְרִי וּקְדוֹשִׁי. שְׁעֵה לַחֲשִׁי וְרַחֲשִׁי. וּמְחֵה וְהַעֲבֵר יוֹקְשִׁי. הַיּוֹם בְּיוֹם חֲמִישִׁי. הוֹשִׁיעָה נָּא: אנא אָנָּא סְחֵה נָא מוֹקְשִׁי. וְאַל תִּזְכֹּר עָנְשִׁי. פְּנֵה אֵלַי דּוֹרְשִׁי. הַיּוֹם בְּיוֹם חֲמִישִׁי. הוֹשִׁיעָה נָּא: אנא אֲנִי וָהוּ הוֹשִׁיעָה נָּא: אֲנִי וָהוּ הוֹשִׁיעָה נָּא:

שעה לחשי ורחשי. הוא כמו יהיו לרצון אמרי פי והגיון וגו׳: יוקשי. רמז על העון וכן סחה נא מוקשי. ל׳ גרירה שיגרור העון:

כְּהוֹשַׁעְתָּ יְקוּשֵׁי מַלְבֵּן. מֵרְמֶסֶת הַתֶּבֶן: וּכְהַדּוּשׁ מַתְבֵּן: דִּשַּׁשְׁתָּ הוֹשִׁשִׁי: סְפוּרֵי עֶשֶׂר: יָצְאוּ מִמַּאֲסָר: בְּצַע נָא מְחוּסָר: נְהַלֶּלְךָ בְּיוֹם חֲמִישִׁי: כֵּן הוֹשַׁעְנָא: אני כְּהוֹשַׁעְתָּ יְשֻׁרוּן: מִגּוֹי יְצִירוּן. וּלְךָ יְשׁוֹרְרוּן: אֵל מֵרִים רֹאשִׁי: עַל שִׂפְתֵי רְנָנוֹת. פָּצוּ לְךָ נְגִינוֹת: בְּתוֹדָה וּבִתְחִנּוֹת: נְהַלֶּלְךָ בְּיוֹם חֲמִישִׁי: כֵּן הוֹשַׁעְנָא:

אֲנִי וָהוּ הוֹשִׁיעָה נָּא׃ אֲנִי וָהוּ הוֹשִׁיעָה נָּא׃

פירוש מלכן. רמז: לעבודת פרך ותוכן לבני׳ תתנו: דישׁשת דוסהי. הנהה נחה נקמה.
ס׳זורי עשר. הם ישראל שנכפרו ט״פ והעשירי לימות המשיח הוא שזכר הושע
והיה המספר בני ישראל וגו׳ ושמעתי מהחכם הר״י שאגים ז״ל ממה שנ׳ כאן לא ימד
ולא יספר הוא שאפי׳ שימודו לא יהיה המספר למדידו׳ וזולת פירוש זה אינו מתישב
שמקרא: ישרון. אלו ישראל: יצירון. אלו מצרים והשאר מובן׃

מָרוֹם שׁוֹכֵן עַד׃ נַעֲרָץ בְּקֹדֶשׁ תִּתְבָּרַךְ לָעַד׃ שֵׁם אֵל רָם וְנִשָּׂא׃ מְשׁוֹרְרִים וּמְהַלְלִים בְּשִׁירָה חֲדָשָׁה׃ סוֹבְבֵי תוֹרָתְךָ פְּעָמִים חֲמִשָּׁה׃ הוֹשִׁיעַ שְׂרִידֶיךָ אֵל שׁוֹמֵר אֱמוּנִים׃ רַחוּם נָא חֲסָדֶיךָ חִישׁ לְאֵיתָנִים׃ וּזְכֹר אֶת בְּרִיתְךָ לָנוּ וְלִבְנֵי בָנִים׃ לְהוֹשִׁיעָה לְהַרְגִּיעַ׃ אֶבֶן הָרֹאשָׁה׃ סובבי

כְּהוֹשַׁעְתָּ מֵאָז עֲדָתֶךָ. כֵּן הוֹשִׁיעָה אֶת עַמֶּךָ וּבָרֵךְ אֶת נַחֲלָתֶךָ. נְהַלֶּלְךָ בְּיוֹם חֲמִישִׁי. כֵּן הוֹשַׁעְנָא׃

כַּכָּתוּב הוֹשִׁיעָה אֶת עַמֶּךָ וּבָרֵךְ אֶת נַחֲלָתֶךָ וּרְעֵם וְנַשְּׂאֵם עַד הָעוֹלָם׃ וְנֶאֱמַר וְיִהְיוּ דְבָרַי אֵלֶּה אֲשֶׁר הִתְחַנַּנְתִּי לִפְנֵי יְהוָה קְרֹבִים אֶל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יוֹמָם וָלָיְלָה לַעֲשׂוֹת מִשְׁפַּט עַבְדּוֹ וּמִשְׁפַּט עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ לְמַעַן דַּעַת כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד׃ לֹא יָמוּשׁ סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה מִפִּיךָ וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם וָלַיְלָה לְמַעַן תִּשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת כְּכָל הַכָּתוּב בּוֹ כִּי אָז תַּצְלִיחַ אֶת דְּרָכֶךָ וְאָז תַּשְׂכִּיל׃ הֲלֹא צִוִּיתִיךָ חֲזַק וֶאֱמָץ אַל תַּעֲרֹץ וְאַל תֵּחָת כִּי עִמְּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל אֲשֶׁר תֵּלֵךְ׃

ובחזרת ספר תורה להיכל אומרים׃

שׁוּבָה לִמְעוֹנֶךָ. וּשְׁכוֹן בְּבֵית מַאֲוַיֶּךָ. כִּי כָל פֶּה וְכָל לָשׁוֹן יִתְּנוּ הוֹד וְהָדָר לְמַלְכוּתֶךָ׃ וּבְנֻחֹה יֹאמַר שׁוּבָה יְהוָה רִבְבוֹת אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל׃ הֲשִׁיבֵנוּ יְהוָה אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם׃

ואומר החזן קדיש תתקבל. ואומרים מזמור כאיל תערוג תמלא לעיל וקדיש יהא שלמא רבא. ואין כאלהינו. וקדיש דרבנן. עלינו לשבח ועל כן נקוה לך׃

לְיוֹם שִׁשִּׁי

ומתפללין כמו ביום ראשון של ח"ה. וקורין פרשה זאת כסדר הזה כהן קורא וביום החמישי ולוי קורא ביום הששי וישראל חוזר ביום הששי לבד והרביעי חוזר וקורא ביום החמישי וביום הששי:

וּבַיּוֹם הַחֲמִישִׁי פָּרִים תִּשְׁעָה אֵילִם שְׁנָיִם כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם: וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם לַפָּרִים לָאֵילִם וְלַכְּבָשִׂים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט: וּשְׂעִיר חַטָּאת אֶחָד מִלְּבַד עֹלַת הַתָּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ: ס וּבַיּוֹם הַשִּׁשִּׁי פָּרִים שְׁמֹנָה אֵילִם שְׁנָיִם כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם: וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם לַפָּרִים לָאֵילִם וְלַכְּבָשִׂים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט: וּשְׂעִיר חַטָּאת אֶחָד מִלְּבַד עֹלַת הַתָּמִיד מִנְחָתָהּ וּנְסָכֶיהָ:

ואומר החזן קדיש. ואח"כ אומרים אשרי ובא לציון. ומחזיר ס"ת למקומו. ואומר קדיש שלם ומתפלל המוסף כמו אתמול. ואח"כ הושענות כסדר הזה:

הוֹשַׁעְנוֹת לְיוֹם שִׁשִּׁי

אֶרְחַץ בְּנִקָּיוֹן כַּפַּי וַאֲסֹבְבָה אֶת מִזְבַּחֲךָ יְהוָה: לַשְׁמִיעַ בְּקוֹל תּוֹדָה וּלְסַפֵּר כָּל נִפְלְאוֹתֶיךָ: הוֹשַׁעְנָא. הוֹשַׁעְנָא:

לְמַעַנְךָ אֱלֹהֵינוּ: לְמַעַנְךָ בּוֹרְאֵנוּ:

לְמַעַנְךָ גּוֹאֲלֵנוּ: לְמַעַנְךָ דּוֹרְשֵׁנוּ:

לְמַעַנְךָ אַדִּיר אַדִּירִים :

לְמַעַנְךָ בּוֹרֵא רוּחַ וְיוֹצֵר הָרִים :

לְמַעַנְךָ גָּדוֹל הָעֵצָה מַשְׁפִּיל וּמֵרִים :

לְמַעַנְךָ דּוֹבֵר צֶדֶק וּמַגִּיד מֵישָׁרִים :

לְמַעַנְךָ הַיּוֹדֵעַ וָעֵד אִם יִסָּתֵר אִישׁ בְּמִסְתָּרִים :

לְמַעַנְךָ וְהוּא בְּאֶחָד וּמִי יְשִׁיבֶנּוּ אֲמָרִים :

לְמַעַנְךָ זַךְ וְנָקִי וּמִתְבָּרֵר עִם בָּרִים :

לְמַעַנְךָ חוֹפֵשׂ מַצְפּוּן וְחוֹקֵר כָּל חֲדָרִים :

לְמַעַנְךָ טִפְּחָה יְמִינוֹ שָׁמַיִם וְעָשָׂה מְאוֹרִים :

לְמַעַנְךָ יָסַד אֶרֶץ בְּצוּרוֹת בְּקַע יְאוֹרִים :

למענך כביר כח מכבד באורים ג
למענך לא יתמו שנותיו לדור דורים :

הושענא. הושענא:

אָנָּא הַבּוֹרֵא עוֹלָמוֹ בְּיָמִים שִׁשָּׁה. הַבּוֹנֶה שֵׁשׁ צְלָעוֹת לְצְדָדִים שִׁשָּׁה. הַיּוֹצֵר שְׂרָפִים בִּכְנָפַיִם שִׁשָּׁה. הוֹשִׁיעֵנוּ בַּחֲגִינַת יָמִים שִׁשָּׁה: אָנָּא זְכוֹר אָב זָנַח תּוֹעֵבוֹת שִׁשָּׁה. אַחֲרֵי זְקֻנָיו נוֹלְדוּ לוֹ בָּנִים שִׁשָּׁה. נָטַע אֶשֶׁל וּבוֹרַךְ בְּקֵץ שָׁנִים שִׁשָּׁה: הושיענו אָנָּא זְכוֹר הַנֶּעֱקַד בִּמְקוֹם מַעֲרָכוֹת שִׁשָּׁה. גּוֹנַנְתּוֹ וּמִלַּטְתּוֹ מְאוֹרוֹת שִׁשָּׁה. בָּרָה מִקְוָאוֹת לְדוֹרְשֵׁי בָם מַעֲלוֹת שִׁשָּׁה: הושיענו אָנָּא זְכוֹר תָּם הוֹלִיד מִן הַבְּכִירָה שִׁשָּׁה. וְצִיָּה קְהַת נְגוּהָה מִמִּינִים שִׁשָּׁה. וְהִגְבִּיר אֲבִי שִׁשָּׁה. וְהַמְבוֹרָכִים בְּשִׁשָּׁה: הושיענו אָנָּא הַמְחַבֵּר לְאֵפוֹד שֵׁמוֹת שִׁשָּׁה. הַמַּצִּיל נְפָשׁוֹת בְּעָרֵי מִקְלָט שִׁשָּׁה. הַמּוֹרִישֵׁנוּ חָכְמַת סְדָרִים שִׁשָּׁה: הושיענו

הוֹשַׁעְנָא. הוֹשַׁעְנָא:

צלעות. כמו קלעות מן ולצלע המשכן ימה: לצדדים ששה. ידוע שהם מעלה מטה פניה ואחור ימין ושמאל: בכנפים ששה. ידוע מנבואת ישעיה שרפים עומדים וגו' שש כנפים לאחד וגו': אב זנח תועבות ששה. הוא אברהם שהכיר את בוראו והרחיק מבית אביו וממעשיו המתועבי' והפייטן סמך על הפס' שש הנה שנא ה' וגו': נולדו לו בנים ששה. הם בני קטורה וגו': ובורך בקן שנים ששה. לא נראה בעיני סמך וראיה לדבר זה והרבה נסחאות יש בב"ר ובפר"שי ז"ל ולא ישר בעיני הרב ז"ל ויש מפרשים כי אברהם אחר שנטע אשל ונתישב בארץ וקיים מצות שציוהו הקב"ה ברכו כמו שהעידה התורה וצויתי את ברכתי לכם: במקום מערכות. לא ישרו בעיני מה שפירש בו כי הר המוריה שנעקד בו יצחק הוא מקום המזבח ומעולם לא נקרא שם מערכות. ונראה לרב היא מה שפירשו קצת מפרשים כי המזבח הוא ל"ב אמה על ל"ב כמו ששנינו במסכת מדות עלה אמה וכן כולם עד מקום האש ששם מערכה שנית: גוננתו מאורות ששה. כענ ויחרב מלאכה וכו' והפייטן סמך לפס' בבא גרים יצלך. גוננתו הוא ל' מגן: ברה מקואות. הם השש בארות שחפרו עבדי יצחק באמתו תגרר: לדורשי בם מעלות. רמז על ששה מינים מחולקים שיש במקואות זה למעלה מזה להטביל לטבילה הם מים שאובים מים מלוחין ולמעלה מכולם מים חיים והכל מפורש במשנה: הוליד מן הבכירה ששה. ידוע שיעקב הוליד מלאה ששה בנים: ממינים ששה. ככתוב ולוי ולוט וגו': והגביר אבי ששה. הוא יהודה דכתיב כי יהודה גבר באחיו: והמבורכים בששה. הם דוד חזקיה דניאל חנניה מישאל ועזריה

בכל מאד מאד נתברך בששה ברכות כשתדקדק בהם על שכולם מזרע יהודה כאמר שהגביר אבי ששה הוא יהודה. חכמת סדרים ששה. הם שיתא סדרי משנה זרעים מועד נשים נזיקין קדשים טהרות וכולם נרמזים בישעיה בפסוק והיה אמונת עתך חוסן ישועות חכמה ודעת. אמונת זרעים. עתך מועד. חוסן נשים. ישועות נזיקין חכמה קדשים. ודעת טהרות. ובפרק במה מדליקין מתנאם:

לְמַעַן אָב אָץ לָבֹא בְּיִחוּד הַשֵּׁם וּדְבַר הַמֶּלֶךְ הָיָה נָחוּץ. בֹּא בְּרוּךְ יְהֹוָה לָמָּה תַעֲמוֹד בַּחוּץ: לְמַעַן נֶעֱזָר לִמְרִירוּת מַטְבֵּחַ וּבִשַּׂר בְּאֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה. דְּבַר יְהֹוָה שָׁלוֹם יִהְיֶה: לְמַעַן אֲשֶׁר הַבְּרִית כָּרַת לְאִישׁ תָּם יוֹשֵׁב אֹהָלָיו. וְהִנֵּה יְהֹוָה נִצָּב עָלָיו: לְמַעַן זַךְ נִרְאֵית לוֹ בְּשֵׁר לַהֲמוֹנָי. חִזְקוּ וְיַאֲמֵץ לְבַבְכֶם כָּל הַמְיַחֲלִים לַיהֹוָה: לְמַעַן קוֹרְאֶיךָ בְּעָשׂוֹר אֲנָשִׁים וְנָשִׁים וָטַף. רְעֵבִים גַּם צְמֵאִים נַפְשָׁם בָּהֶם תִּתְעַטָּף: לְמַעַן שֵׁם קָדְשֶׁךָ שְׁאוֹן יַמִּים תְּשַׁבְּחַ. תִּפְתַּח אֶרֶץ וְיִפְרוּ יֶשַׁע וּצְדָקָה תַצְמִיחַ: הוֹשַׁעְנָא.

הוֹשַׁעְנָא: אָנָּא הוֹשִׁיעָה נָּא: אָנָּא הוֹשִׁיעָה נָּא:

אָנָּא הַיְשֵׁר מַעֲרָכַי. וְהַיְשֵׁר מַהֲלָכַי. וְכוֹנְנָה אֶת דְּרָכַי. לָלֶכֶת אֶל הַר קָדְשִׁי: וּקְרָא נָא דְּרוֹר לִרְווּיֵי מַמְרוֹר. וְשִׂיחָם יֶעֱרַב כְּמוֹ מוֹר דְּרוֹר. הַיּוֹם בְּיוֹם שִׁשִּׁי. הוֹשִׁיעָה נָּא: אנא אָנָּא סַגֵּל סְגֻלָּתֶךָ. וְקַבֵּץ קְהִלָּתֶךָ. לְהַר נַחֲלָתֶךָ: מְקוֹם מִקְדָּשִׁי פְּזוּרִים תְּקַבֵּץ. לִנְוֵה מַרְבֵּץ. וְתַלְבִּישֵׁם תַּשְׁבֵּץ. הַיּוֹם בְּיוֹם שִׁשִּׁי. הוֹשִׁיעָה נָּא: אנא

אֲנִי וָהוֹ הוֹשִׁיעָה נָּא: אֲנִי וָהוֹ הוֹשִׁיעָה נָּא:

לרוויי ממרור. הם ישראל שהם שבעים מעול הגלות: סגל. לי כגולה: לנוה מרבץ. הוא בית המקדש: ותלבישם תשבץ. רמז על בגדי כהן גדול:

כְּהוֹשַׁעְתָּ יַלְדֵי אַהַב. מֵאוּר הַלַּהַב. וּמֵחֲצוֹת רַהַב. לְכַלּוֹת אֶת קָדְשִׁי: סָלוּל וּמְסֻלּוּל. פִּתַּחְתָּ בִּמְצוּלוֹל. לַעֲבוֹר עִם כָּלוּל. נְהַלֶּלְךָ בְּיוֹם שִׁשִּׁי. כֵּן הוֹשַׁעְנָא: אני כְּהוֹשַׁעְתָּ יְחִילֵי כּוֹל תּוֹר. מֵאֶרֶץ כַּפְתּוֹר

נתשם מסתור. עלימו קדושי: סנפת פוט. בשחין נפוט. להלין עם שפוטי נהללך ביום ששי. כן הושענא: אני

ילידי אהב. הוא אברהם: רהב. הוא מצרים: סלול ומסלול. הם מי הים: במצלול מן גלגו כעופרת הוא מל' מצולות ים: עם כלול. אלו ישראל שכלולים מן שאר אומות: יחילי קול. ל' תוחלת ותקוה שישראל הם מחכים עת גאולתם לשיר שיר: מארץ כפתור. ידוע שהיא ארץ מצרים: סנפת פוט. כמו דכתיב ופוט ולודים: וסנפת. ל' נגע: בשחין נפוט. לא ימצא לו חבר במקרא ופייטן סמך על המסכה בעטרן ונכפט ליפוי הפיוט וע"ם שרפואת השחין היא בנפט אמר נשחין נפוט: להלין עם שפוט. להליל ישראל שהיו עומדים במשפט כמו שדרשו ז"ל במדרש בפסוק אחות לנו קטנה וגומר:

שעה עליון להשי. נערץ בקדושה. היום לך בדרשי. בשירה חדשה. וכבוש נא את כובשי. רפא מכה אנושה. סובבי תורתך זאת הפעם ששה: הקשב נא קול אביון. בקראו מן מצרים. עם הומה בציון. בידי עמים אכזרים. והיש ישע ופדיון. לעם בלא הון נמכרים. ושבות גאלתם ימהר יחישה: סובבי כהושעת מאז עדתך. כן הושיעה את עמך. וברך את נחלתך. נהללך ביום ששי. כן הושענא: אני והו הושיעה נא. אני והו הושיעה נא: ככתוב הושיעה את עמך וברך את נחלתך ורעם ונשאם עד העולם: ונאמר ויהיו דברי אלה אשר התחננתי לפני יהוה קרבים אל יהוה אלהינו יומם ולילה לעשות משפט עבדו ומשפט עמו ישראל דבר יום ביומו למען דעת כל עמי הארץ כי יהוה הוא האלהים. אין עוד: לא ימוש ספר התורה הזה מפיך והגית בו יומם ולילה למען תשמר לעשות ככל הכתוב בו כי אז תצליח את דרכיך ואז תשכיל: הלא צויתיך חזק ואמץ אל תערץ ואל תחת כי עמך יהוה אלהיך בכל אשר תלך:

ומחזירין ספר תורה למקומו ואומרים:

שובה למעונך. ושכון בבית מאוייך. כי כל פה וכל לשון יתנו הוד והדר למלכותך: ובנחה יאמר שובה יהוה רבבות אלפי ישראל: השיבנו יהוה אליך ונשובה חדש ימינו כקדם:

ואומר החזן קדיש תתקבל. ואומר מזמור כאיל תערוג שמלא לעיל. וקדיש יהא שלמא רבא. ואין כאלהינו. וקדיש דרבנן. עלינו ועל כן נקוה לך:

אומרים מזמור הבו לה'. ויש אומרים במה מדליקין. לכה דודי. ומזמור שיר ליום השבת. וה' מלך. והערבית כמו שכתוב בליל יום טוב עד העמידה. ואם חל יום טוב בחמישי ובששי אין אומרים בשבת במה מדליקין:

ויעמוד כעבד לפני רבו בכוונה כמו בשחרית. ויכוון בלבו שם זה בכל הברכות וב' אותיות השם עצמו בכל פעם שהוא כורע כאשר תראה:

אדון הכל. יאהדונהי: היה הוה ויהיה.

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֱלֹהֵי אַבְרָהָם. אֱלֹהֵי יִצְחָק. וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא. אֵל עֶלְיוֹן. גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים קוֹנֵה הַכֹּל. וְזוֹכֵר חַסְדֵּי אָבוֹת. וּמֵבִיא גוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה:
מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם:

אַתָּה גִבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי. מְחַיֶּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ. מוֹרִיד הַטָּל. מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד. מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים. וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר. מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָּךְ. מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה:
וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה מְחַיֵּה הַמֵּתִים:

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶּלָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה קִדַּשְׁתָּ אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי לִשְׁמֶךָ. יפסיק תַּכְלִית מַעֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ וּבֵרַכְתּוֹ מִכָּל הַיָּמִים וְקִדַּשְׁתּוֹ מִכָּל הַזְּמַנִּים וְכֵן כָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ:

וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם: וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת

יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ כִּי בוֹ שָׁבַת מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת׃

יִשְׂמְחוּ בְמַלְכוּתְךָ שׁוֹמְרֵי שַׁבָּת וְקוֹרְאֵי עֹנֶג עַם מְקַדְּשֵׁי שְׁבִיעִי. כֻּלָּם יִשְׂבְּעוּ וְיִתְעַנְּגוּ מִטּוּבֶךָ וּבַשְּׁבִיעִי רָצִיתָ בּוֹ וְקִדַּשְׁתּוֹ חֶמְדַּת יָמִים אוֹתוֹ קָרָאתָ זֵכֶר לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית׃

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה נָא בִמְנוּחָתֵנוּ. קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ. שִׂים חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ. שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ. שַׂמַּח נַפְשֵׁנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ. וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת. וְהַנְחִילֵנוּ יְהוָֹה אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ. וְיָנוּחוּ בָהּ כָּל יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָֹה מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת׃

רְצֵה יְהוָֹה אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְלִתְפִלָּתָם שְׁעֵה, וְהָשֵׁב הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ. וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם מְהֵרָה בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן. וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ׃

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וְיָבֹא יַגִּיעַ יֵרָאֶה וְיֵרָצֶה יִשָּׁמַע יִפָּקֵד. וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ וְזִכְרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדֶּךָ וְזִכְרוֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ. לִפְלֵטָה לְטוֹבָה לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים בְּיוֹם בח"ה סוכות חַג הַסֻּכּוֹת בח"ה פסח חַג הַמַּצּוֹת הַזֶּה. וּבְיוֹם מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה לְרַחֵם בּוֹ עָלֵינוּ וּלְהוֹשִׁיעֵנוּ. זָכְרֵנוּ יְהוָֹה אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה. וּפָקְדֵנוּ בוֹ לִבְרָכָה. וְהוֹשִׁיעֵנוּ בוֹ לְחַיִּים טוֹבִים. בִּדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים. חוּס וְחָנֵּנוּ וַחֲמוֹל וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ. כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה׃

וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים תַּחְפּוֹץ בָּנוּ וְתִרְצֵנוּ. וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים. בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ. שָׁאַתָּה הוּא יְהֹוָה (ונ) אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד. צוּרֵנוּ צוּר חַיֵּינוּ וּמָגֵן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדֹר וָדֹר. נוֹדֶה לְּךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ. וְעַל נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם. הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ. הַמְרַחֵם כִּי לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ. כִּי מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ: וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא תָּמִיד שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ לְעוֹלָם וָעֶד: וְכָל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶּלָה.

וִיהַלְלוּ וִיבָרְכוּ אֶת שִׁמְךָ הַגָּדוֹל בֶּאֱמֶת לְעוֹלָם כִּי טוֹב הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה הָאֵל הַטּוֹב. בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה (הי) הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה. חַיִּים חֵן וָחֶסֶד. צְדָקָה וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל־יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ. וּבָרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ. כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָּנוּ יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ תּוֹרָה וְחַיִּים. אַהֲבָה וָחֶסֶד. צְדָקָה וְרַחֲמִים. בְּרָכָה וְשָׁלוֹם. וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרְכֵנוּ וּלְבָרֵךְ אֶת כָּל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּרוֹב עֹז וְשָׁלוֹם:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם אָמֵן:

יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהֹוָה צוּרִי וְגוֹאֲלִי:

טוב לומר שיר למעלות אשא עיני אל ההרים.

אֱלֹהַי נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע. וְשִׂפְתוֹתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה. וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדּוֹם. וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה. פְּתַח לִבִּי

בְּתוֹרָתֶךָ. וְאַחֲרֵי מִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי. וְכָל הַקָּמִים עָלַי לְרָעָה מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחְשְׁבוֹתָם. עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ. לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ. הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהֹוָה צוּרִי וְגוֹאֲלִי:

כורע ופוסע ג' פסיעות לאחוריו ועוקר רגל שמאל תחלה ובעודו כורע יאמר עושה שלום ויפנה לצד שמאל ובימינו שלום יפנה לימין ואח"כ ישתחוה לפניו:

עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שלא תעלה קנאת אחרים עלי ולא קנאתי על אחרים ושלא אכעוס היום ושלא אכעיסך ותצילני מיצרי הרע ותן בלבי הכנעה וענוה ויראת חטא. מלכנו ואלהינו יחד שמך בעולמך. בנה ביתך. שכלל היכלך. וקבץ גליות. פדה צאנך ושמח עדתך במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך אמן:

אומרים ויכולו. והחזן אומר ברכה מעין שבע. וקדיש תתקבל. ואח"כ מזמור ס' כושי. וקדיש יהא שלמא עם ברכו. עלינו ויגדל שהוא כליל יום טוב:

שחרית של חול המועד ושבת

מתפללין כמו ביום טוב עד העמידה רק בין אומרים בזמירות מזמור השבת ואח"כ אומרים

אדון הכל יאהדונהי: היה הוה יהיה.

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֱלֹהֵי אַבְרָהָם. אֱלֹהֵי יִצְחָק. וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא. אֵל עֶלְיוֹן. גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים. קוֹנֵה הַכֹּל. וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת. וּמֵבִיא גוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה: מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן. בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה מָגֵן אַבְרָהָם:

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ

מוֹרִיד הַטָּל. מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד, מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים. סוֹמֵךְ נוֹפְלִים. וְרוֹפֵא חוֹלִים. וּמַתִּיר אֲסוּרִים. וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר. מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָּךְ. מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה: וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים. בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה מְחַיֵּה הַמֵּתִים:

נַקְדִּישָׁךְ וְנַעֲרִיצָךְ. כְּנוֹעַם שִׂיחַ סוֹד שַׂרְפֵי קֹדֶשׁ (סומר בניגון) הַמְשַׁלְּשִׁים לְךָ קְדֻשָּׁה. וְכֵן כָּתוּב עַל יַד נְבִיאָךְ. וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר. קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְהֹוָה צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: לְעֻמָּתָם מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים בָּרוּךְ כְּבוֹד יְהֹוָה מִמְּקוֹמוֹ: וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר: יִמְלֹךְ יְהֹוָה לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ: ע״כ

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶּלָה. בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:

יִשְׂמַח מֹשֶׁה בְּמַתְּנַת חֶלְקוֹ כִּי עֶבֶד נֶאֱמָן קָרָאתָ לוֹ כְּלִיל תִּפְאֶרֶת בְּרֹאשׁוֹ נָתַתָּ בְּעָמְדוֹ לְפָנֶיךָ עַל הַר סִינַי וּשְׁנֵי לֻחוֹת אֲבָנִים הוֹרִיד בְּיָדוֹ וְכָתוּב בָּהֶן שְׁמִירַת שַׁבָּת וְכֵן כָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ: וְשָׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת לְדֹרֹתָם בְּרִית עוֹלָם: בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הִיא לְעוֹלָם כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְהֹוָה אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנָּפַשׁ: וְלֹא נְתַתּוֹ יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ לְגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת. וְלֹא הִנְחַלְתּוֹ מַלְכֵּנוּ לְעוֹבְדֵי אֱלִילִים. גַּם בִּמְנוּחָתוֹ לֹא יִשְׁכְּנוּ עֲרֵלִים. כִּי לְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל נְתַתּוֹ בְּאַהֲבָה לְזֶרַע יַעֲקֹב אֲשֶׁר בָּם בָּחָרְתָּ:

יִשְׂמְחוּ בְמַלְכוּתְךָ שׁוֹמְרֵי שַׁבָּת וְקוֹרְאֵי עֹנֶג עַם מְקַדְּשֵׁי שְׁבִיעִי. כֻּלָּם יִשְׂבְּעוּ וְיִתְעַנְּגוּ מִטּוּבֶךָ וּבַשְּׁבִיעִי רָצִיתָ בּוֹ וְקִדַּשְׁתּוֹ חֶמְדַּת יָמִים אוֹתוֹ קָרָאתָ זֵכֶר לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה נָא בִמְנוּחָתֵנוּ. קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ. שִׂים חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ. שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבָךְ. שַׂמַּח נַפְשֵׁנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ. וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת. וְהַנְחִילֵנוּ יְהוָֹה אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ. וְיָנוּחוּ בוֹ כָּל יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָֹה מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת:

רְצֵה יְהוָֹה אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְלִתְפִלָּתָם שְׁעֵה. וְהָשֵׁב הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ. וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם מְהֵרָה בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן. וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וְיָבֹא יַגִּיעַ יֵרָאֶה וְיֵרָצֶה יִשָּׁמַע יִפָּקֵד. וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִירָךְ וְזִכְרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדָּךְ וְזִכְרוֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ. לִפְלֵטָה לְטוֹבָה לְחֵן לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים בְּיוֹם חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה (בחול המועד של פסח חַג הַמַּצּוֹת הַזֶּה). וּבְיוֹם מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה לְרַחֵם בּוֹ עָלֵינוּ וּלְהוֹשִׁיעֵנוּ. זָכְרֵנוּ יְהוָֹה אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה. וּפָקְדֵנוּ בוֹ לִבְרָכָה. וְהוֹשִׁיעֵנוּ בוֹ לְחַיִּים טוֹבִים. בִּדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים. חוּס וְחָנֵּנוּ וַחֲמוֹל וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ. כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה:

וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים תַּחְפּוֹץ בָּנוּ וְתִרְצֵנוּ. וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָֹה הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ. שָׁאַתָּה הוּא יְהוָֹה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד. צוּרֵנוּ צוּר חַיֵּינוּ וּמָגֵן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר. נוֹדֶה לְּךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ. עַל חַיֵּינוּ

המסורים בידך. ועל נשמותינו הפקודות לך. ועל נסיך שבכל יום עמנו. ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת ערב ובקר וצהרים. הטוב כי לא כלו רחמיך. המרחם כי לא תמו חסדיך כי מעולם קוינו לך:

ועל כלם יתברך ויתרומם ויתנשא תמיד שמך מלכנו לעולם ועד. וכל החיים יודוך סלה.

ויהללו ויברכו את שמך הגדול באמת לעולם כי טוב. האל ישועתנו ועזרתנו סלה האל הטוב. ברוך אתה יהוה הטוב שמך ולך נאה להודות:

ואם אין כהנים אומר הש"ץ:

אלהינו ואלהי אבותינו ברכנו בברכה המשלשת בתורה הכתובה על ידי משה עבדך האמורה מפי אהרן ובניו כהנים עם קדושיך כאמור: יברכך יהוה וישמרך: יאר יהוה פניו אליך ויחנך: ישא יהוה פניו אליך וישם לך שלום: ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם:

שים שלום טובה וברכה. חיים חן וחסד צדקה ורחמים עלינו ועל כל ישראל עמך. וברכנו אבינו כלנו כאחד באור פניך. כי באור פניך נתת לנו יהוה אלהינו תורה חיים. אהבה וחסד צדקה ורחמים ברכה ושלום. וטוב בעיניך לברכנו ולברך את כל עמך ישראל ברוב עז ושלום. ברוך אתה יהוה המברך את עמו ישראל בשלום אמן:

יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יהוה צורי וגואלי:

טוב לומר פיר למעלות לשא עיני אל ההרים:

אלהי נצור לשוני מרע ושפתותי מדבר מרמה. ולמקללי נפשי תדום. ונפשי כעפר לכל תהיה. פתח לבי בתורתך. ואחרי מצותיך תרדוף נפשי. וכל הקמים עלי לרעה מהרה הפר עצתם וקלקל מחשבותם. עשה למען

שְׁמֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ. לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ. הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָֹה צוּרִי וְגוֹאֲלִי:

כורע ופוסע ג' פסיעות לאחוריו ועוקר רגל שמאל תחלה ובעודו כורע יאמר עושה שלום וישתחוה לצד שמאל ובעושה שלום ישתחוה לימין ואח"כ ישתחוה לפניו:

עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

מודים דרבנן

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְהוָֹה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֱלֹהֵי כָל בָּשָׂר. יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית. בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עַל שֶׁהֶחֱיִיתָנוּ וְקִיַּמְתָּנוּ. כֵּן תְּחַיֵּנוּ וּתְחָנֵּנוּ וְתֶאֱסוֹף גָּלֻיּוֹתֵינוּ לְחַצְרוֹת קָדְשֶׁךָ לִשְׁמוֹר חֻקֶּיךָ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ וּלְעָבְדְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם עַל שֶׁאֲנוּ מוֹדִים לָךְ בָּרוּךְ אֵל הַהוֹדָאוֹת:

ואין נוטלין לולב. וגומרין ההלל בסוכות. ואומר החזן קדיש תתקבל. ואח"כ אומר אתה הראת. ומוציאין שני ספרים וקורין שבעה גברי בפרשה זאת בספר ראשון בין בסוכות בין בפסח:

דיני קריאת ס"ת לשבת וח"המ של סוכות ושל פסח

א אם לא קרא רק פרשת פסל כיון שקראו ז' עולים יצאו ואפילו אם דילג מפ' פסל פסוק א' יצאו: ב אם לא התחיל לקרות אלא שהראהו הש"ץ פסל וע"ז ברך ונזכר יתחיל מפ' ראה וא"צ לברך: ג במקום ראה אם טעה וקרא משאר פרשיות המועד כל עוד שלא ברך המשלים באחרונה יגלול ויקרא פ' ראה ואם כבר בירך יצא י"ח חוץ מפ' במדבר דאין לקרות בה ד' עולים אבתי צריך לגלול לפ' ראה בשביל הג' עולים: ד וכשגמר הפרשה ובירך דיצאו י"ח לענין תשלומי פ' ראה אם קרא עשר תעשר ביום הס' יקרא ראה: ה ואם קרא אם כסף אם בשבת שחל יום ב' יש לה תשלומין לפ' פסל שלמחר קדש ולמחרתו במקום בכספא יקרא פסל:

שלמות הלב א בשבת של חה"מ בין בסוכות בין בפסח קורים בפרשת ראה אתה לפי שיש בה את חג המצות השמור ודרשו בו במ"ק לרבות חה"מ ויש בה ג"כ מצות שבת ופסח וסוכות לפיכך קורים בה בשבת חה"מ של סוכות ושל פסח: ב מפטירין בשבת וחה"מ של סוכות בגוג ומגוג לפי שמלחמת גוג ומגוג עתידה להיות בתשרי:

קריאה חול המועד ושבת

(שמות ל"ג) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־יְהוָֹה רְאֵה אַתָּה אֹמֵר אֵלַי הַעַל אֶת־הָעָם הַזֶּה וְאַתָּה לֹא הוֹדַעְתַּנִי אֵת אֲשֶׁר־תִּשְׁלַח עִמִּי וְאַתָּה אָמַרְתָּ יְדַעְתִּיךָ בְשֵׁם וְגַם־מָצָאתָ חֵן בְּעֵינָי: וְעַתָּה אִם־נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ הוֹדִעֵנִי נָא אֶת־דְּרָכֶךָ וְאֵדָעֲךָ לְמַעַן אֶמְצָא־חֵן בְּעֵינֶיךָ וּרְאֵה כִּי

עמך הגוי הזה: ויאמר פני ילכו והנחתי לך: ויאמר אליו
אם־אין פניך הלכים אל־תעלנו מזה: ובמה יודע אפוא
כי־מצאתי חן בעיניך אני ועמך הלוא בלכתך עמנו
ונפלינו אני ועמך מכל־העם אשר על־פני האדמה: פ לוי
ויאמר יהוה אל־משה גם את־הדבר הזה אשר דברת
אעשה כי־מצאת חן בעיני ואדעך בשם: ויאמר הראני
נא את־כבדך: ויאמר אני אעביר כל־טובי על־פניך
וקראתי בשם יהוה לפניך וחנתי את־אשר אחן ורחמתי
את־אשר ארחם: שלישי ויאמר לא תוכל לראת את־פני כי
לא־יראני האדם וחי: ויאמר יהוה הנה מקום אתי ונצבת
על־הצור: והיה בעבר כבדי ושמתיך בנקרת הצור
ושכתי כפי עליך עד־עברי: והסרתי את־כפי וראית את־
אחרי ופני לא יראו: פ רביעי

ויאמר יהוה אל־משה פסל־לך שני־לחת אבנים
כראשונים וכתבתי על־הלחת את־הדברים אשר היו
על־הלחת הראשונים אשר שברת: והיה נכון לבקר
ועלית בבקר אל־הר סיני ונצבת לי שם על־ראש ההר:
ואיש לא־יעלה עמך וגם־איש אל־ירא בכל־ההר גם־
הצאן והבקר אל־ירעו אל־מול ההר ההוא: חמישי ויפסל
שני־לחת אבנים כראשונים וישכם משה בבקר ויעל
אל־הר סיני כאשר צוה יהוה אתו ויקח בידו שני לחת
אבנים: וירד יהוה בענן ויתיצב עמו שם ויקרא בשם
יהוה: ויעבר יהוה על־פניו ויקרא יהוה יהוה אל
רחום וחנון ארך אפים ורב־חסד ואמת: נצר חסד
לאלפים נשא עון ופשע וחטאה ונקה לא ינקה פקד
עון אבות על־בנים ועל־בני בנים על־שלשים ועל־
רבעים: וימהר משה ויקד ארצה וישתחו: ויאמר אם־

נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אֲדֹנָי יֵלֶךְ־נָא אֲדֹנָי בְּקִרְבֵּנוּ כִּי עַם־
קְשֵׁה־עֹרֶף הוּא וְסָלַחְתָּ לַעֲוֺנֵנוּ וּלְחַטָּאתֵנוּ וּנְחַלְתָּנוּ׃
וַיֹּאמֶר הִנֵּה אָנֹכִי כֹּרֵת בְּרִית נֶגֶד כָּל־עַמְּךָ אֶעֱשֶׂה נִפְלָאֹת
אֲשֶׁר לֹא־נִבְרְאוּ בְכָל־הָאָרֶץ וּבְכָל־הַגּוֹיִם וְרָאָה כָל־
הָעָם אֲשֶׁר־אַתָּה בְקִרְבּוֹ אֶת־מַעֲשֵׂה יְהוָה כִּי־נוֹרָא הוּא
אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה עִמָּךְ׃ ששי שְׁמָר־לְךָ אֵת אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ
הַיּוֹם הִנְנִי גֹרֵשׁ מִפָּנֶיךָ אֶת־הָאֱמֹרִי וְהַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי
וְהַפְּרִזִּי וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי׃ הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן־תִּכְרֹת בְּרִית לְיוֹשֵׁב
הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה בָּא עָלֶיהָ פֶּן־יִהְיֶה לְמוֹקֵשׁ בְּקִרְבֶּךָ׃ כִּי
אֶת־מִזְבְּחֹתָם תִּתֹּצוּן וְאֶת־מַצֵּבֹתָם תְּשַׁבֵּרוּן וְאֶת־אֲשֵׁרָיו
תִּכְרֹתוּן׃ כִּי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל אַחֵר כִּי יְהוָה קַנָּא שְׁמוֹ
אֵל קַנָּא הוּא׃ פֶּן־תִּכְרֹת בְּרִית לְיוֹשֵׁב הָאָרֶץ וְזָנוּ אַחֲרֵי
אֱלֹהֵיהֶם וְזָבְחוּ לֵאלֹהֵיהֶם וְקָרָא לְךָ וְאָכַלְתָּ מִזִּבְחוֹ׃
וְלָקַחְתָּ מִבְּנֹתָיו לְבָנֶיךָ וְזָנוּ בְנֹתָיו אַחֲרֵי אֱלֹהֵיהֶן וְהִזְנוּ
אֶת־בָּנֶיךָ אַחֲרֵי אֱלֹהֵיהֶן׃ אֱלֹהֵי מַסֵּכָה לֹא תַעֲשֶׂה־לָּךְ׃
שביעי אֶת־חַג הַמַּצּוֹת תִּשְׁמֹר שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל מַצּוֹת
אֲשֶׁר צִוִּיתִךָ לְמוֹעֵד חֹדֶשׁ הָאָבִיב כִּי בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב יָצָאתָ
מִמִּצְרָיִם׃ כָּל־פֶּטֶר רֶחֶם לִי וְכָל־מִקְנְךָ תִּזָּכָר פֶּטֶר שׁוֹר
וָשֶׂה׃ וּפֶטֶר חֲמוֹר תִּפְדֶּה בְשֶׂה וְאִם־לֹא תִפְדֶּה וַעֲרַפְתּוֹ
כֹּל בְּכוֹר בָּנֶיךָ תִּפְדֶּה וְלֹא־יֵרָאוּ פָנַי רֵיקָם׃ שֵׁשֶׁת יָמִים
תַּעֲבֹד וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי תִּשְׁבֹּת בֶּחָרִישׁ וּבַקָּצִיר תִּשְׁבֹּת׃
וְחַג שָׁבֻעֹת תַּעֲשֶׂה לְךָ בִּכּוּרֵי קְצִיר חִטִּים וְחַג הָאָסִיף
תְּקוּפַת הַשָּׁנָה׃ שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה יֵרָאֶה כָּל־זְכוּרְךָ
אֶת־פְּנֵי הָאָדֹן ׀ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ כִּי־אוֹרִישׁ גּוֹיִם
מִפָּנֶיךָ וְהִרְחַבְתִּי אֶת־גְּבֻלֶךָ וְלֹא־יַחְמֹד אִישׁ אֶת־אַרְצְךָ
בַּעֲלֹתְךָ לֵרָאוֹת אֶת־פְּנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ שָׁלֹשׁ פְּעָמִים
בַּשָּׁנָה׃ לֹא־תִשְׁחַט עַל־חָמֵץ דַּם־זִבְחִי וְלֹא־יָלִין לַבֹּקֶר

זֹבַח חַג הַפָּסַח: רֵאשִׁית בִּכּוּרֵי אַדְמָתְךָ תָּבִיא בֵּית יְהֹוָה
אֱלֹהֶיךָ לֹא־תְבַשֵּׁל גְּדִי בַּחֲלֵב אִמּוֹ:

ואומר חצי קדיש לעילא. והמפטיר קורא בס"ב בקרבנות החג דעניינו של אותו היום. ואומר ח"ק. ומברך המפטיר כמו ביום א' ואומר הפטרה ביחזקאל סי' ל"ח:

הפטרת שבת וחה"מ של סוכות

ביחזקאל סי' ל"ח

וְהָיָה ׀ בַּיּוֹם הַהוּא בְּיוֹם בּוֹא גוֹג עַל־אַדְמַת יִשְׂרָאֵל
נְאֻם אֲדֹנָי יֱהֹוִה תַּעֲלֶה חֲמָתִי בְּאַפִּי: וּבְקִנְאָתִי
בְאֵשׁ־עֶבְרָתִי דִּבַּרְתִּי אִם־לֹא ׀ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה רַעַשׁ
גָּדוֹל עַל אַדְמַת יִשְׂרָאֵל: וְרָעֲשׁוּ מִפָּנַי דְּגֵי הַיָּם וְעוֹף
הַשָּׁמַיִם וְחַיַּת הַשָּׂדֶה וְכָל־הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׂ עַל־הָאֲדָמָה
וְכֹל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה וְנֶהֶרְסוּ הֶהָרִים וְנָפְלוּ
הַמַּדְרֵגוֹת וְכָל־חוֹמָה לָאָרֶץ תִּפּוֹל: וְקָרָאתִי עָלָיו לְכָל־
הָרַי חֶרֶב נְאֻם אֲדֹנָי יֱהֹוִה חֶרֶב אִישׁ בְּאָחִיו תִּהְיֶה:
וְנִשְׁפַּטְתִּי אִתּוֹ בְּדֶבֶר וּבְדָם וְגֶשֶׁם שׁוֹטֵף וְאַבְנֵי אֶלְגָּבִישׁ
אֵשׁ וְגָפְרִית אַמְטִיר עָלָיו וְעַל־אֲגַפָּיו וְעַל־עַמִּים רַבִּים
אֲשֶׁר אִתּוֹ: וְהִתְגַּדִּלְתִּי וְהִתְקַדִּשְׁתִּי וְנוֹדַעְתִּי לְעֵינֵי גּוֹיִם
רַבִּים וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהֹוָה: וְאַתָּה בֶן־אָדָם הִנָּבֵא עַל־
גּוֹג וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יֱהֹוִה הִנְנִי אֵלֶיךָ גּוֹג נְשִׂיא
רֹאשׁ מֶשֶׁךְ וְתֻבָל: וְשֹׁבַבְתִּיךָ וְשִׁשֵּׁאתִיךָ וְהַעֲלִיתִיךָ
מִיַּרְכְּתֵי צָפוֹן וַהֲבֵאוֹתִךָ עַל־הָרֵי יִשְׂרָאֵל: וְהִכֵּיתִי
קַשְׁתְּךָ מִיַּד שְׂמֹאולֶךָ וְחִצֶּיךָ מִיַּד יְמִינְךָ אַפִּיל: עַל־הָרֵי
יִשְׂרָאֵל תִּפּוֹל אַתָּה וְכָל־אֲגַפֶּיךָ וְעַמִּים אֲשֶׁר אִתָּךְ לְעֵיט
צִפּוֹר כָּל־כָּנָף וְחַיַּת הַשָּׂדֶה נְתַתִּיךָ לְאָכְלָה: עַל־פְּנֵי
הַשָּׂדֶה תִּפּוֹל כִּי אֲנִי דִבַּרְתִּי נְאֻם אֲדֹנָי יֱהֹוִה: וְשִׁלַּחְתִּי־
אֵשׁ בְּמָגוֹג וּבְיֹשְׁבֵי הָאִיִּים לָבֶטַח וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהֹוָה:
וְאֶת־שֵׁם קָדְשִׁי אוֹדִיעַ בְּתוֹךְ עַמִּי יִשְׂרָאֵל וְלֹא־אַחֵל

אֶת־שֵׁם־קָדְשִׁי עוֹד וְיָדְעוּ הַגּוֹיִם כִּי אֲנִי יְהוָֹה קָדוֹשׁ
בְּיִשְׂרָאֵל׃ הִנֵּה בָאָה וְנִהְיָתָה נְאֻם אֲדֹנָי יֱהוִֹה הוּא הַיּוֹם
אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי׃ וְיָצְאוּ יֹשְׁבֵי ׀ עָרֵי יִשְׂרָאֵל וּבִעֲרוּ וְהִשִּׂיקוּ
בְּנֶשֶׁק וּמָגֵן וְצִנָּה בְּקֶשֶׁת וּבְחִצִּים וּבְמַקֵּל יָד וּבְרֹמַח
וּבִעֲרוּ בָהֶם אֵשׁ שֶׁבַע שָׁנִים׃ וְלֹא־יִשְׂאוּ עֵצִים מִן־הַשָּׂדֶה
וְלֹא יַחְטְבוּ מִן־הַיְּעָרִים כִּי בַנֶּשֶׁק יְבַעֲרוּ־אֵשׁ וְשָׁלְלוּ אֶת־
שֹׁלְלֵיהֶם וּבָזְזוּ אֶת־בֹּזְזֵיהֶם נְאֻם אֲדֹנָי יֱהוִֹה׃ וְהָיָה בַיּוֹם
הַהוּא אֶתֵּן לְגוֹג ׀ מְקוֹם־שָׁם קֶבֶר בְּיִשְׂרָאֵל גֵּי הָעֹבְרִים
קִדְמַת הַיָּם וְחֹסֶמֶת הִיא אֶת־הָעֹבְרִים וְקָבְרוּ שָׁם אֶת־
גּוֹג וְאֶת־כָּל־הֲמוֹנֹה וְקָרְאוּ גֵּיא הֲמוֹן גּוֹג׃ וּקְבָרוּם בֵּית
יִשְׂרָאֵל לְמַעַן טַהֵר אֶת־הָאָרֶץ שִׁבְעָה חֳדָשִׁים׃ וְקָבְרוּ
כָּל־עַם הָאָרֶץ וְהָיָה לָהֶם לְשֵׁם יוֹם הִכָּבְדִי נְאֻם אֲדֹנָי
יֱהוִֹה׃ וְאַנְשֵׁי תָמִיד יַבְדִּילוּ עֹבְרִים בָּאָרֶץ מְקַבְּרִים אֶת־
הָעֹבְרִים אֶת־הַנּוֹתָרִים עַל־פְּנֵי הָאָרֶץ לְטַהֲרָהּ מִקְצֵה
שִׁבְעָה־חֳדָשִׁים יַחְקֹרוּ׃ וְעָבְרוּ הָעֹבְרִים בָּאָרֶץ וְרָאָה
עֶצֶם אָדָם וּבָנָה אֶצְלוֹ צִיּוּן עַד קָבְרוּ אֹתוֹ הַמְקַבְּרִים
אֶל־גֵּיא הֲמוֹן גּוֹג׃ וְגַם שֶׁם־עִיר הֲמוֹנָה וְטִהֲרוּ הָאָרֶץ׃

הפטרת שבת וחה"מ של פסח :

ביחזקאל סי' ל"ו

כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יֱהוִֹה עוֹד זֹאת אִדָּרֵשׁ לְבֵית־יִשְׂרָאֵל
לַעֲשׂוֹת לָהֶם אַרְבֶּה אֹתָם כַּצֹּאן אָדָם׃ כְּצֹאן
קָדָשִׁים כְּצֹאן יְרוּשָׁלִַם בְּמוֹעֲדֶיהָ כֵּן תִּהְיֶינָה הֶעָרִים
הֶחֳרֵבוֹת מְלֵאוֹת צֹאן אָדָם וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָֹה׃

וי"מ מתחילין כאן סי' ל"ז.

הָיְתָה עָלַי יַד־יְהוָֹה וַיּוֹצִאֵנִי בְרוּחַ יְהוָֹה וַיְנִיחֵנִי בְּתוֹךְ
הַבִּקְעָה וְהִיא מְלֵאָה עֲצָמוֹת׃ וְהֶעֱבִירַנִי עֲלֵיהֶם

סָבִיב ׀ סָבִיב וְהִנֵּה רַבּוֹת מְאֹד עַל־פְּנֵי הַבִּקְעָה וְהִנֵּה יְבֵשׁוֹת
מְאֹד׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן־אָדָם הֲתִחְיֶינָה הָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה וָאֹמַר
אֲדֹנָי יֱהֹוִה אַתָּה יָדָעְתָּ׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי הִנָּבֵא עַל־הָעֲצָמוֹת
הָאֵלֶּה וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם הָעֲצָמוֹת הַיְבֵשׁוֹת שִׁמְעוּ דְּבַר־יְהֹוָה׃
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יֱהֹוִה לָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה הִנֵּה אֲנִי מֵבִיא בָכֶם
רוּחַ וִחְיִיתֶם׃ וְנָתַתִּי עֲלֵיכֶם גִּידִים וְהַעֲלֵתִי עֲלֵיכֶם בָּשָׂר
וְקָרַמְתִּי עֲלֵיכֶם עוֹר וְנָתַתִּי בָכֶם רוּחַ וִחְיִיתֶם וִידַעְתֶּם כִּי־
אֲנִי יְהֹוָה׃ וְנִבֵּאתִי כַּאֲשֶׁר צֻוֵּיתִי וַיְהִי־קוֹל כְּהִנָּבְאִי וְהִנֵּה־
רַעַשׁ וַתִּקְרְבוּ עֲצָמוֹת עֶצֶם אֶל־עַצְמוֹ׃ וְרָאִיתִי וְהִנֵּה־
עֲלֵיהֶם גִּדִים וּבָשָׂר עָלָה וַיִּקְרַם עֲלֵיהֶם עוֹר מִלְמָעְלָה
וְרוּחַ אֵין בָּהֶם׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי הִנָּבֵא אֶל־הָרוּחַ הִנָּבֵא
בֶן־אָדָם וְאָמַרְתָּ אֶל־הָרוּחַ כֹּה־אָמַר ׀ אֲדֹנָי יֱהֹוִה
מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בֹּאִי הָרוּחַ וּפְחִי בַּהֲרוּגִים הָאֵלֶּה וְיִחְיוּ׃
וְהִנַּבֵּאתִי כַּאֲשֶׁר צִוָּנִי וַתָּבוֹא בָהֶם הָרוּחַ וַיִּחְיוּ וַיַּעַמְדוּ עַל־
רַגְלֵיהֶם חַיִל גָּדוֹל מְאֹד־מְאֹד׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן־אָדָם הָעֲצָמוֹת
הָאֵלֶּה כָּל־בֵּית יִשְׂרָאֵל הֵמָּה הִנֵּה אֹמְרִים יָבְשׁוּ עַצְמוֹתֵינוּ
וְאָבְדָה תִקְוָתֵנוּ נִגְזַרְנוּ לָנוּ׃ לָכֵן הִנָּבֵא וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה־
אָמַר אֲדֹנָי יֱהֹוִה הִנֵּה אֲנִי פֹתֵחַ אֶת־קִבְרוֹתֵיכֶם וְהַעֲלֵיתִי
אֶתְכֶם מִקִּבְרוֹתֵיכֶם עַמִּי וְהֵבֵאתִי אֶתְכֶם אֶל־אַדְמַת יִשְׂרָאֵל׃
וִידַעְתֶּם כִּי־אֲנִי יְהֹוָה בְּפִתְחִי אֶת־קִבְרוֹתֵיכֶם וּבְהַעֲלוֹתִי
אֶתְכֶם מִקִּבְרוֹתֵיכֶם עַמִּי׃ וְנָתַתִּי רוּחִי בָכֶם וִחְיִיתֶם וְהִנַּחְתִּי
אֶתְכֶם עַל־אַדְמַתְכֶם וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהֹוָה דִּבַּרְתִּי וְעָשִׂיתִי
נְאֻם־יְהֹוָה׃

גֹּאֲלֵנוּ יְהֹוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל׃

ומברך המפטיר לאחריה כמו ביום א׳ ומברך החזן לקהל. ואומרים אשרי. ומחזירין הספרים למקומן. ואומר החזן קדיש לעילא. ואומרים מוסף כמו ביום טוב רק שאומרים את יום המקרא קדש. ובסדר סוכה מוסף של סכות סובבין סביבי ההיכל ואין מוליכין ספר תורה ואומרים׃

אֶרְחַץ בְּנִקָּיוֹן כַּפָּי וַאֲסֹבְבָה אֶת מִזְבַּחֲךָ יְהֹוָה: לַשְׁמִעַ בְּקוֹל תּוֹדָה וּלְסַפֵּר כָּל נִפְלְאוֹתֶיךָ:

הוֹשַׁעְנָא. הוֹשַׁעְנָא:

לְמַעַנְךָ אֱלֹהֵינוּ: לְמַעַנְךָ בּוֹרְאֵנוּ:
לְמַעַנְךָ גּוֹאֲלֵנוּ: לְמַעַנְךָ דּוֹרְשֵׁנוּ:
לְמַעַנְךָ אַדִּיר אַדִּירִים:
לְמַעַנְךָ בּוֹרֵא רוּחַ וְיוֹצֵר הָרִים:
לְמַעַנְךָ גְּדוֹל הָעֵצָה מַשְׁפִּיל וּמֵרִים:
לְמַעַנְךָ דּוֹבֵר צֶדֶק וּמַגִּיד מֵישָׁרִים:
לְמַעַנְךָ הַיּוֹדֵעַ וָעֵד אִם יִסָּתֵר אִישׁ בַּמִּסְתָּרִים:
לְמַעַנְךָ וְהוּא בְאֶחָד וּמִי יְשִׁיבֶנּוּ אֲמָרִים:
לְמַעַנְךָ זַךְ וְנָקִי וּמִתְבָּרֵר עִם בָּרִים:
לְמַעַנְךָ חוֹפֵשׂ מַצְפּוּן וְחוֹקֵר כָּל חֲדָרִים:
לְמַעַנְךָ טִפְּחָה יְמִינוֹ שָׁמַיִם וְעָשָׂה מְאוֹרִים:
לְמַעַנְךָ יָסַד אֶרֶץ בְּצוּרוֹת בְּקַע יְאוֹרִים:
לְמַעַנְךָ כַּבִּיר כֹּחַ מְכֻבָּד בָּאוּרִים:
לְמַעַנְךָ לֹא יִתַּמּוּ שְׁנוֹתָיו לְדוֹר דּוֹרִים:

הוֹשַׁעְנָא. הוֹשַׁעְנָא:

אוֹם נְצוּרָה כְּבָבַת. בּוֹנָה בְּהִלְכוֹת שַׁבָּת. גּוֹמֶרֶת דָּת נֶפֶשׁ מְשִׁיבַת. דּוֹרֶשֶׁת יְצִיאוֹת שַׁבָּת. הַקּוֹבַעַת אַלְפַּיִם תְּחוּם בְּשַׁבָּת. וְעַל שְׁתֵּי כִּכָּרוֹת בּוֹצַעַת בְּשַׁבָּת. זָכוֹר וְשָׁמוֹר מְקַיֶּמֶת בְּשַׁבָּת. חוֹשֶׁבֶת וְטוֹרַחַת בְּהִלְכוֹת שַׁבָּת. טוֹעֶמֶת שָׁלֹשׁ סְעוּדוֹת בַּשַּׁבָּת. יוֹשֶׁר שֶׁבַע בְּרָכוֹת עוֹרֶכֶת בְּשַׁבָּת. כּוֹלֶלֶת שִׁיר מִזְמוֹר וְשֶׁבַח בְּשַׁבָּת. לְהַלֵּל לְשִׁמְךָ מְהֻדֶּרֶת בְּשַׁבָּת. מוֹנַעַת כָּל חֵפֶץ בְּיוֹם הַשַּׁבָּת. נוֹאֶמֶת

מְחַלֵּל אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת. סוֹבֶלֶת עוֹל כָּבֵד בַּעֲבוּר יוֹם הַשַּׁבָּת. עוֹרֶכֶת מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת. פּוֹתַחַת יָד לַמְיַחֲדִים בְּשַׁבָּת. צְעָקָה וּבְכִיָּה מַרְחֶקֶת בְּשַׁבָּת. קוֹפֶצֶת כַּף מִלִּסְחוֹר בְּשַׁבָּת. רוֹשֶׁמֶת בִּכְתָב וְעַל פֶּה בְּשַׁבָּת. שׁוֹמֶרֶת עוֹנֶג קְדֻשַּׁת שַׁבָּת. תָּמִיד כֵּן תַּנְחִילֶנָּה עוֹלָם שֶׁכֻּלּוֹ שַׁבָּת: הוֹשַׁעְנָא. הוֹשַׁעְנָא:

נצורה כבבת. פ׳ שמירה מן יצרנהו כאישון עינו: גומרת דת נפש משיבת. פ׳ למוד שלומד התורה שהיא משיבת נפש: רושמת בכתב ועל פה בשבת. שלומד בתורה שבכתב ובתורה שבעל פה בשבת:

אֵל נֶעֱרָץ בְּסוֹד קְדוֹשִׁים רַבָּה. מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת:

בּוֹרֵא נִיב שְׂפָתַיִם מִסְתַּתֵּר בְּשַׁפְרִיר חֶבְיוֹן. טוֹב לְהוֹדוֹת לַיהוָה וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ עֶלְיוֹן: גָּדוֹל יְהוָה וּמְהֻלָּל מְאֹד צוּר נוֹרָא עֲלִילוֹת. לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת: דּוֹבֵר צֶדֶק וּמַגִּיד מֵישָׁרִים מְהֻלָּל בְּשַׁעַר נִיקָנוֹר. עֲלֵי עָשׂוֹר וַעֲלֵי נָבֶל עֲלֵי הִגָּיוֹן בְּכִנּוֹר: הוֹרֵנִי יְהוָה דַּרְכֶּךָ וְצִדְקָתְךָ אֲשַׁנֵּן. כִּי שִׂמַּחְתַּנִי יְהוָה בְּפָעֳלֶךָ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אֲרַנֵּן: וַאֲנִי תְפִלָּתִי לְךָ יְהוָה כִּי גָבְהוּ סוֹדוֹתֶךָ. מַה גָּדְלוּ מַעֲשֶׂיךָ יְהוָה מְאֹד עָמְקוּ מַחְשְׁבוֹתֶיךָ: זְכוֹר רַחֲמֶיךָ יְהוָה כִּי אֵין עוֹד מִלְּבַדֶּךָ. קוּמָה עֶזְרָתָה לָנוּ וּפְדֵנוּ לְמַעַן חַסְדֶּךָ: חָנֵּנוּ כִּי צַר אֲכָלָנוּ. הַרְאֵנוּ יְהוָה חַסְדֶּךָ וְיֶשְׁעֲךָ תִּתֶּן לָנוּ: טוֹב יְהוָה לַכֹּל יְשִׁיבוּנִי רַעְיוֹנַי. יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה: הוֹשַׁעְנָא. הוֹשַׁעְנָא:

בשפריר חביון. הוא האור הגנוז לצדיקים דכתיב ביה עין לא ראתה וגו׳:

בְּיוֹם שַׁבַּת קֹדֶשׁ הָשֵׁב עַם סְגֻלָּה. אֶל הַמְּנוּחָה וְאֶל הַנַּחֲלָה: בְּיוֹם שַׁבַּת קֹדֶשׁ קַיֵּם יְהוָה מַאֲמַר חֹזֶךָ. קוּמָה יְהוָה לִמְנוּחָתֶךָ אַתָּה וַאֲרוֹן עֻזֶּךָ: בְּיוֹם שַׁבַּת ק״ש שְׂגָּה עֲדָה פְּזוּרָה וְנִדָּחָה. יִתֵּן יְהוָה לָכֶם וּמְצֶאןָ מְנוּחָה:

בְּיוֹם שַׁבַּת קֹדֶשׁ הַמְצֵא לַעֲמְךָ מָנוֹחַ. וְשָׁם יָנוּחוּ יְגִיעֵי כֹחַ: בְּיוֹם שַׁבַּת קֹדֶשׁ תִּקְרָא לְצוֹרֵר וְרוֹדֵף. זֹאת הַמְּנוּחָה הֲגִיהוּ לְעָיֵף: בְּיוֹם שַׁבַּת קֹדֶשׁ אֲבָרֵךְ צוּר פּוֹדֶה וְגוֹאֵל.

בָּרוּךְ יְהֹוָה אֲשֶׁר נָתַן מְנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל. הוֹשַׁעְנָא:

אָנָּא הוֹשִׁיעָה נָּא: אָנָּא הוֹשִׁיעָה נָּא:

אָנָּא חִישׁ נָא יִשְׁעִי. בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי. וּשְׁעֵה נָא שַׁוְעִי.

כְּמִנְחַת מַהֲבַת. וְחוֹן שׁוֹקְדֵי אָמוֹר. זָכוֹר וְשָׁמוֹר. הַמְזַמְּרִים מִזְמוֹר. שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת. הוֹשִׁיעָה נָּא: אנא אָנָּא סוֹבֵב הַשְּׁבִיעִי. טוּבְךָ מַבִּיעִי. וּמַלֵּא גְבִיעִי. הוֹק כָּל יוֹשֶׁבֶת. פְּזוּרֶיךָ שְׁחוֹל׳ קֹדֶשׁ מֵחוֹל. לְסַלְסְלָךְ עֲלֵי מָחוֹל.

הַיּוֹם בְּיוֹם שַׁבָּת. הוֹשִׁיעָה נָּא: אנא

אֲנִי וָהוּ הוֹשִׁיעָה נָּא: אֲנִי וָהוּ הוֹשִׁיעָה נָּא:

חוק כל יושבת. שישפיע לנו ברכותיו תמיד כדי שנוכל לקיים מצותיו: פזוריך שחל׳ פי׳ המשנה כי תרגום כי מן המים משיתיהו מן מיא שחלתיה בלשון רז״ל כמשחיל בניתא מחלבא: קדש מחול. אם ישראל שהן קדש וכל השאר הם חול לערכם:

כְּהוֹשַׁעְתָּ יוֹצְאֵי פַּתְרוֹס. וְרַעַצְתָּ רָעוֹץ וְתַהֲרוֹס. הָרוֹס לְסָרִיסֵי רַבָּת. שׁוֹרְרֵי לְךָ שִׁירוֹת. וְנוֹתְנֵי וְמִירוֹת. אֲמָרוֹת טְהוֹרוֹת. נְהַלֶּלְךָ בְּיוֹם שַׁבָּת. כֵּן הוֹשַׁעְנָא:

אני כְּהוֹשַׁעְתָּ סְחוּפֵי סוֹחֵף. וַתְּסַגֵּל רוֹחֵף. יְדִיד שׁוֹכֵן וְחוֹפֵף. יִתְאוֹר בְּבָבַת. פּוֹצְחֵי רְנָנוֹת. וּמְנַגְּנֵי נְגִינוֹת. בִּתְפִלָּה וּבְתַחֲנוּנוֹת. נְהַלֶּלְךָ בְּיוֹם שַׁבָּת. כֵּן הוֹשַׁעְנָא:

אֲנִי וָהוּ הוֹשִׁיעָה נָּא: אֲנִי וָהוּ הוֹשִׁיעָה נָּא:

סחופי רוחף. פי׳ נרדפת ואם ישראל שהיו נרדפים במצרים: ותסגל רוחף. רמז לשם יתברך שנקרא רוחף שהיה תמיד משגיח עליהם ועשאם סגולה דכתיב והייתם לי סגולה: ידיד שוכן וחופף. רמז על בית המקדש שנבנה בחלקו של בנימין דכתיב ביה ידיד ה׳ ישכון לבטח והפייטן תפס לשון המקרא:

כָּאנוּ לְיַחֵד שֵׁם הָאֵל. הַיּוֹם בְּהַלֵּל וּשְׁבָחָה. אֵין לָנוּ לְהַלְלוֹ בְּמִינִים אַרְבָּעָה. צוּר פּוֹדֶה וְגוֹאֵל. יוֹצְאֵנוּ

לִרְוָחָה. יִתֵּן יְהוָה לָכֶם וּמְצָאן מְנוּחָה: יוֹם קָדוֹשׁ וְנוֹרָא נִכְבָּד מִכָּל יָמִים. הִנְחִילוֹ לְעַם קֹדֶשׁ עֹנֶג לִשְׁנֵי עוֹלָמִים. כִּי בוֹ שָׁבַת מִמְּלַאכְתּוֹ רוֹקַע אֶרֶץ עַל הַמָּיִם. לִמְצוֹא בּוֹ מַרְגּוֹעַ וְנֶפֶשׁ שְׂמֵחָה: יתן יהוה לכם:

כְּהוֹשַׁעְתָּ מֵאָז עֲדָתֶךָ. כֵּן הוֹשִׁיעָה אֶת עַמֶּךָ. וּבָרֵךְ אֶת נַחֲלָתֶךָ. נְהַלֶּלְךָ בְּיוֹם וְשַׁבָּת. כֵּן הוֹשַׁעְנָא:

אֲנִי וָהוֹ הוֹשִׁיעָה נָּא: אֲנִי וָהוֹ הוֹשִׁיעָה נָּא:

כַּכָּתוּב הוֹשִׁיעָה אֶת עַמֶּךָ וּבָרֵךְ אֶת נַחֲלָתֶךָ וּרְעֵם וְנַשְּׂאֵם עַד הָעוֹלָם: וְנֶאֱמַר וְיִהְיוּ דְבָרַי אֵלֶּה אֲשֶׁר הִתְחַנַּנְתִּי לִפְנֵי יְהוָה קְרֹבִים אֶל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יוֹמָם וָלָיְלָה לַעֲשׂוֹת מִשְׁפַּט עַבְדּוֹ וּמִשְׁפַּט עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ: לְמַעַן דַּעַת כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד: לֹא יָמוּשׁ סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה מִפִּיךָ וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם וָלַיְלָה לְמַעַן תִּשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת כְּכָל הַכָּתוּב בּוֹ כִּי אָז תַּצְלִיחַ אֶת דְּרָכֶךָ וְאָז תַּשְׂכִּיל: הֲלֹא צִוִּיתִיךָ חֲזַק וֶאֱמָץ אַל תַּעֲרֹץ וְאַל תֵּחָת כִּי עִמְּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל אֲשֶׁר תֵּלֵךְ:

* , קדיש תתקבל. ואומרים מזמור כאיל תערוג תפלה לעיל וקדיש יתום פטום כנ״ל. ואין כאלהינו. וקדיש דרבנן. עלינו לשבח ועל כן נקוה לך:

מנחה לחול המועד ושבת

אומרים כמו שכתוב במנחה של יום טוב עד העמידה ואח״כ אומרים

אדון הכל. יאהדונהי: היה הוה יהיה.

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֱלֹהֵי אַבְרָהָם. אֱלֹהֵי יִצְחָק. וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא. אֵל עֶלְיוֹן. גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים קוֹנֵה הַכֹּל. וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת. וּמֵבִיא גוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה: מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם:

אַתָּה גִבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי. מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ מוֹרִיד הַטָּל. מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד. מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים

רַבִּים. סוֹמֵךְ נוֹפְלִים. וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים. וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר. מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָּךְ. מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה: וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מְחַיֵּה הַמֵּתִים:

בחזרת העמידה שליח צבור אומר:

נְקַדֵּשְׁךָ וְנַעֲרִיצְךָ. כְּנוֹעַם שִׂיחַ סוֹד שַׂרְפֵי קֹדֶשׁ (סומך בניגון) הַמְשַׁלְּשִׁים לְךָ קְדֻשָּׁה. וְכֵן כָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ. וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר. קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְהוָה צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: לְעֻמָּתָם מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים בָּרוּךְ כְּבוֹד יְהוָה מִמְּקוֹמוֹ: וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר: יִמְלֹךְ יְהוָה לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ: ע״כ

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶּלָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה אֶחָד וְשִׁמְךָ אֶחָד. וּמִי כְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ. תִּפְאֶרֶת גְּדֻלָּה וַעֲטֶרֶת יְשׁוּעָה. יוֹם מְנוּחָה וּקְדֻשָּׁה לְעַמְּךָ נָתָתָּ. אַבְרָהָם יָגֵל. יִצְחָק יְרַנֵּן. יַעֲקֹב וּבָנָיו יָנוּחוּ בוֹ. מְנוּחַת אַהֲבָה וּנְדָבָה. מְנוּחַת אֱמֶת וֶאֱמוּנָה: מְנוּחַת שָׁלוֹם הַשְׁקֵט וָבֶטַח מְנוּחָה שְׁלֵמָה שֶׁאַתָּה רוֹצֶה בָּהּ. יַכִּירוּ בָנֶיךָ וְיֵדְעוּ. כִּי מֵאִתְּךָ הִיא מְנוּחָתָם. וְעַל מְנוּחָתָם יַקְדִּישׁוּ אֶת שְׁמֶךָ:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה נָא בִמְנוּחָתֵנוּ. קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ. שִׂים חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ. שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ. שַׂמַּח נַפְשֵׁנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ. וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת. וְהַנְחִילֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ. וְיָנוּחוּ בָם כָּל יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת:

רְצֵה יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְלִתְפִלָּתָם שְׁעֵה. וְהָשֵׁב הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ. וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם מְהֵרָה בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן. וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וְיָבֹא יַגִּיעַ יֵרָאֶה וְיֵרָצֶה יִשָּׁמַע יִפָּקֵד. וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִירָךְ וְזִכְרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדָּךְ וְזִכְרוֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ. לִפְלֵטָה לְטוֹבָה לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים בְּיוֹם בח"ה סוכות חַג הַסֻּכּוֹת בח"ה פסח חַג הַמַּצּוֹת הַזֶּה. וּבְיוֹם מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה לְרַחֵם בּוֹ עָלֵינוּ וּלְהוֹשִׁיעֵנוּ. זָכְרֵנוּ יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה. וּפָקְדֵנוּ בוֹ לִבְרָכָה. וְהוֹשִׁיעֵנוּ בוֹ לְחַיִּים טוֹבִים. בִּדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים. חוּס וְחָנֵּנוּ וַחֲמוֹל וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ. כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה:

וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים תַּחְפֹּץ בָּנוּ וְתִרְצֵנוּ. וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ. שָׁאַתָּה הוּא יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד. צוּרֵנוּ צוּר חַיֵּינוּ וּמָגֵן יִשְׁעֵנוּ. אַתָּה הוּא לְדֹר וָדֹר. נוֹדֶה לְּךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ. עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ. וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ. וְעַל נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ. וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם. הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ. הַמְרַחֵם כִּי לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ. כִּי מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ: וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא תָּמִיד שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ לְעוֹלָם וָעֶד. וְכֹל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶּלָה.

וִיהַלְלוּ וִיבָרְכוּ אֶת שִׁמְךָ הַגָּדוֹל בֶּאֱמֶת לְעוֹלָם כִּי טוֹב. הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה הָאֵל הַטּוֹב: בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה. חַיִּים חֵן וָחֶסֶד צְדָקָה וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל־יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ. וּבָרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ. כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָנוּ יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ תּוֹרָה וְחַיִּים. אַהֲבָה וָחֶסֶד צְדָקָה וְרַחֲמִים בְּרָכָה וְשָׁלוֹם. וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרְכֵנוּ וּלְבָרֵךְ אֶת כָּל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּרוֹב עֹז וְשָׁלוֹם: בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם אָמֵן:

יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהֹוָה צוּרִי וְגוֹאֲלִי:

טוב לומר שיר למעלות אשא עיני אל ההרים:

אֱלֹהַי נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע וְשִׂפְתוֹתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדּוֹם. וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה. פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ. וְאַחֲרֵי מִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי. וְכָל הַקָּמִים עָלַי לְרָעָה מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחְשְׁבוֹתָם. עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ. לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ. הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהֹוָה צוּרִי וְגוֹאֲלִי:

כורע וכוכע ג' פסיעות לאחוריו ועיקר רגל שמאל תחלה ובעודו כורע יאמר עושה שלום ויסתחוה לצד שמאל וביעשה שלום יסתחוה לימין ואח"כ יסתחוה לפניו:

עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שלא תעלה קנאת אחרים עלי ולא קנאתי על אחרים ושלא אכעוס היום ושלא אכעיסך ותצילני מיצרי הרע ותן בלבי הכנעה וענוה ויראת חטא. מלכנו ואלהינו יחד שמך בעולמך. בנה ביתך. שכלל היכלך. וקבץ גליות. פדה צאנך ושמח עדתך במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך אמן:

מודים דרבנן

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. אֱלֹהֵי כָל בָּשָׂר. יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית. בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עַל שֶׁהֶחֱיִיתָנוּ וְקִיַּמְתָּנוּ. כֵּן תְּחַיֵּנוּ וּתְחָנֵּנוּ וְתֶאֱסוֹף גָּלֻיּוֹתֵינוּ לְחַצְרוֹת קָדְשֶׁךָ לִשְׁמוֹר חֻקֶּיךָ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ וּלְעָבְדְּךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם. עַל שֶׁאֲנוּ מוֹדִים לָךְ בָּרוּךְ אֵל הַהוֹדָאוֹת:

ואין אומרים צדקתך. ואומר החזן קדיש תתקבל ואומר השייך לאותו הרגל וקדיש יהא שלמא רבא ועלינו לשבח:

ערבית למוצאי שבת וחול המועד

מתפללין כמו במוצאי יום טוב. ואחר העמידה אומר:

יְהִי שֵׁם יְהֹוָה מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ עַד מְבוֹאוֹ מְהֻלָּל שֵׁם יְהֹוָה: יְהֹוָה אֲדֹנֵנוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ:

ואומר קדיש לעילא ואח"כ טובה.

אֹרֶךְ יָמִים אַשְׂבִּיעֵהוּ וְאַרְאֵהוּ בִּישׁוּעָתִי:

וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל: וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר קָדוֹשׁ. קָדוֹשׁ. קָדוֹשׁ. יְהֹוָה צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: וּמְקַבְּלִין דֵּין מִן דֵּין וְאָמְרִין בלחש קדיש בשמי מרומא עלאה בית שכינתה. קדיש על ארעא עובד גבורתה. קדיש לעלם ולעלמי עלמיא יי צבאות מליא כל ארעא זיו יקרה: בקול וַתִּשָּׂאֵנִי רוּחַ וָאֶשְׁמַע אַחֲרַי קוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ: וּנְטָלַתְנִי רוּחָא בלחש ושמעית בתראי קל זיע סגיא דמשבחין ואמרין בריך יקרא דיהוה מאתר בית שכינתה: יְהֹוָה יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: יהוה מלכותה קאים לעלם ולעלמי עלמיא: יְהֹוָה אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל אֲבוֹתֵינוּ שָׁמְרָה זֹּאת לְעוֹלָם לְיֵצֶר

מַחְשְׁבוֹת לְבַב עַמֶּךָ וְהָכֵן לְבָבָם אֵלֶיךָ: וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא יַשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְלֹא יָעִיר כָּל חֲמָתוֹ: כִּי אַתָּה יְהוָֹה טוֹב וְסַלָּח וְרַב חֶסֶד לְכָל קוֹרְאֶיךָ: צִדְקָתְךָ צֶדֶק לְעוֹלָם וְתוֹרָתְךָ אֱמֶת: תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ מִימֵי קֶדֶם: בָּרוּךְ אֲדֹנָי יוֹם יוֹם יַעֲמָס לָנוּ הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ סֶלָה: יְהוָֹה צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה: יְהוָֹה צְבָאוֹת אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ: יְהוָֹה הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ: בָּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּרָאָנוּ לִכְבוֹדוֹ וְהִבְדִּילָנוּ מִן הַתּוֹעִים וְנָתַן לָנוּ תּוֹרַת אֱמֶת. וְחַיֵּי עוֹלָם נָטַע בְּתוֹכֵנוּ. הוּא יִפְתַּח לִבֵּנוּ בְּתוֹרָתוֹ וְיָשֵׂם בְּלִבֵּנוּ אַהֲבָתוֹ וְיִרְאָתוֹ לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ וּלְעָבְדוֹ בְּלֵבָב שָׁלֵם לְמַעַן לֹא נִיגַע לָרִיק וְלֹא נֵלֵד לַבֶּהָלָה: יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָֹה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁנִּשְׁמוֹר חֻקֶּיךָ וּמִצְוֹתֶיךָ בָּעוֹלָם הַזֶּה. וְנִזְכֶּה וְנִחְיֶה וְנִירַשׁ טוֹבָה וּבְרָכָה לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. לְמַעַן יְזַמֶּרְךָ כָבוֹד וְלֹא יִדֹּם יְהוָֹה אֱלֹהַי לְעוֹלָם אוֹדֶךָּ: יְהוָֹה חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר: וְיִבְטְחוּ בְךָ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ כִּי לֹא עָזַבְתָּ דוֹרְשֶׁיךָ יְהוָֹה: יְהוָֹה אֲדוֹנֵנוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ: חִזְקוּ וְיַאֲמֵץ לְבַבְכֶם כָּל הַמְיַחֲלִים לַיהוָֹה:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵהּ. וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ. וְיַצְמַח פּוּרְקָנֵהּ. וִיקָרֵב מְשִׁיחֵהּ. בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן: יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא יִתְבָּרַךְ. וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדַּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵלָּא מִן כָּל בִּרְכָתָא. שִׁירָתָא תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא. דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא. וְאִמְרוּ אָמֵן:

ויקח את הכוס בידו ויאמר:

סַבְרִי מָרָנָן:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא (עֲצֵי עִשְׂבֵי) מִינֵי בְשָׂמִים:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא מְאוֹרֵי הָאֵשׁ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחוֹל וּבֵין אוֹר לְחֹשֶׁךְ וּבֵין יִשְׂרָאֵל לָעַמִּים וּבֵין יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה. בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחוֹל:

ואומר קדיש יהא שלמא רבא. ושיר המעלות אשא עיני אל ההרים שמלא לעיל. ויש אומרים מזמור שמשמי שמלא לעיל ואומרין שערבים כמו בערבים של חול כמועד.

תקון להושענא רבא

מנהג בהושענא רבא לקום באשמורת ולומר סליחות ולהרבות בקשות ותחנונים לפי שהוא יום החותם. ואע"פ שבשעת נעילה של יום כפור נחתמו כל החיים עם כל זה לא נמסרו הספרים ביד השלוחים ויום הושענא רבא מוסרים אותם ואז נחתמים חיי האדם מובאיו ומוצאיו הן לטוב הן להפכו. ולכן נהגו להרבות בכוונה כדמות ליום כפור כי בו נדונים על המים כי כפי צורך החיים כך המים באים לעולם וכמו שאמרו ז"ל כד יהיב הקב"ה שובעא לחיי הוא דיהיב שנאמר ומשביע לכל חי רצון. וידוע שכל שבעת ימי החג היו מנסכים המים על גבי המזבח כדי שיתברכו גשמי שנה ודבר זה הלכה למשה מסיני ונרמז בקרבנות כמו ששנינו בפרק קמא דר"ה ובפרק לולב וערבה ומטעם זה אומרים התמנו בשביעי של חג וכתב הרמב"ן ז"ל בספריו שבליל החותם לא יהיה צל לראש האיש אשר ימות בשנה ההיא ולכן אמר משה סר צלם וגו' שנגזר עליהם מיתה ואמנם ה' אתנו על ימיננו כענין שכתוב ובצל ידי כסיתיך. ונראה שזה יובן דוקא בליל הושענא רבא אמנם בגמרא שלנו ובספר הזוהר נראה שאפילו בשאר ימות השנה כדמוכח מעובדא דרבי יצחק עיין שם. עוד שם שלשים יום קודם פטירה של אדם כרוזא נפיק ומכריז אך בצלם יתהלך איש כל זימנא דצלמא דבר נש לא יתעבר מיניה יתהלך איש ורוחיה אתקיימא בגויה אתעבר צלמא וכו' וכתיב כי צל ימינו עלי ארץ ודרשו ז"ל הלואי שתהיה כצלו של כותל או כצלו של אילן אלא כצל עובר ומאי כצל עובר כצל עוף הפורח. וכמה טובה התשובה בשאי שעתא בליל הושענא רבא יצאו קצת אנשים לראות עצמם לאור הלבנה וראו אחד מהם בלא ראש והלכו והגידו לו והזהיר בתשובה וחזרו וראוהו שלם בראשו וחיה שנה שנים: ונוהגים להתיר אגודו של לולב ונוטלין ערבה ביום זה מלבד הערבה

שבלולב ואין מברכים עליה ויש מי שאומר שאף ביום זה מקיפים בלולב ולא בערבה ולא נהגו כן אלא להקיף גם בערבה. ושיעור ערבה אפילו עלה אחד בבד אחד ושעור ארכה כשעור אורך ערבה שבלולב :

שחרית של הושענא רבא

ומדלגין המזמורים כשאר ימי חול המועד עד סוף השירה ואח"כ אומרים נשמת כמו שכתוב ביום טוב עד ישתבח. ואח"כ מסדרין היוצר כמו שאר ימי חול המועד. וקורין זאת הפרשה. כהן קורא וביום הששי לוי קורא וביום השביעי ישראל קורא וביום השביעי והרביעי חוזר וקורא וביום הששי וביום השביעי :

וּבַיּוֹם הַשִּׁשִּׁי פָּרִים שְׁמוֹנָה אֵילִם שְׁנָיִם כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם׃ וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם לַפָּרִים לָאֵילִם וְלַכְּבָשִׂים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט׃ וּשְׂעִיר חַטָּאת אֶחָד מִלְּבַד עֹלַת הַתָּמִיד מִנְחָתָהּ וּנְסָכֶיהָ׃ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי פָּרִים שִׁבְעָה אֵילִם שְׁנָיִם כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם׃ וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּהֶם לַפָּרִים לָאֵילִם וְלַכְּבָשִׂים בְּמִסְפָּרָם כְּמִשְׁפָּטָם׃ וּשְׂעִיר חַטָּאת אֶחָד מִלְּבַד עֹלַת הַתָּמִיד מִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ׃

ואומר החזן קדיש לעילא. אשרי ובא לציון. ומחזירין ס"ת למקומו. ואומרים יהללו. ואחר כך קדיש לעילא. ואומרים מוסף כמו בי"ט רק שאומרים את יום מקרא קדש הכל כשאר ימים של חול המועד :

הושענות ליום הושענא רבא

מוציאין ס"ת כפי מנהג המקום. ונוהגין להקיף ז' פעמים בלולב בלי אגודה עם הערבה שבלולב ויש נוהגים להקיף גם בערבה לבד :

הקפה ראשונה אברהם

אֶרְחַץ בְּנִקָּיוֹן כַּפַּי וַאֲסֹבְבָה אֶת מִזְבַּחֲךָ יְהוָה׃ לַשְׁמִעַ בְּקוֹל תּוֹדָה וּלְסַפֵּר כָּל נִפְלְאוֹתֶיךָ׃ הוֹשַׁעְנָא׃

לְמַעַנְךָ אֱלֹהֵינוּ׃   לְמַעַנְךָ בּוֹרְאֵנוּ׃

לְמַעַנְךָ גּוֹאֲלֵנוּ׃   לְמַעַנְךָ דּוֹרְשֵׁנוּ׃

לְמַעַנְךָ אַדִּיר אַדִּירִים׃

לְמַעַנְךָ בּוֹרֵא רוּחַ וְיוֹצֵר הָרִים׃

לְמַעַנְךָ גְּדוֹל הָעֵצָה מַשְׁפִּיל וּמֵרִים׃

לְמַעַנְךָ דּוֹבֵר צֶדֶק וּמַגִּיד מֵישָׁרִים
לְמַעַנְךָ הַיּוֹדֵעַ וָעֵד אִם יִסָּתֵר אִישׁ בְּמִסְתָּרִים
לְמַעַנְךָ וְהוּא בְאֶחָד וּמִי יְשִׁיבֶנּוּ אֲמָרִים
לְמַעַנְךָ זַךְ וְנָקִי וּמִתְבָּרֵר עִם בָּרִים
לְמַעַנְךָ חוֹפֵשׂ מַצְפּוּן וְחוֹקֵר כָּל חֲדָרִים
לְמַעַנְךָ טִפְּחָה יְמִינוֹ שָׁמַיִם וְעָשָׂה מְאוֹרִים
לְמַעַנְךָ יָסַד אֶרֶץ בִּצְרוּרוֹת בְּקַע יְאוֹרִים
לְמַעַנְךָ כַּבִּיר כֹּחַ מְכֻבָּד בְּאוּרִים
לְמַעַנְךָ לֹא יִתַּמּוּ שְׁנוֹתָיו לְדוֹר דּוֹרִים

הוֹשַׁעְנָא. הוֹשַׁעְנָא:

(י"א אֶרְחַץ בְּנִקָּיוֹן כַּפַּי וַאֲסוֹבְבָה אֶת מִזְבַּחֲךָ יְהוָֹה:)

אָנָּא אֵל אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד. וּמִי יְשִׁיבֶנּוּ וְהוּא בְאֶחָד. קָרָא שָׁמַיִם וָאָרֶץ וַיַּעַמְדוּ כְּאֶחָד. הוֹשִׁיעֵנוּ בְּהַקָּפַת פַּעַם אֶחָת: אָנָּא זְכֹר אָב יָרַשׁ אֶת הָאָרֶץ וְהָיָה אֶחָד. הֵכִין לְמוֹרְדִים לֵב אֶחָד וְדֶרֶךְ אֶחָד. לִקְרֹא כֻלָּם בְּשֵׁם יְהוָֹה וּלְעָבְדוֹ שְׁכֶם אֶחָד. הוֹשִׁיעֵנוּ בְּהַקָּפַת פַּעַם אֶחָת: אָנָּא זְכֹר בֵּן יָחִיד הָיָה לִפְנֵי אָבִיו אֶחָד. שְׁנֵיהֶם בְּנִסָּיוֹן הָלְכוּ כְּאֶחָד. נָתַתָּ כֹּפֶר תַּחְתָּיו אַיִל אֶחָד. הוֹשִׁיעֵנוּ בְּהַקָּפַת פַּעַם אֶחָת: אָנָּא זְכֹר אָב הוֹסִיף חֵלֶק שְׁכֶם אֶחָד. קִוָּה לְהַפְלִיט הַמַּחֲנֶה הָאֶחָד. אָסַף בָּנָיו לְקַבֵּל מַלְכוּת שָׁמַיִם פֶּה אֶחָד. הוֹשִׁיעֵנוּ בְּהַקָּפַת פַּעַם אֶחָת: אָנָּא זְכֹר הַמַּשְׁמִיעֵנוּ שְׁתַּיִם. בְּקוֹלוֹת וּבְרָקִים כְּאֶחָד. הַמַּנְחִילֵנוּ תּוֹרָה אַחַת מִשְׁפָּט אֶחָד. הוֹשִׁיעֵנוּ בְּהַקָּפַת פַּעַם אֶחָת:

סימן יָהּ אָיוֹם זְכֹר הַיּוֹם. בְּרִית שִׁבְעַת תְּמִימֶיךָ. בְּרִית אֶזְרָח. אֲשֶׁר אֲנִ"הּ. בְּחֻקּוֹת דַּת נְאוּמֶךָ. אָב הֲרַהֲמָן. קָרֵב זְמַן. פְּדוּתֵינוּ בְּרַחֲמֶיךָ. זָכְרֵנוּ יְהוָֹה בִּרְצוֹן עַמֶּךָ: מְחוֹלֵל כֹּל. וְכֹל יָכוֹל. הֱיֵה נִדְרָשׁ לְדוֹרְשֶׁיךָ. וְהִמָּצֵא. וְהִתְרַצֵּה. לְעַם הוֹפְקֵי דְלָתֶיךָ. בְּהַזְכִּירָם. זְכוּת אַבְרָהָם.

וְצִדְקַת כָּל חֲסִידֶיךָ. שְׁעֵה גִיבָם: בְּהִתְקָרְבָם. גָּלוּלָם
לְשַׁחֲרֶךָ. זָכְרֵנוּ יְהֹוָה בִּרְצוֹן עַמֶּךָ:

ברית אזרח. הוא אברהם: אשר אזרח. כמו הלך דכתיב כי ידעתיו למען אשר יצוה
וגו' וכתיב עקב אשר שמע אברהם בקולי וגו' ודרשו רז"ל שקיים אברהם
אבינו אפילו ערובי תבשילין ונקרא תמים דכתיב התהלך לפני והיה תמים:

רַחֲמָנָא אִדְכַּר לָן קְיָמֵהּ דְאַבְרָהָם רְחִימָא

בְּדִיל וַיַּעֲבוֹר:
רַחֲמָנָא אָרֵים יְמִינָךְ וְאַצְמַח פּוּרְקָנָךְ בְּדִיל וַיַּעֲבוֹר:
רַחֲמָנָא חַתְמִינָן בְּסִפְרָא דְחַיֵּי בְּ"וַ:
רַחֲמָנָא חַתְמִינָן בְּסִפְרָא דְרַחֲמֵי בְּ"וַ:
רַחֲמָנָא חַתְמִינָן בְּסִפְרָא דְצַדִּיקֵי וַחֲסִידֵי בְּ"וַ:
רַחֲמָנָא חַתְמִינָן בְּסִפְרָא דִישָׁרֵי וּתְמִימֵי בְּ"וַ:
רַחֲמָנָא חַתְמִינָן בְּסִפְרָא דְפַרְנָסְתָא טָבְתָא
וּמְזוֹנֵי טָבֵי בְּ"וַ:
רַחֲמָנָא פְּתַח שְׁמַיָּא לִצְלוֹתִין בְּ"וַ:
רַחֲמָנָא תּוּב מֵרוּגְזָךְ בְּ"וַ:
רַחֲמָנָא וְלָא נֶהְדַּר רֵיקָם מִן קֳדָמָךְ בְּ"וַ:

(א) וַיַּעֲבוֹר יְהֹוָה עַל פָּנָיו וַיִּקְרָא יְהֹוָה יְהֹוָה אֵל רַחוּם
וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת: נֹצֵר חֶסֶד
לָאֲלָפִים נֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה וְנַקֵּה:
שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ יְהֹוָה אֶחָד:
יְהֹוָה הוּא הָאֱלֹהִים יְהֹוָה הוּא הָאֱלֹהִים: ז"פ
יְהֹוָה מֶלֶךְ יְהֹוָה מָלָךְ יְהֹוָה יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם אַל תְּאַבְּדֵנוּ בְּאוֹרֶךְ גָּלוּתֵנוּ:
אָ"ש חָתְמֵנוּ בְּסֵפֶר חַיִּים טוֹבִים:
אָ"ש חָתְמֵנוּ בְּסֵפֶר צַדִּיקִים וַחֲסִידִים:
אָ"ש חָתְמֵנוּ בְּסֵפֶר יְשָׁרִים וּתְמִימִים:

א"ש חָתְמֵנִי בְּסֵפֶר מְזוֹנוֹת וּפַרְנָסָה טוֹבָה :
א"ש קָרְבֵנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ :
א"ש רְפָא חוֹלֵי עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל :
עֲנֵנוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם עֲנֵנוּ : עֲנֵנוּ הָעוֹנֶה בְּעֵת רָצוֹן עֲנֵנוּ :
עֲנֵנוּ רַחוּם וְחַנּוּן עֲנֵנוּ :
יְהוָֹה חָנֵּנוּ וַהֲקִימֵנוּ. וּבְסֵפֶר חַיִּים זָכְרֵנוּ וְחָתְמֵנוּ :
יְהוָֹה אוֹר פָּנֶיךָ הַיּוֹם נְסָה עָלֵינוּ. ובחרו :
יְהוָֹה עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ. וְחוּסָה עַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ :
יְהוָֹה עֲשֵׂה לְמַעַן אֱזְרַח תְּמִימֶךָ ועי"ע :
יְהוָֹה עֲשֵׂה לְמַעַן הֲרוּגִים וּשְׂרוּפִים עַל יִחוּד
קְדֻשַּׁת שְׁמֶךָ : ועי"ע :
דְּעָנֵי לְאַבְרָהָם אָבִינוּ בְּהַר הַמּוֹרִיָּה עֲנִינָן :
דְּעָנֵי לְצַדִּיקֵי וַחֲסִידֵי וּתְמִימֵי דִּי בְּכָל דָּר וְדָר עֲנִינָן :
(ויש סומרים כִּי אָמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה שָׁמַיִם תָּכִין אֱמוּנָתְךָ
בָהֶם :) מזמור לדוד הבו לײ
תּוֹדִיעֵנִי אֹרַח חַיִּים שֹׂבַע שְׂמָחוֹת אֶת פָּנֶיךָ נְעִימוֹת בִּימִינְךָ
נֶצַח : אנא בכח גדולת

הקפה שניה יצחק

הוֹשַׁעְנָא. הוֹשַׁעְנָא :

אָנָּא אֵל אֶחָד וּמִבְּנֵי שׁ אוֹמְרִים שְׁנַיִם. בַּחֲצִי הַשֵּׁם בָּרָא עוֹלָמוֹת בְּאוֹתִיּוֹת שְׁנַיִם. יָצַר הַכֹּל בַּעֲבוּר אָדָם וְעֶזְרוֹ שְׁנַיִם. הוֹשִׁיעֵנוּ בְּהַקָּפַת פְּעָמִים שְׁנַיִם : אָנָּא זְכֹר אָב בָּנָה בְּבֵית אֵל מִזְבְּחוֹת שְׁנַיִם. בְּנִסָּיוֹן הָלַךְ עִם נְעָרִים שְׁנַיִם. וְקָרָאתוֹ מִן הַשָּׁמַיִם פְּעָמִים שְׁנַיִם. הוֹשִׁיעֵנוּ בְּהַקָּפַת פְּעָמִים שְׁנַיִם : אָנָּא זְכוֹר בֵּן הַכְּמִיר רַחֲמֵי אָב בַּאֲמִירוֹת שְׁנַיִם. חֲנִיתוֹ גוֹיִם שְׁנַיִם וּלְאֻמִּים שְׁנַיִם. נִבְרַךְ הִנֵּה גְבִיר

פְּעָמִים שְׁנַיִם. הוֹשִׁיעֵנוּ בְּהַקָּפַת פְּעָמִים שְׁנַיִם׃ אָנָּא זְכֹר הָיָה צָעִיר וְנָחַל פִּי שְׁנַיִם. וְעָשָׂה מַטְעַמִּים גְּדָיִים שְׁנַיִם. עָבַר בְּמַקְלוֹ אֶת הַיַּרְדֵּן וְהָיָה לְמַחֲנוֹת שְׁנַיִם. הוֹשִׁיעֵנוּ בְּהַקָּפַת פְּעָמִים שְׁנַיִם׃ אָנָּא הַמַּשְׁמִיעֵנוּ תּוֹרָה עַל יְדֵי רוֹעִים שְׁנַיִם. הַמַּנְחִילֵנוּ עֲשֶׂרֶת דְּבָרִים עַל לֻחוֹת שְׁנַיִם. הַמַּאֲזִין וּמֵעִיד בָּנוּ עֵדִים שְׁנַיִם. הוֹשִׁיעֵנוּ בְּהַקָּפַת פְּעָמִים שְׁנַיִם׃

יזמין בְּרִית נִפְקַד. אֲשֶׁר נֶעֱקַד. לְהַעֲלוֹת לְפָנֶיךָ. כְּשֶׂה נֶאֱסַר. וְגַם נִמְסַר. עֲשׂוֹת הַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ. רְצֵה גִזְעוֹ. וְחוֹן זַרְעוֹ. בְּעֵת בּוֹאָם לְפָנֶיךָ. וְאִם חוֹבָם. עֲנֵה בָם. עֲשֵׂה נָא לְמַעַן שְׁמֶךָ. זָכְרֵנוּ יְהֹוָה בִּרְצוֹן עַמֶּךָ׃ זְכוּת יִצְחָק. כְּשַׂחַק. חָתוּם בְּמִדַּת הַגְּבוּרָה. תִּזְכּוֹר אֵלִי. צוּר גּוֹאֲלִי. לְעַם שׁוֹאֵל מִמְּךָ עֶזְרָה. עֲקֵידָתוֹ. וְצִדְקָתוֹ. מְשׁוֹךְ לְעַם בְּשִׁמְךָ נִקְרָא. חָתְמֵם לְטוֹבָה. בִּנְדָבָה. אֵל נֶאֱזָר בִּגְבוּרָה. מִנַּחֲלָתֶךָ. וּסְגֻלָּתֶךָ. לֹא תִכְלָא רַחֲמֶיךָ. זָכְרֵנוּ יְהֹוָה בִּרְצוֹן עַמֶּךָ׃

ברית נפקד וכו' רמז לעקידת יצחק: כשה נאסר וגם נמסר עשות הטוב וכו'. הוא שבח ליצחק שלא סירב דמקשינן בס' הזוהר והאלהים נסה את אברהם יצחק מבעי לי' דיצחק בר ל"ז שנים היה כשנעקד ואלמלא אמר יצחק לא בעינא לא יתענש אברהם עליה אלא מיתורו דאת דרשינן דאף יצחק נתנסה דכתיב והאלהים נסה את אברהם ולא כתיב אברהם בלחודוי. ומה יפה ומה נעים מה שייסד הפייטן בפיוט עת שערי רצון לאמר זה:

רַחֲמָנָא אִדְכַּר לָן קְיָמֵהּ דְּיִצְחָק עֲקֵידָא בְּדִיל וַיַּעֲבוֹר׃
רַחֲמָנָא בְּכִסּוּפֵי אַפִּין אֲתֵינָא לְמִקְרֵי קֳדָמָךְ רַחֵם עֲלָן בְּ"נ׃
רַחֲמָנָא חַתְמִינָן בְּסִפְרָא דְחַיֵּי בְּ"נ׃
רַחֲמָנָא חַתְמִינָן בְּסִפְרָא דְרַחֲמֵי בְּ"נ׃
רַחֲמָנָא חַתְמִינָן בְּסִפְרָא דְצַדִּיקֵי וַחֲסִידֵי בְּ"נ׃
רַחֲמָנָא חַתְמִינָן בְּסִפְרָא דִישָׁרֵי וּתְמִימֵי בְּ"נ׃

רַחֲמָנָא חַתְמִינָן בְּסִפְרָא דְפַרְנָסָתָא טָבְתָא וּמְזוֹנֵי טָבֵי גְרֵיל בַּעֲבוּר:

רַחֲמָנָא פְּתַח שְׁמַיָּא לִצְלוֹתִין כ״ן:

רַחֲמָנָא תּוּב מֵרוּגְזָךְ כ״ן:

רַחֲמָנָא וְלָא נֶהְדַּר רֵיקָם מִן קֳדָמָךְ כ״ן:

(ג) וַיַּעֲבֹר יְהֹוָה עַל פָּנָיו וַיִּקְרָא יְהֹוָה יְהֹוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת: נֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים נֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה וְנַקֵּה:

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ יְהֹוָה אֶחָד:

יְהֹוָה הוּא הָאֱלֹהִים יְהֹוָה הוּא הָאֱלֹהִים: כ״פ

יְהֹוָה מֶלֶךְ יְהֹוָה מָלָךְ יְהֹוָה יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: כ״פ

אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם בְּרִיתְךָ זְכוֹר וְאַל תִּשְׁכָּחֵנוּ:

אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם חָתְמֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים טוֹבִים:

אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם חָתְמֵנוּ בְּסֵפֶר צַדִּיקִים:

אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם חָתְמֵנוּ בְּסֵפֶר יְשָׁרִים וּתְמִימִים:

אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם חָתְמֵנוּ בְּסֵפֶר מְזוֹנוֹת וּפַרְנָסָה טוֹבָה:

אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם קָרְבֵנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ:

אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם רְפָא חוֹלֵי עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל:

עֲנֵנוּ פַּחַד יִצְחָק עֲנֵנוּ: עֲנֵנוּ הָעוֹנֶה בְּעֵת צָרָה עֲנֵנוּ עֲנֵנוּ רַחוּם וְחַנּוּן עֲנֵנוּ:

יְהֹוָה חָנֵּנוּ וְהַקִּימֵנוּ, וּבְסֵפֶר חַיִּים זָכְרֵנוּ וְחָתְמֵנוּ:

יְהֹוָה בְּיוֹם יְשׁוּעָתָה בְּעָזְרֵנוּ וְרַחֲמֵנוּ ובחוד:

יְהֹוָה עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ. וְחוּסָה עַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ:

יְהֹוָה עֲשֵׂה לְמַעַן נֶעֱקַד בְּאוּלָמֶךָ. ועי״ע:

יְהֹוָה עֲשֵׂה לְמַעַן הֲרוּגִים וּשְׂרוּפִים עַל יִחוּד קְדֻשַּׁת שְׁמֶךָ. וְחוּסָה עַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ:

דְּעָנֵי לְיִצְחָק עַל גַּבֵּי מַדְבְּחָא עֲנִינָן׃
דְּעָנֵי לְצַדִּיקֵי וַחֲסִידֵי וּתְמִימֵי דִּי בְּכָל דָּר וְדָר עֲנִינָן׃
(יש אומרים לְךָ זְרוֹעַ עִם גְּבוּרָה תָּעֹז יָדְךָ תָּרוּם יְמִינֶךָ׃)
תּוֹדִיעֵנִי אֹרַח חַיִּים שֹׂבַע שְׂמָחוֹת אֶת פָּנֶיךָ נְעִמוֹת
בִּימִינְךָ נֶצַח׃ קבל רנת עמך שגבנו טהרנו נורא

הקפה שלישית יעקב

הוֹשַׁעְנָא. הוֹשַׁעְנָא׃

אָנָּא הָאֵל הַנִּקְדָּשׁ בִּקְדֻשּׁוֹת שְׁלֹשָׁה. בָּרָא בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית בְּכָל יוֹם שְׁלֹשָׁה. וּבַשִּׁשִּׁי וּבַשְּׁבִיעִי שְׁלֹשָׁה שְׁלֹשָׁה. הוֹשִׁיעֵנוּ בְּהַקָּפַת פְּעָמִים שְׁלֹשָׁה׃ אָנָּא זְכוֹר אָב רָאָה מַלְאָכִים שְׁלֹשָׁה. וּמִהֵר לְהַסְעִידָם סָאִים שְׁלֹשָׁה. הָלְכוּ אִתּוֹ בַּעֲלֵי בְרִית שְׁלֹשָׁה׃ הושיענו אָנָּא זְכֹר בֵּן הוּכַן לַעֲקֵדָה לְיָמִים שְׁלֹשָׁה. כָּרַת בְּרִית עִם מֶלֶךְ וּמֵרֵעֵהוּ וְשַׂר צְבָאוֹ שְׁלֹשָׁה. וּבִזְכוּתוֹ נָחֲלוּ בָנָיו בְּתָרִים שְׁלֹשָׁה׃ הושיענו אָנָּא זְכֹר אָב חָזָה סֻלָּם בְּעֹלִים וְיֹרְדִים שְׁלֹשָׁה. וּפִצֵּל בְּרְהָטִים מַקְלוֹת שְׁלֹשָׁה. וַיְשַׁלַּח בָּנָיו קְצוּעָן פְּעָמִים שְׁלֹשָׁה׃ הושיענו אָנָּא הַגּוֹאֲלֵנוּ עַל יְדֵי אַחִים שְׁלֹשָׁה. הַשָּׂם בָּנוּ מַעֲלוֹת כֹּהֲנִים וּלְוִיִּם וְיִשְׂרָאֵל שְׁלֹשָׁה. הַמַּנְחִילֵנוּ תּוֹרָה נְבִיאִים וּכְתוּבִים שְׁלֹשָׁה. הוֹשִׁיעֵנוּ בְּהַקָּפַת פְּעָמִים שְׁלֹשָׁה׃

יפ״מוץ לַמּוֹרָךְ. וְגַם יְדִידָךְ. יִשְׂרָאֵל לְךָ מְקוֹרָא. אֲשֶׁר חָלַם. וְהֵן סֻלָּם. בַּמָּרוֹם לוֹ מוֹרָא. אֵל אֶזֶר. לְךָ פַּחַד. נַיֹּאמֶר מַה נּוֹרָא. זְכוֹר צִדְקוֹ. וְגַם נַאֲקוֹ. לִשְׁאֵרִית נִשְׁאָרָה. נַהֲלָאָה. אֲשֶׁר נָשְׂאָה. זֶה כַּמָּה אֵימֶךָ. וְקָרְנוּ יְהוָה בִּרְצוֹן עַמֶּךָ׃ זְכוֹר אָחוּז. וְגַם שְׁבוּץ. חֲתוּנִי קְמַדַּת תִּפְאֶרֶת. מִדַּת אֱמֶת. בֶּאֱמֶת. יְרֻשָּׁה לוֹ וְכוֹתֶרֶת.

תִּפְאַרְתּוֹ. בְּתוּמָתוֹ. תָּמִיד בּוֹ נִקְשֶׁרֶת. וּדְמוּתוֹ. וְצוּרָתוֹ. חֲקוּקָה בַּעֲטֶרֶת. הוּא אִישׁ תָּם. בְּשִׁמְךָ נֶחְתָּם. שִׂמְתּוֹ
עַל כֵּס רַחֲמֶיךָ. זָכְרֵנוּ יְהֹוָה בִּרְצוֹן עַמֶּךָ:

לימודך וגם ידידך. רמז אוהל יעקב שמקטנותו היה יושב אהלים: נאקו. לשון נאקה מן וישמע אלהים את נאקתם וכתיב ביעקב ויאמר ה' אלהי אבי וגו' הצילני נא מיד אחי וגו': ודמותו וצורתו מובן למבין וכמו שאז"ל צורתו של יעקב חקוקה בכסא הכבוד:

רַחֲמָנָא אִדְּכַר לָן קְיָמֵהּ דְּיַעֲקֹב שְׁלִימָא בְּדִיל נִעֲבוֹר:
רַחֲמָנָא גְּלֵי גְּבוּרְתָךְ עֲלָן בְּ"נ:
רַחֲמָנָא חַתְמִינָן בְּסִפְרָא דְחַיֵּי בְּ"נ:
רַחֲמָנָא חַתְמִינָן בְּסִפְרָא דְרַחֲמֵי בְּ"נ:
רַחֲמָנָא חַתְמִינָן בְּסִפְרָא דְצַדִּיקֵי וַחֲסִידֵי בְּ"נ:
רַחֲמָנָא חַתְמִינָן בְּסִפְרָא דִישָׁרֵי וּתְמִימֵי בְּ"נ:
רַחֲמָנָא חַתְמִינָן בְּסִפְרָא דְפַרְנָסָתָא טַבְתָּא
וּמְזוֹנֵי טָבֵי בְּ"נ:
רַחֲמָנָא פְּתַח שְׁמַיָּא לִצְלוֹתִין בְּ"נ:
רַחֲמָנָא תּוּב מֵרוּגְזָךְ בְּ"נ:
רַחֲמָנָא וְלָא נֶהְדַּר רֵיקָם מִן קָמָךְ בְּ"נ:

(ג) וַיַּעֲבוֹר יְהֹוָה עַל פָּנָיו וַיִּקְרָא יְהֹוָה יְהֹוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת: נֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים נֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה וְנַקֵּה:

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ יְהֹוָה אֶחָד:

יְהֹוָה הוּא הָאֱלֹהִים יְהֹוָה הוּא הָאֱלֹהִים: ב"פ
יְהֹוָה מֶלֶךְ יְהֹוָה מָלָךְ יְהֹוָה יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: ב"פ

אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם גַּלֵּה כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ עָלֵינוּ מְהֵרָה:
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם חָתְמֵנוּ בְּסֵפֶר חַיִּים טוֹבִים:
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם חָתְמֵנוּ בְּסֵפֶר צַדִּיקִים:

אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם חָתְמֵנוּ בְּסֵפֶר יְשָׁרִים וּתְמִימִים:
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם חָתְמֵנוּ בְּסֵפֶר מְזוֹנוֹת וּפַרְנָסָה טוֹבָה:
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם קָרְבֵנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ:
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם רְפָא חוֹלֵי עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל:
עֲנֵנוּ אֲבִיר יַעֲקֹב עֲנֵנוּ: עֲנֵנוּ הָעוֹנֶה בְּעֵת רַחֲמִים עֲנֵנוּ:
עֲנֵנוּ רַחוּם וְחַנּוּן עֲנֵנוּ:

יְהֹוָה חָנֵּנוּ וַהֲקִימֵנוּ. וּבְסֵפֶר חַיִּים זָכְרֵנוּ וְחָתְמֵנוּ:
יְהֹוָה גַּלְגֵּל הֲמוֹן רַחֲמֶיךָ עָלֵינוּ. ובחז״ו:
יְהֹוָה עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ. וְחוּסָה עַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ:
יְהֹוָה עֲשֵׂה לְמַעַן נֶעֱקַד בְּסֻלָּם מִמְּרוֹמֶךָ. ופ״ע:
יְהֹוָה עֲשֵׂה לְמַעַן הֲרוּגִים וּשְׂרוּפִים עַל יִחוּד
קְדֻשַּׁת שְׁמֶךָ. ועי״ע:
דְּעָנֵי לְיַעֲקֹב בְּבֵית אֵל עֲנֵינָן:
דְּעָנֵי לְצַדִּיקֵי וַחֲסִידֵי וּתְמִימֵי דִי בְּכָל דָּר וְדָר עֲנֵינָן:
(יש אומרים תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ
לַאֲבוֹתֵינוּ מִימֵי קֶדֶם:)

תּוֹדִיעֵנִי אֹרַח חַיִּים שֹׂבַע שְׂמָחוֹת אֶת פָּנֶיךָ נְעִימוֹת
בִּימִינְךָ נֶצַח: נא גבור וכו׳

יש אומרים הקפה רביעית יוסף. חמישית משה. ששית אהרן ופינחס. ושביעית דוד. אבל ע״פ הקבלה אומרים כסדר הזה:

הקפה רביעית משה

הוֹשַׁעְנָא. הוֹשַׁעְנָא

אָנָּא הַבּוֹרֵא עוֹלָמוֹ בִּיסוֹדוֹת אַרְבָּעָה. הַנּוֹתֵן נוֹשְׂאֵי כִסְאוֹ
הַיּוֹת אַרְבָּעָה. הַמַּצִּיב פִּנּוֹת אַרְבָּעָה. וּתְקוּפוֹת
אַרְבָּעָה. הוֹשִׁיעֵנוּ בְּהַקָּפַת פְּעָמִים אַרְבָּעָה: אָנָּא זְכוֹר אֶת
הָעִיר מִמִּזְרָח בְּאוֹר לְיָמִים אַרְבָּעָה. רָדַף וַיֵּחָלֵק עַל מְלָכִים

ארבעה. בשרתו לשוב זרעו לדורות אז בעה: הושיענו
אנא זכור בן הגש לעקידה על קרנות ארבעה. הפר
בפלשת בורות ארבעה. ויעתק לחברון קרית ארבעה:
הושיענו אנא זכור תם נעזר באמהות ארבעה. חנן להנצל
משפטים ארבעה. בתפלתו כלכלת בניו בדברים ארבעה:
הושיענו אנא המוליכנו במדבר בדגלים ארבעה. צוה
למלאות בחשן טורים ארבעה. המצונו להללו בחג
במינים ארבעה. הושיענו בהקפת פעמים ארבעה:

סימן **זכות** משה. אל תנשה. חתום במדת הנצח.
בזכותו. וענותו. איביך תנצח. ובהר המור.

שיר מזמור. נשיר ולמנצח. אל נצח. לנצח. רחם עם
רוממך. זכרנו יהוה ברצון עמך: תורה תמימה. ונעימה.
ירש ענו בהר סיני. עם אל איום. ארבעים יום. עמד
שם עם יהוה. לקבל תורה. זכה וברה. משמי מעוני.
אל אמת. תורת אמת. הנחיל לעם נאמני. צדקתו.
ותורתו. זכר נא משמיך. זכרנו יהוה ברצון עמך:

רחמנא אדכר לן קימה דמשה נביאה בדיל ויעבור:
רחמנא דינן אפק לנהורא ב"ן:
רחמנא חתמינן בספרא דחיי ב"ן:
רחמנא חתמינן בספרא דרחמי ב"ן:
רחמנא חתמינן בספרא דצדיקי וחסידי ב"ן:
רחמנא חתמינן בספרא דישרי ותמימי ב"ן:
רחמנא חתמינן בספרא דפרנסתא טבתא
ומזוני טבי ב"ן:
רחמנא פתח שמיא לצלותין ב"ן:
רחמנא תוב מרוגזך ב"ן:

רַחֲמָנָא וְלָא נֶהְדַּר רֵיקָם מִן קָמָךְ תַּדִּיל וַיַּעֲבוֹר:
(ד) וַיַּעֲבוֹר יְהֹוָה עַל פָּנָיו וַיִּקְרָא יְהֹוָה יְהֹוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת: נֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים נֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה וְנַקֵּה:
שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ יְהֹוָה אֶחָד:
יְהֹוָה הוּא הָאֱלֹהִים יְהֹוָה הוּא הָאֱלֹהִים: ג״פ
יְהֹוָה מֶלֶךְ יְהֹוָה מָלָךְ יְהֹוָה יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: ג״פ
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם הָרַשׁוּתְךָ הַמְּצֵא לָנוּ:
אֱ״שֶׁ חָתְמֵנוּ בְּסֵפֶר חַיִּים טוֹבִים:
אֱ״שֶׁ חָתְמֵנוּ בְּסֵפֶר צַדִּיקִים וַחֲסִידִים:
אֱ״שֶׁ חָתְמֵנוּ בְּסֵפֶר יְשָׁרִים וּתְמִימִים:
אֱ״שֶׁ חָתְמֵנוּ בְּסֵפֶר מְזוֹנוֹת וּפַרְנָסָה טוֹבָה:
אֱ״שֶׁ קָרְבֵנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ:
אֱ״שֶׁ רְפָא חוֹלֵי עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל:
עֲנֵנוּ הָעוֹנֶה בְּעֵת רָצוֹן עֲנֵנוּ: עֲנֵנוּ רַחוּם וְחַנּוּן עֲנֵנוּ:
יְהֹוָה חָנֵּנוּ וַהֲקִימֵנוּ. וּבְסֵפֶר חַיִּים זָכְרֵנוּ וְחָתְמֵנוּ:
יְהֹוָה חֲסָדֶיךָ יְקַדְּמוּנוּ וְרַחֲמֵנוּ. ובחוז:
יְהֹוָה עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ. וְחוּסָה עַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ:
יְהֹוָה עֲשֵׂה לְמַעַן מֹשֶׁה מִמִּימֶיךָ. ועי״ע:
יְהֹוָה עֲשֵׂה לְמַעַן הֲרוּגִים וּשְׂרוּפִים עַל יִחוּד קְדֻשַּׁת שְׁמֶךָ ועי״ע:
דְּעָנֵי לְמשֶׁה וַאֲבוֹתֵינוּ עַל יַם סוּף עֲנֵינָן:
דְּעָנֵי לְצַדִּיקֵי וַחֲסִידֵי וּתְמִימֵי דִּי בְּכָל דָּר וְדָר עֲנֵינָן:
(ויש אומרים יְהֹוָה אֲדוֹנֵנוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ אֲשֶׁר תְּנָה הוֹדְךָ עַל הַשָּׁמָיִם:)
תּוֹדִיעֵנִי אֹרַח חַיִּים שֹׂבַע שְׂמָחוֹת אֶת פָּנֶיךָ נְעִימוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח: ברכם טהרם וכו׳

הקפה חמישית אהרן

הושענא. הושענא:

אנא המיחד לכבודו שמות חמשה. הקונה בעולמו קנינים חמשה. היוצר בבריותיו גבורים חמשה. הושיענו בהקפת פעמים חמשה: אנא זכר אב כרת ברית בבתרים חמשה. והשיב רכוש למלכים חמשה. וחנן על הפיכת ערים חמשה: הושיענו אנא זכר הנעקד בהר מור שערים חמשה. ירש מהורו ברכות חמשה. והשלים נפש נקובה בשמות חמשה: הושיענו אנא זכר תם נעשו לו נסים חמשה. ויצג מבניו אחים חמשה. בברו שת לגזיר המחליף חמשה: הושיענו אנא המנחילנו דת ספרים חמשה. המשמיענו דברותיו בקולות חמשה. הכתובים על הלוחות חמשה חמשה. הושיענו בהקפת פעמים חמשה:

(סימן) **בזכות אהרן**. רון ירון. עמך באומרם הושענא. נחתם בכבוד. במצנפת נאה. לשמש בכהנה. בבגדי פאר. לפאר. שמך לבש באמונה. הודו הראה. לעם נכאה. רם שכן במעונה. ובזכותו. תפלתו. תושיע לעמך. זכרנו יהוה ברצון עמך: בגדי קדש. לקח לקדש. לשרת בם לפנים לפני. ולבשם. גבאו שם. בקדוש במלאך יהוה. בקרבנותיו. ועולותיו. היה מכפר על עוני. תפלותיו. ותחנותיו. זכור היום לעם אמוני. ותטעם ותרגיעם. במקדש הדומך. זכרני יהוה ברצון עמך:

נכאה. לשון עוני מן דכא ושפל רוח: לזעמך. לשון סרחקם לו זעם: הדומך. לשון כסא מן והארץ הדום רגלי:

רחמנא אדכר לן קיימה דאהרן כהנא בדיל נעבור:
רחמנא הדרך שוני עלן

רחמנא חתמינן בספרא דחיי בדיל נגבור:
רחמנא חתמינן בספרא דרחמי ב"נ:
רחמנא חתמינן בספרא דצדיקי וחסידי ב"נ:
רחמנא חתמינן בספרא דישרי ותמימי ב"נ:
רחמנא חתמינן בספרי דפרנסתא טבתא ומזוני טבי ב"נ:
רחמנא פתח שמיא לצלותין ב"נ:
רחמנא תוב מרוגזך ב"נ:
רחמנא ולא נהדר ריקם מן קדמך ב"נ:

(יח) ויעבור יהוה על פניו ויקרא יהוה יהוה אל רחום וחנון ארך אפים ורב חסד ואמת: נצר חסד לאלפים נשא עון ופשע וחטאה ונקה:

שמע ישראל יהוה אלהינו יהוה אחד:
יהוה הוא האלהים יהוה הוא האלהים: כ"פ
יהוה מלך יהוה מלך יהוה ימלוך לעולם ועד: כ"פ

אלהינו שבשמים העתר לנו היום ובכל יום ויום בתפלתנו :
אלהינו שבשמים חתמנו בספר חיים טובים :
אלהינו שבשמים חתמנו בספר צדיקים וחסידים :
אלהינו שבשמים חתמנו בספר ישרים ותמימים :
אלהינו שבשמים חתמנו בספר מזונות ופרנסה טובה :
אלהינו שבשמים קרבנו לעבודתך :
אלהינו שבשמים רפא חולי עמך ישראל :
עננו העונה בעת צרה עננו: עננו רחום וחנון עננו :
יהוה חננו והקימנו. ובספר חיים זכרנו והתמנו :
יהוה יהמו נא רחמיך עלינו. ובהז"ן:
יהוה עשה למען שמך. וחוסה על ישראל עמך :

יְהֹוָה עֲשֵׂה לְמַעַן מְכַהֵן בְּאוּרֶיךָ וְתוּמֶּיךָ. ועי״ע:
יְהֹוָה עֲשֵׂה לְמַעַן הֲרוּגִים וּשְׂרוּפִים עַל יִחוּד קְדֻשַּׁת שְׁמֶךָ. ועי״ע:
דַּעֲנֵי לְאַהֲרֹן בְּמַחְתָּה עֲנִינָן:
דַּעֲנֵי לְצַדִּיקֵי וַחֲסִידֵי וּתְמִימֵי דִּי בְּכָל דָּר וְדָר עֲנִינָן:
(ויש אומרים צַדִּיק יְהֹוָה בְּכָל דְּרָכָיו וְחָסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו):
תּוֹדִיעֵנִי אֹרַח חַיִּים שֹׂבַע שְׂמָחוֹת אֶת פָּנֶיךָ נְעִמוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח: חסין קדוש ברוב טובך נהל עדתך

הקפה ששית יוסף ופנחס

הוֹשַׁעְנָא. הוֹשַׁעְנָא:

אָנָּא הַבּוֹרֵא עוֹלָמוֹ בְּיָמִים שִׁשָּׁה. הַבּוֹנֶה שֵׁשׁ צְלָעוֹת לִצְדָדִים שִׁשָּׁה. הַיּוֹצֵר שְׂרָפִים בִּכְנָפַיִם שִׁשָּׁה. הוֹשִׁיעֵנוּ בְּהַקָּפַת פְּעָמִים שִׁשָּׁה: אָנָּא זְכוֹר אָב זָנַח תּוֹעֲבוֹת שִׁשָּׁה. אַחֲרֵי זִקְנָיו נוֹלְדוּ לוֹ בָּנִים שִׁשָּׁה. נָטַע אֵשֶׁל וּבוֹרֵךְ בְּקֵץ שָׁנִים שִׁשָּׁה: הושיענו אָנָּא זְכוֹר הַנֶּעֱקָד בִּמְקוֹם מַעֲרָכוֹת שִׁשָּׁה. גּוֹנַנְתּוֹ וּמִלַּטְתּוֹ מִצָּרוֹת שִׁשָּׁה. כָּרָה מְקוֹאוֹת לְדוֹרְשֵׁי בָם מַעֲלוֹת שִׁשָּׁה: הושיענו אָנָּא זְכֹר תָּם הוֹלִיד מִן הַבְּכִירָה שִׁשָּׁה. וְצִוָּה קַחַת מִנְחָה מִמִּינִים שִׁשָּׁה. וְהַגְּבִיר אֲבִי שִׁשָּׁה. וְהַמְבוֹרָכִים בְּשִׁשָּׁה: הושיענו אָנָּא הַמְחַבֵּר לְאֵפוֹד שְׁמוֹת שִׁשָּׁה. הַמַּצִּיל נְפָשׁוֹת בְּעָרֵי מִקְלָט שִׁשָּׁה. הַמּוֹרִישֵׁנוּ חָכְמַת סְדָרִים שִׁשָּׁה. הוֹשִׁיעֵנוּ בְּהַקָּפַת פְּעָמִים שִׁשָּׁה:

סימן זְכוּת נִשְׁמָר. בְּרִית שָׁמַר. בְּמִדַּת הַיְסוֹד חָתוּם. לְמֶלֶךְ זָכָה. וּבִמְלוּכָה. לוֹ נִגְלָה כָּל סָתוּם.
וּבִזְכוּתוֹ. לְאֻמָּתוֹ. גַּלֵּה קֵץ הֶחָתוּם. וְתִרְדּוֹף. וְגַם תֶּהְדּוֹף. לִרְשָׁעִים יְסִיתוּם. זְכוּת אָבוֹת. רוֹכֵב עֲרָבוֹת. זְכוֹר הַיּוֹם

לרוממך. זכרנו יהוה ברצון עמך: בזכות יוסף. היה מאסף. נחלתך בבית קדשך. ורצה אל חי. בניחוחי. תפלת עם מקודשך. ובריתו. וזכותו. זכור לעם מגורשך. התמם לגילה. וצהלה. וקבצם למגרשך. הושענא. ורחם נא. בזכותו לאומך. זכרנו יהוה ברצון עמך:

זכות נשמר וכו'. רמז ליוסף הצדיק ששמר עצמו מלטמא ברית קדש ונקרא צדיק ופי' שם שמדת היסוד נקרא צדיק זכה למלוכה כידוע ליודעי חן ובמדה שהיא נגלה לו כל רז וכל סתום:

זכות פינחס. המיוחס. למדת צדיק יסוד עולם. לברית קנא. ויפלל עם קוגה. המביא במשפט על כל נעלם. ותעצר. משלחת צר. והוא נתבצר. ברום עולם. הנם הלום. ברית שלום. חיים ועלום. לכהונת עולם. ובזכותו. לעדתו. קרב קץ ימינך. זכרנו יהוה ברצון עמך: בזכות מקנא. היה עונה. לישועת מקודשיך. רצה אל חי. בניחוחי. חלף קרבני לאשך. ושה פזורה. שי למורא. יובילו אל נוה קדשך. התמם לגילה. וצהלה. וקבצם למגרשיך. הושענא. ורחם נא. לכנה אשר נטעה ימינך. זכרנו יהוה ברצון עמך:

רחמנא אדכר לן זכותיה דיוסף צדיקא בדיל ניעבור:

רחמנא אדכר לן קימה דפינחס קנאה ב"נ:

רחמנא ולא תתפרע בעובדנא בישין מינן ב"נ:

רחמנא התמינן בספרא דחיי ב"נ:

רחמנא התמינן בספרא דרחמי ב"נ:

רחמנא התמינן בספרא דצדיקי וחסידי ב"נ:

רחמנא התמינן בספרא דישרי ותמימי ב"נ:

רחמנא התמינן בספרא דפרנסתא טבתא ומזוני טבי ב"נ:

רחמנא פתח שמיא לצלותין ב"נ:

רַחֲמָנָא תּוּב מֵרוּגְזָךְ ב"נ:
רַחֲמָנָא וְלָא נֶהְדַּר רֵיקָם מִן קֳדָמָךְ ב"ד:
ט) וַיַּעֲבוֹר יְהֹוָה עַל פָּנָיו וַיִּקְרָא יְהֹוָה יְהֹוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת: נֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים נֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה וְנַקֵּה:
שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ יְהֹוָה אֶחָד:
יְהֹוָה הוּא הָאֱלֹהִים יְהֹוָה הוּא הָאֱלֹהִים: כ"פ
יְהֹוָה מֶלֶךְ יְהֹוָה מָלָךְ יְהֹוָה יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: כ"פ
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם וְנִקְרָא וְאַתָּה תַעֲנֵנוּ :
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם חָתְמֵנוּ בְּסֵפֶר חַיִּים טוֹבִים :
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם חָתְמֵנוּ בְּסֵפֶר צַדִּיקִים וַחֲסִידִים :
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם חָתְמֵנוּ בְּסֵפֶר יְשָׁרִים וּתְמִימִים :
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם חָתְמֵנוּ בְּסֵפֶר מְזוֹנוֹת וּפַרְנָסָה טוֹבָה :
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם קָרְבֵנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ :
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם רְפָא חוֹלֵי עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל :
עֲנֵנוּ הָעוֹנֶה בְּעֵת רָצוֹן עֲנֵנוּ: עֲנֵנוּ רַחוּם וְחַנּוּן עֲנֵנוּ :
יְהֹוָה חָנֵּנוּ וַהֲקִימֵנוּ. וּבְסֵפֶר חַיִּים זָכְרֵנוּ וְחָתְמֵנוּ :
יְהֹוָה הֵטִיבָה אַחֲרִיתֵנוּ מֵרֵאשִׁיתֵנוּ ובחזרו:
יְהֹוָה עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ. וְחוּסָה עַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ :
יְהֹוָה עֲשֵׂה לְמַעַן זְכוּת אַבִּיר צַדִּיקֶךָ וע"ע:
יְהֹוָה עֲשֵׂה לְמַעַן זָךְ קִנֵּא לִשְׁמֶךָ וע"ע:
יְהֹוָה עֲשֵׂה לְמַעַן הֲרוּגִים וּשְׂרוּפִים עַל יִחוּד קְדֻשַּׁת שְׁמֶךָ וע"ע:
דְּעָנֵי לְיוֹסֵף בְּבֵית אֲסִירֵי עֲנֵינָן:
דְּעָנֵי לְפִינְחָס בְּשׁוּבֵיהּ עֲנֵינָן:
דְּעָנֵי לְצַדִּיקֵי וַחֲסִידֵי וּתְמִימֵי דִי [illegible] דָּר וְדָר עֲנֵינָן:

(יש סוגרים כִּי לֹא לְעוֹלָם אָרִיב וְלֹא לָנֶצַח אֶקְצוֹף כִּי רוּחַ מִלְּפָנַי יַעֲטוֹף וּנְשָׁמוֹת אֲנִי עָשִׂיתִי):
תּוֹדִיעֵנִי אֹרַח חַיִּים שֹׂבַע שְׂמָחוֹת אֶת פָּנֶיךָ נְעִימוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח: יחיד גאה לעמך פנה זוכרי קדושתך

הקפה שביעית דוד

הוֹשַׁעְנָא. הוֹשַׁעְנָא:

אָנָּא הַמַּקְדִּים לְעוֹלָם דְּבָרִים שִׁבְעָה. הַסּוֹדֵר בְּרֵאשִׁית לְיָמִים שִׁבְעָה. הַנּוֹטֶה שָׁמַיִם שִׁבְעָה. וְרוֹקַע אֲרָצוֹת שִׁבְעָה. הוֹשִׁיעֵנוּ בַּחֲגִיגַת יָמִים שִׁבְעָה. וּבְהַקָּפַת פְּעָמִים שִׁבְעָה: אָנָּא זְכֹר אָב הִבְטַחְתּוֹ לָרֶשֶׁת אַרְצוֹת עֲמָמִים שִׁבְעָה. בָּנָה בַּיִת לְחָכְמָה וְחָצַב עַמּוּדֶיהָ שִׁבְעָה. כָּרַת בְּרִית לְנָגִיד בִּכְבָשׂוֹת שִׁבְעָה. הוֹשִׁיעֵנוּ בַּחֲגִיגַת יָמִים שִׁבְעָה. וּבְהַקָּפַת פְּעָמִים שִׁבְעָה: אָנָּא זְכֹר יָחִיד בִּשַּׂרְתּוֹ לְקֵץ יָמִים שִׁבְעָה. הוּעֲלָה עַל הַר שְׁבִיעִי לְהָרִים שִׁבְעָה. שָׂמַח בִּמְצָאוֹ מַיִם וַיִּקְרָא אוֹתָהּ שִׁבְעָה. הוֹשִׁיעֵנוּ בַּחֲגִיגַת יָמִים שִׁבְעָה. וּבְהַקָּפַת פְּעָמִים שִׁבְעָה: אָנָּא זְכֹר תָּם הַמִּשְׁתַּחֲוֶה אַרְצָה פְּעָמִים שִׁבְעָה. עַל שֵׁם שֶׁבַע יִפּוֹל צַדִּיק וָקָם שִׁבְעָה. צֵרַפְתּוֹ בִּשְׁנֵי שָׂבָע שִׁבְעָה וְרָעָב שִׁבְעָה. הוֹשִׁיעֵנוּ בַּחֲגִיגַת יָמִים שִׁבְעָה. וּבְהַקָּפַת פְּעָמִים שִׁבְעָה: אָנָּא הַמַּנְחִילֵנוּ שַׁבָּת לְיָמִים שִׁבְעָה. וּשְׁנַת הַשְּׁמִטָּה לְשָׁנִים שִׁבְעָה. וּשְׁנַת הַיּוֹבֵל לְקֵץ שָׁבוּעִים שִׁבְעָה. הוֹשִׁיעֵנוּ בַּחֲגִיגַת יָמִים שִׁבְעָה. וּבְהַקָּפַת פְּעָמִים שִׁבְעָה: אָנָּא הַחוֹקֵק זְמַן חֵרוּתֵנוּ יָמִים שִׁבְעָה. וְחַג הַבִּכּוּרִים לְשָׁבֻעִים שִׁבְעָה. וְלוּלָב וְחַג וְסֻכָּה וְנִסּוּךְ הַמַּיִם שִׁבְעָה. הוֹשִׁיעֵנוּ בַּחֲגִיגַת יָמִים שִׁבְעָה. וּבְהַקָּפַת פְּעָמִים שִׁבְעָה:

(מוסף) **זְכוֹר** סָגָן. אֲשֶׁר גּוֹנֵן. עֲלֵי עָשׂוֹר וְגַם נֶבֶל. בְּשִׁירוֹתָיו.
וּזְמִירוֹתָיו. יְהוֹדוּן לָךְ בְּכָל תֵּבֵל. לָךְ נִמְשַׁח.
וְנֶגְדְּךָ שָׂח. נְשׂוֹא לָךְ עוֹל וְגַם סֵבֶל. פְּדֵה נְבֵאָרָה.
מְקוֹרָאָה. לָךְ נַחֲלָה וְגַם חֶבֶל. לְהוֹשִׁיעָה. לְהַרְגִּיעָה.
תְּגַלֶּה מִמְּרוֹמֶךָ. זָכְרֵנוּ יְהֹוָה בִּרְצוֹן עַמֶּךָ: בִּזְכוּת דָּוִד.
אִישׁ יְדִיד. נֶחְתָּם בְּכֶתֶר מַלְכוּתֶךָ. תְּרַחֵם. וְגַם תְּנַחֵם.
עַמְּךָ וְנַחֲלָתֶךָ. בִּזְכוּתוֹ נִרְאָה. לְעַם נִכְאָה. בִּנְיַן בֵּיתְךָ
וְנָוָתֶךָ. וּזְכוּת אָבוֹת. מְעֻרָבוֹת. זְכוֹר נָא לַעֲדָתֶךָ. וְנִטָּלֵם
וְנַשְּׂאֵם. בִּזְכוּת שִׁבְעָה תְמִימֶיךָ. זָכְרֵנוּ יְהֹוָה בִּרְצוֹן עַמֶּךָ:
זְכוֹר לָנוּ. אֱלֹהֵינוּ. זְכוּת דָּוִד בְּנוֹ יִשַׁי. וּמִגִּזְעוֹ תְּצַו חוֹטֶר
לְקַבֵּץ אֶת מְגוֹרָשַׁי. וּבִזְכוּתוֹ אֱסוֹף נִדָּחוֹ וְאֶת בָּנַי וְאֶת
נָשַׁי. וְנִגְלָה בְּמַלְכוּתֶךָ וְדִבְרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ. זָכְרֵנוּ יְהֹוָה
בִּרְצוֹן עַמֶּךָ:

רַחֲמָנָא אִדְּכַר לָן קְיָמֵהּ דְּדָוִד מְשִׁיחָא בְּדִיל וְיַעֲבוּר:
רַחֲמָנָא אִדְּכַר לָן צְלוֹתֵהּ דִּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא ב"נ:
רַחֲמָנָא זַכְוָן חַפֵּשׂ לָן ב"נ:
רַחֲמָנָא זִיוָךְ אַשְׁרֵי עֲלָן ב"נ:
רַחֲמָנָא חַתְמִינָן בְּסִפְרָא דְּחַיֵּי ב"נ:
רַחֲמָנָא חַתְמִינָן בְּסִפְרָא דְּרַחֲמֵי ב"נ:
רַחֲמָנָא חַתְמִינָן בְּסִפְרָא דְּצַדִּיקֵי וַחֲסִידֵי ב"נ:
רַחֲמָנָא חַתְמִינָן בְּסִפְרָא דִּישָׁרֵי וּתְמִימֵי ב"נ:
רַחֲמָנָא חַתְמִינָן בְּסִפְרָא דְּפַרְנָסְתָא טָבְתָא
וּמְזוֹנֵי טָבֵי ב"נ:
רַחֲמָנָא חֲשׁוֹב עֲלָן טַבְוָן ב"נ:
רַחֲמָנָא טַבְוָן סַגִּיאָן אַיְתֵי עֲלָן ב"נ:
רַחֲמָנָא יִתְגַּלְגְּלוּן רַחֲמָךְ עֲלָן ב"נ:

רַחֲמָנָא בְּבוּשׁ חֶמְתָּא וְרוּגְזָא מִגַּן בְּדִיל בְּיַעֲבוֹר׃
רַחֲמָנָא לָא תַעֲבֵיד גְּמִירָא לָן בְּדִ׃
רַחֲמָנָא מְחוֹל וּשְׁבוֹק לְחוֹבִין וְלַעֲוָן׃ בְּדִ׃
רַחֲמָנָא נְהוֹר טוּבָךְ אַנְהַר עֲלָן בְּדִ׃
רַחֲמָנָא סְעִיד וּסְמִיךְ הֱוֵי לָן בְּדִ׃
רַחֲמָנָא עֲבֵיד עִמָּנָא אָתָא לְטָב בְּדִ׃
רַחֲמָנָא פְּתַח שְׁמַיָּא לִצְלוֹתִין בְּדִ׃
רַחֲמָנָא צְלוֹתָנָא קַבֵּל בְּרַעֲוָא בְּדִ׃
רַחֲמָנָא קַבֵּל צְלוֹתִין וּבָעוּתִין בְּעִידָן עָקְתִין בְּדִ׃
רַחֲמָנָא רַחֵם עַל נִשְׁמָתִין בְּדִ׃
רַחֲמָנָא שַׁתָּא טַבְתָּא אַיְתִי עֲלָן בְּדִ׃
רַחֲמָנָא תוּב מֵרוּגְזָךְ בְּדִ׃
רַחֲמָנָא וְלָא נֶהְדַּר רֵיקָם מִן קֳדָמָךְ בְּדִ׃

ט) וַיַּעֲבֹר יְהוָֹה עַל פָּנָיו וַיִּקְרָא יְהוָֹה יְהוָֹה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת׃ נֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים נֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה וְנַקֵּה׃

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָֹה אֱלֹהֵינוּ יְהוָֹה אֶחָד׃
יְהוָֹה הוּא הָאֱלֹהִים יְהוָֹה הוּא הָאֱלֹהִים׃ ז״פ
יְהוָֹה מֶלֶךְ יְהוָֹה מָלָךְ יְהוָֹה יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד׃ ז״פ

אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם זָכְרֵנוּ בְּזִכְרוֹן טוֹב מִלְּפָנֶיךָ׃
אֱ שֶׁ חָתְמֵנוּ בְּסֵפֶר חַיִּים טוֹבִים׃
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם חָתְמֵנוּ בְּסֵפֶר צַדִּיקִים וַחֲסִידִים׃
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם חָתְמֵנוּ בְּסֵפֶר יְשָׁרִים וּתְמִימִים׃
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם חָתְמֵנוּ בְּסֵפֶר מְזוֹנוֹת וּפַרְנָסָה טוֹבָה׃
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם חֲמוֹל עָלֵינוּ וְעַל טַפֵּינוּ וְעַל עוֹלָלֵינוּ׃
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם טַהֲרֵנוּ מִטֻּמְאוֹת עֲוֹנֵנוּ׃

אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם יֶהֱמוּ נָא רַחֲמֶיךָ עָלֵינוּ׃
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם כְּבוֹשׁ אֶת כּוֹבְשֵׁנוּ׃
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם כַּלֵּה אַל תַּעַשׂ עִמָּנוּ׃
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ אִם לֹא לְמַעֲנֵנוּ׃
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם לְחַץ אֶת לוֹחֲצֵנוּ׃
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם מַלֵּא מִשְׁאֲלוֹת לִבֵּנוּ לְטוֹבָה לַעֲבוֹדָתֶךָ׃
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם נְקוֹם אֶת נִקְמָתֵנוּ׃
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם סְמוֹךְ אֶת נְפִילָתֵנוּ׃
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם עֲנֵה אֶת עֲתִירָתֵנוּ׃
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם פְּדֵנוּ מִידֵי כָּל אוֹיְבֵנוּ׃
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם צַוֵּה אִתָּנוּ בִּרְכָתֶךָ׃
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם צַוֵּה אִתָּנוּ יְשׁוּעוֹתֶיךָ׃
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם צַדְּקֵנוּ בְּמִשְׁפָּטֶיךָ׃
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם קָרֵב לָנוּ קֵץ הַגְּאוּלָּה׃
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם קָרֵב לָנוּ יוֹם הַיְשׁוּעָה׃
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם קָרְבֵנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ׃
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם רִיבָה רִיבֵנוּ וּגְאָלֵנוּ.
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם רְאֵה בְּעוֹנִי עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל׃
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם רְפָא חוֹלֵי עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל׃
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם רְאֵה בְּדוֹחַק הַשָּׁעָה׃
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם שְׁעֵה אֶת שַׁוְעָתֵנוּ׃
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם שִׂים שָׁלוֹם בֵּינֵינוּ׃
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם שִׂים שַׁלְוָה בְּאַרְמְנוֹתֵינוּ׃
(אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם תֵּן חַיִּים וְשָׁלוֹם לַמֶּלֶךְ אֲדוֹנֵנוּ)׃
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם תֵּן חַיִּים וְשָׁלוֹם לְהוֹכוּם וּלְכָל אַנְשֵׁי
הַשְּׁכוּנָה׃

אִישׁ תֵּן (בְּלִבּוֹ) בְּלִבָּם וּבְלֵב כָּל יוֹעֲצֵיהֶם וְשָׂרֵיהֶם וּמַנְהִיגֵיהֶם רַחֲמָנוּת לְהֵיטִיב אֵלֵינוּ:

אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם תֵּן שָׁלוֹם בָּאָרֶץ:

אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם תֵּן שֹׂבַע בָּעוֹלָם:

אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם תֵּן שָׁלוֹם בַּמַּלְכִיּוֹת:

אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם תֵּן טַל וּמָטָר לִבְרָכָה בְּעִתָּם בָּאָרֶץ:

אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם תֵּן זֶרַע לַזּוֹרֵעַ וְלֶחֶם לָאוֹכֵל:

אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם תֵּן לֶחֶם לְפִי הַטָּף:

אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם תִּכּוֹן תְּפִלָּתֵנוּ קְטֹרֶת לְפָנֶיךָ:

עֲנֵנוּ מָגֵן דָּוִד עֲנֵנוּ: עֲנֵנוּ אֱלֹהֵי הַמֶּרְכָּבָה עֲנֵנוּ: עֲנֵנוּ רַחוּם וְחַנּוּן עֲנֵנוּ:

יְהֹוָה חָנֵּנוּ וַהֲקִימֵנוּ. וּבְסֵפֶר הַחַיִּים זָכְרֵנוּ וְחָתְמֵנוּ:

יְהֹוָה כַּחוֹתָם עַל לֵב הַיּוֹם שִׂימֵנוּ. ובחז"ו:

יְהֹוָה רִיבָה רִיבֵנוּ וּלְחַם לוֹחֲמֵנוּ ובחז"ו:

יְהֹוָה בָּרֵךְ לַחְמֵנוּ וּמֵימֵינוּ ובחז"ו:

יְהֹוָה עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ. וְחוּסָה עַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ:

יְהֹוָה עֲשֵׂה לְמַעַן נְעִים זְמִירוֹתֶיךָ ועי"ע:

יְהֹוָה עֲשֵׂה לְמַעַן מֶלֶךְ שְׁלֹמֹה בָּנָה בַּיִת לְשְׁמֶךָ ועי"ע:

יְהֹוָה עֲשֵׂה לְמַעַן הֲרוּגִים וּשְׂרוּפִים עַל יִחוּד קְדֻשַּׁת שְׁמֶךָ ועי"ע:

דְּעָנֵי לְדָוִד וְלִשְׁלֹמֹה בְּנוֹ בִּירוּשָׁלָיִם עֲנֵינָן:

דְּעָנֵי לְצַדִּיקֵי וַחֲסִידֵי וּתְמִימֵי דִּי בְּכָל דָּר וְדָר עֲנֵינָן:

(ויש אומרים לְךָ יְהֹוָה הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ לְךָ יְהֹוָה הַמַּמְלָכָה וְהַמִּתְנַשֵּׂא לְכֹל לְרֹאשׁ):

תודיעני ארח חיים שבע שמחות את פניך נעימות בימינך
נצח:

אנא הושיעה נא: אנא הושיעה נא:

אנא ישר עם בא. בהושענא רבא. לסלסלך בחבה.
אל מושיעי. חיש נא פדיום. אל נורא ואיום.
ובירושלים כהיום. נהללך ביום שביעי. הושיעה נא:
חזן אנא סחה נא כליל. ממלכות האליל. וארון עלי
חליל. בחג שעשועי. פדותי ראה. וגם גאה גאה.
ובירושלם לשנה הבאה. נהללך ביום שביעי. הושיעה
נא: חזן אנא בנה שער השיר. ושם לך אשיר. וגם שי
לך אתשיר. אל מרגועי בקבצך נאנקים. ממרחקים
וסכתך תקים. נהללך ביום שביעי. הושיעה נא: חזן אנא
רצה נא וקומם. הר השמם. ומגדלך תרומם. וגלה קץ
ישעי. רוממותך הראה. לעם נכאה. ומולך יראה. נהללך
ביום שביעי. הושיעה נא: חזן אנא ידידים בטובך רוה.
והודך עליו תשוה. וטובך אחוה. בתוך עם נושעי. ציון
מלא מעם אלה. ושם לך נחלה. נהללך ביום שביעי.
הושיעה נא: חזן אנא חילך הנחל. חומות וחיל. וקמים
נחל. והצמח ישעי. קהלי כונן. וטובך אשנן. ולשמך
ארנן. נהללך ביום שביעי. הושיעה נא:

שי . לשון קרבן: אתשיר. לשון תשר: אשנן. לשון דבור:

אנא הושיעה נא:

אני והו הושיעה נא: אני והו הושיעה נא:

כהושעת ידידים. מכף מעבידים. ותמחץ לודים.
אצים להכניעי. עלובי עולב. המהללים
בכל לב. באתרוג הדומה ללב. נהללך ביום שביעי.
כן הושענא: חזן כהושעת ותעזור. אנושי מזור. ותאזור

אֱזוֹר. לִשְׁפּוֹט מַרְשִׁיעִי. יֶתֶר פְּזוּרָה. סוֹבְבֵי תוֹרָה. בְּלוּלָב הַדּוֹמֶה לַשִּׁדְרָה. נְהַלֶּלְךָ בְּיוֹם שְׁבִיעִי. כֵּן הוֹשַׁעְנָא: אֲנִי כְּהוֹשַׁעְתָּ סְגוּרֵי צִינוֹק. נוֹאֲקִים אָנוֹק. וַתַּעֲנִיק עֲנוֹק. וְהִשְׁקַעְתָּ מַשְׁקִיעַי. סוֹבְבִים בְּמַחֲנַיִם. בְּמַזַּל מֹאזְנַיִם. בַּהֲדָס הַדּוֹמֶה לָעֵינַיִם. נְהַלֶּלְךָ בְּיוֹם שְׁבִיעִי. כֵּן הוֹשַׁעְנָא: אני כְּהוֹשַׁעְתָּ פְּדוּיֵי עַם זֶה. בְּיַד חוֹזֶה וּמַזֶּה. וַתָּשֶׁת נִמְבְּזֶה. חֹשֵׁב לְהַטְבִּיעִי. פּוֹתְחֵי דַלְתַיִם. לְצַלְצֵל בִּמְצִלְתַּיִם. בַּעֲרָבָה הַדּוֹמֶה לִשְׂפָתַיִם. נְהַלֶּלְךָ בְּיוֹם שְׁבִיעִי כֵּן הוֹשַׁעְנָא:

צינוק לשון לער: כואקים אנוק. לשון לעקה: ותעניק ענוק. לשון תשא מן הענק: והשקעת משקיעי. לשון טביעה מדה במדה: במצלתים לשון חליל:

אֲנִי וָהוּ הוֹשִׁיעָה נָּא: אֲנִי וָהוּ הוֹשִׁיעָה נָּא:

אָנָּא אֵל נָא הוֹשַׁעְנָא וְהוֹשִׁיעָה נָּא: כ"פ

אֵל נָא אוֹצָרְךָ הַטּוֹב פְּתַח מִזְּבוּלָהּ. וְהָאָרֶץ תִּתֵּן יְבוּלָהּ. הוֹשַׁעְנָא וְהוֹשִׁיעָה נָּא: אֵל נָא נִטְפֵי נְדִיבוֹת יְרַוּוּ דִּשְׁאֵי חָצִיר. וְהִשִּׂיג לָכֶם דַּיִשׁ אֶת בָּצִיר: הושענא **אֵל נָא** יְבוּל הָאָרֶץ לְבָרֵךְ הֶעָתֵר. אָכוֹל וְשָׂבוֹעַ וְהוֹתֵר: הושענא **אֵל** נָא יוֹם זֶה חֲתוֹם נָא חוֹתֶמֶת. וּבָרֵךְ חִטָּה וּשְׂעוֹרָה וְכֻסֶּמֶת: הושענא **אֵל** נָא וְגֶשֶׁם נְדָבוֹת תְּחוֹלֵל רוּחַ צָפוֹן. וּבָרֵךְ שִׁבּוֹלֶת שׁוּעָל וְשִׁיפוֹן: הושענא **אֵל** נָא סַפֵּק סֶפֶק בְּכָל חֹדֶשׁ וָחֹדֶשׁ. וּבָרֵךְ אוֹרֶז וְדוֹחַן וּפוֹל וַעֲדָשׁ: הושענא **אֵל** נָא פְּצֵה שָׁנָה זוּ מִשָּׁמִיר וָשַׁיִת. וּבָרֵךְ עֵץ שֶׁמֶן וָזַיִת: הושענא **אֵל נָא** בְּמָטָר רַוֵּה חֶרְבוֹנֵי יְשִׁימוֹן. וּבָרֵךְ גֶּפֶן וּתְאֵנָה וְרִמּוֹן: הושענא **אֵל** נָא רוֹמֵם עֲצֶרֶת עוֹלְלֵי טִפּוּחִים. וּבָרֵךְ אֱגוֹז וְתָמָר וְתַפּוּחִים: הושענא **אֵל** נָא יָדְךָ הַרְחֵב וְרַבֵּה חֲזִיזֵי מְעוֹנִים. וּבָרֵךְ בָּטְנִים וּשְׁקֵדִים וְרִמּוֹנִים: הושענא **אֵל נָא** צִדְקְךָ מֵעִמְּךָ בַּל יִפְסֵק. וּבָרֵךְ חָרוּב וּקְרוּסְטֻמֵל וְאַפַּרְסֵק: הושענא **אֵל נָא** חַלֵּץ קְהִלָּה אֲשֶׁר סְבִיבְךָ תַּעֲרֹג. וּבָרֵךְ הַתּוּת

וְהָאֱגוֹז וְהָאֶתְרוֹג: הושענא אֵל נָא קְרָא נָא שָׂבָע בִּמְטָרוֹת רְקִיעִים. וּבָרֵךְ כָּל מִינֵי יְרָקוֹת וּזְרָעִים. הוֹשַׁעְנָא וְהוֹשִׁיעָה נָא:

וכסמת. הוא מין חטה: שבולת שועל ושיפון. הם מיני שעורים והשיפון חשב שהחטה קודם בכן האורז הוא חשוב לכל מיני קטניות עד שה"ר אברהם ן' עזרא ז"ל הפליג בתועלותיו בענין דניאל וחביריו באופן שבסגולתו נראה מראיהם טוב מן אוכלי פת בג המלך ואח"כ המשיך כל פירות האילן והתחיל מן הזית שממנו מדליקין נרות הקדש תוב"ב ומקריבין לקרבן מנחת חביתין והוא עולה על כל המשקים ושלמה המלך ע"ה הפליג בשבחו ואמר שמן תורק שמך ואח"כ גפן רמז למה שספרו ז"ל נשנה כל העלים כשרים למערכה חוץ מעלי גפן ועלי שמן מפני שמשתמשין את במנורה ובנסכין ובמנחת חביתין ומכאן קל וחומר ומה פירות הללו הגינו על העלי' כ"ש שיגינו מעשים שהאדם לבלתי ישלוט בו גיהנם ואחר הגפן המשך כל מיני פירות והתחיל בבטנים מפני שהם חמים ומוסיפים כח. וי"א שהם פניו"לי. וי"א שהם פשטא"ניו: קרוסטאל. הוא מין אגוזים קטנים שדומין לעפצי': אפרסק. פירסא"גו שמות. תור"ם. ודע והשכל מה שפתח בדיורי דשא וסיים ובירך כל מיני ירקות וזרעים לפי מה שאמרו ז"ל בב"ר א"ר סימון אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה ומכה אותו ואומר גדל והסוד הוא שאין לעליונים כח בהויות דבר מה כי הכל הול מתברך וזהו שאמר גדל כי אין בו כח בשום מזל לעכב מלהצמי' את הזריעה ודי למבי' וכן אנו מתחננים לפני יוצרנו שיברך תבל וכל יושבי בו כי אין מבורך מזולתו:

אָנָּא אֵל נָא הוֹשַׁעְנָא וְהַצְלִיחָה נָא: ב"פ

אֵל נָא יוֹם זֶה עַל קֵץ תַּפְסִיעַ. וְחָלֵץ שְׁסוּעָה מִבֵּין מַשְׁסִיעַ. גֶּפֶן מִמִּצְרַיִם תַּסִּיעַ. הוֹשַׁעְנָא וְהַצְלִיחָה נָא:

אֵל נָא וּמִנּוֹף נֶהֱלֶת גְּזָעֶיהָ. וְתַפְרִיחַ זְמוֹרֵי זְרוּעֶיהָ. תְּגָרֵשׁ גּוֹיִם וַתִּטָּעֶהָ: הושענא אֵל נָא סְמָדָרֶיהָ הֱנִיצוֹת בְּמֶרֶץ. וּפִנִּיתָ לְפָנֶיהָ שִׁבְעָה גוֹיִם בְּעֶרֶץ. וַתַּשְׁרֵשׁ שָׁרָשֶׁיהָ וַתְּמַלֵּא אָרֶץ: הושענא אֵל נָא פֹּארוֹת הִפְרַחְתָּ פְּרָיִם. וּבְטוּב הִשְׂבַּעְתָּ עֲדָיִם. תְּשַׁלַּח קְצִירֶיהָ עַד יָם: הושענא אֵל נָא הֲלֹא אַתָּה נְטַעְתָּהּ וַתִּצְּרֶהָ. וּמֵאָז נְצַרְתָּהּ וַתִּשְׁמְרֶהָ. לָמָּה פָּרַצְתָּ גְדֵרֶיהָ: הושענא אֵל נָא קָדוֹשׁ רַב עֲזוּזוֹת. הַבֵּט מִשָּׁמַיִם לַחֲזוֹת. וּפְקוֹד גֶּפֶן זֹאת: הושענא אֵל נָא טוּבְךָ גַּלֵּה לַעֲמוּסֵי מֵעַיִם. יִשְׂבְּעוּ טוּבְךָ נוֹחֲלֵי דַת יוֹמַיִם. וּמִמַּעַיְנֵי הַיְשׁוּעָה יִשְׁאֲבוּן מַיִם. הוֹשַׁעְנָא וְהַצְלִיחָה נָא:

אָנָּא אֵל נָא הוֹשַׁעְנָא וְהַרְוִיחָה נָא אָבִינוּ אָתָּה׃ נ״פ

אֵל נָא לְמַעַן אָב אוֹמֶץ מִמּוֹצְאֵי. עֲלִילָה עַל מַיִם. בְּצַלְךָ גּוֹנַנְתּוֹ וְהִצַּלְתּוֹ מִשְּׁטִיפַת מַיִם. בִּגְלָלוֹ נִשְׁבַּעְתָּ שֶׁלֹּא לְהָבִיא מַבּוּל מַיִם. בַּעֲבוּרוֹ לֹא תִמְנַע מַיִם. הוֹשַׁעְנָא וְהַרְוִיחָה נָא׃ אֵל נָא לְמַעַן אָב נְאַם יֻקַּח נָא מְעַט מַיִם. בּוֹגְדִים הִמְשִׁיךְ אַחֲרֶיךָ אֵל מוֹדֵד בְּשָׁעֳלוֹ מַיִם. בַּחֹק נ׳ נקיפס נמרג ינן לנון ונתקיף נמרנותס זָרִים עוֹבְדֵי אֵשׁ וּמַיִם. בַּעֲבוּרוֹ לֹא תִמְנַע מַיִם׃ הושענא

אֵל נָא לְמַעַן בֵּן הַנֶּעֱקָד יָחְפַּר בְּאֵר מַיִם. גָּר בִּגְרָר וְרָבוּ עַל הַמַּיִם. בִּשְּׂרוּהוּ עֲבָדָיו מָצָאנוּ מַיִם. בַּעֲבוּרוֹ לֹא תִמְנַע מַיִם׃ הושענא אֵל נָא לְמַעַן תָּם גָּל אֶבֶן מֵעַל בְּאֵר מַיִם. דָּלָה וְהִשְׁקָה צֹאן לָבָן מַיִם. וְהִצִּיג מַקְלוֹת בְּשִׁקְתוֹת מַיִם. בַּעֲבוּרוֹ לֹא תִמְנַע מַיִם׃ הושענא אֵל נָא לְמַעַן הַגּוֹל מָשׁוּי מִמַּיִם. הֶעֱבִיר הֶבְלֵךְ בְּתוֹךְ גַּלֵּי מַיִם. פָּתַח צוּר וַיָּזוּבוּ מַיִם. בַּעֲבוּרוֹ לֹא תִמְנַע מַיִם. הוֹשַׁעְנָא וְהַרְוִיחָה נָא׃ אָנָּא אֵל נָא. רְפָא נָא. סְלַח נָא. הוֹשַׁעְנָא וְהוֹשִׁיעָה נָא. אָבִינוּ אָתָּה׃ נ״פ

לְמַעַן אָב נִפְקַד וַיִּבְחַן. בִּכְלוֹת דּוֹר צוֹחֵן. וְנֹחַ מָצָא חֵן. בַּעֲבוּרוֹ תַלְבִּישׁ תְּהִלָּה. לְעוֹרְכֵי לְךָ תְּפִלָּה הוֹשַׁעְנָא וְהוֹשִׁיעָה נָא׃ לְמַעַן נֶאֱמָן אַמִּיץ בְּלִי הֶשֶׁל. וְנִצַּל מִכֶּשֶׁל. וַיִּטַּע אֶשֶׁל. בַּעֲבוּרוֹ הַיּוֹם תְּבַלֵּל. גּוֹמְרֵי לְךָ הַלֵּל׃ הושענא לְמַעַן יָחִיד מְקוֹרָא. בֵּרְכוֹ אֵל רוֹאִי. בִּבְאֵר לַחַי רוֹאִי. בַּעֲבוּרוֹ הַיּוֹם יוֹבְסַף. יוֹסְפֵי לְךָ מוּסָף׃ הושענא לְמַעַן יָשֵׁן בְּטַבּוּר עוֹלָם. וְסוֹד נֶעֱלָם דָּלָם. וַיַּהֲלוֹם וְהִגָּה סֻלָּם. בַּעֲבוּרוֹ תְּבָרֵךְ רוֹבַע. סוֹבְבֵי שֶׁבַע׃ הושענא לְמַעַן וָתִיק קָרַן עוֹר פָּנָיו. וְאוֹר עֵינָיו. וְהָאִישׁ מֹשֶׁה מְאֹד עָנָו. בַּעֲבוּרוֹ

תברך שנה. לצועקי הושענא: הושענא למען פועלי רע חלם. ושלום לו השלם. גריה בהנת עולם. בעבורו גאון עריץ תחסר. ותשמיע מבשו. הושענא והושיעה נא:

חש׳ לשון חליפות כח ורמז על אברהם שהי׳ מאמץ לבו כגבורים ומחזיק באמונתו דכתיב שהתהלך לפני וגו׳ שאין צורך להומכו ולסעדו לא כנח שהיה צריך לסעדו פן יפתוהו אנשי דורו דכתיב ביה את האלהים התהלך נח:

הושיענו מושיענו. כי לך עינינו. ולכה לישועתנו: כי לך

יושב קדם איום ונורא. יום זה תאמץ סובבי תורה. ושנה זו תהא אורה: כי לך ונופף קוראיך ברוח נמוכה. סובבים שבעה היום גסוכה. ושנה זו תהא ברכה: כי לך שגב שנה זו מכל מחלה. ושיתה גשומה דשונה וטלולה. ושנה זו תהא שנת גילה: כי לך פתחיך הרחב לאום יפה כתרצה. מתחננת לפניך בהגיון מליצה. ושנה זו תהא שנת דיצה. כי לך עינינו ולכה לישועתנו:

דיצה. לשון משוש שתרגום שישו אתה משוש דיצו ע׳ה דיצין:

האל למושעות עם נושע ביהוה. הושענא בחסדך מיחלים ליהוה. כי לישועתך קוינו יהוה. אדם ובהמה תושיע יהוה. כי לישועתך קוינו יהוה: כי פ

תפתח ארץ ויפרו ישע. לעם אשר בכפרים פריתם מפשע. תאות ענוים שמעת יהוה. כי לישועתך קוינו יהוה: מפלג מלא רוח לאמך. ביום אשר יצאת לישע עמך. יום אשר נאמר בו ויושע יהוה: כי היה נא לישועה צור עונה בצר. פדותי קרב כי ידך לא תקצר. ראה כי תאבתי לישועתך יהוה: כי הושיעה אסיר צועק מבית כלא. לשועי המצא צור עושה פלא. פתח פלג מלא. ישבעו עצי יהוה: כי הטה אזנך שמע נא והושע נא. נפשות הפרוחות במאריכי תחנה. שפתותם תבענה

יְשׁוּעָתָה לַיהֹוָה: כִּי רָצָה שַׁוְעַת אֻמָלִים. יְשׁוּעָתְךָ מְיַחֲלִים וּמְזוֹנָם שׁוֹאֲלִים. בְּיוֹם לוּלָב נוֹטְלִים. גְּשָׁמִים וּטְלָלִים. תַּזִּיל מְזֻבּוֹלִים. וְחִישׁ יֵלְכוּ גְאוּלִים. וּפְדוּיֵי יְהֹוָה: כִּי

קוֹל מְבַשֵּׂר מְבַשֵּׂר וְאוֹמֵר: ז״פ

יְפֵה נוֹף אֲגוּפַּף בְּחֶזְיוֹן תְּעוּדָה. יִשְׂמַח הַר צִיּוֹן תָּגֵלְנָה בְּנוֹת יְהוּדָה. מְבַשֵּׂר מְבַשֵּׂר וְאוֹמֵר: וָוֵי נָוֵךְ אֶפְסֵג וְאַרְחִיב גְּבוּלֵךְ. כִּי יְהֹוָה יִהְיֶה לָךְ לְאוֹר עוֹלָם וְשָׁלְמוּ יְמֵי אֶבְלֵךְ: מנסר סֹבּוּ צִיּוֹן וְהַקִּיפוּהָ סִפְרוּ מִגְדָּלֶיהָ. שִׂישׂוּ אִתָּהּ מָשׂוֹשׂ כָּל הַמִּתְאַבְּלִים עָלֶיהָ: מנסר פֶּתַע אַשְׁלִיךְ עַל אֱדוֹם נְעָלַיִם. פִּצְחוּ רַנְּנוּ יַחְדָּו חָרְבוֹת יְרוּשָׁלָיִם: מנסר קֵץ יְשׁוּעָתִי הֵשַׁתִּי מִמַּעְיָן שָׁהַק. קֵרַבְתִּי צִדְקָתִי לֹא תִרְחָק: מנסר הִתְעוֹרְרִי מִמִּזְרָח וּבֹאִי מִמַּעֲרָב. הַר צִיּוֹן יַרְכְּתֵי צָפוֹן קִרְיַת מֶלֶךְ רָב: מנסר

ווי נוף אפסג. רמז על עמודי בית המקדש שהם כמו ווין. ואפסג הוא לשון ע״ש ורוממות מן עלה ראש הפסגה והיא הבנייה. תחת היות שפלה בעמי׳ בעונותינו ירחיב גבולות וישיב את שבותינו במהרה יראו עינינו אמן: ואמרינן בב״ב פרק המוכר את הספינה אמר רבה אמר ר׳ יוחנן עתיד׳ ירושלים שתגבה למעלה שלש פרסאות שנאמר ורחמה וישבה תחתיה וגו׳ עיין שם. ובמדרש תני רשב״י עתידה ירושלים להיות רמה ועולה עד שמגעת לכסא הכבוד ואומרת להקב״ה צר לי המקום גשה לי ואשבה. ר׳ אלעזר בן עזריה ורבי אלעזר המודעי הוו יתבי ועסקין בהדין קרא׳ בעת ההיא יקראו לירושלים כסא ה׳ ונקוו אליה כל הגוים אמר רבי אלעזר בן עזריה לר׳ אלעזר המודעי וכי יכול ירושלים להחזיקם אמר ליה עתיד הקב״ה לומר לה האריכי הרחיבי קבלי אוכלוסים הרחיבי מקום אהלך ואמר רבי יוחנן עתידה ירושלים להיות מגעת עד [illegible] דמשק את פעם משא דבר ה׳ בארץ חדרך ודמשק מנוחתו וכתיב אפך כמגדל הלבנון צופה פני דמשק את התחנה שזאת צרה מלמטה ורחבה מלמעלה כך עתידה ירושלים להיות מרחבת ועולה וכו׳ יראו עינינו וישמח לבנו:

קוֹל מְבַשֵּׂר מְבַשֵּׂר וְאוֹמֵר: כ״פ

כַּכָּתוּב מַה נָּאווּ עַל הֶהָרִים רַגְלֵי מְבַשֵּׂר מַשְׁמִיעַ שָׁלוֹם מְבַשֵּׂר טוֹב מַשְׁמִיעַ יְשׁוּעָה אֹמֵר לְצִיּוֹן מָלַךְ אֱלֹהָיִךְ: וְנֶאֱמַר קוֹל צוֹפַיִךְ נָשְׂאוּ קוֹל יַחְדָּו יְרַנֵּנוּ כִּי עַיִן בְּעַיִן יִרְאוּ בְּשׁוּב יְהֹוָה צִיּוֹן: וְנֶאֱמַר פִּצְחוּ רַנְּנוּ יַחְדָּו [illegible] עַמּוֹ

גָּאַל יְרוּשָׁלָיִם: וְנֶאֱמַר כִּי נִחַם יְהֹוָה צִיּוֹן נִחַם כָּל חָרְבוֹתֶיהָ וַיָּשֶׂם מִדְבָּרָהּ כְּעֵדֶן וְעַרְבָתָהּ כְּגַן יְהֹוָה שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יִמָּצֵא בָהּ תּוֹדָה וְקוֹל זִמְרָה: וְנֶאֱמַר רָנּוּ שָׁמַיִם וְגִילִי אֶרֶץ וּפִצְחוּ הָרִים רִנָּה כִּי נִחַם יְהֹוָה עַמּוֹ וַעֲנִיָּו יְרַחֵם: וְנֶאֱמַר וְהָלְכוּ עַמִּים רַבִּים וְאָמְרוּ לְכוּ וְנַעֲלֶה אֶל הַר יְהֹוָה אֶל בֵּית אֱלֹהֵי יַעֲקֹב וְיֹרֵנוּ מִדְּרָכָיו וְנֵלְכָה בְּאֹרְחֹתָיו כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה וּדְבַר יְהֹוָה מִירוּשָׁלָיִם: וְנֶאֱמַר וּפְדוּיֵי יְהֹוָה יְשֻׁבוּן וּבָאוּ צִיּוֹן בְּרִנָּה וְשִׂמְחַת עוֹלָם עַל רֹאשָׁם שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יַשִּׂיגוּ וְנָסוּ יָגוֹן וַאֲנָחָה: וְנֶאֱמַר חָשַׂף יְהֹוָה אֶת זְרוֹעַ קָדְשׁוֹ לְעֵינֵי כָּל הַגּוֹיִם וְרָאוּ כָּל אַפְסֵי אָרֶץ אֵת יְשׁוּעַת אֱלֹהֵינוּ: וְנֶאֱמַר וְיִהְיוּ דְבָרַי אֵלֶּה אֲשֶׁר הִתְחַנַּנְתִּי לִפְנֵי יְהֹוָה קְרֹבִים אֶל יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ יוֹמָם וָלָיְלָה לַעֲשׂוֹת מִשְׁפַּט עַבְדּוֹ וּמִשְׁפַּט עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ: לְמַעַן דַּעַת כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי יְהֹוָה הוּא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד:

ברכה לשורה יר"ה:

הַנּוֹתֵן תְּשׁוּעָה לַמְּלָכִים וּמֶמְשָׁלָה לַנְּסִיכִים מַלְכוּתוֹ מַלְכוּת כָּל עוֹלָמִים. הַפּוֹצֶה אֶת דָּוִד עַבְדּוֹ מֵחֶרֶב רָעָה. הַנּוֹתֵן בַּיָּם דֶּרֶךְ וּבְמַיִם עַזִּים נְתִיבָה. הוּא יְבָרֵךְ. וְיִשְׁמוֹר. וְיִנְצוֹר. וְיַעֲזוֹר. וִירוֹמֵם. וִיגַדֵּל. וִינַשֵּׂא לְמַעְלָה (לַאֲדוֹנֵנוּ הַדּוּכּוּס פלוני וּלְכָל אַנְשֵׁי הַשְּׂרָרָה אוֹ הַמֶּלֶךְ פלוני) מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים בְּרַחֲמָיו יִשְׁמְרֵם וִיחַיֵּים. וּמִכָּל צָרָה וָנֶזֶק יַצִּילֵם: מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים בְּרַחֲמָיו יָרִים וְיַגְבִּיהַּ כּוֹכַב מַעַרַכְתָּם וְיַאֲרִיכוּ יָמִים עַל מַמְלַכְתָּם: מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים בְּרַחֲמָיו יִתֵּן בְּלִבָּם וּבְלֵב כָּל יוֹעֲצֵיהֶם וְשָׂרֵיהֶם רַחֲמָנוּת לַעֲשׂוֹת טוֹבָה עִמָּנוּ וְעִם כָּל יִשְׂרָאֵל אַחֵינוּ. בִּימֵיהֶם וּבְיָמֵינוּ תִּוָּשַׁע יְהוּדָה. וְיִשְׂרָאֵל יִשְׁכּוֹן לָבֶטַח. וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וְכֵן יְהִי רָצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן:

מִי שֶׁבֵּרַךְ אֲבוֹתֵינוּ אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן דָּוִד וּשְׁלֹמֹה וְכָל הַקְּהִלּוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת וְהַטְּהוֹרוֹת הוּא יְבָרֵךְ אֶת כָּל הַקָּהָל הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה. גְּדוֹלִים וּקְטַנִּים. הֵם. וּבְנֵיהֶם. וּנְשֵׁיהֶם. וְתַלְמִידֵיהֶם וְכָל אֲשֶׁר לָהֶם. מַלְכָּא דְעָלְמָא הוּא יְבָרֵךְ יַתְכוֹן. וְחַכָּה יַתְכוֹן. וְיִשְׁמַע בְּקוֹל צְלוֹתְכוֹן. תִּתְפָּרְקוּן וְתִשְׁתֵּזְבוּן מִכָּל

צָרָה וְעַקְתָא. וִיהִי מֵימְרָא דַיהוָה בְּסַעְדְּכֶם. וְיָגֵן בַּעַדְכֶם וְיִפְרוֹשׂ סֻכַּת שְׁלוֹמוֹ עֲלֵיכֶם. וְיִטַּע בֵּינֵיכֶם אַהֲבָה וְאַחֲוָה שָׁלוֹם וְרֵעוּת. וִיסַלֵּק שִׂנְאַת חִנָּם מִבֵּינֵיכֶם. וְיִשְׁבּוֹר עוֹל הַגּוֹיִם מֵעַל צַוְּארֵיכֶם. וִיקַיֵּם בָּכֶם מִקְרָא שֶׁכָּתוּב יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם יֹסֵף עֲלֵיכֶם כָּכֶם אֶלֶף פְּעָמִים וִיבָרֵךְ אֶתְכֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָכֶם. וְכֵן יְהִי רָצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן:

מי שברך לחתנים

מִי שֶׁבֵּרַךְ אֲבוֹתֵינוּ אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וְדָוִד וּשְׁלֹמֹה הוּא יְבָרֵךְ וְיִשְׁמוֹר וְיִנְצוֹר וְיַעֲזוֹר אֶת הַשֵּׁם הַטּוֹב הֶחָתָן הַמְפוֹאָר יָקָר וְנַעֲלֶה כְּבוֹד רַבִּי פלוני הַנִּבְחַר לְהַשְׁלִים (ולספן בבלסים אומר הַנִּבְחַר לְהַתְחִיל וכו׳) תּוֹרַת אֱלֹהֵינוּ. מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים בְּרַחֲמָיו יִשְׁמְרֵהוּ וִיחַיֵּהוּ. וּמִכָּל צָרָה וָנֶזֶק יַצִּילֵהוּ. וְיִתְמַהּוּ הָאֵל בְּסֵפֶר חַיִּים טוֹבִים. וְכֵן יְהִי רָצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן:

ואחר כך אומר בקול רם שני פעמים:

יִמְלֹךְ יְהוָה לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ:

ומחזירין הספרים להיכל ואומרים:

(כט) מִזְמוֹר לְדָוִד הָבוּ לַיהוָה בְּנֵי אֵלִים הָבוּ לַיהוָה כָּבוֹד וָעֹז: הָבוּ לַיהוָה כְּבוֹד שְׁמוֹ הִשְׁתַּחֲווּ לַיהוָה בְּהַדְרַת קֹדֶשׁ: קוֹל יְהוָה עַל הַמָּיִם אֵל הַכָּבוֹד הִרְעִים יְהוָה עַל מַיִם רַבִּים: קוֹל יְהוָה בַּכֹּחַ קוֹל יְהוָה בֶּהָדָר: קוֹל יְהוָה שֹׁבֵר אֲרָזִים וַיְשַׁבֵּר יְהוָה אֶת אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן: וַיַּרְקִידֵם כְּמוֹ עֵגֶל לְבָנוֹן וְשִׂרְיוֹן כְּמוֹ בֶן רְאֵמִים: קוֹל יְהוָה חֹצֵב לַהֲבוֹת אֵשׁ: קוֹל יְהוָה יָחִיל מִדְבָּר יָחִיל יְהוָה מִדְבַּר קָדֵשׁ: קוֹל יְהוָה יְחוֹלֵל אַיָּלוֹת וַיֶּחֱשֹׂף יְעָרוֹת וּבְהֵיכָלוֹ כֻּלּוֹ אֹמֵר כָּבוֹד: יְהוָה לַמַּבּוּל יָשָׁב וַיֵּשֶׁב יְהוָה מֶלֶךְ לְעוֹלָם: יְהוָה עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְהוָה יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם:

וכשמכניסים ספר תורה להיכל אומר חס״ן.

שׁוּבָה לִמְעוֹנְךָ. וּשְׁכוֹן בְּבֵית מַאֲוַיְךָ. כִּי כָל פֶּה וְכָל לָשׁוֹן יִתְּנוּ הוֹד וְהָדָר לְמַלְכוּתְךָ: וּבְנֻחֹה יֹאמַר שׁוּבָה יְהוָה רִבְבוֹת אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל: הֲשִׁיבֵנוּ יְהוָה אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם:

ואחכ"ח החזן לפני ההיכל:

יתגדל ויתקדש שמה רבא בעלמא די ברא כרעותה. וימליך מלכותה. ויצמח פורקנה. ויקרב משיחה. בחייכון וביומיכון ובחיי דכל בית ישראל בעגלא ובזמן קריב ואמרו אמן: יהא שמה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא יתברך. וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתהדר ויתעלה ויתהלל שמה דקודשא בריך הוא לעלא מן כל ברכתא. שירתא תשבחתא ונחמתא. דאמירן בעלמא. ואמרו אמן:

וסוקעים הס"ת הכ"ת הר"ה ואחר כך אומר תפלה לגוזר:

[illegible]נו ותעתרו ברחמים מן השמים. תקבל צעקתכם תשמע תפלתכם ברצון. ויענה קול עתירתכם. ויפתח יהוה אלהינו לנו ולכל ישראל אחינו בכל מקום שהם. שערי אורה. שערי ברכה. שערי גילה. שערי דיצה. שערי הוד והדר. שערי ועד טוב. שערי זמרה. שערי חיים טובים. שערי טובה. שערי ישועה. שערי כלכלה. שערי למוד תורה לשמה. שערי מזון. שערי נחמה. שערי סודות תורתו. שערי עזרה. שערי פדות. שערי צדקה. שערי קוממיות. שערי רפואה שלימה. שערי שלום. שערי תורה. שערי תפלה. שערי תשועה. שערי תשובה. ויסיר מתוכבם קנאה ושנאה ותחרות ויקים בכם מקרא שכתוב יהוה אלהי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים ויברך אתכם כאשר דבר לכם. ויחתמכם בספר חיים טובים וכן יהי רצון ונאמר אמן:

תתקבל צלותהון ובעותהון דכל בית ישראל קדם אבוהון דבשמיא (וארעא) ואמרו אמן:

יהא ש[illegible]מא רבא [illegible]א חיים ושבע וישועה ונחמא ושיזבא ורפואה וגא[illegible]ליחה וכפרה ורוח והצלה. לנו ולכל עמו בית ישרא[illegible] אמן: עושה שלום במרומיו הוא ברחמיו [illegible] עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן:

[illegible]

ואחר כך יקח ה' בדי ערבה ויחבט בקרקע ה' פעמים לא פחות ולא יותר ולומר תפלה זו

תפלה לחבטת ערבה

לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה בדהילו ורחימו ורחימו ודחילו ליחדא שם י"ה בו"ה ביחודא שלים בשם כל ישראל הנה אנכי בא לקיים מצות ערבה יסוד נביאים הראשונים אשר שרשם פתוח על ערבי הנחל לתקן את שרשה במקום עליון ויהי רצון מלפניך ה' או"א אל עליון רוכב בערבות הבוחר בנביאים טובים ובמנהגים הטובים ויהי נועם ה' אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו ועל ידי חבטת ה' בדי ערבה ה' פעמים בקרקע מול אותיות מנצפ"ך גבור"ות אד"ני אלהים אנא בכח סגולת ערבה זו יעוררו ה' גבורות שכיות עוזך ובמתק שפתים תוסיף לקח ה' גבורות ממותקות במתק האחד טל אורות טליך שם יו"ד ה"א וא"ו הע'לים טל וככלה תעדה כליה להתיחד עם דודה באהבה ואהוה ורעות וזרועיה תצמיח זרע קדש מצבתה לעורת יהוה בגבורים ותוכה רצוף אהבה בשפתים ישק נשיקין רחימין דמתחבקן:

"אבא בגבורות אדני אלהים אזכיר צדקתך לבדך: "דור לדור ישבח מעשיך וגבורתיך יגידו: "נהר פלגיו ישמחו עיר אלהים קדוש משכני עליון: "יפיפית מבני אדם הוצק חן בשפתותיך על כן ברכך אלהים לעולם. "מי ימלל גבורות יהוה ישמיע כל תהלתו: "נכבדות מדובר בך עיר אלהים סלה: "צמאה נפ"שי לאלהים לאל חי מתי אבוא ואראה פני אלהים: "פקדת הארץ ותשוקקיה רבת תעשרנה פלג אלהים מלא מים וגו': "כסאך אלהים עולם וע' שבט מישור שבט מלכותך:

ולי אני עבדך בן אמתך המתנפל לפניך תשפיע לי משם אור החיים וגם עד זקנה ושיבה אלהים אל תעזבני עד אגיד זרועך לדור לכל יבא גבורותיך ואל תקחני מהעולם הזה קודם זמני עד מלאת ימי שנותינו בהם שבעים שנה ואל תדיחני מפני שום אדם שבעולם ותאריך ימי ושנותי בטוב ובנעימים דשנים ורעננים ואיצרך הטוב תפתח להשביע מים נפש שוקקה ורוח פני תבל ושבע את העולם כלו מטובך ומלא ידינו מברכותיך ומעושר מתנת ידך וקיים בנו מקרא שכתוב יפתח יהוה לך את אוצרו הטוב את השמים לתת מטר ארצך בעתו ולברך את כל מעשה ידיך ופקדני בפקידת ישועה ורחמים עוררה את גבורתך ולכה לישועתה לנו ושא נס לקבץ גליותנו ומלך ביפיו תחזינה עינינו גדול כבודו בישועתך הוד והדר תשוה עליו ידעתי כי הושיע יהוה משיחו יענהו משמי קדשו בגבורות ישע ימינו אמן:

אמר מנחם עזריה מפאנו

תניא במסכת דרך ארץ שבעה אבות כורתי ברית ואלו הן. אברהם. יצחק. יעקב. משה. אהרן. פנחס ודוד. וכלם מקראי איש על דגלו בסדר השבע מדות הידועות לחכמי האמת. ובזכותם היו מקיפים את המזבח שבע פעמים ביום ערבה. ולנו גם כן שבע הקפות על שמם אלא שבספר הדפוס נתחלף פינחס ביוסף ואם היות שניהם חתומים בצדיק יסוד עולם הנה מעלת פינחס יתירה על יוסף למה שהצדיק את הרבים ולכן זכה בחותם יו"ד של שם י"ה וה"ה ניתנה עדות ביהוסף. ועמי שבמדינתנו אינם נוהגים כסדר הברייתא שהרי יוסף צדיק הוי מכורתי ברית לא הוי לכן סדרתי הקפות היום כסדר הזה וחדשתי פזמון על שם פינחס בהקפה הששית כראוי לו. ולמדתי שאין פיסת הסגולה לבים הד' אלא במעלות החמה אל השמש. ודי בזה אל המכוון: והא לך סדר היום:

הקפה ראשונה אברהם. הקפה שנית יצחק. הקפה שלישית יעקב. הקפה רביעית משה. הקפה חמישית אהרן. הקפה ששית פנחס. הקפה שביעית דוד.

אנא הבורא עולמו בימים ששה וכו' הושיענו וכו'.

והמנהג אצלנו קיימים. דפנחס קנאה בד"ל ויעבור וכו' הסדרה ה' פעם לעומת ק' וקנא לשמך ושוכה על ישראל עמך. דעני לפינחס בשטים פרץ:

ליל שמיני עצרת

מתפללין ערבית כמו ביום טוב תפלה לעיל ואומרים לתפלה על השמינית כלעיל. ואם חל בשבת מתחילין מזמור לדוד הבו לה' כמו בשבת שם:

ואסור לאכול בסוכה בלילה הזה שהוא ספק שביעי אבל אין מברכין על ישיבתה ואומרים בקידוש שהחיינו מפני שהוא חג בפני עצמו:

שחרית לשמיני עצרת

מתחילין הזמירות כמו בשבת ביום טוב. ואומרים אחר ואחריו ביו"ט מזמור למנצח על השמינית ונוהגין הזמירות עד נשמת. וקודם נשמת יאמר רשות זה להר"ר אברהם בן עזרא ז"ל:

צָמְאָה נַפְשִׁי לֵאלֹהִים לְאֵל חָי. לִבִּי וּבְשָׂרִי יְרַנְּנוּ לְאֵל חָי: אֵל חַי בְּרָאָנִי. וְאָמַר חַי אָנִי. כִּי לֹא יִרְאַנִי. הָאָדָם וָחָי: בָּרָא כֹל בְּחָכְמָה. בְּעֵצָה וּבִמְזִמָּה. מְאֹד נֶעֶלָמָה. מֵעֵינֵי כָּל חָי: רָם עַל כָּל כְּבוֹדוֹ. כָּל פֶּה יְחַו הוֹדוֹ. בָּרוּךְ אֲשֶׁר בְּיָדוֹ. נֶפֶשׁ כָּל חָי: הִבְדִּיל נִינֵי תָם. חֻקִּים לְהוֹרוֹתָם. אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אוֹתָם. הָאָדָם וָחַי: מִי זֶה יִצְטַדָּק. נִמְשַׁל לְאָבָק דָּק. אֱמֶת כִּי לֹא יִצְדַּק. לְפָנֶיךָ כָּל חָי: בְּלֵב יֵצֶר חָשׁוּב כִּדְמוּת חֲמַת עַכְשׁוּב. וְאֵיכָכָה יָשׁוּב. הַבָּשָׂר הַחַי: נְסוֹגִים אָבוּ. מִדַּרְכָּם שָׁבוּ. טֶרֶם יִשְׁכָּבוּ. בֵּית מוֹעֵד לְכָל חַי: עַל כָּל אֲהוֹדֶךָּ. כָּל פֶּה תְּיַחֲדֶךָּ. פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ. וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי: זְכוֹר אַהֲבַת קְדוּמִים. וְהַחֲיֵה נִרְדָּמִים. וְקָרֵב הַיָּמִים. אֲשֶׁר בֶּן יִשַׁי חַי: רְאֵה לִגְבֶרֶת אֱמֶת. שִׁפְחָה נוֹאֶמֶת. לֹא כִּי בְּנֵךְ הַמֵּת. וּבְנִי הֶחָי: הֲלֹא חֵלֶק מֵרֹאשׁ. חֵלֶק דָּמוֹ תִּדְרֹשׁ. שְׁפוֹךְ אַף עַל רֹאשׁ. הַשָּׂעִיר הַחַי: אֶקֹּד עַל אַפִּי. אֶפְרוֹשׂ לְךָ כַּפִּי. עֵת כִּי אֶפְתַּח פִּי. בְּנִשְׁמַת כָּל חָי: נשי

דינים לקריאת ס"ת לשמ"ע

א בשמ"ע כשקורים חתן הברכה וקורא כל הבכור ולאחר חתן הברכה: ב ש"ץ שאל בשבת כשקראו חתן הברכה בשחרית קורים במנחה שנה ש' בראשית: ג אם טעה וקרא כל ענין השלישי בפרשה אחרת כגון שור או כשב או פסל לך או אם כסף אפילו אם גמר הפרשה אם השלים ובירך ואמר קדיש צריך לחזור ולפתוח ס"ת ולקרות עולה אחר כל פרשה כל הבכור ויאמר קדיש אחריו פעם ב' ואפי' כבר פתחו הספר ב' ועלה המפטיר לקרות פ' המוספין כל עוד שלא בירך המפטיר ברכה א' יגמור ס"ב ויעלה אחר בס"א ויקרא כל הבכור ויברך ויאמר קדיש אח"כ יעלה המפטיר בס' ב' ואם כשמכבר מספיקים כבר בירך המפטיר ברכה א' ע"ד לקרות פ' המוספין לפי"

ועדיין לא התחיל לקרות הפ"ה כיון שכבר ברך יקרא פ' המוספין לבד ויברך וא"צ לקרות את פ' כל הבכור שכבר יצאו י"ח קריאת ענין היום: ד וכן אם קרא פ' כל הבכור ודלג פסוק והיינו אך שמח אם חסר קודם שברך המפטיר צריך לחזור ולקרות פ' כל הבכור: ה אם במקום כל הבכור קרא זאת הברכה אם גמר המשלים וברך ברכה אחרונה א"צ לקרות כל הבכור ואם נזכר קודם יגלת ויקרא כל הבכור ככל הדברים אשר ראו סימן אחת למעלה: ו אם בשבת גמר כל הפרשה בשלא ש' לא יאמר קדיש שלא יעלו ב' עולים בס"ב ואפי' אמר קדיש יעלו ב' בס"ב.

קריאה לשמיני עצרת

שלמות הלב א י"א פ' קהלת בש"ע קודם קריאת התורה משום דכתיב ביום הח' שלח את העם וגם לא' אלו ז' ימי החג ויום הש' והוא מזהיר על הנדרים שלא יעבור עליהם בבל תאחר וי"א שהלשון חבר קהלת בהקהל להוכיח את ישראל דכתיב ויקהלו אל המלך שלמה כל איש ישראל בירח האיתנים בחג: ב תקנו לקרות כל הבכור בימים אחרונים של חגים פסח ושבועות דכתיב ושמחת בחגך לרבות י"ט א' של חג והיינו אך שמח לרבות י"ט האחרון בשבת מתחילין בסכום מן עשר תעשר לפי שבפרשה הזאת מזהיר על המעשרות ומתנות עניים שבלים חג האסיף להכריז שלא לעבור עליהם בבל תאחר בג' רגלים: ג מפטירים במלכים ויהי ככלות שלמה ע"ש ביום הח' שלח את העם.

ואומרים התפלה כמו בסוכות ואומרים הלל ואומר החזן קדיש תתקבל. וקודם שיוציאו ס"ת אומרי' יהי ה' וגו'. ומוציאין שני ספרים. ובעת פתיחת ההיכל אומר התפלה שהיא לעיל. וקורין בספר ראשון ה' גברי בפרשת כל הבכור. ואם חל בשבת קורין שבעה ומתחילין מכאן:

דברים יד עַשֵּׂר תְּעַשֵּׂר אֵת כָּל־תְּבוּאַת זַרְעֶךָ הַיֹּצֵא הַשָּׂדֶה
שָׁנָה שָׁנָה: וְאָכַלְתָּ לִפְנֵי | יְהוָֹה אֱלֹהֶיךָ
בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר־יִבְחַר לְשַׁכֵּן שְׁמוֹ שָׁם מַעְשַׂר דְּגָנְךָ תִּירֹשְׁךָ
וְיִצְהָרֶךָ וּבְכֹרֹת בְּקָרְךָ וְצֹאנֶךָ לְמַעַן תִּלְמַד לְיִרְאָה אֶת־
יְהוָֹה אֱלֹהֶיךָ כָּל־הַיָּמִים: וְכִי־יִרְבֶּה מִמְּךָ הַדֶּרֶךְ כִּי לֹא
תוּכַל שְׂאֵתוֹ כִּי־יִרְחַק מִמְּךָ הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָֹה
אֱלֹהֶיךָ לָשׂוּם שְׁמוֹ שָׁם כִּי יְבָרֶכְךָ יְהוָֹה אֱלֹהֶיךָ: וְנָתַתָּה
בַּכָּסֶף וְצַרְתָּ הַכֶּסֶף בְּיָדְךָ וְהָלַכְתָּ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר
יְהוָֹה אֱלֹהֶיךָ בּוֹ: וְנָתַתָּה הַכֶּסֶף בְּכֹל אֲשֶׁר־תְּאַוֶּה נַפְשְׁךָ
בַּבָּקָר וּבַצֹּאן וּבַיַּיִן וּבַשֵּׁכָר וּבְכֹל אֲשֶׁר תִּשְׁאָלְךָ נַפְשֶׁךָ
וְאָכַלְתָּ שָּׁם לִפְנֵי יְהוָֹה אֱלֹהֶיךָ וְשָׂמַחְתָּ אַתָּה וּבֵיתֶךָ: וְהַלֵּוִי
אֲשֶׁר־בִּשְׁעָרֶיךָ לֹא תַעַזְבֶנּוּ כִּי אֵין לוֹ חֵלֶק וְנַחֲלָה עִמָּךְ: ס
מִקְצֵה | שָׁלֹשׁ שָׁנִים תּוֹצִיא אֶת־כָּל־מַעְשַׂר תְּבוּאָתְךָ בַּשָּׁנָה
הַהִוא וְהִנַּחְתָּ בִּשְׁעָרֶיךָ: וּבָא הַלֵּוִי כִּי אֵין לוֹ חֵלֶק וְנַחֲלָה
עִמָּךְ וְהַגֵּר וְהַיָּתוֹם וְהָאַלְמָנָה אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ וְאָכְלוּ וְשָׂבֵעוּ

לְמַעַן יְבָרֶכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־מַעֲשֵׂה יָדְךָ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה׃
ס ני מִקֵּץ שֶׁבַע־שָׁנִים תַּעֲשֶׂה שְׁמִטָּה׃ וְזֶה דְּבַר הַשְּׁמִטָּה
שָׁמוֹט כָּל־בַּעַל מַשֵּׁה יָדוֹ אֲשֶׁר יַשֶּׁה בְּרֵעֵהוּ לֹא־יִגֹּשׂ אֶת־
רֵעֵהוּ וְאֶת־אָחִיו כִּי־קָרָא שְׁמִטָּה לַיהוָה׃ אֶת־הַנָּכְרִי תִּגֹּשׂ
וַאֲשֶׁר יִהְיֶה לְךָ אֶת־אָחִיךָ תַּשְׁמֵט יָדֶךָ׃ אֶפֶס כִּי לֹא יִהְיֶה־
בְּךָ אֶבְיוֹן כִּי־בָרֵךְ יְבָרֶכְךָ יְהוָה בָּאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
נֹתֵן־לְךָ נַחֲלָה לְרִשְׁתָּהּ׃ רַק אִם־שָׁמוֹעַ תִּשְׁמַע בְּקוֹל
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לִשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־הַמִּצְוָה הַזֹּאת אֲשֶׁר
אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם׃ כִּי־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בֵּרַכְךָ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר־לָךְ
וְהַעֲבַטְתָּ גּוֹיִם רַבִּים וְאַתָּה לֹא תַעֲבֹט וּמָשַׁלְתָּ בְּגוֹיִם רַבִּים
וּבְךָ לֹא יִמְשֹׁלוּ׃ ס כִּי־יִהְיֶה בְךָ אֶבְיוֹן מֵאַחַד אַחֶיךָ בְּאַחַד
שְׁעָרֶיךָ בְּאַרְצְךָ אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ לֹא תְאַמֵּץ
אֶת־לְבָבְךָ וְלֹא תִקְפֹּץ אֶת־יָדְךָ מֵאָחִיךָ הָאֶבְיוֹן׃ כִּי־פָתֹחַ
תִּפְתַּח אֶת־יָדְךָ לוֹ וְהַעֲבֵט תַּעֲבִיטֶנּוּ דֵּי מַחְסֹרוֹ אֲשֶׁר
יֶחְסַר לוֹ׃ הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן־יִהְיֶה דָבָר עִם־לְבָבְךָ בְלִיַּעַל
לֵאמֹר קָרְבָה שְׁנַת־הַשֶּׁבַע שְׁנַת הַשְּׁמִטָּה וְרָעָה עֵינְךָ
בְּאָחִיךָ הָאֶבְיוֹן וְלֹא תִתֵּן לוֹ וְקָרָא עָלֶיךָ אֶל־יְהוָה וְהָיָה
בְךָ חֵטְא׃ נָתוֹן תִּתֵּן לוֹ וְלֹא־יֵרַע לְבָבְךָ בְּתִתְּךָ לוֹ כִּי
בִּגְלַל ׀ הַדָּבָר הַזֶּה יְבָרֶכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־מַעֲשֶׂךָ
וּבְכֹל מִשְׁלַח יָדֶךָ׃ כִּי לֹא־יֶחְדַּל אֶבְיוֹן מִקֶּרֶב הָאָרֶץ עַל־
כֵּן אָנֹכִי מְצַוְּךָ לֵאמֹר פָּתֹחַ תִּפְתַּח אֶת־יָדְךָ לְאָחִיךָ לַעֲנִיֶּךָ
וּלְאֶבְיֹנְךָ בְּאַרְצֶךָ׃ ס כִּי־יִמָּכֵר לְךָ אָחִיךָ הָעִבְרִי אוֹ הָעִבְרִיָּה
וַעֲבָדְךָ שֵׁשׁ שָׁנִים וּבַשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִת תְּשַׁלְּחֶנּוּ חָפְשִׁי
מֵעִמָּךְ׃ וְכִי־תְשַׁלְּחֶנּוּ חָפְשִׁי מֵעִמָּךְ לֹא תְשַׁלְּחֶנּוּ רֵיקָם׃
הַעֲנֵיק תַּעֲנִיק לוֹ מִצֹּאנְךָ וּמִגָּרְנְךָ וּמִיִּקְבֶךָ אֲשֶׁר בֵּרַכְךָ
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ תִּתֶּן־לוֹ׃ וְזָכַרְתָּ כִּי עֶבֶד הָיִיתָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם
וַיִּפְדְּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עַל־כֵּן אָנֹכִי מְצַוְּךָ אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה

הַיּוֹם: וְהָיָה כִּי־יֹאמַר אֵלֶיךָ לֹא אֵצֵא מֵעִמָּךְ כִּי אֲהֵבְךָ
וְאֶת־בֵּיתֶךָ כִּי־טוֹב לוֹ עִמָּךְ: וְלָקַחְתָּ אֶת־הַמַּרְצֵעַ וְנָתַתָּה
בְאָזְנוֹ וּבַדֶּלֶת וְהָיָה לְךָ עֶבֶד עוֹלָם וְאַף לַאֲמָתְךָ תַּעֲשֶׂה
כֵּן: לֹא־יִקְשֶׁה בְעֵינֶךָ בְּשַׁלֵּחֲךָ אֹתוֹ חָפְשִׁי מֵעִמָּךְ כִּי מִשְׁנֶה
שְׂכַר שָׂכִיר עֲבָדְךָ שֵׁשׁ שָׁנִים וּבֵרַכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל
אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה: פ ישראל

ואם חל בחול קורין חמשה גברי ומתחילין מכאן:

כָּל־הַבְּכוֹר אֲשֶׁר יִוָּלֵד בִּבְקָרְךָ וּבְצֹאנְךָ הַזָּכָר תַּקְדִּישׁ
לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא תַעֲבֹד בִּבְכֹר שׁוֹרֶךָ וְלֹא תָגֹז
בְּכוֹר צֹאנֶךָ: לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ תֹאכְלֶנּוּ שָׁנָה בְשָׁנָה
בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר־יִבְחַר יְהוָה אַתָּה וּבֵיתֶךָ: וְכִי־יִהְיֶה בוֹ
מוּם פִּסֵּחַ אוֹ עִוֵּר כֹּל מוּם רָע לֹא תִזְבָּחֶנּוּ לַיהוָה
אֱלֹהֶיךָ: בִּשְׁעָרֶיךָ תֹּאכְלֶנּוּ הַטָּמֵא וְהַטָּהוֹר יַחְדָּו כַּצְּבִי
וְכָאַיָּל: רַק אֶת־דָּמוֹ לֹא תֹאכֵל עַל־הָאָרֶץ תִּשְׁפְּכֶנּוּ
כַּמָּיִם: פ לוי ובשבת ד

שָׁמוֹר אֶת־חֹדֶשׁ הָאָבִיב וְעָשִׂיתָ פֶּסַח לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ כִּי
בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב הוֹצִיאֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִמִּצְרַיִם לָיְלָה:
וְזָבַחְתָּ פֶּסַח לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ צֹאן וּבָקָר בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר
יְהוָה לְשַׁכֵּן שְׁמוֹ שָׁם: לֹא־תֹאכַל עָלָיו חָמֵץ שִׁבְעַת יָמִים
תֹּאכַל־עָלָיו מַצּוֹת לֶחֶם עֹנִי כִּי בְחִפָּזוֹן יָצָאתָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
לְמַעַן תִּזְכֹּר אֶת־יוֹם צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ:
ג ובשבת ה וְלֹא־יֵרָאֶה לְךָ שְׂאֹר בְּכָל־גְּבֻלְךָ שִׁבְעַת יָמִים
וְלֹא־יָלִין מִן־הַבָּשָׂר אֲשֶׁר תִּזְבַּח בָּעֶרֶב בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן
לַבֹּקֶר: לֹא תוּכַל לִזְבֹּחַ אֶת־הַפָּסַח בְּאַחַד שְׁעָרֶיךָ אֲשֶׁר־
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ: כִּי אִם־אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־יִבְחַר
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשַׁכֵּן שְׁמוֹ שָׁם תִּזְבַּח אֶת־הַפֶּסַח בָּעֶרֶב כְּבוֹא

השמש מועד צאתך ממצרים: ובשלת ואכלת במקום
אשר יבחר יהוה אלהיך בו ופנית בבקר והלכת לאהליך:
ששת ימים תאכל מצות וביום השביעי עצרת ליהוה
אלהיך לא תעשה מלאכה: ס ד בשבת ו שבעה
שבעת תספר־לך מהחל חרמש בקמה תחל לספר
שבעה שבעות: ועשית חג שבעות ליהוה אלהיך מסת
נדבת ידך אשר תתן כאשר יברכך יהוה אלהיך: ושמחת
לפני ׀ יהוה אלהיך אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך
והלוי אשר בשעריך והגר והיתום והאלמנה אשר בקרבך
במקום אשר יבחר יהוה אלהיך לשכן שמו שם: וזכרת
כי־עבד היית במצרים ושמרת ועשית את־החקים
האלה: פ ה ובשבת ז

חג הסכת תעשה לך שבעת ימים באספך מגרנך
ומיקבך: ושמחת בחגך אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך
והלוי והגר והיתום והאלמנה אשר בשעריך: שבעת
ימים תחג ליהוה אלהיך במקום אשר־יבחר יהוה כי
יברכך יהוה אלהיך בכל־תבואתך ובכל מעשה ידיך
והיית אך שמח: שלש פעמים ׀ בשנה יראה כל־זכורך
את־פני ׀ יהוה אלהיך במקום אשר יבחר בחג המצות
ובחג השבעות ובחג הסכות ולא יראה את־פני יהוה
ריקם: איש כמתנת ידו כברכת יהוה אלהיך אשר
נתן־לך:

ואומר חצי קדיש לעילא. והמפטיר קורא בספר שני בפרשת פינחס בקריאה זו:

ביום השמיני עצרת תהיה לכם כל־מלאכת עבדה לא
תעשו: והקרבתם עלה אשה ריח ניחח ליהוה פר
אחד איל אחד כבשים בני־שנה שבעה תמימם: מנחתם

וְנִסְכֵּיהֶם לַפָּר לָאַיִל וְלַכְּבָשִׂים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט׃ וּשְׂעִיר חַטָּאת אֶחָד מִלְּבַד עֹלַת הַתָּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ׃ אֵלֶּה תַּעֲשׂוּ לַיהוָה בְּמוֹעֲדֵיכֶם לְבַד מִנִּדְרֵיכֶם וְנִדְבֹתֵיכֶם לְעֹלֹתֵיכֶם וּלְמִנְחֹתֵיכֶם וּלְנִסְכֵּיכֶם וּלְשַׁלְמֵיכֶם׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃

ואומר החזן קדיש לעילא:

ומברך המפטיר כמו שכתוב ביום א׳ של סכות ואומרים הפטרה זו במלכים א׳ סימן ח׳:

וַיְהִי כְּכַלּוֹת שְׁלֹמֹה לְהִתְפַּלֵּל אֶל־יְהוָה אֵת כָּל־הַתְּפִלָּה וְהַתְּחִנָּה הַזֹּאת קָם מִלִּפְנֵי מִזְבַּח יְהוָה מִכְּרֹעַ עַל־בִּרְכָּיו וְכַפָּיו פְּרֻשׂוֹת הַשָּׁמָיִם׃ וַיַּעֲמֹד וַיְבָרֶךְ אֵת כָּל־קְהַל יִשְׂרָאֵל קוֹל גָּדוֹל לֵאמֹר׃ בָּרוּךְ יְהוָה אֲשֶׁר נָתַן מְנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר דִּבֵּר לֹא־נָפַל דָּבָר אֶחָד מִכֹּל דְּבָרוֹ הַטּוֹב אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד מֹשֶׁה עַבְדּוֹ׃ יְהִי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עִמָּנוּ כַּאֲשֶׁר הָיָה עִם־אֲבֹתֵינוּ אַל־יַעַזְבֵנוּ וְאַל־יִטְּשֵׁנוּ׃ לְהַטּוֹת לְבָבֵנוּ אֵלָיו לָלֶכֶת בְּכָל־דְּרָכָיו וְלִשְׁמֹר מִצְוֺתָיו וְחֻקָּיו וּמִשְׁפָּטָיו אֲשֶׁר צִוָּה אֶת־אֲבֹתֵינוּ׃ וְיִהְיוּ דְבָרַי אֵלֶּה אֲשֶׁר הִתְחַנַּנְתִּי לִפְנֵי יְהוָה קְרֹבִים אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יוֹמָם וָלָיְלָה לַעֲשׂוֹת ׀ מִשְׁפַּט עַבְדּוֹ וּמִשְׁפַּט עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ׃ לְמַעַן דַּעַת כָּל־עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד׃ וְהָיָה לְבַבְכֶם שָׁלֵם עִם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לָלֶכֶת בְּחֻקָּיו וְלִשְׁמֹר מִצְוֺתָיו כַּיּוֹם הַזֶּה׃ וְהַמֶּלֶךְ וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ זֹבְחִים זֶבַח לִפְנֵי יְהוָה׃ וַיִּזְבַּח שְׁלֹמֹה אֵת זֶבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר זָבַח לַיהוָה בָּקָר עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם אֶלֶף וְצֹאן מֵאָה וְעֶשְׂרִים אָלֶף וַיַּחְנְכוּ אֶת־בֵּית יְהוָה הַמֶּלֶךְ וְכָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ בַּיּוֹם הַהוּא קִדַּשׁ הַמֶּלֶךְ אֶת־תּוֹךְ הֶחָצֵר אֲשֶׁר לִפְנֵי בֵית־יְהוָה כִּי־עָשָׂה שָׁם אֶת־הָעֹלָה וְאֶת־הַמִּנְחָה וְאֵת חֶלְבֵי הַשְּׁלָמִים כִּי־מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר

לִפְנֵי יְהוָה קָטֹן מֵהָכִיל אֶת־הָעֹלָה וְאֶת־הַמִּנְחָה וְאֵת חֶלְבֵי הַשְּׁלָמִים׃ וַיַּעַשׂ שְׁלֹמֹה בָעֵת־הַהִיא | אֶת־הֶחָג וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ קָהָל גָּדוֹל מִלְּבוֹא חֲמָת | עַד־נַחַל מִצְרַיִם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ שִׁבְעַת יָמִים וְשִׁבְעַת יָמִים אַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם׃ בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי שִׁלַּח אֶת־הָעָם וַיְבָרְכוּ אֶת־הַמֶּלֶךְ וַיֵּלְכוּ לְאָהֳלֵיהֶם שְׂמֵחִים וְטוֹבֵי לֵב עַל כָּל־הַטּוֹבָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה לְדָוִד עַבְדּוֹ וּלְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ׃

גואלנו. ומברך המפטיר לאחריה. והחזן מברך לקהל. ואומרים אשרי. ומחזירים הס"ת למקומו. ואומר החזן חצי קדיש כמו שכתוב ביום טוב. ואחר כך אומרים תקון הגשם קודם מוסף שהוא לבכות; ואחר התפלה יסוב לסעוד בסוכתו כמו בסעודת הלילה ולא כאותם הנוהגים שלא לאכול ביום הזה בסוכה ומקצתם אוכלים מקצת הסעודה בסוכה ומקצתה בבית. ואף אם הוא שבת צריך לעשות סעודה שלישית גם כן בסוכה. וכשיוצא ממנה כדי שלא לאכול בה עוד יכנס מנהג אנשי מעשה לומר בצאתו תפלה זו:

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שבזכות קיום מצות הסוכה ואת שקימנו נזכה ונחיה לשנה הבאה לישב בסוכה של לויתן כמו שנאמר התמלא בסוכות עורו אמן כן יהי רצון:

סדר מנחה לשמיני עצרת

אומרים המנחה כמו שכתוב ביום טוב. ואם חל בשבת מוציאין ספר תורה וקורין שלשה גברי בפרשת וזאת הברכה. ואחר קדיש תתקבל אומרים מזמור על השמינית. וקדיש יהא שלמא רבא. ועלינו לשבח.

תקון שמחת תורה

ליל שמחת תורה נכנסים לבית הכנסת. ומתפללין ערבית כמו אתמול:

שלמות הלב נקרא יום זה יום שמחת תורה מפני שאנו קורים כל התורה בשנה אחת והיום השלמנו סדרנו והזרנו להתחיל ועל שזכנו ה' לעבודתו זאת אנחנו שמחים בסיומה ס' תורה בזמירות ושירים ומשתה כענין שאמרו במדרש שיר השירים מ"ד ויבא לירושלים ויעמוד וגו' ויעש משתה לכל עבדיו הרי מכאן שעושים סעודה לגומרה של תורה:

ואחר תפלת ערבית נהגו להקיף בס"ת. וזהו סדר ההקפות מועתק מס' הבהיר לפוכן שמיר להרב הגדול ס"ק מו"ה כמוה"ר יחד"א זי"ע וז"ל. תחלה וראש יכימו ס"ת בתיבה ויהיה שלו יכח שמים דהו לוקח בס"ת כל זמן ההקפות כי כן קבלתי מהמקובל המופלא מהר"ש שרעבי זלה"ה שהיה מקפיד על זה וכך היה נוהג. ואני בעניי סדרתי ספלוס שלו בס"ד וקודם ההקפות יאמר:

לשם יחוד קב"ה וכו' הנה אנחנו באים לקיים מנהג ישראל קדושים להקיף שבעה הקפות לתיבה שבה הס"ת ולהרבות בשמחת התורה לתקן את שרשן במקום עליון ויהי רצון מלפניך או"א שבכח הקפות אלו תפול חומת ברזל המפסקת בינינו לבינך ונהיה מוקפים מתורה ומצות מבית ומחוץ ונדבק בך ובתורתך תמיד אנו וזרענו וזרע זרענו ויהי נועם וכו':

להתן תורה

אֶשְׁאַל מֵאֵל עֶלְיוֹן נוֹרָא ׃
יִרְצֶה בְּהֶגְיוֹן (פלוני) חֲתַן תּוֹרָה׃

לחתן בראשית

אֲהַלֵּל פְּנֵי רֹאשׁ לְכָל רֵאשִׁית׃
יִשְׂמַח לֵב וְיָגֵל כְּבוֹד (פלוני) חֲתַן בְּרֵאשִׁית׃

ואומר זמן בקדוש מפני שהוא חג בפני עצמו: ועושין שבע הקפות ובשחרית מתפללין כמו אתמול. וקודם שיאמר שליח צבור אתה הראת לדעת יש נוהגים לומר אלו פזמונים:

אֵל רָם בְּכֹל נוֹדַעַת. תְּהִי תְפִלָּתִי נִשְׁמַעַת. בְּקָרְאִי לְךָ בְּמַדַּעַת. אַתָּה הָרְאֵתָ לָדַעַת׃ בַּשֵּׂר קְהָלֵינוּ. לָשׁוּב אֶת גְּבוּלֵנוּ. בְּרַחֲמִים פְּנֵה אֵלֵינוּ. יְהִי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ׃

פזמון אחר

יָהּ הָשֵׁב לְבִצָּרוֹן. חֲבַצֶּלֶת הַשָּׁרוֹן. אֲזַי אַהֲרֹן בְּשִׁיר יָרוֹן. בִּנְסֹעַ הָאָרוֹן׃ צְפִיעֵי יְהוּדָה חֲמִשָּׁה. חִישׁ יֶשַׁע וְאַל תְּנַשֶּׁה. בְּיוֹם וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה. קוּמָה אַדִּירֵי רוֹן. בִּנְסֹעַ הָאָרוֹן׃ חֲמוֹל עַל עַם קְרוֹבֶיךָ. וְשִׁימֵם עַל לִבֶּךָ. וְיַעַלְצוּ אוֹהֲבֶיךָ. וְיָפוּצוּ אֹיְבֶיךָ. וְכַלֵּם בְּחֵמָה וְחָרוֹן. בִּנְסֹעַ הָאָרוֹן׃ קָרֵב נְחוּמֶיךָ וְחִישׁ יֶשַׁע לְעַמֶּךָ. הַמְיַחֲדִים לִשְׁמֶךָ. וְיַעֲלוּ לְךָ לְזִכָּרוֹן. בִּנְסֹעַ הָאָרוֹן׃

פזמון אחר קוּמָה יְהוָה לִמְנוּחָתֶךָ. אַתָּה וַאֲרוֹן עֻזֶּךָ תִּפְאַרְתֶּךָ. אֲרוֹ מְלוּכָה. וּצְנִיף וַעֲטֶרֶת. וְרֹאשׁ דָּת. נְסוּכָה הוֹד וְתִפְאֶרֶת. נֵס הִיא עֲרוּכָה. בַּכֹּל מִשְׁמֶרֶת. לְאוֹם נוֹצֶרֶת. אֶרֶץ מִשְׁמַרְתֶּךָ׃ קוּמָה דְחוּיָה בְּגָלוּת. דּוּמָה וּמִשְׁמָע. הֲדוּפָה בְּדַלּוּת. לַעֲנָה תִגְמַע. וּבְךָ אֱיָלוּת. וְאַתָּה תִשְׁמַע הַשָּׁמַיִם מְכוֹן שִׁבְתֶּךָ׃ קוּמָה זוֹכֵר הַבְּרִית. זְכוֹר אוֹם נְסוּכָה. לְהוֹצֵאת מִצְרִית. בְּגָלוּת מְשׁוּכָה. טַהֵר בְּכוֹרִית. לְהַעֲלוֹת אֲרוּכָה. לְהָנִיחַ בְּרָכָה. אֶל בֵּיתֶךָ׃ קומה

וַיְהִי בִּנְסֹעַ הָאָרֹן וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה קוּמָה יְהוָה וְיָפֻצוּ אֹיְבֶיךָ וְיָנֻסוּ מְשַׂנְאֶיךָ מִפָּנֶיךָ׃ קוּמָה יְהוָה לִמְנוּחָתֶךָ אַתָּה וַאֲרוֹן עֻזֶּךָ׃ כֹּהֲנֶיךָ יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק וַחֲסִידֶיךָ יְרַנֵּנוּ׃ בַּעֲבוּר דָּוִד עַבְדֶּךָ אַל תָּשֵׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ׃

דיני קריאת ס"ת לש"ת

א יום ש"ת מוציאים ג' ספרים בא' קורים וזאת הברכה עד על במותימו תדרוך בס' שנים מפס סוגם ביון) והמנהגים לכבוד הספרים ובליוורנו יע"א אין קורים כ"א עד ובעצמו ופסקש

ואח"כ קורים לחתן תורה שהוא המסיים וקורא בלוחו ספר עצמו מתחלת הפרשה עד סופה ואח"כ קורים לחתן בראשית וקורא בס' שבידו מבראשית עד אשר ברא אלהים לעשות ואח"כ קורא המפטיר במוסף היום בס' ג' שלוחו בידו החתן המסיים: ב יש מקומות שנוהגים שמוציאים ס"ת ד' לחתן המסיים וקורא בו ושרי מבוס ס"ת וכן מנהגנו: ג ויש נוהגים לעשות חתן ג' והוא חתן מעונה ומוציאים ד' ס"ת א' לחובת היום וג' ספרים אחרים לג' חתנים וקורים א' עולים עד ובגאותו שחקים וקורים לחתן מעונה וקורא בלוחו ס' עצמו מן מעונה עד על במותימו תדרוך וגוללים ס"ת זה שקראו הצבור לחתן מעונה ונותנים אותו ביד חתן מעונה וס"ת שהיה ביד חתן מעונה לוקח אותו המפטיר. וחתן מסיים קורא בס"ת שבידו כל פ' וזאת הברכה ואח"כ קורא חתן בראשית וכו' והמפטיר קורא במוסף היום בס"ת שהיה בתחלה ביד חתן מעונה: ד יש נוהגים ביום ש"ת לקרות ד' וה' ילדים כאחד לס"ת וא' מברך לכלם שעומדים שם עמו ויש שמפקפק שאין לקרות ב' יחד אף בש"ת: ה ביום אחרון של חג אף שקורים בס' א' הרבה עולים יותר מחובת היום אין אומרים קדיש עד אחר ס' ב' דאין להפסיק בין סיום התורה לתחלה': ו אם נמצא טעות בס' בראשית לא יוציאו ס"ת אחר: ז אחר וזאת הברכה אין לומר קדיש ואם טעה ש"צ ואמר קדיש אין גוערין בו ויגמור ולא יפסוק הקדיש ועונים אמן אחריו: ח אם דלג קצת מהקריאה בפ' בראשית ואפי' לא קרא אלא ג' פסוקים ופסק ובירך ברכה אחרונה אין צריך לחזור ולקרות: ט אם נתנו בטעות לחתן שהתחיל ספר המוספין ופתחו וקראו שהוא ס' של פרשת מוסף או שכחו ואמר פ' וזאת הברכה ונזכרו לחיבה הס"ת של מוספין ועלה המפטיר ג"כ לקרות בו דסגי ליה וקרינן לחתן שהתחיל ויקרא בס' שבידו פ' בראשית ומיהו הס' ישאר שם בסיבה בעוד קריאת החתן מתחיל:

שלמות הלב א סדרו פרשת וזאת הברכה בש"ת לפי [illegible] רע"ה ברך את ישראל בא' של חג לפיכך קורים וזאת הברכה שברך משה את ישראל: ב קורים בראשית שכף ומיד אחר וזאת הברכה ביום ש"ת שלא יהיה פתחון פה לשטן לקטרג שסיימו ישראל את התורה ואינם רוצים לקרות עוד ועוד להתפלל בעדנו שכשם שזכינו בתחלתה כן נזכה בסופה ועוד כענין ואמרו חז"ל התורה נעוצה תחלתה בסופה וסופה נעוץ בתחלתה כשלהבת קשורה בגחלת: ג קורים למסיים ולמתחיל התורה בשם חתנים להורות עלס ושמחה שיש להם לישראל בתורה כחתן המתענג עם כלתו להראות דבקותם בה' בכל לבבם ובכל נפשם ובכל מאודם ויש עוד טעמים אחרים על דרך הנסתר: ד מפטירין בש"ת ביהושע באחרי מות לפי שנזכרה בה מיתת מרע"ה: ואומרים יהי ה' אלהינו ומוציאין ג' ספרים ואומרים ברוך המקום אשרי העם וגדלו רוממו וגו' וקורין בס' א' גבאי בפ' וזאת הברכה וכו' קורא עד על במותימו תדרוך:

לחתן תורה

ידידים נערים ישרים ואהובים. חברים מקשיבים. וישירו שירים ערבים. עת קרוא את חתני התורה: **הושם** לו היום עטרה. זיו הוד תורה. נבחר לזכות לנומרה. קום קרוא סיום התורה: **זכות** תורתנו הקדושה. אבן הראשה. בברכות משולשה. לך ולזרעך יהי' למורשה. ינדל ויחיה חתן תורה:

ישמח חתני בקהל אמוני. ישא ברכה מאת יהוה: שדי ימלא תאות לבו. מגן וצנה יהיה סביבו. ויאר אותו ויישר נתיבו. לגמור ולשמר דרכי יהוה: ישמה לראשו יצוה ברכות עצומות, ויסע בכל עת בנהר שלומות. יזכה ויראה ישועת יהוה. ישא ברכה מאת יהוה:

וקוראים החזן. וכשיגיע החתן עם ספר תורה בדוכן אומרים:

מן המצר קראתי יה ענני במרחב יה: לא אמות כי אחיה ואספר מעשי יה: יה אהיה אשר אהיה ואספר מעשי יה:

והמסיים פסוק החתן חוזר מתחלת וזאת הברכה עד לעיני כל ישראל:

וְזֹאת הַבְּרָכָה אֲשֶׁר בֵּרַךְ מֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶת־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי מוֹתוֹ׃ וַיֹּאמַר יְהוָה מִסִּינַי בָּא וְזָרַח
מִשֵּׂעִיר לָמוֹ הוֹפִיעַ מֵהַר פָּארָן וְאָתָה מֵרִבְבֹת קֹדֶשׁ
מִימִינוֹ אֵשְׁדָּת לָמוֹ׃ אַף חֹבֵב עַמִּים כָּל־קְדֹשָׁיו בְּיָדֶךָ
וְהֵם תֻּכּוּ לְרַגְלֶךָ יִשָּׂא מִדַּבְּרֹתֶיךָ׃ תּוֹרָה צִוָּה־לָנוּ מֹשֶׁה
מוֹרָשָׁה קְהִלַּת יַעֲקֹב׃ וַיְהִי בִישֻׁרוּן מֶלֶךְ בְּהִתְאַסֵּף רָאשֵׁי
עָם יַחַד שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל׃ יְחִי רְאוּבֵן וְאַל־יָמֹת וִיהִי מְתָיו
מִסְפָּר׃ ס וְזֹאת לִיהוּדָה וַיֹּאמַר שְׁמַע יְהוָה קוֹל יְהוּדָה
וְאֶל־עַמּוֹ תְּבִיאֶנּוּ יָדָיו רָב לוֹ וְעֵזֶר מִצָּרָיו תִּהְיֶה׃ פ לוי
וּלְלֵוִי אָמַר תֻּמֶּיךָ וְאוּרֶיךָ לְאִישׁ חֲסִידֶךָ אֲשֶׁר נִסִּיתוֹ בְּמַסָּה
תְּרִיבֵהוּ עַל־מֵי מְרִיבָה׃ הָאֹמֵר לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לֹא רְאִיתִיו
וְאֶת־אֶחָיו לֹא הִכִּיר וְאֶת־בָּנָיו לֹא יָדָע כִּי שָׁמְרוּ אִמְרָתֶךָ
וּבְרִיתְךָ יִנְצֹרוּ׃ יוֹרוּ מִשְׁפָּטֶיךָ לְיַעֲקֹב וְתוֹרָתְךָ לְיִשְׂרָאֵל
יָשִׂימוּ קְטוֹרָה בְּאַפֶּךָ וְכָלִיל עַל־מִזְבְּחֶךָ׃ בָּרֵךְ יְהוָה
חֵילוֹ וּפֹעַל יָדָיו תִּרְצֶה מְחַץ מָתְנַיִם קָמָיו וּמְשַׂנְאָיו
מִן־יְקוּמוּן׃ ס לְבִנְיָמִן אָמַר יְדִיד יְהוָה יִשְׁכֹּן לָבֶטַח
עָלָיו חֹפֵף עָלָיו כָּל־הַיּוֹם וּבֵין כְּתֵפָיו שָׁכֵן׃ ס שלישי
וּלְיוֹסֵף אָמַר מְבֹרֶכֶת יְהוָה אַרְצוֹ מִמֶּגֶד שָׁמַיִם מִטָּל
וּמִתְּהוֹם רֹבֶצֶת תָּחַת׃ וּמִמֶּגֶד תְּבוּאֹת שָׁמֶשׁ וּמִמֶּגֶד גֶּרֶשׁ
יְרָחִים׃ וּמֵרֹאשׁ הַרְרֵי־קֶדֶם וּמִמֶּגֶד גִּבְעוֹת עוֹלָם׃ וּמִמֶּגֶד
אֶרֶץ וּמְלֹאָהּ וּרְצוֹן שֹׁכְנִי סְנֶה תָּבוֹאתָה לְרֹאשׁ יוֹסֵף
וּלְקָדְקֹד נְזִיר אֶחָיו׃ בְּכוֹר שׁוֹרוֹ הָדָר לוֹ וְקַרְנֵי רְאֵם קַרְנָיו
בָּהֶם עַמִּים יְנַגַּח יַחְדָּו אַפְסֵי־אָרֶץ וְהֵם רִבְבוֹת אֶפְרַיִם וְהֵם
אַלְפֵי מְנַשֶּׁה׃ ס רביעי וְלִזְבוּלֻן אָמַר שְׂמַח זְבוּלֻן בְּצֵאתֶךָ
וְיִשָּׂשכָר בְּאֹהָלֶיךָ׃ עַמִּים הַר־יִקְרָאוּ שָׁם יִזְבְּחוּ זִבְחֵי־צֶדֶק

כִּי שֶׁפַע יַמִּים יִינָקוּ וּשְׂפֻנֵי טְמוּנֵי חוֹל׃ ס וּלְגָד אָמַר בָּרוּךְ
מַרְחִיב גָּד כְּלָבִיא שָׁכֵן וְטָרַף זְרוֹעַ אַף־קָדְקֹד׃ וַיַּרְא רֵאשִׁית
לוֹ כִּי־שָׁם חֶלְקַת מְחֹקֵק סָפוּן וַיֵּתֵא רָאשֵׁי עָם צִדְקַת יְהוָה
עָשָׂה וּמִשְׁפָּטָיו עִם־יִשְׂרָאֵל׃ ס וּלְדָן אָמַר דָּן גּוּר אַרְיֵה
יְזַנֵּק מִן־הַבָּשָׁן׃ וּלְנַפְתָּלִי אָמַר נַפְתָּלִי שְׂבַע רָצוֹן וּמָלֵא
בִּרְכַּת יְהוָה יָם וְדָרוֹם יְרָשָׁה׃ ס וּלְאָשֵׁר אָמַר בָּרוּךְ מִבָּנִים
אָשֵׁר יְהִי רְצוּי אֶחָיו וְטֹבֵל בַּשֶּׁמֶן רַגְלוֹ׃ בַּרְזֶל וּנְחֹשֶׁת
מִנְעָלֶךָ וּכְיָמֶיךָ דָּבְאֶךָ׃ אֵין כָּאֵל יְשֻׁרוּן רֹכֵב שָׁמַיִם בְּעֶזְרֶךָ
וּבְגַאֲוָתוֹ שְׁחָקִים׃ חמישי מְעֹנָה אֱלֹהֵי קֶדֶם וּמִתַּחַת זְרֹעֹת עוֹלָם
וַיְגָרֶשׁ מִפָּנֶיךָ אוֹיֵב וַיֹּאמֶר הַשְׁמֵד׃ וַיִּשְׁכֹּן יִשְׂרָאֵל בֶּטַח
בָּדָד עֵין יַעֲקֹב אֶל־אֶרֶץ דָּגָן וְתִירוֹשׁ אַף־שָׁמָיו יַעַרְפוּ־
טָל׃ אַשְׁרֶיךָ יִשְׂרָאֵל מִי כָמוֹךָ עַם נוֹשַׁע בַּיהוָה מָגֵן עֶזְרֶךָ
וַאֲשֶׁר־חֶרֶב גַּאֲוָתֶךָ וְיִכָּחֲשׁוּ אֹיְבֶיךָ לָךְ וְאַתָּה עַל־בָּמוֹתֵימוֹ
תִדְרֹךְ׃ ס וַיַּעַל מֹשֶׁה מֵעַרְבֹת מוֹאָב אֶל־הַר נְבוֹ רֹאשׁ
הַפִּסְגָּה אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי יְרֵחוֹ וַיַּרְאֵהוּ יְהוָה אֶת־כָּל־הָאָרֶץ
אֶת־הַגִּלְעָד עַד־דָּן׃ וְאֵת כָּל־נַפְתָּלִי וְאֶת־אֶרֶץ אֶפְרַיִם
וּמְנַשֶּׁה וְאֵת כָּל־אֶרֶץ יְהוּדָה עַד הַיָּם הָאַחֲרוֹן׃ וְאֶת־הַנֶּגֶב
וְאֶת־הַכִּכָּר בִּקְעַת יְרֵחוֹ עִיר הַתְּמָרִים עַד־צֹעַר׃ וַיֹּאמֶר
יְהוָה אֵלָיו זֹאת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק
וּלְיַעֲקֹב לֵאמֹר לְזַרְעֲךָ אֶתְּנֶנָּה הֶרְאִיתִיךָ בְעֵינֶיךָ וְשָׁמָּה
לֹא תַעֲבֹר׃ וַיָּמָת שָׁם מֹשֶׁה עֶבֶד־יְהוָה בְּאֶרֶץ מוֹאָב עַל־
פִּי יְהוָה׃ וַיִּקְבֹּר אֹתוֹ בַגַּי בְּאֶרֶץ מוֹאָב מוּל בֵּית פְּעוֹר וְלֹא־
יָדַע אִישׁ אֶת־קְבֻרָתוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ וּמֹשֶׁה בֶּן־מֵאָה
וְעֶשְׂרִים שָׁנָה בְּמֹתוֹ לֹא־כָהֲתָה עֵינוֹ וְלֹא־נָס לֵחֹה׃ וַיִּבְכּוּ
בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־מֹשֶׁה בְּעַרְבֹת מוֹאָב שְׁלֹשִׁים יוֹם וַיִּתְּמוּ
יְמֵי בְכִי אֵבֶל מֹשֶׁה׃ וִיהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן מָלֵא רוּחַ חָכְמָה כִּי־
סָמַךְ מֹשֶׁה אֶת־יָדָיו עָלָיו וַיִּשְׁמְעוּ אֵלָיו בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲשׂוּ

כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃ וְלֹא־קָם נָבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל
כְּמֹשֶׁה אֲשֶׁר יְדָעוֹ יְהוָה פָּנִים אֶל־פָּנִים׃ לְכָל־הָאֹתֹת
וְהַמּוֹפְתִים אֲשֶׁר שְׁלָחוֹ יְהוָה לַעֲשׂוֹת בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם לְפַרְעֹה
וּלְכָל־עֲבָדָיו וּלְכָל־אַרְצוֹ׃ וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה וּלְכֹל הַמּוֹרָא
הַגָּדוֹל אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה לְעֵינֵי כָּל־יִשְׂרָאֵל׃ חזק

תפלה לגמירת התורה:

הדרן עלך אורייתא קדישא והדרך עלן אורייתא קדישא דעתך עלן ודעתן עלך אורייתא קדישא לא נתנשי מינך ולא תתנשי מינן לא בעלמא דין ולא בעלמא דאתי: ג"פ

ויהי רעוא קדמך למיהוי עמנא לעלמא דאתי אמן רעיא מהימנא:

ויוסיאל רב ממנא והמשין ותלת רתיכין דתחות ידיה דמתני בשמושא דאורייתא כל חד וחד על אתריה וסלקין לכל פרשתא ופרשתא לאתעטרא קמיה קודשא ב"ה לאתייחדא לעילא. ויהא רעוא קמך דיתכללון השתא בשלימותא דאורייתא כולהו כללא חדא לעטרא בגו כורסייא קדישא עם תמנין רתיכין שמשין די להון ובאה הולקנה וזכאה חולקהון דישראל דכתיב כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו אמן כן יהי רצון:

וכשמחזיר החזן עם ספר תורה למקומו אומרים לו:

לֵךְ לְשָׁלוֹם בִּמְקוֹמֶךָ. יִרְצֶה הָאֱלֹהִים אֶת מַעֲשֶׂיךָ: בָּרוּךְ
אַתָּה בְּבוֹאֶךָ. וּבָרוּךְ אַתָּה בְּצֵאתֶךָ:

אח"כ קורא החזן לחתן וקורא בספר שני מתחלת התורה מבראשית עד אשר ברא אלהים לעשות. ואומר בתחלה:

בְּסִימָנָא טָבָא:

לחתן בראשית

נמשח חן ברוח נדיבה — נבחר באהבה: מתחיל בסימנא טבא: תורה תמימה נשגבה: נקרא ראשית: — קום ידיד קרוא בראשית:

שובע שמחות רוב ברכות — עליו ישית: זקני חן עושר וכבוד — כשר וחפשי: ירום ויגדל חתן בראשית:

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ׃ וְהָאָרֶץ
הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ וְחֹשֶׁךְ עַל־פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ
אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל־פְּנֵי הַמָּיִם׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר
וַיְהִי־אוֹר׃ וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת־הָאוֹר כִּי־טוֹב וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים

בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ׃ וַיִּקְרָא אֱלֹהִים ׀ לָאוֹר יוֹם וְלַחֹשֶׁךְ
קָרָא לָיְלָה וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם אֶחָד׃ פ
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמָּיִם וִיהִי מַבְדִּיל בֵּין מַיִם
לָמָיִם׃ וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת־הָרָקִיעַ וַיַּבְדֵּל בֵּין הַמַּיִם אֲשֶׁר
מִתַּחַת לָרָקִיעַ וּבֵין הַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל לָרָקִיעַ וַיְהִי־כֵן׃ וַיִּקְרָא
אֱלֹהִים לָרָקִיעַ שָׁמָיִם וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם שֵׁנִי׃ פ
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקָּווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל־מָקוֹם אֶחָד
וְתֵרָאֶה הַיַּבָּשָׁה וַיְהִי־כֵן׃ וַיִּקְרָא אֱלֹהִים ׀ לַיַּבָּשָׁה אֶרֶץ
וּלְמִקְוֵה הַמַּיִם קָרָא יַמִּים וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב׃ וַיֹּאמֶר
אֱלֹהִים תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא עֵשֶׂב מַזְרִיעַ זֶרַע עֵץ פְּרִי עֹשֶׂה
פְּרִי לְמִינוֹ אֲשֶׁר זַרְעוֹ־בוֹ עַל־הָאָרֶץ וַיְהִי־כֵן׃ וַתּוֹצֵא
הָאָרֶץ דֶּשֶׁא עֵשֶׂב מַזְרִיעַ זֶרַע לְמִינֵהוּ וְעֵץ עֹשֶׂה־פְּרִי אֲשֶׁר
זַרְעוֹ־בוֹ לְמִינֵהוּ וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב׃ וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־
בֹקֶר יוֹם שְׁלִישִׁי׃ פ
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מְאֹרֹת בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהַבְדִּיל בֵּין
הַיּוֹם וּבֵין הַלָּיְלָה וְהָיוּ לְאֹתֹת וּלְמוֹעֲדִים וּלְיָמִים וְשָׁנִים׃
וְהָיוּ לִמְאוֹרֹת בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר עַל־הָאָרֶץ וַיְהִי־כֵן׃
וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת־שְׁנֵי הַמְּאֹרֹת הַגְּדֹלִים אֶת־הַמָּאוֹר הַגָּדֹל
לְמֶמְשֶׁלֶת הַיּוֹם וְאֶת־הַמָּאוֹר הַקָּטֹן לְמֶמְשֶׁלֶת הַלַּיְלָה וְאֵת
הַכּוֹכָבִים׃ וַיִּתֵּן אֹתָם אֱלֹהִים בִּרְקִיעַ הַשָּׁמָיִם לְהָאִיר עַל־
הָאָרֶץ׃ וְלִמְשֹׁל בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה וּלְהַבְדִּיל בֵּין הָאוֹר
וּבֵין הַחֹשֶׁךְ וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב׃ וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר
יוֹם רְבִיעִי׃ פ
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׁרְצוּ הַמַּיִם שֶׁרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה וְעוֹף יְעוֹפֵף
עַל־הָאָרֶץ עַל־פְּנֵי רְקִיעַ הַשָּׁמָיִם׃ וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת־
הַתַּנִּינִם הַגְּדֹלִים וְאֵת כָּל־נֶפֶשׁ הַחַיָּה ׀ הָרֹמֶשֶׂת אֲשֶׁר שָׁרְצוּ
הַמַּיִם לְמִינֵהֶם וְאֵת כָּל־עוֹף כָּנָף לְמִינֵהוּ וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי־

טוֹב: וַיְבָרֶךְ אֹתָם אֱלֹהִים לֵאמֹר פְּרוּ וּרְבוּ וּמִלְאוּ אֶת־הַמַּיִם בַּיַּמִּים וְהָעוֹף יִרֶב בָּאָרֶץ: וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם חֲמִישִׁי: פ

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ בְּהֵמָה וָרֶמֶשׂ וְחַיְתוֹ־אֶרֶץ לְמִינָהּ וַיְהִי־כֵן: וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת־חַיַּת הָאָרֶץ לְמִינָהּ וְאֶת־הַבְּהֵמָה לְמִינָהּ וְאֵת כָּל־רֶמֶשׂ הָאֲדָמָה לְמִינֵהוּ וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ וְיִרְדּוּ בִדְגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל־הָאָרֶץ וּבְכָל־הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ: וַיִּבְרָא אֱלֹהִים ׀ אֶת־הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אֹתָם: וַיְבָרֶךְ אֹתָם אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹהִים פְּרוּ וּרְבוּ וּמִלְאוּ אֶת־הָאָרֶץ וְכִבְשֻׁהָ וּרְדוּ בִּדְגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבְכָל־חַיָּה הָרֹמֶשֶׂת עַל־הָאָרֶץ: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הִנֵּה נָתַתִּי לָכֶם אֶת־כָּל־עֵשֶׂב ׀ זֹרֵעַ זֶרַע אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ וְאֶת־כָּל־הָעֵץ אֲשֶׁר־בּוֹ פְרִי־עֵץ זֹרֵעַ זָרַע לָכֶם יִהְיֶה לְאָכְלָה: וּלְכָל־חַיַּת הָאָרֶץ וּלְכָל־עוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְכֹל רוֹמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־בּוֹ נֶפֶשׁ חַיָּה אֶת־כָּל־יֶרֶק עֵשֶׂב לְאָכְלָה וַיְהִי־כֵן: וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת־כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה־טוֹב מְאֹד וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם הַשִּׁשִּׁי: פ

וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל־צְבָאָם: וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל־מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת־יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ כִּי בוֹ שָׁבַת מִכָּל־מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר־בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת:

אומר החזן חצי קדיש. ונספר שלישי קורא המפטיר. ואחר החזן עם ס״ת למקומו ואומרים ט לך לשלום למקומך כמו לחתן תורה. וקורא המפטיר פרשה זו:

בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצֶרֶת תִּהְיֶה לָכֶם כָּל־מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ: וְהִקְרַבְתֶּם עֹלָה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ

לַיהוָה פַּר אֶחָד אַיִל אֶחָד כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה שִׁבְעָה תְּמִימִם׃ מִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם לַפָּר לָאַיִל וְלַכְּבָשִׂים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט׃ וּשְׂעִיר חַטָּאת אֶחָד מִלְּבַד עֹלַת הַתָּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ׃ אֵלֶּה תַּעֲשׂוּ לַיהוָה בְּמוֹעֲדֵיכֶם לְבַד מִנִּדְרֵיכֶם וְנִדְבֹתֵיכֶם לְעֹלֹתֵיכֶם וּלְמִנְחֹתֵיכֶם וּלְנִסְכֵּיכֶם וּלְשַׁלְמֵיכֶם׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃ ואומר החזן קדיש לעילא:

והמפטיר מברך תחלה כמו שכתוב ביום טוב. ואח"כ אומרים ההפטרה ביהושע א׳ :

וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן מְשָׁרֵת מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ מֹשֶׁה עַבְדִּי מֵת וְעַתָּה קוּם עֲבֹר אֶת־הַיַּרְדֵּן הַזֶּה אַתָּה וְכָל־הָעָם הַזֶּה אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָנֹכִי נֹתֵן לָהֶם לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ כָּל־מָקוֹם אֲשֶׁר תִּדְרֹךְ כַּף־רַגְלְכֶם בּוֹ לָכֶם נְתַתִּיו כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֶל־מֹשֶׁה׃ מֵהַמִּדְבָּר וְהַלְּבָנוֹן הַזֶּה וְעַד־הַנָּהָר הַגָּדוֹל נְהַר־פְּרָת כֹּל אֶרֶץ הַחִתִּים וְעַד־הַיָּם הַגָּדוֹל מְבוֹא הַשָּׁמֶשׁ יִהְיֶה גְּבוּלְכֶם׃ לֹא־יִתְיַצֵּב אִישׁ לְפָנֶיךָ כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ כַּאֲשֶׁר הָיִיתִי עִם־מֹשֶׁה אֶהְיֶה עִמָּךְ לֹא אַרְפְּךָ וְלֹא אֶעֶזְבֶךָּ׃ חֲזַק וֶאֱמָץ כִּי אַתָּה תַּנְחִיל אֶת־הָעָם הַזֶּה אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתִּי לַאֲבוֹתָם לָתֵת לָהֶם׃ רַק חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד לִשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת כְּכָל־הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוְּךָ מֹשֶׁה עַבְדִּי אַל־תָּסוּר מִמֶּנּוּ יָמִין וּשְׂמֹאול לְמַעַן תַּשְׂכִּיל בְּכֹל אֲשֶׁר תֵּלֵךְ׃ לֹא־יָמוּשׁ סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה מִפִּיךָ וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם וָלַיְלָה לְמַעַן תִּשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת כְּכָל־הַכָּתוּב בּוֹ כִּי־אָז תַּצְלִיחַ אֶת־דְּרָכֶךָ וְאָז תַּשְׂכִּיל׃ הֲלוֹא צִוִּיתִיךָ חֲזַק וֶאֱמָץ אַל־תַּעֲרֹץ וְאַל־תֵּחָת כִּי עִמְּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל אֲשֶׁר תֵּלֵךְ׃

גֹּאֲלֵנוּ יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל׃

ומברך המפטיר הברכות כמו שכתוב ביום טוב . ומברך החזן למלך ולקהל. ואומרים אשרי. ומחזירין הספרים למקומן ואומר החזן חצי קדיש כמו שכתוב ביום טוב. ומתפללים תפלת מוסף. ומסיים כמו שמסודר:

הקפות לשמחת תורה

מספר צפורן שמיר

מנהג כל ישראל פורס ביום הקדוש הזה שהוא גמר תורתנו הקדושה להקיף ז' הקפות על הבימה עם זקן הספר עומד וס"ת בידו והקהל מקיפים עליו בשמחה רבה רוקדים כאילים לכבוד התורה שזכינו לגומרה וכל דבר חביב הוא בעת גומרו מהתחלתו ומקרא מלא הוא אל יתהלל חוגר כמפתח ונהגו רוב העולם לומר תפלות שסידר אדוננו כמהר"ר חיד"א זיע"א כמו שהלכה וז"ל הרב המחבר:

תחילה ובשם יכינו ס"ת בהיכה ויהיה אצלו ירא שמים וידו אוחזת בס"ת כל זמן ההקפות כי כן קבלתי מהמקובל המופלא מהר"ש שרעבי זלה"ה שהיה מקפיד על זה וכך היה מנהגו, ואני בעניי סדרתי תפלות אלו בס"ד : (וקודם ההקפות יאמר לשם יחוד כדלעיל דף ק"ע)

אחר הקפה ראשונה כה יאמר

שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד: ה' מלך ה' מלך וכו'. כ"פ

יְהִי חַסְדְּךָ יְהוָה עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ: קוּמָה עֶזְרָתָה לָּנוּ וּפְדֵנוּ לְמַעַן חַסְדֶּךָ: וְחֶסֶד יְהוָה מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם עַל יְרֵאָיו וְצִדְקָתוֹ לִבְנֵי בָנִים:

אנא בכח גדולת ימינך תתיר צרורה:

יה"רם יהוה או"א אב הרחמים שתהא חשובה ומקובלת ורצויה לפניך הקפה ראשונה שהקפנו לתיבה בשמחת תורתך הרומזת לחסד, כאלו כוונו בכל הכונות הראויות לכוין ואתה בטובך תרחם עלינו, יהי חסדך ה' עלינו ותזכנו לעבדך ביראה ואהבה ותהיה אהבתך תקועה בלבנו תמיד כל ימי חיינו ותהיה יראתך על פנינו לבלתי נחטא ובכל מדה ומדה שתמדוד לנו נודה לך במאד מאד ותזכנו להשכיל להטיב ולגמול חסד בכל כחנו בגופנו וממוננו בלב שלם ויהיה כל מעשנו לשמך ולזכרך תאות נפש ותזכנו להתרחק מהקנאה ואכזריות וכעס ולקנות מדות החסד בקנין גמור, ולמען תורתך הקדושה הנתנת בימין ולמען אברהם אהובך איש החסד תמלא משאלות לבנו לטובה יודע לעיני הכל טובך וחסדך עמנו : (ס' ר"ת חסד)

חַסְדֵי יְהוָה עוֹלָם אָשִׁירָה לְדֹר וָדֹר אוֹדִיעַ אֱמוּנָתְךָ בְּפִי: סִתְרִי וּמָגִנִּי אָתָּה לִדְבָרְךָ יִחָלְתִּי: דְּרָכֶיךָ יְהוָה הוֹדִיעֵנִי אֹרְחוֹתֶיךָ לַמְּדֵנִי: יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך וגו'

אחר הקפה שניה

שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד : ה' מלך ה' מלך וכו'. כ"פ

עוֹרְרָה אֶת גְּבוּרָתֶךָ וּלְכָה לִישֻׁעָתָה לָּנוּ: לְךָ זְרוֹעַ עִם גְּבוּרָה תָּעֹז יָדְךָ תָּרוּם יְמִינֶךָ: עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי הוֹשִׁיעַ יְהוָה מְשִׁיחוֹ יַעֲנֵהוּ מִשְּׁמֵי קָדְשׁוֹ בִּגְבֻרוֹת יֵשַׁע יְמִינוֹ:

קבל רנת עמך שגבנו טהרנו נורא:

יה"ר מ יהוה או"א שתהא חשובה ומקובלת ורצויה לפניך הקפה הזאת השניה הרומזת לגבורה כאלו כיוננו בכל הכונות הראויות לכוין ואתה בטובך תרחם עלינו ותזכנו להתגבר על יצרנו והן בנו כח לכבוש תאותינו הגופניות ולמען יצחק עקידך נאזר בגבורה עוררה את גבורתך ולכה לישועתה לנו וכמו שכבש אברהם אבינו את רחמיו לעשות רצונך בלבב שלם כן יכבשו רחמיך את כעסך ויגולו רחמיך על מדותיך ותתנהג עמנו ה' אלהינו במדת החסד ותכנס לנו לפנים משורת הדין ובטובך הגדול ישוב חרון אפך מעמך ומעירך ומארצך ומנחלתך ותבטל מעלינו כל גזרות קשות ורעות ותגזור עלינו גזרות טובות, ברב רחמיך:

(ס' ר"ת גבורה)

גַּם מִזֵּדִים חֲשֹׂךְ עַבְדֶּךָ אַל יִמְשְׁלוּ בִי אָז אֵיתָם: בְּאֶבְרָתוֹ יָסֶךְ לָךְ וְתַחַת כְּנָפָיו תֶּחְסֶה צִנָּה וְסֹחֵרָה אֲמִתּוֹ: וַאֲנַחְנוּ עַמְּךָ וְצֹאן מַרְעִיתֶךָ נוֹדֶה לְּךָ לְעוֹלָם לְדוֹר וָדוֹר נְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ: רֹעֵה יִשְׂרָאֵל הַאֲזִינָה נֹהֵג כַּצֹּאן יוֹסֵף יֹשֵׁב הַכְּרֻבִים הוֹפִיעָה: הוֹרֵנִי יְהוָה דַּרְכֶּךָ אֲהַלֵּךְ בַּאֲמִתֶּךָ יַחֵד לְבָבִי לְיִרְאָה שְׁמֶךָ: יהיו וגו'

אחר הקפה השלישית

שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד: ה' מלך ה' מלך וכו': ג"פ

כִּי תִפְאֶרֶת עֻזָּמוֹ אָתָּה וּבִרְצוֹנְךָ תָּרוּם קַרְנֵנוּ: תִּתֵּן לְרֹאשְׁךָ לִוְיַת חֵן עֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת תְּמַגְּנֶךָּ: וּלְתִתְּךָ עֶלְיוֹן עַל כָּל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר עָשָׂה לִתְהִלָּה וּלְשֵׁם וּלְתִפְאָרֶת וְלִהְיֹתְךָ עַם קָדֹשׁ לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ כַּאֲשֶׁר דִּבֵּר: נא גבור דורשי יחודך כבבת שמרם:

יה"ר מ יהוה או"א שתהא חשובה ומקובלת ורצויה לפניך הקפה השלישית הזאת הרומזת לתפארת כאלו כיוננו בכל הכונות הראויות לכוין ואתה בטובך תרחם עלינו ותזכנו להיות מעבדיך הנאמר עליהם ישראל אשר בך אתפא"ר ותזכנו לעסוק בתורתך הקדושה תורת אמת ותזכנו לעבדך באמת ותהיה כל מגמתנו לבקש האמת ותהגנו למען דעת אמיתות דיני התורה ותזכנו להתרחק מהשקר והכזב וכל פינות שנפנה יהיו על דבר אמת ובזכות תורת אמת וזכות יעקב אבינו החתום בתפארת מדת אמת וכתיב תתן אמת ליעקב תענו ותעשה בקשתנו ונקראה ירושלים עיר האמת על כן נקוה לך ה' אלהינו לראות מהרה בתפארת עוזך:

(ס' ר"ת תפארת)

תִּקְרַב רִנָּתִי לְפָנֶיךָ יְהוָה כִּדְבָרְךָ הֲבִינֵנִי: פְּעָמַי הָכֵן בְּאִמְרָתֶךָ וְאַל תַּשְׁלֶט בִּי כָל אָוֶן: אַשְׁרֵי אָדָם עוֹז לוֹ בָךְ מְסִלּוֹת בִּלְבָבָם: רַחֲמֶיךָ רַבִּים יְהוָה כְּמִשְׁפָּטֶיךָ חַיֵּנִי: תְּהִלַּת יְהוָה יְדַבֶּר פִּי וִיבָרֵךְ כָּל בָּשָׂר שֵׁם קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: יהיו לרצון אמרי פי וגו':

אחר הקפה הרביעית

שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד: ה' מלך ה' מלך וגו': כ"פ

יְהוָה אֱלֹהִים צְבָאוֹת הֲשִׁיבֵנוּ הָאֵר פָּנֶיךָ וְנִוָּשֵׁעָה: תּוֹדִיעֵנִי אֹרַח חַיִּים שֹׂבַע שְׂמָחוֹת אֶת פָּנֶיךָ נְעִמוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח:

ברכם טהרם רחמי צדקתך תמיד גמלם:

יה"רמ יהוה או"א אל מלא רחמים שתהא חשובה ומקובלת ומרוצה לפניך הקפה זו הרביעית הרומזת למדת נצח כאלו כיוננו בכל הכונות הראויות לכוין ואתה בטובך תרחם עלינו ורחמיך הרבים אל יעזבונו נצח סלה ועד ונשמחה ונראה נעימות בימינך נצח ותזכנו לכל ההבטחות ונחמות שהבטחתנו על ידי נביאיך הקדושים וגם נצח ישראל לא ישקר ולא ינחם ותחזקנו ותאמצנו לנצח ותנצח אויבינו ותסתום ותהתום פי כל המקטרגים עלינו ולמען זכות משה רעיא מהימנא החתום במדת הנצח תאיר עינינו בתורתך ואחרי מצותיך תרדוף נפשנו ותגאלנו גאולת עולם מגלות החל הזה בזכות משה רעיא מהימנא ותבנה בית המקדש במהרה בימינו וקול בן לוי תסוב על שיר"ה ונבל"ה עמו כנור נעים עם נבל לנצח על מלאכת בית ה':

(פ' ר"ת נ"ח)

נוֹדָע בִּיהוּדָה אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל גָּדוֹל שְׁמוֹ: צֶדֶק לְפָנָיו יְהַלֵּךְ וְיָשֵׂם לְדֶרֶךְ פְּעָמָיו: חָנֵּנִי יְהוָה כִּי אֵלֶיךָ אֶקְרָא כָּל הַיּוֹם: יהיו וגו'

אחר הקפה החמישית

שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד: ה' מלך ה' מלך וגו': כ"פ

יְהוָה אֲדֹנֵינוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ אֲשֶׁר תְּנָה הוֹדְךָ עַל הַשָּׁמָיִם: גָּדוֹל כְּבוֹדוֹ בִּישׁוּעָתֶךָ הוֹד וְהָדָר תְּשַׁוֶּה עָלָיו:

חסין קדוש ברוב טובך נהל עדתך:

יה"רמ יהוה או"א שתהא חשובה ומקובלת ורצויה לפניך הקפה זו החמישית הרומזת להוד כאלו כיוננו בכל הכונות הראויות לכוין ואתה בטובך תרחם עלינו ותזכנו לכבד התורה ולומדיה ולהחזיק ולאמץ ברכים כושלות. גני ברכי דרבנן דשלהי ותזכנו שלא נלך בעצת רשעים ולא נהיה מהולכי רכיל. ולמען זכות אהרן קדוש ה' החתום במדת הו"ד לטובה תזכנו לרדוף שלום לבקש שלום ולשים שלום ולהרבות שלום בעולם ולמעבד עובדא דאהרן. ותשים שלום בינינו ותברכנו להיים טובים ולשלום ובא לציון גואל. גדול כבודו בישועתך הוד והדר תשוה עליו במהרה בימינו:

(פ' ר"ת הוד)

הַשָּׂם נַפְשֵׁנוּ בַּחַיִּים וְלֹא נָתַן לַמּוֹט רַגְלֵנוּ: וַיְהִי יְהוָה לִי לְמִשְׂגָּב וֵאלֹהַי לְצוּר מַחְסִי: דֶּרֶךְ מִצְוֹתֶיךָ אָרוּץ כִּי תַרְחִיב לִבִּי:

יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגואלי:

אחר הקפה הששית

שמע ישראל ה׳ אלהינו ה׳ אחד : ה׳ מלך ה׳ מלך וכו׳ . כ״פ

צַדִּיק יְהוָה בְּכָל דְּרָכָיו וְחָסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו: יָצָאתָ לְיֵשַׁע עַמֶּךָ לְיֵשַׁע אֶת מְשִׁיחֶךָ: מָחַצְתָּ רֹאשׁ מִבֵּית רָשָׁע עָרוֹת יְסוֹד עַד צַוָּאר סֶלָה: יחיד גאה לעמך פנה זוכרי קדושתך:

יה״רמ יו הו וו הו או״א שתהא חשובה ומקובלת ורצויה לפניך הקפה הששית הזאת הרומזת ליסוד כאלו כיוננו בכל הכונות הראויות לכוין ותרחם עלינו ותצילנו מכל חטא ועון והרהורים רעים ואתה בטובך הגדול תלקט אשר פזרנו ותיחד אשר הפרדנו ותתקן אשר עותנו ותוציא לאור כל הניצוצות של קדושה אשר נטמעו בין הקליפות חיל בלע ויקיאנו מבטנו יורישנו אל ותזכנו לשמור עצמנו ודרכינו מכל חטא ולא ימצא בנו ולא בזרענו שום פגם ויהיה כל זרענו זרע קדש ובזכות יוסף צדיקך החתום במדת היסוד תרחם עלינו אל שדי יסד יסוד ציון תרוממנה קרנות צדיק ובזכות יוסף (פ׳ ר״ת יסוד) יוסיף ה׳ שנית ידו ויגאלנו גאולת עולם במהרה בימינו:

יִשָּׂא בְרָכָה מֵאֵת יְהוָה וּצְדָקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעוֹ: סוּר מֵרָע וַעֲשֵׂה טוֹב בַּקֵּשׁ שָׁלוֹם וְרָדְפֵהוּ: וְהָיָה כְּעֵץ שָׁתוּל עַל פַּלְגֵי מָיִם אֲשֶׁר פִּרְיוֹ יִתֵּן בְּעִתּוֹ וְעָלֵהוּ לֹא יִבּוֹל וְכֹל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה יַצְלִיחַ: דְּרָכַי סִפַּרְתִּי וַתַּעֲנֵנִי לַמְּדֵנִי חֻקֶּיךָ: יהיו לרצון וגו׳

אחר הקפה השביעית

שמע ישראל ה׳ אלהינו ה׳ אחד : ה׳ מלך ה׳ מלך וגו׳ ג״פ

כִּי אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב וְסַלָּח וְרַב חֶסֶד לְכָל קֹרְאֶיךָ: מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל עֹלָמִים וּמֶמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל דּוֹר וָדֹר: לְךָ יְהוָה הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ לְךָ יְהוָה הַמַּמְלָכָה וְהַמִּתְנַשֵּׂא לְכֹל לְרֹאשׁ:

שועתינו קבל ושמע צעקתנו יודע תעלומות:

יה״רמ יְהוָה או״א אל מלא רחמים שתעשה למען רחמיך ותהא חשובה ומקובלת ורצויה לפניך הקפה השביעית הרומזת למלכות כאלו כיוננו בכל הכונות הראויות לכוין ותרחם עלינו ותגלה ותראה מלכותך עלינו מהרה ומלוך על כל העולם כלו בכבודך והיתה לה׳ המלוכה והיה ה׳ למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה׳ אחד ושמו אחד. ועשה למען דוד המלך ע״ה החתום במדת מלכות ותשרה שכינתך עלינו יהי ה׳ אלהינו עמנו כאשר היה עם אבותינו אל יעזבנו ואל יטשנו:

מְהֻלָּל אֶקְרָא יְהוָה וּמִן אֹיְבַי אִוָּשֵׁעַ: לְעוֹלָם יְהוָה דְּבָרְךָ נִצָּב בַּשָּׁמָיִם: כִּי חַסְדְּךָ גָּדוֹל עָלָי וְהִצַּלְתָּ נַפְשִׁי מִשְּׁאוֹל תַּחְתִּיָּה: וַאֲנִי כְּזַיִת רַעֲנָן בְּבֵית אֱלֹהִים בָּטַחְתִּי בְחֶסֶד אֱלֹהִים עוֹלָם וָעֶד: תַּאֲוַת עֲנָוִים שָׁמַעְתָּ יְהוָה תָּכִין לִבָּם תַּקְשִׁיב אָזְנֶךָ:

עוד אני מדבר בתפלה אחר ז' הקפות

רבונו של עולם הנה אנחנו באים ביראה ואהבה ושמחה רבה ומודים אנחנו לך על אשר קדשתנו במצותיך ובחרת בנו מכל העמים אהבת אותנו ורצית בנו ותתן לנו את תורתך הקדושה תורה שבכתב ותורה שבעל פה וקרבתנו לעבודתך. מה אנו מה חיינו אשר עשית עמנו חסדים גדולים רבים ועצומים כאלה, לפיכך אנחנו חייבים להודות לך תמיד ולומר לפניך שירה בכל יום תמיד. אמנם גדול צערנו בהעלותנו על לבבנו כל אשר נתרשלנו מלעסוק בתורתך הקדושה וכל אשר פגמנו בלימודינו. הן מצד למוד להתגדל. הן מצד שלא למדנו בקדושה ויראה כדת מה לעשות. והן שלא טרחנו להבין דבר על בוריו מיצוי הדין ועומק ההלכה. והן אשר קשבנו מלוה עלי שיח. והן אשר לא תמכנו ברכי דרבנן דשלהי ולא אמצנו ברכים כושלות. וכזאת וכזאת פגמנו בכ"ב אותיות תורתך וטעינו בלימוד ובהוראה ולא נהגנו בטכסים תלמיד חכם. ועוד אחרת אשר נפלו ניצוצי תורתנו ומצותנו לבורות נשברים וישב ממנו שבי:

על הכל בושנו ונכלמנו ובמסתרים תבכה נפשנו יראה ורעד יבא בנו ותכסנו פלצות והן עתה בבושת פנים אנו שבים ומתחרטים ואנו רוצים לעשות רצונך כרצונך. ויהי רצון מלפניך ה' אי"א אל רחום וחנון הטוב והמטיב שתקבל כונתנו כי אתה בוחן לבות ויודע שרצוננו לעשות רצונך ולעסוק בתורתך הקדושה כדת מה לעשות ואתה הבטחתנו על ידי עבדיך חכמי ישראל הבא לטהר מסייעין אותו. ובכן יהמו נא רחמיך וראה כי אזלת יד ואפס עצור ועזוב. ואויר ארץ העמים וביטול הטהרה ותוקף גלות גוף ונפש הן הנה היו בעוכרינו כי גבר אויב יצרנו הרע ועשה אשר זמם להדיחנו מתורתך ומעבודתך:

ובכן אין לנו גואל ומושיע בלתך. הנשמה לך והגוף פעלך חוסה על עמלך. ובכח שבע הקפות שהקפנו לתיבה שבה ספר התורה. ושמחתנו לכבוד תורתך תתמלא רחמים עלינו השיבנו אבינו לתורתך וקרבנו לעבודתך ויתמתקו הדינין ויכבשו רחמיך את כעסך ויגולו רחמיך על מדותיך ותוציא לאור כל ניצוצי תורתנו ומצותנו וישוב הכל לאיתנו הראשון ולא ידח ממנו נדח. ותזכנו לעסוק בתורה לשמה ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולהוציא לאור כל חלקי פרד"ס תורתנו השייכים לנפשנו רוחנו ונשמתנו. ותחננו מאתך חכמה ובינה ודעת להדש חידושים רבים אמיתיים בפרד"ס תורתך הקדושה וקושיות והויות וישובים אמיתיים וחידושי דינים לאמיתה של תורה. וברב רחמיך תזכנו לזרע קדוש בנים חכמים וחסידים זרע אנשים ובריא מזלייהו ולא ימצא בנו ולא בזרענו שום פגם ושום פסול ולא יכרת זרענו ח"ו. ואתה ברב רחמיך תתן בנו כח ובריאות ויכולת מספיק וחוזק ואומץ באברינו וגידינו וגופנו לעמוד על המשמר. ולא יארע לנו שום מיחוש ישום כאב ונהיה שמחים וטובים ובריאים לעבודתך ותצילנו מכל רע:

אנא מלוך על כל העולם כלו בכבודך והנשא על כל הארץ ביקרך והופע בהדר גאון עזך על כל יושבי תבל ארצך וידע כל (עשיה) פעול כי אתה פעלתו ויבין כל (יצירה) יצור כי אתה יצרתו ויאמר כל אשר (בריאה) נשמה באפו ה' אלהי (אצילות) ישראל מלך ומלכותו בכל משלה: קדשנו במצותיך שים חלקנו בתורתך שבענו מטובך שמח נפשנו בישועתך וטהר לבנו לעבדך באמת ואל תדיחנו מפני שום נברא שבעולם ותאריך ימינו בטוב ושנותינו בנעימים ומלא שנותינו שמונים שנה אורך ימים ושנות חיים תוסיף לנו ולכל בני ביתנו לעבודתך ובצל כנפיך תסתירנו ותצילנו מכל גזרות קשות ורעות ותחדש עלינו שנה טובה ונהיה שקטים ושאננים דשנים ורעננים לעבודתך וליראתך כי עמך מקור חיים באורך נראה אור: יהי חסדך ה' עלינו כאשר יחלנו לך: הראנו ה' חסדך וישעך תתן לנו: ואני בחסדך בטחתי יגל לבי בישועתך אשירה לה' כי גמל עלי: הנה אל ישועתי אבטח ולא אפחד כי עזי וזמרת יה ה' ויהי לי לישועה:

במנחה מתפללים כסדר התמול. ואחר המנחה נוהגים להקיף הספרים בבית הכנסת. ואומרים הפזמונים האלו או מפטרים פ"ע כברכת יעקב ללפני ספר נתן לו ממנו:

פזמונים לשמחת תורה

שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם. יבא ברנה מלכם במקדש סף ואולם: יבא ישב בסתר עליון. החפץ שלום דכאים. עורה ממעון רם וחביון. שמח נפש נדכאים. לדרוש אמונתך באים. האר כשמש אפלם: יבא בטחו באמונתך. סובלי גלות בתוך צר. מקוים ישועתך. קראוך מן המצר. ידך יהוה לא תקצר. הקשב ממרום קולם: יבא

פזמון אחר ידידי אתה אהוב לבי. וכל חפצי בך. חמול עלי וחנני. ורחם על עבדך. דודי דודי שמע קול עבדך: אלי אלי יהי נא חסדך. והקשיבה לקול שועי. תחנתי שעה. וקבל את תפלתי. וצאן עמך רעה. דודי דודי שמע: סלח נא לעון עמך. ולהם שים שלום. בצדקת אב חזה סלם. וגם חלום חלם. דודי דודי שמע: פדנו מידי שעיר וקדר ועמון. וכונן את דביר קדשך והיכל נהדרם. דודי דודי שמע קולי:

פזמון אחר יונה מה תהגי ומה תהמי. תגיד חגי. נדבך שלמי. יען כי אני ידידה ונתבה עמי: תגיד העוד לי תקוה. לשוב

מְשַׁנְּבִי. וּלְהַשִּׂיג תַּאֲוָה. אֶל הַר דַּצְּבִי. תְּרָאוּנִי דַּאֲבָדָה. מְנַח
אוֹהֲבִי. לָמָּה תִקְרֶאנָה לִי עוֹד נָעֳמִי: הגיד וְלוּ יִתֵּן לִי אֵבֶר כַּדְּרוֹר.
לָעוּף אֶל תִּלִּי. אֶל הַר מוֹר דְּרוֹר. וְעָפָר הֵיכָלִי. אֶרְקַח מוֹר דְּרוֹר.
אֶשָּׁק מֵאַהֲבָתִי מִדַּרְךְ פְּעָמַי: הגיד דַּיֵּיךְ כִּי מַלְכֵּךְ. מָגֵן בַּעֲדֵךְ.
וּבְאֶרֶץ חָשְׁכֵּךְ. יָכִין צַעֲדֵךְ. שׁוֹפָר אֶל חִכֵּךְ. כִּי בָא מוֹעֲדֵךְ. דַּבְּרִי
עַל לִבֵּךְ. נַחֲמִי נַחֲמִי: הגיד הַשֵּׁם אֶת פָּנַי. אֶל נֹכַח פְּנֵי הַדְּבִרָה.
הַר סִינַי. וּמְקוֹם הַכִּנָּה. אָעִיר רַעְיוֹנַי. מִטּוּב מַעֲנֶה יִבְטַח בַּיהוָה
כִּי יָדַע שְׁמִי: הגיד

פזמון אחר להחכם רבי שלמה בן גבירול ז"ל:

שׁוֹכֶנֶת בַּשָּׂדֶה עִם אָהֳלֵי כוּשָׁן. עִמְדִי בְּרֹאשׁ כַּרְמֶל צְפִי לְהַר
בָּשָׁן. לְגַן אֲשֶׁר נִכְמַס יָפָה שְׂאִי עַיִן וּרְאִי עֲרוּגָתֵךְ כִּי
גִמְלְאָה שׁוֹשָׁן. מַה לָּךְ צְבִי נֶחְמָד כִּי תַעֲזוֹב גַּנִּי לִרְעוֹת בְּגַן יָקְשָׁן.
וּבְתוֹךְ עֲצֵי דִישָׁן. הָב נֵרְדָה לְגַן נֹאכַל מְגָדִים שָׁם. וּבְחֵיק יָפָה
עַיִן תִּשְׁכַּב וְגַם תִּישָׁן:

פזמון אחר שׁוֹבֵב לְצִיּוֹן אֶת הֲמוֹנַי. אָמֵן יְהוָה: אֶזְעַק לְאֵלִי. יוֹמִי
וְלֵילִי אֲסַלֵּד בְּחִילִי. אֶעֱרוֹךְ כְּלוּלִי אוּלַי יְכוֹנֵן כְּשֶׁכֶן
זְבוּלִי תִּשְׁבִּי הַנָּבִיא יִרְאוּ עֵינָי: אָמֵן יְהוָה. שובב וְשׁוֹפָר גָּדוֹל
תַּשְׁמַעְנָה אָזְנַיִם. פְּזוּרִים תְּקַבֵּץ לִירוּשָׁלַיִם. וּמֶלֶךְ בְּיָפְיוֹ יִרְאוּ עֵינַיִם.
וְכֹהֵן מְכַהֵן עַל דוּכָנִי: אָמֵן יְהוָה, שובב לוֹבֵשׁ שְׁמֹנָה בִּגְדֵי תִפְאֶרֶת.
עוֹמֵד לְשָׁרֵת לִפְנֵי כַפֹּרֶת. שֶׁבַע פְּעָמִים מַקְטִיר קְטֹרֶת. יַזֶּה
כְּמֵאָז עַל הַכַּפֹּרֶת. יִמְחוֹל פְּשָׁעַי וּזְדוֹנָי: אָמֵן יְהוָה שובב:

פזמון אחר שׁוּלַמִּית שׁוּבִי. נָא שׁוּבִי. הַרְרֵי צִיּוֹן. עִם אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא
עַל מְעוֹן עֶלְיוֹן. שִׁיר שִׁיר יְדִידִים: צֵא מִכַּשְׂדִּים.
וַעֲלָמוֹת שִׁיר. צִלְצְלֵי שֶׁמַע וּמִנִּים. וַעֲלָמוֹת שִׁיר: שיר לִקְאַת
מִדְבָּר אֲדָמָה כַּמֶּה. הַרְרֵי צִיּוֹן. שָׁנִים הוֹמֶה. כַּיָּם יֶהֱמֶה. עַל
מְעוֹן עֶלְיוֹן: שיר מֵאַהֲבָתֵךְ אַחֲרֵי לֶכְתֵּךְ. הַרְרֵי צִיּוֹן. עֵת דּוֹדִים
הָיְתָה לִי עִתֵּךְ. עַל מְעוֹן עֶלְיוֹן: שיר הָיִיתָ בָּאֲלָפִים וּרְבָבָה.
הַרְרֵי צִיּוֹן. עַל מְסִלּוֹל מִדְבָּר וַעֲרָבָה. עַל מְעוֹן עֶלְיוֹן: שיר גַּאֲנָחִים
צֹאן. מִיַּד מוֹגֶה. הַרְרֵי צִיּוֹן. עוֹד תְּעֻבּוֹרָנָה עַל יַד מוֹנֶה. עַל מְעוֹן
עֶלְיוֹן: שיר

פזמון אחר חושה לעזרתי. אמיץ ונהדר. לך הוד והדר: חושה
יונתי תמתי. חבי כמעט רגע. אשלח רפואתי. לרפאות
כל נגע. אקבץ גלותי. איש לא נעדר. לך הוד והדר: חושה אל
תיראי תולעת. בזאת בחנתיך. כי למען דעת. אותי צרפתיך.
נאמן תמכתיך. לקים דבר. לך הוד והדר: חושה לשמחת התורה
נקיה וצרופה. בנעימה ברורה. בזמירה בשפה. הצילנו ממגפת.
מקוץ ודרדר. לך הוד והדר: חושה

פזמון אחר הייתי כמו עץ נחמד. בעין רע ונגיד ושד. ובעת מצר
קרסולי סכוני מעיפי קסר. מה אומר וחטאי נשמר.
אזעק ממצוקות ומן המצר. ברוך שם כבוד מלכותו המלא אשר
לא יחסר: ברוך שם דר בסנה ובערפל. תשנה לבוש כלואיך.
ולאור תעביר מאפל. ימצאו חן ברואיך. דלה ידלך משפל. וירומם
מכון כסאך. ואודה לעולם חסדך. כי עבדך בטוב יתבשר: ברוך
אוחילה לאל מושיעי. מיד צר ומן המצר. הוא המאזין ארח
שועי. ומפלטי כי יד לא תקצר. הוא רועי והוא משביעי. ראה
דגן ותירוש יצהר. ומדשן בשמן ראשי איבי ביד נמסר: ברוך

פזמון אחר נפוצותינו כנס אל עיר נאמנה. אז נשיר שירה ברננה:
נפוצותינו יודע מכאובינו. רם על כל רמים. אל תזכור
פשעינו. אשר מימים. יקח נא בדיננו מדו רחמים. ולעם הזה
סלח נא: נפוצותינו ציון ישאלו דרך. ובו גדוריו. ולבם תמיד מרך.
עלי אורחים. מתי יקריבו ערך. עלות וזבחים. שלש פעמים:
נפוצותינו קול מבשר ישועה. לך מקוה. בחצוצרות ותרועה. כמו
גן רוה. ושלח נא את אליה. רגלי משנה. בטרם מלאו השנה:
נפוצותינו

פזמון אחר אחר נוגנים אשיר שירה. על יעלת חן גם אעירה. שחר
למנצח אומרה. קום דודי הנבל עורה: שחר למנצח נודו
כנור נעים נבל. מנים עגב שופרות יובל. ברחו לכם מתוך בבל.
קום דודי הנבל עורה. ברחו לכם ישיר לוי על דוכנו. גם בן אהרן על
קרבנו. יום שוב ישראל אל כנו: קום דודי הנבל עורה. יום שוב לבשי
עז תעדי תפיך. הרחיבי למקום אהליך משכנך ויריעותיך: קום
דודי. משכנך ויריעותיך לבבתני יעלה עפרה. נפשך עם נפשי נקשרת.

עַד אָן תֵּלְכִי גּוֹלָה כוּ"ה: קום דודי. עד אן טִ"ית חוּט שָׁנִי בְּשִׂפְתֵךְ. יְכֻלַּל רִמּוֹן רַקָּתֵךְ. בָּא דוֹדֵךְ הִנֵּה לִקְרָאתֵךְ: קום דודי. באדודך:

פזמון אחר מָשִׁיחַ וְגַם אֵלִיָּה. יָבֹאוּ בְּרִנָּה: משיח עִמְּךָ כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל. מְקַוִּים בִּיאַת הַגּוֹאֵל. מְלֹא מִשְׁאֲלוֹת רַשׁוּאֵל. מִכָּל עֵבֶר וּמִכָּל פִּנָּה בֹּא יָבֹאוּ בְּרִנָּה: משיח טוֹב לְהוֹדוֹת לֵאלֹהֵינוּ וּלְהַלּוֹת פְּנֵי יוֹצְרֵנוּ. יְהִי שֶׁקֵּץ גְּאֻלָּתֵנוּ. כְּצִפּוֹר נוֹדֶדֶת מִקִּנָּהּ. בֹּא יָבֹאוּ בְּרִנָּה: משיח מְבִין חוֹחַ לִקְוֹט שׁוֹשָׁן. מִבֵּין אֵצֶו וְדִישָׁן. וְשִׂמְחַת עוֹלָם עַל רֹאשָׁם. כִּי בָא עֵת לְרַנְּנָה. בֹּא יָבֹאוּ בְּרִנָּה: משיח אֱלֹהֵי הַצְּבָאוֹת. קַיֵּם לָנוּ הַנְּבוּאוֹת. הֶהָרִים וְהַגְּבָעוֹת. יִפְצְחוּ לִפְנֵיכֶם רִנָּה. בֹּא יָבֹאוּ בְּרִנָּה: משיח

פזמון אחר רָם עַל רָמִים. צוּר עוֹלָמִים. תִּבְנֶה שָׁלֵם עִיר צִיּוֹן. כִּי נִכְסוֹף נִכְסַפְנוּ לִרְאוֹת עִיר צִיּוֹן. הֲדַר חֶבְיוֹן. כִּי אֵיךְ נָשִׁיר עַל אַדְמַת נֵכָר רַק אֶל אַרְצֵנוּ עֶלְיוֹן. עַל צִיּוֹן עַל צִיּוֹן הַר אֱלֹהִים: על ציון על ציון וּלְכָה לִישׁוּעָתָה לָנוּ וּפְדֵנוּ מִיִּשְׁמָעֵאל. לָמָּה יֹאמְרוּ כָּל הַגּוֹיִם אַיֵּה נָא אֵל יִשְׂרָאֵל. אָנָּא הַקְשֵׁב אֶנְקַת אָסִיר. וּבוֹרְאֵנוּ שְׁלַח גּוֹאֵל: על ציון על ציון נֹשֵׂא עֲוֹנוֹת אַל תִּזְכּוֹר עֲוֹן אָבוֹת רִאשׁוֹנִים. שׁוּב נָא הַבֵּט מִשָּׁמַיִם וּפְקוֹד גֶּפֶן וּתְאֵנִים וּשְׁבוֹר עוֹל מֵעַל צַוָּארֵנוּ רַב אוֹנִים: על ציון על ציון

פזמון אחר שִׁבְעָה שְׁחָקִים לֹא יְכַלְכְּלוּךָ. לָהֶם תִּסְבּוֹל וְהֵם לֹא יִסְבְּלוּךָ. מִיּוֹם בְּרָאתָם עוֹד יְהַלְלוּךָ. הֵמָּה יֹאבֵדוּ הֵמָּה יֹאבֵדוּ וְאַתָּה תַעֲמֹד. יְהוָֹה אֱלֹהַי גָּדַלְתָּ מְאֹד: המה לְךָ יַעֲרִיצוּן שְׂפְרֵי מְרוֹמִי. וְשִׁנְאָן יוֹרֵד בְּמִזְבֵּחַ פְּנִימִי. יְרֵאִים לַחֲזוֹת בְּךָ וּמִי יֶחֱזֶה מִי. גָּדוֹל יְהוָֹה וּמְהֻלָּל מְאֹד: ה' אלהי מִי זֶה יְמַלֵּל עַד בְּלִי דוּמָם. לְךָ יַעֲרוֹךְ שִׁיר לַיְלָה וְיוֹמָם. וְשִׁמְךָ עַל כָּל בְּרָכָה מְרוֹמָם. וְלִבִּי וְנַפְשִׁי יוֹדַעַת מְאֹד: ה' אלהי הַדְרַת עֻזְּךָ גְּדֹלָה וְרָמָה. וְאֵיכָה תִּשְׁכּוֹן בְּאֹהֶל וְסֻכָּה. שְׂאֵתְךָ לֹא יוּכַל גַּלְגַּל מְסִבָּה. כִּי עָצַמְתָּ מִמֶּנּוּ מְאֹד: ה' אלהי

פזמון אחר יָשֵׁן בְּכַנְפֵי הַנְּדוֹד נִרְדָּם. בְּפַאֲתֵי מַאֲסָר. אֶשְׁכּוֹן וְהוֹד רַב מְאֹד נִרְדָּם. בְּלֵב זָעֵף וְסָר: ישן בכנפי חוֹשֵׁב לְבָבִי לִצְבִי, רוּחִי בְּקִרְבִּי הֶדֶשָׁה. אָסִיר בִּלְוִיֵּי הַשְּׁבִי. גֵּאֶה וְגָאוֹן אֶלְבָּשָׁה. גֵּאָה וְגָאוֹן אֶלְבָּשָׁה. אֶמְצָא בְּלִבִּי אוֹהֲבִי לִי. חוּג וּמָצַק אֶדְרְשָׁה.

בְּנוֹת בְּתְרֵי יַעֲמוֹד. הֵם יַד כִּסֵּא הַיָּקָר. מַה לִּי אָז אִיּוֹב וְדָוִד. מָה יַעֲשֶׂה מֶלֶךְ וְשַׂר. מָה יַעֲשֶׂה מֶלֶךְ וְשַׂר: יֵשׁ בִּכְנָפֵי הִנֵּה לְהִתְאַוֵּה אָבָם זֶה. לִשְׁכּוֹן בְּהֵיכַל קָדְשֶׁךָ. לַעֲמוֹד לְשָׁרֵת אֶשְׁאָפָה. לֹא לֶאֱכוֹל צוּף דִּבְשֶׁךָ. וְנָגִיד בְּרִית לֹא אֶדְּפָה. רַק לַעֲבוֹד מִקְּדָשֶׁךָ. יִשְׁעִי וְכָל חֶפְצִי יְסוֹד הַיְסוֹד. וּמִי אִישׁ לֹא נֶעְדָּר. הוּא כֹּל. וּמֵאִתּוֹ כְּבוֹד הַכֹּל. וְאוֹר לֹא נֶאְדָּר: יֵשׁ בִּכְנָפֵי

פזמון אחר מָתַי יְבַשֵּׂר עַם עֵינָיו כְּדַל שׁוֹאֵל. קָרְבוּ. שְׁנַת יֶשַׁע וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל: מתי עֲשׂוֹר מְפוּזָּרִים עֲבָדִים לְעוֹבְדֵיהֶם. הִתְבַּשְּׂרוּ יַחַד זֹאת הִיא שְׁנַת גּוֹאֵל: מתי לֹא תַעֲזוֹב עַמְּךָ לָעַד בְּגָלוּתָם. וּזְכוֹר לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל: מתי עֲנֵה מְעַנֵּיהֶם וְרִיב אֶת רִיבֵיהֶם. וּשְׁפוֹךְ הַמְתֵּק עַל עַמּוֹן וּמְגוּיִאֵל: מתי זְכוֹר וּבֵית קָדְשִׁי. תִּבְנֶה וְאוּלָמִי. וְכוֹנֵן בְּחַסְדְּךָ צִיּוֹן וְהַנִּזְרָאֵל: מתי רָם אַתָּה עַל רָמִים. קַבֵּץ נְפוּצוֹתֵינוּ לְצִיּוֹן. וְגַם תִּהְיֶה כְּטַל לְיִשְׂרָאֵל: מה

פזמון אחר מָתַי מָתַי מָתַי תִּשְׁלַח יָהּ. לְעַם נִשְׁבָּיָה. אֶת אֵלִיָּהוּ: אֵל אָיוֹם וְנוֹרָא. שְׁלַח בְּשׂוֹרָה. לְעַם נִדָּחָה וְשֶׂה פְזוּרָה. יוֹבִיל שַׁי לְמוֹרָא. לְבֵית הַבְּחִירָה. יִדַּע תּוֹרָה וְתוּשִׁיָּה: מתי מְחַדֵּשׁ רוּחִי. שְׁעֵה שִׂיחִי. וּשְׁלַח מְשִׁיחִי. לְעַם נִדָּחִי. צוּר אֵלִי מִבְטָחִי. וּבְשׁוּב לִמְנוּחִי. אֲהוֹדֶה יָהּ: מתי

פזמון אחר לסן פורקי נומי אנ'לאס מָתַי יָהּ טוּבְךָ עָלֵינוּ תִגְמוֹר. עוּרָה וְהָקִיצָה צְרוֹר הַמּוֹר: מתי שׁוֹמֵעַ לְאֶבְיוֹן. שְׁלַח נָא פִדְיוֹם. וּבְנֵה לְהַר צִיּוֹן: צרור המור אֲדוֹן הַשְּׂרָרָה. אֵל נֶאֱזָר בִּגְבוּרָה. הָקִיצָה וְעוּרָה: צרור המור עַם נַחֲלָתֶךָ. וְצֹאן מַרְעִיתֶךָ. רְעֵה בְּשִׁבְטֶךָ: צרור המור

פזמון אחר אֵל יָשִׁיב הֵיכָלוֹ עַל מְכוֹנוֹ: אל בִּשְׁלוֹמִי אֵין דּוֹרֵשׁ. וְאֹיְבִי רָע חוֹרֵשׁ. כְּמוֹ פֶּתֶן חֵרֵשׁ. יַאֲטֵם אָזְנוֹ: אל כְּבָדִי צַר פִּלַּח. וְהִנֵּה אֲנִי נֶאֱלַח. אִישׁ חֲמָסִים שִׁלַּח. דּוֹדִי לְגַנּוֹ: אל צִיּוֹן לָמָּה תִבְכִּי. כִּי הִנֵּה בָא מַלְכִּי. מַהֵר יָאִיר חֶשְׁכִּי. אֵל לִמְעֲנוֹ: אל יִשְׁלַח שֹׁרֶשׁ יִשַׁי. וְיִבְנֶה מִקְדָּשִׁי. עַמִּי יוֹבִילוּ שַׁי לְבִנְיָנוֹ: אל וְהוּא יִפְדֶּה אֶת יִשְׂרָאֵל. מֵעַמּוֹן וּמִיִּשְׁמָעֵאל. הַמְקַיֵּים הַגּוֹאֵל נֶאֱמָנוֹ: אל ישיב

פזמון אחר כָּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל מַעֲשֵׂה יָהּ. הַלְלוּ הַלְלוּיָהּ: שׁוֹכֵן שָׁמַיִם. עַד מָה. אֵשֵׁב בְּגָלוּת דּוּמָה. יְהוָה יָדְךָ רָמָה. הַרְאֵנוּ יָהּ. הַלְלוּיָהּ: עֲשֵׂה נָא לְטוֹבָה אוֹת. וְהַרְאֵנוּ נִפְלָאוֹת. אֱלֹהֵי הַצְּבָאוֹת. עֲנֵנוּ יָהּ. הַלְלוּיָהּ: הֲשִׁיבֵנוּ וְאָשׁוּבָה. לְצִיּוֹן הָעֲזוּבָה. וְחוֹמַת אֵשׁ סְבִיבָה. לְתוֹךְ קִרְיָה. הַלְלוּיָהּ: וַעֲתִידִין קְחוּ מוּסָר וְשׁוּבוּ לִפְנֵי הַשֵּׁם כִּי בְּכָל צָרָה וְצוּקָה עוֹנֶה יָהּ. הַלְלוּיָהּ: שְׁעֵה אֶת שַׁוְעָתֵנוּ וּפְדֵנוּ מִיַּד אוֹיְבֵנוּ. הַהֹוֶה וְהוּא יִהְיֶה וְהוּא הָיָה. הַלְלוּ הַלְלוּיָהּ:

פזמון לרבי אברהם ן׳ עזרא אֶשְׂמְחָה. כִּי אֶפְתְּחָה. פִּי לְהוֹדוֹת: אשמחה אֶעֱנֶה. טוּב מַעֲנֶה. שִׁיר יְדִידוֹת: בָּא זְמָן. צִיר נֶאֱמָן. לַאֲמוּנִים: עַל שְׁמוֹ. דּוּמוּ כְּמוֹ. הָאֲבָנִים: בַּשְּׁבִי. אוֹ בַצְּבִי. לוֹ נְתוּנִים: נִגְאָלוּ. אִם קִבְּלוּ. הַתְּעוּדוֹת: נִכְבְּשׁוּ. אִם יַעֲשׂוּ. דַּת וְחִידוֹת: רַנְּנִי. קוֹלֵךְ תְּנִי. בַּת סְגֻלָּה: שָׁב גְּבִיר. אֶל הַדְּבִיר. בֵּית תְּפִלָּה: יִדְּמוּ. גּוֹי נִלְהֲמוּ. כָּם תְּהִלָּה: יִגְוְעוּ. עֵת יַשְׁמִיעוּ. קוֹל צְעָדוֹת: יִרְגְּזוּ. בַּל יֶהֱזוּ. אֵשׁ פְּלָדוֹת: מַה לָּךְ. נִרְדָּם לְכָה. אֶל מִקְוֵה בּוֹרְאֵךְ: עוֹד. יִרְאֵךְ הוֹד. וּנְוֵה: כַּלְּתֵךְ. נַאֲמָתֵךְ. לֹא יֶאֱנֶה: לַחֲזוֹת. הַמַּחֲזוֹת הָעֲתִידוֹת: כִּי כְבָר. נִשְׁמַע דְּבָר. אִישׁ חֲמוּדוֹת:

פזמון אחר צוּר שֹׁכֵן עֲלֵי שָׁמַיִם. זְכוֹר אֶת יְרוּשָׁלָיִם: צור עַד מָתַי תִּשְׁכַּח בָּנֶיךָ. וְקַנֵּא לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ. חֲמוֹל עַל זֶרַע אֱמוּנֶיךָ. כִּי סָבַלְנוּ עוֹל כִּפְלַיִם: צור מַהֵר שְׁלַח לְעַמֶּךָ. אֶת אֵלִיָּה נְבִיאֶךָ. בַּשְּׂרֵם מִמְּעוֹנֶךָ. בַּעֲבוּר יוֹנְקֵי שָׁדַיִם: צור יָהּ יִתְגַּדֵּל שְׁמֶךָ. וְתִשְׁלַח אֶת מְשִׁיחֶךָ. לְהוֹשִׁיעַ אֶת עַמֶּךָ. כַּאֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרָיִם: צור

פזמון אחר אָמֵן אָמֵן אָמֵן שֵׁם נוֹרָא. אָמֵן אָמֵן אָמֵן: אמן אֵל אַדִּיר נוֹרָא וְאָיוֹם. לְעַמְּךָ תְּנָה כְּדְיוֹם. וִיבָרֵךְ אֶתְכֶם הַיּוֹם. וְאָמַר כָּל הָעָם אָמֵן: אמן אמן אמן אֵל אַדִּיר וְנוֹרָא. יַגְדִּיל וְיַאְדִּיר הַתּוֹרָה. וְיִפְתַּח לָנוּ שַׁעֲרֵי אוֹרָה בִּמְהֵרָה. וְאָמַר כָּל הָעָם אָמֵן: אמן אמן אמן נָא אֵל דַּל שׁוֹאֵל שַׂמֵּחַ. כִּי עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ. בְּשִׁיר מִזְמוֹר וְלַמְנַצֵּחַ. וּבִירוּשָׁלַיִם אָמֵן: אמן אמן אמן אָשִׁיר בְּשִׁיר וְשֶׁבַח. בְּשִׁיר מִזְמוֹר לַמְנַצֵּחַ. וְנֹאמַר עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ. וְאָמַר כָּל הָעָם אָמֵן: אמן אמן אמן

פזמון אחר שַׁעַר אֲשֶׁר נִסְגַּר קוּמִיה פָּתְחֵהוּ. וּצְבִי אֲשֶׁר בָּרַח אֵלַי שָׁלְחֵהוּ: שער לְיוֹם בֹּא עֲדַי. תָּלִין בֵּין שָׁדַי. שֵׁם רֵיחָךְ הַטּוֹב עָלַי תַּנִּיחֵהוּ: שער מִי זֶה דְּמוּת דּוֹדֵךְ כַּלָּה יְפֵיפִיָּה. כִּי תֹאמְרוּ אֵלַי שְׁלָחָה. וְקָחֵהוּ: שער הַהוּא יָפֶה עַיִן אָדוֹם וְטוֹב רֹאִי דּוֹדִי וְרֵעִי זֶה. קוּם נָא מָשְׁחֵהוּ: שער

פזמון אחר שָׁלוֹם לְבֶן דּוֹדִי. הַצַּח וְהָאַדְמוֹן. שָׁלוֹם לְךָ מֵאִתּוֹ רַקָּה כְּמוֹ רִמּוֹן: שָׁלוֹם לִקְרַאת אֲחוֹתְךָ חוּשׁ צֵא נָא לְהוֹשִׁיעָהּ. וּשְׁלַח בְּבֶן יִשַׁי. רַבַּת בְּנֵי עַמּוֹן: שלום מַה לָּךְ יְפֵיפִיָּה. וּתְעוֹרְרִי אַהֲבָה. וּתְצַלְצְלִי קוֹלֵךְ כִּמְעִיל בְּקוֹל פַּעֲמוֹן: שָׁלוֹם הָעֵת אֲשֶׁר תֶּחְפּוֹץ אַהֲבָה. אֲחִישֶׁנָּה עַתָּה. וְעָלַיִךְ אָרֵד כְּטַל חֶרְמוֹן: שלום

פזמון אחר תְּרוֹמֵם בַּת רָמָה וְחוֹן אָהֳלִיבָה. וּלְצִיּוֹן עִיר קֹדֶשׁ בִּרְצוֹנְךָ הֵטִיבָה: תרומם הַשְׁפֵּל רָשָׁע הָעַז בְּעַם רָם בְּפָנָיו. הַחֲרִיב מְעוֹנַי וְאֶרֶץ רְחָבָה: תרומם לְבָנִים זְעוּמִים תְּצַוֶּה יְשׁוּעוֹת. תְּחַגּוֹרְנָה גְּבָעוֹת גִּיל וְרוֹב אַהֲבָה: תרומם גָּדְלָךְ יְעִידוּן רוֹב פְּעוּלוֹתֶיךָ. תִּסְמֹךְ עֲנוּמֶיךָ בְּרוּחַ נְדִיבָה: תרומם תַּעֲרֹךְ בְּמִקְדָּשׁ שֻׁלְחָן מַחֲמַדִּים. וְיֹאכְלוּ יְדִידִים בִּמְסִבַּת עֲרֵבָה: תרומם נְפוּצוֹתַי קַבֵּץ אֶל מְחוֹז חֶפְצֵנוּ. בְּעָרֵי קָדְשֵׁנוּ אֶתְהַלֵּךְ בִּרְחָבָה: תרומם

פזמון אחר שִׁיר לְאַיֶּלֶת אֲהָבִים. יַעֲלַת חֵן בַּת נְדִיבִים. הִיא וּקְנֶיהָ לְהָבִים. מִשְׁבְּצוֹת זָהָב לְבוּשָׁהּ: הִיא וּפָנֶיהָ לַעֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת. מַמְלְכוֹת עוֹלָם גְּבֶרֶת. יָהּ פְּדֵיהָ מִמְּאוּסֶרֶת: משבצות מִשְׁכְּנוֹתֶיהָ תְּרוֹמֵם. נַאֲבֵלֶיהָ תְּנַחֵם. צוּר רְצֵה צֹאנָם וְתַנְחֵם: משבצות הָעֲלֵה שׁוֹכֵן עָלֶיהָ. הַדְרֵי צִיּוֹן צְבִיָּהּ. נַעֲנִיָּה וּשְׁבוּיָה: משבצות בֵּין מַלְכוּת שַׁבְּחוּהָ. וַעֲלָמוֹת הַלְלוּהָ. כָּל בְּנוֹת צִיּוֹן אִשְּׁרוּהָ: משבצות וְלֵילֵי שִׁיר בְּאַרְמוֹן. אַהֲרֹן יָרוֹן בְּאַמּוֹן. פַּעֲמוֹן וְזָהָב וְרִמּוֹן: משבצות בֵּין כְּתֵפָיו הָאֲבָנִים. בְּאָרוֹן קֹדֶשׁ נְתוּנִים. אַחֲרָיו שָׂרִים וְנוֹגְנִים: משבצות

פזמון אחר שׁוּבִי הַשּׁוּלַמִּית שׁוּבִי לְבִצָּרוֹן. יוֹנָתִי לִקְרָאֵךְ נִחַר לִי גָרוֹן. לִבְשִׁי עֹז תִּפְאַרְתֵּךְ קוּמִי וְאוֹרִי. מֵעַפְרוֹת גָּלוּתֵךְ וְהִתְנַעֲרִי. פְּנֵי הַמְּנוֹרָה תָּאִיר נֵרִי. הִשְׁתַּחֲוִי נְוָתֵךְ לוּחוֹת וְאָרוֹן: שׁוּבִי מַחֲנַיִם וְחֵילָם וִירוּשָׁלַם. רַחֵם צוּר וְנַחֵם אֲדוֹן שָׁמַיִם. תְּהַלֵּל

נִשְׁמָה לָךְ בִּמְצִלְתַּיִם. בַּיּוֹם הַהוּא יוּשַׁר שִׁיר דּוּדָךְ בְּרֹן: שׁוּבִי
גֻּלָּם אָז יְשִׁירוּן בְּעַל יָם יַחַד. לְרוֹמֵם שֵׁם קָדְשָׁךְ אֶחָד וּמְיֻחָד.
בְּאֵימָה וְיִרְאָה וּכְבוֹדָךְ תְּחַד. בִּקְהַל אֱמוּנַי וְאַנְשֵׁי שָׁרוֹן: שׁוּבִי
פזמון אחר רָנִּי. וְשִׂמְחִי. כִּי הִנְנִי בָא: רני וְעַל כָּל פְּשָׁעִים תְּכַסֶּה
אַהֲבָה: וְעַל אֲהוּבָה. הַשּׁוּקָה. עָלַת אֲהָבִים. עֲזַרְתִּיךָ.
אִמַּצְתִּיךָ. מִידֵי זְאֵבִים. וְאֵיכָה אֶשְׁכָּחֵךְ. וּמַיִם רַבִּים. לֹא יוּכְלוּ
לְכַבּוֹת אֶת הָאַהֲבָה: לא יוכלו בְּצֶדֶק וּבְמִשְׁפָּט לִי אֵרַשְׂתִּיךְ.
וְאַהֲבַת עוֹלָם לָעַד אֲהַבְתִּיךְ. וּכִימִין צִדְקִי עֲזַרְתִּיךְ אַף תְּמַכְתִּיךְ.
וּמִפַּח יוֹקְשִׁים פְּדִיתִיךְ בְּחִבָּה: מפח יוקשים

אחר שמקיפים עם ספרי תורה נוהגים לילך עמהם לתיבה ואומר השליח צבור בקול רם:

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד:

יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים: ב"פ

יְהוָה מֶלֶךְ יְהוָה מָלָךְ יְהוָה יִמְלוֹךְ לְעֹלָם וָעֶד: ב"פ

ואח"כ אומר הברכה לפרוס יר"ה. ומברך לקהל כמו בהושענא רבה ואח"כ אומר:

מי שברך להחתנים

מִי שֶׁבֵּרַךְ אֲבוֹתֵינוּ אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב משֶׁה וְאַהֲרֹן וְדָוִד
וּשְׁלֹמֹה הוּא יְבָרֵךְ וְיִשְׁמוֹר וְיִנְצוֹר וְיַעֲזוֹר אֶת הַשֵּׁם הַטּוֹב
הֶחָתָן הַמְפוֹאָר יָקָר וְנַעֲלָה כְּבוֹד רַבִּי פלוני שֶׁהִשְׁלִים ולחתן בראשית
אומר שֶׁהִתְחִיל) תּוֹרַת אֱלֹהֵינוּ שֶׁהוּא מִתְנַדֵּב לִכְבוֹד הַתּוֹרָה לִכְבוֹד
הַיּוֹם וְלִכְבוֹד שִׂמְחָתוֹ שֶׁתִּהְיֶה לוֹ בְּסִימָן טוֹב. ונודר לצדקה וכו' ולפני
שירנה ואח"כ מַלְכָּא דְעָלְמָא הוּא יְבָרֵךְ יָתֵהּ. וִיזַכֶּה יָתֵהּ. וְיִשְׁמַע
בְּקָל צְלוֹתֵהּ וְכֵן יְהִי רָצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן:

ואומר החזן בכי טעמים יעלוך ומזמור לדוד הבו לה' וגו' הכל כנזכר לעיל בי"ט. ואח"כ סובה למעונך קדיש יהא שלמא רבא:

ובמקום שנוהגים להקיף בספרים אחר המוסף אומרים קדיש תתקבל. אין כאלהינו. וקדיש דרבנן. וברכו. ועלינו לשבח. כפי המנהג: ושמים ובתחים לכבוד התורה הקדושה והמנהג. והקהל צרוך סוף יהיה בעזרת לנס"ו:

תקון ליל י"ד

בליל ארבעה עשר בניסן מיד אחר ערבית קודם פסחים שום מלאכה וקודם שיאכל וקודם שיפסיל ללמוד יבדוק החמץ בנרותיו בנר בכל פנוה קטנה בחורים ובסדקים ובכל מקום שמכניסין בו חמץ. וקודם שיבדוק יאמר:

אין איכטרארה די קאטורזי דיל מיס די ניסן בושקאראן איל לאבידו אין
טודוס לוס לוגארים קי אוזאן מיטירסי אין איליוס אסי' אין

נואקוס: אי לאס איספונחאס קון קנדילה די סירה אי נו אלה די טורגם נו אלה די לונה ני די סול. אי נו פואידין איספיסיאר אה אזיר מינגונה אוב'רה ני אפ' אמ'לדאר אסטה קי אגאן בדיקה. אי לוס ניניוס קי איספיסין דיראן איסטה נוג'ה:

דיני ביעור חמץ

א אין נופלים ע"פ בכל חדש ניסן לפי שבר"ח הוקם המשכן ונש"י שהיה מקריב קרבנו היה י"ט שלו וערב פסח ופסח ואסרו חג וכיון שעבר ר"ח בקדושה משלימו בקדושה:

ב החמץ קודם זמן איסורו צריך לבטלו בלב והיינו יום י"ד בניסן בה' שעות של לד המרפא שהוא תחלת ה' שעות מתחלת היום: ג הוסיפו חז"ל לבער החמץ מן העולם אחר שבטלו לפי שחששו שמא ימצא חמץ ללא צורך וישכח ולא יבערנו ותפק יעבור בב"י ובב"י וי"א דעובר גם למפרע: ד אחר שצריך לבדוק בחורין ובסדקין התקינו שאין בודקין אלא בנר ובלילה ומטעם שמא ישתכחו שינה תקנו שיבדוק בתחלת הלילה: ה אבל שעה קודם הלילה אסור להתחיל לעשות שום מלאכה אפילו ללמוד בין לעצמו בין לאחרים ואם התחיל בהיתר מלאכה יפסיק והאומרים הלכה בפני אחרים מותר להם ללמוד בלא פלפול כיון דיש לו ביעור קבוע: ו אין בודקין אלא בנר של שעוה יחידי ולא ב' נרות קלועים דהוי כאבוקה: ז כל מקום צריך בדיקה אפי' מרתף שמן ויין ודבש וב"הכ ובה"מ: ח צריך לבדוק בתים עליות וחורין שאינן גבוהין כ"כ ולא נמוכין פחות מג"ט דאלו מתוך גבהן ועמקן אין משתמשין בהם כלל וכן צריך לבדוק כל הכלים שמשתמשים בהם כל השנה מיני קמחין ועריבות שלשין בהן וכן כל שמניחין בו קמח או שמניחין בו פת צריך לרחצו היטב ויטיחנו בטיט או ימכרנו לגוי: ט מי שעבר ובדק ליל י"ג לאור הנר ילך ויחזור ויבדוק חדר א' ליל י"ד ויברך עליו: י קודם הבדיקה יפנה היטב כל חדר וחדר וגם בפי כיסים של בגדים אגב שיודע בעצמו שמעולם לא נעשה בהם חמץ: יא נפל גל על החמץ נעשין שאינו עובר עליו בב"י וב"י אחר הפסח אסור ליהנות ממנו כשיסיר הגל שהוא: יב ל' יום קודם הרגל חלה עליו חובת הרגל וע"כ אמרו חז"ל דל' קודם פסח אסור לזרוק חטים וכו' לתרנגולים וכדומה: יג כשאינו נמצא בביתו אשתו תבטל ותבדוק ואין לסמוך על בדיקת נשים ויותר טוב לעשות שליח לבדוק לו והוא עצמו יבטל במקום שהוא ומלוה גם יותר מבשלוחו כיון שהוא מפקירו: יד קודם בדיקה יברך על ביעור הגם דלמחר הוא זמן ביעור כיון דעיקר המצוה הוא הביעור יברך על ביעור ולא על בדיקה ועל ביטול לא יברך כיון שהוא מדברים שבלב ולא ידבר בין ברכה לבדיקה ואם שח שלא מענין הבדיקה צריך לחזור ולברך ובדיעבד אם דבר אחר שהתחיל לבדוק אין לחזור ולברך: טו בברכה א' יבדוק כמה בתים אפילו אינם שלו דהוי כשלוחו של אותו אדם ואם באמצע הבדיקה נמלך יקום אחר ויבדוק ולא יברך כיון דמצוה חדא היא: טז ואם יש הפסק בהליכה כגון שהולך מביתו לחנות צריך לברך כיון שהליכה הויא הפסק: יז יש נוהגים להניח פתיתי חמץ במקום שימצאם הבודק שלא תהיה ברכתו לבטלה והגם שאין לחוש לזה כיון דלמחר יבער מה ששייר מסעודת הלילה ואעפ"כ כבר כתב מרן האר"י זלה"ה שהוא סוד גדול להניח יו"ד פתיתי החמץ והח"ו ייטב וקיים המנהג ויהיו הפתיתים קשים שלא יפרר ויהיו פחות מכזית: יח יזהר לשמור החמץ או להניחו במקום שאין עכבר נוטל. יט אחר בדיקה לילה יאמר כל חמירא וכו' ודלא חזיתיה וכו' ודלא וכו' וביום יאמר דחזיתיה ודלא חזיתיה וכו' וכשאינו מבין יאמר בלשון שמבין לפי שהוא מפקירו לכל והבא ליטול אותו רשאי ויבטל אותו ביום אחר ששרף אותו: כ גם אם נתחמץ לו חמץ תוך הפסח אחר ובוערו ומברך על ביעור וכו' ואם ע"י שמצא חטה בתבשיל אינו מברך כיון דאינו ודאי חמץ אבל אם מצא חמץ אחר הפסח לא יברך דאיסורו הוא אינו אלא קנס דוקא. ואם מצא חמץ ביו"ט יברך ועל פחות מכזית לא יברך כיון די"א דאין צריך ביעור: כא הגם שיבדוק ביום יבדוק לאור הנר: כב המצוה היא לשרוף החמץ בשעת הביעור דומיא דנותר אבל אם שרף גם בלילה או ביום או נתנו לגוי או זרקו לים יכול הלא שלא קיים מצות שריפה ואסור ליתנו לעבדו ושפחתו גוים שמזונותיהם עליו שהרי נהנו ממנו אחר זמן איסורו ואם שרפו משעה ו' ולמעלה כיון דאסור בהנאה אסור להסיק בו תנור וכירים וכו' ואם בשל או אפה וכו' אותו הפת ואותו התבשיל אסורים בהנאה הגם אם יפיה שם עלי היתר וזו"ג אסור דיש בנה עלים בפת והפתתין שלו אסורין בהנאה אבל אם נשרף קודם שעה ו' או [illegible] ונעשה [illegible] בעי"ט [illegible]

לקיימו בפסח ואם נפל תוך התבשיל בטל ברוב כיון שהוא עפרא בעלמא: **כג** בכ"מ דחייב ישראל לבער חמץ של גוי כשהוא ברשותו אם עבר ולא ביערו ועבר הפסח מותר ליתנו לגוי בעיניה דאמר שאין איסור חמץ אחר הפסח אלא משום קנס בזה לא קנסו אך מ"מ אסור שמא יתכרנו לישראל ויש מי שמתירו בהנאה: **כד** אם עבר ישראל ומכר חמץ אחר זמן איסורו אפילו תוך הפסח י"א דהמעות מותרין דחמץ אינן תופסים דמיו וי"א דוקא אם שפחתו עשתה זאת שלא בידיעתו אבל אם הוא בידיעתו אסור משום קנס:

תפלה קודם ביעור חמץ

לשם יחוד קידשא בריך הוא ושכינתיה בדחילו ורחימו ורחימו ודחילו הנה אנכי בא לקיים מצות ביעור וביטול החמ"ץ והמחמצ"ת והשא"ר והמשאר"ת לתקן את שורשה במקום עליון:

יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו האל הגדול הגבור והנורא אל עליון גומל חסדים טובים שבכח סגולת מצות ביעור וביטול שאור שנבער ונבטל עתה מבתינו ומרשותינו יתעורר חסד אל וזעם בכל יום וזעם את אויביו להכרית כל החיחים והקיצים הסובבים את שני המאורות הגדולים ובכח סגולת ביעור השאו"ר תמנע מרשעים אור ויונקותם ממשך האור חכמה בינה ודעת היוצא מן הנה"ר הגדול להשקות את הגן מערכות אלהי"ם כתם פז ליום קטנו"ת אשר המה שם אלהים במילואותו אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם ריודי"ן בהכמה ברכות בחשבון ש' ושם השני א' א"ל אל"ה אלה"י אלהי"ם בריבוע ברכות בחשבון ר' ושם הג' אל"ף למ"ד ה"א יו"ד מ"ם המלא אשר בקרבו א' ובם יתכונן ויכין שא"ר לבן הבכור שארו הקרוב אליו:

ובכח סגולת ביעור החמץ בחסדך תצמיח יונקותם ממשך האור היוצא מעד"ן להשקות את הגן מערכות אלהי"ם פשוט והמשה אותיותיו העולים בסך צ"א אשר עם המלא בקרבו ואותיות אשר תבאנה במלואותו ומילוי מליאותו והמה יעלו הק"ל שם רמו והן מספר חמץ כליל תפארת לראש הבן הבכור כליל המץ ובנעימות ימינך נצח מנורת המאור ההמ"ץ והשאר המה יהיו למאורות בנן ומשם יפרד והיו בשמים ראש לראש התלאה והנה היא לאה אל נא תהי כמ"ת ולנונה משך האור הגדול להשקות את הגן תהל אור באור פני מלך חיי"ם תצור תם דרך הקודש פנימה וזה הדרך ישכון אור מחמצ"ת חמ"ץ ת"ם ומשאר"ת שא"ר ת"ם:

ואח"כ על כן נקוה לך וכו' כמו שכתוב בחמדת ימים:

ואחר כך אומרים:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל בִּיעוּר חָמֵץ:

ויזהר שלא לדבר בין הברכה לתחילת הבדיקה וטוב שלא לדבר בדברים אחרים עד שיגמור כל הבדיקה ואחר שבדק כופה עליו כלי שלא יגררוה עכברים ויהיה צריך לבדוק פעם אחרת ויבטל ויאמר:

אי סי אבלארה אינטירי לה ברכה אלה בדיקה אי גוארדארה איל ייאבדו קי בושקו אין טודה לה קאזה. טודו קולגה אין און לוגאר קי איל נו פודיסטה איג'יל. אי לה בלאדרה קון איסטאס פאלאבראס:

כָּל חֲמִירָא דְאִכָּא בִרְשׁוּתִי דְלָא חֲזִיתֵהּ וּדְלָא בִעַרְתֵּהּ לֶהֱוֵי בָטִיל וְהָשִׁיב כְּעַפְרָא דְאַרְעָא:

אח״כ יאמר נוסח תפילה קצרה מס׳ מורה באצבע אות ע״א ובכ״ף אחת סי׳ ח׳ וזהו נוסחה:

יְהִי רצון מלפניך יאו״א שתזכנו לפשפש בנגעי בתי הנפש אשר נואלנו בעצת היצה״ר ותזכנו לשוב בתשובה שלימה ואתה ברחמיך תסייענו ותעזרנו על דבר כבוד שמך ותצילנו מאיסור חמץ אפילו מכל שהוא בשנה זו ובכל שנה ושנה כי״ר. ע״כ:

תקון ערב פסח

למחר בשעה ה׳ ישרפנו במדורה בפני עצמה וישליך עפרו ויבטלו ויאמר

דייר לה מאנייאנה אינלה אורה קינטה לו קימאדה אין פואיגו אפארטאדו אי איספארזירה לאס סיניזאס אי לו באלדאלה אידירה:

כָּל חֲמִירָא דְאִכָּא בִרְשׁוּתִי דְחֲזִיתֵהּ וּדְלָא חֲזִיתֵהּ דְבִעַרְתֵּהּ וּדְלָא בִעַרְתֵּהּ לֶהֱוֵי בָטִיל וְהָשִׁיב כְּעַפְרָא דְאַרְעָא:

יְהִי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו שתרחם עלינו ותצילנו מאיסור חמץ אפי׳ מכל שהוא לנו ולכל בני בתינו ולכל ישראל בשנה זו ובכל שנה ושנה כל ימי חיינו וכשם שביערנו החמץ מבתינו ושרפנוהו כך תזכנו לבער היצה״ר מקרבנו תמיד כל ימי חיינו ותזכנו לידבק ביצה״ט ובתורתך וביראתך ואהבתך תמיד אנחנו וזרענו וזרע זרענו עד סוף כל הדורות כי״ר. ע״כ:

כשחל ערב פסח בשבת בודקין ליל י״ג ומבערין הכל לפני השבת ומשיירין מזון שתי סעודות לצורך שבת ומניחו במקום מוצנע ואחר שאכלו סעודת שחרית ינערו המפה שאכלו בה וירקנו הקערות שאכלו בהן ויטמנם מן העין עם שאר כלי חמץ ואם נשאר חמץ אחר שאכלו מבטלו וכופה עליו כלי עד מוצאי יום טוב ראשון ומותר לא יתננו לגוי להוציאו לרשות הרבים והמוצא חמץ בביתו בפסח אם הוא של המועד יוציאנו וישרפנו מיד ואם הוא יום טוב יכפה עליו כלי עד הלילה ואז יבערנו; ואם אין האיש בביתו יבטל במקום שהוא:

סי סי לי אולבידו די איסקיטאר קיזה באלדי אונדי איסטוב׳ייר:

דיני ערב פסח

א ערב פסח אחר חצות אסור לעשות שום מלאכה ויש מקומות שנהגו גם קודם חצות ואלו עליהם ועל זרעם וא״א להתיר להם ומ״מ נהגו החייטין והספרין והכובסין והרצענין עד חצות וא״א לו מה יאכל מותר אפילו אחר חצות דה״ל צורך מועד יותר מזה והוא בכלל חק שמותר בחה״מ כ״ש בערב פסח וגם לספר על ידי גוי אחר חצות אסור דמוכחא שעושה לעצמו ושבי שמיים; ב נטילת הצפרנים אסור אחר חצות ואם שכח קודם חצות מותר ליטלן; ג אם שכח לבטל בטלו ש״ל בחדר מיוחד נוהגו לגוי במתנה וימסור לו המפתח שיקנה ע״י החדר והחמץ ואם ש״ע במתנה ימכור לו אפילו בשבת דלא הוי כמו״מ כיון שעושה להנצל מאיסור חמץ וא״א לו גוי לכפר שבים ישראל בנגד: ד הבכורים שמתענין בערב פסח ובסעודת ברית מילה נהגו לאכול ואם חל פסח בשבת יתענו יום ה׳ ובכור שנולד אחר נפלים מתענה [illegible] יתנו במנחה [illegible]

עננו אבינו עננו ביום צום התענית הזה על הניסים ועל הפורקן ועל הגבורות ועל התשועות ועל הנפלאות שעשית לאבותינו בימים האלה ובזמן הזה בהיות ישראל בארץ לא להם בארץ מצרים שדה צוען ויהי כי הקשה פרעה לשלחנו ויהרוג ה' כל בכור בארץ מצרים מבכור אדם ועד בכור בהמה והפלה ה' את מכותיו בין בכור בן השנואה לבין בכור בן האהובה ואך בכור אשר יבוחר לה' לא מת אחד ועל כן אנחנו זובחים חלבני ודמינו ביום צום התענית הזה ואתה ברחמיך הרבים תחפוץ בנו ותרצה ענית נפשנו אשר ברכינו כשלו מצום ובשרנו כחש משמן ובבן יכשלו ויאבדו כל מבקשי נפשינו ואת הבכור בן השנואה קדמה פניו הכריעהו ישוב עמלו בראשו ועל קדקדו חמסו ירד ואל תשחת עמך ונהלתך אשר פדית בגדלך אשר הוצאת ממצרים ביד חזקה כי שחה לעפר נפשנו דבקה לארץ בטננו ועתה ה' עד מתי כי נאמי גוים אברה תקותם שובה ה' חלצה נפשנו והושיענו למען חסדך וראה ופקוד עדת יעקב בנך בכורך וכימי צאתנו מארץ מצרים הראנו נפלאות אנא ה' בעוזך ישמח מלך ובישועתך מה יגל מאד גדול כבודו בישועתך הוד והדר תשוה עליו כמו שהבטחת מפי כבודך כאמור אף אני בכור אתנהו עליון למלכי ארץ והיה נא קרוב לשועתנו טרם נקרא אליך אתה תענה טרם נדבר ואתה תשמע כדבר שנאמר והיה טרם יקראו ואני אענה עוד הם מדברים ואני אשמע כי אתה ה' פודה ומציל ועונה ומרחם בכל עת צרה וצוקה. ברוך אתה ה' שומע תפלה:

הנה ראיתי רבים ושלמים לדבר ה' חרדים יחפשו חפש איה מקום כבוד סוד נפלא הזה להגית בו בערב פסח ותמיד שואלים הלכו בו — אמרתי בחכמה להדפיסו פה במקומו כפי אשר מצאתיו מונה להרב מופלא בדורו כמוהר"ח פאלאג"י נ"יו בפי' הגדה שלו חיים לראש: וזהו נוסחתו:

העתקה מכתבי הקודש המקובל רבינו שמשון מגיד מאוסטרופולייא ז"ל הי"ד סוד גדול ונורא וכתוב שם שכל מי שמעיין הסוד הנפלא והנורא הזה על מכונו אפילו פעם אחת בשנה וביותר בערב פסח מובטח לו שיגדל בלותה שנה שלא מכשול ומיתה משונה ושום אדם לא יכשול בו וכל אויביו יפלו תחתיו ושוא על במותימו ידרוך וכל אשר יפנה יצליח ובכל עסקיו ירויח עד ביאת הגואל אמן סלה:

וזאת השאלה אשר נשאל מרבינו שמשון ז"ל: וזאת התשובה אשר השיב. שלום לרבני ארץ גודרי גדר ועומדים בפרץ. יצילם ה' מכליון והרץ. כלם קדושים אשר המה בארץ. כל חד לפום חורפיה מקשה ומתרץ. אמן סלה. בתכלית הענין שכתב כת"ר אלי את פרשתי הסימנים דצ"ך עד"ש באח"ב ושאל מר היאך נרמז בגאולה באלו הסימנים. עכשיו אגלה הדבר מה שכתב האר"י זלה"ה בקונטרים שלו הנקרא פלאות רבות בשער ט"ו פ"ג הנקרא יציאת מצרים דמ"ב ע"א וז"ל הנה שר השמעיך שפרעה נלקה בעשר מכות אלו על ידי שלשת אלפים ומאתים ושמונים מלאכי חבלה הממונים המסבבים בשלשה רקיעים של טומאה אחד נקרא שר"ע ואחד נקרא תמו"ך ואחד נקרא בישה"א ועליהם השר הנקרא דלפק"ם ועליהם ועל כלם השר הנקרא תק"א בראשית השר מן השלישי עשרה ואחד מן הרביעי שהם יותר מן השביעי שהם ככתוב. והנה מה שלקו המצרים במצרים עשר מכות ועל

הים לקו חמשים מכות שהם שפ"ו שבו אחז דוד בן ישי והשם אמר ושכם: ומה אמר תק"ל לקו המצרים במצרים ארבעים מכות ועל הים לקו מאתים מכות והשם אמר ושכם ומצד השם אישצ"ה לקו המצרים במצרים חמשים מכות ועל הים לקו מאתים וחמשים מכות ובמה שהקב"ה מכה בו מרפא הגלות מה פשעו ומה חטאו ומה המעל אשר מעלו אבותינו להיות בכור הברזל הזה עד שגאלם בשמות דע"ב לד"א כשח"ב עכ"ל:

והנה מו"ר קדוש ישראל כתב הדברים האלה הם סתומים וחתומים סוגר ואין פותח אותם וכבר שאלוני גדולי ישראל לבאר להם דברי האר"י ז"ל ולא הגדתי ומגודל אהבתו דמר אגלה רז זה שנתגלה לי בחלום בחזיון לילה ועכשיו אגלה הדבר ברמז לפני כת"ר והוא רחום יכפר:

וזאת העניין מה שכתוב האר"י ז"ל שפרעה נלקה במצרים עשר מכות וכו' כוונתו כך כי אמרו בעלי קבלה מעשית שיש שלשת אלפים ומאתים ושמנים מלאכי חבלה הממונים להכות את הרשעים ולהענישם בגהינם ולטהרם מעונותיהם ועל זה נאמר להכות באגר"ף רשע כי אגר"ף רמז שלשת אלפים ר"פ. ועל ידם נלקה גם פרעה הרשע ואומר אני הכותב שזהו סוד נפלא כאשר הוא נכתב בעניין ובמספר:

דם. צפרדע. כנם. ערב. דבר. שחין. ברד. ארבה. חשך. מכת בכורות:

אלו עשר מכות כאשר כתבתי אות באות עולים שלשת אלפים ומאתים ושמנים מלאכי חבלה הממונים לטהר את הרשעים והוא פשט נפלא עין לא ראתה:

והנה החשבון מכוון כאשר נכתב כנם חסר יו"ד גם ער"ב חסר וא"ו גם חשך חסר וא"ו ואז החשבון מכוון ממש לא פחות ולא יותר השלשת אלפים ומאתים ושמנים מלאכי חבלה שמעניבין את הרשעים. והיינו מ"ש האר"י זלה"ה ככתוב פירוש ככתוב בתורה בספר התורה ולא כאשר כתוב בסידורים ובעלי ההגדה כי שם נכתבו כלם מלאים רק כמו שכתוב בתורה הנס דרבי יהודה לא כתב כולם רק ראשי תיבות דצ"ך עד"ש באח"ב כמו שכתב הרב יצחק אברבנאל ז"ל וכמו שכתבנו לעיל:

והיינו מ"ש האר"י ז"ל בראשית חסר מן השלישי עשרה פירוש ממכת שלישית שהיא כנם חסר יו"ד וחסר מן הרביעי ששה שהיא מכת ערב שהיא מכת רביעית חסר וא"ו וחסר מן התשיעי ששה שהיא מכת חשך גם כן חסר וא"ו ומה שכתוב בכתוב ר"ל שכן כתובים בס"ת חסר כנזכר לעיל. וזהו סוד מאלו המכות מכוון ממש שלשת אלפים ומאתים ושמנים מלאכי חבלה שהכו את פרעה ואת המצרים במצרים הממונים באלו שלשה רקיעים אחד נקרא שר"ע ואחד נקרא תמו"ך ואחד נקרא בישה"א גם בזה יש סוד גדול ונפלא דהיינו אלו השלשת אלפים ומאתים ושמנים מחנות שהכו את פרעה ואת המצרים במצרים כאמור שממונים באלו השלשה רקיעים של טומאה ואמר לנו הכתוב סוד נפלא ונורא ותיקן המגיד במ"ש אלו עש"ר מכו"ת שהבי"א שבאלו השלשה תיבות נרמזים השלשה רקיעים של טומאה ושלשת אלפים ומאתים ושמנים מלאכי חבלה שהכו את פרעה ואת המצרים במצרים בעשר מכות והיינו עש"ר הם אותיות שר"ע מכו"ת הם אותיות תמו"ך שהבי"א הם אותיות בישה"א רמז לאלו השלשה רקיעים של טומאה שבהם יש ממונים כמנין שלשת אלפים ומאתים ושמנים מלאכי חבלה ממש כמנין עשר מכות דם צפרדע וכו' והם שהכו את פרעה ואת המצריים במצרים כי מלאכי חבלה הממונים לשטו

ארבעים לשורה שמעשיהם כאמור ועל ידן שכה את פרעה ואת המצריים במצרים
מניין עשר מכות אלו וסוף פלא גדול:

ומה שכתב יעליהם הספר דלפק"ש כוונתו הוא ששם זה שורשו יצא ממילת המצרים והיינו שהשלשה רקיעים הם עשר מכות שהביא וכפירוש שנאמר ונמסך על המצרים שהוא השם ולפק"ש באותיות שקודמת לאותיות שמצרים והמ"ל המכוונה שיא מ"ש הריבוי ואינה מן השורש ורמז לזה המגיד במאמר אלו עשר מכות שהביא הקב"ה על המצרים במצרים כלומר שאותיות ששם קודמות על אותיות המצרים והנך כך קבלתי וה' הטוב יכפר. ומ"ש יעליהם ועל כלם הספר שנקרא תקא כוונתו כי ראשי תיבות של אלו עשר מכות דצ"ך עד"ש באח"ב בגימטריא תק"ל כמניין שער תמש וכמנין אשר:

וזהו סוד כוונת הכתוב בסדר בא ולמען תספר באזני בנך ובן בנך את אשר התעללתי במצרים וכיוצא בו הרבה פסוקים אלף שמורים על זה לסוד אשר כמנין ראשי תיבות של עשר מכות כמו שביארנו ויש לנו בזה סודות נפלאים וכבוד אלהי"ם הסתר דבר:

ומה שכתב האר"י השם שפ"ו שבו אחז דוד בן ישי אמר והכה אותם במצרים עשר מכות ועל הים לקו חמשים מכות והשם תק"ל אמר והכה אותם במצרים ארבעים מכות ועל הים לקו מאתים מכות והשם אשצ"ה אמר והכה במצרים חמשים מכות ועל הים לקו מאתים וחמשים מכות כוונתו לסוד נפלא ונורא ורמז שלושה דרבי יוסי הגלילי ורבי אליעזר ורבי עקיבא המוזכר באגדה רבי יוסי הגלילי אומר מניין רבי אליעזר אומר מניין רבי עקיבא אומר מניין וכו' וזהו שכתב האר"י ז"ל והשם שפ"ו אמר והכה אותם במצרים עשר מכות ועל הים לקו ן מכות רמז לרבי יוסי הגלילי חושבנא דבא כחושבנא דבל בגימ' שפ"ו. ומ"ש שבו אחז דוד בן ישי רמז גם כן גימטריא שפ"ו הוא גימטרייא דוד בן ישי שבאותו השם דוקא בא דוד בן ישי ו[?] ג"כ מ"ש במידי רזא שרבי יוסי הגלילי נילון דוד בן ישי וזה השם שכה אותם ועל השם תק"ל לקו המצרים במצרים ארבעים מכות ועל הים לקו מאתים מכות רמז לסוד רב"י אליעז"ר בגימטריא תק"ל והיינו רבי אליעזר אומר דוקא שהוא שם תק"ל לקו המצרים במצרים ארבעים מכות ועל הים לקו מאתים מכות ומ"ש השם אשצ"ה לקו המצרים במצרים חמשים מכות ועל הים לקו מאתים וחמשים מכות רמז לרבי עקיב"א שהוא בגימטריא אשצ"ה שהשם הזה אמר שהוכו המצרים במצרים חמשים מכות ועל הים לקו מאתים וחמשים מכות הרי מרומזים אלו שלשה שמות שפ"ו תק"ל אשצ"ה באלו שלשה תנאים רבי יוסי הגלילי בגימ' שפ"ו ורבי אליעזר בגימ' תק"ל ורבי עקיבא בגימ' אשצ"ה וזהו סוד נפלא ונורא רזא דרזין סתרא דסתרין ט"ס כאשר כתבתי למעכ"ת והוא הטוב יכפר עון:

ומ"ש רבינו במה שהקב"ה מכה בו מרפא הגלות מה פשעו מה חטאו אבותינו וכו' כוונתו באלו עשר מכות שהם דצ"ך עד"ש באח"ב נרמזים באלו אותיות שיד ובעת ירידת אבותינו למצרים כמו שכתבתי למעכ"ת והנה באלו המכות הכה אותם וריפא אותנו הקב"ה והכה בהם מכה רבה אצבע אלהים היא ומן השמים נלחם בא רפואה לישראל שמאותן המכות בא רפואה לישראל שגאלנו הקב"ה וכמ"ש ומ"ש מה חטאו ומה פשעו וכו' ר"ל באלו המכות נרמז השפע על אבותינו שבהיו

יציאת מצרים ויש לנו סוד נפלא נורא לתרץ קושי' מה שהק' ומעכ"ה עליה אבל גם זה ניחא כאשר כתבתי למעלה כפלאים מתורתנו הקדושה והטהורה:

ומ"ש האר"י ז"ל שהקב"ה גאל אותנו בשמות אלו דע"ב צד"א כשח"ב כונתו כי האותיות ראשונות של דצ"ך עד"ש באח"ב הם אותיות דע"ב ואותיות שניות הם צד"א ואותיות אחרונות הם כשח"ב ונרמזים באלו השלשה שמות הרפואה שריפא הקב"ה לישראל שגאל אותנו בהם שהי באותן המכות שהכו בהם המצרים נרמזים הגאולה והרפואה לישראל ויהא רצון לפני הקב"ה שיראנו ביאת משיחנו במהרה בימינו עם שמלאכים השייכים לגאולה ויקויים בנו מקרא שכתוב כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות אמן נצח סלה:

הבכורים מתענין בערב פסח בין בכור מאב ובין מאם:

לוש בכורות אראן תענית אין ערב פסח פואירי בכור די פאדרי או די מאדרי אי איי קיין דיזי קי אפילו לה אימברה ארה תענית. שי קאייו ערב פסח אין שבת קיין דיזי קי ארחאן תענית לוש בכורות איל ג'ואיבים אי איי קיין דיזי קי נו ארחאן. איסי אוזו קומו לה פרימירה אופיניון. אוזאן קי איל פאדרי אזי תענית פור סו איז'ו בכור קואנדו איס פיקינייו אי שי איל פאדרי איס בכור לה מאדרי ארה תענית פור סי איז'ו:

דיני עירובי חצרות מהגאון יעב"ץ ז"ל.

נוהגין לגבות בע"פ קמח מן כל בני העיר בשעה שמגיע לכל אדם ועושין ממנו חלת מצה לעירובי חצירות ומבואות ומברכין עליו בבה"כ ע"פ סמוך לחשיכה קודם ת"ב שאין מערבין משתחשך וז"ל במוס' השבה ליום האר"י לערב כל ערב שבת ע"ח ושתופי מבואות. וזכורני שגם אמ"ה ז"ל היה מערב כל ערב שבת עירובי חצירות בלבד. והיה מזכה לבני עירו על ידי אחר. ומצאתי בספר מהרי"ל ז"ל שהיה נוהג כך שע"פ שעירבו בני עירו. ובודאי שהרווחנו בזה לצאת מידי כמה חששו' שיש בעירוב הקהל יתר על מה שזכר בט"ז כמ"ש בחבורי בכ"ד יע"ש. והיה קרוב בעיני לברך עליו. אע"פ שפקפקתי ג"כ והסכמתי להתנות עכ"פ. וכן הייתי נוהג. מ"מ לא עלתה לבי לברך עליו. דברכות אינן מעכבות. ושוב עזבתי מנהגי זה. מטעם הכתוב על ספרי בס"ד המערב כיצד עושה גובה מכל אחד מבני הקהל מעט קמח ועושין ממנו חלה. ואם הם יותר מח"י ב"א. צריכין לערב בשעור כשמה גלים אר כת'. ואפילו הם רבים מאד מספיק. ואם פחותין הן. די להם כגרוגרת (שלים בינה) לכל אחד ואין מערבין להם בפרוסה. כשאחד מבני החצר רוצה ליתן פת בשביל כולם. יכול לערב אפילו בפרוסה. ובלבד שיהא בה כשיעור וצריך לזכות להם על ידי אחר (לא ע"י בנו ובתו הקטנים אפי' אינם סמוכים על שולחנו. ולא ע"י עבדו ושפחתו הכנענים אבל מזכה על ידי בנו ובתו הגדולים אפילו סמוכים על שלחנו. עבדו ושפחתו העבריים אפילו הם קטנים. ועל ידי אשתו. ולכתחלה לא יזכה על ידי בנו ובתו הסמוכים על שולחנו אפי' גדולים. ולא ע"י אשתו ובדיעבד אפי' ע"י בנו קטן וע"י בתו שנגרה שאינו סמוכים על שולחנו וע"י אשתו

(ועפ"י שמעלה לה מזונות ואין לה בית כתלו) ובשזוכה בו צריך להגביהו מן הקרקע טפח. וצריך לזכות לכל בני החצר או בני המבוי ולכל מי שיתוסף מיום זה ואילך (ואם יתוספו דיורין לאחר שנתמעט העירוב צריך להוסיף ממתתן) ויאמר השזוכה לזוכה (באיזה לשון שמבין) כלשון הזה:

זְכֵה בְּעֵירוּב זֶה לְאַחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַדָּרִים פֹּה עִמָּנוּ. וְשֶׁיָּבוֹא לָדוּר בָּעִיר הַזֹּאת (בְּחָצֵר הַזֹּאת בְּמָבוֹי זֶה) שֶׁיִּסְמְכוּ עָלָיו לְטַלְטֵל עַל יָדוֹ מֵרְשׁוּת לִרְשׁוּת בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב הַבָּאִים:

ואחר הזוכה ונוטלו מיד המזכה ומברך

בְּהָדֵין עֵירוּבָא יְהֵא שָׁרֵא לָנָא. לְאַפּוּקֵי וּלְעַיּוּלֵי וּלְטַלְטוּלֵי מִבַּיִת לְבַיִת וּמִבַּיִת לְחָצֵר וּמֵחָצֵר לְבַיִת וּמִבַּיִת לְבוֹר וּמִבּוֹר לְבַיִת וּמִגַּג לְגַג וּמֵעֲלִיָּה לְתַחְתִּית וּמִתַּחְתִּית לַעֲלִיָּה וּמִזָּוִית לְזָוִית וּמֵרְשׁוּת לִרְשׁוּת כָּל מַאי דִּצְרִיךְ לָן. בְּכָל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה. וְיָמִים טוֹבִים. לָנוּ וּלְכָל הַמִּסְתּוֹפְפִים מִכָּאן וּלְהַבָּא מִפֶּסַח זֶה עַד פֶּסַח שֶׁל שָׁנָה הַבָּאָה שֶׁיָּבֹא עָלֵינוּ לְשָׁלוֹם בְּעֶזְרַת הָאֵל יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל מִצְוַת עֵירוּב:

איל חמן אין ערב פסח נוסיפואידי קומיר מאס קי אסטה 4 אוראס איל דיאה קי סי מיסקלה אין איל קואל קייר קוזה אים פיקאדו אפילו אפרוב'ייאמייסי איל טרינו קי אזין פארה מלות שמורות אים בין די גואדראדלו קי נו קאייגה סובֿרי איל אגואה די לאס אוראס דילה סיגאדה אי אלומיכום דילה אורה דיל מוליר. נו המאסארחן שאלבֿו קון אגואה קי דורמייירון אין קאזה קיירי קי סיאן די פוזום או פואינטים קיירי קי סיאן דיריאוס אספאראלאס די טיכפראנו או בין השמשות אינו המאסאראן קון איל־ייאס אסטה קי פאסו סובֿרי איל־ייאס טיודה לה נוג'י. אואן דיני המאספאראלאס מלות שמורות אין ערב פסח אסטה דספואיס די מדייאו דיאה אי סי קאייו ערב פסח אין שבת המאסראן אלכביין איל ז'יירנים דיספואיס די מידייו דיאה. נו המאסראן איכלוגאר דיל סול איכדייאה כתבֿלאדו איספיקאדו המאסאר דיגהשו די עודו אל איירי דיל סיילו אי נו סי אלייגי המאסאר סירקה איל אורנו פור לה קאלור די אורנו. נו דישין לה מאסה סין מיניאר אפילו און פונטו סירקי דיספואיס קי טראשאזה סי תואידי איכנ׳ובֿראדה מלס אי סי קאלייפו קון לאס מאנוס סי לה דיבֿלה סין מינאר מאיטו סי לייבֿה

טאן אפאסאראן לה מצה שמורה קי לה גואדראן פור מאנו דיגני קי פואי עשה די גואדרו אי נו קי סיקירייו. איל רב רבינו אשר זצוק"ל אסיכדייאס אין לאס מצאס שמורה אי איספאנטאזה סובר אילייאה איר אי אייודאנדה אס שייר אי אנסי קונבייני אקואלקיר אומברי אה איר דיאפרינדיר איל פריוסיו אין לה מצה. איל קי נו אוזארה אין ערב פסח די מידייו דיאה פארה ריזאס לו פורכאן אין שמחה אי אפילו אה איר די באלדים אים פיקאדו: אים פיקאדו דיזיר סובר קואל קיירי בהמה קיירי דינגלייאדאס איספה קארני אים פארה פסח סאלבודירה איסטיס קארני אים פארה

יום טוב:

אים פיקאדו קומיר מצה אין ערב פסח: אי אורדיני סוטיאס ביין קון מעוקידוס אירמאנוס קומו סי פודיר: אי אבארייזי איל נוגאר דיסו אסיינטו קיסי אסינטה אריבקובדאדו אלמודו די סיניוריאו:

ה אסור לאכול מצה ע"פ והאוכל מצה כבועל ארוסתו וכו' ואפי' קטן וקטנה היודעים ענין י"מ אסור ליתן להם מצה לאכול ואפי' מבושלת אבל מותר לאכול מעט פירות ובשר ודגים ולא ימלא כרסו מהם ויש נוהגים שלא לאכול מצה אפי' מראש חדש: ו ע"פ יזהר לטבול במקוה טהרה כי צריך אדם לטהר עצמו ברגל דכתיב לקבל קדושה ומשום הקדם ע"ב קס"א גי' רב"ע ויזהר בעשיית מצות בע"פ ויהיה במלאכה עם ואחד יתעסק בזה והלא העיסה ועורה בעריכתה טוב קטן גדול גבסכתו וקודם ליקח יבטל כל הפירורין וכל דבקי עיסה כעכברא דארעא ויסיר מעייניו לסגור לבו ודמיוניו וכל ארמותיו כי עיקר טהרת כלים הוא כלי הנפש שהם אברי הגוף שבהם שאור סיג"פכ: ז נהגו לשורר בעריכת המצות ע"פ ההלל שהיו אומרים בעשיית הק"פ: ח יסדר קערה בלילה בעצמו את סדר הקערה ע"ד האמת:

ועושין החרוסת זכר לטיט:

אי אזין איל חרוסת מימורייאה דיל בארו:

נוסח תפלה לערבית ליל התקדש חג:

לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה בדחילו ורחימו ורחימו ודחילו ליחדא שם (י"ה בו"ה) ביחודא שלים בשם כל ישראל: הנני בא להתפלל תפלת ערבית שתיקן יעקב אבא קדישא לתקן את שורשה במקום עליון ולהמשיך בז"א את שני המאורות הגדולים פנימיות נצח דתבונה ופנימיות קדש ישראל סבא שמות ע"ב בניקוד חירק יִוִד הִי וִיִו הִי ופנימיות הוד דתבונה וישראל סבא שמות ס"ג בניקוד קיבוץ יֻוֻד הֻי וֻאֻו הֻי ופנימיות יסוד תבונה וישראל סבא שמות מ"ה וב"ן חסדים וגבורות אשר המה בחינת יקר תפארת גדולת הראשון ובכח סגולת גמר ההלל אשר נהלל נשבח תרב גדולתו במשך עצם פנימיות חסד או"א שמות ע"ב בניקוד סגול יֶוֶד הֶי וֶיֶו הֶי ועצם פנימיות גבורה או"א שמות ס"ג ונקוד שוא יְוְד הְי וְאְו הְי ועצם פנימיות תפארת או"א שמות מ"ה וב"ן בניקוד חולם יֹוֹד הֹא וֹאֹו הֹא יוד הה וו הה אשר המה בחינת יקר תפארת גדולתו השנית וממנו תאיר על עבר פניה שי'

הגואבא רחל אמנו ואף היא נדיליים תעשה לה ומבנה ישתלשל עלינו לנו בני בלים בני רחל אמנו שפע ישועה ורחמים לעבדך בלבב שלם ולאהבה וליראה את שמך יראת הרוממות אמן סלה:

ערבית של פסח

אך נהגו הכנסת רמין אחד בערבית כי רבו תחד כזין עלאין ואורות גדולים בשמים גדולי גדולים פלי פלים. אם חל בשבת מתחילין מזמור הבו לה׳ בני אלים כמו שכתוב בליל יום טוב עד לאורך ימים. ואח״כ אומרים הודו כמו לעיל בערבית של שלש רגלים ואם חל בחול מתחילים הודו. ואומרים ערבית כמו ביום טוב ואחר העמידה גומרים ההלל בדף 51 תה ביום טוב ראשון ושני לבד ואם חל בשבת אומרים ויכולו קודם ההלל ואין אומרים ביום טוב א׳ ברכה מעין שבע שליל שמורים הוא. ואחר כך אומר פלים לבור קדיש השקבל ובלאת ישראל ממלכים גם ביום טוב אחרון וקדיש יתא שלמא רבכו ועלינו ויגדל הכל כמו בי״ע בערך ישרם. וגמר ההלל בבה״כ קודו רם ונשא וכתבו רז״ל שאף אם הוא בעיר שאין אומרים אותו יכול לאמרו ולברך ביחיד ועשו בעלמן כמה רבנים מעשה וירלאה בהלילה הזאת מאירה כמאה בתוקף אורות עליונים וע״כ היל״כר עושה לו פותחם ומבקש עילם ליכנס בא׳ מבני הבית או במשכסם והסכם עיניו ברלשו שלא סנעול דלת דעביר הכל מוליא אל״ם ומכנים הכבם ואפריו:

כשבאין מבית הכנסת יהא שלחנו ערוך ועליו קערה ובה שלש מצות ומיני ירקות לטו״בה ולפע״ו ושני תבשילין בשר וביצה אחד זכר לחגיגה ותרוסם זכר לטיט והומץ. ואין אומרים קידוש עד שחשיכה:

כסדר הכמס ביום

ג׳ מצות

גבורה **ביצה**		חסד **זרוע**
	ת״ת **מרור**	
הוד **כרפס**		נצח **חרוסת**
	יסוד **חזרת**	
	והקערה מלכות	

פאליינדו די איסנוגה סיאה קומיזה אורדינאדה אי קוזרי דיזאס מיזה מיטה און פלאטו קון טרים מצות שמורות. אי ליגוגה. אי אפייו אי אוערבאס צירדוראס קי אוואן איגעאל כוני. אי און פידאסו די קארני קונזאדה אי און גואיבו אחו פור מימורייאה די לה פאסקואה. אי איל אוערו פור מימורייאה דיאיל סאקריפיסייו קי אזיאן מואיסטרוס פאדרים אי איל חרוסת אה מימורייאה דיל לודו. קי אימואיסטרוס פאדרים אזיאן אין אגיפטו אי צינאגרי. כודירס קידוש אסטה קיסי אגם כוני. קואנדו סי אריסקואלדם כומי אקואוסטי קוזרי איספאלדם. כי קוזרי קודירינאה סאלבו קוזרי פו איסקיירדם:

דיני ליל פסח

המתלוצין ליל פסח על ביתו הם גריס בלומרים נסוף הסדר השבת ש׳ ומ״שו נחוי ותם שמקום יכינם וישאל על חפלו רסידם: ב חסן בליל פסח יברך הו׳ ברכות בבית בר״שה ולא על ש׳ בר ברכות ותפס״ל על ה׳ ... מי שמסיל לברך גב׳ כוסות: ב שמועה פסח

[illegible] שלא לאכול מצה [illegible] עבדי [illegible] מנהג כדי שיתאבן [illegible]
[illegible] שלא לאכול גם [illegible] בפרוסה [illegible] : [illegible]
[illegible] זכר [illegible] : [illegible]
[illegible]
לשם מצוה ולא מפני שמעורר המתק לבד :

סימן לסדר של פסח

קַדֵּשׁ. וּרְחַץ. כַּרְפַּס. יַחַץ. מַגִּיד. רָחְצָה. מוֹצִיא מַצָּה. מָרוֹר. כּוֹרֵךְ. שֻׁלְחָן עוֹרֵךְ. צָפוּן. בָּרֵךְ. הַלֵּל. נִרְצָה:

קודם יקדש בליל יאמר בנעם קולו:

אהללה שם אלהים בשיר ואגדלנו בתודה: ועתה יגדל נא כח ה' כאשר דברת לאמר: גדלו לה' אתי ונרוממה שמו יחדו: כי אל גדול ה' ומלך גדול על כל אלהים: כי שם ה' אקרא הבו גודל לאלהינו: אנכי לה' אשירה אזמר לה' אלהי ישראל: ה' עוזי ומגני בו בטח לבי ונעזרתי ויעלוז לבי ומשירי אהודנו:

אתקינו סעודתא שלימתא חדוותא דמלכא עילאה דא היא סעודתא דזעיר אנפין ותקל תפוחין קדישין:

ואחר כך יאמר תפלה זו קודם הסדר:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם אַתָּה יוֹדֵעַ כִּי בָשָׂר אֲנַחְנוּ וְאֵין בָּנוּ וְלֹא בְשׁוּם בְּרִיָּה כֹּחַ לְהַשִּׂיג וּלְהָבִין מַעֲלָתְךָ וּגְדוּלָּתְךָ כַּדָּבָר הָאָמוּר גָּדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב כֹּחַ לִתְבוּנָתוֹ אֵין מִסְפָּר גַּם אִם הָיִינוּ מַשְׂכִּילִים בְּכָל חָכְמַת צֵירוּפֵי שְׁמוֹתֶיךָ הַקְּדוֹשִׁים וְכַוָּנַת כָּל בְּרָכָה וּבְרָכָה וּמִצְוָה בִּפְנֵי עַצְמָהּ וּבְכָל הַיִּחוּדִים וְזִוּוּגֵי מִדּוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת הָעֶלְיוֹנוֹת הָרְאוּיוֹת לָבֹא עַל יְדֵיהֶם וְכָל שֶׁכֵּן כִּי בָשָׂר אֲנַחְנוּ וְלֹא בִינַת אָדָם לָנוּ וְאֵין אִתָּנוּ יוֹדֵעַ עַד מָה:

לָכֵן יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיְּהֵא חָשׁוּב וּמְרוּצֶּה לְפָנֶיךָ כָּל מִצְוָה וּמִצְוָה הַנַּעֲשֵׂית עַל יָדֵינוּ אַתָּה לְפָנֶיךָ הֵן בְּמִצְוַת אַרְבַּע כּוֹסוֹת הֵן בְּמִצְוַת טִבּוּלִים וּבְמִצְוַת סִפּוּר יְצִיאַת מִצְרַיִם הֵן בְּמִצְוַת אֲכִילַת מַצָּה וּמָרוֹר וַחֲרוֹסֶת וְאֲפִיקוֹמָן. מַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ כְּאִילוּ נִתְכַּוַּן בְּכָל צֵירוּפֵי שְׁמוֹת הַקְּדוֹשִׁים הָעוֹלִים מִתּוֹכָם וּבְכָל הַיִּחוּדִים וְזִוּוּגֵי מִדּוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת הָעֶלְיוֹנוֹת וְגִדּוּלֵי גִדּוּלֵיהֶן הָרְאוּיוֹת לָבֹא עַל יְדֵיהֶם וּתְצָרֵף מַחְשַׁבְתֵּנוּ הַטּוֹבָה דֶּרֶךְ כְּלַל לְמַעֲשֶׂה פְּרָטִיּוֹת לְכָל הַמִּצְוֹת אֲשֶׁר יֵעָשׂוּ עַל יָדֵינוּ בַּלַּיְלָה הַזֶּה וְיַעֲלוּ לְפָנֶיךָ עִם שְׁאָר מַעֲשֵׂה הַמִּצְוֹת הָאֵלֶּה הַנַּעֲשׂוֹת עַל יְדֵי בָנֶיךָ הַיּוֹדְעִים וְהַמְּבִינִים כָּל

הכונות הראויות לתת לכל מצוה ומצוה מאלה. ואולם אנחנו עושים אלה המצות לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה בדחילו ורחימו ליחדא שם י"ה בו"ה ביחודא שלים בשם כל ישראל לתקן את שרשן למקום עליון בשיעור קומה בכל פרטיהן ותיקוניהן ודקדוקיהן לעשות את כונת יוצרנו אשר קדשנו במצותיו וצונו לעשות המצות האלה לתת נחת רוח לפניו ולגרום שפע ברכה רבה בכל העולמות ולהביא על ידי כלי המעשה או הדבר אשר נעשה בו המעשה כלי יהוה ובמעשה עצמו להביא אל הקדש פנימה ובדבור להביא המאור הגדול להיות חופף עליהם מלמעלה. ובכח סגולת אלה המצות יתוקנו כל הניצוצות שנפלו על ידינו תוך הקליפות ולתקן כל תרי"ג מצות הכלולות בכל מצוה ומצוה מאלו ולגרום זיווג בארבע אותיות השם הקדוש ולזכך נפש רוח נשמה להיות ראויות לעורר מיין תתאין על ידי מעשה המצות הנעשות בלילה הזה ותעלה לרצון לעורר אהבת דודים אמן סלה:

ויהי נעם יהוה אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו:

קדש יקח פלסון פבלרבע כוסות ויאמר קדוש: דיכלן קדוש: ולומרים אלה מקלאי קדם ר"ת **אבדט"ם** ופס ע"ב:

אלהים יחננו ויברכנו יאר פניו אתנו סלה: "כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא: "דמינו אלהים חסדך בקרב היכלך: "טוב ה' לכל ורחמיו על כל מעשיו: "מה יקר חסדך אלהים ובני אדם בצל כנפיך יחסיון: "ה' אלהי צבאות מי כמוך חסין יה ואמונתך סביבותיך: "וצדקתך אלהים עד מרום אשר עשית גדולות אלהים מי כמוך: "דבקה נפשי אחריך בי תמכה ימינך: "העם ההולכים בחשך ראו אור גדו"ל יושבי ארץ צלמות אור נגה עליהם: "ישישו וישמחו בך כל מבקשיך יאמרו תמיד יגדל ה' אהבי תשועתך: "וישירו בדרכי ה' כי גדול כבוד ה': "יודו שמך גדול ונורא קדוש הוא: "ועזוז נוראותיך יאמרו וגדולתך אספרנה: "הללויה בגבורותיו הללוהו כרב גדלו: יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגואלי:

לס סל בסבת לומרים: ליפי קלאייי לין סבס דיכלן:

יום הששי ויכלו השמים והארץ וכל צבאם: ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה: וישבת ביום

קדוש של פסח

השביעי מכל־מלאכתו אשר עשה. ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אתו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות:

ואם חל בשבת מתחילין כאן: איסי קאיירי אין סימאנה אינפיסאנדו די אקי:

סברי מרנן. ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם אשר בחר בנו מכל עם ורוממנו מכל לשון וקדשנו במצותיו. ותתן לנו יהוה אלהינו באהבה שבתות למנוחה ו מועדים לשמחה חגים וזמנים לששון את יום השבת הזה ו את יום חג המצות הזה. ואת יום טוב מקרא קדש הזה זמן חרותנו באהבה מקרא קדש זכר ליציאת מצרים. כי בנו בחרת ואותנו קדשת מכל העמים ושבתות ו מועדי קדשך באהבה וברצון בשמחה ובששון הנחלתנו: ברוך אתה יהוה מקדש השבת ו ישראל והזמנים:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם שהחינו וקימנו והגיענו לזמן הזה:

ואם חל יום טוב במוצאי שבת אומרים קודם שהחיינו:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא מאורי האש:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם המבדיל בין קדש לחול ובין אור לחשך ובין ישראל לעמים ובין יום השביעי לששת ימי המעשה. בין קדשת שבת לקדשת יום טוב הבדלת ואת יום השביעי מששת ימי המעשה הקדשת והבדלת. והקדשת את עמך ישראל בקדשתך. ברוך אתה יהוה המבדיל בין קדש לקדש:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם שהחינו וקימנו והגיענו לזמן הזה:

ס׳ ביג׳ירחן סו צ׳חו ריסקוג׳לחח :

ויפחו נהקבה ממלך:

ורחץ ממלים סם ידיסם וחין מ״נרכים על נטילת ידים :

ורחץ חי למצ׳חרחן לחם מחנום חינודירחן לס בינדיסחן :

וקודם הרכילה יחמר חלה מקרחי קדש מב״ם יו״ד ס״י:

ידויגן מדשן ביתך ונחל עדניך תשקם: ויהי נעם ה׳ אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו: דרשתי את ה׳ וענני ומכל מגורותי הצילני: הגדיל ה׳ לעשות עמנו היינו שמחים: יראה אל עבדיך פעלך והדרך על בניהם:

כרפס חי מומחרח דיל חפייו חי חיכעיכיירס חין חיל ביכחגרי די רירס :

כרפס יקח כרפס והוא אפי״ז ויטבול אותו בחומץ ויאמר:

וקודם הכילה יחמר הלה מקרחי קדש מב״ם מלוי חלפי״ם:

אלהים צבאות השיבנו והאר פניך ונושעה: לכו וראו מפעלות אלהים נורא עלילה על בני אדם: פדה אלהים את ישראל מכל צרותיו: לך דומיה תהלה אלהים בציון ולך ישולם נדר: מלך אלהים על גוים אלהים ישב על כסא קדשו: דמינו אלהים חסדך בקרב היכלך: הודינו לך אלהים הודינו וקרוב שמך ספרו נפלאותיך: יברכנו אלהים וייראו אותו כל אפסי ארץ: ה׳ אלהים צבאות השיבנו האר פניך ונושעה: ואתה ה׳ אלהים צבאות אלהי ישראל הקיצה לפקוד כל הגוים אל תחון כל בוגדי און סלה: דעו כי ה׳ הוא אלהים הוא עשנו ולו אנחנו עמו וצאן מרעיתו: מגננו ראה אלהים והבט פני משיחך: מי יתן מציון ישועות ישראל בשוב אלהים שבות עמו יגל יעקב ישמח ישראל:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה:

אי קומירה אידארה את סודוש:

ויתכל ויתן לכל המסובין:

יחץ פומחרה מדים מלות. חי פחרטירס לה די חיכמידייו. חי פורדרס לה מידייחה חיכערי לחס דוס. חי לס חוטרה מידייחה דחרס חלס חוכו די לוס דילס מיזה. חי לה פוכדרה די נחסו די לחס פונחזחס פחרה חפיקומן:

יחץ יקח המצה האמצעית ויחלק אותה לשנים חלקים ויתן חציה האחד בין שני השלמות והחצי השני בין ב׳ המטפחות אשר על השלחן לאפיקומן:

וקודם הבציעה יאמר מקראי קדש מגוכל בכרפס:

מגיד היג׳ירחן לוס צ׳חזוס די ג׳יכו חי מומחרה חיכסו מחט סיל פלחסי דילח מיזה חי דירחן:

מגיד יגלה הביצה והזרוע וינביה הקערה מעל השלחן ויאמר:

קודם ההגדה יאמר הלה מקראי קדש:

פי צדיק יהגה חכמה ולשונו תדבר משפט: "פי ידבר חכמות והגות לבי תבונות: "פי יספר צדקתך כל היום תשועתך כי לא ידעתי ספורות: "חסדי ה' עולם אשירה לדור ודור אודיע אמונתך בפי: "רוממות אל בגרונם וחרב פיפיות בידם: "מן המצר קראתי יה ענני במרחב יה:

שלמות הלב א אומרים ביעור חמץ כל חמירא בלשון תרגום לפי שהלשון הזה היה הגדה ואין לנהוג בו בזיון ולזלזלו בזה וי"א כדי שלא יבינו המקטרגים דקטרגו שמבטלין את החמץ: ב אמרו ז"ל כל האוכל מצה בעה"פ כבועל ארוסתו בבית חמיו והטעם הוא לפי מה שכתב האבודרהם מה כלה אינה מותרת לבעלה אלא בז' ברכות כדאמרינן כלה בלא ברכה אסורה לבעלה כנדה אף מצה אינה מותרת ליאכל אלא בז' ברכות ואלו הן ברכת היין של קדוש וקדוש היום ושהחיינו ובורא פרי האדמה וברכת היין שאחר ההגדה והמוציא ואכילת מצה. ויש מי שנותן טעם בענין אחר: ג הד' כוסות הם כנגד ד' גאולות והוצאתי והצלתי וגאלתי ולקחתי ותיבת הדבר כך הוא שיש כאן ד' ענינים גדולים של גאולה שכל א' לעצמו יש להרבות שבח והודאה על כ' יש' הא' הוא והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים שבתחילה לרוב קשי העבודה הקשה היה מספיק לנו אם יקל עלינו העבודה אפילו נשאר תחת ידו וממשלתו ובזה היה לנו גאולה א' של והצלתי כלומר שהוציאנו מתחת העול הכבד והוא יתעלה הוציאנו מתחת ידו וממשלתו והשניה שכל עבדותו חנם לנו והצלתי הוא גאולה שנית ואלו הוציאנו מתחת ידו וממשלתו ולא דנם ולא אותם בשפטים גדולים דיינו חנם לנו וגאלתי היא גאולה שלישית ואלו עשה כל זה ולא הגיע לנו אלא לגופות לבד דיינו והוא יתב' לקחנו לו לעם סגולה והוסיף לנו שריד לנפש בפשו לנו את ארצו הנכבדה והיא גאולה רביעית באמרו ולקחתי אתכם לי לעם. וי"א כנגד ד' כוסות של פרעה שנאמר וכוס פרעה וגו' וי"א כנגד ד' פורענויות של המצריים מכת בכורים וטביעת ים סוף ובימי נבוכדנצר ומרדכי לעתיד לבא ויש אומרים עוד טעמים אחרים: ד נוטלים ידים לפני הקדוש מפני טבול הכרפס שכל שטבולו במשקה צריך נטילת ידים דקי"ל דידים שניות הן ותני טופל את התרומה וכל הפוסל את התרומה מטמא משקין להיותן תחלה ומשום הכי תרומה נהגו ג"כ אף בחולין ואין מברכין על נטילה זו כי כשקבעו הברכה היו בא"י שנזהרין מטומאה וטהרה אבל עכשיו שאינו נוהגין אין מברכין: ה אוכלין הכרפס טבול בחומץ כדי שישאלו התינוקות וישאלו למה עושים הטבול הירק שלא הרגלו לאכלו: ו מניחין חצי המצה בין השתים השלמות לבלוע אותה כדרכה של עני בפרוסה ותליה השאר תחת המפה זכר למשארותם וצוררין אותה במטפחת כזית זכר לפסח ויש מפרין טעם אחר על בליעתה זכר לקריעת ים סוף: ז מחגין כוס שני ואומרין עליו ההגדה והלל עד גאלנו מים כמו שעשו אבותינו במצרים על אכילת הפסח שנא' השיר יהיה לכם כליל התקדש חג: ח אין מברכין על ההגדה לפי שאינה אלא סיפור דברים וי"א לפי שזו היא מצוה שאין לה קצבה שאמרו' בדבור בעלמא בסיפור יציאת מצרים יוצאין אלא שכל המרבה הרי זה משובח: ט מגביהים הקערה על כתפיו זכר למשארותם צרורות בשמלותם על שכמם. ואחר כך לוקח עני מעיר הקערה מעל השלחן ומניחה עליה בעבדים היינו וכל זה כדי שישאל התינוק מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות: י פתחו הא לחמא עניא בלשון תרגום כדי שלא יבינו המקטרגים שמבינים לשון הקודש ומבלבלים את הסעודה ד"א לפי שבלשון היו מדברים בלשון ארמית ואין עמי הארץ מכירים לשון הקודש:

הגדה עם פירוש הרב האבודרהם

בבהילו יצאנו ממצרים

הָא לַחְמָא עַנְיָא דִי אֲכָלוּ אַבְהָתָנָא בְּאַרְעָא דְמִצְרָיִם. כָּל דִכְפִין יֵיתֵי וְיֵכוּל. כָּל דִצְרִיךְ יֵיתֵי וְיִפְסַח. הַשַׁתָּא הָכָא לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל. הַשַׁתָּא הָכָא עַבְדֵי לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל בְּנֵי חוֹרִין:

איסטי איל פאן דילה אפריסייון קי קומיירון נואיסטרוס פאדריס אין טיירה די איגיפטו; טודו איל קי טייני אמברי ביינגה אי

קומה. טודו איל קין טייני דימיניסטיר ביינגה אי פאסקואי: איסטי
אנייו אקי אס איל אנייו איל ביניין אין טיירה די ישראל: איסטי אנייו
אקי סיירבוס: אס איל אנייו איל ביניין אין טיירה די ישראל איזוס
פורוס:

הא לחמא עניא. פי׳ כזה היה לחם עוני שאכלו אבותינו במצרים. וכתב במחזור ויטרי אין לדקדק לעז שאמר הא לחמא דלחם לשון זכר הוא והא לשון נקבה הוא. דהא אמרינן הא גברא והא איתתא ומה שנהגו לאמרו בלשון ארמית לפי שכולם היו מדברים בלשון ארמית ואין עמי הארץ מכירין לשון הקדש. ר״ל כדי שלא יכירו מלאכי השרת שאנו מספרים בכל זה ויקטרגו עלינו ויזכרו עונותינו שאין אנו כדאין להגאל שאין מלאכי השרת מכירין לשון ארמית כמו שפירשנו בקדיש. ואם תאמר מהו די אכלו אבהתנא בארעא דמצרים כי ויאפו את הבצק לא היה אלא בשעת יציאת מצרים. ופירש ה״ר יוסף החזוני בשם בן עזרא שהיה שבוי בסתו והיו מאכילים אותו לחם מצה ולא נתנו לו לעולם חמץ. והטעם מפני שהוא קשה ואינו מתעכל במהרה כחמץ ויספיק ממנו מעט. וכן היו עושים שמצריים לישראל. כת׳ רב מתודיה מה שנהגו לומר כל דכפין ייתי ויכול כך היה מנהג אבות שהיו מגביהין פולחנותם ולא היו סוגרין דלתותיהם והיו אומרים ככה כדי שיבאו ישראל העניים לפניהם לאכול ולקבל שכר היו עושים זה. ועכשיו שנעשו שכני גוים יותר משכני ישראל מפרנסין אותם בתחלה קודם כדי שלא יחזרו על הפתחים ואח״כ מגביהין את השולחן ואומרים כמנהג ראשונים ע״כ. ואומרים בשם תשובות רב הונא כי הוה אכיל פתא ואמר הכי כל דכפין ייתי ויכול. ובליל פסח יש הוצאה גדולה ואין יד העניים לקנות די ספוקם על כן נהגו לומר כל דכפין ייתי ויכול כלומר מי שהוא רעב ואין לו מה יאכל יבא ויאכל עמנו: וכל דצריך ייתי ויפסח פירוש שאפשר שיש לאדם פת אורז ופת דוחן ואינו רעב שהרי יש לו מה יאכל ואין לו מצות מצוה וצרכי הפסח כגון חרוסת ומרור ויין לד׳ כוסות לכך אומ׳ כל דצריך ייתי ויפסח יבא ויעשה סדר הפסח. ואחר כך מדבר על לבם ואומר להם לא תבושו אם אתם סמוכים על שלחן אחרים השתא הכא השנה הזאת אתם כאן לשנה הבאה תהיו לשלום בארץ ישראל. השתא הכא עבדי השנה הזאת אנחנו ואתם משועבדים לשנה שבאה יבא המשיח ונהיה אנחנו ואתם משוחררים כדאמרינן בראש השנה בניסן נגאלו ובניסן עתידין ליגאל. ויש מפרשים כל דכפין ייתי ויכול כל מי שהרעיב עצמו בערב הפסח כדי לאכול מצה בתיאבון יבא ויאכל מיד. שאסור לאכול מצה בערב פסח כדאמרינן בירושלמי כל האוכל מצה בערב הפסח כאלו בועל ארוסתו בבית חמיו פי׳ מה בועל ארוסתו בבית חמיו לוקה אף זה לוקה. פי׳ אחר מה כלה אינה מותרת לבעלה אלא בז׳ ברכות כדאמרינן כלה בלא ברכה אסורה לבעלה כנדה. אף מצה אינה מותרת ליאכל אלא בז׳ ברכות. ואלו הן ברכת היין וקדוש היום ושהחיינו. ובורא פרי האדמה. וברכת היין שאומר כשמסיים ההגדה. והמוציא ולאכול מצה ופרי הגפן. וגרסינן התם מן המנחה ולמעל׳ לא יטעום כלום עד שתחשך כדי לאכול מצה בתיאבון. ומותר לטבל במיני תרגימא כגון פירות וקטניות ומטבל בבני מעיה ויזהר בהם שאין דברים אלו משביעין ושותה יין שהוא מגרר הלב כדי שיאכל מצה בתיאבון. ואמרינן במסכת סופרים שבכורות מתענין ערב הפסח ושנכנעין כדי שיכנס

נמצא כאמוס. ואמרינן בירושלמי בפרק ערבי פסחים דר׳ לא הוה אכיל לא חמץ ולא מצה וקאמר טעמא משום דר׳ בכור הוה. וטעם לדבר מפני שהרג השם בכורי מצרים והציל בכורי ישראל מתוכם:

אישומאראן איל פלאטו דילה מיזה אי דיראן:

מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות: שבכל הלילות אין אנו מטבלין אפילו פעם אחת. והלילה הזה שתי פעמים: שבכל הלילות אנו אוכלין חמץ או מצה. והלילה הזה כלו מצה: שבכל הלילות אנו אוכלין שאר ירקות. והלילה הזה מרור: שבכל הלילות אנו אוכלין שותין בין יושבין ובין מסבין. והלילה הזה כלנו מסבין:

קואנטו פואי דימודאדה לה נוג׳י לה איסטה מאס קי טודאס לאס נוג׳ים: קי אין טודאס לאס נוג׳ים נון נוס איכטיכייכטיס אפילו אונה בֵיז: אילה נוג׳י לה איסטה דוס בֵיזיס: קי אין טודאס לאס נוג׳ים נוס קומיינטיס ליב׳דו או סינסינייה: אילה נוג׳י לה איסטה טודו איל סינסינייה: קי אין טודאס לאס נוג׳ים נוס קומיינטיס ריסטו די בירדוראס: אילה נוג׳י לה איסטה ליג׳וגה: קי אין טודאס לאס נוג׳ים נוס קומיינטיס אי ביב׳יינטיס: אינטאנטו אסינטאדוס אי אינטאנטו אריסקוב׳דאדוס אילה נוג׳י לה איסטה טודוס נוס אריסקוב׳דאדוס:

מה נשתנה וכו׳ גרסינן בפ׳ ערבי פסחים ת״ר חכם בנו שואלו. ואם לאו אשתו שואלתו. ואם לאו הוא שואל את עצמו ואפי׳ חכמים הבקיאי׳ בהלכות פסח שואלין זה את זה מה נשתנה: הכי גרסינן אין אנו מטבלין וכן תוי׳ בסדר רב עמרם. ולא גרסינן אין אנו חייבין לטבל דאמרי׳ בפרק ערבי פסחים אתי רבא אטו חיובא אדרדקי אלא אמר רבא הכי קתני אין אנו מטבלין אין אנו אוכלין קודם עיקר סעודתנו ירקות אפילו פעם אחת: הלילה הזה שתי פעמים אחת בכרפס ואחת במרור. כי הטבול אצל רז״ל הוא האכילה כי כל מאכלם היה ע״י טיבול דאמרי׳ אכל תבשל הוא במיני תרגימא. השתא מטבל בבני מעים: שבכל הלילות אנו אוכלין שאר ירקות והלילה הזה מרור. פירוש שבכל הלילות אנו אוכלין שאר ירקות מתוקים והלילה הזה מרור. ואם תאמר וכי בשאר לילות אי אפשר בלא אכילת שאר ירקות אלא ר״ל שבכל הלילות אנו מחזירין אחר שאר ירקות שהן טובים לאכילה ומתוקות יותר ממרור:

אישודראן איל פלאטו אילה מיזה אי דיראן:

עבדים היינו לפרעה במצרים ויוציאנו יהוה אלהינו משם ביד חזקה ובזרוע נטויה. ואלו לא הוציא

הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם עֲדַיִן אָנוּ וּבָנֵינוּ וּבְנֵי בָנֵינוּ מְשֻׁעְבָּדִים הָיִינוּ לְפַרְעֹה בְּמִצְרָיִם. וַאֲפִילוּ כֻּלָּנוּ חֲכָמִים. כֻּלָּנוּ נְבוֹנִים. כֻּלָּנוּ יוֹדְעִים אֶת הַתּוֹרָה מִצְוָה עָלֵינוּ. לְסַפֵּר בִּיצִיאַת מִצְרָיִם. וְכָל הַמַּרְבֶּה לְסַפֵּר בִּיצִיאַת מִצְרַיִם הֲרֵי זֶה מְשֻׁבָּח.

סיירב'וס איראמוס אה פרעה אין אייפטו: אי סאקומוס ה' נואיסטרו דייו די אייאי: קון פודיר פואירטי אי קון בראסו טינדידו: אי סי נו סאקארה איל סאנטו בינדיג'ו איל: אנואיסטרוס פאדריס די אייפטו: אה אינדה נוס אי נואיסטרוס איז'וס אי איז'וס די נואיסטרוס איז'וס: סוג'יפטוס איראמוס אה פרעה אין אייפטו: אי אאון קי טודוס נוס סאב'יוס. טודוס נוס אינטינדידוס. טודוס נוס סאב'יינטיס אלה ליי. אינקומינדאנסה סוב'רי נוס פור ריקונטאר אין סאלידורס די אייפטו אי טודו איל קי אוג'ינה פור ריקונטאר אין סאלידורס די אייפטו די איסטי אלאב'אדו:

עבדים היינו לפרעה במצרים א היא תשובה לשאלת מה נשתנה כלומר לפי שהיינו עבדים לפרעה ועל כן אנו אוכלין מצה ומרור כאשר אכלו הם. תנן בפרק ערבי פסחים מתחיל בגנות ומסיים בשבח ופליגי בגמ' מאי גנות אביי אמר מתחלה עובדי עבודה זרה היו אבותינו. ורבא אמר מתחיל עבדים היינו לפרעה במצרים. רבא סבר כיון שכל ענין היום הוא יציאת מצרים אין לנו להזכיר גנות אחר כי אם אותו עבדות של מצרים. ואביי סבר כיון שבידינו להזכיר גנות ושבח של מצרים להודיע כמה שבחו של מקום כי מאחר שפשטנו ידים אבין יש לנו להזכיר גנות כי אבותינו היו עובדי עבודה זרה ואין גנות בעולם כזה וגדול הוא מגנות של עבדות ואפ"ה כן קרבנו המקום לעבודתו ואביי ורבא הלכה כרבא ועוד דאמר ליה רב נחמן לדרדו עבדים עבדא דמפיק ליה מריה לחירות ויהיב ליה כספא ודהב' מונא מאי בעי למימר. א"ל בעי אודויי ושבוחי מונא. מיד פתח ואמר עבדים היינו לפרעה במצרים ולפי ההלכ' כרבא ואף רב נחמן סבר כוותיה לכך תחבר הגדה א סבר מתחלה עובדי ואחר כך כאביי ומזכירין תחלה פסח מצה ומרור לסדרו של רבא ואח"כ פסח מצה ומרור לסדרו של אביי. והיו ומסיים בשבח שהוציאנו הקב"ה ברכוש גדול ממצרים שהיינו שם עבדים. וא"ת אם אבותינו אכלו מצה ומרור ויצאו אנו מה לנו ואנו לא היה הקב"ה את אבותינו ממצרים וכו' כלומר אם חס ושלום גרמו עונות ישראל שהיו במצרים שהיו בשם רשעים ועת רב לנצל מבנין ההן שהפכנו הקב"ה למצרים היה כי אנחנו ודורותינו רשעים על אי זו זכות היינו יוצאים. וא"ת נאכל מצה ומרור ולא נספר הענין. ואפילו כלנו חכמים שכבר שמענו דברי הכם. כלנו נבונים מבינים בעצמו הטובה במצות. ובגדר רב עמרם גרס כלנו זקנים שכבר [illegible]

אי כן שהו מצוה לספר ביציאת מצרים בשמחה ובהודאה וכ״ה שיש לנו להודיע לבניהם יודעים הנא' ואמרתם זבח פסח הוא. וכתיב והגדת לבנך. וכתיב כי ישאלך בנך מחר לאמר מה זאת ואמרת וגו' וכתוב במחזור ויטרי דלא גרסי' משועבדים היינו לפרעה במצרים אלא משועבדים היינו במצרים. וכן נראה בעיני כי פרעה כבר היה מת. וא״ת כך קוראים שם המלכי' כלם כבר נתבטל זה השם מביניהם בימי מחבר הגדה זו. ס״ג וכל המרבה לספר ביצ״מ הרי זה משובח לא גרסי' וכל המספר ביציאת מצרי' דכיון שהיא מצוה עלינו לא אמרי' בה הרי זה משובח אלא המחייב הוא לעשות מה שנצטוה אבל לאו דגרסי' וכל המרבה לספר כיצא. וא״ך מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים. ואפילו בדבור בעלמא שידבר מענין יציאת מצרים יצא ידי חובתו וכל המרבה לספר הרי זה משובח. ואנו מביאין ראיה ממעשה דרבי אליעזר וחביריו שהיו חכמי הדור ואפילו הכי ספרו כל הלילה ביציאת מצרים: בבני ברק שם מקום. וא״ת נזכור ביום הנא' למען תזכור את יום צאתך וגו' אף בלילה לא מצאנו זכירה לכך ודרש עתה ימי חייך הימים כל להביא הלילות:

מַעֲשֶׂה בְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה וְרַבִּי עֲקִיבָא וְרַבִּי טַרְפוֹן שֶׁהָיוּ מְסֻבִּין בִּבְנֵי בְרַק וְהָיוּ מְסַפְּרִים בִּיצִיאַת מִצְרַיִם כָּל אוֹתוֹ הַלַּיְלָה עַד שֶׁבָּאוּ תַלְמִידֵיהֶם וְאָמְרוּ לָהֶם רַבּוֹתֵינוּ הִגִּיעַ זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁל שַׁחֲרִית:

אקונטיסייו אין ר' אליעזר אי ר' יהושע אי ר' אלעזר איז'ו די עזריה אי ר' עקיבא אי ר' טרפון : קי איראן אריסקוסטאדוס אין בני ברק : אי איראן ריקונטאנטיס אינלה סאלידה די איג'יטו : טודה לה נוג'י : אסטה קי ויניירון סוס תלמידים: אי דישירון אה איליוס : נואיסטרוס סינייוריס חכמים : אלייגו טיינפו די מילדאדורה די שמע דילה מאנייאנה :

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה הֲרֵי אֲנִי כְּבֶן שִׁבְעִים שָׁנָה וְלֹא זָכִיתִי שֶׁתֵּאָמֵר יְצִיאַת מִצְרַיִם בַּלֵּילוֹת עַד שֶׁדְּרָשָׁהּ בֶּן זוֹמָא. שֶׁנֶּאֱמַר לְמַעַן תִּזְכֹּר אֶת יוֹם צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ: יְמֵי חַיֶּיךָ הַיָּמִים כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ הַלֵּילוֹת: וַחֲכָמִים אוֹמְרִים יְמֵי חַיֶּיךָ הָעוֹלָם הַזֶּה כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ לְהָבִיא לִימוֹת הַמָּשִׁיחַ:

דישו ר' אלעזר איז'ו די עזריה דיסיירטו ייו קומו די אידאד די סיטינטה אנייוס : אינון נו׳ זכוס קי סואירה דיג'ו סאלידה

די איג'יפטו אין לאס נוג'יס: פאסטה קי דישו איז'ו די זומא: קי אנסי דיזי איל פסוק פורקי טי מינבריס אה דיאה די טו סאליר די טיירה די איג'יפטו: טודוס דיאס די טוס ב'ידאס: דיאס די טוס ב'ידאס לוס דיאס: טודוס דיאס די טוס ב'ידאס לאס נוג'יס: אי סאב'יוס דיזיינטיס: דיאס די טוס ב'ידאס איל מונדו איסטי: טודוס דיאס די טוס ב'ידאס פור טראיר אה דיאס די איל משיח:

אמר רבי אלעזר בן עזריה הרי אני כבן שבעים שנה. ולא אמר בן שבעים שנה אלא שקפצה עליו זקנה כדאמרינן בירוש' דברכות שלא היה כי אם בן י"ח שנה ונשכל שלא יבושו כשנתמנה נשיא ונשא לא יהיו דבריו מקובלים. נעשה לו נס לכבודו מן השמים ובאו לו י"ח שורות של שער לבן כמנין שניו. והיה דומה לאיש שיבה: ולא זכיתי. ולא נצחתי כמו זכנהו לרבנן. מאן דזכי למלכא לשון נצוח כלומר לא נצחתי לחכמים בכח גמרא ותלמוד שתאמר יציאת מצרים בלילות שהיתי אומר בלילות והם חולקין עלי ולא יכולתי לנצחם בדבר זה אף שהייתי יחיד והם רבים ואין דבריו של אחד במקום שנים עד שבא בן זומא ודרש כל ימי חייך. ימי חייך היה לו לכתוב כל למה לי לרבות יציאת מצרים בלילות שלא היו נוהגין לומר פרשת ציצית שכתוב בה יציאת מצרים בק"ש של ערבית לפי שאינה נוהגת אלא ביום כדאמר בברכות בפ' היה קורא בתורה. במערבא אמרי הכי דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם אני ה' אלהיכם אמת. ופירוש דקאמר ר' אלעזר לא זכיתי שתאמר יציאת מצרים בלילות. ויש מפרשים ולא זכיתי למצוה רבים לדברי מן הכתוב לאומרם:

בָּרוּךְ הַמָּקוֹם בָּרוּךְ הוּא. בָּרוּךְ שֶׁנָּתַן תּוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל: בָּרוּךְ הוּא כְּנֶגֶד אַרְבָּעָה בָּנִים דִּבְּרָה תוֹרָה. אֶחָד חָכָם וְאֶחָד רָשָׁע אֶחָד תָּם וְאֶחָד שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ לִשְׁאוֹל:

בינדיג'ו איל קריאדור בינדיג'ו איל קי דייו לייי אה סו פואיבלו אה ישראל: בינדיג'ו איל: קומו איסקואינטרה די קואטרו איז'וס פאב'לו לה לייי: אונו סאב'יו אי אוטרו מאלו: אי אוטרו סימפלי אי אוטרו קי נון איל סאב'י פור דימאנדאר:

ברוך המקום שנתן תורה לישראל. ר"ל כיון שהוא של הקב"ה מקום לפי שהוא מקומו של עולם ואין העולם מקומו כמו שנקרא ג"כ מעון שנאמר מעונה אלהי קדם. והמלה כי מקום עולה למנין יהוה בחשבון שגדול. פנה היו"ד עשרה פעמים והה' חמשה פעמים. והו"ו ששה פעמים. והה' חמשה פעמים יעלה למנין מקום. ומפני שעתה הוא מתחיל לדרוש פסוקים אמר ברוך המקום וכו' כאדם שרוצה לדרוש ואומר בשם ה' אל עליון ואח"כ מתחיל לדרוש: שנתן תורה לישראל שיכול לדרוש הפסוקים הסמוכים שהרי מצאנו ארבעה פסוקים חלוקים זה מזה על שאלת ארבעה בנים וכולם כתיב בן. ויש לשאול מה אלו השאלות שארבעה על בן ודרשו ז"ל כי שם כנגד ארבעה בנים חלוקים זה מזה. א' חכם וא' רשע וא' תם וא'

שאינו יודע לשאול. והרי סדר המקראות אינו כסדר זה כי של חכם הוא כתוב בפרשת ואתחנן. ושל רשע ושל תם ושל שאינו יודע לשאול כתובים בפרשה בא אל פרעה אך של שאינו יודע לשאול הוא קודם לתם והיה לו לתפוס סדר המקראות. וי"ל שהרגש להזכירם כסדר הכתבים בשאלת חכם ואחריו רשע שהוא הפכו ומתוך זהו לנו הוא פחות ואחריו תם שאינו חכם ממש אלא יש בו קצת חכמה לשאול. ואחריו שאינו יודע לשאול שאין בו חכמה כלל: חכם מה הוא אומר. בפרשת ואתחנן כתוב כי ישאלך בנך מחר לאמר מה העדות והחקים והמשפטים אשר צוה ה' אלהינו אתכם. ובן חכם שכתוב מדבר שיודע לדבר ולשאול בלשון נכונה ואין לומר כאן אחרי הוציא את עצמו מן הכלל שאמר אתכם שאחרי כתוב ה' אלהינו. אם כן מהו אתכם כלומר אתם שילמדתם הסיח הדבר לבניכם. עדות הם דברים שיש להם טעם שהם עדות על גאולת מצרים כגון פסח זכר לפסח עוני ומרור זכר לוימררו את חייהם. חקים הם הלכות שיש בהם שאין נראה להם טעם כגון ועצם לא תשברו בו. והמשפטים כגון ערל לא יאכל בו ושאר דקדוקי סופרים בענין מתן ותלה. שבן החכם הוא רוצה לדעת עיקר הדברים: העדות נכוללים בין הדלת והר"ו. והחקים ע"ו בתחלה. אף אתה אמור לו כהלכות הפסח וכו'. מה ענין תשובה לשאלה זו. הרמ"י כי כששאל מה החקים כלל בו כיון שעיקר היום בפסח למה אנו אוכלים חגיגה קודם הפסח הלא הפסח עיקר. אנו משיבין לו כי אנו עושין זה כהלכות הפסח שאינו נאכל אלא על השבע לפי שאין לאכול שום דבר אחריו כדי שישאר טעמו בפיו ומתוך הטעם נזכור טעמי מצות הפסח ונספר נסים כל הלילה: אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן. כלומר אין עושין סלוק ולא סיום לאכילה מיני מגדים כמנהג כל הסעודות אלא נגמר שאכילה אחר מיני מגדים כשנפטרין מסעודתם אוכלים כזית מבשר הפסח ולכך אנו אוכלים עתה כזית מצה באחרונה זכר לפסח. ובהדיא תנן כשם שאין מפטירין אחר הפסח אפיקומן כך אין מפטירין אחר המצה אפיקומן: מפטירין פירוש מסיימין בלשון הפטרה שמסיימין בה תפלת שחרית כמו שפירשנו לתפלה: אפיקומן בלשון יוני קורין לאוכלים אפיקומן. פי' אחר מפטירין לשון פתיחת פה לדבר שלאחר יפטירו בפסח. אפיקומן נוטריקון אפיקו מיני מתיקה. ור"ל אין אומרי' אחר אכילת הפסח אפיקו מיני מתיקה לקנוח הפה:

חָכָם מַה הוּא אוֹמֵר. מָה הָעֵדוֹת וְהַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר צִוָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶתְכֶם: אַף אַתָּה אֱמוֹר לוֹ כְּהִלְכוֹת הַפֶּסַח. אֵין מַפְטִירִין אַחַר הַפֶּסַח אֲפִיקוֹמָן:

סאבייו קי איל דיזין: קי איל טיסטאמינייאס אילוס פואירוס אילוס גואיסייוס: קי איינקומינדו ה' נואיסטרו דייו אבוס: אנסי טו די אה איל קומו אורדינאנסאס די איל פסח: נון דישאן דיספואיס דיל פסח סאקאר מאנג׳ארים:

רָשָׁע מַה הוּא אוֹמֵר. מָה הָעֲבוֹדָה הַזֹּאת לָכֶם: לָכֶם וְלֹא לוֹ וּלְפִי שֶׁהוֹצִיא אֶת עַצְמוֹ מִן הַכְּלָל כָּפַר

בעיקר אף אתה הקהה את שניו ואמור לו בעבור זה עשה יהוה לי בצאתי ממצרים: לי ולא לו ואלו היה שם לא היה נגאל:

מאלו קי איל דיזי קי איל סירב'ימיינטו איל איסטי אב'וס: אב'וס אי נו אה איל. אי פורקי אפארטו אסימיזמו די איל כלל קאפרו אין איל עיקר: אפריטה טו אה קרושיר אסוס דיינטים: אי די אה איל פור אבור די איסטו איזו ש' אמי אין מי סאליר די איגיפטו: אמי אי נו אה איל: אי סי פואירה אלייאי נו פואירה ריגמידו:

רשע מהו אומר. בפרשת בא אל פרעה כתיב והיה כי יאמרו אליכם בניכם מה העבודה הזאת לכם בבן רשע הכתוב מדבר שהרי אמר לכם ולא לו: מה העבודה הזאת לכם. מטרח טירוח' מה הטורח הזה שאתם מטריחין עלינו בכל שנה לטרח את סעודתנו ולערבב את שמחת החג ולפי שאמר לכם והוציא עצמו מן הכלל כפר בעיקר כלומר שלא נכנס הוא בדבר זה: אף אתה הקהה את שניו לשון סולש ספירים כהו ושני בנים תקהינה כלומר זה שכפר בעיקר הרי הוא בכלל בן נכר לא יאכל בו ושניו תקהינה שרואה לאחרים אוכלים והוא אינו אוכל. ד"א הקהה את שניו כלומר שבעיטתו ואמור לו כנגד דברה סורה בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים. שכל רשע כמותו לא היה כדאי להגאל. ואם תאמר שיאך דרש לגבי רשע לי ולא לו שהוא כתוב אצל בעבור זה שהוא נדרש לגבי שאינו יודע לשאול וי"ל אם אינו ענין לשאינו יודע לשאול תנהו ענין לרשע:

תם מה הוא אומר מה זאת ואמרת אליו בחזק יד הוציאנו יהוה ממצרים מבית עבדים:

פלינסמו קי איל דיזי קי איס איסטו. אידירה אה איל. קון פ'ורטאליזה די פודיר נוס סאקו ש' די איגיפטו די קאזה די סייר'בוס:

תם מהו אומר. בפרשת בא אל פרעה כתיב כי ישאלך בנך מחר לאמר מה זאת וגו' בבן פשט שאינו יודע להעמיק שאלתו הכתוב מדבר והוא תם:

ושאינו יודע לשאול את פתח לו שנאמר והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה יי לי בצאתי ממצרים: יכול מראש חדש תלמוד לומר ביום ההוא. אי ביום ההוא יכול מבעוד יום תלמוד לומר בעבור זה. בעבור זה לא אמרתי אלא בשעה שמצה ומרור מנחים לפניך:

אי איל קי נון סאב׳י פור דימאנדאר טו אינפיסה אה איל: קי אנסי
דיזי איל פסוק אי דיכוסטראראס אטו איזו איניל דיאה איל איסטי
פור דיזיר: פור אמור די איסטו איזו ה׳ אמי און מי סאליר די איגיפטו:
פודיאס סיר די ראש חדש: אינסיניאמיינטו פארה דיזיר און איל דיאה
איל איסטי. סי איניל דיאה איל איסטי פודיאס סיר איכמיינטריס די
איל דיאה: אינסיניאמיינטו פור דיזיר פור אמור די איסטו: פור אמור
די איסטו נון דישי סאלב׳ו און לה אורה קי מצה אי מרור פואיסטוס
דילאנטרי די טי:

ושאינו יודע לשאול את פתח לו כמו פתח פיך לאלם. בפרשה בא אל פרעה כתיב והגדת לבנך ביום ההוא לאמר לא נאמ׳ בזה הפסוק שאלה שום בן אלא והגדת לבנך דרוש לו בהגדה ופרסם לו את הנס: והגדת לבנך יכול מראש חדש אין זה מן התשובה אלא מחבר הגדה זו כיון שהזכיר פסוק זה דורש אותו: יכול מראש חדש כלומר יכול יהא חייב לדרוש מתחלת חדש ניסן כדרך שהזכיר משה רבינו מראש חדש. ועוד שהרי הקדים לפסוק זה ועבדת את העבודה הזאת בחדש הזה ת״ל ביום ההוא יום שנגאלו בו. יכול יהא חייב לדרוש בו מבעוד יום כשמתחילין את הפסחים ביום י״ד הואיל ונאמר כאן ביום ת״ל בעבור זה בעבור זה לא אמרתי אלא בשעה שיש מצה ומרור מונחים לפניך שתוכל לומר עליהם בעבור זה שהיו מונחים לפניך ולמדנו זה מפני שהקדים לומר מצות יאכל וכתיב בערב תאכלו מצות וסוף הפסוק עשה ה׳ לי בצאתי ממצרים. ד״א בעבור זה. זה בגי׳ י״ב מצות שאדם עושה בליל פסח. ואלו הן ד׳ כוסות. חרוסת. כרפס. שתי נטילות ידים. המוציא. מצה. מרור. כריכה:

מתחלה עובדי עבודה זרה היו אבותינו ועכשיו קרבנו המקום לעבודתו. שנאמר ויאמר יהושע אל כל העם כה אמר יהוה אלהי ישראל בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם תרח אבי אברהם ואבי נחור ויעבדו אלהים אחרים:

די איל פרינסיפייו סירב׳יינטיס עבודה זרה איראן נואיסטרוס פאדריס:
אי אגורה טום אלייגו איל קריאדור אה סו סירב׳ימיינטו: קי אנסי
דיזי איל פסוק: אי דישו יהושע אטודו איל פואיב׳לו אנסי דישו ה׳ דייו
די ישראל: אין פארטי די איל רייו: איסטוב׳יירון נואיסטרוס פאדריס
די סייכפרי: תרח פאדרי די אברהם אי פאדרי די נחור: אי סירב׳יירון
דייוס אוטרוס:

מתחלה עובדי ע״ז היו אבותינו. עתה מתחיל סדרו של אביי שמספרים בגנות. שמתחלה עובדי ע״ז היו אבותינו:

וָאֶקַּח אֶת אֲבִיכֶם אֶת אַבְרָהָם מֵעֵבֶר הַנָּהָר וָאוֹלֵךְ אוֹתוֹ בְּכָל אֶרֶץ כְּנָעַן וָאַרְבֶּה אֶת זַרְעוֹ וָאֶתֵּן לוֹ אֶת יִצְחָק. וָאֶתֵּן לְיִצְחָק אֶת יַעֲקֹב וְאֶת עֵשָׂו וָאֶתֵּן לְעֵשָׂו אֶת הַר שֵׂעִיר לָרֶשֶׁת אוֹתוֹ וְיַעֲקֹב וּבָנָיו יָרְדוּ מִצְרָיִם:

אי טומי אה בואיסטרו פאדרי אה אברהם די פארטי דיל ריו: אי לייבי אה איל פור טודה טיירה די כנען: אי מוג'יגואי אסו סימין: אי די אה איל אה יצחק: אי די אה יצחק אה יעקב אי אה עשו: אי די אה עשו לה מונטאנייה די שעיר פור איריד'אר אה איל: אי יעקב אי סוס איז'וס דיסינדייירון אה איג'יפטו:

ויעקב ובניו בעל"ז בתחלה. ירדו נראה לי דפס ס"א אחר המ"ם הארוכים:

בָּרוּךְ שׁוֹמֵר הַבְטָחָתוֹ לְיִשְׂרָאֵל. בָּרוּךְ הוּא שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְחַשֵּׁב אֶת הַקֵּץ לַעֲשׂוֹת כְּמוֹ שֶׁאָמַר לְאַבְרָהָם אָבִינוּ בִּבְרִית בֵּין הַבְּתָרִים. שֶׁנֶּאֱמַר וַיֹּאמֶר לְאַבְרָם יָדֹעַ תֵּדַע כִּי גֵר יִהְיֶה זַרְעֲךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם וַעֲבָדוּם וְעִנּוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה: וְגַם אֶת הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ דָּן אָנֹכִי וְאַחֲרֵי כֵן יֵצְאוּ בִּרְכֻשׁ גָּדוֹל:

בינדיג'ו גואארדאן סו פרומיסה אה ישראל בינדיג'ו איל: קי איל סאנטו בינדיג'ו איל: קונטאן אלה פין פור איזיר קומו דישו אה אברהם מואיסטרו פאדרי: אין איל פירמאמיינטו אינטרי לוס איספארטימיינטוס: קי אנסי דיזי איל פסוק: אי דישו אה אברם סאביר סאבראס קי פיליגרינו סירה טו סימיין אין טיירה קי נון אה איליוס אי סירביראן אה איליוס אי אפריאראן אה איליוס: קואטרוסיינטוס אנייוס: אי טאמביין אלה ג'ינטי קי סירביראן: ג'וזגאן ייו: אי דיספואיס אנסי סאלדראן קון גאנאנסייה גראנדי:

ברוך שומר הבטחתו לישראל ב"ה. עתה הוא מתחיל לדרוש דרשה אחרת ואומר שהקב"ה חשב את הקץ מלידת יצחק כי מלידת יצחק עד יציאת מצרים ארבע מאות שנים. והו שכתוב כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם וגו' כלומר שמנולד מן אדם. פי' חשב עם שהיה יצא גרשינו מחשב את הקץ כי השבון זה כבר עבר:

ומכסין המצות עד מצילנו מידם: אי קוב׳ריראן לאס מצות אסטה מצילנו מידם:

וְהִיא שֶׁעָמְדָה לַאֲבוֹתֵינוּ וְלָנוּ שֶׁלֹּא אֶחָד בִּלְבָד עָמַד עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ אֶלָּא שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר עוֹמְדִים עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַצִּילֵנוּ מִיָּדָם:

אילייאה לה קי סי פארו אנואיסטרוס פאדריס אי אנוס: קי נון אונו סולאמינטי סי פארו סובֿרי נוס פור אטימארנוס: סאלבֿו אין קאדה ג׳ינירא׳סייון אי ג׳ינירא׳סייון: איסטאנטיס סובֿרי נוס פור אטימארנוס: אי איל סאנטו בינדיג׳ו איל נוס סי אפארטה די סוס מאנוס:

והיא שעמדה לאבותינו ולנו. כלומר אותה הבטחה של בין הבתרים עמדה לאבותינו ולנו ויצאו הם ממצרים וכאלו יצאנו אנחנו: שלא אחד בלבד עמד עלינו וכו׳ והקב״ה מצילנו מידם. כדי לארכות הבטחתו בישראל מקים להם בכל דור ודור צדיקים ומציל אותם מידם. ולא גרסי׳ אלא הקב״ה כי אם והקב״ה מצילנו מידם וכן הוא בסדר רב עמרם ורבינו סעדיה:

צֵא וּלְמַד מַה בִּקֵּשׁ לָבָן הָאֲרַמִּי לַעֲשׂוֹת לְיַעֲקֹב אָבִינוּ שֶׁפַּרְעֹה לֹא גָזַר אֶלָּא עַל הַזְּכָרִים וְלָבָן בִּקֵּשׁ לַעֲקוֹר אֶת הַכֹּל שֶׁנֶּאֱמַר אֲרַמִּי אֹבֵד אָבִי וַיֵּרֶד מִצְרַיְמָה וַיָּגָר שָׁם בִּמְתֵי מְעָט וַיְהִי שָׁם לְגוֹי גָּדוֹל עָצוּם וָרָב: וַיֵּרֶד מִצְרַיְמָה אָנוּס עַל פִּי הַדִּבּוּר. וַיָּגָר שָׁם מְלַמֵּד שֶׁלֹּא יָרַד לְהִשְׁתַּקֵּעַ אֶלָּא לָגוּר שָׁם שֶׁנֶּאֱמַר וַיֹּאמְרוּ אֶל פַּרְעֹה לָגוּר בָּאָרֶץ בָּאנוּ כִּי אֵין מִרְעֶה לַצֹּאן אֲשֶׁר לַעֲבָדֶיךָ כִּי כָבֵד הָרָעָב בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וְעַתָּה יֵשְׁבוּ נָא עֲבָדֶיךָ בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן:

סאל אי אנבֿיזה קי בושקו לבן איל ארמי פור איזיר אה יעקב נואיסטרו פאדרי: קי פרעה נון סינטינסייו סאלבֿו סובֿרי לוס מאג׳וס: אי לבן בושקו פור דיסראיגאר אה טודו קי אנסי דיזי איל פסוק. ארמי קירי פירדיר אה מי פאדרי: אי דיסינדייו אה איגיפטו. אי מורו אלייא קון ג׳ינטי פוקס. אי פואי אלייא פור גינטי גראנדי פואירטי אי מוג׳ה: אי דיסינדייו אה איגיפטו פורסאדו פור דיג׳ו די איל קריאדור: אי מורו אלייא פור אנבֿיזה קי נון דיסינדייו פור איסטאבֿליסירסי סאלבֿו פור מוראר

אָסי קי אנסי דיזו איל פסוק פור מוראר אין לה טיירה ב׳ינימוס קי נון
פאסטו אלאס אוב׳יז׳אס קי אנסו סיידו קי פיזגאדה לה אמברי אין טיירה
די כנען אי אגורה איסטין אגורה טוס סיירב׳וס אין טיירה די גושן.

צא ולמד. אף שהשילו הגרים ליעקב ומשום דתנן בפרק ערבי פסחים ודורש מארמי אובד אבי עד שיגמור כל הפרשה הוא דורשה עתה כדאיתא בספרי. והפרשה היא ד׳ פסוקים סמוכים זה לזה בפרשת והיה כי תבא אל הארץ והיו רגילין לקרותה על הבכורים כשהיו מביאים אותן לירושלם. ואלו הן הארבעה פסוקים וענית ואמרת לפני ה׳ אלהיך ארמי אובד אבי וירד מצרימה ויגר שם במתי מעט ויהי שם לגוי גדול עצום ורב. וירעו אותנו המצרים ויענונו ויתנו עלינו עבודה קשה. ונצעק אל ה׳ א״א וישמע ה׳ את קולנו וירא את עניינו ואת עמלנו ואת לחצנו. ויוציאנו ה׳ ממצרים ביד חזקה ובזרוע נטויה ובמורא גדול ובאותות ובמופתים: ארמי אובד אבי כתרגומו. לבן ארמאה בעא לאובדא ית אבא כי כשרדף לבן הארמי אחרי יעקב והשיגו אמר לו יש לאל ידי לעשות עמכם רע. ולפי שחשב לעשות חשב בו הב״ה כאלו עשה שהאומות חושב להם הקב״ה מחשבה למעשה והשם ית׳ ביטל עצתו. ועוד אחרים באו עלינו לכלותנו שאחרי זאת וירד מצרימה אנוס על פי הדבור על כרחו ירד למצרים שאמר לו הקב״ה אל תירא מרדה מצרימה. כתנלא שמוכרח לירד לשם עד שאמר לו אנכי ארד עמך מצרימה. ועוד אמרינן בשבת בפרק אמר רבי עקיבא ראוי היה יעקב אבינו לירד למצרים בשלשלאות של ברזל אלא שזכותו גרמה לו וירד בכבוד גדול שנאמר בחבלי אדם אמשכם בעבותות אהבה: הדבור. הוא רוח הקדש שנאמר והנביאים יהיו לרוח והדבר אין בהם: ויגר שם. שמא תאמר לא בא אלא ליטול כתר מלכות ת״ל ויגר שם מלמד שלא ירד להשתקע פי׳ לקבוע שם ישוב ולהיות כתושב אלא לגור שם כגר ונכרי ללון ולגור בעלמא. שמא תאמר באוכלוסין הרבה ירד ת״ל במתי מעט פי׳ באנשים מועטים:

בִּמְתֵי מְעָט כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר בְּשִׁבְעִים נֶפֶשׁ יָרְדוּ אֲבֹתֶיךָ מִצְרָיְמָה וְעַתָּה שָׂמְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לָרֹב: וַיְהִי שָׁם לְגוֹי גָּדוֹל מְלַמֵּד שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל מְצֻיָּנִים שָׁם: לְגוֹי גָּדוֹל וְעָצוּם כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׁרְצוּ וַיִּרְבּוּ וַיַּעַצְמוּ בִּמְאֹד מְאֹד וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ אֹתָם:

קון ג׳ינטי פוקה קי אנסי דיזי איל פסוק: קון סיטינטה אלמאס
דיסינדיירון טוס פאדרים אה איג׳יפטו: אי אגורה טי פושו ה׳ טו דיו
קומו איסטריאס די לוס סיילוס אמוג׳ידומברי: אי פואי אייאי פור ג׳ינטי
גראנדי כון אזיאה קי איראן ישראל סינייאלאדוס אייאי פור ג׳ינטי
גראנדי אי פואירטי: קי אנסי דיזי איל פסוק אי איז׳וס די ישראל
פרוב׳יג׳ארון אי קריאירון אי מוג׳יגוארונסי אי איספואירסיארונסי אין
מוג׳ו מוג׳ו אי היג׳וסי לה טיירה די איליוס:

ויהי שם לגוי גדול מלמד שהיו ישראל מצוינין שם. פי' שהיו נכרים ויחודים שהיה לאומה בפני שנתאספו יחד במקום אחד ולא נפרדו במצרים ולכך היו נכרים גוי אחד. גדול פשוט בלא וי"ו בתחלה:

ורב כמה שנאמר רבבה כצמח השדה נתתיך ותרבי ותגדלי ותבאי בעדי עדיים שדים נכנו ושערך צמח ואת ערם ועריה: וירעו אתנו המצרים ויענונו ויתנו עלינו עבודה קשה: וירעו אתנו המצרים כמה שנאמר הבה נתחכמה לו פן ירבה והיה כי תקראנה מלחמה ונוסף גם הוא על שנאינו ונלחם בנו ועלה מן הארץ: ויענונו כמה שנאמר וישימו עליו שרי מסים למען ענתו בסבלתם ויבן ערי מסכנות לפרעה את פתם ואת רעמסס:

אי מוג'ו קי אנסי דיזי איל פסוק מולטיפליקאדה קומו אירב'אז'י דיל קאמפו טי די: אי מוג'יגואסטי אי אינגראנדיסיסטי אי ב'יניסטיס: קון אפ'ייטיס די אפ'ייטיס פיג'וס פואירון קומפואיסטוס אי טו קאב'ילייו אירמוליסייו: אי טו דיזנודה אי דיסקוב'יירטה: אי אינמאליסייירון אנוס לוס אג'יפסייאנוס אי אפ'ריירונוס אי דייירון סוב'רי נוס סירב'ימיינטו דורו: אי אינמאליסייירון אנוס לוס אג'יפסייאנוס קי אנסי דיזי איל פסוק דאד אסאב'ינטימוס נוס פור איל קי נו סי מוג'יגואדי אי סירה קואנדו סי אקונטיסיירן פילייאה אי איניאדירה טאמביין איל סוב'רי נואיסטרוס אבוריסיינטיס אי פילייארה קון נוס אי סוב'ירה די לה טיירה: אי אפ'ריאירון נוס קי אנסי דיזי איל פסוק אי פוסיירון סוב'רי איל מאיוראלים די פינאס פור אפ'ריאירלום אין סוס לאזירייאס אי פ'אראגו או סיב'דאדיס די אינקאסנ ילייאדוראס אה פרעה אה פיתום אי אה רעמסס:

ורב כמו שנאמר רבבה כצמח השדה נתתיך. שהיו גדולים ומעולים כצמח השדה שכל פוס נער :מל. ר"ל מה צמח השדה כל מה שנקצר חוזר ויצר כן ישראל כל מה שהיו ממעטין אותם היו פרים ורבים. וכן סוף אומר וכאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ: ואת ערם ועריה. כלומר ערומים מן המצות שהגיע זמן שכן ולא היה בידם מצות ונתן להם פסח ומילה שמלו ביום יד בניסן וחזו שכמרה ... בדמיך' נדע ך פי' בב' דמים דם פסח ודם מילה: ועריה כד"א ערות תעור קשתך ... ערים וכו' ... ומספר כיון שהמצרים שהיו ישראל פרים ורבים אמר.

וירעו אותנו המצרים ויענונו. ויתנו עלינו עבודה קשה כמו שנא׳ ויעבידו מצרים את בני ישראל בפרך פרשו רז״ל כי בתחלה אמרו להם שיעשו בנין יום אחד לא יותר והמלך עמו נכנס בעבודה והם התחזקו והוסיפו אומץ לכבוד המלך והשרים שלבנים שעשו באותו יום שמו עליהם לחק שיעשו בכל יום. זהו מה שדרשו בפרך בפה רך. כללו של דבר מעט מעט היו מתגברים עליהם. ולפיכך נמשלו למרור שתחלתו רך וסופו קשה: בפרך מתרגמי׳ בקשיו וזהו עבודה קשה:

וַיִּתְּנוּ עָלֵינוּ עֲבֹדָה קָשָׁה כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר וַיַּעֲבִדוּ מִצְרַיִם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפָרֶךְ: וַנִּצְעַק אֶל יְהוָֹה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ וַיִּשְׁמַע יְהוָֹה אֶת קֹלֵנוּ וַיַּרְא אֶת עָנְיֵנוּ וְאֶת עֲמָלֵנוּ וְאֶת לַחֲצֵנוּ: וַנִּצְעַק אֶל יְהוָֹה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר וַיְהִי בַיָּמִים הָרַבִּים הָהֵם וַיָּמָת מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַיֵּאָנְחוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעֲבֹדָה וַיִּזְעָקוּ וַתַּעַל שַׁוְעָתָם אֶל הָאֱלֹהִים מִן הָעֲבֹדָה:

אי דייירון סובֿרינוס סירבֿימיינטו דורו קי אנסי דיזי איל פסוק אי איזייירון סירבֿיר לוס אג׳יפסייאנוס אה איזוס די ישראל קון דוריזה אי איסקלאמימוס אה ה׳ דייו די נואיסטרוס פאדריס אי אויו ה׳ אין נואיסטרה בוז אי בֿידו אנואיסטרה אפריאיסייון אי אנואיסטרה לאזירייאה אי אנואיסטרו אפריטו. אי איסקלאמימוס אה ה׳ דייו די נואיסטרוס פאדריס קי אנסי דיזי איל פסוק אי פואי אין לוס דייאס לוס מונג׳וס לוס איסטוס אי אינקאצֿיסייוסי ריי די אייפטו אי סוספיראראון איזוס די ישראל די איל סירבֿיסייו אי איסקלאמארון אי סובֿייו סוס איסקלאמאסייונים אה איל דייו די איל סירבֿימיינטו:

וירא את ענינו. לשון חסרון התשמיש כמו אם תענה את בנותי שדרשו בו רז״ל אם תענה את בנותי מתשמיש: זו פרישות ד״א. שהפרישו מנשותיהם: וידע אלהים מלשון וידע אדם עוד את אשתו וזהו התשמיש שאין אחריו יודעין בו אלא הקב״ה בלבד. וזהו וידע אלהים:

וַיִּשְׁמַע יְהוָֹה אֶת קֹלֵנוּ כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת נַאֲקָתָם וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת בְּרִיתוֹ אֶת אַבְרָהָם אֶת יִצְחָק וְאֶת יַעֲקֹב: וַיַּרְא אֶת עָנְיֵנוּ זוֹ פְּרִישׁוּת דֶּרֶךְ אֶרֶץ כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֵּדַע אֱלֹהִים:

אי אוליר ס' אס מאיספרה נה קי אנכסי דיזי איל פסוק: אי אוליר איל
ד': אסום ז'יאידום: אי מימנרו איל דייו אסו פירמאמייכטו קי קון
אנראס קי קון ילאק אי קי קון יעקב. ז'ינידו אנואיסטרה אמריאיפייך
איספס אפמארעאדורס די דכך ארן: קי אנכסי דיזי איל פסוק אינ'יאד
איל דייו אה איזום די ישראל אי אפיאדו איל דייו:

וְאֶת עֲמָלֵנוּ אֵלּוּ הַבָּנִים כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר נִיצּוּ פַּרְעֹה לְכָל עַמּוֹ לֵאמֹר כָּל הַבֵּן הַיִּלּוֹד הַיְאֹרָה תַּשְׁלִיכֻהוּ וְכָל הַבַּת תְּחַיּוּן: וְאֶת לַחֲצֵנוּ זֶה הַדְּחַק כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר וְגַם רָאִיתִי אֶת הַלַּחַץ אֲשֶׁר מִצְרַיִם לֹחֲצִים אֹתָם:

אי אנואיסטרה לאזירייאס איסטום לוס איזום: קי אנכסי דיזי איל
פסוק: אי איכקומיכדו פרעה אטודו סופואיצ'לו פור דזיר: טודו איל
איזו איל כאסידו אה איל רייו לו איצ'ארידים אימודאס לה איזאס
אבידיגואדידים: אי אה איל אפריטו איסטי איל אפריטו קי אנכסי דיז
איל פסוק אימאנכ'יין צ'ידי אה איל אפריטו קילום די אייסטו
אפריטאכטים אה איליום:

ואת עמלנו אלו הבנים כמו שנאמר. שהם גדלים מעמל האדם ויגיעת ידיו:
ואת לחצנו זה הדחק פי' תוכן הלבנים:

וַיּוֹצִאֵנוּ יְהֹוָה מִמִּצְרַיִם בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרֹעַ נְטוּיָה וּבְמֹרָא גָּדוֹל וּבְאֹתוֹת וּבְמֹפְתִים:

אי סאקונוס ס' די אייסטו קון פודיר פואירטי איקון בראסו טינדידו
איקון טימורידאד גראנדי איקון סיכייאלים אי קון מאראצ'ילייאס:

וַיּוֹצִאֵנוּ יְהֹוָה מִמִּצְרַיִם לֹא עַל יְדֵי מַלְאָךְ וְלֹא עַל יְדֵי שָׂרָף וְלֹא עַל יְדֵי שָׁלִיחַ אֶלָּא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בִּכְבוֹדוֹ וּבְעַצְמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְעָבַרְתִּי בְאֶרֶץ מִצְרַיִם בַּלַּיְלָה הַזֶּה וְהִכֵּיתִי כָל־בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מֵאָדָם וְעַד בְּהֵמָה וּבְכָל אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֶעֱשֶׂה שְׁפָטִים אֲנִי יְהֹוָה: וְעָבַרְתִּי בְאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲנִי וְלֹא מַלְאָךְ. וְהִכֵּיתִי כָל־בְּכוֹר אֲנִי וְלֹא שָׂרָף. וּבְכָל אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֶעֱשֶׂה שְׁפָטִים אֲנִי וְלֹא שָׁלִיחַ. אֲנִי יְהֹוָה אֲנִי הוּא וְלֹא אַחֵר:

אי סאקונוס ה' די איג'יטו נון פור מאנו די מלאך אי נון פור מאנו די שרף אי נון פור מאנו די שליח: סאלבו איל סאנטו בינדיג'ו איל קון סו אונרה אי קון סי מיזמו קי אנסי דיזי איל פסוק אי פאסארי פור טיירה די איג'יטו אין לה נוג'י לה איסטה אי פירירי טודו פ'ריאור קי אין טיירה די איג'יטו די אומברי אי אסטה קואטרופיאה אי אין טודוס דייוזיס די איג'יטו הארי ג'וסטיסייאס ייו ה': אי פאסארי פור טיירה די איג'יטו ייו אי נון מלאך אי פירירי טודו פ'ריאור ייו אי נון שרף אי אין טודוס דייוזיס די איג'יטו הארי ג'וסטיסייאס. ייו אי נון שליח ייו ה' ייו איל אי נון אוטרו:

ויוציאנו ה' ממצרים. אין בספרי אלהינו: לא על ידי מלאך. ואם יאמר כתיב וישלח מלאך ויוציאנו ממצרים. ויש לומר כי ויוציאנו חוזר על השכינה וכן הוא אומר ויוציאך בפניו בכחו הגדול ממצרים. והמלאך זה משה רבינו שהיה שלוחו של ישראל אל פרעה. וא"ת כיון שהדרש' הזאת אומרת כי הקב"ה בכבודו ובעצמו הכה בכורי מצרים ולא השיתם על ידי מלאך ולא על ידי שרף ולא על ידי שליח אם כן מהו ולא יתן המשחית לבא אל בתיכם לנגוף. וי"ל כי מלת משחית היא פועל שמורה השם ודומה לו המליץ והמכסה שם. המכסה אני מאברהם פועל. וכל משקה אשר ישתה שם. משקה מלך מצרים פועל. או יהיה שם על משקל מרבית משכים ושוא הנכון. ולפי זה יהיה פירושו ולא יתן השחתה לבא אל בתיכם לנגוף. ואם תאמר אם כן מה צריך לדמים הללו הואיל ואין אנו צריכין אותם להבחנה. וי"ל כי היו לצורך זכות כדי שיהיו ראויים ליגאל על דרך דרש ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמיך וגו':

בְּיָד חֲזָקָה זוֹ הַדֶּבֶר כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר הִנֵּה יַד יְיָ הוֹיָה בְּמִקְנְךָ אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה בַּסּוּסִים בַּחֲמֹרִים בַּגְּמַלִּים בַּבָּקָר וּבַצֹּאן דֶּבֶר כָּבֵד מְאֹד:

קון פודיר פואירטי איסטה. לה מורטאלדאד קי אנסי דיזי איל פסוק אינ' לייאגה די ה' (קיבראנטאן) איסטו גאנאדו קי איס איל קאמפו: אין לוס קאבאייוס אין לוס אזנוס אין לוס גאמייוס: אין לאס באקאס אי אין לאס אובז'אס מורטאלדאד פיגאדה מונג'ו:

ביד חזקה זו הדבר כמו שנאמר. ומנין שיד חזקה היא הדבר שנא' הנה יד ה' הויה שנה קראה יד:

וּבִזְרֹעַ נְטוּיָה זוֹ הַחֶרֶב כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר וְחַרְבּוֹ שְׁלוּפָה בְּיָדוֹ נְטוּיָה עַל יְרוּשָׁלָיִם:

אי קון בראסו טינדידו איסטה לה איספאדה קי אנסי דיזי איל פסוק אי איספאדה דיזנ'איינאדה סיינדו אין סו מאנו טינדידה סוברי ירושלים:

ובזרוע נטויה זו החרב של מכת בכורות שנא' למכה מצרים בבכוריהם. מדקאמר בבכוריהם מלמד שקמו הבכורות על מצרים להורג' כדי שישלחו את ישראל מפני שהוכו בליל מכת בכורות. ומנין שהזרוע נטויה היא חרב שנאמר וחרבו שלופה בידו נטויה על ירושלים:

ובמורא גדול זה גלוי שכינה כמו שנאמר או הנסה אלהים לבא לקחת לו גוי מקרב גוי במסת באתת ובמופתים ובמלחמה וביד חזקה ובזרוע נטויה ובמוראים גדולים ככל אשר עשה לכם יהוה אלהיכם במצרים לעיניך:

אי קון ספאבורידאד גראנדי איסטי דיסקוברימיינטו די שכינה קי אנסי דיזי איל פסוק קואנטו לה מאראבילייה די איל דייו פור ב'יניר פור טומאר אה איל ג'ינטי די אינטרי ג'ינטי קונפרואבאס קונסינייאליס סיקון מאראבילייאס אי קון פילייאס אי קון פודיר פואירטי אי קון בראסו טינדידו אי קון ספאבורידאדים גראנדים קומונדו לוקי איזו אה בוס ה' בואיסטרו דייו אין איג'יטו אנטי בואיסטרוס אוז'וס:

ובמורא גדול. במראה גדול וכן תרגומו ובחזונא רבא ומהו המראה גדול זה גלוי שכינה שנגלה להם במצרים שנאמר ובמוראים גדולים אלו נוראות של גלוי שכינה ואע"פ שהיתה מצרים מלאה גלולים וטנופים אף על פי כן נראה להם לקיים מה שהבטיח את יעקב ואנכי אעלך גם עלה. ואימתי נגלה עליהם ב' פעמים א' ביום ר"ח ניסן שנא' וידבר ה' אל משה ואל אהרן בארץ מצרים לאמר החדש הזה לכם וגו'. ובלילה בשעת הגאולה. וכמו כן ראוהו על הים וקרא מורא כי הרואה פני השכינה נרתע מאד ונבהל. ודרשו בספרי ולכל המורא הגדול זו קריעת ים סוף ושם ראו פני השכינה ואמרו זה אלי ואנוהו מלמד שהראוהו באצבע ואמרו רז"ל ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי:

ובאותות זה המטה כמה שנאמר ואת המטה הזה תקח בידך אשר תעשה בו את האתת:

אי קון סינייאליס איסטה לה ב'ארה קיאנסי דיזי איל פסוק אי איסטה ב'ארה לה טומאראס אין טו מאנו קי אה איס פאזיר קון אילייאס לאס סינייאליס.

ובמופתים זה הדם כמה שנאמר ונתתי מופתים בשמים ובארץ. דם ואש ותמרות עשן:

דבר אחר ביד חזקה שתים. ובזרוע נטויה שתים,

וּבְמֹרָא גָּדוֹל שְׁתַּיִם. וּבְאֹתוֹת שְׁתַּיִם. וּבְמוֹפְתִים שְׁתַּיִם. אֵלּוּ עֶשֶׂר מַכּוֹת שֶׁהֵבִיא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל הַמִּצְרִים בְּמִצְרַיִם: וְאֵלּוּ הֵן:

אי קון מאראבֿילייאס איסטאס לאס סאנגרי קי אנסי דיזי איל פסוק אי דארי מאראבֿילייאס אין לוס סייאלוס אי אין לה טיירה סאנגרי אי פואיגו אי אומאראדאס די אומו: קוזה אוטרה קון פודיר פואירטי דוס. אי קון בראסו טינדידו דוס. אי קון טימורידאד גראנדי דוס. אי קון סינייאלים דוס. אי קון מאראבֿילייאס דוס. איסטאס דייס פירידאס קי טרושו איל סאנטו בינדיגו איל סוברי לוס איגיפסייאנוס אין איגיפטו אי איסטאס אילייאס:

דבר אחר ביד חזקה שתים וכו'. פירוש פירש ביד חזקה זה הדבר ובזרוע נטויה זו החרב ובמורא גדול זה גלוי שכינה ובאותות זה המטה ובמופתים זה הדם. אלו השתים דג' יש כנגד חמשה דברים שזכר הוא חוזר ודורש אותם באופן אחר ואומר כי העשר מכות נעשו באלו החמשה דברים שתי מכות בכל א' תמצא כיצד ביד חזקה לקו שתי מכות כי הם שתי תיבות. ובזרוע נטויה שתים אחרות. ובמורא גדול שתים אחרות. וכן ובאות מיעוט אותות שתים. ובמופתים מיעוט מופתים שתים. והסימן שהם מתחילין שאלו עשר המכות שהביא הקב"ה על המצרים במצרים ומתחילין עליו ואלו הם דם וכו'. ומעתה הוא כי אלו עשר המכות אינו תחלת דבר רק הוא דבק עם ובמופתים שתים ור"ל כי אלו השתים שדרש הם עשר המכות וכו'. וההתחלה היא ואלו הם וכו' שהוא מתחיל ומסדרם אחר כן. וכן הוא בסדר רב עמרם ורבים ספרים. ... יסודה היה טעון בשם סימנין דצ"ך עד"ש באח"ב לכך תקנן בלשון הזה לפי שהלך ... מכות הארץ ועד"ש מכות תקריות. באח"ב מכ"ת האויר. ושתף מכה בכורות עמהן לפי שאין לה זוג אך שהשמעה תלק. ד"א לפי שנספר עליו לא נעשו כסדר הזה ושאמר אין מוקדם ומאוחר בתורה על כן בא להודיענו כי כן הוא כסדר שכתובים בתורה. ד"א דצ"ך נעשה על ידי אהרן (שהמים והארץ לא לקו על ידי משה. עד"ש על ידי משה. באח"ב על ידי הקב"ה שארבע מכות אלו אין אדם יכול לעשותן אלא הקב"ה בכבודו. ובירושלמי אומר שכך היו כתובים במטה חסו אשר עשה בו את האותות ואמרינן במכילתא שהמטה של סנפירינון היה וכתוב בו דצך עדש באחב. והסנפירינון הוא ספיר ותרגום ירושלמי ויקדחון בספירים והסכליליכן בסנפירינון והיה אבן יקרה וקשה הרבה כמו שאומר במדרש תנים ויקדחין בספירים בסנפירינון. המטה נאמר שלקחו אבן של סנפירינון והכה עליו נפשים נשבר הפטיש והסדן והאבן של סנפירינון לא נשבר: במצרים משו אומר אצבע אלהים היא. ... מכות בלקו על הים אומר היד הגדולה וביד יש חמש אצבעות. הן לכל אצבע י' מכות הרי שלקו על הים חמשים מכות. יש לומר שאצבע אלהים היא לא אמר אלא על מכה כנים בלבד. ועוד שהרי מלאכי מכה הדבר נפשים כיד שלא אומר מכה יד של היה. ... הפסוקים נכלל מינם אלא שמשמשת בגלגל והקבלה ... : ... אליעזר אומר כל מכה של מצרים היתה של ארבע מכות ...

שלח בם חרון אפו עברה וזעם וצרה משלחת מלאכי רעים. חרון אפו עברה אחת· וזעם שתים. וצרה שלש. משלחת מלאכי רעים ארבע. אמור מעתה. והיינו מושג שחרון אפו שהוא כולל תחלה חרון אפו כולל עברה וזעם וצרה וגו' נמצא במצרים לקו ארבעים מכות שהרי הם לקו עשר מכות ובכל מכה ומכה ארבע ועל הים שהיתה ביד הים גם ה' אצבעות הרי חמשה פעמים ארבעים הם מאתים מכות. ור' עקיבא אומר כל מכה של מצרים היתה של חמש מכות. נמצא חמשה פעמים עשר מכות הם חמשים. ועל הים שהיתה ביד הים גם חמש אצבעות הרי חמשה פעמים חמשים הם מאתים וחמשים. ודע כי רבי אליעזר שאומר שכל מכה ומכה היתה של ארבע מכות כוונתו כי כשלקו המצרים היו המכות ביסודות ולא לקה יסוד מיוחד רק כשלקו כל אחד מהם מעורב בו מארבעה יסודות נמצאת מכה אחת יש בה ארבעה ולהודיע כי לה' הארץ. ור' עקיבא שאומר שכל מכה ומכה היתה של חמש מכות כוונתו כי השפעת הגלגל שהוא היסוד החמישי מקיימם בכל מכה ומכה בעבור כי הוא השופט והמשגיח את הכל ברצון הבורא ולהודיע כי ממשלתו על הכל כן הי' בעל המלמד:

ובקאלי איסטילייאר די איל ב׳ינו קון איל דידו איגטרי און אפואיגדו קואגדו. דיזין דם ואש ותמרות עשן. אי אנסינה און לאס דייז מכות. אי אנסינה און דצ"ך עד"ש באח"ב איגטרי טודאס דיים ב׳יזים):

דָּם. צְפַרְדֵּעַ. כִּנִּים. עָרוֹב. דֶּבֶר. שְׁחִין. בָּרָד. אַרְבֶּה. חֹשֶׁךְ. מַכַּת בְּכוֹרוֹת:

דם סאנגרי צפרדע ראנאס כנים פיאוחוס. ערוב מיסטורה דבר מורטאלדאד שחין שארנה ברד פידריסקו ארבה לאנגוסטה חשך אוסקורידאד מכת בכורות פירידה די מאייורים:

רַבִּי יְהוּדָה הָיָה נוֹתֵן בָּהֶם סִימָנִים: דְּ"צַ"ךְ עֲ"דַ"שׁ בְּ"אַ"חַ"ב:

ר׳ יהודה אירה דאן איליייא סינייאלים ד"צ"ך ע"ד"ש ב"א"ח"ב:

רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי אוֹמֵר מִנַּיִן אַתָּה אוֹמֵר שֶׁלָּקוּ הַמִּצְרִים בְּמִצְרַיִם עֶשֶׂר מַכּוֹת וְעַל הַיָּם לָקוּ חֲמִשִּׁים מַכּוֹת:

בְּמִצְרַיִם מַה הוּא אוֹמֵר. וַיֹּאמְרוּ הַחַרְטֻמִּים אֶל פַּרְעֹה אֶצְבַּע אֱלֹהִים הִיא. וְעַל הַיָּם מַה הוּא אוֹמֵר. וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָֹה בְּמִצְרַיִם וַיִּירְאוּ הָעָם אֶת יְהוָֹה וַיַּאֲמִינוּ בַּיהוָֹה וּבְמֹשֶׁה עַבְדּוֹ:

ר׳ יוסי איל גלילי דיזין דאדונדי טו דיזין קיפואירון פירידוס לוס איג׳יפסייוס און אג׳יפטו דיים פירידאס : אי סוב׳רי לה מאר פואירון

פירידוס סינקואינטה פירידאס : אין איגיפטו קי איל דיזין : אי דישירון לוס מאגוס אה פרעה דידו די איל דייו איל: אי סוב'רי לה מאר קי איל דיזין איב'ידו ישראל אלה מאראב'ילייאה לה גראנדי קי איזו ה' אין איגיפטו אי טימייארון איל פואיב'לו די ה' איקריאירון אין ה' אי אין כנואס די משה סו סיירב'ו :

בַּמָּה לָקוּ בְּאֶצְבַּע עֶשֶׂר מַכּוֹת. אֱמוֹר מֵעַתָּה בְּמִצְרַיִם לָקוּ עֶשֶׂר מַכּוֹת וְעַל הַיָּם לָקוּ חֲמִשִּׁים מַכּוֹת :

קואנטו פואירון פירידוס קון איל דידו דיים פירידאס: די די אגורה : אי איגיפטו פואירון פירידוס דיים פירידאס איסוב'רי לה מאר פואירון פירידוס סינקואינטה פירידאס:

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר מִנַּיִן שֶׁכָּל מַכָּה וּמַכָּה שֶׁהֵבִיא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל הַמִּצְרִיִּים בְּמִצְרַיִם הָיְתָה שֶׁל אַרְבַּע מַכּוֹת שֶׁנֶּאֱמַר יְשַׁלַּח בָּם חֲרוֹן אַפּוֹ עֶבְרָה וָזַעַם וְצָרָה מִשְׁלַחַת מַלְאֲכֵי רָעִים. עֶבְרָה אַחַת. וָזַעַם שְׁתַּיִם. וְצָרָה שָׁלֹשׁ. מִשְׁלַחַת מַלְאֲכֵי רָעִים אַרְבַּע. אֱמוֹר מֵעַתָּה בְּמִצְרַיִם לָקוּ אַרְבָּעִים מַכּוֹת וְעַל הַיָּם לָקוּ מָאתַיִם מַכּוֹת :

ר' אליעזר דיזין די אונדי קיטודה פירידה אי פירידה קי טרושו איל סאנטו בינדיג'ו איל: סוב'רי לוס איגיפסייאנוס אין איגיפטו : אירה דיקואטרו פירידאס קיאנסי דיזי איל פסוק אינב'ייארה אין איליוס אינסינדימיינטו די סו פולור סאנייה אי אירה אי אנגוסטייאה אינב'יאמיינטו די מינסאז'ירוס מאלוס: סאנייה אונה. אי אירה דוס אנגוסטייאה טריס: אינב'יאמיינטו די מינסאז'ירוס מאלוס קואטרו: די די אגורה אין איגיפטו פואירון פירידוס קוארינטה פירידאס איסוב'רי לה מאר פואירון פירידוס דוסיינטאס פירידאס :

רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר מִנַּיִן שֶׁכָּל מַכָּה וּמַכָּה שֶׁהֵבִיא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל הַמִּצְרִיִּים בְּמִצְרַיִם הָיְתָה שֶׁל חָמֵשׁ מַכּוֹת שֶׁנֶּאֱמַר יְשַׁלַּח בָּם חֲרוֹן אַפּוֹ עֶבְרָה וָזַעַם וְצָרָה מִשְׁלַחַת מַלְאֲכֵי רָעִים: חֲרוֹן אַפּוֹ אַחַת. עֶבְרָה שְׁתַּיִם.

וָזַעַם שָׁלֹשׁ. וְצָרָה אַרְבַּע. מִשְׁלַחַת מַלְאֲכֵי רָעִים חָמֵשׁ. אֱמוֹר מֵעַתָּה בְּמִצְרַיִם לָקוּ חֲמִשִּׁים מַכּוֹת וְעַל הַיָּם לָקוּ מָאתַיִם וַחֲמִשִּׁים מַכּוֹת:

ר׳ עקיבא דיזין די אדונדי קיטודה פירידה אי פירידה קיטרושו איל
סאנטו בינדיג׳ו איל סובֿרי לוס איג׳יפסייאנוס אין איג׳יפטו: איראה די סינקו
פירידאס: קי אנסי דיזי איל פסוק אינבייארה אין אייוס איריסימיינטו
די סו פֿולור סאנייה אי אירה אי אנגוסטייה אינבייאמיינטו די מאנ
דאדירוס מאלוס: איריסימיינטו די סו פֿולור אונה: סאנייה דוס. אי אירה
טריס. אי אנגוסטייה קואטרו. אינבייאמיינטו די מאנדאדירוס מאלוס
סינקו: די די אגורה אין איג׳יפטו פֿואירון פירידוס סינקואינטה פירידאס:
אי סובֿרי לה מאר פֿואירון פירידוס דושיינטאס אי סינקואינטה פירידאס:

כַּמָּה מַעֲלוֹת טוֹבוֹת לַמָּקוֹם עָלֵינוּ:

אִלּוּ הוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם.
וְלֹא עָשָׂה בָהֶם שְׁפָטִים דַּיֵּנוּ:
אִלּוּ עָשָׂה בָהֶם שְׁפָטִים.
וְלֹא עָשָׂה בֵאלֹהֵיהֶם דַּיֵּנוּ:
אִלּוּ עָשָׂה בֵאלֹהֵיהֶם.
וְלֹא הָרַג בְּכוֹרֵיהֶם דַּיֵּנוּ:
אִלּוּ הָרַג בְּכוֹרֵיהֶם.
וְלֹא נָתַן לָנוּ אֶת מָמוֹנָם דַּיֵּנוּ:
אִלּוּ נָתַן לָנוּ אֶת מָמוֹנָם.
וְלֹא קָרַע לָנוּ אֶת הַיָּם דַּיֵּנוּ:
אִלּוּ קָרַע לָנוּ אֶת הַיָּם
וְלֹא הֶעֱבִירָנוּ בְתוֹכוֹ בֶּחָרָבָה. דַּיֵּנוּ:
אִלּוּ הֶעֱבִירָנוּ בְתוֹכוֹ בֶּחָרָבָה
וְלֹא שִׁקַּע צָרֵינוּ בְּתוֹכוֹ דַּיֵּנוּ:
אִלּוּ שִׁקַּע צָרֵינוּ בְּתוֹכוֹ.
וְלֹא סִפֵּק צָרְכֵּנוּ בַּמִּדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה דַּיֵּנוּ:

סִפֵּק צָרְכֵּנוּ בַּמִּדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה.

וְלֹא הֶאֱכִילָנוּ אֶת הַמָּן דַּיֵּנוּ:

הֶאֱכִילָנוּ אֶת הַמָּן.

וְלֹא נָתַן לָנוּ אֶת הַשַּׁבָּת דַּיֵּנוּ:

אִלּוּ נָתַן לָנוּ אֶת הַשַּׁבָּת.

וְלֹא קֵרְבָנוּ לִפְנֵי הַר סִינָי דַּיֵּנוּ:

אִלּוּ קֵרְבָנוּ לִפְנֵי הַר סִינָי.

וְלֹא נָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה דַּיֵּנוּ:

אִלּוּ נָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה.

וְלֹא הִכְנִיסָנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל דַּיֵּנוּ:

אִלּוּ הִכְנִיסָנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

וְלֹא בָנָה לָנוּ אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ דַּיֵּנוּ:

קואנטוס גראדוס בואינוס אה איל קריאדור סוברי נוס . סי נוס סאקארה די איגיפטו . אי נו פ'זיירה אין איליוס ג'וסטיסייאס דיס אבאסטאנצה: סי איזיירה איליוס ג'וסטיסייאס אי נון איזיירה אין סוס דייוס נוס אבאסטאנצה: סי איזיירה אין סוס דייוס אי נון מאטאסי אין סוס מאייורים נוס אבאסטאנצה: סימאטארה אין סוס מאייורים אי נון דארה אה נוס סוס אאייבירס נוס אבאסטאנצה: סי דארה אה נוס סוס איבירס אי נו ראזגארה אה נוס לה מאר נוס אבאסטאנצה: סי ראזגארה אה נוס לה מאר אי נון נוס איזייאס פאסאר אינטרי איליייאס פור איל סיקו נוס אבאסטאנצאס: סי נוס איזייאס פאסאר אינטרי איליייאס פור איל סיקו אי נון אפ'ונדארה מואיסטרוס אנגוסטייאדורים אינטרי איל נוס אבאסטאנצה: סי אפ'ונדארה מואיסטרוס אנגוסטייאדורים אינטרי איל אי נון אבאסטיסיירה מואיסטרוס דימיניסטירים איניל דיזיירטו קוארינטה אנייוס נוס אבאסטאנצה: סי נוס איזיירה אבאסטיסיר מואיסטרוס מיניסטירים איניל דיזיירטו קוארינטה אנייוס אי נון נוס איזיירה קומיר לה מאנה נוס אבאסטאנצה: סי נוס איזיירה קומיר לה מאנה אי נו דיירה אה נוס אה איל שבת נוס אבאסטאנצה: סי דיירה אה נוס אה איל שבת אי נון נוס אייגאנצה דילאנטרי מונטי די סיני נוס אבאסטאנצה: סי נוס אייגאנצה דילאנטרי מונטי די סיני אי נון

יירה אכוס אלה ליי מוס אבאסטאבה : סי מוס דיירה אמוס אה לה לי
אי כון מוס אזייאה איכערהר אטיירה די ישראל מוס אבאסטאבה: סי
מוס אזייאה איכערהר אטיירה די ישראל אי כון פֿראגואבה אכוס אה איל
בית המקדש מוס אבאסטאבה:

כמה מעלות טובות למקום עלינו וכו'. כלן הן ט"ו טובות שעשה הקב"ה לישראל וקראן מעלות כנגד ט"ו מעלות שבמקדש שעולין מעזרת הנשים לעזרת ישראל. וכנגד ט"ו שיר המעלות שאמר דוד בשעה שבא להפור את השיתין של בית המקדש כדגרסינן בירושלמי דפרק חלק את מוצא בשעה שבא דוד לחפור תהלים של בית המקדש חפר ט"ו אמין דאומין אשכח תהומא ובעיא אשכח עלין ובעא ברתחיה אמר ליה ליה את יכיל אמר ליה למה דאנא הכא כבים על תהומא אמר ליה ומן איתת את כבים על תהומא הכא א"ל מן שעתא דאשמע דאמרת קולים נסיני אנכי ה' אלהיך. ורעדת ארעא ושקעת ואנא יתיב הכא כבים על תהומא אפ"ה לא שמע ליה כיון דאקמיה סלק תהומא ובעא מטפה עלמא וחוה אחיתופל קה"ס אמר כדון דוד מתחנקא ואנא מלכא. אמר דוד מאן חכם מקמתיה ולא מקים ליה יהא סופיה מתחנקא אמר דבר ואקימיה התחיל דוד עולה ואומר שירה שיר המעלות. שיר למעלות שיר לאמה עלות על כל אמה ואמה אמה שהיה דוד עולה היה אומר שירה אע"פ כן היה סופיה דאחיתופל מתחנקא אמר רבי יוסי הדא ש"מ ויתלה אמר צריך בר נש חשש על לווטיה דרבה אפילו על מגן פי' בחנם כי מגן הוא תרגום חנם. והכי איתא גם בתלמודא דידן בפרק החליל:

אלו הוציאנו ממצרים ולא עשה בהם שפטים דיינו. לא רצה לומר שלא יעשה בהם שפטים כי כבר הבטיח לאברהם וגם את הגוי אשר יעבודו דן אנכי. אלא שלא עשה בכלם שפטים כי אם במקצתם:

ולא נתן לנו את ממונם דיינו. לא ר"ל מכות מצרים שכבר הבטיח לאברהם ואחרי כן יצאו ברכוש גדול אלא רצה לומר מכות הים:

ולא קרע לנו את הים דיינו. שיוכל להצילנו ונלך לדרכנו.

ולא העבירנו בתוכו בחרבה. אלא במעט מים או במעט טיט אם היה אפשר ליבשה בתוך הים:

ולא שקע צרינו לעבור הים אחרינו והמצריים ישובו לדרכם:

ולא ספק צרכנו במדבר ארבעים שנה. שהיה לנו כסף וזהב בשפע והוא נתן לנו רשות ופנאי שהיה לנו ממון ונוכל לקנות כל צרכנו מן הגוים הקרובים אלינו:

אלו קרבנו לפני הר סיני. להראות לנו כבודו דיינו:

ולא נתן לנו את התורה הוא בעצמו שדברות אלא על ידי משה כבשאר התורה שלא יוסיף לנו את המצות כלם אלא מקצת או שלים המצות כמו שמצינו בבני נח שראשון שם מצות והוסיף לבני אבר מן החי והוסיף לאברהם מילה. והוסיף ליעקב גיד הנשה. וי"מ אלו קרבנו לפני הר סיני ולא נתן לנו את התורה דיינו מפני שפסקה זוהמתנו כמו שאמרו רז"ל כשבא נחש על חוה הטיל בה זוהמא. ישראל שעמדו על הר סיני פסקה זוהמתן. גוים שלא עמדו על הר סיני לא פסקה זוהמתן

אלו נתן לנו את התורה ולא הכניסנו לארץ ישראל דיינו ואע"פ שהכניסנו לארצנו
נתת לנו את ארץ כנען ר"ל יתן לבנינו אך הדור שיצאו ממצרים די לנו מה
בשר אעפ"י שרבה שהותים מתן עשרים שנה שלא עזר עליהנו לעות במדבר ולא
כל השגלגות ונכנס לארץ: אלו הכניסנו לארץ ולא בנה לנו בית המקדש ספרי
לשם תמכן ובבנין בית המקדש ניתוספו עשרה נסים:

עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה טוֹבָה כְּפוּלָה וּמְכֻפֶּלֶת לַמָּקוֹם עָלֵינוּ. הוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם. עָשָׂה בָהֶם שְׁפָטִים. עָשָׂה בֵאלֹהֵיהֶם. הָרַג בְּכוֹרֵיהֶם. נָתַן לָנוּ אֶת מָמוֹנָם. קָרַע לָנוּ אֶת הַיָּם. הֶעֱבִירָנוּ בְתוֹכוֹ בֶּחָרָבָה. שִׁקַּע צָרֵינוּ בְּתוֹכוֹ. סִפֵּק צָרְכֵּנוּ בַּמִּדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה. הֶאֱכִילָנוּ אֶת הַמָּן. נָתַן לָנוּ אֶת הַשַּׁבָּת. קֵרְבָנוּ לִפְנֵי הַר סִינַי. נָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה. הִכְנִיסָנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וּבָנָה לָנוּ אֶת בֵּית הַבְּחִירָה לְכַפֵּר עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ:

סיבדי אונה קואנטה מאס איקואנטה מאס בואינה דובלאדה א
רידובלאדה אס איל קריאדור סוברי נוס: נוס סאקו די איגיפטו
איזו אין איליוס גוסטיסייאס איזו אין סוס דייוזיס מאטו סוס מאיורים
דיו אנוס אסוס אזיינדאס ראזגו אנוס אלה מאר נוס איזו פאסאר אינפור
מיליאס פור איל סיקו אפינקו מואיסטרוס אנגוסטייאדורים אינפור
מיליאס אבאסטיסיו מואיסטרוס מיניסטירים אין איל דיזיירטו קוארינטה
אנייוס מוס איזו קומיר אלה מאנה דייו אנוס אה איל שבת נוס אייגו
דילאנטרי מונטי די סיני דייו אנוס אלה לייי נוס איזו אינטראר אה טיירה
די ישראל פראגואו אה איל בית המקדש פור פירדונאר סוברי טודוס
מואיסטרוס דיליטוס:

רַבָּן גַּמְלִיאֵל הָיָה אוֹמֵר כָּל מִי שֶׁלֹּא אָמַר שְׁלשָׁה דְּבָרִים אֵלּוּ בַּפֶּסַח לֹא יָצָא יְדֵי חוֹבָתוֹ. וְאֵלּוּ הֵן: פֶּסַח. מַצָּה. מָרוֹר:

רבן גמליאל איירה דיזיין: טודו איל קיי די טריס קוזאס איסטאס
אין פאסקואה נו סאלי די סו אובליגו אי איסטאס סון
פסח מצה. אי מרור:

רבן גמליאל היה אומר כל מי שלא אמר שלשה דברים אלו בפסח לא יצא ידי
חובתו. פי' אע"פ שאכל פסח מצה ומרור לא יצא ידי חובתו אם לא אמר

שלשה דברים אלו למה הם באים שמאחר שהכתוב הקפיד באמירה ובהגדה. ומפרש והולך למה הם באים. פסח על שם שפסח המקום וכו׳:

פֶּסַח שֶׁהָיוּ אֲבוֹתֵינוּ אוֹכְלִים בִּזְמַן שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם עַל שׁוּם מָה. עַל שׁוּם שֶׁפָּסַח הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל בָּתֵּי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם שֶׁנֶּאֱמַר וַאֲמַרְתֶּם זֶבַח פֶּסַח הוּא לַיהוָֹה אֲשֶׁר פָּסַח עַל בָּתֵּי בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם בְּנָגְפּוֹ אֶת מִצְרַיִם וְאֶת בָּתֵּינוּ הִצִּיל וַיִּקֹּד הָעָם וַיִּשְׁתַּחֲווּ:

פסח קי איראן נואיסטרוס פאדריס קומיינדו אין טיימפו קי איל בית המקדש איראה פור קואלו? פור קאוזה קי פאסו איל שאנטו בינדיגו איל סוברי קאזאס די נואיסטרוס פאדריס אין איג׳יפטו: קי אנסי דיזי איל פסוק אי דיריס סאקריפיסייו די קרבן פסח איל פאדרי ה׳ קי פאסו סוברי קאזאס די איז׳וס די ישראל אין איג׳יפטו אינסו מאטאנדו אה לוס די איג׳יפטו: אי אנואיסטראס קאזאס איסקאפו אי אומילייוסי איל פואיבלו אי איסקורבארונסי:

יקח החצי המצה אשר בין שתי השלימות בידו ויאמר: אי טומארה לה מיטאד אין סו מאנו אי דירה:

מַצָּה זוּ שֶׁאָנוּ אוֹכְלִין עַל שׁוּם מָה. עַל שׁוּם שֶׁלֹּא הִסְפִּיק בְּצֵקָם שֶׁל אֲבוֹתֵינוּ לְהַחֲמִיץ עַד שֶׁנִּגְלָה עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וּגְאָלָם מִיַּד שֶׁנֶּאֱמַר וַיֹּאפוּ אֶת הַבָּצֵק אֲשֶׁר הוֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם עֻגֹת מַצּוֹת כִּי לֹא חָמֵץ כִּי גֹרְשׁוּ מִמִּצְרַיִם וְלֹא יָכְלוּ לְהִתְמַהְמֵהַּ וְגַם צֵדָה לֹא עָשׂוּ לָהֶם:

סינסינייה איסטה קי נוס קומיינטיס פור קואלו? דיקי פור קאוזה קי נו אבאסטו סו מאסה די נואיסטרוס פאדריס פארה לייבדארסי: אסטה קי פואי דיסקוביירטו סוברי איליוס ריי די לוס רייאיס איל שאנטו בינדיגו איל אירינמייולוס לואיגו קי אנסי דיזי איל פסוק אי קוזירון לה מאסה קי סאקארון די איג׳יפטו טורטאס סינסינייאס קי נו לייבדו קי פואירון דיספידידוס די איג׳יפטו אי נו פודייירון פור דיטארדארסי אי טאמביין ביאנדה נו איזייירון אה איליוס:

מצה זו שאנו אוכלין וכו׳. על שום שלא הספיק בצקם של אבותינו להחמיץ. פי׳ לפשוט כי נגרי אכילת מצות לא היה מטעם שלא החמיץ בצקם כי קודם לכן

גם לאכול מצות בכתם ולא אחר מכם לדבר. ולכן פירש רבי יוסף קמחי מצה שנאפו על התנור קודם לכן היה על שם העתיד. שהשם יודע העתידות ידע שהיה לשם לצאת ממצרים בחפזון ואפילו אם היו רוצים לא היו יכולים להמתין בבצק גם לאכול הפסח על מצות ומרורים ולאכול שבעת ימים מצה: כשאומר מצה זו מגביה המצה בידו להראות למסובין זכרון לחירות וכן כשאומר מרור זה מגביה המרור בידו להראות למסובין זכרון לשעבוד. פסח אין צריך להגביה שלא יראה כאוכל קדשים בחוץ:

יקח המרור בידו ויאמר: אי טומארה איל מרור אין סו מאנו אי דירה:

מָרוֹר זֶה שֶׁאָנוּ אוֹכְלִים עַל שׁוּם מָה. עַל שׁוּם שֶׁמֵּרְרוּ הַמִּצְרִיִּים אֶת חַיֵּי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם שֶׁנֶּאֱמַר וַיְמָרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה בְּחֹמֶר וּבִלְבֵנִים וּבְכָל עֲבֹדָה בַּשָּׂדֶה אֵת כָּל עֲבֹדָתָם אֲשֶׁר עָבְדוּ בָהֶם בְּפָרֶךְ:

לינגוגה איסטאס קיטוס קומייכדיס פור קאבזה דיקי פור קאבזה קי אמארגארון לוס איזיפסייאנוס לה בידאה די נואיסטרוס פאדריס אין איזיפטו קי אנסי דיזי איל פסוק אי אמארגארון אסוס בידאס קון סירבינסייו דורו קון בארו יקון לאדרילייוס אי קון טודו סירבינסייו קי אין איל קאמפו אטודוס סוס סירבינסייוס קי סירבינסייארון קון איליוס קון דוריזה:

בְּכָל דּוֹר וָדוֹר חַיָּב אָדָם לְהַרְאוֹת אֶת עַצְמוֹ כְּאִלּוּ הוּא יָצָא מִמִּצְרַיִם שֶׁנֶּאֱמַר וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר בַּעֲבוּר זֶה עָשָׂה יְהֹוָה לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם. שֶׁלֹּא אֶת אֲבוֹתֵינוּ בִּלְבַד גָּאַל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. אֶלָּא אַף אוֹתָנוּ גָּאַל עִמָּהֶם שֶׁנֶּאֱמַר וְאוֹתָנוּ הוֹצִיא מִשָּׁם לְמַעַן הָבִיא אֹתָנוּ לָתֶת לָנוּ אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֵינוּ:

אינקאדרה גירינאסייון אי גירינאסייון איס אובליגאדו איל אומברי פור אמוסטראר אסימיזמו קומו סי איל סאלייירה די איזיפטו: קי אנסי דיזי איל פסוק אי דיכוסיאראס אטו איזו אין איל דיאה איל איסטי פור דיזיר פור אמור די איסטו איזו ה' אמי אין מי סאליר די איזיפטו קי נון אנואיסטרוס פאדריס סולאמינטי ריגמייו איל סאנטו בינדיגו איל: סאלבו טאמביין אנוס ריגמייו קון איליוס קי אנסי דיזי אי אנוס סאקו די אייאי פור טראיר אנוס פור דאר אנוס לה טיירה קי ג'ורו אנואיסטרוס פאדריס: (אי סי פודיירה לאס מצות:)

בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאלו הוא יצא ממצרים. כלומר שיראה ידים בעצמו כאלו הוא היה עבד ויצא לחירות ממצרים וזהו שאמר הכתוב וזכרת כי עבד היית במצרים. כאלו אתה בעצמך היית עבד ונפדית. ולא גרסינן להראות אלא לראות את עצמו וכן הוא בסדר רב עמרם:

יגביה כוס היין בידו ויאמר: אי טומארה איל ב'אזו אין סו מאנו אי דירה:

לְפִיכָךְ אֲנַחְנוּ חַיָּבִים לְהוֹדוֹת לְהַלֵּל לְשַׁבֵּחַ לְפָאֵר לְרוֹמֵם לְהַדֵּר וּלְקַלֵּס לְמִי שֶׁעָשָׂה לַאֲבוֹתֵינוּ וְלָנוּ אֶת כָּל הַנִּסִּים הָאֵלּוּ הוֹצִיאָנוּ מֵעַבְדוּת לְחֵרוּת וּמִשִּׁעְבּוּד לִגְאֻלָּה מִיָּגוֹן לְשִׂמְחָה וּמֵאֵבֶל לְיוֹם טוֹב וּמֵאֲפֵלָה לְאוֹר גָּדוֹל וְנֹאמַר לְפָנָיו הַלְלוּיָהּ:

פור אישטו נוס אוב'ליגאדוס סומוס לואר פור אלאב'אר: פור אלאב'אר פור אפ'ורנוזיגואר: פור אינשאלטיסיר: פור אפ'ורמוזיגואר: אי פור אינשאלשאר: אה איל קי איזו אנואיסטרוס פאדריס אי אנוס אנוזוט לאס מאראב'ילייאס לאס איסטאס נוס סאקו די סירב'ימיינטו אה אלפ'ורייאה: אי די סוג'וזגאמיינטו אה רימיסייון: אי די אנסייאה אה אליגריאה: אי די ליפוכייו אה דיאה בואינו אי די טיניב'לה אה לוז גראנדי: אי דירימוס די דילאנטרי די איל אלאב'אד אה ה':

לפיכך אנחנו חייבין להודות וכו'. כלומר כיון שהוא כאלו אנחנו יצאנו ממצרים הרי שעלינו להלל ולשבח לשם יתברך כמו שעשו אבותינו. וכתבו המפרשים שמשתה טעם כל א' וא' כוסו בידו שמכאן אנו פותחין בשיר שההגדה אינה אלא סיפור דברים בעלמא ואין אומרים שירה אלא על היין שנאמר ותאמר להם הגפן החדלתי את תירושי המשמח אלהים ואנשים. אם אנשים משמח דקא שתו ליה אלא אלהים במה משמח. אלא מכאן שאין אומרים שירה אלא על היין ותפי' שהוא נעדרם פוסר סות. אבל באלו הארבעה אין טעונין כל אחד כוסו עד שהגא ברכת אשר גאלנו. והזכיר כאן שמונה מיני שבח כנגד שמונה רקיעים והם להודות להלל לשבח לפאר לרומם להדר ולקלם: ונאמר לפניו הללויה. והרא"ש גורס ונאמר לפניו שירה חדשה הללויה:

[illegible] **הַלְלוּיָהּ** הַלְלוּ עַבְדֵי יְיָ הַלְלוּ אֶת שֵׁם יְיָ: יְהִי שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ עַד מְבוֹאוֹ מְהֻלָּל שֵׁם יְיָ: רָם עַל כָּל גּוֹיִם יְיָ עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ: מִי כַּיְיָ אֱלֹהֵינוּ הַמַּגְבִּיהִי לָשָׁבֶת: הַמַּשְׁפִּילִי לִרְאוֹת בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ: מְקִימִי מֵעָפָר דָּל מֵאַשְׁפֹּת יָרִים אֶבְיוֹן:

לְהוֹשִׁיבִי עִם־נְדִיבִים עִם נְדִיבֵי עַמּוֹ׃ מוֹשִׁיבִי עֲקֶרֶת הַבַּיִת אֵם־הַבָּנִים שְׂמֵחָה הַלְלוּיָהּ׃

אלאבאד אה ה' אלאבאד סייירבוס די ה' אלאבאד אנומברי די ה':
סיאה נומברי די ה' בינדיגו די אגורה אי אסטה סיימפרי:
די אונדי איסקלארישי איל סול אסטה אונדי סיפוני אלאבאדו נומבר די ה': אלטו סוברי טודאס גינטיס ה' סוברי לוס סיילוס סו אונרה:
קין קומו ה' נואיסטרו דייו איל איינאלטיסיין פור אסינטאר: איל אבאשאן פור ביאיר אין לוס אי סיילוס אין לה טיירה: אליבאנטאן דיפולבו פובלי די מולאדארים אינאלטיסי דיזיאיו: פור אזיר איסינטאר קון פריביס קון פריבים די סו פואיבלו: איזין אסינטאר מאכיירה די לה קאזה פאדרי קון לוס איזוס אליגרה אלאבאד אה ה':

הַלְלוּיָהּ הללו עבדי ה'. שמלא נמאמר זה ה' ידין ישרות. המגביהי. המשפילי
המקימי. להושיבי. מושיבי. כנגד השמים מכות שלקו על הים: מעתה
שמש עד מבואו. בלא ריו: ישראל ממשלותיו. השיס שראשונה נפסס. ומכאן מפסיל
זהלל. ויש מגדולי המפרשים שסורו לברך על ההלל שתי פעמים אחת לפני הסעודה
לקרא את ההלל ואחת לאחר הסעודה לגמור את ההלל. ומביאין ראיה לדבריהם
מדאמרינן בירושלמי דברכות גבי כל הברכות פותחות בברוך חוץ מברכה הסמוכה
להברכה. מתיב ר' ירמיה גאולה. פי' ברכת אשר גאלנו שהיא סמוכה לברכת ההלל
שלפניה ופותחת בברוך. ומתרץ שניא היא דאמר ר' יוחנן אם שמע הלל בבית הכנסת
יצא פי' שהיו נוהגין לקרותו בבית הכנסת וכשהוא קורא אותו בביתו אינו מברך
עליו שכבר בירך עליו בבית הכנסת. אבל מברך אשר גאלנו בביתו על כוס שני שלא
בירך אותה בבית הכנסת הילכך כיון דלפעמים אינה סמוכה פותחת בה בברוך כמו
שנהגו בברכת אשר ברא ששון ושמחה. מתיב רבי אלעזר בר' יוסי קומי רבי יוסי
והרי פוסה פי' סדר ברכת יהללוך שאומרים בסוף ההלל לאחר הסעודה שאינו פותח בה
בברוך אע"פ שאינה סמוכה שהרי הסעודה מפסיקה. ומתרץ שתים הן אחת לפניה
ואחת לאחריה. פירוש שתי ברכות מברכין על ההלל אחת לפני הסעודה ואחת לאחר
הסעודה. ויש מהם שהורו לברך ברכה אחת בלבד בתחלת ההלל ושיש לגמור את
ההלל. והביאו ראיה לדבריהם מדאמר בן בירושלמי דסוכה ובתוספתא דסוכה ובר"ם
בשמונה עשר יום ולילה גומרין את ההלל ומונה ליל פסח ויומו. ובגולה א' ועשרים
יום ושתי לילות. ועוד הם אומרים שלכך מברכין לאחריו יהללוך ואם לא היו מברכין
לפניו לא היו מברכין לאחריו משום דתנן בנדה בפרק בא סי' כל הטעון ברכה לאחריו
טעון ברכה לפניו ועוד שאם לא כן היתה ברכת יהללוך פותחת בברוך אבל מפני שכבר
בירך לפניו הרי ברכת יהללוך ברכה הסמוכה לחברתה אבל רב עמרם ובה"ג ורב
נטרונאי ורבינו האיי כתבו שאין מברכין עליו כלל שאין אומרים אותו על השלחן בתורת
קריאת ההלל אלא בתורת שיר והודאה בלבד ואין יכול לגמור והוא פוסק באמצע
ומברך ברכות הרבה ומרבה בשיחת דברים בסעודה ואוכל ושותה שלא ודאי אין
מברכין עליו. והראיה שהביאו משמיה ושלפני לברך על ההלל שתי ברכות אינה דשפי

פירושא דירושלמי ופר"י גאולה פי' כיון שאינו שתחלת הדבר כי גם שם שלפניה
הדבר בענין הגאולה. ואע"פ שאין ברכה לפניה לא היה לה לפתוח בברוך שלעולם
אין ברכה פותחת בברוך אלא כשהיא תחלת הדבר וכן מוכח בירוש' דמקשי התם
ואמרי נברך פירוש למה הזן פותחת בברוך כיון שיש נברך לפניה אלמא אע"פ שאין
נברך לא שם ולא מלכות מקרי הזן סמוכה לחבירתה כיון שאינה התחלת הדבר.
ומתרץ אם שמע הלל בבית הכנסת יצא שהיו רגילים בני הכנסת לומר ההגדה
וההלל להוציא מי שאינן בקיאים. וכשנכנס לביתו אוכל ירקות ומברך ושותה כוס
שני. והכי איתא בתוספתא בני העיר שאין להם מי שיקרא את ההלל נכנסין לבית
הכנסת וקורין שם פרק ראשון והולכים לבתיהם ואוכלין וחוזרין שם וגומרין והכי
איתא במ' סופרים: ומקשי והרי קופה. פי' למה חותמת בברוך והרי ברכה קצרה
היא כמו ברכת המצות. ומתרץ שתים הן אחת לבא ואחת לשעבר. פי' כיון שיש בה
פירוט דברים על הגאולה לשעבר ועל הגאולה לעתיד חותם בברוך. והראיה
שהבאתי מהירושלמי וממסכת סופרים לברך לגמור את ההלל בלבד אינה ראיה כי
לא בא ללמדנו שחייב לברך עליו לגמור את ההלל בלילי הפסח אלא בא ללמדנו
מנין הימים שגומרין בהם את ההלל בלבד ואע"פ שאמרו כל הטעון ברכה לאחריו
טעון ברכה לפניו כבר אמרו אין למדין מן הכללות ואפילו במקום שנאמר בהם
חוץ. ואם תאמר אם כן ברכת יהללוך למה אינה פותחת בברוך כיון שאינה סמוכה
לברכה אחרת וי"ל מפני שהיא ברכת הודאה כברכת הגשמים דאמרינן מודים אנחנו
לך ה' אלהינו על כל טפה וטפה וגומר ואינה פותחת בברוך. או יש לומר כיון שכל
השנה כשקורין את ההלל היא סמוכה לברכה שלפניה בליל פסח נ"כ לא רצו לשנותה
וכבר פשט המנהג בכל העולם שלא לברך עליו. וכל הלכה שהיא רופפת בידך הלך
אחר המנהג. ולמה חולקין את ההלל כדי לסדר בו כוס שני שכוס ראשון מסדרו
בקדוש. וכוס שני מסדרו במקצת ההלל שההגדה אינה אלא ספור דברים בעלמא.
וכוס שלישי מסדרו בברכת המזון. וכוס רביעי מסדרו בהשלמת ההלל:

ואחר כך אומר:

(קיד) בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם בֵּית יַעֲקֹב מֵעַם לֹעֵז: הָיְתָה
יְהוּדָה לְקָדְשׁוֹ יִשְׂרָאֵל מַמְשְׁלוֹתָיו: הַיָּם רָאָה
וַיָּנֹס הַיַּרְדֵּן יִסֹּב לְאָחוֹר: הֶהָרִים רָקְדוּ כְאֵילִים גְּבָעוֹת כִּבְנֵי
צֹאן: מַה לְּךָ הַיָּם כִּי תָנוּס הַיַּרְדֵּן תִּסֹּב לְאָחוֹר: הֶהָרִים
תִּרְקְדוּ כְאֵילִים גְּבָעוֹת כִּבְנֵי צֹאן: מִלִּפְנֵי אָדוֹן חוּלִי אָרֶץ
מִלִּפְנֵי אֱלוֹהַּ יַעֲקֹב: הַהֹפְכִי הַצּוּר אֲגַם מָיִם חַלָּמִישׁ לְמַעְיְנוֹ
מָיִם:

אין סאליר ישראל די איגיפטו קאזה די יעקב די פואיבלו לאדינאדור:
פואי יהודה אסו סאנטואאריו ישראל סוס פודיסטאנסיאס: לה מאר
וידו אי פויו אל ירדן סי טורנו אטראס: לוס מונטיס סאלטארון קומו

גארניתים קואיפאלס קומו איזום די אובׄיזאס : קיאפי לה מאר קיפי פרישים
איל ירדן קיפי טורנאס אטראס : לוס מונטוס קיסאלטאס קומו גארניתים
ואיסטאס קומו איזום די אובׄיזאס : דילאנטרי סיניור אדולורייאן טיירה די
דאנטרי דייו די יעקב: איל טראסטורנאן לה פינייאה טור פילאגו די אגואס
פידריגאל אפואינטי די אגואס :

בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר גְּאָלָנוּ וְגָאַל אֶת אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם וְהִגִּיעָנוּ הַלַּיְלָה הַזֶּה לֶאֱכוֹל בּוֹ מַצָּה וּמָרוֹר כֵּן יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ הַגִּיעֵנוּ לְמוֹעֲדִים וּרְגָלִים אֲחֵרִים הַבָּאִים לִקְרָאתֵנוּ לְשָׁלוֹם שְׂמֵחִים בְּבִנְיַן עִירָךְ וְשָׂשִׂים בַּעֲבוֹדָתָךְ וְנֹאכַל שָׁם מִן הַזְּבָחִים וּמִן הַפְּסָחִים אֲשֶׁר יַגִּיעַ דָּמָם עַל קִיר מִזְבַּחֲךָ לְרָצוֹן וְנוֹדֶה לְּךָ שִׁיר חָדָשׁ עַל גְּאֻלָּתֵנוּ וְעַל פְּדוּת נַפְשֵׁנוּ: בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה גָּאַל יִשְׂרָאֵל:

בינדיג'ו טו ס' נואיסטרו דייו ריי די איל מונדו : קינוס ריגמייו אי
ריגמייו אנואיסטרוס פאדרים די איג'טו: אינוס אייגו אלס
גוג'י לה איסטה : פור קומיר אין איאייאה : סינסינייאה אי ליג'וגה : אנסי
ה' נואיסטרו דייו אי דייו די נואיסטרוס פאדרים נוס אייגי אפלאזוס אי
פאסקואס אוטראס לאס ביניינטים אה איסקואינטרה נוס פור פאס :
אליגרים קון פראגואה דיטו סיבדאד אינגוס אינטו סירב'ימיינטו
איקומירימוס אייאי דילוס סאקריפיסייוס אידיאיל קרבן פסח : קי
אייגארה סוס סאנגרים סובׄרי פאריד דיטו ארה פור ב'ולונטאד : אי
לואורימוס אטי קאנטאר נואיבׄו : סובׄרי נואיסטרה ריגמיסיון אי
סובׄרי ריגמיסיון די נואיסטראס אלמאס : בינדיג'ו טו ס' ריגמידור די ישראל:

ברוך אתה ה' אמ"ה אשר גאלנו וגאל את אבותינו ממצרים. לפי שאמר למעלה בהגדה שלא את אבותינו בלבד גאל הקב"ה אלא אף אותנו גאל עמהם ואותנו
הוציא משם וגומר לפיכך הזכיר כאן גאולתינו וגאולת אבותינו ממצרים: והגיענו הלילה הזה זהו כמו שאומרים והגיענו לזמן הזה. ואם תאמר כיון שנינך שהחיינו למה מברך כאן והגיענו הלילה הזה. ויש לומר מפני שהיה רוצה לומר ה' אלהינו ואלהי אבותינו הגיענו למועדים שהוא לשון בקשה על העתיד אמר והגיענו הלילה הזה לאכול בו מצה ומרור ע"ם ואכלו את הבשר בלילה הזה : לא יגיענו למועדים אלא הגיענו למועדים שכל הענין עד למטה הוא מחבר לנכח מה שהוא אומר שמחים בבנין עירך. וכן הוא דסדר רבינו סעדיה: למועדים ולרגלים

אחרים. למועדים אלו ראש השנה ויום הכפורים. ולרגלים אלו פסח ושבועות וסוכות. ואע"פ שהם בכלל מועדים רמז באמרו ולרגלים שיזכנו לעלות לירושלים בכל רגל ורגל משלשתן: הבאים לקראתנו לשלום. כבר זכרנוהו למעלה: שמחים בבנין עירך וששים בעבודתך. על שם כי נחם ה' ציון נחם כל חרבותיה ששון ושמחה ימצא בה תודה וקול זמרה: ונאכל שם מן הזבחים ומן הפסחים. ויש גורסין מן הפסחים ומן הזבחים וטעות הוא. כי הזבח דהיינו החגיגה הוא קודם לפסח שהיה נאכל על השבע: שיגיע דמם על קיר מזבחך לרצון. כך כתבוהו רב עמרם ורבינו סעדיה והר"מ במז"ל. ור"ל שנאכל שם מאותם זבחים שיזרק דמם על המזבח. והוא על שם ונתנה דמו על קיר המזבח. ויש גורסים עד שיגיע או כשיגיע והראשון עיקר: ונודה לך שיר חדש על גאולתנו ועל פדות נפשנו. לעתיד לבא וקרא התשועה שעתידה בלשון זכר. שלא יהיה אחריה שעבוד כמו שפירשנו בסוף אמת ויציב: ברוך אתה ה' גאל ישראל. פי' ממצרים. ואם תאמר הא קיימא לן שצריך לומר מעין החתימה סמוך לחתימה וכאן בחתימה היא מעין גאולת מצרים וסמוך לחתימה מעין גאולה שלעתיד. ויש לומר שכך רוצה לומר ונודה לך שיר חדש על גאולתנו זו גאולה שלעתיד ועל פדות נפשנו זו גאולת מצרים שנאמר כפר לעמך ישראל אשר פדית ה' כי לימות המשיח מזכירין שתיהן כמו שאמרנו ימי חייך העולם הזה כל ימי חייך להביא לימות המשיח:

יסדר מקראי קדש אלה ר"ת א"ה ג"ע

אבא בגבורת אדני יהוה אזכיר צדקתך לבדך: "מי ימלל גבורות ה' ישמיע
כל תהלתו: "גשם נדבות תניף אלהים נחלתך ונלאה אתה כוננתה:
"לך זרוע עם גבורה תעוז ידך תרום ימינך:

ואחר כך יאמר מקראי קדש אלה ר"ת אלהים דהשין:

אקרא לאלהים עליון לאל גומר עלי: "לשמיע בקול תודה ולספר כל נפלאותיך:
"פדה אלהים את ישראל מכל צרותיו: "להודיע לבני האדם גבורותיו
וכבוד הדר מלכותו: "מלך אלהים על גוים אלהים ישב על כסא קדשו: "דעו
כי ה' הוא אלהים הוא עשנו ולו אנחנו עמו וצאן מרעיתו: "הדר כבוד הודך
ודברי נפלאותיך אשיחה: "הודינו לך אלהים הודינו וקרוב שמך ספרו נפלאותיך:
"הללו את שם ה' כי נשגב שמו לבדו הודו על ארץ ושמים: "ואתה ה' אלהים
צבאות אלהי ישראל הקיצה לפקוד כל הגוים אל תחון כל בוגדי און סלה: "דחה
דחיתני לנפול וה' עזרני: "מגננו ראה אלהים והבט פני משיחך: "מי יתן מציון
ישועות ישראל בשוב אלהים שבות עמו יגל יעקב ישמח ישראל:

ואח"כ יאמר מקראי קדש אלה ר"ת שם ה"ג:

ה' מלך גאות לבש לבש ה' עז התאזר אף תכון תבל בל תמוט: "ועתה יגדל
נא כח אדני כאשר דברת לאמר: "דור לדור ישבח מעשיך וגבורותיך יגידו:
"הללוהו בגבורותיו הללוהו כרב גדלו: "ירנו וישמחו חפצי צדקי ויאמרו תמיד
יגדל ה' החפץ שלום עבדו: "וידעו כי אתה שמך ה' לבדך עליון על כל הארץ:
"אשתחוה אל היכל קדשך ואודה את שמך על חסדך ועל אמתך כי הגדלת
על כל שמך אמרתך: "וצדקתך אלהים עד מרום אשר עשית גדולות אלהים

בי כמוך : הגדיל ה׳ לעשות עמנו היינו שמחים: ישישו וישמחו בך כל
מבקשיך יאמרו תמיד יגדל ה׳ אהבי תשועתך :

ויכוס הכוס הרביעי ולא יברך עליו שכבר נפטר בברכה גדולה פרי הגפן של קודם ושל אחר כי
היין שנמשך ממנו :

סי ביב׳ירא קאדה אונו סו ג׳אטו ריסקוסטאדוס :
(סי שקאנצ׳ירי מאש קירייר דילה מזה סו מיטאד די כוס קי קון 9 דראמאס אנסי פלאזמין דיל ...) :

רחצה אי סי לאב׳אראן לאס מאנוס . אי דיראן :

רחצה ירחצו ידיהם נטים ויברכו על נטילת ידים וקודם שיטלו יאמר מקראי קדש אלה רש
ד״ה ס״י :

ימלך ה׳ לעולם אלהיך ציון לדור ודור הללויה: ואנחנו נברך יה מעתה ועד
עולם הללויה: דור לדור ישבח מעשיך וגבורותיך יגידו : הללוהו
בגבורותיו הללוהו כרב גדלו : יהי שם ה׳ מבורך מעתה ועד עולם :

בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל נְטִילַת יָדָיִם :

מוציא אי טומארה לה מיטאד די אריבה אי לה אינטירה אי אבראסו
די אפארטיר לה מאנו דירה :

מוציא מצה יקח המצה העליונה ושתי השלימות ויברך עליהם המוציא.
קודם המוציא יאמר מקראי קדש אלה ל״ם פס׳ מ״ג ואלפים ויודון :

יודו לה׳ חסדו ונפלאותיו לבני אדם : וישירו בדרכי ה׳ כי גדול כבוד ה׳ :
דבקה נפשי אחריך בי תמכה ימינך : הגדיל ה׳ לעשות עמנו היינו שמחים :
ישישו וישמחו בך כל מבקשיך אמרו תמיד יגדל ה׳ אהבי תשועתך : דעה
נוראותיך יאמרו וגדולתך אספרנה : ימין ה׳ רוממה ימין ה׳ עושה חיל : וחסד
ה׳ מעולם ועד עולם על יראיו וצדקתו לבני בנים : הפלה חסדיך מושיע חוסים
ממתקוממים בימינך : יהי חסדך ה׳ עלינו כאשר יחלנו לך : אלהים צבאות
שוב נא הבט משמים וראה ופקוד גפן זאת : למען יחלצון ידידיך הושיעה
ימינך וענני : פדה אלהים את ישראל מכל צרותיו : לכו חזו מפעלות אלהים
נורא עלילה על בני אדם : מלך אלהים על גוים אלהים ישב על כסא קדשו :
דעו כי ה׳ הוא אלהים הוא עשנו ולו אנחנו עמו וצאן מרעיתו : הורינו לך
אלהים הודינו וקרוב שמך ספרו נפלאותיך : ה׳ אלהי צבאות מי כמוך חסין
יה ואמונתך סביבותיך : ה׳ אלהים צבאות השיבנו האר פניך ונושעה : ואתה
ה׳ אלהים צבאות אלהי ישראל הקיצה לפקוד כל הגוים אל תחון כל בוגדי
און סלה : דמינו אלהים חסדך בקרב היכלך : מגננו ראה אלהים והבט פני
משיחך : מי יתן מציון ישועות ישראל בשוב אלהים שבות עמו יגל יעקב ישמח
ישראל :

בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמּוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ : ולא יאכל

מצה אי סי קומה. אי פארטירה די לה פארטידה אי דירה:

מ״צ״ה. פסוקים ר״ת של מצה:

יודו שמך גדול ונורא קדוש הוא: ״וידעו כי אתה שמך ה׳ לבדך עליון על כל הארץ: ״דור לדור ישבח מעשיך וגבורותיך יגידו: ״הללוהו בגבורותיו הללוהו כרוב גדלו: ״יודוך ה׳ כל מעשיך וחסידיך יברכוכה: ״וגם עד זקנה ושיבה אלהים אל תעזבני עד אגיד זרועך לדור לכל יבא גבורתך: ״אבוא בגבורות אדני יהוה אזכיר צדקתך לבדך: ״וצדקתך אלהים עד מרום אשר עשית גדולות אלהים מי כמוך: ״יבאו ויגידו צדקתו לעם נולד כי עשה: ״אקרא לאלהים עליון לאל גומר עלי:

ויאמר פסוקים כלעיל בשם טוב:

ויקח סלי סמלה סבר סיסה באמבאש ויברך עליהם:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל אֲכִילַת מַצָּה:

ויאכלם סריסה ביסד כמליא ועלה בהיסבה:

אי קומה טודו ג׳ונטו. המוציא אי מצה ריסקוב׳דאדוס:

מרור אי סי טומארה די לה ליגונה. אי אין טיניירס אינג׳יל מרוסה אי דירה

מרור יקח מן הכזית ויטבלנו בחרוסת ויברך על אכילת מרור:
וקודם אכילתו יאמר ויקרא קודם אלה ר״ת של מרור:

ימלא פי תהלתך כל היום תפארתך: ״ועתה אלהינו מודים אנחנו לך ומהללים לשם תפארתך: ״דרשו ה׳ ועזו בקשו פניו תמיד: ״הוד והדר לפניו עז ותפארת במקדשו: ״אלהים בקדש דרכך מי אל גדול כאלהים: ״וידעו כי אתה שמך ה׳ לבדך עליון על כל הארץ: ״אהללה שם אלהים בשיר ואגדלנו בתודה: ״ועתה יגדל נא כח אדני כאשר דברת לאמור: ״הודו לאל השמים כי לעולם חסדו: ״אלהי חסדי יקדמני אלהים יראני בשוררי: ״ה׳ מלך גאות לבש לבש ה׳ עז התאזר אף תכון תבל בל תמוט: ״וייראו גוים את שם ה׳ וכל מלכי הארץ את כבודך: ״דור לדור ישבח מעשיך וגבורותיך יגידו: ״הללוהו בגבורותיו הללוהו כרב גדלו: ״הללוהו בתקע שופר הללוהו בנבל וכנור: ״ה׳ לעולם ישב כונן למשפט כסאו: ״ברוך שם כבודו לעולם וימלא כבודו את כל הארץ אמן ואמן: ״האירו ברקיו תבל ראתה ותחל הארץ: ״הודיע ה׳ ישועתו לעיני הגוים גלה צדקתו:

ויאמר באלו הפסוקים:

יסור יסרני י״ה ולמות לא נתנני: ״אתהלך לפני ה׳ בארצות החיים: ״כי חלצת נפשי ממות הלא רגלי מדחי להתהלך לפני אלהים באור החיים: ״זעקתי אליך ה׳ אמרתי אתה מחסי חלקי בארץ החיים:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל אֲכִילַת מָרוֹר:

כורך אי טומארה לה מלה די אזאשו קי איסטה קאנה. אידילה גם אידילאס צינדוראס. אי אינטינייירה אין איל חרוסת אי דיראלינה:

כורך יקח המלה הששונה ויזל בלימה וחזרת ושתי ירקות ויטבלם בחרוסת ויאמר זכר למקדש קודם הכריכה יסדר הפסוקים שבמחזור. ואח״כ יאמר אלה מקראי קדש כ״ח אלפי״ם:

אתה תקום תרחם ציון כי עת לחננה כי בא מועד: ״לך דומיה תהלה אלהים בציון ולך ישלם נדר: ״הודינו לך אלהים הודינו וקרוב שמך ספרו נפלאותיך: ״יושב בסתר עליון בצל שדי יתלונן: ״מציון מכלל יופי אלהים הופיע:

זֵכֶר לְמִקְדָּשׁ כְּהִלֵּל הַזָּקֵן שֶׁהָיָה כּוֹרְכָן וְאוֹכְלָן בְּבַת אַחַת. פֶּסַח. מַצָּה. וּמָרוֹר. לְקַיֵּם מַה שֶּׁנֶּאֱמַר עַל מַצּוֹת וּמְרוֹרִים יֹאכְלֻהוּ:

שלחן עורך יאכלו בשמחה לחם שעודם וישתו בלב טוב יינם:

צפון טומארה לה מלה קי פואי דיצאדו די לאם טוצאצאם. אי דארה אה קאדה אונו קואנטו אונה אזייטונה קי סון 9 דראמאס אי קומירלו ריקוצדאדום אי דיראן:

צפון אחר האכילה יקח חלי המלה אשר שם ששה שמשמרה לאפיקומן ויתן ממנה כזית לכל המסובין ויאמר זכר לקרבן פסח:

וקודם אכילתו יסדר אלה מקראי קדש כ״ח אלפי״ם:

אקרא לאלהים עליון לאל גומר עלי: ״לשמיע בקול תודה ולספר כל נפלאותיך: ״הדר כבוד הודך ודברי נפלאותיך אשיחה: ״יהללו את שם ה׳ כי נשגב שמו לבדו הו״דו על ארץ ושמים: ״מה ידידות משכנותיך ה׳ צבאות:

זֵכֶר לְקָרְבַּן פֶּסַח אֲפִיקוֹמָן הַנֶּאֱכָל עַל הַשּׂוֹבַע: ויאכלו בהסיבה

ברך אי איגביראן לום צאזום די צינו אי דיראן ברכת המזון:

ברך ימלא כוס ג׳ ויברך ברכת המזון:

וקודם ברכת המזון יסדר אלה מקראי קדש כ״ס מלוי אלהי״ם דאלפי״ן:

אני אל אלהים אקרא וה׳ יושיעני: ״למען אספרה כל תהלתך בשערי בת ציון אגילה בישועתך: ״פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון: ״לך דומיה תהלה אלהים בציון ולך ישולם נדר: ״מציון מכלל יופי אלהים הופיע: ״דמינו אלהים חסדך בקרב היכלך: ״הודו לאל השמים כל״ח: ״אברכה את ה׳ בכל עת תמיד תהלתו בפי: ״ישמח ישראל בעשיו בני ציון יגילו במלכם: ״ולציון יאמר איש ואיש ילד בה והוא יכוננה עליון: ״דעו כי ה׳ הוא אלהים הוא עשנו ולו אנחנו עמו וצאן מרעיתו: ״מגננו ראה אלהים והבט פני משיחך: ״מי יתן מציון ישועת ישראל בשוב אלהים שבות עמו יגל יעקב ישמח ישראל:

הגדה של פסח

ויאמר אלו הפסוקים:

ביום ישועות אשא ובשם ה' אקרא: כן אזמרה שמך לעד לשלמי נדרי יום
יום: בטחו בה' עדי עד כי ביה ה' צור עולמים: כי כה אמר רם ונשא
שוכן עד וקדוש שמו מרום וקדוש אשכון ואת דכא ושפל רוח להחיות רוח
שפלים ולהחיות לב נדכאים: רבבה כצמח השדה נתתיך ותרבי ותגדלי ותבאי
בעדי עדיים שדים נכונו ושערך צמח ואת ערום ועריה: כי ילד יולד לנו בן נתן
לנו ותהי המשרה על שכמו ויקרא שמו פלא יועץ אל גבור אבי עד שר שלום:

ואחר כך יאמר אלה מקראי קדש כ"ח פס מ"פ:

(הגה כ"ל שלא גם פסוקים אלו ב"ן ומ"ס סת"ע במרור כפי סדר השמות בספר הכוונות שנידים)

ימלא פי תהלתך כל היום תפארתך: ועזוז נוראותיך יאמרו וגדולתך אספרנה:
דרשו ה' ועזו בקשו פניו תמיד: הוד והדר לפניו עז ותפארת במקדשו:
אמרתי עולם חסד יבנה שמים תכין אמונתך בהם: וצדקתך אלהים עד מרום
אשר עשית גדולות אלהים מי כמוך: אשתחוה אל היכל קדשך ואודה את
שמך על חסדך ועל אמתך כי הגדלת על כל שמך אמרתך: ויהי נועם ה'
אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו: העם ההלכים
בחשך ראו אור גדול יושבי ארץ צלמות אור נגה עליהם: אשרי העם שככה
לו אשרי העם שה' אלהיו:

ואחר כך יברך ברכת המזון בשיחה שלמה ובנטילה קודם:

שלמות הלב א הקנו דצ"ך עד"ש באח"ב והילקו אלו הסי'. כתוב בס' א"ר בשם הרי"ף דצ"ך היו ע"י אהרן. עד"ש ע"י משה שלא במטה באח"ב ע"י משה במטה לכך חילק על ג' סימנים אלו: ב נוטלין ידים שניה ומברכין מפני הסעודה ומפני טבול החזרת והמצה שגם היא צריכה טבול ואינו נפטר בנטילה א' שעשה בטבול הכרפס שהידים עסקניות הן והפסק שהיה בדבר מעונף בעת שקרא ההגדה: ג מברך על אכילת מצה על הפרוסה כדרכו של עני והמצה לחמו עניה הוא שם לעשיר אם לעני: ד מברך על אכילת מרור ואינו מיסב לפי שהוא זכר לעבדות ולא זכר לחירות וצריך להטביל בחרוסת מפני התולעת שנבראת בו הנקרא בלשון רבותינו קפא שבחזרת שבחרוסת ימיתנו ולא יסתכן בו האוכלו שאם יאכלנו חי יצא לידי סכנה והלכך נומר שהסלים נבלעים שאם הבליע במחובר יאמר באכילה על כל פנים אפי' הוא מת: ה אין מברכין על אכילת מרור לפני ההגדה לפי שהוא הלויה באכילת מצה ככתוב על מצות ומרורים יאכלוהו שכך לאכילת מצה שהיא אכילת מרור ואכילת מצה אינה עד אחר כוס ב': ו אין מברכין על החזרת בפה"א שנפטר כיון על הכרפס בטיבול ראשון ובאותה ברכה יצא שלא היה הפסק בקריאת ההגדה משום דצורך עיקר סעודה היא ובדברי הכל יש לפטור וי"א לפי שברכת המוציא פוטרתה מברכת האדמה שהיא כדברים הבאים בתוך הסעודה מחמת הסעודה לאחר שהיא באה לצורך מצוה ואינו רשאי לאכול סעודתו בלא שיאכל מרור אחר מצה: ז נקראת החזרת והכרפס מכל שאר ירקות דמרירן הוא זה. מרם כלומר שהחזירן הקב"ה לעבודתו ע"י מרירות מצרים וכן קראוה ז"ל חסה כלומר דחס רחמנא עלן ופרוקינן וכרפס קראוהו ז"ל כן זכר לפרך וסבלות שיש בו אותיות פרך וס' מסבלות וי"א לפי שהוא נוטריקון כתונת פסים ע"ש יוסף שהיה סבת ירידת אבותינו למצרים וי"א ע"ש שהיו מוכים בעבודת פרך ומשבג לבטוח בטוחים על המכה מכרפס וי"א יצ"ם שבגופא כרפס במלחמה כולה ולה' הישועה שלילה שהם וחי"ל ששעבדו לאבותינו ולנו: ח מעט כורך אחר מצה ומרור הוא כיון דלא משמר הלכתא לא כרבנן ולא כהלל עבדינן בסהלה כרבנן אוכלין אותן זה בפני עצמו וזה בפני עצמו ואח"כ כורכין מצה ומרור ביחד כהלל ואוכלין בהסיבה ובלא ברכה: ט אוכלין אחר הסעודה כזית ממצה שמורה לאפיקומן זכר לקרבן פסח כשנפטרין מהסעודה היו אוכלין כזית מבשר הפסח ולכך אנו אוכלים עתה כזית מצה בלשון ואפיקומן בלשון יוני קורין לא כלום כלומר שאין עושים שלוק ולא סיום לאכילה נמצאי מגדים כמנהג בכל הסעודות אלא נגמר האכילה אחר מיני מגדים אוכלים כזית מצה ולא דבר אחר אחריו וי"א אפיקומן נוטריקון אסיקו מיני מסיקה וי"ל שאחר אכילת הפסח לא מעלה לא יקחו מיני מסיקה לבתים שפה שאין אוכלים אחריהם כלום:

לשם יחוד קב"ה ושכינתיה בדחילו ורחימו ליחד שם י"ה בו"ה ביחודא שלים על ידי ההוא טמיר ונעלם בשם כל ישראל: הרי אני מוכן ומזומן לקיים מצות עשה של ברכת המזון שנאמר ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלהיך ויש נוהגים לומר אברכה את ה' בכל עת וכו':

אם המסובים שלשה יאמר המברך: נברך שאכלנו משלו:

ועונין המסובין: ברוך שאכלנו משלו ובטובו הגדול חיינו:

ואחר המברך: ברוך שאכלנו משלו ובטובו הגדול חיינו:

ואם המסובין עשרה או יותר יאמר המברך: נברך אלהינו שאכלנו משלו:

ועונין המסובין: ברוך אלהינו שאכלנו משלו ובטובו הגדול חיינו:

והמברך אחר ברוך אלהינו שאכלנו משלו ובטובו הגדול חיינו:

ברוך הוא וברוך שמו וברוך זכרו לעולמי עד:

ויחיד מתחיל מכאן: ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם הזננו ולא ממעשינו. המפרנסנו ולא מצדקותינו. המעדיף טובו עלינו. הזן אותנו ואת העולם כלו בטובו בחן בחסד ברוח וברחמים. נותן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו. וטובו הגדול תמיד לא חסר לנו ואל יחסר לנו מזון תמיד לעולם ועד. כי הוא זן ומפרנס לכל. ושלחנו ערוך לכל. והתקין מחיה ומזון לכל בריותיו אשר ברא ברחמיו וברוב חסדיו כאמור פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון. ברוך אתה יהוה הזן את הכל:

על ארצנו ועל נחלת אבותינו. נודה לך יהוה אלהינו על שהנחלת לאבותינו ארץ חמדה טובה ורחבה ברית ותורה חיים ומזון. על שהוצאתנו מארץ מצרים ופדיתנו מבית עבדים. הנשים אין אומרים (ועל בריתך שחתמת בבשרנו. ועל תורתך שלמדתנו) ועל חקי

רְצוֹנְךָ שֶׁהוֹדַעְתָּנוּ. וְעַל חַיִּים וּמָזוֹן שָׁאַתָּה זָן וּמְפַרְנֵס אוֹתָנוּ: וְעַל הַכֹּל יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ אֲנוּ מוֹדִים לָךְ. וּמְבָרְכִין אֶת שְׁמָךְ כָּאָמוּר וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת יְהֹוָה אֱלֹהֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה ונוהגין את הכוס כשאומרין על הארץ הטובה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה עַל הָאָרֶץ וְעַל הַמָּזוֹן.

רַחֵם יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וְעַל יִשְׂרָאֵל עַמָּךְ. וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירָךְ. וְעַל הַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדָךְ. וְעַל הֵיכָלָךְ. וְעַל מְעוֹנָךְ. וְעַל דְּבִירָךְ. וְעַל הַבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שִׁמְךָ עָלָיו. אָבִינוּ רְעֵנוּ. זוּנֵנוּ. פַּרְנְסֵנוּ. כַלְכְּלֵנוּ. הַרְוִיחֵנוּ. הַרְוַח לָנוּ מְהֵרָה מִכָּל צָרוֹתֵינוּ. וְאַל תַּצְרִיכֵנוּ יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ לִידֵי מַתְּנוֹת בָּשָׂר וָדָם וְלֹא לִידֵי הַלְוָאָתָם שֶׁמַּתְּנָתָם מְעוּטָה וְחֶרְפָּתָם מְרֻבָּה. אֶלָּא לְיָדְךָ הַמְּלֵאָה וְהָרְחָבָה. הָעֲשִׁירָה וְהַפְּתוּחָה. שֶׁלֹּא נֵבוֹשׁ בָּעוֹלָם הַזֶּה. וְלֹא נִכָּלֵם לָעוֹלָם הַבָּא. וּמַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחָךְ תַּחֲזִירֶנָּה לִמְקוֹמָהּ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ:

ואם חל בשבת אומרים:

רְצֵה וְהַחֲלִיצֵנוּ יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וּבְמִצְוַת יוֹם הַשְּׁבִיעִי הַשַּׁבָּת הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ הַזֶּה. כִּי יוֹם זֶה גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ הוּא מִלְּפָנֶיךָ. נִשְׁבּוֹת בּוֹ. וְנָנוּחַ בּוֹ בְּאַהֲבָה. כְּמִצְוַת חֻקֵּי רְצוֹנָךְ. וְאַל תְּהִי צָרָה וְיָגוֹן בְּיוֹם מְנוּחָתֵנוּ. וְהַרְאֵנוּ בְּנֶחָמַת צִיּוֹן בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ. כִּי אַתָּה הוּא בַּעַל הַנֶּחָמוֹת. וַהֲגַם שֶׁאָכַלְנוּ וְשָׁתִינוּ חֻרְבַּן בֵּיתְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ לֹא שָׁכַחְנוּ. אַל תִּשְׁכָּחֵנוּ לָנֶצַח וְאַל תִּזְנָחֵנוּ לָעַד כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אָתָּה. וְתִבְנֶה יְרוּשָׁלַיִם עִירָךְ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ: ע״כ

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וְיָבֹא יַגִּיעַ יֵרָאֶה וְיֵרָצֶה יִשָּׁמַע יִפָּקֵד. וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ

זִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ וְזִכְרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדֶּךָ וְזִכְרוֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ. לִפְלֵטָה לְטוֹבָה לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים בְּיוֹם חַג הַמַּצּוֹת הַזֶּה. וּבְיוֹם טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה לְרַחֵם בּוֹ עָלֵינוּ וּלְהוֹשִׁיעֵנוּ. זָכְרֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה. וּפָקְדֵנוּ בוֹ לִבְרָכָה. וְהוֹשִׁיעֵנוּ בוֹ לְחַיִּים טוֹבִים. בִּדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים. חוּס וְחָנֵּנוּ וַחֲמוֹל וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ. כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה בּוֹנֶה בְּרַחֲמָיו בִּנְיַן יְרוּשָׁלָיִם אָמֵן:

בְּחַיֵּינוּ וּבְחַיֵּי כָּל קְהַל בֵּית יִשְׂרָאֵל תִּבָּנֶה עִיר צִיּוֹן בְּרִנָּה וְתִכּוֹן עֲבֹדַת הַקֹּדֶשׁ בִּירוּשָׁלָיִם. וְאַרְמוֹן עַל מִשְׁפָּטוֹ יֵשֵׁב בִּמְהֵרָה כְּבָרִאשׁוֹנָה:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם לָעַד. הָאֵל אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ. אַדִּירֵנוּ. בּוֹרְאֵנוּ. גּוֹאֲלֵנוּ. קְדוֹשֵׁנוּ. קְדוֹשׁ יַעֲקֹב. רוֹעֵנוּ רוֹעֵה יִשְׂרָאֵל. הַמֶּלֶךְ הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב לַכֹּל שֶׁבְּכָל יוֹם וָיוֹם הוּא מֵטִיב לָנוּ. הוּא הֵטִיב לָנוּ. הוּא יֵיטִיב לָנוּ. הוּא גוֹמְלֵנוּ. הוּא גְמָלָנוּ. הוּא יִגְמְלֵנוּ לָעַד חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים וְרֶוַח וְהַצָּלָה וְכָל טוֹב: סת נשלם כ״ע

הָרַחֲמָן הוּא יִשְׁתַּבַּח עַל כִּסֵּא כְבוֹדוֹ :

הָרַחֲמָן הוּא יִשְׁתַּבַּח בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ :

הָרַחֲמָן הוּא יִשְׁתַּבַּח בָּנוּ לְדוֹר דּוֹרִים :

הָרַחֲמָן הוּא קֶרֶן לְעַמּוֹ יָרִים :

הָרַחֲמָן הוּא יִתְפָּאַר בָּנוּ לָנֶצַח נְצָחִים :

הָרַחֲמָן הוּא יְפַרְנְסֵנוּ בְּכָבוֹד וְלֹא בְבִזּוּי. בְּהֶתֵּר וְלֹא בְאִסּוּר. בְּנַחַת וְלֹא בְצַעַר :

הָרַחֲמָן הוּא יִתֵּן שָׁלוֹם בֵּינֵינוּ :

הָרַחֲמָן הוּא יִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֵ״ט :

הָרַחֲמָן הוּא יַצְלִיחַ אֶת דְּרָכֵנוּ :
הָרַחֲמָן הוּא יִשְׁבּוֹר עוֹל גָּלוּת מְהֵרָה מֵעַל צַוָּארֵנוּ :
הָרַחֲמָן הוּא יוֹלִיכֵנוּ מְהֵרָה קוֹמְמִיּוּת לְאַרְצֵנוּ :
הָרַחֲמָן הוּא יִרְפָּאֵנוּ רְפוּאָה שְׁלֵמָה :
הָרַחֲמָן הוּא יִפְתַּח לָנוּ אֶת יָדוֹ הָרְחָבָה :
הָרַחֲמָן הוּא יְבָרֵךְ כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִמֶּנּוּ בִּשְׁמוֹ הַגָּדוֹל כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּרְכוּ אֲבוֹתֵינוּ אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב בַּכֹּל מִכֹּל כֹּל כֵּן יְבָרֵךְ אוֹתָנוּ יַחַד בְּרָכָה שְׁלֵמָה וְכֵן יְהִי רָצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן :
הָרַחֲמָן הוּא יִפְרוֹשׂ עָלֵינוּ סֻכַּת שְׁלוֹמוֹ :
הָרַחֲמָן הוּא יִטַּע תּוֹרָתוֹ וְאַהֲבָתוֹ בְּלִבֵּנוּ וְתִהְיֶה יִרְאָתוֹ עַל פָּנֵינוּ לְבִלְתִּי נֶחֱטָא :
בשבת הָרַחֲמָן הוּא יַנְחִילֵנוּ עוֹלָם שֶׁכֻּלּוֹ שַׁבָּת מְנוּחָה לְחַיֵּי הָעוֹלָמִים :
הָרַחֲמָן הוּא יַנְחִילֵנוּ יוֹם שֶׁכֻּלּוֹ טוֹב. לְיוֹם שֶׁכֻּלּוֹ אָרוּךְ לְיוֹם שֶׁצַּדִּיקִים יוֹשְׁבִים וְעַטְרוֹתֵיהֶם בְּרָאשֵׁיהֶם וְנֶהֱנִים מִזִּיו הַשְּׁכִינָה :
הָרַחֲמָן הוּא יְבָרֵךְ אֶת אָבִי מוֹרִי בַּעַל הַבַּיִת הַזֶּה וְאֶת אִמִּי מוֹרָתִי בַּעֲלַת הַבַּיִת הַזֶּה אוֹתָם וְאֶת בֵּיתָם וְאֶת זַרְעָם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לָהֶם :
אורח מברך הָרַחֲמָן הוּא יְבָרֵךְ אֶת הַשֻּׁלְחָן הַזֶּה שֶׁאָכַלְנוּ עָלָיו וִיסַדֵּר בּוֹ כָּל מַעֲדַנֵּי עוֹלָם וְיִהְיֶה כְּשֻׁלְחָנוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ ע״ה כָּל רָעֵב מִמֶּנּוּ יֹאכַל וְכָל צָמֵא מִמֶּנּוּ יִשְׁתֶּה :
הָרַחֲמָן הוּא יְבָרֵךְ בַּעַל הַבַּיִת הַזֶּה וּבַעַל הַסְּעֻדָּה הַזֹּאת הוּא וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ וְכָל אֲשֶׁר לוֹ בְּבָנִים שֶׁיִּחְיוּ וּבִנְכָסִים שֶׁיִּרְבּוּ. בָּרֵךְ ה׳ חֵילוֹ וּפֹעַל יָדָיו תִּרְצֶה. וְיִהְיוּ נְכָסָיו וּנְכָסֵינוּ מֻצְלָחִים וּקְרוֹבִים לָעִיר. וְלֹא יִשְׁלוֹט שָׂטָן בְּמַעֲשֵׂה יָדָיו. וְאַל יִזְדַּקֵּק לְפָנָיו שׁוּם דְּבַר חֵטְא וְהִרְהוּר עָוֹן מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם :

הָרַחֲמָן הוּא יְחַיֵּינוּ וִיזַכֵּנוּ וִיקָרְבֵנוּ לִימוֹת הַמָּשִׁיחַ וּלְבִנְיַן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וּלְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. מִגְדּוֹל יְשׁוּעוֹת מַלְכּוֹ וְעֹשֶׂה חֶסֶד לִמְשִׁיחוֹ לְדָוִד וּלְזַרְעוֹ עַד עוֹלָם: כְּפִירִים רָשׁוּ וְרָעֵבוּ וְדֹרְשֵׁי יְהֹוָה לֹא יַחְסְרוּ כָל טוֹב: נַעַר הָיִיתִי גַּם זָקַנְתִּי וְלֹא רָאִיתִי צַדִּיק נֶעֱזָב וְזַרְעוֹ מְבַקֶּשׁ לָחֶם: כָּל הַיּוֹם חוֹנֵן וּמַלְוֶה וְזַרְעוֹ לִבְרָכָה: מַה שֶּׁאָכַלְנוּ יִהְיֶה לְשָׂבְעָה. וּמַה שֶּׁשָּׁתִינוּ יִהְיֶה לִרְפוּאָה. וּמַה שֶּׁהוֹתַרְנוּ יִהְיֶה לִבְרָכָה. כִּדְכְתִיב וַיִּתֵּן לִפְנֵיהֶם וַיֹּאכְלוּ וַיּוֹתִירוּ כִּדְבַר יְהֹוָה: בְּרוּכִים אַתֶּם לַיהֹוָה עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: בָּרוּךְ הַגֶּבֶר אֲשֶׁר יִבְטַח בַּיהֹוָה וְהָיָה יְהֹוָה מִבְטַחוֹ: יְהֹוָה עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְהֹוָה יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם:

וצריך לכוין בברכת בורא פרי הגפן של כוס שלישי זה. לפטור בברכה זו גם כוס רביעי:

אי דירהס כוכה קולאדו דיזי איסטה ברכה סובֿרי איסטי בֿאזו פארה סיר פוטר טאמביין איל קואטרין בֿאזו קי בֿאס אביביר:

סברי מרנן:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן:

אי בֿיבֿירהן קאדה אונו סו בֿאזו ריסקוסטאדו:

הלל נרצה

אי איגֿינירהן לוס בֿאזוס די בֿינו אי דירהן:

שְׁפֹךְ חֲמָתְךָ עַל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא יְדָעוּךָ וְעַל מַמְלָכוֹת אֲשֶׁר בְּשִׁמְךָ לֹא קָרָאוּ. כִּי אָכַל אֶת יַעֲקֹב וְאֶת נָוֵהוּ הֵשַׁמּוּ:

ביירטי טו סאנייה סובֿרי לאס ג׳ינטים קי נון טי קונוסיירון אי סובֿרי לוס ריינוס קי אין טו נומברי נון לייאמארון. קי אקומיו אה יעקב אי אה סו מוראדה די סולארון:

ויאמר הלל לא כי עד כל״ס ימצאו נאלי סמלה נפל:

הלל לֹא לָנוּ יְיָ לֹא לָנוּ כִּי לְשִׁמְךָ תֵּן כָּבוֹד עַל חַסְדְּךָ עַל אֲמִתֶּךָ: לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אַיֵּה נָא אֱלֹהֵיהֶם: וֵאלֹהֵינוּ בַשָּׁמַיִם כֹּל אֲשֶׁר חָפֵץ עָשָׂה: עֲצַבֵּיהֶם כֶּסֶף וְזָהָב מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם: פֶּה לָהֶם

וְלֹא יְדַבֵּרוּ עֵינַיִם לָהֶם וְלֹא יִרְאוּ: אָזְנַיִם לָהֶם וְלֹא יִשְׁמָעוּ אַף לָהֶם וְלֹא יְרִיחוּן יְדֵיהֶם וְלֹא יְמִישׁוּן רַגְלֵיהֶם וְלֹא יְהַלֵּכוּ לֹא יֶהְגּוּ בִּגְרוֹנָם: כְּמוֹהֶם יִהְיוּ עֹשֵׂיהֶם כֹּל אֲשֶׁר בֹּטֵחַ בָּהֶם: יִשְׂרָאֵל בְּטַח בַּיְיָ עֶזְרָם וּמָגִנָּם הוּא: בֵּית אַהֲרֹן בִּטְחוּ בַיְיָ עֶזְרָם וּמָגִנָּם הוּא: יִרְאֵי יְיָ בִּטְחוּ בַיְיָ עֶזְרָם וּמָגִנָּם הוּא: ע״כ

יְיָ זְכָרָנוּ יְבָרֵךְ יְבָרֵךְ אֶת־בֵּית יִשְׂרָאֵל יְבָרֵךְ אֶת־בֵּית אַהֲרֹן: יְבָרֵךְ יִרְאֵי יְיָ הַקְּטַנִּים עִם־הַגְּדֹלִים: יֹסֵף יְיָ עֲלֵיכֶם וְעַל־בְּנֵיכֶם: בְּרוּכִים אַתֶּם לַיְיָ עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לַיְיָ וְהָאָרֶץ נָתַן לִבְנֵי אָדָם: לֹא־הַמֵּתִים יְהַלְלוּ־יָהּ וְלֹא כָּל־יֹרְדֵי דוּמָה: וַאֲנַחְנוּ נְבָרֵךְ יָהּ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם הַלְלוּיָהּ:

(קטז) אָהַבְתִּי כִּי יִשְׁמַע יְיָ. אֶת קוֹלִי תַּחֲנוּנָי: כִּי הִטָּה אָזְנוֹ לִי וּבְיָמַי אֶקְרָא: אֲפָפוּנִי חֶבְלֵי מָוֶת וּמְצָרֵי שְׁאוֹל מְצָאוּנִי צָרָה וְיָגוֹן אֶמְצָא: וּבְשֵׁם יְיָ אֶקְרָא אָנָּה יְיָ מַלְּטָה נַפְשִׁי: חַנּוּן יְיָ וְצַדִּיק וֵאלֹהֵינוּ מְרַחֵם: שֹׁמֵר פְּתָאִים יְיָ דַּלּוֹתִי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ: שׁוּבִי נַפְשִׁי לִמְנוּחָיְכִי כִּי יְיָ גָּמַל עָלָיְכִי: כִּי חִלַּצְתָּ נַפְשִׁי מִמָּוֶת אֶת עֵינִי מִן דִּמְעָה אֶת רַגְלִי מִדֶּחִי: אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יְיָ בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים: הֶאֱמַנְתִּי כִּי אֲדַבֵּר אֲנִי עָנִיתִי מְאֹד: אֲנִי אָמַרְתִּי בְחָפְזִי כָּל הָאָדָם כֹּזֵב: ע״כ

מָה אָשִׁיב לַיְיָ כָּל־תַּגְמוּלוֹהִי עָלָי: כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֶשָּׂא וּבְשֵׁם יְיָ אֶקְרָא: נְדָרַי לַיְיָ אֲשַׁלֵּם נֶגְדָה־נָּא לְכָל־עַמּוֹ: יָקָר בְּעֵינֵי יְיָ הַמָּוְתָה לַחֲסִידָיו: אָנָּה יְיָ כִּי־אֲנִי עַבְדֶּךָ אֲנִי עַבְדְּךָ בֶּן־אֲמָתֶךָ פִּתַּחְתָּ לְמוֹסֵרָי: לְךָ אֶזְבַּח זֶבַח תּוֹדָה וּבְשֵׁם יְיָ אֶקְרָא: נְדָרַי לַיְיָ אֲשַׁלֵּם נֶגְדָה־נָּא לְכָל־עַמּוֹ: בְּחַצְרוֹת בֵּית יְיָ בְּתוֹכֵכִי יְרוּשָׁלָיִם הַלְלוּיָהּ:

(קיז) הַלְלוּ אֶת־יְיָ כָּל־גּוֹיִם שַׁבְּחוּהוּ כָּל־הָאֻמִּים: כִּי־גָבַר עָלֵינוּ חַסְדּוֹ וֶאֱמֶת יְיָ לְעוֹלָם הַלְלוּיָהּ:

קי״ח הוֹדוּ לַיְיָ כִּי טוֹב | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
יֹאמַר־נָא יִשְׂרָאֵל | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
יֹאמְרוּ נָא בֵית אַהֲרֹן | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
יֹאמְרוּ נָא יִרְאֵי יְיָ | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:

מִן־הַמֵּצַר קָרָאתִי יָּהּ עָנָנִי בַמֶּרְחָב יָהּ: יְיָ לִי לֹא אִירָא מַה־יַּעֲשֶׂה לִי אָדָם: יְיָ לִי בְּעֹזְרָי וַאֲנִי אֶרְאֶה בְשֹׂנְאָי: טוֹב לַחֲסוֹת בַּיְיָ מִבְּטֹחַ בָּאָדָם: טוֹב לַחֲסוֹת בַּיְיָ מִבְּטֹחַ בִּנְדִיבִים: כָּל־גּוֹיִם סְבָבוּנִי בְּשֵׁם יְיָ כִּי אֲמִילַם: סַבּוּנִי גַם־סְבָבוּנִי בְּשֵׁם יְיָ כִּי אֲמִילַם: סַבּוּנִי כִדְבֹרִים דֹּעֲכוּ כְּאֵשׁ קוֹצִים בְּשֵׁם יְיָ כִּי אֲמִילַם: דַּחֹה דְחִיתַנִי לִנְפֹּל וַיְיָ עֲזָרָנִי: עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ וַיְהִי־לִי לִישׁוּעָה: קוֹל רִנָּה וִישׁוּעָה בְּאָהֳלֵי צַדִּיקִים יְמִין יְיָ עֹשָׂה חָיִל: יְמִין יְיָ רוֹמֵמָה יְמִין יְיָ עֹשָׂה חָיִל: לֹא־אָמוּת כִּי־אֶחְיֶה וַאֲסַפֵּר מַעֲשֵׂה יָהּ: יַסֹּר יִסְּרַנִּי יָּהּ וְלַמָּוֶת לֹא נְתָנָנִי: פִּתְחוּ־לִי שַׁעֲרֵי־צֶדֶק אָבֹא־בָם אוֹדֶה יָהּ: זֶה הַשַּׁעַר לַיְיָ צַדִּיקִים יָבֹאוּ בוֹ: אוֹדְךָ כִּי עֲנִיתָנִי וַתְּהִי־לִי לִישׁוּעָה: אודך אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים הָיְתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה: אבן מֵאֵת יְיָ הָיְתָה זֹּאת הִיא נִפְלָאת בְּעֵינֵינוּ: מאת זֶה־הַיּוֹם עָשָׂה יְיָ נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בוֹ: זה

אָנָּא יְיָ הוֹשִׁיעָה נָּא: | אָנָּא יְיָ הוֹשִׁיעָה נָּא:
אָנָּא יְיָ הַצְלִיחָה נָא: | אָנָּא יְיָ הַצְלִיחָה נָא:

בָּרוּךְ הַבָּא בְּשֵׁם יְיָ בֵּרַכְנוּכֶם מִבֵּית יְיָ: ברוך אֵל יְיָ וַיָּאֶר לָנוּ אִסְרוּ־חַג בַּעֲבֹתִים עַד־קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ: אל אֵלִי אַתָּה וְאוֹדֶךָּ אֱלֹהַי אֲרוֹמְמֶךָּ: אלי הוֹדוּ לַיְיָ כִּי־טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: הודו

בהלל הגדול שאומרים מלאכים אלו מובא בס' הרוקח, ויזהר שלא להזכיר בפה שם שום מלאך רק במחשבה׃

(קל"ו) מדיאל הוֹדוּ לַיְיָ כִּי טוֹב | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
נרכיאל הוֹדוּ לֵאלֹהֵי הָאֱלֹהִים | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
גומאל הוֹדוּ לַאֲדֹנֵי הָאֲדֹנִים | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
הוסיאל לְעֹשֵׂה נִפְלָאוֹת גְּדֹלוֹת לְבַדּוֹ | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
פריאל לְעֹשֵׂה הַשָּׁמַיִם בִּתְבוּנָה | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
פזריאל לְרֹקַע הָאָרֶץ עַל הַמָּיִם | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
שכריאל לְעֹשֵׂה אוֹרִים גְּדֹלִים | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
פניאל אֶת הַשֶּׁמֶשׁ לְמֶמְשֶׁלֶת בַּיּוֹם | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
פסריאל אֶת הַיָּרֵחַ וְכוֹכָבִים לְמֶמְשְׁלוֹת בַּלָּיְלָה | כל"ח.
ידיאל לְמַכֵּה מִצְרַיִם בִּבְכוֹרֵיהֶם (יוּד ה"ג) | כל"ח׃
כריכיאל וַיּוֹצֵא יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
נסכיאל בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
פלכיאל לְגֹזֵר יַם סוּף לִגְזָרִים | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
נתליאל וְהֶעֱבִיר יִשְׂרָאֵל בְּתוֹכוֹ | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
פדיאל וְנִעֵר פַּרְעֹה וְחֵילוֹ בְיַם סוּף (הֵי ה"ג) | כל"ח.
פרסכיאל לְמוֹלִיךְ עַמּוֹ בַּמִּדְבָּר | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
סמכיאל לְמַכֵּה מְלָכִים גְּדֹלִים | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
עמאל וַיַּהֲרֹג מְלָכִים אַדִּירִים | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
סקדיאל לְסִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
נקודיאל וּלְעוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
קדשיאל וְנָתַן אַרְצָם לְנַחֲלָה (וָיו ה"ג) | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
דמתיאל נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עַבְדּוֹ | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
פתותיאל שֶׁבְּשִׁפְלֵנוּ זָכַר לָנוּ | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
סמריאל וַיִּפְרְקֵנוּ מִצָּרֵינוּ | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
סמכיאל נֹתֵן לֶחֶם לְכָל בָּשָׂר | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃
ססמיאל הוֹדוּ לְאֵל הַשָּׁמָיִם (הֵי ה"ג) | כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃

נִשְׁמַת כָּל חַי תְּבָרֵךְ אֶת שִׁמְךָ יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ וְרוּחַ כָּל בָּשָׂר תְּפָאֵר וּתְרוֹמֵם זִכְרְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד. מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם אַתָּה אֵל. וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ. פּוֹדֶה וּמַצִּיל. וְעוֹנֶה וּמְרַחֵם בְּכָל עֵת צָרָה וְצוּקָה. אֵין לָנוּ מֶלֶךְ עוֹזֵר וְסוֹמֵךְ אֶלָּא אָתָּה. אֱלֹהֵי הָרִאשׁוֹנִים וְהָאַחֲרוֹנִים אֱלוֹהַּ כָּל בְּרִיּוֹת אֲדוֹן כָּל תּוֹלָדוֹת הַמְהֻלָּל בְּכָל הַתִּשְׁבָּחוֹת הַמְנַהֵג עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד וּבְרִיּוֹתָיו בְּרַחֲמִים וַיהֹוָה עֵר. לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן. הַמְעוֹרֵר יְשֵׁנִים. וְהַמֵּקִיץ נִרְדָּמִים. מְחַיֵּה מֵתִים וְרוֹפֵא חוֹלִים. פּוֹקֵחַ עִוְרִים וְזוֹקֵף כְּפוּפִים. הַמֵּשִׂיחַ אִלְּמִים וְהַמְפַעֲנֵחַ נֶעֱלָמִים. וּלְךָ לְבַדְּךָ אֲנַחְנוּ מוֹדִים:

וְאִלּוּ פִינוּ מָלֵא שִׁירָה כַּיָּם וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה כַּהֲמוֹן גַּלָּיו וְשִׂפְתוֹתֵינוּ שֶׁבַח כְּמֶרְחֲבֵי רָקִיעַ וְעֵינֵינוּ מְאִירוֹת כַּשֶּׁמֶשׁ וְכַיָּרֵחַ וְיָדֵינוּ פְרוּשׂוֹת כְּנִשְׁרֵי שָׁמַיִם וְרַגְלֵינוּ קַלּוֹת כָּאַיָּלוֹת אֵין אֲנוּ מַסְפִּיקִין לְהוֹדוֹת לְךָ יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ וּלְבָרֵךְ אֶת שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ עַל אַחַת מֵאֶלֶף אַלְפֵי אֲלָפִים וְרוֹב רִבֵּי רְבָבוֹת פְּעָמִים הַטּוֹבוֹת נִסִּים וְנִפְלָאוֹת שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּנוּ וְעִם אֲבוֹתֵינוּ מִלְּפָנִים. מִמִּצְרַיִם גְּאַלְתָּנוּ יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ. מִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ. בְּרָעָב זַנְתָּנוּ. וּבְשָׂבָע כִּלְכַּלְתָּנוּ. מֵחֶרֶב הִצַּלְתָּנוּ. מִדֶּבֶר מִלַּטְתָּנוּ. וּמֵחֳלָיִם רָעִים וְרַבִּים דִּלִּיתָנוּ. עַד הֵנָּה עֲזָרוּנוּ רַחֲמֶיךָ. וְלֹא עֲזָבוּנוּ חֲסָדֶיךָ. עַל כֵּן אֵבָרִים שֶׁפִּלַּגְתָּ בָּנוּ וְרוּחַ וּנְשָׁמָה שֶׁנָּפַחְתָּ בְּאַפֵּינוּ. וְלָשׁוֹן אֲשֶׁר שַׂמְתָּ בְּפִינוּ. הֵן הֵם יוֹדוּ וִיבָרְכוּ. וִישַׁבְּחוּ וִיפָאֲרוּ. וִישׁוֹרְרוּ אֶת שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד. כִּי כָל פֶּה לְךָ יוֹדֶה. וְכָל לָשׁוֹן לְךָ תְשַׁבֵּחַ. וְכָל עַיִן לְךָ תְצַפֶּה וְכָל בֶּרֶךְ לְךָ תִכְרַע. וְכָל קוֹמָה לְפָנֶיךָ תִשְׁתַּחֲוֶה. וְכָל הַלְּבָבוֹת יִירָאוּךָ. וְכָל קֶרֶב וּכְלָיוֹת

זַמְּרוּ לִשְׁמֶךָ. כַּדָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר כָּל עַצְמוֹתַי תֹּאמַרְנָה יְהֹוָה מִי כָמוֹךָ. מַצִּיל עָנִי מֵחָזָק מִמֶּנּוּ וְעָנִי וְאֶבְיוֹן מִגֹּזְלוֹ:

שַׁוְעַת עֲנִיִּים אַתָּה תִשְׁמַע צַעֲקַת הַדַּל תַּקְשִׁיב וְתוֹשִׁיעַ. וְכָתוּב רַנְּנוּ צַדִּיקִים בַּיהֹוָה לַיְשָׁרִים נָאוָה תְהִלָּה:

בְּפִי	יְ	שָׁרִים	תִּתְ	רֹ	וֹמָם:
וּבְשִׂפְתֵי	צְ	דִיקִים	תִּתְ	בָּ	רַךְ:
וּבִלְשׁוֹן	חֲ	סִידִים	תִּתְ	קַ	דָּשׁ:
וּבְקֶרֶב	קְ	דוֹשִׁים	תִּתְ	הַ	לָּל:

בְּמַקְהֲלוֹת רִבְבוֹת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. שֶׁכֵּן חוֹבַת כָּל הַיְצוּרִים לְפָנֶיךָ יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. לְהוֹדוֹת. לְהַלֵּל. לְשַׁבֵּחַ. לְפָאֵר. לְרוֹמֵם וּלְהַדֵּר וּלְנַצֵּחַ. עַל כָּל דִּבְרֵי שִׁירוֹת וְתִשְׁבְּחוֹת דָּוִד בֶּן יִשַׁי עַבְדְּךָ מְשִׁיחֶךָ:

וּבְכֵן יִשְׁתַּבַּח שִׁמְךָ לָעַד מַלְכֵּנוּ הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ. כִּי לְךָ נָאֶה יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד. נ״ל בכסיונה ח׳ שִׁיר וּשְׁבָחָה. הַלֵּל וְזִמְרָה. עֹז וּמֶמְשָׁלָה נֶצַח. גְּדֻלָּה. וּגְבוּרָה. תְּהִלָּה. וְתִפְאֶרֶת קְדֻשָּׁה וּמַלְכוּת בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ. וּמֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם אַתָּה אֵל:

יְהַלְלוּךָ יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ כָּל מַעֲשֶׂיךָ. וַחֲסִידֶיךָ צַדִּיקִים עוֹשֵׂי רְצוֹנֶךָ. וְעַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל כֻּלָּם בְּרִנָּה יוֹדוּ. וִיבָרְכוּ. וִישַׁבְּחוּ. וִיפָאֲרוּ אֶת שֵׁם כְּבוֹדֶךָ. כִּי לְךָ טוֹב לְהוֹדוֹת. וּלְשִׁמְךָ נָעִים לְזַמֵּר. וּמֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם אַתָּה אֵל: בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה מֶלֶךְ מְהֻלָּל בַּתִּשְׁבָּחוֹת אָמֵן:

אי ביציר און קאדה אוט סו צאלו ריסקוצדאדוס. אי דיספואיס דירה:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם עַל הַגֶּפֶן וְעַל פְּרִי הַגֶּפֶן ואינו אומר על תנובת השדה וְעַל אֶרֶץ חֶמְדָּה טוֹבָה וּרְחָבָה שֶׁרָצִיתָ וְהִנְחַלְתָּ לַעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לֶאֱכוֹל מִפִּרְיָהּ וְלִשְׂבּוֹעַ מִטּוּבָהּ. רַחֵם יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וְעַל יִשְׂרָאֵל עַמָּךְ וְעַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדָךְ וְעַל מִזְבְּחָךְ וְעַל הֵיכָלָךְ וּבְנֵה יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְהַעֲלֵנוּ לְתוֹכָהּ (בשבת אומר וְנַחֲמֵנוּ בְּיוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה) וְשַׂמְּחֵנוּ יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ בְּיוֹם חַג הַמַּצּוֹת הַזֶּה. וּנְבָרֶכְךָ עָלֶיהָ בִּקְדֻשָּׁה וּבְטָהֳרָה כִּי אַתָּה טוֹב וּמֵטִיב לַכֹּל: בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה עַל הָאָרֶץ וְעַל פְּרִי הַגֶּפֶן:

ולא יאכלו עוד כל הלילה עד למחרת אחר ספלה ולא ישתו כ״א מים ובעל חמדה ימים אומר במי הקאוי״ מותר:

שלמות הלב׳ מנהג בכמה מקומות שאין נועלים את החדרים שישנים שם בלילי הפסח כי בניסן נגאלו ובניסן עתידים ליגאל דכתיב ליל שמורים הוא לה'. המשומר ובא מו' ימי בראשית ואם יבא אליהו ימצא הפתח פתוח ויצא לקראתו מהר ויש סמך לדבר זה בירושלמי דפסוקות פרק הגוזל כי ירמיה מפקר אלגבוני וכו' ויש באמונה זו שכר גדול וכן אחז״ל לא נגאלו אבותינו במצרים אלא בשביל האמונה שהאמינו דכתיב ויאמן העם ואין הגליות עתידין ליגאל אלא בשביל אמונה שנאמר מרחם אמנה וכתיב וארשתיך לי באמונה וגו'׃

ספירת העומר

בזמנו אל תשכח לומר העומר. ויצילך האל השומר מגזירת קל וחומר:

בליל שני של פסח מתחילין לברך ברכת העומר אחר קדיש תתקבל:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל סְפִירַת הָעוֹמֶר: הַיּוֹם

א יוֹם אֶחָד לָעוֹמֶר:

ב שְׁנֵי יָמִים לָעוֹמֶר:

ג שְׁלֹשָׁה יָמִים לָעוֹמֶר:

ד אַרְבָּעָה יָמִים לָעוֹמֶר:

ה חֲמִשָּׁה יָמִים לָעוֹמֶר:

ו שִׁשָּׁה יָמִים לָעוֹמֶר:

ז שִׁבְעָה יָמִים לָעוֹמֶר שֶׁהֵם שָׁבוּעַ אֶחָד:

די גו קומן כי ניאן זולט לה כוני מסטה זיל מוכטוד. סחלט פטאס ונעל סמנס סינים הומר סמי קאמע מותר:

בליל ראשון אומרים זה:

וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה:

אָז רוֹב נִסִּים הִפְלֵאתָ בַּלַּיְלָה:
בְּרֹאשׁ אַשְׁמוֹרֶת זֶה הַלַּיְלָה:
גֵּר צֶדֶק נִצַּחְתּוֹ כְּנֶחֱלַק לוֹ לַיְלָה:

וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה:

דַּנְתָּ מֶלֶךְ גְּרָר בַּחֲלוֹם הַלַּיְלָה:
הִפְחַדְתָּ אֲרַמִּי בְּאֶמֶשׁ לַיְלָה:
וַיָּשַׂר יִשְׂרָאֵל לָאֵל וַיּוּכַל לוֹ לַיְלָה:

וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה:

זֶרַע בְּכוֹרֵי פַּתְרוֹס מָחַצְתָּ בַּחֲצִי הַלַּיְלָה:
חֵילָם לֹא מָצְאוּ בְּקוּמָם בַּלַּיְלָה:
טִסַּת נְגִיד חֲרוֹשֶׁת סִלִּיתָ בְכוֹכְבֵי לַיְלָה:

וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה:

יָעַץ מְחָרֵף לְנוֹפֵף אִוּוּי הוֹבַשְׁתָּ פְגָרָיו בַּלַּיְלָה:
כָּרַע בֵּל וּמַצָּבוֹ בְּאִישׁוֹן לַיְלָה:
לְאִישׁ חֲמוּדוֹת נִגְלָה רָז חֲזוֹת לַיְלָה:

וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה:

מִשְׁתַּכֵּר בִּכְלֵי קֹדֶשׁ נֶהֱרַג בּוֹ בַּלַּיְלָה:
נוֹשַׁע מִבּוֹר אֲרָיוֹת פּוֹתֵר בִּעֲתוּתֵי לַיְלָה:
שִׂנְאָה נָטַר אֲגָגִי וְכָתַב סְפָרִים בַּלַּיְלָה:

וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה:

עוֹרַרְתָּ נִצְחֲךָ עָלָיו בְּנֶדֶד שְׁנַת לַיְלָה:
פּוּרָה תִדְרוֹךְ לְשׁוֹמֵר מַה מִּלַּיְלָה:
צָרַח כַּשּׁוֹמֵר וְשָׂח אָתָא בֹקֶר וְגַם לַיְלָה:

וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה:

קָרֵב יוֹם אֲשֶׁר הוּא לֹא יוֹם וְלֹא לַיְלָה:
רָם הוֹדַע כִּי לְךָ יוֹם אַף לְךָ הַלַּיְלָה:

שומרים הפקד לעירך כל היום וכל הלילה:
תאיר כאור יום חשכת לילה:
ויהי בחצי הלילה:

בליל שני אומרים זה:

ובכן ואמרתם זבח פסח:

אמץ גבורותיך הפלאת בפסח:
בראש כל מועדים נשאת פסח:
גלית לאזרחי חצות ליל פסח:
ואמרתם זבח פסח:

דלתיו דפקת כחום היום בפסח:
הסעיד נוצצים עגות מצות בפסח:
ואל הבקר רץ זכר לשור ערך פסח:
ואמרתם זבח פסח:

זועמו סדומים ולוהטו באש פסח:
חלץ לוט מהם ומצות אפה בקץ פסח:
טאטאת אדמת מוף ונוף בעברך בפסח:
ואמרתם זבח פסח:

יה ראש כל און מחצת בליל שמור פסח:
כביר על בן בכור פסחת בדם פסח:
לבלתי תת משחית לבא בפתחי בפסח:
ואמרתם זבח פסח:

מסגרת סגרה בעתותי פסח:
נשמדה מדין בצליל שעורי עומר פסח:
שורפו משמני פול ולוד ביקד יקוד פסח:
ואמרתם זבח פסח:

עוד היום בנוב לעמוד עד געה עונת פסח:
פס יד כתבה לקעקע צול בפסח:
צפה הצפית ערוך השלחן בפסח:
ואמרתם זבח פסח:

קהל כנסה הדסה צום לשלש בפסח:
ראש מבית רשע מחצת בעץ חמשים בפסח:

שתי אלה רגע תביא לעוצית בפסח:
תעז ידך ותרום ימינך כליל התקדש חג פסח:
ואמרתם זבח פסח:

כי לו נאה כי לו יאה: אדיר במלוכה. בחור כהלכה. גדודיו
יאמרו לו. לך ולך. לך כי לך. לך אף לך. לך יהוה הממלכה.
כי לו נאה כי לו יאה: דגול במלוכה. הדור כהלכה. ותיקיו
יאמרו לו. לך ולך. לך כי לך. לך אף לך. לך יהוה הממלכה.
כי לו נאה כי לו יאה: זכאי במלוכה. חסין כהלכה. טפסריו
יאמרו לו. לך ולך. לך כי לך. לך אף לך. לך יהוה הממלכה.
כי לו נאה כי לו יאה: יחיד במלוכה. כביר כהלכה. למודיו
יאמרו לו. לך ולך. לך כי לך. לך אף לך. לך יהוה הממלכה.
כי לו נאה כי לו יאה: מרום במלוכה. נורא כהלכה. סביביו
יאמרו לו. לך ולך. לך כי לך. לך אף לך. לך יהוה הממלכה.
כי לו נאה כי לו יאה: עניו במלוכה. פודה כהלכה. צדיקיו
יאמרו לו. לך ולך. לך כי לך. לך אף לך. לך יהוה הממלכה.
כי לו נאה כי לו יאה: קדוש במלוכה. רחום כהלכה. שנאניו
יאמרו לו. לך ולך. לך כי לך. לך אף לך. לך יהוה הממלכה.
כי לו נאה כי לו יאה: תקיף במלוכה. תומך כהלכה. תמימיו
יאמרו לו. לך ולך. לך כי לך. לך אף לך. לך יהוה הממלכה.
כי לו נאה כי לו יאה:

לשנה הבאה בירושלים:

חסל סדור פסח כהלכתו. ככל משפטו וחקתו. כאשר זכינו
לסדר אותו. כן נזכה לעשותו. זך שוכן מעונה. קומם
קהל מי מנה. בקרוב נהל נטעי כנה. פדוים לציון ברנה:
אדיר הוא יבנה ביתו בקרוב. במהרה בימינו בקרוב. אל בנה
אל בנה. בנה ביתך בקרוב: בחור הוא גדול הוא דגול
הוא הדור הוא ותיק הוא זכאי הוא חסיד הוא טהור הוא יחיד
הוא כביר הוא למוד הוא מלך הוא נורא הוא סגיב הוא עזוז
הוא פודה הוא צדיק הוא קדוש הוא רחום הוא שדי הוא תקיף
הוא יבנה ביתו בקרוב. במהרה בימינו בקרוב. אל בנה אל
בנה. בנה ביתך בקרוב:

אֶחָד מִי יוֹדֵעַ אֶחָד אֲנִי יוֹדֵעַ אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

שְׁנַיִם מִי יוֹדֵעַ שְׁנַיִם אֲנִי יוֹדֵעַ שְׁנֵי לֻחוֹת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

שְׁלֹשָׁה מִי יוֹדֵעַ שְׁלֹשָׁה אֲנִי יוֹדֵעַ. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת שְׁנֵי לֻחוֹת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

אַרְבַּע מִי יוֹדֵעַ אַרְבַּע אֲנִי יוֹדֵעַ. אַרְבַּע אִמָּהוֹת. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת שְׁנֵי לֻחוֹת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

חֲמִשָּׁה מִי יוֹדֵעַ חֲמִשָּׁה אֲנִי יוֹדֵעַ. חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה. אַרְבַּע אִמָּהוֹת. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנֵי לֻחוֹת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

שִׁשָּׁה מִי יוֹדֵעַ שִׁשָּׁה אֲנִי יוֹדֵעַ. שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה. חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה. אַרְבַּע אִמָּהוֹת שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנֵי לֻחוֹת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

שִׁבְעָה מִי יוֹדֵעַ שִׁבְעָה אֲנִי יוֹדֵעַ. שִׁבְעָה יְמֵי שַׁבַּתָּא. שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה. חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה. אַרְבַּע אִמָּהוֹת. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנֵי לֻחוֹת הַבְּרִית אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

שְׁמוֹנָה מִי יוֹדֵעַ שְׁמוֹנָה אֲנִי יוֹדֵעַ. שְׁמוֹנָה יְמֵי מִילָה. שִׁבְעָה יְמֵי שַׁבַּתָּא. שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה. חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה. אַרְבַּע אִמָּהוֹת. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנֵי לֻחוֹת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

תִּשְׁעָה מִי יוֹדֵעַ תִּשְׁעָה אֲנִי יוֹדֵעַ. תִּשְׁעָה יַרְחֵי לֵידָה. שְׁמוֹנָה יְמֵי מִילָה. שִׁבְעָה יְמֵי שַׁבַּתָּא. שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה. חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה. אַרְבַּע אִמָּהוֹת. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנֵי לֻחוֹת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

עֲשָׂרָה מִי יוֹדֵעַ עֲשָׂרָה אֲנִי יוֹדֵעַ. עֲשָׂרָה דִבְּרַיָּא. תִּשְׁעָה יַרְחֵי לֵידָה. שְׁמוֹנָה יְמֵי מִילָה. שִׁבְעָה יְמֵי שַׁבַּתָּא. שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה. חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה. אַרְבַּע אִמָּהוֹת. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנֵי לֻחוֹת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

אַחַד עָשָׂר מִי יוֹדֵעַ אַחַד עָשָׂר אֲנִי יוֹדֵעַ. אַחַד עָשָׂר כּוֹכְבַיָּא. עֲשָׂרָה דִבְּרַיָּא. תִּשְׁעָה יַרְחֵי לֵידָה. שְׁמוֹנָה יְמֵי מִילָה.

שִׁבְעָה יְמֵי שַׁבַּתָּא. שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה. חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה. אַרְבַּע אִמָּהוֹת. שְׁלשָׁה אָבוֹת. שְׁנֵי לֻחוֹת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

שְׁנֵים עָשָׂר מִי יוֹדֵעַ שְׁנֵים עָשָׂר אֲנִי יוֹדֵעַ. שְׁנֵים עָשָׂר שִׁבְטַיָּא. אַחַד עָשָׂר כּוֹכְבַיָּא. עֲשָׂרָה דִבְּרַיָּא תִּשְׁעָה יַרְחֵי לֵידָה. שְׁמוֹנָה יְמֵי מִילָה. שִׁבְעָה יְמֵי שַׁבַּתָּא. שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה. חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה. אַרְבַּע אִמָּהוֹת. שְׁלשָׁה אָבוֹת. שְׁנֵי לֻחוֹת הַבְּרִית אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

שְׁלשָׁה עָשָׂר מִי יוֹדֵעַ שְׁלשָׁה עָשָׂר אֲנִי יוֹדֵעַ. שְׁלשָׁה עָשָׂר מִדַּיָּא שְׁנֵים עָשָׂר שִׁבְטַיָּא אַחַד עָשָׂר כּוֹכְבַיָּא עֲשָׂרָה דִבְּרַיָּא תִּשְׁעָה יַרְחֵי לֵידָה שְׁמוֹנָה יְמֵי מִילָה שִׁבְעָה יְמֵי שַׁבַּתָּא שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה אַרְבַּע אִמָּהוֹת שְׁלשָׁה אָבוֹת שְׁנֵי לֻחוֹת הַבְּרִית אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

חַד גַּדְיָא חַד גַּדְיָא דְּזַבִּין אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי חַד גַּדְיָא חַד גַּדְיָא:

וְאָתָא שׁוּנְרָא וְאָכְלָה לְגַדְיָא דְּזַבִּין אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי חַד גַּדְיָא חַד גַּדְיָא:

וְאָתָא כַלְבָּא וְנָשַׁךְ לְשׁוּנְרָא דְאָכְלָה לְגַדְיָא דְּזַבִּין אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי חַד גַּדְיָא חַד גַּדְיָא:

וְאָתָא חוּטְרָא וְהִכָּה לְכַלְבָּא דְנָשַׁךְ לְשׁוּנְרָא דְאָכְלָה לְגַדְיָא דְּזַבִּין אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי חַד גַּדְיָא חַד גַּדְיָא:

וְאָתָא נוּרָא וְשָׂרַף לְחוּטְרָא דְהִכָּה לְכַלְבָּא דְנָשַׁךְ לְשׁוּנְרָא דְאָכְלָה לְגַדְיָא דְּזַבִּין אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי חַד גַּדְיָא חַד גַּדְיָא:

וְאָתָא מַיָּא וְכָבָה לְנוּרָא דְשָׂרַף לְחוּטְרָא דְהִכָּה לְכַלְבָּא דְנָשַׁךְ לְשׁוּנְרָא דְאָכְלָה לְגַדְיָא דְּזַבִּין אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי חַד גַּדְיָא חַד גַּדְיָא:

וְאָתָא תוֹרָא וְשָׁתָה לְמַיָּא דְכָבָה לְנוּרָא דְשָׂרַף לְחוּטְרָא דְהִכָּה לְכַלְבָּא דְנָשַׁךְ לְשׁוּנְרָא דְאָכְלָה לְגַדְיָא דְּזַבִּין אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי חַד גַּדְיָא חַד גַּדְיָא:

וְאָתָא הַשּׁוֹחֵט וְשָׁחַט לְתוֹרָא דְשָׁתָא לְמַיָּא דְכָבָה לְנוּרָא דְשָׂרַף לְחוּטְרָא דְהִכָּה לְכַלְבָּא דְנָשַׁךְ לְשׁוּנְרָא דְאָכְלָה לְגַדְיָא דְּזַבִּין אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי חַד גַּדְיָא חַד גַּדְיָא:

וְאָתָא מַלְאַךְ הַמָּוֶת וְשָׁחַט לְשׁוֹחֵט דְּשָׁחַט לְתוֹרָא דְּשָׁתָה לְמַיָּא
דְּכָבָה לְנוּרָא דְּשָׂרַף לְחוּטְרָא דְּהִכָּה לְכַלְבָּא דְּנָשַׁךְ
לְשׁוּנְרָא דְּאָכְלָה לְגַדְיָא דְּזַבִּין אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי חַד גַּדְיָא חַד גַּדְיָא׃
וְאָתָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְשָׁחַט לְמַלְאַךְ הַמָּוֶת דְּשָׁחַט לְשׁוֹחֵט
דְּשָׁחַט לְתוֹרָא דְּשָׁתָה לְמַיָּא דְּכָבָה לְנוּרָא דְּשָׂרַף לְחוּטְרָא
דְּהִכָּה לְכַלְבָּא דְּנָשַׁךְ לְשׁוּנְרָא דְּאָכְלָה לְגַדְיָא דְּזַבִּין אַבָּא בִּתְרֵי
זוּזֵי חַד גַּדְיָא חַד גַּדְיָא׃

מגילת שיר השירים

תפלה לאומרה קודם שיר השירים

לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה בדחילו ורחימו ליחדא שם י"ה בו"ה ביחודא שלים בשם כל ישראל הנה אנחנו באים לשורר בקול נעים שיר השירים קדש קדשים לעורר חבצלת השרון לשיר בקול נעים גילה ורנן חבור הלבנון ולחבר אשת נעורים עם דודה באהבה ואחוה ורעותא וחדוותא ולבא ששון ושמחה ימצא בה תודה וקול זמרה ויעלה לפניך קריאת שיר השירים כאלו אמרו שלמה בעצמו וכאלו השגנו כל הסודות החתומים בו ויהי נועם ה' וכו'. יהיו לרצון אמרי פי וכו':

א א שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה׃ ב יִשָּׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת
פִּיהוּ כִּי־טוֹבִים דֹּדֶיךָ מִיָּיִן׃ ג לְרֵיחַ שְׁמָנֶיךָ
טוֹבִים שֶׁמֶן תּוּרַק שְׁמֶךָ עַל־כֵּן עֲלָמוֹת אֲהֵבוּךָ׃ ד מָשְׁכֵנִי
אַחֲרֶיךָ נָּרוּצָה הֱבִיאַנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרָיו נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בָּךְ
נַזְכִּירָה דֹדֶיךָ מִיַּיִן מֵישָׁרִים אֲהֵבוּךָ׃ ה שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה
בְּנוֹת יְרוּשָׁלָםִ כְּאָהֳלֵי קֵדָר כִּירִיעוֹת שְׁלֹמֹה׃ ו אַל־תִּרְאוּנִי
שֶׁאֲנִי שְׁחַרְחֹרֶת שֶׁשְּׁזָפַתְנִי הַשָּׁמֶשׁ בְּנֵי אִמִּי נִחֲרוּ־בִי שָׂמֻנִי
נֹטֵרָה אֶת־הַכְּרָמִים כַּרְמִי שֶׁלִּי לֹא נָטָרְתִּי׃ ז הַגִּידָה
לִּי שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי אֵיכָה תִרְעֶה אֵיכָה תַּרְבִּיץ בַּצָּהֳרָיִם
שַׁלָּמָה אֶהְיֶה כְּעֹטְיָה עַל עֶדְרֵי חֲבֵרֶיךָ׃ ח אִם־לֹא תֵדְעִי
לָךְ הַיָּפָה בַּנָּשִׁים צְאִי־לָךְ בְּעִקְבֵי הַצֹּאן וּרְעִי אֶת־גְּדִיֹּתַיִךְ
עַל מִשְׁכְּנוֹת הָרֹעִים׃ ט לְסֻסָתִי בְּרִכְבֵי פַרְעֹה דִּמִּיתִיךְ

רַעְיָתִי׃ י נָאווּ לְחָיַיִךְ בַּתֹּרִים צַוָּארֵךְ בַּחֲרוּזִים׃ יא תּוֹרֵי
זָהָב נַעֲשֶׂה־לָּךְ עִם נְקֻדּוֹת הַכָּסֶף׃ יב עַד־שֶׁהַמֶּלֶךְ בִּמְסִבּוֹ
נִרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ׃ יג צְרוֹר הַמֹּר ׀ דּוֹדִי לִי בֵּין שָׁדַי יָלִין׃
יד אֶשְׁכֹּל הַכֹּפֶר ׀ דּוֹדִי לִי בְּכַרְמֵי עֵין גֶּדִי׃ טו הִנָּךְ יָפָה
רַעְיָתִי הִנָּךְ יָפָה עֵינַיִךְ יוֹנִים׃ טז הִנְּךָ יָפֶה דוֹדִי אַף נָעִים
אַף־עַרְשֵׂנוּ רַעֲנָנָה׃ יז קֹרוֹת בָּתֵּינוּ אֲרָזִים רַהִיטֵנוּ בְּרוֹתִים׃
ב א אֲנִי חֲבַצֶּלֶת הַשָּׁרוֹן שׁוֹשַׁנַּת הָעֲמָקִים׃ ב כְּשׁוֹשַׁנָּה
בֵּין הַחוֹחִים כֵּן רַעְיָתִי בֵּין הַבָּנוֹת׃ ג כְּתַפּוּחַ
בַּעֲצֵי הַיַּעַר כֵּן דּוֹדִי בֵּין הַבָּנִים בְּצִלּוֹ חִמַּדְתִּי וְיָשַׁבְתִּי
וּפִרְיוֹ מָתוֹק לְחִכִּי׃ ד הֱבִיאַנִי אֶל בֵּית הַיָּיִן וְדִגְלוֹ עָלַי
אַהֲבָה׃ ה סַמְּכוּנִי בָּאֲשִׁישׁוֹת רַפְּדוּנִי בַּתַּפּוּחִים כִּי־חוֹלַת
אַהֲבָה אָנִי׃ ו שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי׃
ז הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלִַם בִּצְבָאוֹת אוֹ בְּאַיְלוֹת
הַשָּׂדֶה אִם־תָּעִירוּ ׀ וְאִם־תְּעוֹרְרוּ אֶת־הָאַהֲבָה עַד
שֶׁתֶּחְפָּץ׃ ח קוֹל דּוֹדִי הִנֵּה־זֶה בָּא מְדַלֵּג עַל־הֶהָרִים
מְקַפֵּץ עַל־הַגְּבָעוֹת׃ ט דּוֹמֶה דוֹדִי לִצְבִי אוֹ לְעֹפֶר הָאַיָּלִים
הִנֵּה־זֶה עוֹמֵד אַחַר כָּתְלֵנוּ מַשְׁגִּיחַ מִן־הַחַלֹּנוֹת מֵצִיץ מִן
הַחֲרַכִּים׃ י עָנָה דוֹדִי וְאָמַר לִי קוּמִי לָךְ רַעְיָתִי יָפָתִי וּלְכִי־
לָךְ׃ יא כִּי־הִנֵּה הַסְּתָו עָבָר הַגֶּשֶׁם חָלַף הָלַךְ לוֹ׃ יב הַנִּצָּנִים
נִרְאוּ בָאָרֶץ עֵת הַזָּמִיר הִגִּיעַ וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ׃
יג הַתְּאֵנָה חָנְטָה פַגֶּיהָ וְהַגְּפָנִים ׀ סְמָדַר נָתְנוּ רֵיחַ קוּמִי
לָךְ רַעְיָתִי יָפָתִי וּלְכִי־לָךְ׃ יד יוֹנָתִי בְּחַגְוֵי הַסֶּלַע בְּסֵתֶר
הַמַּדְרֵגָה הַרְאִינִי אֶת־מַרְאַיִךְ הַשְׁמִיעִנִי אֶת־קוֹלֵךְ כִּי־קוֹלֵךְ
עָרֵב וּמַרְאֵיךְ נָאוֶה׃ טו אֶחֱזוּ־לָנוּ שֻׁעָלִים שֻׁעָלִים קְטַנִּים
מְחַבְּלִים כְּרָמִים וּכְרָמֵינוּ סְמָדַר׃ טז דּוֹדִי לִי וַאֲנִי לוֹ הָרֹעֶה
בַּשּׁוֹשַׁנִּים׃ יז עַד שֶׁיָּפוּחַ הַיּוֹם וְנָסוּ הַצְּלָלִים סֹב דְּמֵה־
לְךָ דוֹדִי לִצְבִי אוֹ לְעֹפֶר הָאַיָּלִים עַל־הָרֵי בָתֶר׃

ג א עַל־מִשְׁכָּבִי בַּלֵּילוֹת בִּקַּשְׁתִּי אֵת שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי
בִּקַּשְׁתִּיו וְלֹא מְצָאתִיו׃ ב אָקוּמָה נָּא וַאֲסֹבְבָה
בָעִיר בַּשְּׁוָקִים וּבָרְחֹבוֹת אֲבַקְשָׁה אֵת שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי
בִּקַּשְׁתִּיו וְלֹא מְצָאתִיו׃ ג מְצָאוּנִי הַשֹּׁמְרִים הַסֹּבְבִים בָּעִיר
אֵת שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי רְאִיתֶם׃ ד כִּמְעַט שֶׁעָבַרְתִּי מֵהֶם עַד
שֶׁמָּצָאתִי אֵת שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי אֲחַזְתִּיו וְלֹא אַרְפֶּנּוּ עַד־
שֶׁהֲבֵיאתִיו אֶל־בֵּית אִמִּי וְאֶל־חֶדֶר הוֹרָתִי׃ ה הִשְׁבַּעְתִּי
אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלִַם בִּצְבָאוֹת אוֹ בְּאַיְלוֹת הַשָּׂדֶה אִם־
תָּעִירוּ ׀ וְאִם־תְּעוֹרְרוּ אֶת הָאַהֲבָה עַד שֶׁתֶּחְפָּץ׃ ו מִי זֹאת
עֹלָה מִן־הַמִּדְבָּר כְּתִימְרוֹת עָשָׁן מְקֻטֶּרֶת מֹר וּלְבוֹנָה
מִכֹּל אַבְקַת רוֹכֵל׃ ז הִנֵּה מִטָּתוֹ שֶׁלִּשְׁלֹמֹה שִׁשִּׁים גִּבֹּרִים
סָבִיב לָהּ מִגִּבֹּרֵי יִשְׂרָאֵל׃ ח כֻּלָּם אֲחֻזֵי חֶרֶב מְלֻמְּדֵי מִלְחָמָה
אִישׁ חַרְבּוֹ עַל־יְרֵכוֹ מִפַּחַד בַּלֵּילוֹת׃ ט אַפִּרְיוֹן עָשָׂה לוֹ
הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מֵעֲצֵי הַלְּבָנוֹן׃ י עַמּוּדָיו עָשָׂה כֶסֶף רְפִידָתוֹ
זָהָב מֶרְכָּבוֹ אַרְגָּמָן תּוֹכוֹ רָצוּף אַהֲבָה מִבְּנוֹת יְרוּשָׁלִָם׃
יא צְאֶינָה וּרְאֶינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בָּעֲטָרָה
שֶׁעִטְּרָה־לּוֹ אִמּוֹ בְּיוֹם חֲתֻנָּתוֹ וּבְיוֹם שִׂמְחַת לִבּוֹ׃

ד א הִנָּךְ יָפָה רַעְיָתִי הִנָּךְ יָפָה עֵינַיִךְ יוֹנִים מִבַּעַד
לְצַמָּתֵךְ שַׂעְרֵךְ כְּעֵדֶר הָעִזִּים שֶׁגָּלְשׁוּ מֵהַר
גִּלְעָד׃ ב שִׁנַּיִךְ כְּעֵדֶר הַקְּצוּבוֹת שֶׁעָלוּ מִן־הָרַחְצָה שֶׁכֻּלָּם
מַתְאִימוֹת וְשַׁכֻּלָה אֵין בָּהֶם׃ ג כְּחוּט הַשָּׁנִי שִׂפְתוֹתַיִךְ
וּמִדְבָּרֵיךְ נָאוֶה כְּפֶלַח הָרִמּוֹן רַקָּתֵךְ מִבַּעַד לְצַמָּתֵךְ׃
ד כְּמִגְדַּל דָּוִיד צַוָּארֵךְ בָּנוּי לְתַלְפִּיּוֹת אֶלֶף הַמָּגֵן תָּלוּי
עָלָיו כֹּל שִׁלְטֵי הַגִּבֹּרִים׃ ה שְׁנֵי שָׁדַיִךְ כִּשְׁנֵי עֳפָרִים
תְּאוֹמֵי צְבִיָּה הָרוֹעִים בַּשּׁוֹשַׁנִּים׃ ו עַד שֶׁיָּפוּחַ הַיּוֹם וְנָסוּ
הַצְּלָלִים אֵלֶךְ לִי אֶל־הַר הַמּוֹר וְאֶל־גִּבְעַת הַלְּבוֹנָה׃

ז כֻּלָּךְ יָפָה רַעְיָתִי וּמוּם אֵין בָּךְ׃ ח אִתִּי מִלְּבָנוֹן כַּלָּה
אִתִּי מִלְּבָנוֹן תָּבוֹאִי תָּשׁוּרִי ׀ מֵרֹאשׁ אֲמָנָה מֵרֹאשׁ שְׂנִיר
וְחֶרְמוֹן מִמְּעֹנוֹת אֲרָיוֹת מֵהַרְרֵי נְמֵרִים׃ ט לִבַּבְתִּנִי אֲחֹתִי
כַלָּה לִבַּבְתִּינִי בְּאַחַד מֵעֵינַיִךְ בְּאַחַד עֲנָק מִצַּוְּרֹנָיִךְ׃
י מַה־יָּפוּ דֹדַיִךְ אֲחֹתִי כַלָּה מַה־טֹּבוּ דֹדַיִךְ מִיַּיִן וְרֵיחַ
שְׁמָנַיִךְ מִכָּל־בְּשָׂמִים׃ יא נֹפֶת תִּטֹּפְנָה שִׂפְתוֹתַיִךְ כַּלָּה
דְּבַשׁ וְחָלָב תַּחַת לְשׁוֹנֵךְ וְרֵיחַ שַׂלְמֹתַיִךְ כְּרֵיחַ לְבָנוֹן׃
יב גַּן ׀ נָעוּל אֲחֹתִי כַלָּה גַּל ׀ נָעוּל מַעְיָן חָתוּם׃ יג שְׁלָחַיִךְ
פַּרְדֵּס רִמּוֹנִים עִם פְּרִי מְגָדִים כְּפָרִים עִם־נְרָדִים׃ יד נֵרְדְּ ׀
וְכַרְכֹּם קָנֶה וְקִנָּמוֹן עִם כָּל־עֲצֵי לְבוֹנָה מֹר וַאֲהָלוֹת עִם
כָּל־רָאשֵׁי בְשָׂמִים׃ טו מַעְיַן גַּנִּים בְּאֵר מַיִם חַיִּים וְנֹזְלִים
מִן־לְבָנוֹן׃ טז עוּרִי צָפוֹן וּבוֹאִי תֵימָן הָפִיחִי גַנִּי יִזְּלוּ בְשָׂמָיו
יָבֹא דוֹדִי לְגַנּוֹ וְיֹאכַל פְּרִי מְגָדָיו׃

ה א בָּאתִי לְגַנִּי אֲחֹתִי כַלָּה אָרִיתִי מוֹרִי עִם־בְּשָׂמִי
אָכַלְתִּי יַעְרִי עִם־דִּבְשִׁי שָׁתִיתִי יֵינִי עִם־חֲלָבִי
אִכְלוּ רֵעִים שְׁתוּ וְשִׁכְרוּ דּוֹדִים׃ ב אֲנִי יְשֵׁנָה וְלִבִּי עֵר
קוֹל ׀ דּוֹדִי דוֹפֵק פִּתְחִי־לִי אֲחֹתִי רַעְיָתִי יוֹנָתִי תַמָּתִי
שֶׁרֹּאשִׁי נִמְלָא־טָל קְוֻצּוֹתַי רְסִיסֵי לָיְלָה׃ ג פָּשַׁטְתִּי אֶת־
כֻּתָּנְתִּי אֵיכָכָה אֶלְבָּשֶׁנָּה רָחַצְתִּי אֶת־רַגְלַי אֵיכָכָה אֲטַנְּפֵם׃
ד דּוֹדִי שָׁלַח יָדוֹ מִן־הַחֹר וּמֵעַי הָמוּ עָלָיו׃ ה קַמְתִּי אֲנִי
לִפְתֹּחַ לְדוֹדִי וְיָדַי נָטְפוּ־מוֹר וְאֶצְבְּעֹתַי מוֹר עֹבֵר עַל כַּפּוֹת
הַמַּנְעוּל׃ ו פָּתַחְתִּי אֲנִי לְדוֹדִי וְדוֹדִי חָמַק עָבָר נַפְשִׁי
יָצְאָה בְדַבְּרוֹ בִּקַּשְׁתִּיהוּ וְלֹא מְצָאתִיהוּ קְרָאתִיו וְלֹא עָנָנִי׃
ז מְצָאֻנִי הַשֹּׁמְרִים הַסֹּבְבִים בָּעִיר הִכּוּנִי פְצָעוּנִי נָשְׂאוּ
אֶת־רְדִידִי מֵעָלַי שֹׁמְרֵי הַחֹמוֹת׃ ח הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם
בְּנוֹת יְרוּשָׁלָם אִם־תִּמְצְאוּ אֶת־דּוֹדִי מַה־תַּגִּידוּ לוֹ שֶׁחוֹלַת

אַהֲבָה אָנִי׃ ט מַה־דּוֹדֵךְ מִדּוֹד הַיָּפָה בַּנָּשִׁים מַה־דּוֹדֵךְ
מִדּוֹד שֶׁכָּכָה הִשְׁבַּעְתָּנוּ׃ י דּוֹדִי צַח וְאָדוֹם דָּגוּל מֵרְבָבָה׃
יא רֹאשׁוֹ כֶּתֶם פָּז קְוֻצּוֹתָיו תַּלְתַּלִּים שְׁחֹרוֹת כָּעוֹרֵב׃
יב עֵינָיו כְּיוֹנִים עַל־אֲפִיקֵי מָיִם רֹחֲצוֹת בֶּחָלָב יֹשְׁבוֹת עַל
מִלֵּאת׃ יג לְחָיָו כַּעֲרוּגַת הַבֹּשֶׂם מִגְדְּלוֹת מֶרְקָחִים
שִׂפְתוֹתָיו שׁוֹשַׁנִּים נֹטְפוֹת מוֹר עֹבֵר׃ יד יָדָיו גְּלִילֵי זָהָב
מְמֻלָּאִים בַּתַּרְשִׁישׁ מֵעָיו עֶשֶׁת שֵׁן מְעֻלֶּפֶת סַפִּירִים׃
טו שׁוֹקָיו עַמּוּדֵי שֵׁשׁ מְיֻסָּדִים עַל־אַדְנֵי־פָז מַרְאֵהוּ
כַּלְּבָנוֹן בָּחוּר כָּאֲרָזִים׃ טז חִכּוֹ מַמְתַקִּים וְכֻלּוֹ מַחֲמַדִּים
זֶה דוֹדִי וְזֶה רֵעִי בְּנוֹת יְרוּשָׁלָםִ׃
ו א אָנָה הָלַךְ דּוֹדֵךְ הַיָּפָה בַּנָּשִׁים אָנָה פָּנָה דוֹדֵךְ
וּנְבַקְשֶׁנּוּ עִמָּךְ׃ ב דּוֹדִי יָרַד לְגַנּוֹ לַעֲרוּגַת
הַבֹּשֶׂם לִרְעוֹת בַּגַּנִּים וְלִלְקֹט שׁוֹשַׁנִּים׃ ג אֲנִי לְדוֹדִי וְדוֹדִי
לִי הָרֹעֶה בַּשּׁוֹשַׁנִּים׃ ד יָפָה אַתְּ רַעְיָתִי כְּתִרְצָה נָאוָה
כִּירוּשָׁלָםִ אֲיֻמָּה כַּנִּדְגָּלוֹת׃ ה הָסֵבִּי עֵינַיִךְ מִנֶּגְדִּי שֶׁהֵם
הִרְהִיבֻנִי שַׂעְרֵךְ כְּעֵדֶר הָעִזִּים שֶׁגָּלְשׁוּ מִן־הַגִּלְעָד׃ ו שִׁנַּיִךְ
כְּעֵדֶר הָרְחֵלִים שֶׁעָלוּ מִן־הָרַחְצָה שֶׁכֻּלָּם מַתְאִימוֹת
וְשַׁכֻּלָה אֵין בָּהֶם׃ ז כְּפֶלַח הָרִמּוֹן רַקָּתֵךְ מִבַּעַד לְצַמָּתֵךְ׃
ח שִׁשִּׁים הֵמָּה מְלָכוֹת וּשְׁמֹנִים פִּילַגְשִׁים וַעֲלָמוֹת אֵין
מִסְפָּר׃ ט אַחַת הִיא יוֹנָתִי תַמָּתִי אַחַת הִיא לְאִמָּהּ בָּרָה
הִיא לְיוֹלַדְתָּהּ רָאוּהָ בָנוֹת וַיְאַשְּׁרוּהָ מְלָכוֹת וּפִילַגְשִׁים
וַיְהַלְלוּהָ׃ י מִי־זֹאת הַנִּשְׁקָפָה כְּמוֹ־שָׁחַר יָפָה כַלְּבָנָה
בָּרָה כַּחַמָּה אֲיֻמָּה כַּנִּדְגָּלוֹת׃ יא אֶל־גִּנַּת אֱגוֹז יָרַדְתִּי
לִרְאוֹת בְּאִבֵּי הַנָּחַל לִרְאוֹת הֲפָרְחָה הַגֶּפֶן הֵנֵצוּ הָרִמֹּנִים׃
יב לֹא יָדַעְתִּי נַפְשִׁי שָׂמַתְנִי מַרְכְּבוֹת עַמִּי נָדִיב׃
ז א שׁוּבִי שׁוּבִי הַשּׁוּלַמִּית שׁוּבִי שׁוּבִי וְנֶחֱזֶה־בָּךְ מַה־
תֶּחֱזוּ בַּשּׁוּלַמִּית כִּמְחֹלַת הַמַּחֲנָיִם׃ ב מַה־

יָפוּ פְעָמַיִךְ בַּנְּעָלִים בַּת־נָדִיב חַמּוּקֵי יְרֵכַיִךְ כְּמוֹ חֲלָאִים
מַעֲשֵׂה יְדֵי אָמָּן׃ ג שָׁרְרֵךְ אַגַּן הַסַּהַר אַל־יֶחְסַר הַמָּזֶג
בִּטְנֵךְ עֲרֵמַת חִטִּים סוּגָה בַּשּׁוֹשַׁנִּים׃ ד שְׁנֵי שָׁדַיִךְ כִּשְׁנֵי
עֳפָרִים תָּאֳמֵי צְבִיָּה׃ ה צַוָּארֵךְ כְּמִגְדַּל הַשֵּׁן עֵינַיִךְ בְּרֵכוֹת
בְּחֶשְׁבּוֹן עַל־שַׁעַר בַּת־רַבִּים אַפֵּךְ כְּמִגְדַּל הַלְּבָנוֹן צוֹפֶה
פְּנֵי דַמָּשֶׂק׃ ו רֹאשֵׁךְ עָלַיִךְ כַּכַּרְמֶל וְדַלַּת רֹאשֵׁךְ כָּאַרְגָּמָן
מֶלֶךְ אָסוּר בָּרְהָטִים׃ ז מַה־יָּפִית וּמַה־נָּעַמְתְּ אַהֲבָה
בַּתַּעֲנוּגִים׃ ח זֹאת קוֹמָתֵךְ דָּמְתָה לְתָמָר וְשָׁדַיִךְ לְאַשְׁכֹּלוֹת׃
ט אָמַרְתִּי אֶעֱלֶה בְתָמָר אֹחֲזָה בְּסַנְסִנָּיו וְיִהְיוּ־נָא שָׁדַיִךְ
כְּאֶשְׁכְּלוֹת הַגֶּפֶן וְרֵיחַ אַפֵּךְ כַּתַּפּוּחִים׃ י וְחִכֵּךְ כְּיֵין הַטּוֹב
הוֹלֵךְ לְדוֹדִי לְמֵישָׁרִים דּוֹבֵב שִׂפְתֵי יְשֵׁנִים׃ יא אֲנִי לְדוֹדִי
וְעָלַי תְּשׁוּקָתוֹ׃ יב לְכָה דוֹדִי נֵצֵא הַשָּׂדֶה נָלִינָה בַּכְּפָרִים׃
יג נַשְׁכִּימָה לַכְּרָמִים נִרְאֶה אִם־פָּרְחָה הַגֶּפֶן פִּתַּח הַסְּמָדַר
הֵנֵצוּ הָרִמּוֹנִים שָׁם אֶתֵּן אֶת־דֹּדַי לָךְ׃ יד הַדּוּדָאִים נָתְנוּ־
רֵיחַ וְעַל־פְּתָחֵינוּ כָּל־מְגָדִים חֲדָשִׁים גַּם־יְשָׁנִים דּוֹדִי
צָפַנְתִּי לָךְ׃

ח א מִי יִתֶּנְךָ כְּאָח לִי יוֹנֵק שְׁדֵי אִמִּי אֶמְצָאֲךָ בַחוּץ
אֶשָּׁקְךָ גַּם לֹא־יָבוּזוּ לִי׃ ב אֶנְהָגְךָ אֲבִיאֲךָ אֶל־
בֵּית אִמִּי תְּלַמְּדֵנִי אַשְׁקְךָ מִיַּיִן הָרֶקַח מֵעֲסִיס רִמֹּנִי׃
ג שְׂמֹאלוֹ תַּחַת רֹאשִׁי וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי׃ ד הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם
בְּנוֹת יְרוּשָׁלִָם מַה־תָּעִירוּ וּמַה־תְּעֹרְרוּ אֶת־הָאַהֲבָה עַד
שֶׁתֶּחְפָּץ׃ ה מִי זֹאת עֹלָה מִן־הַמִּדְבָּר מִתְרַפֶּקֶת עַל־
דּוֹדָהּ תַּחַת הַתַּפּוּחַ עוֹרַרְתִּיךָ שָׁמָּה חִבְּלַתְךָ אִמֶּךָ שָׁמָּה
חִבְּלָה יְלָדַתְךָ׃ ו שִׂימֵנִי כַחוֹתָם עַל־לִבֶּךָ כַּחוֹתָם עַל־
זְרוֹעֶךָ כִּי־עַזָּה כַמָּוֶת אַהֲבָה קָשָׁה כִשְׁאוֹל קִנְאָה רְשָׁפֶיהָ
רִשְׁפֵּי אֵשׁ שַׁלְהֶבֶתְיָה׃ ז מַיִם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת

אֶת־הָאַהֲבָה וּנְהָרוֹת לֹא יִשְׁטְפוּהָ אִם־יִתֵּן אִישׁ אֶת־כָּל־
הוֹן בֵּיתוֹ בָּאַהֲבָה בּוֹז יָבוּזוּ לוֹ׃ ח אָחוֹת לָנוּ קְטַנָּה
וְשָׁדַיִם אֵין לָהּ מַה־נַּעֲשֶׂה לַאֲחֹתֵנוּ בַּיּוֹם שֶׁיְּדֻבַּר־בָּהּ׃
ט אִם־חוֹמָה הִיא נִבְנֶה עָלֶיהָ טִירַת כָּסֶף וְאִם־דֶּלֶת הִיא
נָצוּר עָלֶיהָ לוּחַ אָרֶז׃ י אֲנִי חוֹמָה וְשָׁדַי כַּמִּגְדָּלוֹת אָז
הָיִיתִי בְעֵינָיו כְּמוֹצְאֵת שָׁלוֹם׃ יא כֶּרֶם הָיָה לִשְׁלֹמֹה בְּבַעַל
הָמוֹן נָתַן אֶת־הַכֶּרֶם לַנֹּטְרִים אִישׁ יָבִא בְּפִרְיוֹ אֶלֶף
כָּסֶף׃ יב כַּרְמִי שֶׁלִּי לְפָנָי הָאֶלֶף לְךָ שְׁלֹמֹה וּמָאתַיִם
לְנֹטְרִים אֶת־פִּרְיוֹ׃ יג הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגַּנִּים חֲבֵרִים מַקְשִׁיבִים
לְקוֹלֵךְ הַשְׁמִיעִנִי׃ יד בְּרַח ׀ דּוֹדִי וּדְמֵה־לְךָ לִצְבִי אוֹ
לְעֹפֶר הָאַיָּלִים עַל הָרֵי בְשָׂמִים׃

היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני׃

רִבּוֹן כָּל הָעוֹלָמִים יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי
שֶׁבִּזְכוּת שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר קָרִיתִי וְלָמַדְתִּי שֶׁהוּא קֹדֶשׁ
קָדָשִׁים. וּבִזְכוּת פְּסוּקָיו וּבִזְכוּת תֵּיבוֹתָיו וּבִזְכוּת אוֹתִיּוֹתָיו
וּבִזְכוּת נְקוּדוֹתָיו וּבִזְכוּת שְׁמוֹתָיו וְצֵירוּפָיו וּרְמָזָיו וְסוֹדוֹתָיו
הַקְּדוֹשִׁים וְהַטְּהוֹרִים הַיּוֹצְאִים מִמֶּנּוּ. שֶׁתְּהֵא שָׁעָה זוּ שְׁעַת
רַחֲמִים שְׁעַת הַקְשָׁבָה שְׁעַת הַאֲזָנָה וְנִקְרָאֲךָ וְתַעֲנֵנוּ נַעְתִּירָה
לְךָ וְהֵעָתֵר לָנוּ שֶׁתִּהְיֶה עוֹלָה לְפָנֶיךָ קְרִיאַת וְלִימוּד שִׁיר הַשִּׁירִים
כְּאִלּוּ הִשַּׂגְנוּ כָּל הַסּוֹדוֹת הַנִּפְלָאִים וְהַנּוֹרָאִים אֲשֶׁר הֵם חֲתוּמִים
וּסְתוּמִים בּוֹ בְּכָל תְּנָאָיו. וְנִזְכֶּה לְמָקוֹם שֶׁהַנְּשָׁמוֹת וְרוּחוֹת
וּנְשָׁמוֹת נֶחְצָבוֹת מִשָּׁם וּכְאִלּוּ עָשִׂינוּ כָּל מַה שֶּׁמּוּטָל עָלֵינוּ
לְהַשִּׂיג בֵּין בְּגִלְגּוּל זֶה בֵּין בְּגִלְגּוּל אַחֵר וְלִהְיוֹת מִן הָעוֹלִים
וְהַזּוֹכִים לְעוֹלָם הַבָּא עִם שְׁאָר צַדִּיקִים וַחֲסִידִים. וּמַלֵּא כָּל
מִשְׁאֲלוֹת לִבֵּנוּ לְטוֹבָה וְתִהְיֶה עִם לְבָבֵנוּ וְאִמְרֵי פִינוּ בְּעֵת
מַחְשְׁבוֹתֵינוּ וְעִם יָדֵינוּ בְּעֵת מַעְבָּדֵינוּ וְתִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה
הָרְוָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֵינוּ וּמֵעָפָר עָנְיֵנוּ תְּקִימֵנוּ וּמֵאַשְׁפּוֹת
דַּלּוּתֵינוּ תְּרוֹמְמֵנוּ וְתָשִׁיב שְׁכִינָתְךָ לְעִיר קָדְשֶׁךָ בִּמְהֵרָה
בְיָמֵינוּ אָמֵן׃

מפטירין בנ"ך ומסדרין הזמירות כמו בסוכות רק שמוסיפין אחר ואמרתם ביושעי מזמור הודו לה' כי טוב יאמרו גאולי ה' וגומרין הזמירות עד ה' אחד ושמו אחד:

וקודם נשמת יאמר רשות זה לרבי שלמה בן גבירול:

שַׁחַר אֲבַקֶּשְׁךָ. צוּרִי וּמִשְׂגַּבִּי. אֶעֱרוֹךְ לְפָנֶיךָ. שַׁחְרִי וְגַם עַרְבִּי: שחר לִפְנֵי גְדֻלָּתְךָ. אֶעֱמֹד וְאֶתְבָּהֵל. כִּי עֵינְךָ תִרְאֶה. כָּל מַחְשְׁבוֹת לִבִּי: שחר מַה זֶּה אֲשֶׁר יוּכַל הַלֵּב וְהַלָּשׁוֹן לַעֲשׂוֹת. וּמַה כֹּחִי. רוּחִי בְּתוֹךְ קִרְבִּי: שחר הִנֵּה לְךָ תִיטַב זִמְרַת אֱנוֹשׁ עַל כֵּן אוֹדְךָ בְּעוֹד תִּהְיֶה נִשְׁמַת אֱלוֹהַּ בִּי: שחר

רשות אחר קודם נשמה:

מַה לְּךָ שַׂר תִּשְׁאַל לִשְׁמִי. וּמֵאַיִן בָּאתִי. מִבֵּית אָבִי וְאִמִּי. לִמְצֹא חֵן יָצָאתִי: יְהוָה יַאַסְפֵנִי אֵלָיו. תַּחַת צִלּוֹ וְשׁוּלָיו. עֲלֵי לִבּוֹ. יָשִׂים אָהֳבוֹ. פֶּה אֶל פֶּה אֲדַבֵּר בּוֹ. מַרְאֶה וְלֹא בְחִידוֹת: עלי לבו

ואומרים התפלה כמו בסוכות. וגומרים ההלל. ואומר החזן קדיש תתקבל וקודם שיוציאו הספרים אומר יהי ה' אלהינו עמנו. כאשר וגו':

זה לך סימן הפרשיות של ח' ימי הפסח. משך. תורא. קדש. בכספא. פסל. במדברא. שלח. בוכרא. וזה הסדר לא ישתנה כי אם כשחל פסח ביום חמישי שביום שלישי שהוא שבת. קורא ראה אתה אומר אלי שהוא פסל. וביום ד' ה' ו' קורין קדש. בכספא. במדברא:

דיני קריאת ס"ת ליום א' של פסח

א אם דלג פ' או יותר וקרא משם והלאה א"צ לחזור ולקרות מה שדלג וכן אם בתחלה התחיל מאמצעה כל שיש בקריאתו משנה עולים יצא וכן כשחל י"ט בשבת אם התחיל משכו וקרא ו' יצא: ב אם הש"ץ הראה לעולה למטה ממה שצריך לקרות ועל זה ברך הקורא לא ידלג בשביל זה אלא יקרא למעלה וא"צ לחזור ולברך כיון שהראהו בפרשת היום: ג אם הראהו הש"ץ לעולה קדש לי שבאלה פרשיות הפסח וברך חוץ משור או כשב או כל הבכור ונזכר קודם שהתחיל לקרות כשגולל לקרות פ' משכו א"צ לא יברך פעם אחרת: ד ואם הראהו פ' שור או כשב וברך העולה על זה לא יגלול לפ' משכו אלא קורא היום פ' שור או כשב וגם למחר ביום ב' יחזור וקורא פעם ב' פ' שור או כשב ופ' משכו של יום א' ישלים ביום ב' ויקרא ביום ההוא משכו וקדש דסמיכי אהדדי ואם של יום ג' בשבת שקורין ראה אתה יקרא ביום ד' משכו ואם אירע בטעותו קורא בשור או כשב נמצא טעות בס"ת כיון שס"ת אחר שמוציאין אינו מכוון בפ' שור או כשב וצריך לגוללו א"כ יגוללו לפ' משכו וכ"ש אם יש ס"ת מזומן בפ' משכו אלא שטעו והוציאו אחר: ה וכן אם בטלו קריאת ס"ת ביום א' לסיבה ביום ב' יקראו שור או כשב וביום ג' יקראו משכו וקדש: ו וכן אם טעה ש"צ והראהו כל הבכור או עבר וע"ז בירך לא יגלול אלא יגמור בה הקריאה וביום ג' יקראו משכו וקדש וביום ה' אחר כל הבכור ואם בעוד שקורא כל הבכור נמצא טעות וצריך להוציא ס"ת אחר יגללנו בפרשת היום: ז אם קרא פ' משכו אלא שלא קראה כולה שעשה הפסוקים קצרות והמשלים לא גמר הפרשה וברך לאחרונה ואמר קדיש א"צ לחזור ולקרות מה שנשאר וביום הב' יתחיל ממקום שפסק ביום א' עד סופו ואם קודם קדיש נזכר שלא גמר הפ' יעלה אחר ויגמור דמוסיפין בי"ט: ח נמצא פסול בס"ת יוציא אחר מההיכל ולא יגלול בס' ב' שהוא בסיבה ואם נמצא פסול בקריאת המשלים אף לאחר שקרא ג' פסוקים יוציא אחר לכולי עלמא: ט אם סיים הפרשה עם העולה הז' לא יאמר קדיש ויעלה א' בס' ב' ויאמר קדיש ואף אם אמר קדיש העולה בס' ב' משלים המנין ואם סיים הפרשה עם הבני יעלו ב' בס' ב': י אם דלג בתחלת הפרשה שיעור עולה א' וקרא משם ואילך וסיים הפרשה עם הז' והשמיטו קרא בתחלת הפרשה שדלג אף שקרא למפרע מצטרף ויאמר קדיש אחר

קריאתו: יא אם במקום שטעו קרא קדש וגמר הפרשה ובירך המפטיר ברכה אחרונה יצאו יד"ח
דיום ג' יקרא שטעו וטוב שיקרא גם פ' קדש ואם נזכר מהטעות בין שנזכר בעולה א' אם
שבירך לאפטה וכ"ש קודם שבירך בין שנזכר בעודו קורא לאיזה עולה או בין גברא לגברא ואפי' אם
גמר הפרשה כל עוד שלא בירך המפטיר ברכה אחרונה יגלול ויקרא פ' שטעו כולה והעולים שעל
מצטרפין להשלים המנין ואם חל פסח בשבת אף שעלה הה' וגמר הפ' ובירך יעלו ב' עולים ויקרא
שניהם פרשת שטעו: יב וכן אם במקום שטעו קרא בכספא או פסל או שלח אם בירך המפטיר
אחרונה עלתה להם ויום ג' יקרא שטעו וקדש ופ' בכספא או פסל או שלח יחזור לקרות ביום המיוחד
להם ואם נזכר קודם יגלול ויקרא פ' שטעו: יג בס' ב' שקורא ובמודם הראשון אם טעה וקרא
בענין אחר צריך לחזור ולהוציא ס"ת ולקרות במוספין: יד אף שקרא ובמדם הראשון אם דלג
ולא קרא כל ענין המוספין לא יצא וחוזר ומוציא ס"ת: טו אם דלג מוסיף הפרשה שלא קרא
רק עד פ' מלבד עולת הבוקר וקפץ ובירך יצא וכן אם דלג מראם והשמיט אם' והקרבתם יצא :

שלמות הלב א שקטו פרשיות של פסח בלשון זה משך תורא קדש בכספא פסל במדברא
כרמת מה שנעשה לישראל במעשה העגל שנשאלו הבכורות מעבודת הש"י
ונעשו כהנים והכי פירושו של הסי' משך תורא ר"ל כשמשכו ישראל לעשות להם תבנית שור לע"ז
שעשאוהו ושמשוהו משום כסא הכבוד שהוא א' מד' פנים שבמרכבה. קדש בכספא ר"ל אז קדשוהו
ועשאוהו בכסף ע"ש הכתוב וכסף הרביתי להם וזהב עשו לבעל ואח"כ מפרש והולך ואיהו הוא פסל
במדברא כלומר הוא אותו הפסל שעשו ישראל במדבר ומה נעשה להם ע"י זה שלא נזכרא כלומר
שלא הבכורות מעל עבודתו ונבחר בשבט לוי שלא חטאו בעגל וכמו זה יתכן שהחטא גרם להם
לבכורות לאבד טובה הרבה וכל אחד יתן אל לבו ר"מ משך תורא ר"ל כשמשכו העגל השיב עדים
שנתן להם ואח"כ כשקדשו הכסף ר"ל כשנתנו מחצית השקל ונתנו כפרתם עליהם כפרתם לפני הקב"ה
וקבלם ואח"כ נוף להם על הלוחות שניים זהו פסל כמ' פסל לך והיכן במדבר: ב קורים
שטעו ביום א' לפי שמזכיר בה מכת בכורים שהיה ביום א' ומפטירין בעת ההיא שמדבר על ענין
פסח גלגל:

תפלה לאומרה ק"ש בג' רגלים שתיקן רבינו האר"י זצ"ל:

רבש"ע מלא משאלות לבנו לטובה והפק רצוננו ותן שאלתינו וזכנו לנו
ולנשותינו ובנינו ולכל ב"ב לעשות רצונך בלבב שלם ומלטנו מיצ"הר
ותן חלקנו בתורתך וזכנו שתשרה שכינתך עלינו והופע עלינו רוח חכמה ובינה.
ויהר"מ יהוה או"א שתזכנו לעשות מעשים טובים בעיניך וללכת בדרכי ישרים
לפניך וקדשנו בקדושתך ותזכנו לחיים טובים וארוכים לימות המשיח ולחיי
העולם הבא ותשמרנו ממעשים רעים ומשעות רעות המתרגשות לבא בעולם .
והבוטח בה' חסד יסובבנהו אמן :

רבש"ע בעת הוצאת ס"ת נמצא למעלה בדף ס :

ומוציאין שני ספרי תורה וקורין בראשון חמשה גברי בפרשה בא אל פרעה מן ויקרא משה
לכל זקני ישראל עד על צבאותם. ואם חל פסח בשבת קורין שבעה גברי ומפסיקין
והיה ביום הזה.

וְהָיָה הַיּוֹם הַזֶּה לָכֶם לְזִכָּרוֹן וְחַגֹּתֶם אֹתוֹ חַג לַיהוָה
לְדֹרֹתֵיכֶם חֻקַּת עוֹלָם תְּחָגֻּהוּ: שִׁבְעַת יָמִים
מַצּוֹת תֹּאכֵלוּ אַךְ בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן תַּשְׁבִּיתוּ שְּׂאֹר מִבָּתֵּיכֶם
כִּי | כָּל־אֹכֵל חָמֵץ וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מִיִּשְׂרָאֵל מִיּוֹם
הָרִאשֹׁן עַד־יוֹם הַשְּׁבִעִי: וּבַיּוֹם הָרִאשׁוֹן מִקְרָא־קֹדֶשׁ
וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִקְרָא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל־מְלָאכָה לֹא־

יֵעָשֶׂה בָהֶם אַךְ אֲשֶׁר יֵאָכֵל לְכָל־נֶפֶשׁ הוּא לְבַדּוֹ יֵעָשֶׂה
לָכֶם׃ וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־הַמַּצּוֹת כִּי בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה
הוֹצֵאתִי אֶת־צִבְאוֹתֵיכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־
הַיּוֹם הַזֶּה לְדֹרֹתֵיכֶם חֻקַּת עוֹלָם׃ בָּרִאשֹׁן בְּאַרְבָּעָה
עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ בָּעֶרֶב תֹּאכְלוּ מַצֹּת עַד יוֹם הָאֶחָד
וְעֶשְׂרִים לַחֹדֶשׁ בָּעָרֶב׃ שִׁבְעַת יָמִים שְׂאֹר לֹא יִמָּצֵא
בְּבָתֵּיכֶם כִּי | כָּל־אֹכֵל מַחְמֶצֶת וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא
מֵעֲדַת יִשְׂרָאֵל בַּגֵּר וּבְאֶזְרַח הָאָרֶץ׃ כָּל־מַחְמֶצֶת לֹא
תֹאכֵלוּ בְּכֹל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם תֹּאכְלוּ מַצּוֹת׃

כשחל יום ראשון של פסח בחול מתחילין כאן:

וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְכָל־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מִשְׁכוּ וּקְחוּ
לָכֶם צֹאן לְמִשְׁפְּחֹתֵיכֶם וְשַׁחֲטוּ הַפָּסַח׃ וּלְקַחְתֶּם
אֲגֻדַּת אֵזוֹב וּטְבַלְתֶּם בַּדָּם אֲשֶׁר־בַּסַּף וְהִגַּעְתֶּם אֶל־
הַמַּשְׁקוֹף וְאֶל־שְׁתֵּי הַמְּזוּזֹת מִן־הַדָּם אֲשֶׁר בַּסָּף וְאַתֶּם לֹא
תֵצְאוּ אִישׁ מִפֶּתַח־בֵּיתוֹ עַד־בֹּקֶר׃ וְעָבַר יְהוָה לִנְגֹּף אֶת־
מִצְרַיִם וְרָאָה אֶת־הַדָּם עַל־הַמַּשְׁקוֹף וְעַל שְׁתֵּי הַמְּזוּזֹת
וּפָסַח יְהוָה עַל־הַפֶּתַח וְלֹא יִתֵּן הַמַּשְׁחִית לָבֹא אֶל־בָּתֵּיכֶם
לִנְגֹּף׃ וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה לְחָק־לְךָ וּלְבָנֶיךָ עַד־
עוֹלָם׃ לוי וְהָיָה כִּי־תָבֹאוּ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר יִתֵּן יְהוָה
לָכֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֵּר וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־הָעֲבֹדָה הַזֹּאת׃ וְהָיָה כִּי־
יֹאמְרוּ אֲלֵיכֶם בְּנֵיכֶם מָה הָעֲבֹדָה הַזֹּאת לָכֶם׃ וַאֲמַרְתֶּם
זֶבַח־פֶּסַח הוּא לַיהוָה אֲשֶׁר פָּסַח עַל־בָּתֵּי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
בְּמִצְרַיִם בְּנָגְפּוֹ אֶת־מִצְרַיִם וְאֶת־בָּתֵּינוּ הִצִּיל וַיִּקֹּד
הָעָם וַיִּשְׁתַּחֲווּ׃ וַיֵּלְכוּ וַיַּעֲשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר צִוָּה
יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן כֵּן עָשׂוּ׃ ס ישראל וַיְהִי | בַּחֲצִי
הַלַּיְלָה וַיהוָה הִכָּה כָל־בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבְּכֹר
פַּרְעֹה הַיֹּשֵׁב עַל־כִּסְאוֹ עַד בְּכוֹר הַשְּׁבִי אֲשֶׁר בְּבֵית

הַבּוֹר וְכֹל בְּכוֹר בְּהֵמָה׃ וַיָּקָם פַּרְעֹה לַיְלָה הוּא וְכָל־
עֲבָדָיו וְכָל־מִצְרַיִם וַתְּהִי צְעָקָה גְדֹלָה בְּמִצְרָיִם כִּי־אֵין בַּיִת
אֲשֶׁר אֵין־שָׁם מֵת׃ וַיִּקְרָא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן לַיְלָה וַיֹּאמֶר
קוּמוּ צְּאוּ מִתּוֹךְ עַמִּי גַּם־אַתֶּם גַּם־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּלְכוּ עִבְדוּ
אֶת־יְהוָה כְּדַבֶּרְכֶם׃ גַּם־צֹאנְכֶם גַּם־בְּקַרְכֶם קְחוּ כַּאֲשֶׁר
דִּבַּרְתֶּם וָלֵכוּ וּבֵרַכְתֶּם גַּם־אֹתִי׃ בשבת ד' וַתֶּחֱזַק מִצְרַיִם עַל־
הָעָם לְמַהֵר לְשַׁלְּחָם מִן־הָאָרֶץ כִּי אָמְרוּ כֻּלָּנוּ מֵתִים׃ וַיִּשָּׂא
הָעָם אֶת־בְּצֵקוֹ טֶרֶם יֶחְמָץ מִשְׁאֲרוֹתָם צְרֻרֹת בְּשִׂמְלֹתָם
עַל־שִׁכְמָם׃ וּבְנֵי־יִשְׂרָאֵל עָשׂוּ כִּדְבַר מֹשֶׁה וַיִּשְׁאֲלוּ
מִמִּצְרַיִם כְּלֵי־כֶסֶף וּכְלֵי זָהָב וּשְׂמָלֹת׃ וַיהוָה נָתַן אֶת־חֵן
הָעָם בְּעֵינֵי מִצְרַיִם וַיַּשְׁאִלוּם וַיְנַצְּלוּ אֶת־מִצְרָיִם׃ פ ד' בשבת ס'
וַיִּסְעוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵרַעְמְסֵס סֻכֹּתָה כְּשֵׁשׁ־מֵאוֹת אֶלֶף
רַגְלִי הַגְּבָרִים לְבַד מִטָּף׃ וְגַם־עֵרֶב רַב עָלָה אִתָּם וְצֹאן
וּבָקָר מִקְנֶה כָּבֵד מְאֹד׃ וַיֹּאפוּ אֶת־הַבָּצֵק אֲשֶׁר הוֹצִיאוּ
מִמִּצְרַיִם עֻגֹת מַצּוֹת כִּי לֹא חָמֵץ כִּי־גֹרְשׁוּ מִמִּצְרַיִם וְלֹא
יָכְלוּ לְהִתְמַהְמֵהַּ וְגַם־צֵדָה לֹא־עָשׂוּ לָהֶם׃ וּמוֹשַׁב בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָשְׁבוּ בְּמִצְרָיִם שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְאַרְבַּע מֵאוֹת
שָׁנָה׃ וַיְהִי מִקֵּץ שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה וַיְהִי
בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה יָצְאוּ כָּל־צִבְאוֹת יְהוָה מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃
לֵיל שִׁמֻּרִים הוּא לַיהוָה לְהוֹצִיאָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם הוּא־
הַלַּיְלָה הַזֶּה לַיהוָה שִׁמֻּרִים לְכָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְדֹרֹתָם׃

פ ס' ובשבת ז'

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן זֹאת חֻקַּת הַפָּסַח כָּל־בֶּן־נֵכָר
לֹא־יֹאכַל בּוֹ׃ וְכָל־עֶבֶד אִישׁ מִקְנַת־כָּסֶף וּמַלְתָּה אֹתוֹ אָז
יֹאכַל בּוֹ׃ תּוֹשָׁב וְשָׂכִיר לֹא־יֹאכַל בּוֹ׃ בְּבַיִת אֶחָד יֵאָכֵל
לֹא־תוֹצִיא מִן־הַבַּיִת מִן־הַבָּשָׂר חוּצָה וְעֶצֶם לֹא תִשְׁבְּרוּ־
בוֹ׃ כָּל־עֲדַת יִשְׂרָאֵל יַעֲשׂוּ אֹתוֹ׃ בשבת ז' וְכִי־יָגוּר אִתְּךָ גֵּר

וְעָשָׂה פֶסַח לַיהוָה הִמּוֹל לוֹ כָל־זָכָר וְאָז יִקְרַב לַעֲשֹׂתוֹ
וְהָיָה כְּאֶזְרַח הָאָרֶץ וְכָל־עָרֵל לֹא־יֹאכַל בּוֹ׃ תּוֹרָה אַחַת
יִהְיֶה לָאֶזְרָח וְלַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכְכֶם׃ וַיַּעֲשׂוּ כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה וְאֶת־אַהֲרֹן כֵּן עָשׂוּ׃ ס וַיְהִי
בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה הוֹצִיא יְהוָה אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם עַל־צִבְאֹתָם׃ פ וחוזר החזן ח"ק:

והמפטיר קורא בספר שני בפרשת פינחס. וזו היא הקריאה:

וּבַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ פֶּסַח
לַיהוָה׃ וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַזֶּה חָג
שִׁבְעַת יָמִים מַצּוֹת יֵאָכֵל׃ בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן מִקְרָא־קֹדֶשׁ
כָּל־מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ׃ וְהִקְרַבְתֶּם אִשֶּׁה עֹלָה
לַיהוָה פָּרִים בְּנֵי־בָקָר שְׁנַיִם וְאַיִל אֶחָד וְשִׁבְעָה כְבָשִׂים
בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם יִהְיוּ לָכֶם׃ וּמִנְחָתָם סֹלֶת בְּלוּלָה בַשָּׁמֶן
שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאַיִל תַּעֲשׂוּ׃ עִשָּׂרוֹן
עִשָּׂרוֹן תַּעֲשֶׂה לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד לְשִׁבְעַת הַכְּבָשִׂים׃ וּשְׂעִיר
חַטָּאת אֶחָד לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם׃ מִלְּבַד עֹלַת הַבֹּקֶר אֲשֶׁר
לְעֹלַת הַתָּמִיד תַּעֲשׂוּ אֶת־אֵלֶּה׃ כָּאֵלֶּה תַּעֲשׂוּ לַיּוֹם
שִׁבְעַת יָמִים לֶחֶם אִשֵּׁה רֵיחַ־נִיחֹחַ לַיהוָה עַל־עוֹלַת הַתָּמִיד
יֵעָשֶׂה וְנִסְכּוֹ׃ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל־
מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ׃

ואומר החזן קדיש לעילא:

והמפטיר מברך קודם ההפטרה כמו שכתוב ביום ראשון של סכות. וזו היא ההפטרה:

יהושע סימן ה': הפטרה ליום ראשון של פסח

בָּעֵת הַהִיא אָמַר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ עֲשֵׂה לְךָ חַרְבוֹת
צֻרִים וְשׁוּב מֹל אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל שֵׁנִית׃ וַיַּעַשׂ־
לוֹ יְהוֹשֻׁעַ חַרְבוֹת צֻרִים וַיָּמָל אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־
גִּבְעַת הָעֲרָלוֹת׃ וְזֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר־מָל יְהוֹשֻׁעַ כָּל־הָעָם

הַיֹּצֵא מִמִּצְרַיִם הַזְּכָרִים כֹּל | אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה מֵתוּ בַמִּדְבָּר
בַּדֶּרֶךְ בְּצֵאתָם מִמִּצְרָיִם׃ כִּי־מֻלִים הָיוּ כָּל־הָעָם הַיֹּצְאִים
וְכָל־הָעָם הַיִּלֹּדִים בַּמִּדְבָּר בַּדֶּרֶךְ בְּצֵאתָם מִמִּצְרַיִם לֹא־
מָלוּ׃ כִּי | אַרְבָּעִים שָׁנָה הָלְכוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר עַד־
תֹּם כָּל־הַגּוֹי אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה הַיֹּצְאִים מִמִּצְרַיִם אֲשֶׁר לֹא־
שָׁמְעוּ בְּקוֹל יְהוָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לָהֶם לְבִלְתִּי הַרְאוֹתָם
אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לַאֲבוֹתָם לָתֶת לָנוּ אֶרֶץ זָבַת
חָלָב וּדְבָשׁ׃ וְאֶת־בְּנֵיהֶם הֵקִים תַּחְתָּם אֹתָם מָל יְהוֹשֻׁעַ
כִּי־עֲרֵלִים הָיוּ כִּי לֹא־מָלוּ אוֹתָם בַּדָּרֶךְ׃ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר־תַּמּוּ
כָל־הַגּוֹי לְהִמּוֹל וַיֵּשְׁבוּ תַחְתָּם בַּמַּחֲנֶה עַד חֲיוֹתָם׃ וַיֹּאמֶר
יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ הַיּוֹם גַּלּוֹתִי אֶת־חֶרְפַּת מִצְרַיִם מֵעֲלֵיכֶם
וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא גִּלְגָּל עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ וַיַּחֲנוּ בְנֵי־
יִשְׂרָאֵל בַּגִּלְגָּל וַיַּעֲשׂוּ אֶת־הַפֶּסַח בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם
לַחֹדֶשׁ בָּעֶרֶב בְּעַרְבוֹת יְרִיחוֹ׃ וַיֹּאכְלוּ מֵעֲבוּר הָאָרֶץ
מִמָּחֳרַת הַפֶּסַח מַצּוֹת וְקָלוּי בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה׃ וַיִּשְׁבֹּת הַמָּן
מִמָּחֳרָת בְּאָכְלָם מֵעֲבוּר הָאָרֶץ וְלֹא־הָיָה עוֹד לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל
מָן וַיֹּאכְלוּ מִתְּבוּאַת אֶרֶץ כְּנַעַן בַּשָּׁנָה הַהִיא׃ וַיְהִי בִּהְיוֹת
יְהוֹשֻׁעַ בִּירִיחוֹ וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה־אִישׁ עֹמֵד לְנֶגְדּוֹ
וְחַרְבּוֹ שְׁלוּפָה בְּיָדוֹ וַיֵּלֶךְ יְהוֹשֻׁעַ אֵלָיו וַיֹּאמֶר לוֹ הֲלָנוּ
אַתָּה אִם־לְצָרֵינוּ׃ וַיֹּאמֶר | לֹא כִּי אֲנִי שַׂר־צְבָא־יְהוָה עַתָּה
בָאתִי וַיִּפֹּל יְהוֹשֻׁעַ אֶל־פָּנָיו אַרְצָה וַיִּשְׁתָּחוּ וַיֹּאמֶר לוֹ מָה
אֲדֹנִי מְדַבֵּר אֶל־עַבְדּוֹ׃ וַיֹּאמֶר שַׂר־צְבָא יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ
שַׁל־נַעַלְךָ מֵעַל רַגְלֶךָ כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה עֹמֵד עָלָיו
קֹדֶשׁ הוּא וַיַּעַשׂ יְהוֹשֻׁעַ כֵּן׃ וִירִיחוֹ סֹגֶרֶת וּמְסֻגֶּרֶת מִפְּנֵי
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵין יוֹצֵא וְאֵין בָּא׃ וַיְהִי יְהוָה אֶת־יְהוֹשֻׁעַ
וַיְהִי שָׁמְעוֹ בְּכָל־הָאָרֶץ׃

ואומר גואלנו וכו'. ומברך המפטיר לאחריה. והחזן מברך לקהל. ואומרים עד מוסף כמו שכתוב
ביום טוב ראשון של פסח:

יגמור תפלת מוסף ישוב ויאמר תפלת רבונו של עולם שכתוב למעלה קודם הוצאת ספר תורה עד אמן סלה ואחר כך יאמר זה:

יהי רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי אל עליון גומל חסדים טובים שיהיה עתה עת רצון לפניך להאיר על נפשותינו רוחינו ונשמותינו טויו שבגין שם מ"ה טלא דבדולחא גבורה דעתיק שבמות אריך אנפין היורד עתה במות רא ומשם יפרד והיה בחינת החסדים לרחל אמנו: ויהי חסדך ה' עלינו כאשר יחלנו לך: הראנו ה' חסדך וישעך תתן לנו: קומה עזרתה לנו ופדנו למען חסדך: וברכנו אבינו בכל מעשה ידינו וברך שנותינו בטללי רצון ברכה ונדבה כי אל טוב ומטיב אתה ומברך השנים: יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגואלי: ואני תפלתי לך ה' עת רצון אלהים ברב חסדך ענני באמת ישעך:

תקון הטל ומוסף

הנה הוא בדף י"ז ע"ב. ואומרים מוריד הטל באתה גבור כמו שכתוב שם:

תפלת מנחה

אומר במנחה כמו שכתוב בדף ע"ד ע"א:

ליל שני של פסח

מתפללין ערבית כמו בליל א' ואחר קדיש תתקבל מתחילין לספור את העומר מעומד. וקודם שיספור מברך. וכן כל שאר ימי העומר:

דיני העומר:

א ליל ב' של פסח מתחילין לספור את העומר ואם שכח יש לו זמן כל הלילה ומצוה על כל אחד לספור לעצמו וצריך מעומד ולברך תחלה. וסופר ימים ושבועות: ב נשים פטורות מלספור דהוי מצות עשה שהזמן גרמא אבל כבר שויא עליהו חובה: ג אם שמע מאחר יצא אם נתכוון שומע ומשמיע ויכול לספור בלשון שהוא מבין ולהדרבא אם אינו מבין לה"ק וספר בלשון הקודש י"א דלא יצא אך רבו הדעות שיצא: ד אם מנה יושב יצא: ה צריך לומר לעומר כי כן גרסת האר"י ז"ל: ו ליל ב' של פסח יש מי שמונה אחר ערבית קודם הסדר ויש שמונה אחר הסדר ונהרא נהרא ופשטיה והמונה אחר הסדר יזהיר לבני ביתו להזכירו קודם שיאכל: ז ביום המעונן אם עשו וברכו כשעדיין יום יחזרו לספור כשתחשך בלא ברכה: ח אם שאלו חברו אחר שהגיע זמן הספירה יאמר לו אתמול היה כך וכך: ט אם בירך ולא ידע החשבון ושתק עד ששמע מחברו וסיים כמוהו יצא: י יכול לספור גם קודם ערבית בכלל הצבור אחר צאת הכוכבים: יא שכח ולא בירך כל הלילה יספור ביום בלא ברכה ובשאר הימים סופר בברכה ואם עבר יום א' מהימים ולא ספר יספור בשאר ימים בלא ברכה ואם הוא מסופק אם דלג יום א' יספור בשאר ימים בברכה: יב ליל שבת ויום טוב סופרים אחר קדוש בבית הכנסת דעיולי שבת עדיף ועפ"י אבל בביתו העומר קודם ובמוצאי שבת ויום טוב סופרים קודם הבדלה אחר קדיש תתקבל: יג בין פסח לעצרת מתו תלמידי רבי עקיבא אבל לא מתו בימים שאין אומרים בהם תחנון וא"כ נשאר ל"ג יום ונוהגין בהם מקצת אבלות שאין נושאין בהם ולא מסתפרין לבד ביום ל"ג דהוא יום הלולא דרשב"י זיע"א דלכבודו נוהגים קצת שמחה ואם חל יום ל"ג ביום א' מסתפרין יום ו' אם היה בו מילה והוא בעל ברית או סנדק או מוהל והנוהגים שלא להסתפר כלל מפסח עד עצרת אין להסתפר אפילו במילה: יד נעילת הצפרנים נהגו העולם להתיר ואפי' מן הדין שרי: טו אבל שחל ז' שלו ערב פסח בענין דמותר להסתפר בחה"מ שהם ימי העומר מותר להסתפר ואפילו ע"י ישראל מותר להסתפר: טז הנוהג שלא להסתפר מפסח ועד עצרת ורוצה לחזור עד ל"ג דוקא ישאל ויתירו לו ואם נהג שנה א' דוקא ורצה לחזור בו הגם דס"ל התרה על צד הטוב יפיח לו: יז הנוהגים שלא להסתפר מפסח ועד עצרת טוב להחמיר שלא להסתפר ביום מ"ח ויסתפר בערב שבועות דוקא אם לא שחל יום מ"ח ערב ש"ק דמסתפר: יח ישתדל מאד בספירת העומר כי סודותיה רמים ונשגבים וישתדל לספור לפחות קרוב לחצי שעה מהלילה: יט יזהר ויעשה סימנים שלא ישכח לילה א' כשאינו מונה בצבור דאפשר דישכח גם ביום ולא יוכל עוד לספור בברכה ולענ"ד הוי כל הברכות תלויות שעברו לבטלה וביטל מ"ע:

שלמות הלב א סופרים זה העומר כדי לחבב את התורה עליהם שמיום יציאתם ממצרים היו מזומנים לקבל את התורה שנאמר בהוציאך את העם וגו' ולפיכך נתן הקב"ה לספור ימים ושבועות מעת יציאתם עד זמן קבלת התורה כאדם שיעדו המלך לתת לו מתנה טובה ביום פלוני והוא היה מונה הימים לומר מתי יגיע הזמן שאזכה במתנת המלך וי"א שצוה הקב"ה לספור את העומר מפני שכל א' מישראל היה עוסק בקציר שלו והיו מפוזרים כל א' בגרנו ולוה למנות כדי שלא ישכחו זמן עלייתם לרגל וי"א שהוא מפני שהעולם נצער מפסח ועד שבועות על התבואות ועל האילנו' כדאיתא פ"ק דר"ה א"ר מפני מה אמרה תורה וכו' ולפיכך צוה הקב"ה לספור ימים כדי שנזכיר צער העולם ולשוב לו בלבב שלם ולהתחנן לפניו לרחם עלינו ועל הבריות ועל הארץ שיהיו התבואות כתקונן שהן חיינו שאם אין קמח אין תורה: ב אין סופרין את העומר אלא בלילה כתוב בה' לרור העומר וספרתם לכם ממחרת השבת וגו' להורות שצריך למנות מפסח עד שבועות ממחרת השבת שהוא בתחלת הלילה שאז מתחיל הדין ולכן מונהו בלילה להשקיט את הדין של העומר השולט בלילה שבת מלות ספירה ולכן אמר וספרתם לכם להנאתכם וכל זה לשבירת מדת הדין הקשה ולפי שהם ימי דין אמרו שצריך להורות בהם צער ושאסורים בתספורת ואע"פ שאמרו שמתו בו תלמידי ר"ע בלילה הוא לפי הנגלה כי טעם הנסתר הוא מה שכתבתי לפי שהעומר הוא הדין ולכן אסור בתספורת כדי להראות עצבות ומה שאמרו מותר לגלח מל"ג בעומר ואילך לפי שאז פסקו למות כבר כתבו התוספות דזה משמע בימי החול לבד שבתות ה' והעומר א"ל לומר שהן אסורים בתספורת באופן שאיסור התספורת הוא עד שבועות וכן הוא לפי האמת כי ל"ג לעומר הוא סוקף הדין וסימנך עד הנה הזה וכן פ' אתה מושל בגאות הים בשוא גליו אתה תשבחם כי שהעומר הוא יה קוצר וכמלולה וה' בכח הרחמים מושל בגאות הים וכשמתגבא הגל ההוא משככו ומשקיטו וזהו בשיא גליו שהוא ל"ג לעומר שהוא כח הדין: ג אין מברכין שהחיינו על ספירת העומר לפי שאין מברכין שהחיינו אלא ע"ד שיש בו הנאה או שמחה כגון נטילת לולב שבא לשמחה ותקיעת שופר לזכרון בין ישראל לאביהם שבשמים ומקרא מגלה דחס עלן ופרקינן ופדיון הבן לפי שילא גם מכלל כמל הבל ספירת העומר אין בה דבר לגוף הנאה אלא לעגמת נפש לבית אלהינו שיבנה ואין מברכין זמן על בעור החמץ ועשיית סוכה לפי שאין מברכים עד תשלום ההנאה ובאלו שמכינן לזמן דרגל: ד מברכין הבות המעומד מפני שקצירת העומר מעומד שדרך הקוצרים לקצור מעומד וכמלות הקצירה כך מלות הספירה ועוד שהיא עדות שמעידין כך וכך לעומר ואין עדות אלא מעומד ועוד שמסיק שמלאכים עומדים אין מעבירין על המצות ועיין בזוהר פ' אמור דף קנ"ג ע"א: ה אומרים י"ר אחר הספירה לפי שבזמן הזה אין אנו חייבים לברך מדאורייתא והספירה זכר למקדש ולכך מתפללין שיבנה ואז יהיה חובה עלינו לברך ברכת העומר: ו אומרים למנצח בנגינות אחר ספירת העומר לפי שיש בו ז' פסוקים כנגד ז' שבועות ומ"ט תיבות כנגד מ"ט ימים של ספירה: ז נהגו הנשים שלא לעשות מלאכה בערב בימי העומר לפי שבשעת שקיעת החמה מתו תלמידי ר' עקיבא. וי"א שהוא לפי שהעומר בא משעורים וכן מנחת סוטה באה משעורים על כן נהגו הנשים שלא לעשות מלאכה בשעת ערב של הספירה להיות להם לזכר בעבור שסוטה ירלאו על פניהם ונזכרו וי"א שהוא זכר לנשים צדקניות שהיו באותו הדור שהן קדמו אצל התלמידים לכבדם ולהתעסק בהם:

אין לה נוג'י סיגונדה דיספואיס די ערבית אימפיסיאן אה קונטאר איל עומר אי קי סי אולבֿידו די קאנטאר אין פרי פריסייפיו די לה נוג'י קונטארה אינקאפאדה אורה קי סי אקורדארי די לה נוג'י. אי איס מלוס אה קאדה אונו די קונטאר אין פיים: קין לי דימאנדא אה סו חבר בין השמשות קואנטוס דיאס סון די לה ספירה איסטה נוג'י דיזירליאס אייר פֿואירון טאנטוס קי סי לי דירה אוי סון טאנטוס נו פואידי קונטאר קון ברכה אינפירו אנטיס די בין השמשות נו אינפורטה. סי אולבידוסי אי נו קונטו טודה לה נוג'י קונטארה אין איל דיאה סין דיזיר לה ברכה: כי סי אולבֿידו די קונטאר אין אונו די לוס אוטרוס דיאס סין פריגונטו קיירי די לוס אוטרוס דיאס קונטארה אין לוס אוטרוס דיאס סין דיזיר ברכה:

מנהג חסידים הראשונים לקרות אחר הסדר של ליל שני של פסח סדר קצירת העומר:

סדר קצירת העומר

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי־תָבֹאוּ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לָכֶם וּקְצַרְתֶּם אֶת־קְצִירָהּ וַהֲבֵאתֶם אֶת־עֹמֶר רֵאשִׁית קְצִירְכֶם אֶל־הַכֹּהֵן׃ וְהֵנִיף אֶת־הָעֹמֶר לִפְנֵי יְהוָה לִרְצֹנְכֶם מִמָּחֳרַת הַשַּׁבָּת יְנִיפֶנּוּ הַכֹּהֵן׃

וּבְכֵן כך היתה קצירת העומר של שעורים אור ששה עשר בניסן בבית אלהינו מערב יום טוב יוצאים שלוחי בית דין ועושין אותו כריכות כמחובר לקרקע כדי שיהא נוח לקצור וכל העיירות הסמוכות מתכנסות לשם כדי שיהא נקצר בעסק גדול. וקוצרין שלש סאין שעורים בשלשה אנשים בשלש קופות ובשלש מגלות כיון שהשכה אומר להם הקוצר לכל העומדים שם. בא השמש. אומרים לו הן. בא השמש. אומרים לו הן. בא השמש. אומרים לו הן. מגל זו. אומרים לו הן. מגל זו. אומרים לו הן. מגל זו. אומרים לו הן. קופה זו. אומרים לו הן. קופה זו. אומרים לו הן. קופה זו. אומרים לו הן. ואם היה שבת. אומר להם שבת היום. אומרים לו הן. שבת היום. אומרים לו הן. שבת היום. אומרים לו הן. ואחר כך אומר להם אקצור. והם אומרים לו. קצור. אקצור. והם אומרים לו קצור. אקצור. והם אומרים לו קצור. שלש פעמים על כל דבר ודבר להודיע על מחרת השבת שהוא מחרת הפסח ולא שבת בראשית. קצרוהו ונתנוהו בקופות והביאוהו לעזרה וחבטוהו וזורין ובוררין ול קחין את השעורים ומהבהבין אותו באבוב מנוקב לקיים בו מצות אביב קלוי באש גרש כרמל. ואחר שקולין אותו שוטחין אותו בעזרה כדי שתהא הרוח מנשבת בהם ואחר כך טוחנין אותו ברחיים של גרוסות ומנפין את הקמח בשלש עשרה נפה ומוציאין ממנו עשרון והשאר נפדה ונאכל לכל אדם וחייב בחלה ופטור מן המעשרות ואין מביאין מנחה זו אלא מארץ ישראל מן הקרוב. לא בא מן הקרוב מביאין אותו מכל מקום מארץ ישראל ומצותו להקצר בלילה בליל ששה עשר בין בחול בין בשבת וכל הלילה כשר לקצירת העומר. ומצותו לבא מן הקמה לא מצאו יביאו מן העומרים ומצותו לבא מן הלח לא מצאו יביאו מן היבש והיה דרכן להביא משדות שבדרום. היה נר חצי השדה וזורע חציה בשנה זו ובשנה אחרת נר החצי השדה שזרע וזורע החצי שנר ומביא ממנו. אשרי העם שככה לו:

אלהינו ואלהי אבותינו מלך רחמן רחם עלינו טוב ומטיב הדרש לנו שובה עלינו בהמון רחמיך בגלל אבות שעשו רצונך. בנה ביתך כבתחלה כונן בית מקדשך על מכונו הראנו בבנינו שמחנו בתקונו והשב שכינתך לתוכו והשב כהנים לעבודתם ולוים לשירם ולזמרם והשב ישראל לנויהם ושם נעלה ונראה ונשתחוה לפניך בשלש פעמי רגלינו ונאכל שם מן הזבחים ומן הפסחים

אשר יניע דמם על קיר מזבחך לרצון. ויהי נועם ה׳ אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו: יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה׳ צורי וגואלי:

תפלה פשוטה לספירת העומר לרגל המלאכה אשר לפני לזכות לירא׳ ה׳ ולחושבי שמו וזה נוסחתה:

לשם יחוד קודשא ב״ה ושכינתיה בדחילו ורחימו ורחימו ודחילו ליחדא שם י״ה בו״ה ביחודא שלים בשם כל ישראל הנני בא לקיים מצות ספירת העומר לתקן את שורשה במקום עליון ויהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו שיהיה עתה עת רצון לפניך להיות עולה מצות ספירת העומר כאלו אשיג כל הסודות הנפלאים והנוראים אשר הם התומים בה ותעלה לפניך עם כוונת בני ידידך היודעים והמכוונים כל כונות שמותיך הקדושים הראוי׳ לבא בספירה הזאת ואשר ערומים יכתירו דע״ת ועתה ינדל נא כח ה׳ בכח סגולת הספירה הזאת בשני המאורות הגדולים עם הקטנים ובדע״ת חדרים ימלאו ויתבוננו חסדי ה׳ ותרבה הדעת לעז״רת ה׳ בגבורים וגם ד׳ יתן הט״ב וארצנו תתן יבולה:

יהי רצון מלפניך שיתוקן בספירתנו זאת אשר פגמנו במדות העליונות הגדו״לה והגבו״רה והתפא״רת והנ״צח וה״הוד כ״י כ״ל בשמים ובארץ לך ה׳ הממלכה אחת לאחת בז׳ שבועות תמימות אלה על אבן אחת שבעה עינים ותמחול ותסלח את כל עונותינו ופשעינו וחטאתינו אשר פגמנו מנעורינו עד היום הזה וכשם שטהרת נפשות עמך בית ישראל מזוהמת הנחש טומאת מצרים בכח מצות ספירת העומר בצאת ישראל ממצרים כן ברחמיך וחסדיך הרבים תטהר את נפשותינו מכל טומאה וחלאה שנדבק בה ונטהר ונתקדש בקדושה של מעלה וכשם שעמד להם לישראל מצות העומר למנן וצנה בימי גדעון וימי חזקיהו וימי יחזקאל ובימי מרדכי ואסתר להכניע את כל אויביהם תנופה נלחם בם כן יעמדו לנו להכניע את כל אויבי נפשנו ומבקשי רעתנו הפלא חסדיך מושיע חוסים ממתקוממים בימינך עורה את גבורתך ולכה לישועתה לנו אמן כן יהי רצון: ויהי נועם ה׳ אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננו עלינו וכו׳:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל סְפִירַת הָעוֹמֶר:

הַיּוֹם יוֹם אֶחָד לָעֹמֶר: הָרַחֲמָן הוּא יַחֲזִיר עֲבוֹדַת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ לִמְקוֹמָהּ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ:

ואחר הספירה יאמר אלה מקראי קדש ר״ת יאסהתשי:

ה׳ בשמים חסדך ואמונתך עד שחקים ו
אבא בגבורות ה׳ אלהים אזכיר צדקתך לבדך ו
הראנו ה׳ חסדך וישעך תתן לנו ו
דור לדור ישבח מעשיך וגבורותיך יגידו ו

יובחסדך תצמית אויבי והאבדת כל צררי נפשי כי אני עבדך
ינוראות בצדק תעננו אלהי ישענו מבטח כל קצוי ארץ וים רחוקים
האירה פניך על עבדך הושיענו כחסדך
יי אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ

(סז) לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינֹת מִזְמוֹר שִׁיר׃ אֱלֹהִים יְחָנֵּנוּ וִיבָרְכֵנוּ יָאֵר פָּנָיו אִתָּנוּ סֶלָה׃ לָדַעַת בָּאָרֶץ דַּרְכֶּךָ בְּכָל גּוֹיִם יְשׁוּעָתֶךָ׃ יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כֻּלָּם׃ יִשְׂמְחוּ וִירַנְּנוּ לְאֻמִּים כִּי תִשְׁפֹּט עַמִּים מִישׁוֹר וּלְאֻמִּים בָּאָרֶץ תַּנְחֵם סֶלָה׃ יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כֻּלָּם׃ אֶרֶץ נָתְנָה יְבוּלָהּ יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ׃ יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים וְיִירְאוּ אוֹתוֹ כָּל אַפְסֵי אָרֶץ׃

ואחר כך אומרים בלשם ישראל ממלכים. ואומר החזן קדיש יהא שלמא רבא. ועלינו לשבח. ויגדל אלהים חי כמו שכתוב לעיל:

יום שני של פסח

מתפללין כמו ביום ראשון. וגומרין ההלל ומוציאין שני ס"ת בא' בפרשת אמור שור או כשב או עז כמו שכתוב בדף נז וקורין ה' גברי אם חל בחול אבל אם חל בשבת קורין ז':

ומברך המפטיר קודם הפטרה כמו שכתוב בי"ט ראשון של פסח. במלכים ב' כ"ג:

דיני קריאת ס"ת ליום ב' של פסח

א אם דלג פ' או יותר וקרא להלן א"צ לחזור ואם דלג פ' ובקלרכס מוב שיחזור הש"צ ויקראנו בלא ברכה: ב אפי' לא קרא אלא ה' עולים בלמלום ודלג פ' העומר וכל השאר ובירך הש' אחרונה ואמר קדיש ילא ונכון שיקרא הש"צ בקול רם מה שדלג בלא ברכה ואם נזכר קודם קדיש יעלה עולה אחר ויברך: ג אם טעה ש"צ וקיים הפ' עם הד' לא יאמר קדיש ויעלה ה' בפ' שני ויאמר קדיש ואף אם אמר קדיש העולה בס' ב' משלים המנין ואם קיים הפרשה עם הג' יעלו שנים בס' שני: ד אם שכח הש"צ והראה לעולה בס' למעה ואפי' הראהו פ' אחרת ועל זה בירך ונזכר קודם שהתחיל לקרות כשגולל לקרות פ' משכו אפ"ה לא יברך פעם אחרת אך אם הראהו כל הצבור ביום השני בא"ל כיון שבירך ע"פ כל הצבור יגמור כל הקריאה בפ' זו ופ' שור או כשב יקרא יום א' אך בא"י יגלול לפ' שור או כשב ולא יברך: ה אם בטעו הצבור קריאת יום ב' ידחו הו' פ' במדבר ויקראו שור או כשב ואם יש שבת ואע"ג במקום ראה אתה יקראו שור או כשב: ו אם במקום שור או כשב קרא משכו או קדש או בכספא או פסל או בשלח אם נזכר קודם שבירך המשלים אחרונה יגלול ויקרא שור או כשב וא"צ לעלות בה ה' גברי ואם נזכר אחר ברכה אחרונה של המשלים עלתה להם הקריאה שקראו ואם היה שבמקום שור או כשב קרא פסל או ביום שהיה ראוי לקרות פסל או ראה יקרא שור או כשב ואם הטעות היה שקרא משכי או קדש או בכספא או בשלח אז יש לדרוש ביום הו' במדבר ולקרות שור או כשב ואם יש שבת ואע"ג יקרא שור במקום ראה ואם ביום ב' קרא במדבר שאין בה רק שעור ד' עולים או בא"ל אף שגמר הפ' הד' יגלול ויקרא ה' שור או כשב:
ז ואם הטעות בפ' כל הצבור בא"ל ביום הא' יקרא שור או כשב:

שלמות הלב אומרים ביום ב' של פסח פ' שור או כשב או עז לפי שיש בה מלות ספירת העומר שהיא ענין היום ומפטירין במלכים וישלח המלך שמדבר על ענין פסח יאשיהו:

וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ וַיַּאַסְפוּ אֵלָיו כָּל־זִקְנֵי יְהוּדָה וִירוּשָׁלִָם׃ וַיַּעַל הַמֶּלֶךְ בֵּית־יְהוָה וְכָל־אִישׁ יְהוּדָה וְכָל־יֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם אִתּוֹ וְהַכֹּהֲנִים וְהַנְּבִיאִים וְכָל־הָעָם

לְמִקָּטֹן וְעַד־גָּדוֹל וַיִּקְרָא בְאָזְנֵיהֶם אֶת־כָּל־דִּבְרֵי סֵפֶר
הַבְּרִית הַנִּמְצָא בְּבֵית יְהוָה׃ וַיַּעֲמֹד הַמֶּלֶךְ עַל־הָעַמּוּד
וַיִּכְרֹת אֶת־הַבְּרִית ׀ לִפְנֵי יְהוָה לָלֶכֶת אַחַר יְהוָה וְלִשְׁמֹר
מִצְוֹתָיו וְאֶת־עֵדְוֹתָיו וְאֶת־חֻקֹּתָיו בְּכָל־לֵב וּבְכָל־נֶפֶשׁ
לְהָקִים אֶת־דִּבְרֵי הַבְּרִית הַזֹּאת הַכְּתֻבִים עַל־הַסֵּפֶר הַזֶּה
וַיַּעֲמֹד כָּל־הָעָם בַּבְּרִית׃ וַיְצַו הַמֶּלֶךְ אֶת־חִלְקִיָּהוּ הַכֹּהֵן
הַגָּדוֹל וְאֶת־כֹּהֲנֵי הַמִּשְׁנֶה וְאֶת־שֹׁמְרֵי הַסַּף לְהוֹצִיא מֵהֵיכַל
יְהוָה אֵת כָּל־הַכֵּלִים הָעֲשׂוּיִם לַבַּעַל וְלָאֲשֵׁרָה וּלְכֹל צְבָא
הַשָּׁמָיִם וַיִּשְׂרְפֵם מִחוּץ לִירוּשָׁלִַם בְּשַׁדְמוֹת קִדְרוֹן וְנָשָׂא
אֶת־עֲפָרָם בֵּית־אֵל׃ וְהִשְׁבִּית אֶת־הַכְּמָרִים אֲשֶׁר נָתְנוּ
מַלְכֵי יְהוּדָה וַיְקַטֵּר בַּבָּמוֹת בְּעָרֵי יְהוּדָה וּמְסִבֵּי יְרוּשָׁלִָם
וְאֶת־הַמְקַטְּרִים לַבַּעַל לַשֶּׁמֶשׁ וְלַיָּרֵחַ וְלַמַּזָּלוֹת וּלְכֹל צְבָא
הַשָּׁמָיִם׃ וַיֹּצֵא אֶת־הָאֲשֵׁרָה מִבֵּית יְהוָה מִחוּץ לִירוּשָׁלִַם
אֶל־נַחַל קִדְרוֹן וַיִּשְׂרֹף אֹתָהּ בְּנַחַל קִדְרוֹן וַיָּדֶק לְעָפָר
וַיַּשְׁלֵךְ אֶת־עֲפָרָהּ עַל־קֶבֶר בְּנֵי הָעָם׃ וַיִּתֹּץ אֶת־בָּתֵּי
הַקְּדֵשִׁים אֲשֶׁר בְּבֵית יְהוָה אֲשֶׁר הַנָּשִׁים אֹרְגוֹת שָׁם בָּתִּים
לָאֲשֵׁרָה׃ וַיָּבֵא אֶת־כָּל־הַכֹּהֲנִים מֵעָרֵי יְהוּדָה וַיְטַמֵּא אֶת־
הַבָּמוֹת אֲשֶׁר קִטְּרוּ־שָׁמָּה הַכֹּהֲנִים מִגֶּבַע עַד־בְּאֵר שָׁבַע
וְנָתַץ אֶת־בָּמוֹת הַשְּׁעָרִים אֲשֶׁר־פֶּתַח שַׁעַר יְהוֹשֻׁעַ שַׂר־
הָעִיר אֲשֶׁר־עַל־שְׂמֹאול אִישׁ בְּשַׁעַר הָעִיר׃ אַךְ לֹא יַעֲלוּ
כֹּהֲנֵי הַבָּמוֹת אֶל־מִזְבַּח יְהוָה בִּירוּשָׁלִָם כִּי אִם־אָכְלוּ מַצּוֹת
בְּתוֹךְ אֲחֵיהֶם׃ וַיְצַו הַמֶּלֶךְ אֶת־כָּל הָעָם לֵאמֹר עֲשׂוּ פֶסַח
לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם כַּכָּתוּב עַל סֵפֶר הַבְּרִית הַזֶּה׃ כִּי לֹא
נַעֲשָׂה כַּפֶּסַח הַזֶּה מִימֵי הַשֹּׁפְטִים אֲשֶׁר שָׁפְטוּ אֶת־יִשְׂרָאֵל
וְכֹל יְמֵי מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וּמַלְכֵי יְהוּדָה׃ כִּי אִם־בִּשְׁמֹנֶה
עֶשְׂרֵה שָׁנָה לַמֶּלֶךְ יֹאשִׁיָּהוּ נַעֲשָׂה הַפֶּסַח הַזֶּה לַיהוָה
בִּירוּשָׁלִָם׃ וְגַם אֶת־הָאֹבוֹת וְאֶת־הַיִּדְּעֹנִים וְאֶת הַתְּרָפִים

וְאֶת־הַגִּלֻּלִים וְאֵת כָּל־הַשִּׁקֻּצִים אֲשֶׁר נִרְאוּ בְּאֶרֶץ יְהוּדָה וּבִירוּשָׁלַםִ בִּעֵר יֹאשִׁיָּהוּ לְמַעַן הָקִים אֶת־דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַכְּתֻבִים עַל־הַסֵּפֶר אֲשֶׁר מָצָא חִלְקִיָּהוּ הַכֹּהֵן בֵּית יְהוָֹה׃ וְכָמֹהוּ לֹא־הָיָה לְפָנָיו מֶלֶךְ אֲשֶׁר־שָׁב אֶל־יְהוָֹה בְּכָל־לְבָבוֹ וּבְכָל־נַפְשׁוֹ וּבְכָל־מְאֹדוֹ כְּכֹל תּוֹרַת מֹשֶׁה וְאַחֲרָיו לֹא־קָם כָּמֹהוּ׃ גואלנו וכו׳ :

ומברך המפטיר אחריה כמו שכתוב ביום ראשון. ומברך החזן למלך ולקהל:
ואומרי׳ אשרי. ומחזירים ס״ת למקומן. ואומר החזן חצי קדיש כמו שכתוב ביום טוב. ומתפללים הצבור תפלת מוסף כמו אתמול. וחוזר שליח צבור המוסף. וגומרים כמו אתמול:

במנחה מתפללים כמו אתמול.

לחול המועד של חול

מתפללין ערבית כמו שכתוב בחול המועד. ואחר קדיש תתקבל. סופרים את העומר ואומרים שני ימים לעומר וכן מוסיף והולך עד שמגיע לז׳ ימים ואז יאמר היום שבעה ימים שהם שבוע אחד לעומר ובשמיני יאמר היום שמונה ימים שהם שבוע אחד ויום אחד וכשיגיע לי״ד ימים יאמר היום י״ד ימים שהם שני שבועות. ועל דרך זה מונה והולך מ״ט יום. ואין סופרין עד צאת הכוכבים.

יום שלישי מתפללין כימי חול המועד וקורין הלל בדילוג וכן כל שאר הימים עד סוף החג. ומוציאין שני ספרי תורה בכל יום וקורין בראשון שלשה גברי בפרשה בא. וזו היא הקריאה:

דיני קריאת ס״ת לחה״מ בכללות:

א אם טעה בטעות יום שבמקום פרשה של יום קרא פרשה אחרת שכבר קראה או שעתיד לקרות כל ימי חה״מ כיון שאם גמר העולה הג׳ וברך יצאו י״ח: ב בספר שני מפטירין והקרבתם ואם התחיל תחלה הס׳ תגמר כל הפרשה יצא: ג אם דלג פ׳ וביום הז׳ וקרא וברך באחרונה א״צ לחזור: ד אם התחיל תחלה הס׳ ודלג פ׳ כללה תעשו ליום ז׳ ימים צריך לחזור ולהוציא ס״ת אחר אם התחיל והקרבתם ודלג פסוק כללה שהכוון דישוב השליח צבור לפסוק הס״פ ויקרא בקול רם בלא ברכה:

דיני קריאת ס״ת ליום א׳ של חה״מ:

א אם במקום קדש טעה וקרא בכספא כיון שהתחיל לקרות אפי׳ נזכר בעולה א׳ קדש בגמרו הברכות יגמור ולמחר יקרא קדש: ב ואם לא התחיל לקרות בס׳ אם כסף וא״ל כן בכך יצלול בס׳ קדש ולא יברך: ג אם הרשהו לעולה למעלה מס׳ קדש שהוא בס׳ שבכו וא״ל בכך הקורא יקרא משם במקום שהרשהו עד ס׳ קדש ועד בכלל ויברך: ד סתם מס׳ אם כסף אם טעה שבמקום קדש קרא א׳ משאר פרשיות המועד כל עוד שלא ברך העולה ג׳ ברכה אחרונה יגלול ויקרא קדש ואם כבר גמר הג׳ הס׳ וברך יצאו י״ח וס׳ קדש אין לה השלומין ביום אחר:

שלמות הלב קורין קדש לי ביום א׳ של חה״מ לפי שיש בה ענין יצ״מ:

קדש

וַיְדַבֵּר יְהוָֹה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃ קַדֶּשׁ־לִי כָל־בְּכוֹר פֶּטֶר כָּל־רֶחֶם בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל בָּאָדָם וּבַבְּהֵמָה לִי הוּא׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָעָם זָכוֹר אֶת־הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר יְצָאתֶם מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים כִּי בְּחֹזֶק יָד הוֹצִיא יְהוָֹה אֶתְכֶם

מִזֶּה וְלֹא יֵאָכֵל חָמֵץ׃ הַיּוֹם אַתֶּם יֹצְאִים בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב׃ לוי
וְהָיָה כִי־יְבִיאֲךָ יְהֹוָה אֶל־אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי וְהָאֱמֹרִי
וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ לָתֶת לָךְ אֶרֶץ זָבַת
חָלָב וּדְבָשׁ וְעָבַדְתָּ אֶת־הָעֲבֹדָה הַזֹּאת בַּחֹדֶשׁ הַזֶּה׃
שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל מַצֹּת וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי חַג לַיהֹוָה׃ מַצּוֹת
יֵאָכֵל אֵת שִׁבְעַת הַיָּמִים וְלֹא־יֵרָאֶה לְךָ חָמֵץ וְלֹא־יֵרָאֶה
לְךָ שְׂאֹר בְּכָל־גְּבֻלֶךָ׃ וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר
בַּעֲבוּר זֶה עָשָׂה יְהֹוָה לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם׃ וְהָיָה לְךָ לְאוֹת
עַל־יָדְךָ וּלְזִכָּרוֹן בֵּין עֵינֶיךָ לְמַעַן תִּהְיֶה תּוֹרַת יְהֹוָה בְּפִיךָ
כִּי בְּיָד חֲזָקָה הוֹצִאֲךָ יְהֹוָה מִמִּצְרָיִם׃ וְשָׁמַרְתָּ אֶת־הַחֻקָּה
הַזֹּאת לְמוֹעֲדָהּ מִיָּמִים יָמִימָה׃ פ ישראל וְהָיָה כִּי־יְבִאֲךָ
יְהֹוָה אֶל־אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְךָ וְלַאֲבֹתֶיךָ וּנְתָנָהּ
לָךְ׃ וְהַעֲבַרְתָּ כָל־פֶּטֶר־רֶחֶם לַיהֹוָה וְכָל־פֶּטֶר ׀ שֶׁגֶר בְּהֵמָה
אֲשֶׁר יִהְיֶה לְךָ הַזְּכָרִים לַיהֹוָה׃ וְכָל־פֶּטֶר חֲמֹר תִּפְדֶּה
בְשֶׂה וְאִם־לֹא תִפְדֶּה וַעֲרַפְתּוֹ וְכֹל בְּכוֹר אָדָם בְּבָנֶיךָ
תִּפְדֶּה׃ וְהָיָה כִּי־יִשְׁאָלְךָ בִנְךָ מָחָר לֵאמֹר מַה־זֹּאת
וְאָמַרְתָּ אֵלָיו בְּחֹזֶק יָד הוֹצִיאָנוּ יְהֹוָה מִמִּצְרַיִם מִבֵּית
עֲבָדִים׃ וַיְהִי כִּי־הִקְשָׁה פַרְעֹה לְשַׁלְּחֵנוּ וַיַּהֲרֹג יְהֹוָה כָּל־
בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבְּכֹר אָדָם וְעַד־בְּכוֹר בְּהֵמָה עַל־כֵּן
אֲנִי זֹבֵחַ לַיהֹוָה כָּל־פֶּטֶר רֶחֶם הַזְּכָרִים וְכָל־בְּכוֹר בָּנַי
אֶפְדֶּה׃ וְהָיָה לְאוֹת עַל־יָדְכָה וּלְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ כִּי
בְּחֹזֶק יָד הוֹצִיאָנוּ יְהֹוָה מִמִּצְרָיִם׃ ולא יאמר קדיש:

והרביעי קורא בספר שני בפרשת פינחס. וזו סים הקריאה:

וְהִקְרַבְתֶּם אִשֶּׁה עֹלָה לַיהֹוָה פָּרִים בְּנֵי־בָקָר שְׁנַיִם
וְאַיִל אֶחָד וְשִׁבְעָה כְבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה
תְּמִימִם יִהְיוּ לָכֶם׃ וּמִנְחָתָם סֹלֶת בְּלוּלָה בַשָּׁמֶן שְׁלֹשָׁה

עשרנים לפר ושני עשרנים לאיל תעשו: עשרון עשרון
תעשה לכבש האחד לשבעת הכבשים: ושעיר חטאת
אחד לכפר עליכם: מלבד עלת הבקר אשר לעלת התמיד
תעשו את־אלה: כאלה תעשו ליום שבעת ימים לחם
אשה ריח־ניחח ליהוה על־עולת התמיד יעשה ונסכו:
וביום השביעי מקרא־קדש יהיה לכם כל־מלאכת עבדה
לא תעשו:

ואומר החזן חצי קדיש. ואומרים אשרי ובא לציון. ומחזירין הספרים למקומן. ואומר קדיש לעילא. ומתפללין מוסף כמו ביום טוב ובמקום את יום טוב מקרא קדש אומרים את יום מקרא קדש. ואומר החזן קדיש תתקבל. ואח״כ מזמור יאמרו גאולי ה'. וקדיש. ואין כאלהינו. וקדיש וברכו. ועלינו.
וכסדר הזה מתפללין בכל יום של חול המועד.

קריאה ליום שני ח״ה של פסח

קריאה ליום ב' של חול המועד בפרשת משפטים. [דיני קריאה ה״ה ליום ג' של פסח]:

בכספא

א אם במקום אם כסף טעה והתחיל פסל לך אם למחר שבת כל עוד שלא סיים הפ' את הג' וצריך יגלול ויקרא אם כסף אבל אם למחר אינו שבת לא יגלול ויסיים כל הקריאה ולמחר יקרא אם כסף: ב וכן אם טעה שבמקום אם כסף התחיל במדבר את של פסח ביום ה' יסיים במדבר ולמחר יקרא אם כסף: ג ואם במקום אם כסף קרא א' משאר פרשיות אז לעולם צריך לגלול לקרות אם כסף ואם כבר גמר הג' וצריך עלתה הקריאה ואם כסף אין לה הפטורין:

שלמות הלב קורין פרשה אם כסף לפי שמזכיר בה את חג המצות:

אם־כסף | תלוה את־עמי את־העני עמך לא־תהיה לו
כנשה לא־תשימון עליו נשך: אם־חבל תחבל
שלמת רעך עד־בא השמש תשיבנו לו: כי הוא כסותה
לבדה הוא שמלתו לערו במה ישכב והיה כי־יצעק
אלי ושמעתי כי־חנון אני: ס לוי
אלהים לא תקלל ונשיא בעמך לא תאר: מלאתך ודמעך
לא תאחר בכור בניך תתן־לי: כן־תעשה לשרך לצאנך
שבעת ימים יהיה עם־אמו ביום השמיני תתנו־לי: ואנשי־
קדש תהיון לי ובשר בשדה טרפה לא תאכלו לכלב
תשלכון אתו: ס

לֹא תִשָּׂא שֵׁמַע שָׁוְא אַל־תָּשֶׁת יָדְךָ עִם־רָשָׁע לִהְיֹת עֵד
חָמָס׃ לֹא־תִהְיֶה אַחֲרֵי־רַבִּים לְרָעֹת וְלֹא־תַעֲנֶה עַל־
רִב לִנְטֹת אַחֲרֵי רַבִּים לְהַטֹּת׃ וְדָל לֹא תֶהְדַּר בְּרִיבוֹ׃
ס כִּי תִפְגַּע שׁוֹר אֹיִבְךָ אוֹ חֲמֹרוֹ תֹּעֶה הָשֵׁב תְּשִׁיבֶנּוּ
לוֹ׃ ס כִּי־תִרְאֶה חֲמוֹר שֹׂנַאֲךָ רֹבֵץ תַּחַת מַשָּׂאוֹ וְחָדַלְתָּ
מֵעֲזֹב לוֹ עָזֹב תַּעֲזֹב עִמּוֹ׃ ס ישראל לֹא תַטֶּה מִשְׁפַּט אֶבְיֹנְךָ
בְּרִיבוֹ׃ מִדְּבַר־שֶׁקֶר תִּרְחָק וְנָקִי וְצַדִּיק אַל־תַּהֲרֹג כִּי לֹא־
אַצְדִּיק רָשָׁע׃ וְשֹׁחַד לֹא תִקָּח כִּי הַשֹּׁחַד יְעַוֵּר פִּקְחִים
וִיסַלֵּף דִּבְרֵי צַדִּיקִים׃ וְגֵר לֹא תִלְחָץ וְאַתֶּם יְדַעְתֶּם אֶת־
נֶפֶשׁ הַגֵּר כִּי־גֵרִים הֱיִיתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וְשֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְרַע
אֶת־אַרְצֶךָ וְאָסַפְתָּ אֶת־תְּבוּאָתָהּ׃ וְהַשְּׁבִיעִת תִּשְׁמְטֶנָּה
וּנְטַשְׁתָּהּ וְאָכְלוּ אֶבְיֹנֵי עַמֶּךָ וְיִתְרָם תֹּאכַל חַיַּת הַשָּׂדֶה
כֵּן־תַּעֲשֶׂה לְכַרְמְךָ לְזֵיתֶךָ׃ שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מַעֲשֶׂיךָ
וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי תִּשְׁבֹּת לְמַעַן יָנוּחַ שׁוֹרְךָ וַחֲמֹרֶךָ וְיִנָּפֵשׁ
בֶּן־אֲמָתְךָ וְהַגֵּר׃ וּבְכֹל אֲשֶׁר־אָמַרְתִּי אֲלֵיכֶם תִּשָּׁמֵרוּ וְשֵׁם
אֱלֹהִים אֲחֵרִים לֹא תַזְכִּירוּ לֹא יִשָּׁמַע עַל־פִּיךָ׃ שָׁלֹשׁ
רְגָלִים תָּחֹג לִי בַּשָּׁנָה׃ אֶת־חַג הַמַּצּוֹת תִּשְׁמֹר שִׁבְעַת
יָמִים תֹּאכַל מַצּוֹת כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִךָ לְמוֹעֵד חֹדֶשׁ הָאָבִיב
כִּי־בוֹ יָצָאתָ מִמִּצְרָיִם וְלֹא־יֵרָאוּ פָנַי רֵיקָם׃ וְחַג הַקָּצִיר
בִּכּוּרֵי מַעֲשֶׂיךָ אֲשֶׁר תִּזְרַע בַּשָּׂדֶה וְחַג הָאָסִף בְּצֵאת
הַשָּׁנָה בְּאָסְפְּךָ אֶת־מַעֲשֶׂיךָ מִן־הַשָּׂדֶה׃ שָׁלֹשׁ פְּעָמִים
בַּשָּׁנָה יֵרָאֶה כָּל־זְכוּרְךָ אֶל־פְּנֵי הָאָדֹן ׀ יְהוָה׃ לֹא־תִזְבַּח
עַל־חָמֵץ דַּם־זִבְחִי וְלֹא־יָלִין חֵלֶב־חַגִּי עַד־בֹּקֶר׃ רֵאשִׁית
בִּכּוּרֵי אַדְמָתְךָ תָּבִיא בֵּית יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא־תְבַשֵּׁל גְּדִי
בַּחֲלֵב אִמּוֹ׃

ורביעי קורא בספר שני כמו לעיל:

דיני קריאת ס"ת ליום ג' של חה"מ.

פסל

א אם הוציאו למעלה בס' ראה כיון שנכנס הש"ץ המתחילין ראה וכך על זה יתחיל הקריאה משם ואילך: ב אם במקום פסל התחיל במדבר יגמור ולמחר יקרא פסל. ג אם טעה וקרא ס' מפסל פרשיות כל המחבר קודם שנגמר הג' הס' וכך יגלול ויקרא פסל ואם גמר וכך עלתה הקריאה ופ' פסל אין לה תשלומין ביום אחר כלל:

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה פְּסָל־לְךָ שְׁנֵי־לֻחֹת אֲבָנִים
כָּרִאשֹׁנִים וְכָתַבְתִּי עַל־הַלֻּחֹת אֶת־הַדְּבָרִים
אֲשֶׁר הָיוּ עַל־הַלֻּחֹת הָרִאשֹׁנִים אֲשֶׁר שִׁבַּרְתָּ׃ וֶהְיֵה נָכוֹן
לַבֹּקֶר וְעָלִיתָ בַבֹּקֶר אֶל־הַר סִינַי וְנִצַּבְתָּ לִי שָׁם עַל־רֹאשׁ
הָהָר׃ וְאִישׁ לֹא־יַעֲלֶה עִמָּךְ וְגַם־אִישׁ אַל־יֵרָא בְּכָל־הָהָר
גַּם־הַצֹּאן וְהַבָּקָר אַל־יִרְעוּ אֶל־מוּל הָהָר הַהוּא׃ לוי וַיִּפְסֹל
שְׁנֵי־לֻחֹת אֲבָנִים כָּרִאשֹׁנִים וַיַּשְׁכֵּם מֹשֶׁה בַבֹּקֶר וַיַּעַל אֶל־
הַר סִינַי כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ וַיִּקַּח בְּיָדוֹ שְׁנֵי לֻחֹת
אֲבָנִים׃ וַיֵּרֶד יְהוָה בֶּעָנָן וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְשֵׁם
יְהוָה׃ וַיַּעֲבֹר יְהוָה ׀ עַל־פָּנָיו וַיִּקְרָא יְהוָה ׀ יְהוָה אֵל רַחוּם
וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב־חֶסֶד וֶאֱמֶת׃ נֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים
נֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה וְנַקֵּה לֹא יְנַקֶּה פֹּקֵד ׀ עֲוֹן אָבוֹת
עַל־בָּנִים וְעַל־בְּנֵי בָנִים עַל־שִׁלֵּשִׁים וְעַל־רִבֵּעִים׃ וַיְמַהֵר
מֹשֶׁה וַיִּקֹּד אַרְצָה וַיִּשְׁתָּחוּ׃ וַיֹּאמֶר אִם־נָא מָצָאתִי חֵן
בְּעֵינֶיךָ אֲדֹנָי יֵלֶךְ־נָא אֲדֹנָי בְּקִרְבֵּנוּ כִּי עַם־קְשֵׁה־עֹרֶף
הוּא וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵנוּ וּלְחַטָּאתֵנוּ וּנְחַלְתָּנוּ׃ וַיֹּאמֶר הִנֵּה
אָנֹכִי כֹּרֵת בְּרִית נֶגֶד כָּל־עַמְּךָ אֶעֱשֶׂה נִפְלָאֹת אֲשֶׁר לֹא־
נִבְרְאוּ בְכָל־הָאָרֶץ וּבְכָל־הַגּוֹיִם וְרָאָה כָל־הָעָם אֲשֶׁר־אַתָּה
בְקִרְבּוֹ אֶת־מַעֲשֵׂה יְהוָה כִּי־נוֹרָא הוּא אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה
עִמָּךְ׃ ישראל שְׁמָר־לְךָ אֵת אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם הִנְנִי גֹרֵשׁ
מִפָּנֶיךָ אֶת־הָאֱמֹרִי וְהַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי וְהַפְּרִזִּי וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי׃
הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן־תִּכְרֹת בְּרִית לְיוֹשֵׁב הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה בָּא

עָלֶיהָ פֶּן־יִהְיֶה לְמוֹקֵשׁ בְּקִרְבֶּךָ׃ כִּי אֶת־מִזְבְּחֹתָם תִּתֹּצוּן
וְאֶת־מַצֵּבֹתָם תְּשַׁבֵּרוּן וְאֶת־אֲשֵׁרָיו תִּכְרֹתוּן׃ כִּי לֹא
תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל אַחֵר כִּי יְהוָה קַנָּא שְׁמוֹ אֵל קַנָּא הוּא׃
פֶּן־תִּכְרֹת בְּרִית לְיוֹשֵׁב הָאָרֶץ וְזָנוּ ׀ אַחֲרֵי אֱלֹהֵיהֶם וְזָבְחוּ
לֵאלֹהֵיהֶם וְקָרָא לְךָ וְאָכַלְתָּ מִזִּבְחוֹ׃ וְלָקַחְתָּ מִבְּנֹתָיו לְבָנֶיךָ
וְזָנוּ בְנֹתָיו אַחֲרֵי אֱלֹהֵיהֶן וְהִזְנוּ אֶת־בָּנֶיךָ אַחֲרֵי אֱלֹהֵיהֶן׃
אֱלֹהֵי מַסֵּכָה לֹא תַעֲשֶׂה־לָּךְ׃ אֶת־חַג הַמַּצּוֹת תִּשְׁמֹר
שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל מַצּוֹת אֲשֶׁר צִוִּיתִךָ לְמוֹעֵד חֹדֶשׁ
הָאָבִיב כִּי בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב יָצָאתָ מִמִּצְרָיִם׃ כָּל־פֶּטֶר רֶחֶם
לִי וְכָל־מִקְנְךָ תִּזָּכָר פֶּטֶר שׁוֹר וָשֶׂה׃ וּפֶטֶר חֲמוֹר תִּפְדֶּה
בְשֶׂה וְאִם־לֹא תִפְדֶּה וַעֲרַפְתּוֹ כֹּל בְּכוֹר בָּנֶיךָ תִּפְדֶּה וְלֹא־
יֵרָאוּ פָנַי רֵיקָם׃ שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי תִּשְׁבֹּת
בֶּחָרִישׁ וּבַקָּצִיר תִּשְׁבֹּת׃ וְחַג שָׁבֻעֹת תַּעֲשֶׂה לְךָ בִּכּוּרֵי
קְצִיר חִטִּים וְחַג הָאָסִיף תְּקוּפַת הַשָּׁנָה׃ שָׁלֹשׁ פְּעָמִים
בַּשָּׁנָה יֵרָאֶה כָּל־זְכוּרְךָ אֶת־פְּנֵי הָאָדֹן ׀ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃
כִּי־אוֹרִישׁ גּוֹיִם מִפָּנֶיךָ וְהִרְחַבְתִּי אֶת־גְּבֻלֶךָ וְלֹא־יַחְמֹד
אִישׁ אֶת־אַרְצְךָ בַּעֲלֹתְךָ לֵרָאוֹת אֶת־פְּנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה׃ לֹא־תִשְׁחַט עַל־חָמֵץ דַּם־זִבְחִי
וְלֹא־יָלִין לַבֹּקֶר זֶבַח חַג הַפָּסַח׃ רֵאשִׁית בִּכּוּרֵי אַדְמָתְךָ
תָּבִיא בֵּית יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא־תְבַשֵּׁל גְּדִי בַּחֲלֵב אִמּוֹ׃ פ

והרביעי קורא בספר שני כמו אתמול:

קריאה ליום רביעי ח״ה של פסח בפרשת בהעלותך.

דיני קה״ת ליום ד׳ של פס״ח:

במדבר

א אם טעה והלך פ׳ ראשונה והתחיל מפרשה ב׳ אין אין יעלו בה ב׳ עולים והשלישי אם קרא פ׳ א׳ למפרע או שקראו פרשת המוספין לשנים יצאו: ב אם במקום במדבר טעה והתחיל בא׳ מספר פרשיות אם לא בירך השלישי יגלול ויקרא במדבר ואם בירך עלתה להם הקריאה:

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בְמִדְבַּר־סִינַי בַּשָּׁנָה הַשֵּׁנִית
לְצֵאתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן לֵאמֹר׃

וְיַעֲשׂוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַפָּסַח בְּמוֹעֲדוֹ׃ בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר־
יוֹם בַּחֹדֶשׁ הַזֶּה בֵּין הָעַרְבַּיִם תַּעֲשׂוּ אֹתוֹ בְּמוֹעֲדוֹ כְּכָל־
חֻקֹּתָיו וּכְכָל־מִשְׁפָּטָיו תַּעֲשׂוּ אֹתוֹ׃ וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת הַפָּסַח׃ וַיַּעֲשׂוּ אֶת־הַפֶּסַח בָּרִאשׁוֹן
בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ בֵּין הָעַרְבַּיִם בְּמִדְבַּר סִינָי
כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה כֵּן עָשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ לוי
וַיְהִי אֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָיוּ טְמֵאִים לְנֶפֶשׁ אָדָם וְלֹא־יָכְלוּ
לַעֲשׂוֹת־הַפֶּסַח בַּיּוֹם הַהוּא וַיִּקְרְבוּ לִפְנֵי מֹשֶׁה וְלִפְנֵי אַהֲרֹן
בַּיּוֹם הַהוּא׃ וַיֹּאמְרוּ הָאֲנָשִׁים הָהֵמָּה אֵלָיו אֲנַחְנוּ טְמֵאִים
לְנֶפֶשׁ אָדָם לָמָּה נִגָּרַע לְבִלְתִּי הַקְרִיב אֶת־קָרְבַּן יְהוָה
בְּמֹעֲדוֹ בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מֹשֶׁה עִמְדוּ
וְאֶשְׁמְעָה מַה־יְצַוֶּה יְהוָה לָכֶם׃ פ ישראל וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־
מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אִישׁ אִישׁ כִּי־
יִהְיֶה טָמֵא לָנֶפֶשׁ אוֹ בְדֶרֶךְ רְחֹקָה לָכֶם אוֹ לְדֹרֹתֵיכֶם
וְעָשָׂה פֶסַח לַיהוָה׃ בַּחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם בֵּין
הָעַרְבַּיִם יַעֲשׂוּ אֹתוֹ עַל־מַצּוֹת וּמְרֹרִים יֹאכְלֻהוּ׃ לֹא־
יַשְׁאִירוּ מִמֶּנּוּ עַד־בֹּקֶר וְעֶצֶם לֹא יִשְׁבְּרוּ־בוֹ כְּכָל־חֻקַּת
הַפֶּסַח יַעֲשׂוּ אֹתוֹ׃ וְהָאִישׁ אֲשֶׁר־הוּא טָהוֹר וּבְדֶרֶךְ לֹא־
הָיָה וְחָדַל לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמֶּיהָ
כִּי קָרְבַּן יְהוָה לֹא הִקְרִיב בְּמֹעֲדוֹ חֶטְאוֹ יִשָּׂא הָאִישׁ
הַהוּא׃ וְכִי־יָגוּר אִתְּכֶם גֵּר וְעָשָׂה פֶסַח לַיהוָה כְּחֻקַּת
הַפֶּסַח וּכְמִשְׁפָּטוֹ כֵּן יַעֲשֶׂה חֻקָּה אַחַת יִהְיֶה לָכֶם וְלַגֵּר
וּלְאֶזְרַח הָאָרֶץ׃

ומפטיר קורא בס' ב' כמו אתמול.

שבת חול המועד

מתפללין ערבית. יעלו. ותפלה כמו בשבת תפלה לעיל. ואומר הלל בדילוג ומוציאין ב' ספרי תורה וקורין בראשון. ז' גברי בפרשת כי תשא כמו לעיל. ובשני קורא המפטיר כמו אתמול ומפטירין היפט עלי כמו לעיל.

בליל יום טוב האחרון מתפללין ערבית כמו בראשונות אלא שאין אומרים הלל. והמקדש על היין אין אומרים זמן. ואחר ערבית לא ישים דעתו מקדושת היום אפילו רגע קטון והשירה רגליו קלות באילות לבא הביתה שמח וטוב לב ותאזרהו שמחה ויתן בקולו קול עוז לאמר מועדים לשמחה, ויעמוד על שלחנו בשיר ובנחת הלל וזמרה. איש לפי מהללו לעורר אהבת הבורא לשיר בקול נעים קדם הלולים. ואחר קדוש מדבר יקוד פיוט זדוש ומופלא להיות כל איש משורר בביתו לליל ז' של פסח בספר ובנגלה תפיס מרגליות ועל סדר סוד קדושת היום בנוי לתלפיות. והשיר הזה נכח כתב הספר נספר שמדם גנחם ולמען לא יעדר כל בו בספר הקדוש הזה אשים דברי נביך והעתקתים כלישנן׃

וקודם יתחיל השיר יאמר בנעם קולות אלה פסוקי קרא׃

אהללה שם אלהים בשיר ואגד"לנו בתודה
ועתה יגדל נא כח יהוה כאשר דברת לאמר
גדלו ליהוה אתי ונרוממה שמו יחדו
כי אל גדול יהוה ומלך גדול על כל אלהי"ם
כי שם יהוה אקרא הבו גודל לאלהינו
חסדי יהוה עולם אשירה לדור ודור אודיע אמונתך בפי
חסד ואמת נפגשו צד"ק ושלו"ם נשקו
יהוה עזי ומגיני בו בטח לבי ונעזרתי ויעלז לבי ומשירי אהודנו
אתקינו סעודתא שלימתא הדותא דמלכא קדישא דא היא סעודתא דזעיר
אנפין וחקל תפוחין קדישין
אלהא רבון עלמא. אעבר בנו ימא. וקפא תהומא. לעמא בחירא
אלהא חסינא. דאפיק כל זיינא. מארי דבנינא. שורא ובר שורא
יונא ותנינא. עבידו זיינא. וחרבא שננא. בכל יאורא
ימינא דלעילא. אפיק שם חילא. לשוויא קדלא. לתנין סנירא
אתבזע רקיעא. בין מיא הרעא. בשרשא ונזעא. דריש מקורא
בליט בלחישא. ביעקב קדישא. ונפיק מדשא. למעבד הוטרא
רעוא דעתיקא. ורוחא דפרדשקא. אזיל כל סומקא. ואתי חיורא
ההיא איילתא. נשיך בערייתא. הויא דחכמתא. קרע ההוא אתרא
מעטרא מלכתא. בשלימו דאבהתא. כליל בגוליפתא. שם מ"ב יקירא
נבתש דחכ"מה. נפיע מראמא. דאתקרי בשמא. הוט מוחא דשידרא
תנורא דעכנאי. ונהרא דנינאי. לההוא בגאי. שקעיה כאברא
נפיק ההוא סיכסא. ואתבר לפרסא. לויתן וערשסא. אעדו כל חיורא
ברא ועברא. וכלילא דוורדא. גזיזי דברדא. עבדו תבירא
נביעו כל נגדי. אדייה לגזיזה. למעקר נזוי. דנוק צרורא
יומי דספנרי. אתמליאו אוצרי לחי וקוקרי. אגרא ופגרא
מזוסי קרבא. שדרו בנו ארבא. אפיקו לחרבא. כפולסא דנורא
ירדנא וימא. עבידו חרמא. לפתיא אוכמא. נחשא דפתרא
נחית בר אמוראי. דאיתו בר עזאי. רזא דרב ענאי. למתפש כתרא
ביקא בר יוכני. מקורא דעגני. בימא דסכני. אפיק אוורא
נשיבו דריאה. יאורא עילאה. דתקונא יאה. נהירא כנשרא
אתגלידו מיא. בההיא כנשיא. דאינון אבניא. דבתהות צרורא
ליבא דדוחקא. אעדי כל עקא. ועביד פרוקא. לאבנא נהירא

יהדאין יקירין. נפקו בני חורין. בכתרין ועטרין. מליין כל שופרא
שבחא ותשבחתא. אמרו בחדוותא. מעילת עילתא אחית נהורא
עתיקא דעתיקין. אנהר ואתקין. לזעירין ודקיקין. בהדא עיטרא
חויא דהגנין. דהים בדרנין. בש"ע דילוגין. ונטיל נסטרא
יקירו דבר נפלי. ושלימו דתרי אורזילי. נהמי בריש גלי. בפורקנא בתרא
יסודא דילהון. וכל שרשיהון. למשלם בניינהון. ברזא טמירא
מתקפו ימין. ארעין ושמין. דכולהון עלמין. כהאי ציורא
חיי כל ספירייא. נחית בעשיה. למשלם עלמיא. בהדא סיקרא
זונין ומתקלין. וכולהו שבילין. כהדא אעלין. ביסוד זעירא
קודשא דקודשין. יצית ברחשין. דאנן רחשין. לקשרא כל קישרא

ומפטירים מסדרין הפטרה כיום טוב לחסון. ואומרים ההלל בדילוג. ובעת הוצאת ס"ת יאמר רבש"ע כדלעיל דף כ"ז:

כתובה

לשביעי של פסח שחבר הנשר הגדול בוצינא דנהורא המקובל האלהי כמהר"ר דוד פארדו זצוק"ל:

יום זה גדול ונורא רחם רחמתים. בו עברו גאולים בזה הים גדול ורחב ידים. ויושע ה' ביום ההוא את ישראל מיד מצרים:

הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו. הן הראנו ה' אלהינו את כבודו. ויאמינו בה' ובמשה עבדו:

וינער ה' את מצרים למסום ועד חמור. כנסת ישראל ומורתה תהא נמרא נמור. אז ישיר משה וישראל את השירה הזאת ויאמרו לאמר:

האנשים על הנשים עם משה אהרן ומרים. נשאו נהרות קילם ישאו נהרות דכים. אשירה לה' כי גאה גאה סוס ורכבו רמה בים:

קם אויב בשש מאות רכב בחור וכל מלכות הרשעה. צור הלצת נפשי ממות את עיני מדמעה. עזי וזמרת יה ויהי לי לישועה:

ויסע מלאך האלהים בתהו. ויילל ישימון יסובבנהו. על גוזליו ירחף יפרוש כנפיו יקחהו. זה אלי ואנוהו אלהי אבי וארוממנהו:

וינער ה' את מצרים כאשר ינער הגלל עד תומו. אל קנא ונוקם כי לא יטוש ה' את עמו. ה' איש מלחמה ה' שמו:

כאיל תערוג בת נדיב מצפון ומים. כי פקד ה' את עמו וכי ראה את ענים. מרכבות פרעה וחילו ירה בים:

ברוך שעשה נסים לאבותינו וזכרם לא יסוף. הנפרע לעמו ישראל מכל האספסוף. ומבחר שלשיו טבעו בים סוף:

בתבונתו מחץ רהב והוציא את האבן. פדית ה' פדית בעוזך על עספי קש ותבן. תהומות יכסימו ירדו במצולת כמו אבן:

ויצעקו בני ישראל מפני המת אויב. אראלים ומצוקים זה מזכה וזה מחייב. ימינך ה' תרעץ אויב:

יבות עשית אתה ה' אלהי נפלאותיך. ראוך מים יחילו אף ירגזו תהומות הים דרכך. וברוב גאונך תהרוס קמיך:

קול ה' יהולל אילות קול נחש בריח נעקש. יונה יוקשה היציקה יולדה ותלד
ותקיש. תשלח חרונך יאכלמו כקש:
בצל שדי יתלונן למכסה עתיק לבני אלים. יוצאים ביד רמה בחותם אמת
הלכו גאולים. וברוח אפיך נערמו מים נצבו כמו נד נוזלים:
אלף קרע להם את הים ולא העבירם בתוכו בחרבה דים. מה רבו מעשיך
נס בתוך נס בריר וקים. קפאו תהומות בלב ים:
השב צורר להשבית עם זו אשר הולל. כי הואיל הלך אחרי צו לא צוה לו
כלל. אמר אויב ארדוף אשיג אחלק שלל:
דבר פרעה לכל עמו אל מתי סודי. נבכים הם בארץ והיה כיום פקדי.
תמלאמו נפשי אריק חרבי תורישמו ידי:
ונצעק אל ה' המבלי אין קברים. לקחתנו למות במדבר צלמות ולא סדרים.
נשפת ברוחך כסמו ים צללו כעופרת במים אדירים:
אהבתי כי ישמע ה' את קולי תחנוני. הים ראה וינס מפני ה' בזכות סיני. מי
כמוך באלים ה':
שא מרום עיניכם וראו מי ברא אלה. להוציא ממסגר אסיר מבית כלא.
מי כמוך נאדר בקודש נורא תהלות עושה פלא:
למגדול ועד קטן עשית כלה והרץ. יען וביען כי טובם כחדק ישמא כשרץ.
נטית ימינך תבלעמו ארץ:
חרטומי מצרים יוהני וממרא השפלת. אתה פוררת בעוך ים ראשי תנינים
שברת. נחית בחסדך עם זו גאלת:
כי נדבר אשר הדו אלהים בקודש דרכך. למען תמחץ רגליך בדם לשון
כלביך. נהלת בעוך אל נוה קדשך:
יצאת לישע עמך בנשק וצינה ומגן וקשת. עשרה נסים נעשו לאבותינו בים
וביבשת. שמעו עמים ירגזון חיל אחז יושבי פלשת:
שלח ממרום יקחני ימשני ממים רבים בסער. מפני המלשין והפודרין להיות
מטיבי צער. אז נבהלו אלופי אדום אילי מואב יאחזמו רעד:
מצרים מת על שפת הים יען וביען. הקשו את ערפם לבלתי שמע למען.
נמוגו כל יושבי כנען:
מאתים והמישים מכות לקו בעמק הבכא. למען דעת כל עמי הארץ כי לה
המלוכה. תפול עליהם אימתה ופחד בגדול זרועך:
מי זאת עולה מן המדבר כנסת ישראל אשר פדית. בברית ותורה וציצית
ותפילין התוית. ידמו כאבן עד יעבור עמך ה' עד יעבור עם זו קנית:
חופי פרש ענן למסך ויכסהו זה גילוי שכינה. שם צוה ה' את הברכה.
תביאמו ותטעמו בהר נחלתך:
חי הלך לפניהם יומם ותשת עלי כמכה. אין מחסור כל דבר עליך יעזוב
חלכה. מכון לשבתך פעלת ה' מקדש ה' כוננו ידיך:
דד לדור ישבח מעשיך כי בא מועד. כימי צאתנו ממצרים לנו תהיה סעד.
ה' ימלוך לעולם ועד:
חגא והסדא ורחמי אשור מועד הייתי נחמי בפורקנא. כתרא די בעתיקא
תליא. ה' מלכותיה קאים לעלם ולעלמי עלמיא:

אשרי העם שככה לו:

אדירי כל שרים עם קרוב לאל. שירו שירה לאל. עברו בהמוניו. המקוים הטוב הודו כי הוא אל. יוסיף שנית את ידו לקבוץ את בניו:

אז ישיר משה ובני ישראל. את השירה הזאת לה' שגזר ים סוף. **ובתוכו עם** האל נקראים בנים עברו בהמוניו:

קריאה ליום שביעי של פסח

וקורין בספר אחד חמשה גברי. ואם חל בשבת קורין בו שבעה בפ' בשלח. **וזו היא הקריאה**:

דיני קריאת ס"ת ליום ז' של פסח:

של ח

א אם הראה הש"ץ לעולה פ' קדש נכון שיקרא משם עד קרא מפ' בשלח ויברך: **ב** אם במקום בשלח קרא בא' מאחר פרשיות כל עוד שלא ברך המעלים ברכה אחרונה יגלול ויקרא בשלח ואם ברך עלתה להם הקריאה ואם הטעות היה שקרא פ' קדש יעלה עולה אחר ויקרא בשלח ולענין תשלומי פ' בשלח נראה דלמאי שטועים מספק יום א' במקום כל הבכור יקרא בשלח לפרשה גם קריעת ים סוף:

שלמות הלב א אומרים ביום ז' של פסח פרשת בשלח לפי שביום זה עברו הם הים ואמרו שירה וקרא להם כל הענין המבואר באותה פרשה: **ב** מפטירין בשמואל וידבר דוד וגו' לפי שמדבר ביציאת מצרים עלה עשן דמתרגמינן סלים זדונים דפרעה:

וַיְהִ֗י בְּשַׁלַּ֣ח פַּרְעֹה֮ אֶת־הָעָם֒ וְלֹא־נָחָ֣ם אֱלֹהִ֗ים דֶּ֚רֶךְ אֶ֣רֶץ פְּלִשְׁתִּ֔ים כִּ֥י קָר֖וֹב ה֑וּא כִּ֣י ׀ אָמַ֣ר אֱלֹהִ֗ים פֶּֽן־יִנָּחֵ֥ם הָעָ֛ם בִּרְאֹתָ֥ם מִלְחָמָ֖ה וְשָׁ֥בוּ מִצְרָֽיְמָה׃ וַיַּסֵּ֨ב אֱלֹהִ֧ים ׀ אֶת־הָעָ֛ם דֶּ֥רֶךְ הַמִּדְבָּ֖ר יַם־ס֑וּף וַחֲמֻשִׁ֛ים עָל֥וּ בְנֵֽי־יִשְׂרָאֵ֖ל מֵאֶ֥רֶץ מִצְרָֽיִם׃ וַיִּקַּ֥ח מֹשֶׁ֛ה אֶת־עַצְמ֥וֹת יוֹסֵ֖ף עִמּ֑וֹ כִּי֩ הַשְׁבֵּ֨עַ הִשְׁבִּ֜יעַ אֶת־בְּנֵ֤י יִשְׂרָאֵל֙ לֵאמֹ֔ר פָּקֹ֨ד יִפְקֹ֤ד אֱלֹהִים֙ אֶתְכֶ֔ם וְהַעֲלִיתֶ֧ם אֶת־עַצְמֹתַ֛י מִזֶּ֖ה אִתְּכֶֽם׃ בשבת לוי וַיִּסְע֖וּ מִסֻּכֹּ֑ת וַֽיַּחֲנ֣וּ בְאֵתָ֔ם בִּקְצֵ֖ה הַמִּדְבָּֽר׃ וַֽיהוָ֡ה הֹלֵךְ֩ לִפְנֵיהֶ֨ם יוֹמָ֜ם בְּעַמּ֥וּד עָנָן֙ לַנְחֹתָ֣ם הַדֶּ֔רֶךְ וְלַ֛יְלָה בְּעַמּ֥וּד אֵ֖שׁ לְהָאִ֣יר לָהֶ֑ם לָלֶ֖כֶת יוֹמָ֥ם וָלָֽיְלָה׃ לֹֽא־יָמִ֞ישׁ עַמּ֤וּד הֶֽעָנָן֙ יוֹמָ֔ם וְעַמּ֥וּד הָאֵ֖שׁ לָ֑יְלָה לִפְנֵ֖י הָעָֽם׃ לוי בשבת ג׳ פ וַיְדַבֵּ֥ר יְהוָ֖ה אֶל־מֹשֶׁ֥ה לֵּאמֹֽר׃ דַּבֵּר֮ אֶל־בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵל֒ וְיָשֻׁ֗בוּ וְיַחֲנוּ֙ לִפְנֵי֙ פִּ֣י הַחִירֹ֔ת בֵּ֥ין מִגְדֹּ֖ל וּבֵ֣ין הַיָּ֑ם לִפְנֵי֙ בַּ֣עַל צְפֹ֔ן נִכְח֥וֹ תַחֲנ֖וּ עַל־הַיָּֽם׃ וְאָמַ֤ר פַּרְעֹה֙ לִבְנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל נְבֻכִ֥ים הֵ֖ם בָּאָ֑רֶץ סָגַ֥ר עֲלֵיהֶ֖ם הַמִּדְבָּֽר׃ וְחִזַּקְתִּ֣י אֶת־לֵב־פַּרְעֹה֮ וְרָדַ֣ף אַחֲרֵיהֶם֒ וְאִכָּבְדָ֤ה

בְּפַרְעֹה וּבְכָל־חֵילוֹ וְיָדְעוּ מִצְרַיִם כִּי־אֲנִי יְהוָה וַיַּעֲשׂוּ־כֵן׃
נסנם ד' וַיֻּגַּד לְמֶלֶךְ מִצְרַיִם כִּי בָרַח הָעָם וַיֵּהָפֵךְ לְבַב פַּרְעֹה
וַעֲבָדָיו אֶל־הָעָם וַיֹּאמְרוּ מַה־זֹּאת עָשִׂינוּ כִּי־שִׁלַּחְנוּ אֶת־
יִשְׂרָאֵל מֵעָבְדֵנוּ׃ וַיֶּאְסֹר אֶת־רִכְבּוֹ וְאֶת־עַמּוֹ לָקַח עִמּוֹ׃
וַיִּקַּח שֵׁשׁ־מֵאוֹת רֶכֶב בָּחוּר וְכֹל רֶכֶב מִצְרָיִם וְשָׁלִשִׁם
עַל־כֻּלּוֹ׃ וַיְחַזֵּק יְהוָה אֶת־לֵב פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַיִּרְדֹּף
אַחֲרֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יֹצְאִים בְּיָד רָמָה׃ ג' נסנם ס
וַיִּרְדְּפוּ מִצְרַיִם אַחֲרֵיהֶם וַיַּשִּׂיגוּ אוֹתָם חֹנִים עַל־הַיָּם כָּל־
סוּס רֶכֶב פַּרְעֹה וּפָרָשָׁיו וְחֵילוֹ עַל־פִּי הַחִירֹת לִפְנֵי בַּעַל
צְפֹן׃ וּפַרְעֹה הִקְרִיב וַיִּשְׂאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־עֵינֵיהֶם וְהִנֵּה
מִצְרַיִם ׀ נֹסֵעַ אַחֲרֵיהֶם וַיִּירְאוּ מְאֹד וַיִּצְעֲקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־
יְהוָה׃ וַיֹּאמְרוּ אֶל־מֹשֶׁה הֲמִבְּלִי אֵין־קְבָרִים בְּמִצְרַיִם
לְקַחְתָּנוּ לָמוּת בַּמִּדְבָּר מַה־זֹּאת עָשִׂיתָ לָּנוּ לְהוֹצִיאָנוּ
מִמִּצְרָיִם׃ הֲלֹא־זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבַּרְנוּ אֵלֶיךָ בְמִצְרַיִם לֵאמֹר
חֲדַל מִמֶּנּוּ וְנַעַבְדָה אֶת־מִצְרָיִם כִּי טוֹב לָנוּ עֲבֹד אֶת־
מִצְרַיִם מִמֻּתֵנוּ בַּמִּדְבָּר׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָעָם אַל־תִּירָאוּ
הִתְיַצְּבוּ וּרְאוּ אֶת־יְשׁוּעַת יְהוָה אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה לָכֶם הַיּוֹם כִּי
אֲשֶׁר רְאִיתֶם אֶת־מִצְרַיִם הַיּוֹם לֹא תֹסִפוּ לִרְאֹתָם עוֹד
עַד־עוֹלָם׃ יְהוָה יִלָּחֵם לָכֶם וְאַתֶּם תַּחֲרִשׁוּן׃ פ ד' נסנם ר
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה מַה־תִּצְעַק אֵלָי דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי־
יִשְׂרָאֵל וְיִסָּעוּ׃ וְאַתָּה הָרֵם אֶת־מַטְּךָ וּנְטֵה אֶת־יָדְךָ עַל־
הַיָּם וּבְקָעֵהוּ וְיָבֹאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם בַּיַּבָּשָׁה׃ וַאֲנִי
הִנְנִי מְחַזֵּק אֶת־לֵב מִצְרַיִם וְיָבֹאוּ אַחֲרֵיהֶם וְאִכָּבְדָה
בְּפַרְעֹה וּבְכָל־חֵילוֹ בְּרִכְבּוֹ וּבְפָרָשָׁיו׃ וְיָדְעוּ מִצְרַיִם כִּי־
אֲנִי יְהוָה בְּהִכָּבְדִי בְּפַרְעֹה בְּרִכְבּוֹ וּבְפָרָשָׁיו׃ וַיִּסַּע מַלְאַךְ
הָאֱלֹהִים הַהֹלֵךְ לִפְנֵי מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וַיֵּלֶךְ מֵאַחֲרֵיהֶם וַיִּסַּע
עַמּוּד הֶעָנָן מִפְּנֵיהֶם וַיַּעֲמֹד מֵאַחֲרֵיהֶם׃ וַיָּבֹא בֵּין מַחֲנֵה

מִצְרַיִם וּבֵין מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וַיְהִי הֶעָנָן וְהַחֹשֶׁךְ וַיָּאֶר אֶת־
הַלָּיְלָה וְלֹא־קָרַב זֶה אֶל־זֶה כָּל־הַלָּיְלָה׃ וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת־
יָדוֹ עַל־הַיָּם וַיּוֹלֶךְ יְהֹוָה ׀ אֶת־הַיָּם בְּרוּחַ קָדִים עַזָּה כָּל־
הַלַּיְלָה וַיָּשֶׂם אֶת־הַיָּם לֶחָרָבָה וַיִּבָּקְעוּ הַמָּיִם׃ וַיָּבֹאוּ בְנֵי־
יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם בַּיַּבָּשָׁה וְהַמַּיִם לָהֶם חוֹמָה מִימִינָם
וּמִשְּׂמֹאלָם׃ וַיִּרְדְּפוּ מִצְרַיִם וַיָּבֹאוּ אַחֲרֵיהֶם כֹּל סוּס פַּרְעֹה
רִכְבּוֹ וּפָרָשָׁיו אֶל־תּוֹךְ הַיָּם׃ וַיְהִי בְּאַשְׁמֹרֶת הַבֹּקֶר וַיַּשְׁקֵף
יְהֹוָה אֶל־מַחֲנֵה מִצְרַיִם בְּעַמּוּד אֵשׁ וְעָנָן וַיָּהָם אֵת מַחֲנֵה
מִצְרָיִם׃ וַיָּסַר אֵת אֹפַן מַרְכְּבֹתָיו וַיְנַהֲגֵהוּ בִּכְבֵדֻת וַיֹּאמֶר
מִצְרַיִם אָנוּסָה מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי יְהֹוָה נִלְחָם לָהֶם בְּמִצְרָיִם׃ פ
חמישי ובשבת ז׳ וַיֹּאמֶר יְהֹוָה אֶל־מֹשֶׁה נְטֵה אֶת־יָדְךָ עַל־הַיָּם
וְיָשֻׁבוּ הַמַּיִם עַל־מִצְרַיִם עַל־רִכְבּוֹ וְעַל־פָּרָשָׁיו׃ וַיֵּט מֹשֶׁה
אֶת־יָדוֹ עַל־הַיָּם וַיָּשָׁב הַיָּם לִפְנוֹת בֹּקֶר לְאֵיתָנוֹ וּמִצְרַיִם
נָסִים לִקְרָאתוֹ וַיְנַעֵר יְהֹוָה אֶת־מִצְרַיִם בְּתוֹךְ הַיָּם׃ וַיָּשֻׁבוּ
הַמַּיִם וַיְכַסּוּ אֶת־הָרֶכֶב וְאֶת־הַפָּרָשִׁים לְכֹל חֵיל פַּרְעֹה
הַבָּאִים אַחֲרֵיהֶם בַּיָּם לֹא־נִשְׁאַר בָּהֶם עַד־אֶחָד׃ וּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל הָלְכוּ בַיַּבָּשָׁה בְּתוֹךְ הַיָּם וְהַמַּיִם לָהֶם חֹמָה
מִימִינָם וּמִשְּׂמֹאלָם׃ וַיּוֹשַׁע יְהֹוָה בַּיּוֹם הַהוּא אֶת־יִשְׂרָאֵל
מִיַּד מִצְרָיִם וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת־מִצְרַיִם מֵת עַל־שְׂפַת הַיָּם׃
וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת־הַיָּד הַגְּדֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְהֹוָה בְּמִצְרַיִם
וַיִּירְאוּ הָעָם אֶת־יְהֹוָה וַיַּאֲמִינוּ בַּיהֹוָה וּבְמֹשֶׁה עַבְדּוֹ׃ פ

אָז יָשִׁיר־מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־הַשִּׁירָה הַזֹּאת לַיהֹוָה
וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר   אָשִׁירָה לַיהֹוָה כִּי־גָאֹה גָּאָה סוּס
וְרֹכְבוֹ רָמָה בַיָּם׃   עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ וַיְהִי־לִי
לִישׁוּעָה   זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ   אֱלֹהֵי
אָבִי וַאֲרֹמְמֶנְהוּ׃   יְהֹוָה אִישׁ מִלְחָמָה יְהֹוָה

שְׁמוֹ׃ מַרְכְּבֹת פַּרְעֹה וְחֵילוֹ יָרָה בַיָּם וּמִבְחַר
שָׁלִשָׁיו טֻבְּעוּ בְיַם־סוּף׃ תְּהֹמֹת יְכַסְיֻמוּ יָרְדוּ בִמְצוֹלֹת
כְּמוֹ־אָבֶן׃ יְמִינְךָ יְהוָה נֶאְדָּרִי בַּכֹּחַ יְמִינְךָ
יְהוָה תִּרְעַץ אוֹיֵב׃ וּבְרֹב גְּאוֹנְךָ תַּהֲרֹס
קָמֶיךָ תְּשַׁלַּח חֲרֹנְךָ יֹאכְלֵמוֹ כַּקַּשׁ׃ וּבְרוּחַ
אַפֶּיךָ נֶעֶרְמוּ מַיִם נִצְּבוּ כְמוֹ־נֵד
נֹזְלִים קָפְאוּ תְהֹמֹת בְּלֶב־יָם׃ אָמַר
אוֹיֵב אֶרְדֹּף אַשִּׂיג אֲחַלֵּק שָׁלָל תִּמְלָאֵמוֹ
נַפְשִׁי אָרִיק חַרְבִּי תּוֹרִישֵׁמוֹ יָדִי׃ נָשַׁפְתָּ
בְרוּחֲךָ כִּסָּמוֹ יָם צָלֲלוּ כַּעוֹפֶרֶת בְּמַיִם
אַדִּירִים׃ מִי־כָמֹכָה בָּאֵלִם יְהוָה מִי
כָּמֹכָה נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ נוֹרָא תְהִלֹּת עֹשֵׂה־
פֶלֶא׃ נָטִיתָ יְמִינְךָ תִּבְלָעֵמוֹ אָרֶץ׃ נָחִיתָ
בְחַסְדְּךָ עַם־זוּ גָּאָלְתָּ נֵהַלְתָּ בְעָזְּךָ אֶל־נְוֵה
קָדְשֶׁךָ׃ שָׁמְעוּ עַמִּים יִרְגָּזוּן חִיל
אָחַז יֹשְׁבֵי פְּלָשֶׁת׃ אָז נִבְהֲלוּ אַלּוּפֵי
אֱדוֹם אֵילֵי מוֹאָב יֹאחֲזֵמוֹ רָעַד נָמֹגוּ
כֹּל יֹשְׁבֵי כְנָעַן׃ תִּפֹּל עֲלֵיהֶם אֵימָתָה
וָפַחַד בִּגְדֹל זְרוֹעֲךָ יִדְּמוּ כָּאָבֶן עַד־
יַעֲבֹר עַמְּךָ יְהוָה עַד־יַעֲבֹר עַם־זוּ
קָנִיתָ׃ תְּבִאֵמוֹ וְתִטָּעֵמוֹ בְּהַר נַחֲלָתְךָ מָכוֹן
לְשִׁבְתְּךָ פָּעַלְתָּ יְהוָה מִקְּדָשׁ אֲדֹנָי כּוֹנְנוּ
יָדֶיךָ׃ יְהוָה ׀ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד׃
כִּי בָא סוּס פַּרְעֹה בְּרִכְבּוֹ וּבְפָרָשָׁיו בַּיָּם וַיָּשֶׁב יְהוָה עֲלֵהֶם
אֶת־מֵי הַיָּם וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הָלְכוּ בַיַּבָּשָׁה בְּתוֹךְ הַיָּם׃

וַתִּקַּח מִרְיָם הַנְּבִיאָה אֲחוֹת אַהֲרֹן אֶת־הַתֹּף בְּיָדָהּ וַתֵּצֶאןָ
כָל־הַנָּשִׁים אַחֲרֶיהָ בְּתֻפִּים וּבִמְחֹלֹת׃ וַתַּעַן לָהֶם מִרְיָם
שִׁירוּ לַיהוָה כִּי־גָאֹה גָּאָה סוּס וְרֹכְבוֹ רָמָה בַיָּם׃ ס
וַיַּסַּע מֹשֶׁה אֶת־יִשְׂרָאֵל מִיַּם־סוּף וַיֵּצְאוּ אֶל־מִדְבַּר־שׁוּר
וַיֵּלְכוּ שְׁלֹשֶׁת־יָמִים בַּמִּדְבָּר וְלֹא־מָצְאוּ מָיִם׃ וַיָּבֹאוּ מָרָתָה
וְלֹא יָכְלוּ לִשְׁתֹּת מַיִם מִמָּרָה כִּי מָרִים הֵם עַל־כֵּן קָרָא־
שְׁמָהּ מָרָה׃ וַיִּלֹּנוּ הָעָם עַל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר מַה־נִּשְׁתֶּה׃
וַיִּצְעַק אֶל־יְהוָה וַיּוֹרֵהוּ יְהוָה עֵץ וַיַּשְׁלֵךְ אֶל־הַמַּיִם וַיִּמְתְּקוּ
הַמָּיִם שָׁם שָׂם לוֹ חֹק וּמִשְׁפָּט וְשָׁם נִסָּהוּ׃ וַיֹּאמֶר אִם־
שָׁמוֹעַ תִּשְׁמַע לְקוֹל ׀ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהַיָּשָׁר בְּעֵינָיו תַּעֲשֶׂה
וְהַאֲזַנְתָּ לְמִצְוֺתָיו וְשָׁמַרְתָּ כָּל־חֻקָּיו כָּל־הַמַּחֲלָה אֲשֶׁר־
שַׂמְתִּי בְמִצְרַיִם לֹא־אָשִׂים עָלֶיךָ כִּי אֲנִי יְהוָה רֹפְאֶךָ׃ פ

ואומר החזן קדיש לעילא. והמפטיר קורא בספר שני כמו למעלה. ואומר החזן קדיש לעילא. ואחר כך המפטיר אומר ההפטרה ומברך לפניה כמו שכתוב בסוכות.

הפטרת שביעי של פסח

בשמואל ב' כ"ב.

וַיְדַבֵּר דָּוִד לַיהוָה אֶת־דִּבְרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת בְּיוֹם הִצִּיל
יְהוָה אֹתוֹ מִכַּף כָּל־אֹיְבָיו וּמִכַּף שָׁאוּל׃ וַיֹּאמַר
יְהוָה סַלְעִי וּמְצֻדָתִי וּמְפַלְטִי־לִי׃ אֱלֹהֵי צוּרִי אֶחֱסֶה־בּוֹ
מָגִנִּי וְקֶרֶן יִשְׁעִי מִשְׂגַּבִּי וּמְנוּסִי מֹשִׁעִי מֵחָמָס תֹּשִׁעֵנִי׃
מְהֻלָּל אֶקְרָא יְהוָה וּמֵאֹיְבַי אִוָּשֵׁעַ׃ כִּי אֲפָפֻנִי מִשְׁבְּרֵי־מָוֶת
נַחֲלֵי בְלִיַּעַל יְבַעֲתֻנִי׃ חֶבְלֵי שְׁאוֹל סַבֻּנִי קִדְּמֻנִי מֹקְשֵׁי־מָוֶת׃
בַּצַּר־לִי אֶקְרָא יְהוָה וְאֶל־אֱלֹהַי אֶקְרָא וַיִּשְׁמַע מֵהֵיכָלוֹ
קוֹלִי וְשַׁוְעָתִי בְּאָזְנָיו׃ וַיִּתְגָּעַשׁ וַתִּרְעַשׁ הָאָרֶץ מוֹסְדוֹת
הַשָּׁמַיִם יִרְגָּזוּ וַיִּתְגָּעֲשׁוּ כִּי־חָרָה לוֹ׃ עָלָה עָשָׁן בְּאַפּוֹ
וְאֵשׁ מִפִּיו תֹּאכֵל גֶּחָלִים בָּעֲרוּ מִמֶּנּוּ׃ וַיֵּט שָׁמַיִם וַיֵּרַד
וַעֲרָפֶל תַּחַת רַגְלָיו׃ וַיִּרְכַּב עַל־כְּרוּב וַיָּעֹף וַיֵּרָא עַל־כַּנְפֵי־

רוּחַ׃ וַיָּשֶׁת חֹשֶׁךְ סְבִיבֹתָיו סֻכּוֹת חַשְׁרַת־מַיִם עָבֵי
שְׁחָקִים׃ מִנֹּגַהּ נֶגְדּוֹ בָּעֲרוּ גַּחֲלֵי־אֵשׁ׃ יַרְעֵם מִן־שָׁמַיִם
יְהוָה וְעֶלְיוֹן יִתֵּן קוֹלוֹ׃ וַיִּשְׁלַח חִצִּים וַיְפִיצֵם בָּרָק וַיָּהֹם׃
וַיֵּרָאוּ אֲפִקֵי יָם יִגָּלוּ מֹסְדוֹת תֵּבֵל בְּגַעֲרַת יְהוָה מִנִּשְׁמַת
רוּחַ אַפּוֹ׃ יִשְׁלַח מִמָּרוֹם יִקָּחֵנִי יַמְשֵׁנִי מִמַּיִם רַבִּים׃
יַצִּילֵנִי מֵאֹיְבִי עָז מִשֹּׂנְאַי כִּי אָמְצוּ מִמֶּנִּי׃ יְקַדְּמֻנִי בְּיוֹם
אֵידִי וַיְהִי יְהוָה מִשְׁעָן לִי׃ וַיֹּצֵא לַמֶּרְחָב אֹתִי יְחַלְּצֵנִי
כִּי־חָפֵץ בִּי׃ יִגְמְלֵנִי יְהוָה כְּצִדְקָתִי כְּבֹר יָדַי יָשִׁיב
לִי׃ כִּי שָׁמַרְתִּי דַּרְכֵי יְהוָה וְלֹא רָשַׁעְתִּי מֵאֱלֹהָי׃ כִּי
כָל־מִשְׁפָּטָיו לְנֶגְדִּי וְחֻקֹּתָיו לֹא־אָסוּר מִמֶּנָּה׃ וָאֶהְיֶה
תָמִים לוֹ וָאֶשְׁתַּמְּרָה מֵעֲוֹנִי׃ וַיָּשֶׁב יְהוָה לִי כְּצִדְקָתִי
כְּבֹרִי לְנֶגֶד עֵינָיו׃ עִם־חָסִיד תִּתְחַסָּד עִם־גְּבוֹר תָּמִים
תִּתַּמָּם׃ עִם־נָבָר תִּתָּבָר וְעִם־עִקֵּשׁ תִּתַּפָּל׃ וְאֶת־עַם
עָנִי תּוֹשִׁיעַ וְעֵינֶיךָ עַל־רָמִים תַּשְׁפִּיל׃ כִּי־אַתָּה נֵירִי יְהוָה
וַיהוָה יַגִּיהַּ חָשְׁכִּי׃ כִּי בְכָה אָרוּץ גְּדוּד בֵּאלֹהַי אֲדַלֶּג־
שׁוּר׃ הָאֵל תָּמִים דַּרְכּוֹ אִמְרַת יְהוָה צְרוּפָה מָגֵן הוּא
לְכֹל הַחֹסִים בּוֹ׃ כִּי מִי־אֵל מִבַּלְעֲדֵי יְהוָה וּמִי־צוּר
מִבַּלְעֲדֵי אֱלֹהֵינוּ׃ הָאֵל מָעוּזִּי חָיִל וַיַּתֵּר תָּמִים דַּרְכִּי׃
מְשַׁוֶּה רַגְלִי כָּאַיָּלוֹת וְעַל־בָּמֹתַי יַעֲמִדֵנִי׃ מְלַמֵּד יָדַי
לַמִּלְחָמָה וְנִחַת קֶשֶׁת־נְחוּשָׁה זְרֹעֹתָי׃ וַתִּתֶּן־לִי מָגֵן יִשְׁעֶךָ
וַעֲנֹתְךָ תַּרְבֵּנִי׃ תַּרְחִיב צַעֲדִי תַּחְתֵּנִי וְלֹא מָעֲדוּ קַרְסֻלָּי׃
אֶרְדְּפָה אֹיְבַי וָאַשְׁמִידֵם וְלֹא אָשׁוּב עַד כַּלּוֹתָם׃ וָאֲכַלֵּם
וָאֶמְחָצֵם וְלֹא יְקוּמוּן וַיִּפְּלוּ תַּחַת רַגְלָי׃ וַתַּזְרֵנִי חַיִל
לַמִּלְחָמָה תַּכְרִיעַ קָמַי תַּחְתֵּנִי׃ וְאֹיְבַי תַּתָּה לִּי עֹרֶף
מְשַׂנְאַי וָאַצְמִיתֵם׃ יִשְׁעוּ וְאֵין מֹשִׁיעַ אֶל־יְהוָה וְלֹא עָנָם׃
וְאֶשְׁחָקֵם כַּעֲפַר־אֶרֶץ כְּטִיט־חוּצוֹת אֲדִקֵּם אֶרְקָעֵם׃
וַתְּפַלְּטֵנִי מֵרִיבֵי עַמִּי תִּשְׁמְרֵנִי לְרֹאשׁ גּוֹיִם עַם לֹא־יָדַעְתִּי

ישעבדני: בני נכר יתכחשו-לי לשמוע אזן ישמעו לי: בני
נכר יבלו ויחגרו ממסגרותם: חי-יהוה וברוך צורי וירם
אלהי צור ישעי: האל הנותן נקמת לי ומוריד עמים
תחתני: ומוציאי מאיבי ומקמי תרוממני מאיש חמסים
תצילני: על-כן אודך יהוה בגוים ולשמך אזמר: מגדול
ישועות מלכו ועשה-חסד למשיחו לדוד ולזרעו עד-
עולם: גומלנו וכו'

ומברך הברכות האחרונות כמו שכתוב ביום טוב. ומברך החזן למלך ולקהל. ומחזירין הספרים למקומן. ואומר החזן חצי קדיש כמו שכתוב ביום טוב. ומתפללים תפלת מוסף כמו ביום ראשון ש"פ. וגומרין כמו ביום ראשון ש"פ.

וקודם ההפטרה יש נוהגים לקרות שיר השירים חציו ביום שביעי של פסח וחציו ביום שמיני והמגלה בספר נדפס בפני עצמו עם התרגום והפתרון בלע"ז ספרדי:

שמיני של פסח

מתפללין כמו אתמול. ומוציאין שני ספרי תורה. וקורין בראשון חמשה גברי בפרשת ראה ואם חל בשבת מעלין שבעה כמו בשמיני עצרת. ואחר כך אומר החזן קדיש לעילא. ויקרא המפטיר ההפטרה זאת ומברך לפניה כמו שכתוב ביום ראשון ש"פ:

הפטרת שמיני של פסח

ישעיה סי' י':

עוד היום בנב לעמד ינפף ידו הר בת-ציון גבעת
ירושלם: הנה האדון יהוה צבאות מסעף פארה
במערצה ורמי הקומה גדעים והגבהים ישפלו: ונקף
סבכי היער בברזל והלבנון באדיר יפול: ויצא חטר
מגזע ישי ונצר משרשיו יפרה: ונחה עליו רוח יהוה רוח
חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת יהוה:
והריחו ביראת יהוה ולא-למראה עיניו ישפוט ולא-
למשמע אזניו יוכיח: ושפט בצדק דלים והוכיח במישור
לענוי-ארץ והכה-ארץ בשבט פיו וברוח שפתיו ימית
רשע: והיה צדק אזור מתניו והאמונה אזור חלציו: וגר
זאב עם-כבש ונמר עם-גדי ירבץ ועגל וכפיר ומריא
יחדו ונער קטן נוהג בם: ופרה ודב תרעינה יחדו ירבצו

יַלְדֵיהֶן וְאַרְיֵה כַּבָּקָר יֹאכַל־תֶּבֶן׃ וְשִׁעֲשַׁע יוֹנֵק עַל־חֻר
פָּתֶן וְעַל מְאוּרַת צִפְעוֹנִי גָּמוּל יָדוֹ הָדָה׃ לֹא־יָרֵעוּ וְלֹא־
יַשְׁחִיתוּ בְּכָל־הַר קָדְשִׁי כִּי־מָלְאָה הָאָרֶץ דֵּעָה אֶת־יְהוָה
כַּמַּיִם לַיָּם מְכַסִּים׃ וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא שֹׁרֶשׁ יִשַׁי אֲשֶׁר עֹמֵד
לְנֵס עַמִּים אֵלָיו גּוֹיִם יִדְרֹשׁוּ וְהָיְתָה מְנֻחָתוֹ כָּבוֹד׃ וְהָיָה
בַּיּוֹם הַהוּא יוֹסִיף אֲדֹנָי ׀ שֵׁנִית יָדוֹ לִקְנוֹת אֶת־שְׁאָר עַמּוֹ
אֲשֶׁר־יִשָּׁאֵר מֵאַשּׁוּר וּמִמִּצְרַיִם וּמִפַּתְרוֹס וּמִכּוּשׁ וּמֵעֵילָם
וּמִשִּׁנְעָר וּמֵחֲמָת וּמֵאִיֵּי הַיָּם׃ וְנָשָׂא נֵס לַגּוֹיִם וְאָסַף נִדְחֵי
יִשְׂרָאֵל וּנְפֻצוֹת יְהוּדָה יְקַבֵּץ מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ׃
וְסָרָה קִנְאַת אֶפְרַיִם וְצֹרְרֵי יְהוּדָה יִכָּרֵתוּ אֶפְרַיִם לֹא־יְקַנֵּא
אֶת־יְהוּדָה וִיהוּדָה לֹא־יָצֹר אֶת־אֶפְרָיִם׃ וְעָפוּ בְכָתֵף
פְּלִשְׁתִּים יָמָּה יַחְדָּו יָבֹזּוּ אֶת־בְּנֵי־קֶדֶם אֱדוֹם וּמוֹאָב
מִשְׁלוֹחַ יָדָם וּבְנֵי עַמּוֹן מִשְׁמַעְתָּם׃ וְהֶחֱרִים יְהוָה אֵת לְשׁוֹן
יָם־מִצְרַיִם וְהֵנִיף יָדוֹ עַל־הַנָּהָר בַּעְיָם רוּחוֹ וְהִכָּהוּ לְשִׁבְעָה
נְחָלִים וְהִדְרִיךְ בַּנְּעָלִים׃ וְהָיְתָה מְסִלָּה לִשְׁאָר עַמּוֹ אֲשֶׁר
יִשָּׁאֵר מֵאַשּׁוּר כַּאֲשֶׁר הָיְתָה לְיִשְׂרָאֵל בְּיוֹם עֲלֹתוֹ מֵאֶרֶץ
מִצְרָיִם׃ וְאָמַרְתָּ בַּיּוֹם הַהוּא אוֹדְךָ יְהוָה כִּי אָנַפְתָּ בִּי יָשֹׁב
אַפְּךָ וּתְנַחֲמֵנִי׃ הִנֵּה אֵל יְשׁוּעָתִי אֶבְטַח וְלֹא אֶפְחָד כִּי
עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ יְהוָה וַיְהִי־לִי לִישׁוּעָה׃ וּשְׁאַבְתֶּם מַיִם
בְּשָׂשׂוֹן מִמַּעַיְנֵי הַיְשׁוּעָה׃ וַאֲמַרְתֶּם בַּיּוֹם הַהוּא הוֹדוּ
לַיהוָה קִרְאוּ בִשְׁמוֹ הוֹדִיעוּ בָעַמִּים עֲלִילֹתָיו הַזְכִּירוּ כִּי
נִשְׂגָּב שְׁמוֹ׃ זַמְּרוּ יְהוָה כִּי גֵאוּת עָשָׂה מוּדַעַת זֹאת בְּכָל־
הָאָרֶץ׃ צַהֲלִי וָרֹנִּי יוֹשֶׁבֶת צִיּוֹן כִּי־גָדוֹל בְּקִרְבֵּךְ קְדוֹשׁ
יִשְׂרָאֵל׃ גואלנו וכו':

ומברך המפטיר הברכות שלאחריה. ואומר החזן ח"ק כמו שכתוב ביום ג"ו ומתפללין מוסף. ונוהגים כמו ביום א'.

ובמנחה מתפללין כמו לעיל. וקודם מנחה אומרים הי"ד הבירים ככל כאשר מסודר.

פזמונים שמוסיפים לומר ביום שמיני של פסח:

ירום ותשא גבה מאד וישכיל עבדי. הוא עבדי צמח. פדות יצמח. יקבוץ צאן
ידי. ונחה עליו רוח חכמה והוד כבודי. אחיש את שילה:
למען לא יבושו קוי. דגלי יקומם. רגלי ירומם. בעבור ישמח כל לבב ודי.
אחיש:
שערי פדות מהר יפתח מבלי סגר. יסחה את דמים. לו מקוים. באו על משבר.
חרב נוקמת נקם ברית יהיה חוגר. אחיש:
רוח שפתיו ימית רשע וצר ישסף. והיה צדק אזור מתניו מצפונים חוסף.
מארבע פאות. צאן נפלאות. אליו יאסף. אחיש:
אל שר הוא עומד לנס עמים. גוים ידרושו. גם מנוחתו תהיה כבוד. וכפירים
רשו. המתהללים. אוי יבושו. אחיש:

פזמון אחר

אודה לאל רם מתעלה תוך קהל עדת אמוני. עמו אשר היה גולה במצרים
עיר מעוני. הוציאם בנס והפלא לחירות בחורי וזקני. מי חכם וישמר
אלה. ויתבוננו חסדי אדני:

נשלם תקון הפסח

ערבית לשבועות

מתחילין למנצח לדוד ומזמור שיר יקום אלהים יפוצו אויביו כמו שכתוב לעיל. ואומרים ערבית כמו ביום טוב. ואם חל יום שני בשבת מתחילין הבו לה' בני אלים כמו לעיל. ואחר ערבית לא ישים דעתו מקודשת היום שמח ועוז לב. ויקדש קדושו מעומד בנועם קול לשורר טעם העליון כמו שכתוב לעיל:

שחרית לשבועות

בשחרית מסדרין הזמירות כמו שכתוב ביום טוב רק שאומרים אחר ואלהינו בישועתי מזמור שיר יקום אלהים וגו' כדלעיל. וגומרין הלל. ואחר כך אומר החזן קדיש תתקבל. ומוציאין שני ספרי תורה ואומר החזן בי אל דבר. כהניך כמו ביום טוב. ואחר כך מעורר החזן לפני ההיכל פזמון זה:

כתובה לחג השבועות

לְשִׂמְחַת דּוֹדִי צַח דָּגוּל מֵרְבָבָה. אֲשׁוֹרֵר בְּנוֹעַם זֹאת
הַכְּתוּבָה. שְׁמַע יְדִיד וְהַט אָזְנֶיךָ. הַקְרֵא אֶת
כְּתוּבָה הַזֹּאת לְפָנֶיךָ. בִּזְכוּתָהּ תְּמַהֵר גְּאֻלַּת בָּנֶיךָ.
בִּישׁוּעַת יְמִינְךָ בְּנַחַת וְשׁוּבָה:
יָרַד דּוֹדִי לְגַנּוֹ לַעֲרוּגַת בְּשָׂמוֹ. לְהִתְעַלֵּס עִם בַּת נָדִיב
וְלִפְרֹשׂ עָלֶיהָ סֻכַּת שְׁלוֹמוֹ. אַפִּרְיוֹן עָשָׂה לוֹ
הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה: שְׂרָפִים וְאוֹפַנִּים נֹטֵשׁ וּפָרָשָׁיו וְרִכְבּוֹ.

יָכִין שִׂמְחַת אַיֶּלֶת אֲהָבִים שָׁם מְסִבּוֹ. בְּיוֹם חֲתֻנָּתוֹ
וּבְיוֹם שִׂמְחַת לִבּוֹ: תַּמָּתִי יוֹנָתִי נָאוָה אִתִּי לִדְבִיר
וְאוּלָם. כִּי לְמַעֲנֵךְ אֶעֱזוֹב כָּל הֲמוֹנֵי מוֹלֶדֶת וְחֵילָם.
וְאֵרַשְׂתִּיךְ לִי לְעוֹלָם: אָמְרָה אֲיֻמָּה אֶת שְׁמַעַר
אֶחָד שְׁמַעְתִּיהוּ. וְאַהֲבַת עוֹלָם אֲהַבְתִּיהוּ. יִשָּׁקֵנִי
מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ: לְחֻפָּה נִתְרַצְּתָה מְחוֹלַת הַמַּחֲנַיִם.
וּבְנֶגֶד נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע לָקְחָה שִׁשִּׁים רִבּוֹא עֲדִי עֲדָיִים.
בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי לְצֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ
מִצְרָיִם: וַיְהִי הַקֶּשֶׁר אַמִּיץ עִם עַם זוּ קָנָה בְּסִינַי. וְאֶת
סֵפֶר הַמִּקְנָה וְהֶחָתוּם אֶקְרָא בְּאָזְנֵי הֲמוֹנַי. הִנֵּה הִיא
כְּתוּבָה לְפָנַי: בַּשִּׁשִּׁי בְּשַׁבָּת אַגִּיד אֶת הָרָשׁוּם
בִּכְתָב הַנִּשְׁתְּוָן. יוֹם לְהַנְחִיל אוֹהֲבָיו תּוֹרָה אֵל חַי נִתְכַּוָּן.
שִׁשָּׁה יָמִים לְחֹדֶשׁ סִיוָן: בְּיוֹם מִסִּינַי בָּא וְזָרַח
מִשֵּׂעִיר אֵל נֶעְלָם. הוֹפִיעַ מֵהַר פָּארָן עַל מַלְכֵי גוֹיִם כֻּלָּם.
בִּשְׁנַת אַלְפַּיִם וְאַרְבַּע מֵאוֹת וְאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה
לִבְרִיאַת עוֹלָם: לְמִנְיָן שֶׁאָנוּ מוֹנִין וּקְהַל עֲדָתִי בְּכָל
תְּפוּצוֹתֶיהָ. פֹּה בָּאָרֶץ הַלֵּזוּ בְּיַד אֵל נִתְלוּ אֲשִׁיּוֹתֶיהָ.
כִּי הוּא עַל יַמִּים יְסָדָהּ וְעַל נְהָרוֹת יְכוֹנְנֶהָ:
אֵיךְ הֶחָתָן שַׂר שָׂרִים וּנְגִיד נְגִידִים. יָחִיד וּמְיֻחָד הוּא
מוֹשִׁיב יְחִידִים. חִכּוֹ מַמְתַּקִּים וְכֻלּוֹ מַחֲמַדִּים:
אָמַר לַיְקָרָה וּנְעִימָה הַבַּת רַבַּת מַעֲלוֹת. נָשְׂאָה חֵן בְּעֵינָיו
מִכָּל הַנָּשִׁים וְהַבְּתוּלוֹת. יָפָה כַלְּבָנָה בָּרָה כַּחַמָּה
אֲיֻמָּה כַּנִּדְגָּלוֹת: יָמִים רַבִּים תֵּהְיֶה לִּי וַאֲנִי אֵלַיִךְ
לְגוֹאֵל. הִנֵּה שָׁלַחְתִּי לָךְ פִּקּוּדִים נֶחֱמָדִים מִזָּהָב עַל יַד

יקותיאל. הוי לי לאנתו כדת משה וישראל:
ואנא אוקיר ואזון יתיכי ואכסה. כי אהיה עמך למסתור
ולמחסה ולמכסה. והוכן בחסד כסא: ויהיבנא
ליכי מהר בתוליכי. תורת חכם מקור חיים תחיי את
בניכי. הרופא לכל תחלואיכי. הגואל
משחת חייכי: וצביאת כלתא דא והות ליה לאנתו.
וברית עולם לקשר אמיץ ביניהם שות שתו. יומם
ולילה לא ישבותו: וצבי חתנא דנא והוסיף על
עקר כתובתה. מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש באורייתא.
וספרא וספרי ואגדה ותוספתא: הקדים לה
בתורת מוקדם רמ"ח מצות עשה מהן לא ימישון. כי אם
אותם יום יום ידרושון. את הדרך ילכו בה ואת
המעשה אשר יעשון: ועוד כתב לה בתורת
מאוחר מצות לא תעשה נקדשו. למנין שלש מאות
וששים וחמשה פשו. מעשים אשר לא יעשו:
ודא נדוניא דהנעלת ליה כלתא דא לעלות ולראות. מאת
אביה אדון הנפלאות. לב לדעת ואזנים לשמוע
ועינים לראות: נמצא סך הכל בין כתובה ונדוניא
והכל כבודם. ותוספת ומאוחר ומוקדם. את האלהים
ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם:
ורצה החתן לזכות את ישראל עם גורלו. ולהעלות נכסים
אלו בגרי ישוה לו. שאם פחתו פחתו לו ואם
הותירו הותירו לו: וקבל עליו החתן אחריו שטר

כְּתוּבָה. לְהִתְפַּרְעָא מִכָּל שְׁפַר אֲרַג נִכְסִין אִיצַר לָא יֶהֱגֶה בָּהּ. מָחַץ רֹאשׁ עַל אֶרֶץ רַבָּה: וְקַבְּלוּ תַּרְיֵיהוֹן תְּנָאִים נָאִים הַכֹּל בִּכְתָב נֶאֱסְפוּ אָסוּף כָּל אֶחָד מֵהֶם כַּאֲשֶׁר יִכְסוֹף. תְּנָאֵי בֵּית דִּין מֵרֹאשׁ וְעַד סוֹף: מַעֲשֵׂה יָדֶיהָ לוֹ וְעָלָיו כָּל תַּכְשִׁיטֶיהָ. בַּלַּיְלָה שִׁירָה עִמָּהּ וּבַיּוֹם חוּט שֶׁל חֶסֶד מָשׁוּךְ עָלֶיהָ. תְּנוּ לָהּ מִפְּרִי יָדֶיהָ וִיהַלְלוּהָ בַשְּׁעָרִים מַעֲשֶׂיהָ: וְהַיְרוּשָּׁה בְּמִנְהַג דָּת וָדִין עַל לוּחַ הֲרוּתָהּ. מִטּוּבָהּ הַצְּפוּנָה לַצַּדִּיקִים עַיִן לֹא רָאֲתָה. עָלֹה נַעֲלֶה וְיָרַשְׁנוּ אוֹתָהּ: וְהַדִּירָה תוֹרָה בְּקֶרֶן זָוִית מְעוֹנָה. כָּל הָרוֹצֶה לִטּוֹל יִטּוֹל סַחְרָה וְאֶתְנַנָּהּ. וּמִמִּדְבָּר מַתָּנָה: וְשֶׁלֹּא יִשָּׂא אִשָּׁה אַחֶרֶת עָלֶיהָ מִיַּלְדֵי נָכְרִים הַגְּלוּזוֹת. כִּי אִם בְּבַת שַׁעֲשׁוּעִים יִדְבַּק וְאוֹתָהּ יָשִׂים בְּלֵב וּבַחֲזוֹת. לְזֹאת יִקָּרֵא אִשָּׁה כִּי מֵאִישׁ לֻקֳחָה זֹּאת: וְשֶׁלֹּא יַנִּיחֶנָּה מִתּוֹךְ כַּעַס וְהִתְרַשְּׁלוּת. וְלֹא יֹאכַל עִמָּהּ לֶחֶם עַצְלוּת. נוֹהֵג בְּחָכְמָה וְלֶאֱחוֹז בְּסִכְלוּת: וְשֶׁלֹּא יְמַשְׁכֵּן בְּלִי חֶמְדָה וְלֹא יִמְכּוֹר. אַךְ לְהַרְבּוֹת סְפָרִים תָּמִיד יִזְכּוֹר. אֱמֶת קְנֵה וְאַל תִּמְכּוֹר: וְשֶׁלֹּא יֵצֵא לְמָקוֹם רָחוֹק אוֹ בַּיָּם יָשִׂים נְתִיבוֹ. כִּי אִם סֵפֶר תּוֹרָה מוּנָּח נֶגֶד לִבּוֹ. וְהָיְתָה עִמּוֹ וְקָרָא בוֹ: וְכָל הַתְּנָאִים הַלָּלוּ שְׁרִירִים וְקַיָּמִים. כִּצְבָא הַשָּׁמַיִם בַּשַּׁחַק נִרְשָׁמִים. לַעֲדֵי עַד וּלְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים: וְנִשְׁבַּע הֶחָתָן לְקַיֵּם כָּל דְּבַר לְהַטּוֹנוֹ. וּלְהַנְחִיל יֵשׁ לְאוֹהֲבָיו וּלְעוֹשֵׂי רְצוֹנוֹ. נִשְׁבַּע יְהֹוָה בִּימִינוֹ: וְקָנָה הֶחָתָן קִנְיָנִים חֲמִשָּׁה. וּמֵהֶם תּוֹרָה

וּתְעוּדָה וּסְגֻלָּה מְאוֹרָשָׂה. וְהוֹצִיא אֶת הָאֶבֶן הָרֹאשָׁה: יִרְאוּ צַדִּיקִים וְיִשְׂמָחוּ וְיֹאכְלוּ אֶת פִּרְיָם. כִּתְעוּדָה אֲרוּכָה מֵאֶרֶץ מִדָּה וּרְחָבָה מִנִּי יָם. וְהַכֹּל שָׁרִיר וּבָרִיר וְקַיָּם: וַיָּקֶם עֵדוּת בְּיַעֲקֹב וְתוֹרָה שָׂם בְּיִשְׂרָאֵל בְּמֶרֶץ. וְאָמַר לְהָקִים גְּדֵרֶיהָ מֵאֵין פּוֹרֵץ פֶּרֶץ. וְאָעִידָה לִי עֵדִים נֶאֱמָנִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ: יִשְׂמַח חָתָן עִם כַּלָּה. לָקַחַת לוֹ לְגוֹרָלוֹ. יִשְׂמַח לֵב כַּלָּה בְּבַעַל נְעוּרֶיהָ וְתֹאמַר לִמְהַלְלוֹ. אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ:

כתובת התורה ליום שני של חג השבועות

אשירה לה׳ מזמור שיר ליום השבת. אשר קדשנו במצותיו חוק ולא יושבת. ונתן לנו את תורתו הלא היא כרבת:

ביום ברוא אלהים היתה באמנה אתו. אלהים הבין דרכה השגיח ממכון שבתו. את הכל עשה יפה בעתו:

יהוה מסיני בא וזרח משעיר. בגדול החל עד ראש הצעיר. כי בעשרה שליטים אשר בעיר:

וימאנו לקבל דת קטנים עם גדולים. וילכו אחרי ההבל והבעלים. סר צילם מעליהם ונסו הצללים:

ובסימן טוב בשעת ברכה והצלחה. בששה בסיון ברוך ה׳ אשר נתן מנוחה. ליהודים היתה אורה ששון ושמחה:

ינהג בעמו כחתן עם כלה בכח ואל. ויקדשו בשני לחת ספרינון תורת יקותיאל. הרי את מקודשת לי כדת משה וישראל:

ובתורת נדוניא נכנסו עמו שני נזמים. משה ואהרן בכהניו כהנים ולוים ועצומים. יבלו שבתותיהם בטוב ושנותיהם בנעימים:

וכדמות חופה פרש ענן למסך כנגדו. ובאחריות ששר כתובה יציב גבולות עמים לסעדו. כי לה׳ הארץ ומלואה שהכל ברא לכבודו:

והתקין לו ממנו שאר כסות ופדיון נפשם ומאודם. וטרם מכה צץ רפואה קדם. הפליא לעשות ברוך יוצר האדם:

וכי יבעל בחור בתולה להתעדן במעדניה. שכן כבוד בארצנו כי כן תכיניה. ברוך משמח ציון בבניה:

ונגמר הזיווג בין החתן המרומם ונורא עלילה. עם יעלת חן וכלילת יופי כנסת הגדולה. ברוך משמח חתן וכלה:

ואחר זה השמיעם אמרות טהורות. מכתב אלהים הוא עשרת הדברות. לפקח עינים עורות והיו למאורות:

וגם דברי חכמים כדרבונות כי טובות. הודיעם לעת צאת השואבות. כמה מעלות טובות. רבוי אחר רבוי לרבות:

וקימו וקבלו היהודים כדת מה לעשות. לקח טוב בשבע חקירות ודרישות. להגות בבתי כנסיות ובבתי מדרשות:

ישמח משה במתנת חלקו וכל צבאיו. כי חפץ ה' בם וחבבם ברואיו. אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלהיו:

יוסף ה' עליכם אלף פעמים מכל מספר גדודיו. שמרו משפט ועשו את כל פקודיו. גדלו לה' אתי ונרוממה שמו יחדיו:

חה מיום ב' של שבועות מהרב החסיד דוד פארדו נ"ע

חברה רבי יהודה בר ליאון קנ"צי ז"ל.

דרך כוכב מיעקב היום הזה על הר המור. לזכר עולם הזומרה שיר המוסר. וידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר:

ויען ויאמר מתוך האש בוער כלפידים. אנכי ה' אלהיך מושיב יחידים. אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים:

דודי צח כוקן ירד אל הר סיני. ויקרא קול גדול באזני כל המוני. לא יהיה לך אלהים אחרים על פני:

בינו נא זאת זה דור דורשיו. עליה לבניכם ספרו יראו את ה' קדושיו. לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא:

נר מצוה ותורה אור יהיו תמיד על ראשו. להנחיל אוהבי יש נשבעה בנפשו. זכור את יום השבת לקדשו:

ראש דברך אמת נפלאים מעשיך. הודו כל העולם פה אחד מסוף [illegible]. כבד את אביך ואת אמך למען יאריכון ימיך:

איס ראזון די אלאבאר אאיל דייו גראנדי אי פודירוזו. קון סיגורידאד די קוראסון אי אליגריאה אי גוזו. אין איל דיאה איל איסטי שאנטו אי אירמוזו:

אין איסטי דיאה אבאשו איל דייו אין סיני אינטירהאייאה די מלאכים קון איל: אדאר לה ליי אסו פואיבלו קאזה די ישראל: פור מאנו די משה רבינו פאסטור פיאיל:

קיזו אבאשאר סוברי ניגון מונטי אלטו. סאלבו אינמונטי די סיני קי סיארינאסו שאנטו: פורקי דינפרינדה איל אומברי אימיטי לה ענוה פור מאנסו:

יאמו אי דישו איל דייו ברוך הוא אלוס ג׳ודייוס דיקונסאגראייאס אירמאנאס אונדי ג׳יאיר אסוליסטאס אינסינסאדאס שלארוזאס: קיסונבה סאנג׳אה: אימו ג׳יססה דונאס: ישראל קי אויירון לאבה דיאיל דייו ניגריג׳ו: דיסירון איספאנטאדוס סיינפרי אסוקוטאמוס איאסו דיג׳ו: אריאמוס איאובידיינסיאס סואו סונואן ריג׳ו:

היזו קון איילוס די דארלים לה ליי קון קי לידייראן פיאנסה: אייוס דיירון אלוס אייזוס קיאים לה תאם איספורסאנסה די אפירמאר לה ליי קון פרוגאס קיפאס דייר עוגאס טנאנסאס:

ברוך מרחם על הבריות בתורת
האדם פה פצח. שופך דם
האדם או מעביר אדום בצלצח. נקום
ינקם כל עובר על לא תרצח:

ירד לחרפות בעברה ובחרון אף.
כל עושה רשעה אשר זימה
לבו שאף. כי כה אמר האל ה' לא
תנאף:

יחדיו למשפט נקרבה רצח ונאוף
ונגב. לא ינקה כל הנוגע
כמו יושבי נגב. כי כה אמר ויחי
הוא צוה לא תגנוב:

ענוש יענש עד זומם על רעהו או
לעקר. במצות צוה לתבונתו
אין חקר. לא תענה ברעך עד שקר:

קח נא את ברכתי לאות על ידך.
ואספת את דגנך ותירשך ויצהרך.
יהיה אם לא תחמוד את בית רעך:

ביום השבת ששי או שביעי לחדש
השלישי. בשמוע את הקול
יצאה נפשי. על הרי בשמים אכלתי
יערי עם דבשי:

פתח ה' את אוצרו בטללי סגולות.
להחיות לב נדכאים מיני בשמים
מור ואהלות. וכל העם רואים את
הקולות:

איש האלהים קדוש ביאר כל דיבור
ויקוב. כשמלה מפורשה ויהי
למישור העקוב. תורה צוה לנו משה
מורשה קהלת יעקב:

רכב אלהים רבותים אלפי שנאן ה'
בם. ימחץ ראש אויביו חרבם
יהוא בלבם. יען וביען במשפטי מאסו
ודמיהם בם:

ריינדו איל דייו ברוך סוא קיטו אביסוס
אסנה רנה: סאנביין איל טם אסלאו
טוש טלייאה קון גראנדי סנה: איסטו
אים לה כתובה:

דייאה די סבת ריסיבייירון לוס גידיוס
לה ליי די לה מאנו דיאיל דייו: אין
סיס די סיון איל מס סריסירו קי יסי אל
יי מנריס סאלייו: אין אכיין די דור, איל
אי 446 קי איל מונדו סיקריו:

דיזייירון איסטוס מנאיס לוס גידיוס קה
לה ליי סאנפה: סי סומארי קוש
טלייאה קיסוס די צאנדס אלסה: סי
איספיתארי קומו סי איספיתה איל יאלדאן
אין לה גארגאנסה:

בסייעתא דשמיא סיינפרי אין סי מיס
תיינסים מיטירי: איסודאס סוס
ריעאנדאס יו קונפלירי: די דייסס אי
דינוצי קון סי מי אפיגארי:

ריספונדייו לה ליי מאס מאימה: יי
סאנביין סי אמי קיסוס נוצייא דיתבזאס
דאס: קיאין סי אינצילונטי מאס קיבודו
לסין אי אומה:

לידיין איל נוציין תוספות סוצרי איל
עיקר דיסו דיספוזאדה: דיקיר מאדר
פסטיס אי מדוסיס די פרימה איד
מסדרוגאדה: אי קון כעס סי פריסה ס
סיר דיסאדה:

ייצו קון איליאה אסוגאר קיסרוסו די
קאזה דיסו פאדרי. סיסינטאס אי
מריזי מנות פארה קיסיאפירמין מאכייאנה
אי טאדרי: פארה קיאיל נוציין לאס אגס
אילאס גואדרי:

אינפורטו מודו אינטרי אסוגאר איתוב זה
איקונטאדו: קיטרוסו לאנוצייה אסו
נוציין אמאדו: לאס מנות אפירמאר
איטימיר אין איל דייו איאזיר סומאנדו:

ריינדו איל נוביי לה אסוגאר קיטרוסו
לה סינייורה קון איליאה: רימייזיאה
איל אחריות דילוקי מינקארה אין אי
נייאה: די לייצאר פינה סיאין סוריא
דיצילייאת:

דרשנו עול מלכותך כפורש על שמע. קבלנו תורה ומצות יומה ומשא ומשמע: כל אשר דבר ה׳ נעשה ונשמע:

ושם אדיר שמך בכל הארץ הודו עדת אבירים. ולכל אחד ממנו קשרו שני כתרים. ממעונות אריות ומהררי נמרים:

והוא כחתן מסיני בא בפרק דורשין. כל אומות העולם נעשו עצמן כחרשין. ברוך מקדש עמו ישראל על ידי חופה וקדושין:

הוא ה׳ אלהים עם כל העם מנגד נגדו. ויאמינו בה׳ ובמשה עבדו. מלך העולם שהכל ברא לכבודו:

והמכתב מכתב האלהים הוא חרות הרחק מאוד מאדם. אין שטן ואין פגע רע לא תאכלו על הדם. כי פסקה זוהמתן ברוך יוצר האדם:

אשרי העם שככה לו כי חלק ה׳ עמו. כמשוש החתן על כלה ברוך כבוד ה׳ ממקומו. אשר יצר את האדם בצלמו:

הנה יום בא ה׳ לתת לה מפרי ידיה. קום בתולת ישראל אסוף נתחיה אליה. ברוך משמח ציון בבניה:

צר ומצוק מצאוני כי סבבוני כלבים. מצותיך לא שכחתי מזה ומזה הם כתובים. שמח תשמח רעים אהובים:

ני קי פואידה ב׳ינדיר ני איפינייאר ניגונו ליב׳רו דילה לייא אמאדה: סינו איסטימאנדולוס קומו ג׳ויאה פריסייאדה: סיינפרי איר מירקאנדו אי די איוס נו ב׳ינדיר נאדה:

קומו לייאריסיב׳יו אילוגוב׳יו דיאזיר סוס מנות איסוס חוקים: ליפרומיטייו דידארלי ירושה קי איסטה נסחקים: דיאיל ביין קיאיסטה גוארדאדו אין עולם הבא פארה לוס צדיקים.

לו אקאב׳ידו מאס קינולה סרוקי פאר אוטרה ליי ניקי סייר׳ב׳ה עבודה זרה: מאלב׳ו קון איליה סיאפיגארה: אילייאס סיאס סו מוז׳יר איקון אייליאס איגב׳יז׳יסירה:

עירך פארה אילייאס נואיי קיאיס איסטימאדה מאס קיאיל אורו פינו: קילאמילדי איקילה ייב׳י איגסו סינו דיקונטינו: אי נו לה דישי אמון קיב׳אייאס פורקאמינו:

איס סיקונפלייו אילקאזאמיינטו דילוס צדייוס קונלה לייא איזייריון: טודאס לאס אמאלאס אין מונטי די סיני איסטוב׳ייריון: קלארידאד דילה שכינה קונסוס אוזוס ב׳ייריון:

ווס סינגאמוס נוס איסודוס לוסקי סין איל דייו טימין: קילאס אפירמימוס טס איסודו נואיסטרו סימין: ב׳יאמוס ציגאנכס איגלוס איגיינוגוס קי פריסטו סי אעימין:

לוס צדיוס קי ריסיב׳ייריון לה לייאס אוזוס די טודוס לוס פואיב׳לוס: פואירה איגפיאחייאדוס די סיר איסקאפאדוס די מאלים אי דואילוס: לוס עדים פואירון לה טיירה אי לוס סיילוס:

אפיאדי איל דייו סוברינוס איסוס די בואין פאדרייו: מוס מאנדי אה איל הונטאדו איטיגגאמוס בואין סאלאריו: אסאינס איפריסו מוס פראגואי איל סאנטואריו:

ערוב עבדך לטוב והיתה הזחה. ופדויי ה׳ ישובון ונסו יגון ואנחה. אשר ברא ששון ושמחה:

איל קיאינגי דיפודוס לוס קי פיידלין אידולו: אי בינדיגה אסו פואיצלו פס גורלו: אי דירלין סודוס אה אונס מינטי
אשרי העם שככה לו:

יהי חסדך ה׳ על עיר פרוצה. ויהי כפורחת עלתה נצה. חתן וכלה אהבה ואחוה גילה ודיצה:

רחם עלינו אל רחום וחנון ארך אפים. כי שחה לעפר נפשנו על ארץ מררתים. שלום וישועות מהרה ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים:

חזק כנסת הגדולה לא תהיה משכלה. תרומם כתר תורה ופאר הממשלה. ברוך משמח החתן עם הכלה:

ואמץ צאן מרעיתך אשר המה מונחות. עד שיבא אליהו להקים חומות על הלחות. ירבו שמחות בישראל ונסו אנחות:

ואומר החזן אשרי העם שככה לו. וגדלו לה׳ אתי ונרוממה שמו וגו׳. ויאמר לכל איש לבקש מהנוגנים בעת הוצאת ספר תורה ביום הזה ואומר אלו עשרה מהם ואח״כ התפלה להוצאת ס״ת כמבואר לעיל:

קריאה ליום ראשון של שבועות

וקורין בראשון משה גברי ובפסח יסרו. תו היא הפרשה:

בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי לְצֵאת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם
בַּיּוֹם הַזֶּה בָּאוּ מִדְבַּר סִינָי: וַיִּסְעוּ מֵרְפִידִים
וַיָּבֹאוּ מִדְבַּר סִינַי וַיַּחֲנוּ בַּמִּדְבָּר וַיִּחַן־שָׁם יִשְׂרָאֵל נֶגֶד
הָהָר: וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל־הָאֱלֹהִים וַיִּקְרָא אֵלָיו יְהוָה מִן־
הָהָר לֵאמֹר כֹּה תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב וְתַגֵּיד לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל:
אַתֶּם רְאִיתֶם אֲשֶׁר עָשִׂיתִי לְמִצְרָיִם וָאֶשָּׂא אֶתְכֶם עַל־
כַּנְפֵי נְשָׁרִים וָאָבִא אֶתְכֶם אֵלָי: וְעַתָּה אִם־שָׁמוֹעַ תִּשְׁמְעוּ
בְּקֹלִי וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־בְּרִיתִי וִהְיִיתֶם לִי סְגֻלָּה מִכָּל־הָעַמִּים
כִּי לִי כָּל־הָאָרֶץ: וְאַתֶּם תִּהְיוּ־לִי מַמְלֶכֶת כֹּהֲנִים וְגוֹי
קָדוֹשׁ אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תְּדַבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: לוי וַיָּבֹא
מֹשֶׁה וַיִּקְרָא לְזִקְנֵי הָעָם וַיָּשֶׂם לִפְנֵיהֶם אֵת כָּל־הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה אֲשֶׁר צִוָּהוּ יְהוָה: וַיַּעֲנוּ כָל־הָעָם יַחְדָּו וַיֹּאמְרוּ כֹּל
אֲשֶׁר־דִּבֶּר יְהוָה נַעֲשֶׂה וַיָּשֶׁב מֹשֶׁה אֶת־דִּבְרֵי הָעָם אֶל־
יְהוָה: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה הִנֵּה אָנֹכִי בָּא אֵלֶיךָ בְּעַב
הֶעָנָן בַּעֲבוּר יִשְׁמַע הָעָם בְּדַבְּרִי עִמָּךְ וְגַם־בְּךָ יַאֲמִינוּ

לעולם ויגד משה את־דברי העם אל־יהוה: ויאמר יהוה
אל־משה לך אל־העם וקדשתם היום ומחר וכבסו
שמלתם: והיו נכנים ליום השלישי כי | ביום השלישי
ירד יהוה לעיני כל־העם על־הר סיני: והגבלת את־העם
סביב לאמר השמרו לכם עלות בהר ונגע בקצהו כל־
הנגע בהר מות יומת: לא־תגע בו יד כי־סקול יסקל או־
ירה יירה אם־בהמה אם־איש לא יחיה במשך היבל המה
יעלו בהר: ג וירד משה מן־ההר אל־העם ויקדש את־
העם ויכבסו שמלתם: ויאמר אל־העם היו נכנים
לשלשת ימים אל־תגשו אל־אשה: ויהי ביום השלישי
בהית הבקר ויהי קלת וברקים וענן כבד על־ההר וקל
שפר חזק מאד ויחרד כל־העם אשר במחנה: ויוצא משה
את־העם לקראת האלהים מן־המחנה ויתיצבו בתחתית
ההר: והר סיני עשן כלו מפני אשר ירד עליו יהוה באש
ויעל עשנו כעשן הכבשן ויחרד כל־ההר מאד: ויהי קול
השפר הולך וחזק מאד משה ידבר והאלהים יעננו
בקול: רביעי וירד יהוה על־הר סיני אל־ראש ההר ויקרא
יהוה למשה אל־ראש ההר ויעל משה: ויאמר יהוה
אל־משה רד העד בעם פן־יהרסו אל־יהוה לראות ונפל
ממנו רב: וגם הכהנים הנגשים אל־יהוה יתקדשו פן־
יפרץ בהם יהוה: ויאמר משה אל־יהוה לא־יוכל העם
לעלת אל־הר סיני כי־אתה העדתה בנו לאמר הגבל
את־ההר וקדשתו: ויאמר אליו יהוה לך־רד ועלית
אתה ואהרן עמך והכהנים והעם אל־יהרסו לעלת אל־
יהוה פן־יפרץ־בם: וירד משה אל־העם ויאמר אלהם:
ס וידבר אלהים את כל־הדברים האלה לאמר: ס
אנכי יהוה אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית

עֲבָדִים לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל־פָּנַי לֹא תַעֲשֶׂה־
לְךָ פֶסֶל ׀ וְכָל־תְּמוּנָה אֲשֶׁר בַּשָּׁמַיִם ׀ מִמַּעַל וַאֲשֶׁר בָּאָרֶץ
מִתַּחַת וַאֲשֶׁר בַּמַּיִם ׀ מִתַּחַת לָאָרֶץ לֹא־תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם
וְלֹא־תָעָבְדֵם כִּי אָנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֵל קַנָּא פֹּקֵד עֲוֺן
אָבֹת עַל־בָּנִים עַל־שִׁלֵּשִׁים וְעַל־רִבֵּעִים לְשֹׂנְאָי וְעֹשֶׂה
חֶסֶד לַאֲלָפִים לְאֹהֲבַי וּלְשֹׁמְרֵי מִצְוֺתָי: ס לֹא תִשָּׂא אֶת־
שֵׁם־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לַשָּׁוְא כִּי לֹא יְנַקֶּה יְהוָה אֵת אֲשֶׁר־יִשָּׂא
אֶת־שְׁמוֹ לַשָּׁוְא: פ זָכוֹר אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ שֵׁשֶׁת
יָמִים תַּעֲבֹד וְעָשִׂיתָ כָּל־מְלַאכְתֶּךָ וְיוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת ׀
לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא תַעֲשֶׂה כָל־מְלָאכָה אַתָּה וּבִנְךָ וּבִתֶּךָ
עַבְדְּךָ וַאֲמָתְךָ וּבְהֶמְתֶּךָ וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ כִּי שֵׁשֶׁת־
יָמִים עָשָׂה יְהוָה אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ אֶת־הַיָּם וְאֶת־
כָּל־אֲשֶׁר־בָּם וַיָּנַח בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי עַל־כֵּן בֵּרַךְ יְהוָה אֶת־
יוֹם הַשַּׁבָּת וַיְקַדְּשֵׁהוּ: ס כַּבֵּד אֶת־אָבִיךָ וְאֶת־אִמֶּךָ לְמַעַן
יַאֲרִכוּן יָמֶיךָ עַל־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ: ס
לֹא תִרְצָח: ס לֹא תִנְאָף: ס לֹא תִגְנֹב: ס לֹא־תַעֲנֶה
בְרֵעֲךָ עֵד שָׁקֶר: ס לֹא תַחְמֹד בֵּית רֵעֶךָ: ס לֹא־תַחְמֹד
אֵשֶׁת רֵעֶךָ וְעַבְדּוֹ וַאֲמָתוֹ וְשׁוֹרוֹ וַחֲמֹרוֹ וְכֹל אֲשֶׁר לְרֵעֶךָ:
פ חמישי וְכָל־הָעָם רֹאִים אֶת־הַקּוֹלֹת וְאֶת־הַלַּפִּידִם וְאֵת
קוֹל הַשֹּׁפָר וְאֶת־הָהָר עָשֵׁן וַיַּרְא הָעָם וַיָּנֻעוּ וַיַּעַמְדוּ מֵרָחֹק:
וַיֹּאמְרוּ אֶל־מֹשֶׁה דַּבֵּר־אַתָּה עִמָּנוּ וְנִשְׁמָעָה וְאַל־יְדַבֵּר
עִמָּנוּ אֱלֹהִים פֶּן־נָמוּת: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָעָם אַל־תִּירָאוּ
כִּי לְבַעֲבוּר נַסּוֹת אֶתְכֶם בָּא הָאֱלֹהִים וּבַעֲבוּר תִּהְיֶה
יִרְאָתוֹ עַל־פְּנֵיכֶם לְבִלְתִּי תֶחֱטָאוּ: וַיַּעֲמֹד הָעָם מֵרָחֹק
וּמֹשֶׁה נִגַּשׁ אֶל־הָעֲרָפֶל אֲשֶׁר־שָׁם הָאֱלֹהִים: ס וַיֹּאמֶר
יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה כֹּה תֹאמַר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אַתֶּם רְאִיתֶם
כִּי מִן־הַשָּׁמַיִם דִּבַּרְתִּי עִמָּכֶם: לֹא תַעֲשׂוּן אִתִּי אֱלֹהֵי

כֶּסֶף וֵאלֹהֵי זָהָב לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם׃ מִזְבַּח אֲדָמָה תַּעֲשֶׂה־
לִּי וְזָבַחְתָּ עָלָיו אֶת־עֹלֹתֶיךָ וְאֶת־שְׁלָמֶיךָ אֶת־צֹאנְךָ וְאֶת־
בְּקָרֶךָ בְּכָל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַזְכִּיר אֶת־שְׁמִי אָבוֹא אֵלֶיךָ
וּבֵרַכְתִּיךָ׃ וְאִם־מִזְבַּח אֲבָנִים תַּעֲשֶׂה־לִּי לֹא־תִבְנֶה אֶתְהֶן
גָּזִית כִּי חַרְבְּךָ הֵנַפְתָּ עָלֶיהָ וַתְּחַלְלֶהָ׃ וְלֹא־תַעֲלֶה בְמַעֲלֹת
עַל־מִזְבְּחִי אֲשֶׁר לֹא־תִגָּלֶה עֶרְוָתְךָ עָלָיו׃ פ

ואומר החזן קדיש לעילא. והמפטיר קורא בס"ת ב' בפרשת פינחס וזו היא הקריאה:

וּבְיוֹם הַבִּכּוּרִים בְּהַקְרִיבְכֶם מִנְחָה חֲדָשָׁה לַיהוָה
בְּשָׁבֻעֹתֵיכֶם מִקְרָא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל־מְלֶאכֶת
עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ׃ וְהִקְרַבְתֶּם עוֹלָה לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה
פָּרִים בְּנֵי־בָקָר שְׁנַיִם אַיִל אֶחָד שִׁבְעָה כְבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה׃
וּמִנְחָתָם סֹלֶת בְּלוּלָה בַשָּׁמֶן שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר הָאֶחָד
שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאַיִל הָאֶחָד׃ עִשָּׂרוֹן עִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד
לְשִׁבְעַת הַכְּבָשִׂים׃ שְׂעִיר עִזִּים אֶחָד לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם׃ מִלְּבַד
עֹלַת הַתָּמִיד וּמִנְחָתוֹ תַּעֲשׂוּ תְּמִימִם יִהְיוּ־לָכֶם וְנִסְכֵּיהֶם׃

ואומר החזן קדיש לעילא. ואומרים אח"כ ההפטרה. והמפטיר מברך לפניה כמו שכתוב ביום ראשון דסוכות. וזו היא ההפטרה:

הפטרה ליום ראשון של שבועות

יחזקאל סי' א':

וַיְהִי ׀ בִּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה בָּרְבִיעִי בַּחֲמִשָּׁה לַחֹדֶשׁ וַאֲנִי בְתוֹךְ־
הַגּוֹלָה עַל־נְהַר־כְּבָר נִפְתְּחוּ הַשָּׁמַיִם וָאֶרְאֶה
מַרְאוֹת אֱלֹהִים׃ בַּחֲמִשָּׁה לַחֹדֶשׁ הִיא הַשָּׁנָה הַחֲמִישִׁית
לְגָלוּת הַמֶּלֶךְ יוֹיָכִין׃ הָיֹה הָיָה דְבַר־יְהוָה אֶל־יְחֶזְקֵאל
בֶּן־בּוּזִי הַכֹּהֵן בְּאֶרֶץ כַּשְׂדִּים עַל־נְהַר־כְּבָר וַתְּהִי עָלָיו
שָׁם יַד־יְהוָה׃ וָאֵרֶא וְהִנֵּה רוּחַ סְעָרָה בָּאָה מִן־הַצָּפוֹן
עָנָן גָּדוֹל וְאֵשׁ מִתְלַקַּחַת וְנֹגַהּ לוֹ סָבִיב וּמִתּוֹכָהּ כְּעֵין
הַחַשְׁמַל מִתּוֹךְ הָאֵשׁ׃ וּמִתּוֹכָהּ דְּמוּת אַרְבַּע חַיּוֹת וְזֶה

מַרְאֵיהֶן דְּמוּת אָדָם לָהֵנָּה׃ וְאַרְבָּעָה פָנִים לְאֶחָת וְאַרְבַּע כְּנָפַיִם לְאַחַת לָהֶם׃ וְרַגְלֵיהֶם רֶגֶל יְשָׁרָה וְכַף רַגְלֵיהֶם כְּכַף רֶגֶל עֵגֶל וְנֹצְצִים כְּעֵין נְחֹשֶׁת קָלָל׃ וִידֵי אָדָם מִתַּחַת כַּנְפֵיהֶם עַל אַרְבַּעַת רִבְעֵיהֶם וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם לְאַרְבַּעְתָּם׃ חֹבְרֹת אִשָּׁה אֶל־אֲחוֹתָהּ כַּנְפֵיהֶם לֹא־יִסַּבּוּ בְלֶכְתָּן אִישׁ אֶל־עֵבֶר פָּנָיו יֵלֵכוּ׃ וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם וּפְנֵי אַרְיֵה אֶל־הַיָּמִין לְאַרְבַּעְתָּם וּפְנֵי־שׁוֹר מֵהַשְּׂמֹאול לְאַרְבַּעְתָּן וּפְנֵי־נֶשֶׁר לְאַרְבַּעְתָּן׃ וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרֻדוֹת מִלְמָעְלָה לְאִישׁ שְׁתַּיִם חֹבְרוֹת אִישׁ וּשְׁתַּיִם מְכַסּוֹת אֵת גְּוִיֹתֵיהֶנָה׃ וְאִישׁ אֶל־עֵבֶר פָּנָיו יֵלֵכוּ אֶל־אֲשֶׁר יִהְיֶה־שָּׁמָּה הָרוּחַ לָלֶכֶת יֵלֵכוּ לֹא יִסַּבּוּ בְּלֶכְתָּן׃ וּדְמוּת הַחַיּוֹת מַרְאֵיהֶם כְּגַחֲלֵי־אֵשׁ בֹּעֲרוֹת כְּמַרְאֵה הַלַּפִּדִים הִיא מִתְהַלֶּכֶת בֵּין הַחַיּוֹת וְנֹגַהּ לָאֵשׁ וּמִן־הָאֵשׁ יוֹצֵא בָרָק׃ וְהַחַיּוֹת רָצוֹא וָשׁוֹב כְּמַרְאֵה הַבָּזָק׃ וָאֵרֶא הַחַיּוֹת וְהִנֵּה אוֹפַן אֶחָד בָּאָרֶץ אֵצֶל הַחַיּוֹת לְאַרְבַּעַת פָּנָיו׃ מַרְאֵה הָאוֹפַנִּים וּמַעֲשֵׂיהֶם כְּעֵין תַּרְשִׁישׁ וּדְמוּת אֶחָד לְאַרְבַּעְתָּן וּמַרְאֵיהֶם וּמַעֲשֵׂיהֶם כַּאֲשֶׁר יִהְיֶה הָאוֹפַן בְּתוֹךְ הָאוֹפָן׃ עַל־אַרְבַּעַת רִבְעֵיהֶן בְּלֶכְתָּם יֵלֵכוּ לֹא יִסַּבּוּ בְּלֶכְתָּן׃ וְגַבֵּיהֶן וְגֹבַהּ לָהֶם וְיִרְאָה לָהֶם וְגַבֹּתָם מְלֵאֹת עֵינַיִם סָבִיב לְאַרְבַּעְתָּן׃ וּבְלֶכֶת הַחַיּוֹת יֵלְכוּ הָאוֹפַנִּים אֶצְלָם וּבְהִנָּשֵׂא הַחַיּוֹת מֵעַל הָאָרֶץ יִנָּשְׂאוּ הָאוֹפַנִּים׃ עַל אֲשֶׁר יִהְיֶה־שָּׁם הָרוּחַ לָלֶכֶת יֵלֵכוּ שָׁמָּה הָרוּחַ לָלֶכֶת וְהָאוֹפַנִּים יִנָּשְׂאוּ לְעֻמָּתָם כִּי רוּחַ הַחַיָּה בָּאוֹפַנִּים׃ בְּלֶכְתָּם יֵלֵכוּ וּבְעָמְדָם יַעֲמֹדוּ וּבְהִנָּשְׂאָם מֵעַל הָאָרֶץ יִנָּשְׂאוּ הָאוֹפַנִּים לְעֻמָּתָם כִּי רוּחַ הַחַיָּה בָּאוֹפַנִּים׃ וּדְמוּת עַל־רָאשֵׁי הַחַיָּה רָקִיעַ כְּעֵין הַקֶּרַח הַנּוֹרָא נָטוּי עַל־רָאשֵׁיהֶם מִלְמָעְלָה׃ וְתַחַת הָרָקִיעַ כַּנְפֵיהֶם יְשָׁרוֹת אִשָּׁה אֶל־אֲחוֹתָהּ לְאִישׁ שְׁתַּיִם מְכַסּוֹת לָהֵנָּה וּלְאִישׁ

שְׁתַּיִם מְכַסּוֹת לָהֵנָּה אֵת גְּוִיֹּתֵיהֶם׃ וָאֶשְׁמַע אֶת־קוֹל כַּנְפֵיהֶם כְּקוֹל מַיִם רַבִּים כְּקוֹל־שַׁדַּי בְּלֶכְתָּם קוֹל הֲמֻלָּה כְּקוֹל מַחֲנֶה בְּעָמְדָם תְּרַפֶּינָה כַנְפֵיהֶן׃ וַיְהִי־קוֹל מֵעַל לָרָקִיעַ אֲשֶׁר עַל־רֹאשָׁם בְּעָמְדָם תְּרַפֶּינָה כַנְפֵיהֶן׃ וּמִמַּעַל לָרָקִיעַ אֲשֶׁר עַל־רֹאשָׁם כְּמַרְאֵה אֶבֶן־סַפִּיר דְּמוּת כִּסֵּא וְעַל דְּמוּת הַכִּסֵּא דְּמוּת כְּמַרְאֵה אָדָם עָלָיו מִלְמָעְלָה׃ וָאֵרֶא כְּעֵין חַשְׁמַל כְּמַרְאֵה־אֵשׁ בֵּית־לָהּ סָבִיב מִמַּרְאֵה מָתְנָיו וּלְמָעְלָה וּמִמַּרְאֵה מָתְנָיו וּלְמַטָּה רָאִיתִי כְּמַרְאֵה־אֵשׁ וְנֹגַהּ לוֹ סָבִיב׃ כְּמַרְאֵה הַקֶּשֶׁת אֲשֶׁר יִהְיֶה בֶעָנָן בְּיוֹם הַגֶּשֶׁם כֵּן מַרְאֵה הַנֹּגַהּ סָבִיב הוּא מַרְאֵה דְּמוּת כְּבוֹד־יְהוָה וָאֶרְאֶה וָאֶפֹּל עַל־פָּנַי וָאֶשְׁמַע קוֹל מְדַבֵּר׃ וַתִּשָּׂאֵנִי רוּחַ וָאֶשְׁמַע אַחֲרַי קוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל בָּרוּךְ כְּבוֹד־יְהוָה מִמְּקוֹמוֹ׃

גֹּאֲלֵנוּ יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל׃

ומברך המפטיר לאחריו כמו שכתוב בי"ט ראשון דפסח. ומברך הכהן למלך ולקהל. ואומרים אשרי. ומחזירין הספרים למקומן. ואומרים מוסף כמו ביום טוב ומסיימין התפלה כמו בי"ט ס' פ"ס

רשות לאזהרות

אָמוֹן יוֹם זֶה נִהֲלוּ עַם זֶה
עַל יַד חוֹזֶה אִישׁ הָאֱלֹהִים׃
נוֹטֶה עֲלִיָּה וְיוֹסֵד נְשִׁיָּה
לְךָ דוּמִיָּה תְהִלָּה אֱלֹהִים׃
יוֹם נִגְלֵיתָ וְדָת הוֹרֵיתָ
מְאֹד נַעֲלֵיתָ עַל כָּל אֱלֹהִים׃
דְּבַר אַל שָׁמְעוּ עַם נוֹשָׁעוּ
וְחָלוּ וְזָעוּ מִפְּנֵי אֱלֹהִים׃
וְהִפְלִיא עֵצָה גְּדוֹל הָעֵצָה
לְעַם חֵן מָצָא בְּעֵינֵי אֱלֹהִים׃

פירוש תשב"ץ

אמון. כמו אמון: אומן. חוזה. נביא: עליה. שמים מלשון נוטה כדוק שמים: נשיה. תכנ...

יְקָרָה נְעִימָה תּוֹרָה תְּמִימָה
לְהַנְחִיל אֲיוּמָה בָּא הָאֱלֹהִים :
דָּת הוֹדִיעָם וְקוֹל הִשְׁמִיעָם
רְאוּ הֲשָׁמַע עָם קוֹל אֱלֹהִים :
בְּאָזְנֵי הֲמוֹנַי דִּבֵּר בְּסִינַי
הֲלוֹא אֲנִי יְהוָה וְאֵין עוֹד אֱלֹהִים :
נְטוֹשׁ זָר וּפִסְלוֹ וְלֹא תֹאמַר לוֹ
הֲיַעֲשֶׂה לּוֹ אָדָם אֱלֹהִים :
אֶת שֵׁם הָאֵל לַשָּׁוְא אַל תּוֹאֵל
כִּי עַל כָּל אֵל גָּדוֹל אֱלֹהִים :
לְכַבֵּד שַׁבָּת רוּץ נָא בְּחִבַּת
כִּי בוֹ שָׁבַת וַיְכַל אֱלֹהִים :
עֹנֶג אוֹמְנִים בְּטוּב מַעֲדַנִּים
וְתַאֲרִיךְ שָׁנִים לִפְנֵי אֱלֹהִים :
זְרַח שׁוֹפְכֵי דָם וְאַל תְּהִי בְּסוֹדָם
כִּי נִבְרָא הָאָדָם בְּצֶלֶם אֱלֹהִים :
רַחֵק זִמָּה וְחֵימָה וּמֹאזְנֵי מִרְמָה
פֶּן בְּאַף וְחֵימָה יִפְקוֹד אֱלֹהִים :
בְּרֵעֲךָ לֹא תַעֲנֶה שָׁוְא בְּמִתְאַנֶּה
כִּי שֵׁשׁ שָׂנֵא יְהוָה אֱלֹהִים :
קִנְיַן אָח לֹא תַחְמוֹד גַּם לֹא
תִתְאָו אֲשֶׁר לוֹ נָתַן אֱלֹהִים :
וְהָעָם חָרְדוּ וְתָמְהוּ וּפָחֲדוּ
רְאוּ וְנַגִּידוּ פֹּעַל אֱלֹהִים :
דִּבְּרוּ בְּכָשֵׁר נִדְבֵי יוֹשֶׁר
נַעֲשֶׂה כֹּל אֲשֶׁר צִוָּה אֱלֹהִים :
הֲמוֹנֵי עַם זוּ עֲדַת אֵל שִׂמְחוּ עִלְזוּ
וְאִמְרוּ לְכוּ חֲזוּ מִפְעֲלוֹת אֱלֹהִים :
שַׁי נֶאֱלָנוּ זְקוֹף יָדֵינוּ
חִישׁ תִּרְצֵנוּ בְּיֶשַׁע אֱלֹהִים .

פיוט חשב״ץ

[illegible]

אזהרות לר׳ שלמה בן יהודה גבירול

ליום ראשון

שְׁמוֹר לִבִּי מַעֲנֶה הֱיֵה בִּמְאֹד נַעֲנֶה
יְרָא הָאֵל וּמַנֵּה דְּבָרָיו הַיְשָׁרִים׃

גוארדה מי קוראסון ריספואיסטה: סיי אין לו מונג'ו קיב'ראנטאדו. טימי אה איל דייו איקונטה: סוס פאלאב'ראס לאס דיריג'אס:

וְהוּא יִסְלַח אַשְׁמָה וְהוּא יַרְבֶּה עָצְמָה
וְהוּא יִתֵּן חָכְמָה לְהָבִין נִמְהָרִים׃

אי איל פירדונה קולפאס: אי איל מונג'יגואה פורטאליזה: אי איל דה סיינסייאס: פור סאביר איטינדיר טורפים:

אֲסַפֵּר תּוּשִׁיּוֹת מְתוּקוֹת לַפִּיּוֹת
וְאַצִּיב תַּלְפִּיּוֹת לְיַשֵּׁר הָעוֹבְרִים׃

ריקונטארי קוסיג'אס: דולסים פארה לה בוקה: אי אגרי פארה אלמינאס. פור אדיריסאר לוס פאסאנטים:

וְאַזְכִּיר מִצְוֹת עֲשֵׂה בְּדַת מָעוֹז וּמַחֲסֶה
וְעַל פְּשָׁעַי יְכַסֶּה מְגַלֶּה נִסְתָּרִים׃

אי אינמינטארי אינקומינדאנסאס דיאזיר. קון ליי די פורטאליזה אי איל אב'ריגו. אי סוב'רי מיס ריב'יליונים קוב'רירה. דיסקוב'ריין אינקוב'יירטאס:

שְׁמוֹנֶה וְאַרְבָּעִים וּמָאתַיִם נְטוּעִים
כְּמוֹ מַסְמְרוֹת תְּקוּעִים בְּמִסְפַּר אֵבָרִים׃

דוזיינטאס אי קוארינטאס. אי אוג'ו פלאנטאדוס. קומו קלאב'וס אינפינקאדוס. אל קואינטו די מיימב'רוס:

בְּסִינַי נוֹדָעוּ וּמָרוֹם נִשְׁמָעוּ
וְיַחְדָּו הָטְבָּעוּ בְּתוֹךְ עֲשֶׂרֶת דְּבָרִים׃

אין סיני פואירון סאב'ידאס. אי דיל אלטו פואירון אויידוס. אי אה אונה פואירון פונדידוס. אינטרי דייז מאנדאמיינטוס:

פירוש תשב״ץ

מענה. דבור מן ומע׳ מענה לשון: מענה. נגזר מן לענות ומענה גלון ישראל: ומנה, מגזרת מן גם זרעך ימנה: אשמה. אשמה: עצמה. עלמה. סחק מן כי עלמת ממנו: נמהרים, ענין מסיום מן ולבב נמהרים יבין ולשם שהפסים עוסים עניניהם במהירות נקראו נמהרים: סוסים. תורה אקראה הפורה סוסים מפני שמפסה סובל האדם לעבודה יוכלו ועומדם לו לעולמי עד כיסוד מוסד: תלפיות. פס מילי הסומה בלע״ז אלמינ״ם וי״א מענין למוד: ואזכיר. כמו ואזכור: מעשה. בצ״ים נקרה עשה: מסמורות. מן ויחזקהו במסמרים: הטבעו. מן טובע ובמו על מם אדנים

אֲשֶׁר הִתְווּ הַתְּווֹת בְּתֵיבוֹת נִשְׁתָּווֹת
בְּמִסְפַּר הַמִּצְוֹת וּבָהֶם נֶאֱמָרִים ׃

קי אפ׳יגוראר׳ון סינייאליס. קון ב׳יירטוס איגואליס. אינקואינטאס די לאס אינקומינדאנסאס. סיאין איל׳ייאס פואירון דינייאס:

וְהַמּוֹשִׁיעֲךָ וְהַמּוֹדִיעֲךָ
עַד אֲשֶׁר לְרֵעֲךָ נְתָנָם נֶחְקָרִים ׃

אי איל סאלב׳אדור: אי איל אב׳יזאדור. אסטה קי אטו קומפאנייירו. דיאולאס אישקודרינייאדאס:

וְהִרְעִים אֵל דֵּעוֹת בְּקוֹל הִפְלִיא זְוָעוֹת
מְקַפֵּץ עַד גְּבָעוֹת מְדַלֵּג עַל הָרִים ׃

אי אטרונו דייו די סאב׳ירים. קון בוז מוי מאראב׳ייוזה אי אספאנטוזה. סאלטאן סוב׳רי קולייאדוס. סאלטאן סוב׳רי מונטים:

וְעֵת קָרָא אוֹתָם רְעָדָה אֲחָזָתַם
וְיָצְאָה נִשְׁמָתָם בְּרֶתֶת וּשְׁבָרִים ׃

אי אורה קי ליאמו אה איל׳ייוס. טימבלה ליס טראב׳ו. אי סאליו סו אלמה. קון טימבלה אי קיב׳ראנטו:

וְהוֹרִיד טַל אֲדִיו לְעַמּוֹ וַעֲבָדָיו
וְהֵשִׁיב בַּחֲסָדָיו נְשָׁמוֹת לִפְגָרִים ׃

אי איזו דיסינדיר רוסייו דייו פודירוזו. אסו פואיב׳לו אי אסוס סירב׳ידוריס. אי איזו טורנאר פור סוס פייאדאדים לאס אלמאס אלוס קואירפוס:

אֲנִי הוֹצֵאתִיךָ אֲנִי הִזְהַרְתִּיךָ
אֲנִי הִדְרַכְתִּיךָ בְּדַרְכֵי מֵישָׁרִים

יו טי סאקי יו טי אב׳יזי. יו טי אינקאמיני אין קאמינוס דיריג׳וס

לְיַחֵד אֵל אָיוֹם שְׁתֵּי פְּעָמִים בַּיּוֹם
לְהִתְפַּלֵּל יוֹם יוֹם עֲרָבִים וּשְׁחָרִים

פארה אוניפ׳יקאר דייו פואירטי. דוס ב׳יזיס איל דיאה. פור אזיר אוראסייון פור דיאה. טארדים אי מאנייאנאס:

פירוש תשב״ץ

שנקטו: השמות. מן והשמים שמי והוא ענין רושם: התוות. מן וכל השליך לא יתוו בם: והגביים. והוא ענין רעש: זעות. מן והיתה לזעוה והוא ענין תנועה ורעדה: מקפץ ומדלג. מן מקפץ על הגבעות וגו׳: רעדה. מן יאחזמו רעד: ברתת. מן כדבר אפרים רתת והוא ענין רעד: אדיו, ענין מן ואיד יעלה מן הארץ: איום. ענין מורא מלשון אימה: ולהמוך בנפיבו, מן והולכי

לְעָבְדוֹ וּלְאַהֲבוֹ בְּלֵב וּלְדָבְקָה בּוֹ
וְלִתְמוֹךְ בִּנְתִיבוֹ בְּעָמִים וַאֲשׁוּרִים

פור סירב׳ירלו אי פור אמארלו. קון קוראסון אי פור אפיגארסי קון. איל אי סוי אסופ׳ריר איגסו סינדירו. פיים אי פאגאדאס:

לְקַדֵּשׁ תַּעֲצוּמוֹ לְיִרְאָה מִזַּעְמוֹ
לְהִשָּׁבַע בִּשְׁמוֹ בְּלִי שָׁוְא וּשְׁקָרִים ׃

פור סאנטיפ׳יקאר סו פ׳ורטלייה. פור פ׳יאר דיסו. אירה אי פור גוראר אין סו נומברי. סין ב׳אנידאד אי פ׳אלסידאדים:

לְצַדֵּק דִּינֵהוּ וְלִרְדּוֹף צִדְקֵהוּ
וְלִשְׁמוֹר דָּתֵהוּ וְלַעֲשׂוֹת מַאֲמָרִים ׃

פור גוסטיפ׳יקאר סו גוזיסייו. אי פור פריסיגיר סו גוסטידאד. אי פור גוארדאר סו ליי. אי פור פאזיר מאנדאמיינטוס:

דְּבָרָיו שִׂים מַרְפֵּא עֲלֵי לֵב גַּם עַל פֶּה
וּכְתֵבֵם עַל סִפֵּי מְזוּזוֹת וּשְׁעָרִים ׃

סוס פאלאב׳ראס פון מילזינה. סובׂרי קוראסון מאנביין סובׂרי בוקה. איסקריב׳ירלאס סובׂרי באטידירו. אומבראלים אי פואירטאס:

יְשַׁנַּנְתָּם תָּמִיד לְבִנְךָ וּלְתַלְמִיד
וּמִבְּרָכוֹת תַּצְמִיד מֵאֵת הַנִּגְמָרִים ׃

אי מילדאנטאס דיקונטינו. אה איזו אי אה דיסיפ׳ולו. אי די בינדיסייונים אגונטאראס דיינטרו דאס קונפלידאס:

בְּכוֹר בָּנִים תִּרְדֶּה וְטוֹטָפוֹת תַּעְדֶּה
וּבִבְנֵעֵי תִּרְדֶּה וְתָמוֹל בִּבְשָׂרִים ׃

מאיור די איזוס רינמירלאס. אי אפלין אפ׳ייטאראס. אי איל [illegible] פרימאסאראס. אי רינמירלאס אין קארנים:

יִתְפְּדֶה פֶּטֶר חֲמוֹר וְהַשַּׁבָּת תִּשְׁמוֹר
וְהַהַלֵּל תִּגְמוֹר בְּיָמִים נִסְפָּרִים ׃

אי רינמירלאס אב׳ייראמינטו די אזנו. אי איל סאבאד גוארדאראס. אי איל אלל קונפלירלאס אין דיאס קונטאדוס:

פירוש תשב״ץ

[illegible] ; נאמים ואשורים. שבצים מן בם ימו בעמיך ; לשרים. מן לשרש [illegible] ; [illegible]. מיקדם בם ה׳ נגנים כממרים מיפסל ובוריס ; ספלמם. מבין פרק ותוס פם [illegible] יד ; פיסי מזוזות. מן רימזו לשום פפיפים ; סלבייד. סבגב מן ריכמד ישראל וגו׳ : [illegible]. [illegible] לבניך ; טוטפות. ספלין ; מעדה. לשון כי מן ועדים עדיו ; תרדה. המלוש מן [illegible]

ועל כַּנְפֵי בִגְדְךָ גְּדִילִים תַּעֲשֶׂה לָּךְ
וְתַלְוֶה דַּל וָדָךְ תְּקַיֵּים בִּדְבָרִים :

איסוב׳רי לאס דיסו פאלדאס פ׳אסאן טזיבות סטינקיאנים. אי אינפריסטאראס אס מיסקינו אי פובֿרי. אספאלאגאראס קון פאלאבֿראס:

קְבַע בִּרְכַּת מָזוֹן בָּאֵט וּבְחִפָּזוֹן
וְלֹא תִמְצָא רָזוֹן בְּעִנּוּי כִּפּוּרִים :

אסיטיגואה בינדיסייון דימאנטינימיינטו קון אקידאמיינטו אי אפריסוראנסה איטו אלייגאראס מיגריוס. אין אפֿליזימיינטו די פידרונאנסאס :

עֲבוֹט עָנִי הָשֵׁב וְאִתְּךָ אַל יֵשֵׁב
וְהַגְּזֵלָה תָּשֵׁב וְעֹשֶׁק מְסָחֲרִים :

פרינדה די מיסקינו טורנאראס סורנאר. איקון טינגו נו איסטי. אי איל רובֿו טורנאראס. איסובֿרי פֿואירסו די מירקאדירים:

הֱיֵה לַשָּׂב עָנָיו לְשִׂכְלוֹ וּלְשָׁנָיו
וְתָקוּם מִפָּנָיו וּפָנָיו נֶהְדָּרִים :

סיי אס איל קאנייו אומילדי. אסו סיזו אי אסוס אנייוס. אי אלֿיבֿאנטאראס דילאנטרי די איל. איסוס פֿאסיס אפֿורמוזיגואראס:

וְתִלְמוֹד וּתְלַמֵּד וְהוֹרֵיךְ תְּכַבֵּד
וְתָשִׁיב כְּלִי אֹבֵד וְתַקְדִּישׁ מִבְכָּרִים :

איאפרינדיראס אינסינייאראס. איסוס אמוסטראנטים אונראראס. איטורנאראס אבוזינדו דיפירדידו. אי סאנטיפיקאראס פרימיריזאס:

וְהַדַּלִּים תְּרַחֵם וְהַחוֹלִים תְּשַׂחֵם
וְהָאֲבֵלִים תְּנַחֵם וְתִקְבּוֹר נִגְזָרִים :

אי אלוס פובֿרים אפיאדאראס. אילוס דוליינטים לים אבֿלאראס. אי אלוס ליטוניירוס קונורטאראס. אי אינטירראס אלוס מואירטוס:

פירוש תשב״ץ

ציצית זו מצוה שנאמר בנמבר ישראל, גדילים. ציצית וגדלים. מן לוה כסף מלוה לא מעני: בדברים. לפין פייס כענין שכתוב ופתח לו...[illegible] ; קבע. כמו קביעות מן והוקי רבסי סדפים ... קבעת; באט. בניחת ... יאמר לבי...: ובחפזון. לפין פתירות תן ולמכלהם ... כמתון בלותר שאפילו בימים לאכול מכן רק לא ...
[illegible]

ולפתוח ולתת — לאביון יותר
ולשמיד ולמותת — עמלק איש צרים :

אי פור אבריר אי פור דאר. אה איל דיזיאוזו קי[...]. אי פור דיספירדיר
אי פור מאטאר. אמלק פרינסיפאל די אנגוסטייאדורים :

לבער מחמצת — בדלה נחרצת
ולשרוף מפלצת — אלילים ואשרים :

פור אישקומברר ליבדו. קון פין דיסאזאמיינטו. אי פור ארדיר דולאדיזו. אידולוס אי
אלאדריאס :

לענג יום מנוחה — בהשקט ובבטחה
ולחוג ולשמחה — ולאהוב הגרים :

פור דילייטאר דיאה די אולגאנסה. קון אקידאמיינטו. איקון פֿיאוזייאה. אי פור
פאסקואר אי פור אלגראר. אי פור אמאר לוס פיליגרינוס:

והצדקה לעשות — כפי יד וכמסות
ומשאות ומעמסות — להקים ולהרים :

אילה צדקה פור אזיר. קומו אבינן איל פודיר. אי פור אינקארגאר
אי לאנקארגאס. פור אליבאנטאר איפור אלסאר :

ותלמיד שעשועים — להדר ולהנעים
ותוכחת רעים — ואהבת החברים :

אידישיפלו די סולאסוס. פור אפֿורמוזיגואר. אי אפֿורמוזיגואר. אי קאסטיגירייו די קומפאנייירוס. אי אמור דילוס קומפאנייירוס:

ותומה ועגוה — ויין קדוש וחדוה
ויראת מקדש — וחכמים עם הורים :

אי פיניסטידאד אי אומילדאנסה. אי בינו די קידוש אי אליגריאה. אי מיידו די
סאנטואריו. אי סאבייוס קון אמיסטראנסים :

ולמוד נאמנה — לבנים ברננה
ליתום ואלמנה — ולוי עם גרים :

אי אפרינדימיינטו פֿיאיל. אה איזוס קון קאנטאר. אגואירפֿאנו אי ביבדה. אי לוי
קון פיליגרינוס :

פירוש תשב"ץ

מזה והוא מה שאמר : ולפתוח ולתת . מן פתוח תפתח את ידך וגו' : יותר . לשון עבר מן כל יותר ואל יותר : בדלה נחרצה . לשון כליון חרוץ : מפלצת . מן ועשתה מפלצת לאשרה והוא ע"ז מסמניסי ע"ז : וכמסות . לשון יכולה מן מסת נדבת ידך : ומשאות ומעמסות . כולם ענין משא מן משא תקים עמו : שעשועים . התורה נקראת שעשועים מן שעשועים יום יום והוא לכבוד לתלמיד

אזהרות ליום ראשון

שְׁמוֹר מַעֲשֵׂר עָנִי וְגַם מַעֲשֵׂר שֵׁנִי
וְרִאשׁוֹן וּשְׁמִינִי תְּקַדֵּשׁ בַּהֲדָרִים :

גוארדה דייזמו די מיסקינו . אי טאנביין דייזמו סיגונדו . אי פרימירו אי אוג'אב'ו .
סאנטיפיקאראס קון אירמוזוראס:

וּמַעֲשֵׂר מִמַּעֲשֵׂר וְגַם וִדּוּי מַעֲשֵׂר
וּמִבְּהֵמָה תְּעַשֵּׂר וְרֵאשׁ גֵּז מֵעֲדָרִים :

אי דייזמו די דייזמוס. אי טאנביין ויד'וי די דייזמו. אי די קואטרופיאס דייזמאראס
אי פרימיסייו די טראסקילאדורס :

וְקָדְשֵׁי מַתְּנִי וְגַם מַעֲשֵׂר שֵׁנִי
תֹּאכְלֵם בִּמְעוֹנִי וְהַחַלָּה תָּרִים :

אי סאנטידאדים די מי דאדיבה , אי טאנביין דייזמו סיגונדו. לוס קומיראס אינטו
מוראדאס . אי לה חלה אפארטאראס:

וְחַזֵּק מָךְ יָמוּט וְלָעַד לֹא תָמוּט
וּבַשְּׁבִיעִית תַּשְׁמוּט סְפִיחִים וּנְזִירִים :

אי אינפ'ורטיסי פוב'רי קי רישפ'אלה. אי פארה סיינפרי נון רישפ'אליראס. אי אין איל
סייטינו דישאראס. רידרוזוס אי אפארטאדוראס :

וְתַשְׁמוּט מַשָּׁאוֹת וְשִׁכְחָה עִם פֵּאוֹת
בְּשָׂדֶה וּתְבוּאוֹת וְעֹלְלוֹת מִבְצָרִים :

אי דישאראס דיב'דאס . אי אולב'ידו קון רינקונים. אינקאמפו אי רינטה . איראב'וסקוס
די ב'ינדימייאס :

וְלֶקֶט הַקָּצִיר וּפֶרֶט הַבָּצִיר
עֲזוֹב לִבְלִי תָצִיר לְדַלִּים נֶאֱרִים :

איקוז'ידורה דילאס סיגאדאס. אינגראנאדורה דילה ב'ינדימייה. דישה פארה לוס
מינוספריסייאדוס . אפוב'רי דיזנ'ודוס :

פירוש תשב"ץ

[illegible]

[illegible]

בְּהַעֲנֵק וּבְהַעֲבֵט

וְתֵן פֶּן תִּלָּבֵט נְדָבוֹת וּנְדָרִים :

אי אס איליוס קאסאס. קון קארגה אי אינפריסטאר. אידה פורקי נו סיאה אמורביד'ו. ג'ינטאדוס איספרומיסאס :

שְׂמַח וֶאֱמוֹר הֶאָח בְּהַחֲיוֹתְךָ הָאָח

וְהַנּוֹתָר בָּאָח יָהוּשְׁלַךְ עַל אוּרִים :

אליגרי אי די גוזו. אין סו אבידיגואר איל הירמאנו. אי איל רומאניסידו אין איל ברזירו. סירה איצ'אדו סובר'י פואיגו :

וּפִגּוּל כִּי יַבְאֵשׁ יִשָּׂרֵף בְּאֵשׁ

וּפֶסַח בִּצְלִי אֵשׁ וּמַצּוֹת וּמְרוֹרִים :

אינקונאמיינטו קואנטו שידיסיירי. סירה אדדידו אינייל פואיגו. אי קרבן פסח אסאדו די פואיגו. סינסינייאס אי אמארגוראס :

וְרִאשׁוֹן וּשְׁבִיעִי תְּקַדֵּשׁ בְּחַג יִשְׁעִי

וּמִקְרָא שְׁבוּעִי בְּבִכּוּרֵי קְצִירִים :

אי פרימירו אי סיטינו. סאנטיפיקאראס אין פאסקואה דימי סאלבאסיין. אי ליינמאדורס דישימאנאס אינפרימיראס די סיגאדס :

יוֹם זִכְרוֹן תְּרוּעָה וְיוֹם כִּפּוּר תּוֹעָה

וְסֻכָּה וְאַרְבָּעָה צְמָחִים נִבְחָרִים :

אי דיאס די מימבראסיון אי אבולאסיון. אי דיאה די פירדונאנסאס די ייוו. סוכה אי קואטרו פירטוייוס איסקוז'ידוס :

עֲרָבִים כִּסְמָדָר וְעֵץ עָבוֹת נֶהְדָּר

וּפְרִי עֵץ הָדָר וְכַפּוֹת תְּמָרִים :

ראב'זאס קומו אינסייורי. אי ארבול דיטרינסאס אפורמוזיגואדו. איפלומו די ארבול הירמוזו היפאלגאס די טאמארלים :

פירוש תשב"ץ

[illegible]נגול. מן לך לי ממקום: נדרים. לשון הוסר מן נזר מקדשו: בהענק. לשון מתנה מן הענק תעניקנו [illegible] מתנת חנם: בהעבט. לשון משכון מן והיא יוליך לך את העבוט והוא הלואה: פן תלבט. [illegible]ין כושל מן עם לא יבין ילבט: האח. מן האח ראתה עינינו והוא לשון גילה ושמחה: האח. [illegible] ומי אחיך עמך: באח. לשון כירה מן ואת האח לפניו מבוערת: על אורים. לשון אש מן [illegible]ור אשכם בשור כשדים: ופגול. לשון פיגול: יבאש. לשון סרחון: ומקרא שבועי. חג השבועות: [illegible]בה, כמו מועד כלומר שיזכר תלמעות נו: כסמדר. מן והגפנים סמדר: עבות. הוא הדס [illegible]משולש מן מעשה עבות: עץ הדר. הוא אתרוג: כפות תמרים. הוא הלולב: על. לשון כס

וכהן הוקם על באלמנה יגעל
ובבתולה יבעל וידיהו ירים :

אי סאסירדוטי קי אי אליבֿאנטאדו אלטו. אין ביבֿדה דיזיאיבֿארה. אי קון דונזילייה [illegible]
סי קאזארה. אי סו מאנו אלסארה :

וידע העתים לטהר סות ובתים
ופתות הפתים והגיש מוקטרים :

איסיפה לאס אורה. פארה אלימפייאר ביסטידו אי קאזאס. אי דיכֿו [illegible]
לוס פידאסוס. אי אלייגאר סאומאדורוס :

ונשלח נשלוח להקטיר ולמלוח
לכפר ולסלוח פשעים נעתרים :

אי קי אינסינסאדו אינסינסאר. פור סאומאר אי פור סאלאר. פור פירדונאר [illegible]
פירדונאר. דיליגֿייוס מוביניאדוס :

וליצוק ולבלבל ולשחוט פר ויובל
ולמלוק ולקבל ולקמוץ אזברים :

איספארה באזייאר איספארה ריבולביר. אי פור דיגולייאר מורו איבארבים. איספו[illegible]
פארטיר אי פור ריסיביר. איספור אפונייאר סאומירייוס :

וכן ילמד עם זה להניף ולהזה
והשוק והחזה לחוקו נעצרים :

אי אנסי אפרינדירה קון איסטי. פור מוביר איספור איסטילייאר. אילה אנקה אי
איל פיגו. איסים פואירון דיטינידוס :

ויבין למלאכת שרד ובעת לכת
לבית הפרוכת בגדים משזרים :

אי אפארילאדה פארה אובֿרה. דיסירבֿוסייאנג אי אין אורה די אנדאר. אלונגאר דילאס
אנטיפארה פאנייוס די לינו טורסידוס :

פירוש תשב״ץ

והוא הכהן גדול ; יגעל. מיאוס והרחקה מן לא תגעל נפשי אתכם : וידיהו ירים . הוא נשיאת כפים : סות . לשון בגד מן ובדם ענבים סותה : ופתות הפתים. מן פתות אותה פתים : ולמלוח מן לא תשבית מלח ברית וגומר : נעתרים . לשון רבוי מן עתר ענן הקטורת ומן נעתרות נשיקות שונא : ולצוק . מן ויצק : ולבלבל . מן בלולה בשמן ; ולקמוץ . מן וקמץ הכהן מלא קומצו ; אזברים . מן אזכרתה לה׳ : להניף. לשון תנופה : ולהזות . מן והזה הטהור : נעצרים. לשון עצרה מן עצרת תהיה לכם : שרד. לשון שימוש וי״מ לשון שריד ופליט : משזרים. מן שש משזר ; [illegible]

וְתַבְנִית הַמִּשְׁכָּן — וְלֶחֶם הַנִּתְכָּן
וְשֶׁמֶן הַמְּתוּקָּן — לְמִשְׁחָה וְלִמְאוֹרִים :

איסמידאנסה די איל שאנטואריו. איפאן איל קונטאדו. אי אזייטי אדיריסאדו. פור אונטאר אי איפורלוזים:

חֲגִגָּה וּמְלֶאכֶת — קְטוֹרֶת גִּסֶּבֶת
וְשֵׁשׁ הַמַּעֲרֶכֶת — וּשְׁתֵּי כִּכָּרִים :

איסטרינאמיינטו אי אובראס. שאומירייו סינפלאדו. אי סייש לאס אורדינאנסאס אי דוס לוס פאנים:

וּשְׁלָמִים וּמָנוֹת — וְעוֹלוֹת וְקָרְבָּנוֹת
וְשָׁלֹשׁ מַתָּנוֹת — בְּמוֹעֲדִים נִזְכָּרִים :

אי פאזים אי דאדיבאס. אי אלסאסייונים אי אליגאסייונים. איטרים דאדיבאס. פלאזוס סינינסאדוס:

וְהָעֹמֶר לְנַהֵל — וְנֵר שַׁבָּת יָהֵל
וּפָרָשַׁת הַקָּהֵל — וְשֹׁפְטִים עִם שֹׁטְרִים :

אילה גאבילייאס פארה גוייאר. קאנדילה די שבת אלומבראדה אי פרשה די לה קונגריגאסייון. איגואזים קון אגואזילים:

לְמַחֲקוֹרֶת רִיבוֹת — נְפָשׁוֹת נֶעֱרָבוֹת
וְדִין אַרְבַּע אָבוֹת — נְזִיקִים נִשְׁמָרִים :

פור איספיקולאמיינטו די בארג'אס. די אלמאס אפיאנסאדאס. אי גואטרי דיקואטרו פאדרים. דאנייאדורים גוארדאדוס:

וְקֶצֶב וּתְבוּנָה — לְחָדְשֵׁי הַשָּׁנָה
וּמַתְּנוֹת כְּהוּנָה — אַרְבָּעָה וְעֶשְׂרִים :

איטירמינו אי אינטידימיינטו. אמיזים די איל אנייו. אי דאדיבאס די לה סאסירדוסייו. ביינטי אי קואטרו:

פירוש תשב"ץ

כמו המשכן לשון שכון ר"ל לשון מכון מן תוכן לבנים: המתוקן. לשון סדור כלומר המרוקח הסמנים: וקטורת נסכת. הפירוש הנכון הוא לשון חשבון וסכום מן ובמתכונתו לא תעשו כמוהו וגו': ושש המערכת. הן שש חלות כמו שפרש' בפרשת אמור שש חלות המערכת האחת: ושתי ככרים. הם לחם התנופה שתי שתים: לנהל. לשון נהוג מן ואני אתנהלה לאטי או הוא לשון שפה ממלות העומר בהנהגה: יהל. לשון אור מן בהלו נרו וגו': ופרשת הקהל. היא מלות הקהלת העם במועדי שביעית לשמוע התורה: למחקורת ריבות. הוא מלות חקור הדין: נערבות. מן שם אם ערבת לרעך: אבות נזיקים. הם המפורשים בתחלת בבא קמא שור ובור ומבעה והבער:

וְהַתְּקוּפוֹת לְמַלְּאוֹת וְנֵר חֲנֻכָּה לְהַעֲלוֹת
וְלֵרָאוֹת וְלַעֲלוֹת בִּשְׁנֵי מַעַשְׂרִים :

אילאס תקופות פארה קונפליר. אי קאנדילה די חנוכה פארה אינסינדיר. אי פור
ביר אפאריסידו אי פור סוביר. קון דוס דייזמוס:

לְהַגְעִים חוּמָשִׁים וְגַם לִהְיוֹת קְדוֹשִׁים
וְלִטְבּוֹל נִפְרָשִׁים בְּעִתִּים נִגְזָרִים :

פור אגראביאר קינטוס. איסטאן פור סיאיר סאנטוס. אי פור לאביר
אפארטאדוס. אין טיימפוס דיסינייאדוס.

וְשֶׁבֶת בִּבְהֵמָה וְעֶבֶד עִם אָמָה
וּבִכּוּרֵי אֲדָמָה וּמִקְרָא בִּכּוּרִים :

אי פולגאנסה די קואטרופיאה. אי סיירבו קון סיירבה. אי פרימיריאס די טיירה
אי מילדאדורס די פרימינסייאס:

וְזֵרוּז מַתְּנַיִם וְצֶדֶק מֹאזְנַיִם
וּמַתַּת פִּי שְׁנַיִם לְבָנִים הַבְּכוֹרִים :

איסינייאנטים די לומבוס. אינוסטידאד די באלאנסאס. אי דאדיבאס די דוס
טאנטוס. אה אילוס לוס מאיוראלים:

וְחוֹק אֵיפוֹתַיִם וְגַם מִדּוֹתַיִם
וּמוֹצָא שְׂפָתַיִם וּפִדְיוֹן נִמְכָּרִים :

איפואירון די דוס פאניגאס. איסטאנטיין די דוס מידידאס. אי סאלידורס דילאבייוס.
ריסקאטי די בינדידוס :

חוֹפֶשׁ הָאָמָה בְּסִימָן נִכְתָּמָה
וְדִין עָרֵי חוֹמָה וּבָתֵּי הַחֲצֵרִים :

אי אפוריאה דילה סיירבה. קון סינייאל סיניאלאדה. אי ג׳ודיסייו די סיבדאד
דיסירקה. אי קאזאס דילאס קורטיס :

אָדָם לֹא יָדוֹן בְּנִמְכָּר עַל זָדוֹן
בַּיּוֹבֵל וּמֵת אָדוֹן יְשֻׁלַּח לַדְּרוֹרִים :

אי אומברי נו אראזי. אין בינדידו פור סובירבייאר. אינ׳יל יובל אי מורייו איל
סינייור. סירה אינביאדו אפוריאה:

פירוש תשב"ץ

קבב. לשון מדה תבנה מן וקלע א' לשני הכרובים: להעלות. לשון הדלקה מן בהעלותך את הנרות:
להגעים חומשים. שיכבד התורה ולומדיה: נפרשים. הם הטמאים: נגזרים. לשון החוק כלומר שיהיה
טבילה בזמנה אז לטהר עצמו ברגל: ושבת. לשון מנוחה מן ושבתה הארץ: ומקרא בכורים. היא
ד' פסוקי ארמי וגו': חברה תתנים. הוא אכילת קרבן פסח שכתוב בו מתניכם חגורים: וסוק לסומי'
אלא יהיה לו איפה ואיפה: מדותים. מן לא תעשו עול במדה: חומה. לשון דרור מן לספני יעלמנו

וְצֵאת עִבְרִית חָפְשִׁית בְּיוֹבֵל וְצֵאת שִׁשִּׁית
וְעֵת בֹּא חֲמִישִׁית וְהַבְדֵּל שֵׁשׁ עָרִים :

איסאליר גודייה פורה. איב'יל יובל אי איב'יל שיזינו. אי אורס די'ג'יר קינשים. אי אפארטאמיינטו די שיש סיב'דאדים:

וְדִין שִׁפְחָה חֲרוּפָה וְסוֹד עֶגְלָה עֲרוּפָה
וּפֶסַח לִתְרוּפָה לְלֹא הֵמָּה טְהוֹרִים :

אי גוב'יירנו די סיירב'ה דיספוזאדה. אי סיקריטו די ב'יזירה דיסב'ירגאדה. אי פסח פור מיזיזינה. אה לוס קי נון שון לימפייוס:

וְטָהֳרַת הַדָּווֹת בְּמֵימֵי הַמִּקְוָאוֹת
וּפַר בָּא עַל מִצְוֹת וּפַר הַכִּפּוּרִים :

אילימפייזה דילאס מאנזנייאס. קון אגואס דיל מקוה. אי טורו ב'יניין סוב'רי איינקומינדאנסאס. אי טורו דילאס פירדונאנסאס:

וְטָהֳרַת הַטּוּמְאָה בְּקָרְבַּן הַנִּרְאָה
וְקָרְבַּן חַטָּאָה וּמוּסָפִים עֶשְׂרִים :

אי לימפייזה דילה אינמונדיסייה. אין אליינאסייון איל אפאריסידו. אי אליינאסייון די לימפייזה. ומוספין ב'ינטי:

וְיוֹרֵד גַּם עוֹלֶה וְוַדַּאי גַּם נִתְלֶה
וְחֵרֶם הַמֻּפְלָא וְעֵרֶךְ הַנְּדָרִים :

אי דיסינדיין סובייין סוב'יין. סיירטו סובייין דיקולגאדו. אי חרם איל אפארטאדו. אי פריסייו דילוס פרומיטייינטים:

וְיָד וְיָתֵד לַחְפּוֹר וְהָעוֹמֶר לִסְפּוֹר
וְאֵם קַן הַצִּפּוֹר לְשַׁלַּח בַּיְּעָרִים :

אי לוגאר אי איסטאקה פארה קאב'אר. אי איל עומר פור קונטאר: אי מאדרי דיניידו די פאשארו. פור איב'ייאר פור לאס שאראס:

פירוש תשב"ץ

בהמה. פירוש רמוז מן כנגד עונך וגו': ידון. לשון ריב ומדון או הוא לשון גאוה ושוא כמו לא ידון כלומר שלא ישגיח אמר שנמכר על פי דין דין בגנבתו או באמר מעשיו הרעים; לדרורות. לאזהרות מן וקראתם דרור: בא חמישית. מי שאכל תרומה בשגגה יוסיף חמישיתו ע׳ זוכר הרקיע: חרופה. מיועדת מן והיא שפחה נחרפת וגו׳; לתרופה. לשון רפואה: הדוות. מן כימי נדת דותה וגו׳; מקוות. לשון תקוה של שרבעים סאה; ופר בא על מצו׳. הוא פר העלם; ויורד גם עולה. הוא קרבן העני והעשיר שכתוב בו ואם לא תגיע ידו וגו׳: נתלה. הוא אשם תלוי כלומר שהוא קרבן ספק; וחרם המופלא. מן כי יפליא לנדור נדר; וערך הנודרים. הוא הערכה לזכרים ולנקבות מן לפי השנים מן לפי אשר יעריכנו הכהן; פלוס. פסן: להפלגה.

וְכָל טוּמְאָה לְהַבְדִּלוֹת כְּשֶׁרֶץ וּנְבֵלוֹת
וְאָדָם עִם מִכְלוֹת וּמַשְׁקִים נִגָּרִים :

איטודו אינקונאמיינטו פור אפארטאר. קון סיירפי אי קאלאבֿרינה. אי אומברי קון קומידאס. אי ביבֿראזים קוריינטים:

וְהֶסֵּט וְשׁוֹכֶבֶת וּמִקְרֶה מַחֲשֶׁבֶת
וְיִבּוּם נֶעֱזֶבֶת וְאִגֶּרֶת פּוּרִים :

אי איזמוביֿימיינטו אי ג'ייאזיין. אי אקונסיסימיינטו די פינסאמיינטו. אי קונייאדיאמיינטו די דישאדה. אי קארטה די פורים:

וַחֲלוּץ וְרוֹקֶקֶת לְאִשָּׁה נִתֶּקֶת
וְקוּץ כַּף מַחֲזֶקֶת בִּמְבוּשֵׁי גְבָרִים :

אי דיסקאלסאר אי איסקופיר. די מוז'יר אראנקאדה. אי קורטאר פאלמה סראדה. אין ביֿרגואינסאס די באֿרונים:

וְדִין אֵשֶׁת שִׁבְיָה וְחוֹק פְּרִיָּה וְרִבְיָה
וְתִלְבּוֹשֶׁת עֶרְיָה וְנִסּוּךְ מֵי קָרִים :

אי ג'ואיסייו די מוז'יר קאטיבֿירייו. אי פואירו די פרוביֿיגואר אימוגֿיגואר. אי ביסטימיינטה דישו אפייטי. אי איסימפלאסייון די אגואס פריאס:

וְעָרְלָה וְהִלּוּלִים וּמִשְׁנֶה לַמּוֹשְׁלִים
וּבְיוֹמָם לְהַשְׁלִים שְׂכַר הַנִּשְׂכָּרִים :

איסיראדורה אי אלבֿאסייונים. אי דובלי די לה ליי אלוס פודיסטאדורים. אי אין סוס דייאס פור קומפליר. פריסייו דילוס אלקילאדוס:

בְּרָכוֹת וּקְלָלוֹת וּמֶכֶם וּנְחָלוֹת
וְשִׁיד אֲבָנִים גְּדֹלוֹת וְיוֹבֵל לִדְרוֹרִים :

בינדיסייונים אי מאלדיסיונים. אי קומירגֿו אי אירידאדים. אי איניאלאמיינטו די פיידראס גראנדים. אי יובֿל אל פוריאה:

פירוש תשב"ץ

לשון הפרשה מן להבדיל וגו': מכלות. לשון כלים וי"א שהוא לשון מאכל: נגרים. לשון שפך מן וכמים הנגרים: הסט. לשון נענוע כלומר כשהאדם מניע דבר טמא אפי' שיהיה הטומאה בראש הקורה הוא נטמא אחר שבהסטו נענעה: ושוכב'. היא הנדה בטומאתה: ומקרה. הוא בעל קרי: ויבום נעזבת. הוא שמלוה ליבם: וחלוץ. מן וחלצה נעלו: ורוקת. מן וירקה בפניו: וקוץ כף. לשון חתוך מן וקצותה את כפה: במבושי. מן והחזיקה במבושיו כמו במבוליו: תלבושת עריה. מן והסירה את שמלת שביה מעליה. כ"א עריה מן כי תראה ערום וכסיתו: ונסוך מי קרים. רבו המפרשים מן לשון מים קרים על נפש עיפה אבל אני אומר שהוא לשון מקור מן מעין נרפש ומקור משחת והוא מצות ניסוך המים שיהיו מים זכים נובעין: וערלה והלולים, מן ג' שנים יהיו לכם ערלים והשנה הרביעית קדש הלולים: ומשנה למושלים. מן וכתב לו את משנה התורה הזאת המלוה על המלך: הנשכרים. הפועלים שהוא מצות ביומו תתן שכרו: ומכם. לשון חלק מן ומכסם לי"י: ושיד אבנים גדולות. מן ושדת אותם בשיד: ויובל לדרורים. שלוח העבדים

נְחֻצוֹצְרוֹת עֵדָה וּמוֹרָם מְתוֹדָה
וּטְבוּל יוֹלֵדָה מְדְמֵי הַמְּקוֹרִים :

אי פרונסיסאס די לאס קונפאנייאס. אי אפארטאדו דימאנציפאסיין. פארילה ריגאס
קי פארי. דיסאגריס דילוס מאנאדירוס :

וּפָרָה לִשְׂרֵפָה נְחָזֶה הַתְּנוּפָה
וּמַעֲשַׂר הָאֵיפָה וְהַתְּרוּמָה לְהָרִים :

איב'אקה פור ארדידורה. איפ'ינו פארה מינידורה. אידייסמו די לה מאנינה. פ'ארה
אפארטאדורה פור אפארטאר :

וְעִיר יַד שׁוֹלַחַת לְמַלֵּט מְשַׁחַת
וְעַם עִיר נִדַּחַת לְהַחֲרִיב וּלְהַחֲרִים :

אי סיב'דאד קימאנו סיינדי. פור איסקאפאר די מואירטי. אי פואיב'לו איסיב'דאד
אינפוסאדה. פור דיזיירפאר אי פור דיסטרואיר :

וְעִיר כִּי תִסָּגֵר אֲבָנֶיהָ תְּנַגֵּר
וְתֵת נְבֵלָה לְגֵר אוֹ מְכוֹר לַנָּכְרִים :

אי סיב'דאד קואנדו פי אינסירארי. סוס פיידראס דירוקאראס. אידאר קאלאב'רינה
אה איל פילינגריט. אי ב'ינדיר אה אסטראנייוס :

דְּמֵי כוֹפֶר תִּשְׁקוֹל וְהַמֵּסִית תִּסְקוֹל
בְּיַעַן הֵרִים קוֹל לַעֲבוֹדָה לַאֲחֵרִים :

דינירו די פריסייו פיזארס. אי איל סונסאיין פידריארס. פורקי אלסו בוז: פור
סירב'יר אה אוטרוס :

חוֹלֵם וְעֵד זוֹמֵם כְּאֶחָד הַחֲרִימֵם
לְבִלְתִּי יְרוֹמֵם לְהִנָּבֵא שְׁקָרִים :

אי סונייאן אי טיסטיגו פאלסו. קומו אונו דיסטרואידאס. פורקי נון אינאלסיסקס.
פור פרופ'יזיאר פ'אלסידאדים :

בְּפָרְעוֹת תִּפְרַע הַמּוֹצִיא שֵׁם רָע
וְאִישׁ זָב וּמְצוֹרָע בְּהַזּוֹת נִטְהָרִים :

אי קון ב'יגאנסאס טיב'ינגאראס. איל סאקאן פ'אמה מאלה. אי ב'אראן מאנאסינייו
איליפרוזו. קון איסטילייאר סון לימפייוס :

פירוש תשב"ץ

נסכות ונכס פירוש: טבול יולדה. מן וטהרה ממקור דמיה : ועיר יד שולחת, אזהרה למלך נסליל
עסהם נפסוס עיר השולחת לו עם : עיר הנדחת . מן ודיאמו את יושבי העיר : תגר. ערן הסג
כלומר סימים אוסו לעפר : כופר. לשון ערך: והמסית. לשון פחד: תסקול. סיה מיתה סקילה :
וחולם. מן נביא או חולם חלום שקר : ועד זומם. מן ועשים לו כאשר זמם : ובפרעות תפרע .
גולה לשון נקמה מן בפרוע פרעות : בהזות נטהרים . לשון הזיה כמו והזה הטהור וגו' : נסבה.

וּבָזֶה יֵרָפֵא טְמֵא מֵת אוֹ נִסְפֶּה :
וּמַדִּיחַ תִּסְפֶּה וְיִירְאוּ נִשְׁאָרִים :

איקון איסטי סירה מילזינאדו. סינקונאדו דימואירטי או ספאזאדו. אי איל אינפוסאן ספאזאראס. אי סימירהאן רומאניסידוס :

וְהוּבַל בַּחֲמִשָּׁה תְּכַסֵּהוּ בוּשָׁה
וְדָם עַל יַבָּשָׁה תְּכַסֶּה בֶּעָפָרִים :

אי דאנייאן קון סינקו. לו קובריר ה ריזיסמו. אי סאנגרי סובֿרי סיקו. קובֿרידאס קון פולבֿוס :

וְהַסּוֹטָה תַּשְׁקֶה לְמַעַן תִּנָּקֶה
וְעָשִׂיתָ מַעֲקֶה לְהָסִיר מַכְשׁוֹרִים :

אילה סוסס אביבֿראראס. פורקי סיאה ליבֿרי. אי הראס אסוטיבֿו צאיידו. פור סירהר דאנייוס :

וְתַתֵּן כָּל שְׁנָתוֹ יְהִי נָקִי לְבֵיתוֹ
וִיאַחֵר מִצֵּאתוֹ וְלֹא יַעֲבוֹר דְּבָרִים :

אי נובֿייו טודו סו אנייו. סיאה ליבֿרי אסו קאזה. אי דיטארדיסו סאליר. אי נו פאסי פאלאבֿראס :

וְיָנִיף יָד רָמָה מְשׁוּחַ מִלְחָמָה
לְכָל תִּפּוֹל אֵימָה בְּלֵב הַנֶּחְגָּרִים :

אימוביֿרה מאנו אלטה. אונטאדו די פיליאה. פורקי ט קאייגה מיידו. אין קוראסון דילוס סינייידוס :

אֵלֶּה מִצְוֹתַי וְאֵלֶּה חֻקֹּתַי
וְאֵלֶּה תוֹרוֹתַי תְּמִימִים וִישָׁרִים :

איסטאס מיס אינקומינדאנסאס. אי איסטוס מיס פואירוס. אי איסטאס מיס לייאיס. פֿלינוס אי דיריגֿאס :

תְּחַיֶּינָה מָהִיר וְתִסְפֶּנָה יָהִיר
וְהַמַּזְהִיר יַזְהִיר כְּזוֹהַר הַמְּאוֹרִים :

אבידיגואן אס איל אפריסורזו. אי ספאזאן אס איל סוזירבֿיו. אי איל אקאבֿידאדו איסקלאריסירה קומו קלארידאד דילאס לומבראריאס :

פירוש תשב"ץ

לשון הלא מן כי יהלם הלא בלדתה : ומדיח תספה. לשון כריתה מן אסוף אסיפם: והובל בחמשה. פי' נזק לבעל רפוי שבת בושה שחייב המזיק בחבירו : מכשורים. לשון כשל ומכשול מן ישלו במכשוריו רשעים : משוח מלחמה. הוא הכהן הקורא פרשת מי האיש אשר ירא וגו' בקרוב ישראל למלחמה : נחגרים. המזויינים מן חגור חרבך על ירך גבור : מהיר. לשון תורה שנ"ם שהוא בה"ל : ותספנה. לשון כריתה מן אסוף אסיפם : יהיר. לשון גאות מן זד יהיר לץ וגו' : ממהיר. לשון זהירות מן ו' הכא אתהם את החוקים : יזהיר. מן יזהירו כזוהר הרקיע : ולהמשך

ולַזּוֹהֵר יְקָרֵב | בִּשְׁמָרָם עֵקֶב רָב
וּבָאוֹר הַנֶּעֱרָב | יְשָׁרִים מַכְתִּירִים׃

אי אס איל אקסאלטאדו אלאבאדו. אין סו גואלדונאר פריסייו מונג׳ו. איקון לה נואיבה אלאבאנסה. דיריג׳ום אינקורונאנטים:

תמו מצות עשה ה' לנו מעוז ומחסה׃

יש נוהגים לומר אין כאלהינו וכו'. ואח"כ אומרים קדיש:

תפלת מנחה אומרים כמו ביום טוב. וקורין אחריו של רות בלע"ז:

שלמות הלב קורין רות בשבועות שהוא שהלם קציר השעורים וי"א כשקבלו ישראל את התורה נתגיירו ונכנסו תחת כנפי השכינה וגם רות נכנסה תחת כנפי השכינה לכך קורין אותה וי"א שהוא לרמוז שהתורה לא תתקיים השלמות רק ע"י רוב במיעוט והשתדלות לחסות תחת כנפי השכינה כן יש לכל אדם אשר לבו נושאו להשיג האושר ולא לבטוח על כחו ויסודו או זולת טבעו׃

רות ליום א'

וַיְהִי בִּימֵי שְׁפֹט הַשֹּׁפְטִים וַיְהִי רָעָב בָּאָרֶץ וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לֶחֶם יְהוּדָה לָגוּר בִּשְׂדֵי מוֹאָב הוּא וְאִשְׁתּוֹ וּשְׁנֵי בָנָיו׃

אי פואי אין דיאס די ג׳וזגאר לוס ג׳וזגאדוס אי פואי פאמברי אין לה טיירה. אי אנדובו ב׳ארון די בית לחם יהודה פור מוראר אין קאמפוס די מואב איל אי סו מוז׳יר אי דוס סוס איז׳וס:

וְשֵׁם הָאִישׁ אֱלִימֶלֶךְ וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ נָעֳמִי וְשֵׁם שְׁנֵי־בָנָיו מַחְלוֹן וְכִלְיוֹן אֶפְרָתִים מִבֵּית לֶחֶם יְהוּדָה וַיָּבֹאוּ שְׂדֵי־מוֹאָב וַיִּהְיוּ־שָׁם׃

אי נומברי דיאיל ב׳ארון אלימלך. אי נומברי די סו מוז׳יר נעמי אי נומברי די דוס סוס איז׳וס. מחלון אי כליון אפרתים. די בית לחם יהודה אי ב׳ינייירון אקאמפוס די מואב. אי פואירון אאי:

וַיָּמָת אֱלִימֶלֶךְ אִישׁ נָעֳמִי וַתִּשָּׁאֵר הִיא וּשְׁנֵי בָנֶיהָ׃

אי מוריו אלימלך מארידו די נעמי: אי פ׳וקי רומאניסידה איל׳יה אי דוס סוס איז׳וס:

פירוש תשב"ץ

לשון הזהרה כלומר מחבר ולפ"ה שהוא מחבר יש לו שכר כאילו הוא מזהיר ומזכה את הרבים׃ עקב. לשון שכר כמו והיה עקב תשמעון׃ נערב. לשון עריבות כמו וערבה לה' וגו'׃ מכתירים. לשון כתר כמו כי יכתירו צדיקים. או הוא לשון המתנה כמו כתר לי זעיר ואחוך וגו'. כלומר שהישרים ממתינים׃ תמו מצות עשה ה' לנו לנור מעוז ומחסה. נאמר עליהם תרפא לבם ילדי מדי וגו'׃ סס

וַיִּשְׂאוּ לָהֶם נָשִׁים מֹאֲבִיּוֹת שֵׁם הָאַחַת עָרְפָּה וְשֵׁם הַשֵּׁנִית
רוּת וַיֵּשְׁבוּ שָׁם כְּעֶשֶׂר שָׁנִים׃

אי טומארון פארה איליוס מוז׳יריס מואביות. נומברי די לה אונה ערפה אי נומברי
די לה סיגונדה רות. אי איסטוב̃יירון אאי קומו דייז אנייוס:

וַיָּמוּתוּ גַם־שְׁנֵיהֶם מַחְלוֹן וְכִלְיוֹן וַתִּשָּׁאֵר הָאִשָּׁה מִשְּׁנֵי
יְלָדֶיהָ וּמֵאִישָׁהּ׃

אי מוריירון טאמביין אמבוס איליוס מחלון אי כליון אי פ̄ינקו ראמאניסידה לה מוז׳יר
די דוס סוס נינייוס אי די סו מארידו:

וַתָּקָם הִיא וְכַלֹּתֶיהָ וַתָּשָׁב מִשְּׂדֵי מוֹאָב כִּי שָׁמְעָה בִּשְׂדֵה
מוֹאָב כִּי־פָקַד יְהוָה אֶת־עַמּוֹ לָתֵת לָהֶם לָחֶם׃

אי אליב̃אנטוסי איליה אי סוס נואירס. אי טורנו די קאנפוס די מואב קי אויו
אין קאנפוס די מואב. קי ביז׳יטו אדוני אסו פואיב̃לו פור דאר אאיליוס פאן:

וַתֵּצֵא מִן־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הָיְתָה־שָׁמָּה וּשְׁתֵּי כַלֹּתֶיהָ עִמָּהּ
וַתֵּלַכְנָה בַדֶּרֶךְ לָשׁוּב אֶל־אֶרֶץ יְהוּדָה׃

אי סאליו דיל לוגאר קי איירה אאי אי אידוס סוס נואירס קון איליה. אי אנדוב̃יירון
פור לה קארירה. פור טורנאר אה טיירה די יהודה:

וַתֹּאמֶר נָעֳמִי לִשְׁתֵּי כַלֹּתֶיהָ לֵכְנָה שֹּׁבְנָה אִשָּׁה לְבֵית
אִמָּהּ יַעַשׂ יְהוָה עִמָּכֶם חֶסֶד כַּאֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם עִם־הַמֵּתִים
וְעִמָּדִי׃

אי דישו נעמי אדוס סוס נואירס. אנדאד טורנאד. קאדה אונה אקאזה די סו
מאדרי. אגה אדוני קונב̃וס מירסיד. קומו איזיסטיס קונלוס מואירטוס אי קון מיגו:

יִתֵּן יְהוָה לָכֶם וּמְצֶאןָ מְנוּחָה אִשָּׁה בֵּית אִישָׁהּ וַתִּשַּׁק
לָהֶן וַתִּשֶּׂאנָה קוֹלָן וַתִּבְכֶּינָה׃

די אה אב̃וס. אי אלייאד ריפולגאנסה. מוז׳יר אקאזה די סו מארידו אי ביזו אאיליאס
אי אלסארון סו בוז אי ליוראבון:

וַתֹּאמַרְנָה־לָּהּ כִּי־אִתָּךְ נָשׁוּב לְעַמֵּךְ׃

אי דישירון אה איליה קי קון טיגו טורנארימוס אטו פואיב̃לו:

וַתֹּאמֶר נָעֳמִי שֹׁבְנָה בְנֹתַי לָמָּה תֵלַכְנָה עִמִּי הַעוֹד־לִי
בָנִים בְּמֵעַי וְהָיוּ לָכֶם לַאֲנָשִׁים׃

אדישן נעמי טורנאד מיס איזאס. פורקי קיירים אנדאר קונמיגו סיאאן
סולייר׳ אאון אינתים איספינטנאס פור סיאיר אאוס פור מארידוס:

שֹׁבְנָה בְנֹתַי לֵכְןָ כִּי זָקַנְתִּי מִהְיוֹת לְאִישׁ כִּי אָמַרְתִּי יֶשׁ־
לִי תִקְוָה גַּם הָיִיתִי הַלַּיְלָה לְאִישׁ וְגַם יָלַדְתִּי בָנִים׃

טורנאד מיס איזאס אנדאד קימי אינבי׳זיסי די סיאיר אמארידו. קואן קידיסי סי
אתי איספיראנסה. סאנגיין פואירה איספוזה נוג׳י א מארידו. אי סאנגיין
סי פאריירי איזוס:

הֲלָהֵן תְּשַׂבֵּרְנָה עַד אֲשֶׁר יִגְדָּלוּ הֲלָהֵן תֵּעָגֵנָה לְבִלְתִּי
הֱיוֹת לְאִישׁ אַל בְּנֹתַי כִּי־מַר־לִי מְאֹד מִכֶּם כִּי־יָצְאָה בִי
יַד־יְהֹוָה׃

סיפור אילייס איספיראריידיס אסטה קיסי קריסייאן. סיפור אילייס טי דיטינידאס.
פורנו סיאיר אמארידו. נומיס איזאס קי מוג׳י אמארגו אמי מוג׳ו מאס קי
טוס. קי סאלייו אינמי לה מאנו די אדוני:

וַתִּשֶּׂנָה קוֹלָן וַתִּבְכֶּינָה עוֹד וַתִּשַּׁק עָרְפָּה לַחֲמוֹתָהּ וְרוּת
דָּבְקָה־בָּהּ׃

אי אלסארון סוס בוזיס אי ליוראראן מאס. אי בישו ערפה אסו סואיגרה. אי רות סי
אפיגו קון איליה:

וַתֹּאמֶר הִנֵּה שָׁבָה יְבִמְתֵּךְ אֶל־עַמָּהּ וְאֶל־אֱלֹהֶיהָ שׁוּבִי
אַחֲרֵי יְבִמְתֵּךְ׃

אי דישו אה בוס טורנו סו קונייאדה. אסו פואיבלו אי אסו דייו טורנה דיטראס די טו
קונייאדה:

וַתֹּאמֶר רוּת אַל־תִּפְגְּעִי־בִי לְעָזְבֵךְ לָשׁוּב מֵאַחֲרָיִךְ כִּי
אֶל־אֲשֶׁר תֵּלְכִי אֵלֵךְ וּבַאֲשֶׁר תָּלִינִי אָלִין עַמֵּךְ עַמִּי וֵאלֹהַיִךְ
אֱלֹהָי׃

אי דישו רות נו רוגיס אמי. פור דישארטי פור טורנאר די דיטראס די טי. קי אין
דונדי אנדוביירים אנדארי. אינדונדי דורמיירים דורמירי. טו פואיבלו מי פואיבלו.
אי טו דייו מי דייו:

בַּאֲשֶׁר תָּמוּתִי אָמוּת וְשָׁם אֶקָּבֵר כֹּה יַעֲשֶׂה יְהוָה לִי וְכֹה יֹסִיף כִּי הַמָּוֶת יַפְרִיד בֵּינִי וּבֵינֵךְ׃

אינלוקי מורייריס מורירי. אי אלייא סירי אינסירראדה. אנסי אגה אדוני אמי אי אנסי איינייאדי. קאלגו לאמואירטי אפארטארה. אינטרימי אינטרי טי:

וַתֵּרֶא כִּי־מִתְאַמֶּצֶת הִיא לָלֶכֶת אִתָּהּ וַתֶּחְדַּל לְדַבֵּר אֵלֶיהָ׃

איבידון קי איספורסיאוסי אלייה. פור אנדאר קון איללייה. איבידוסי די אבלאר אה איללייה:

וַתֵּלַכְנָה שְׁתֵּיהֶם עַד־בּוֹאָנָה בֵּית לָחֶם וַיְהִי כְּבֹאָנָה בֵּית לֶחֶם וַתֵּהֹם כָּל־הָעִיר עֲלֵיהֶן וַתֹּאמַרְנָה הֲזֹאת נָעֳמִי׃

אי אנדוביירון אנבאס אילייאס. אאסטה בוניר אבית לחם אי פואי קואנדו בוניר אה בית לחם. אי רוידו טודה לאסיבדאד סוברי אילייאס אי דיזיירון סי איסטה איס נעמי:

וַתֹּאמֶר אֲלֵיהֶן אַל־תִּקְרֶאנָה לִי נָעֳמִי קְרֶאןָ לִי מָרָא כִּי־הֵמַר שַׁדַּי לִי מְאֹד׃

אידישו אאילייאס. נו לייאמיס אמי נעמי. לייאמאד אמי אמארגה קי אמארגו אל אבאסטאדו אמי מוג׳ו:

אֲנִי מְלֵאָה הָלַכְתִּי וְרֵיקָם הֱשִׁיבַנִי יְהוָה לָמָּה תִקְרֶאנָה לִי נָעֳמִי וַיהוָה עָנָה בִי וְשַׁדַּי הֵרַע לִי׃

ייו לינה אנדי. אי איבאזיאו מי איזו טורנאר אדוני. פורקי ייאמאריס אמי נעמי. אי אדוני אטיסטיגואו אין מי אי איל אבאסטאדו איזו מאל אמי:

וַתָּשָׁב נָעֳמִי וְרוּת הַמּוֹאֲבִיָּה כַלָּתָהּ עִמָּהּ הַשָּׁבָה מִשְּׂדֵי מוֹאָב וְהֵמָּה בָּאוּ בֵּית לֶחֶם בִּתְחִלַּת קְצִיר שְׂעֹרִים׃

אי טורנו נעמי אי רות לה מואביאה סו נואירה קון איליאה. לה קי טורנו די קאנפוס די מואב. אי איליאס ביניירון אה בית לחם. אינפרינסיפייו די סיגאדה די סיבאדאס:

וּלְנָעֳמִי מוֹדַע לְאִישָׁהּ אִישׁ גִּבּוֹר חַיִל מִמִּשְׁפַּחַת אֱלִימֶלֶךְ וּשְׁמוֹ בֹּעַז׃

אי אה נעמי קונוסידו די סו מארידו. באראון באראגאן די פואירסה די לינאז׳י די אלימלך. אי סו נומברי בעז:

וַתֹּאמֶר רוּת הַמּוֹאֲבִיָּה אֶל־נָעֳמִי אֵלְכָה־נָּא הַשָּׂדֶה וַאֲלַקֳטָה בַשִּׁבֳּלִים אַחַר אֲשֶׁר אֶמְצָא־חֵן בְּעֵינָיו וַתֹּאמֶר לָהּ לְכִי בִתִּי׃

אי דישו רות לה מואביאה אה נעמי. אנדארי אגורה אה איל קאמפו. אי קוז׳ירי אין לאס איספיגאס. דיספואיס קי אלייארי גראסייה אין סוס אוזוס. אי דישו אה איליה אנדה מי איז׳ה:

וַתֵּלֶךְ וַתָּבוֹא וַתְּלַקֵּט בַּשָּׂדֶה אַחֲרֵי הַקֹּצְרִים וַיִּקֶר מִקְרֶהָ חֶלְקַת הַשָּׂדֶה לְבֹעַז אֲשֶׁר מִמִּשְׁפַּחַת אֱלִימֶלֶךְ׃

אי אנדובו אי ביניו אי קוז׳ו איניל קאמפו. דיטראס די לוס סיגאדוריס אי אינקונטרו סו אינקונטרו. פוסיסיון די איל קאמפו די בועז. קי די ליניאז׳י די אלימלך:

וְהִנֵּה־בֹעַז בָּא מִבֵּית לֶחֶם וַיֹּאמֶר לַקּוֹצְרִים יְהוָה עִמָּכֶם וַיֹּאמְרוּ לוֹ יְבָרֶכְךָ יְהוָה׃

אי איק בועז ביניין די בית לחם. אי דישו אלוס סיגאדוריס אדוני קון בוס. אי דישירון אה איל בינדיגאטי אדוני:

וַיֹּאמֶר בֹּעַז לְנַעֲרוֹ הַנִּצָּב עַל־הַקּוֹצְרִים לְמִי הַנַּעֲרָה הַזֹּאת׃

אי דישו בועז אסו מוסו. איל פאראדו סירקה לוס סיגאדוריס. די קיין לה מוסה לה איסטה:

וַיַּעַן הַנַּעַר הַנִּצָּב עַל־הַקּוֹצְרִים וַיֹּאמַר נַעֲרָה מוֹאֲבִיָּה הִיא הַשָּׁבָה עִם־נָעֳמִי מִשְּׂדֵה מוֹאָב׃

אי ריספונדייו איל מוסו איל פאראדו סירקה לוס סיגאדוריס. אי דישו מוסה מואביטה איליה. לה קי טורנו קון נעמי די קאמפוס די מואב:

וַתֹּאמֶר אֲלַקֳּטָה־נָּא וְאָסַפְתִּי בָעֳמָרִים אַחֲרֵי הַקּוֹצְרִים וַתָּבוֹא וַתַּעֲמוֹד מֵאָז הַבֹּקֶר וְעַד־עַתָּה זֶה שִׁבְתָּהּ הַבַּיִת מְעָט׃

אי דישו קוז׳ירי אגורה אי אפאנייארי אינטרי לאס גאבייאס דיטראס די לוס סיגאדוריס. אי ביניו אי איסטובו דיסדי לה מאנייאנה אי פאסטה אגורה. איסטו איס איסטאר אין לה קאזה פוקו:

ויאמר בעז אל־רות הלוא שמעת בתי אל־תלכי ללקט בשדה אחר וגם לא תעבורי מזה וכה תדבקין עם־נערתי:

אי דישו בועז אה רות. סיאון אואיסטי איזה מיאה. נו אנדיס פור קוז׳יר אין קאמפו אוטרו. אי טאמביין נו פאסיס די אקי אי אנסי טי אפיגאראס קון מיס מוחאס:

עיניך בשדה אשר־יקצרון והלכת אחריהן הלוא צויתי את־הנערים לבלתי נגעך וצמית והלכת אל־הכלים ושתית מאשר ישאבון הנערים:

טוס אוזוס אין איל קאמפו קי סיגארין אי אנדאראס דיטראס די איז׳יאס דיספואיס מאנדי אה לוס מוסוס פור נו טוקארטי. אי סי טי אסידיסיירים אי אנדאראס אה לוס קאנטארוס אי בוויראס די לו קי אפוזארין לוס מוסוס:

ותפל על־פניה ותשתחו ארצה ותאמר אליו מדוע מצאתי חן בעיניך להכירני ואנכי נכריה:

אי איג׳וסי סוברי סוס פאסים. אי סי אינקורבו אה טיירה. אי דישו אה איל. פורקי אלייסטי גראסייאה אין טוס אוזוס פור קונוסירמי. אי יו איסטראנייה:

ויען בעז ויאמר לה הגד הגד לי כל אשר־עשית את־חמותך אחרי מות אישך ותעזבי אביך ואמך וארץ מולדתך ותלכי אל־עם אשר לא־ידעת תמול שלשום:

אי ריספונדייו בועז אי דישו אה איז׳יאה. דיקלאראר פואי דיקלאראדו אה מי כוזו לו קי איזיסטיס קון טו סואיגרה. דיספואיס די מוריר טו מארידו. אי דישאסטיס אה טו פאדרי אי אה טו מאדרי אי טיירה די טו נאסימיינטו. אי אנדוביסטיס אה פואיבלו קי נו קונוסיסטיס די אייר איל טירסירו דיאה:

ישלם יהוה פעלך ותהי משכרתך שלמה מעם יהוה אלהי ישראל אשר־באת לחסות תחת־כנפיו:

פאגי אדוני טו פוברה. אי סיאה טו פריסייו קומפלידו די קון אדוני דייו די ישראל קי ויניסטי פור אבריגארטי דיבאשו די סוס אלאס:

ותאמר אמצא־חן בעיניך אדני כי נחמתני וכי דברת על־לב שפחתך ואנכי לא אהיה כאחת שפחתיך:

אי דישו אליי גראסייאס אינטוס אוז'וס מי סינייור קימי קונורטאסטיס. אי קי אבלאסטיס סוברי קוראסון די טו סיירבה. אי יו נו סירי'. קומו אונה די טוס סיירבאס:

וַיֹּאמֶר לָה בֹעַז לְעֵת הָאֹכֶל גֹּשִׁי הֲלֹם וְאָכַלְתְּ מִן־הַלֶּחֶם וְטָבַלְתְּ פִּתֵּךְ בַּחֹמֶץ וַתֵּשֶׁב מִצַּד הַקֹּצְרִים וַיִּצְבָּט־לָהּ קָלִי וַתֹּאכַל וַתִּשְׂבַּע וַתֹּתַר׃

אי דישו אה אילייה בועז אה לה אורה די לה קומידה. אלייגאטי אקי אי קומיראס דיל פאן. אי מוז'אראס טו פידאסו איניל וינאגרי. אי אסינטוסי די לאדו דילוס סיגאדוריס אי איספאנדייו אה אילייה טוסטאדו. אי קומייו אי ארטוסי אי איזו רומאניסיר:

וַתָּקָם לְלַקֵּט וַיְצַו בֹּעַז אֶת־נְעָרָיו לֵאמֹר גַּם בֵּין הָעֳמָרִים תְּלַקֵּט וְלֹא תַכְלִימוּהָ׃

אי סי לינבאנטו פאראפאנייאר. אי איינקומינדו בועז אסוס מוסוס פור דיזיר טאמביין אינטרי לאס גאבילייאס קוסגה אינולה אבירגונסיס':

וְגַם שֹׁל־תָּשֹׁלּוּ לָהּ מִן־הַצְּבָתִים וַעֲזַבְתֶּם וְלִקְּטָה וְלֹא תִגְעֲרוּ־בָהּ׃

אי טאמביין אבאלדונאר אבאלדונארים פור אילייה דילוס מאנוזוס אי דישאריש קי איסקוסגה אינו גריטיס אה אילייה:

וַתְּלַקֵּט בַּשָּׂדֶה עַד־הָעָרֶב וַתַּחְבֹּט אֵת אֲשֶׁר־לִקֵּטָה וַיְהִי כְּאֵיפָה שְׂעֹרִים׃

אי קוזו איניל קאמפו אסטה לה טאדרי. אי ספאקודייו לו קי קוזו. אי פואי קומו פאניגה די סיבאדה:

וַתִּשָּׂא וַתָּבוֹא הָעִיר וַתֵּרֶא חֲמוֹתָהּ אֵת אֲשֶׁר־לִקֵּטָה וַתּוֹצֵא וַתִּתֶּן־לָהּ אֵת אֲשֶׁר־הוֹתִרָה מִשָּׂבְעָהּ׃

אי אלסוסי אי וינו אלה סיבדאד אי ביידו סו סואיגרה לו קי קוזו אי סאקו אי דייו אה אילייה. לו קי איזו רומאניסיר די סו ארטאר:

וַתֹּאמֶר לָהּ חֲמוֹתָהּ אֵיפֹה לִקַּטְתְּ הַיּוֹם וְאָנָה עָשִׂית יְהִי מַכִּירֵךְ בָּרוּךְ וַתַּגֵּד לַחֲמוֹתָהּ אֵת אֲשֶׁר־עָשְׂתָה עִמּוֹ וַתֹּאמֶר שֵׁם הָאִישׁ אֲשֶׁר עָשִׂיתִי עִמּוֹ הַיּוֹם בֹּעַז׃

אי דישו אה אילייה סו סואיגרה. אדו קוזיסטיס אוי אי אדו איזיסטיס. סיאה סו קונוסידור בינדיג'ו. אי דינונסייו אה סו סואיגרה לו קי איזו קון איל אי דישו נומברי דיל וארון קי איזי קון איל אוי בועז:

וַתֹּאמֶר נָעֳמִי לְכַלָּתָהּ בָּרוּךְ הוּא לַיהוָה אֲשֶׁר לֹא־עָזַב חַסְדּוֹ אֶת־הַחַיִּים וְאֶת־הַמֵּתִים וַתֹּאמֶר לָהּ נָעֳמִי קָרוֹב לָנוּ הָאִישׁ מִגֹּאֲלֵנוּ הוּא:

אי דישו נעמי אה סו נואירה בינדיג׳ו איל די אדוני קי נו דישו פואירסיד קונלוס ביבוס איקון לוס מואירטוס אי דישו אה איליייה נעמי סירקאנו אנוס איל ב׳ארון די נואיסטרה רימידידור איל:

וַתֹּאמֶר רוּת הַמּוֹאֲבִיָּה גַּם ׀ כִּי־אָמַר אֵלַי עִם־הַנְּעָרִים אֲשֶׁר־לִי תִּדְבָּקִין עַד אִם־כִּלּוּ אֵת כָּל־הַקָּצִיר אֲשֶׁר־לִי:

אי דישו רות לה מואביטה טאמביין קי דישו אמי קונלוס מוסוס קי אמי סיאפיגארס. אסטה קי אטימין אטודה לה סיגאדה קי אמי:

וַתֹּאמֶר נָעֳמִי אֶל־רוּת כַּלָּתָהּ טוֹב בִּתִּי כִּי תֵצְאִי עִם־נַעֲרוֹתָיו וְלֹא יִפְגְּעוּ־בָךְ בְּשָׂדֶה אַחֵר:

אי דישו נעמי אה רות סו נואירה מיז׳ור מי איז׳ה קי סאלגאס קון סוס מוסאס אינו איינקונטרין אינטי אין קאמפו אוטרו:

וַתִּדְבַּק בְּנַעֲרוֹת בֹּעַז לְלַקֵּט עַד־כְּלוֹת קְצִיר־הַשְּׂעֹרִים וּקְצִיר הַחִטִּים וַתֵּשֶׁב אֶת־חֲמוֹתָהּ:

אי אפיגוסי קונלאס מוסאס די בועז פארה קוז׳יר אסטה אטימאר סיגאדה די לאס סיב׳אדאס אי סיגאדה דילוס טריגוס אי איסטוב׳ו קונסו סואיגרה.

וַתֹּאמֶר לָהּ נָעֳמִי חֲמוֹתָהּ בִּתִּי הֲלֹא אֲבַקֶּשׁ־לָךְ מָנוֹחַ אֲשֶׁר יִיטַב־לָךְ:

אי דישו אה איליייה נעמי סו סואיגרה איז׳ה די סיירטו בושקארי אטי אולגאנסה קי סיאה ביין אטי:

וְעַתָּה הֲלֹא בֹעַז מֹדַעְתָּנוּ אֲשֶׁר הָיִית אֶת־נַעֲרוֹתָיו הִנֵּה־הוּא זֹרֶה אֶת־גֹּרֶן הַשְּׂעֹרִים הַלָּיְלָה׃

אי אגורה די סיירטו בעז נואיסטרו קונוסידו קי איסטוב׳יסטיס קון סוס מוסאס איק איל אב׳יינטאן אה איירה די לאס סיב׳אדאס איסטה נוג׳י.

וְרָחַצְתְּ ׀ וָסַכְתְּ וְשַׂמְתְּ שִׂמְלֹתַיִךְ עָלַיִךְ וְיָרַדְתְּ הַגֹּרֶן אַל־תִּוָּדְעִי לָאִישׁ עַד כַּלֹּתוֹ לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת:

אי לאב׳ארטיאס אי אונטארטיאס אי פונדראס טוס פאנייוס סוברי טי אי דיסינדיראס אלה איירה נו סיאס קונוסידה אל ב׳ארון אסטה אטימאר די קומיר אי די ביב׳יר.

ויהי בשכבו וידעת את־המקום אשר ישכב־שם ובאת
וגלית מרגלתיו ושכבת והוא יגיד לך את אשר תעשין:
אי סירה אין סו ייאזיר אי סאב̈ראס אסו לוגאר קי ייאזירה אאי. אי ב̈יירנאס אי
דיסקוב̈ריראס סוס פייס אי ייאזיראס אי איל דינוטיארה אלוקי טייניס די פאזיר:

ותאמר אליה כל אשר־תאמרי אלי אעשה:
אי דישו אס אלייאי טודו לו קי דישיריס אמי ארי׳:

ותרד הגרן ותעש ככל אשר־צותה חמותה:
אי דיסינדייו אלה אירה. אי איזו קומו טודו לוקי לי אינקומינדו סו סואיגרה:

ויאכל בעז וישת וייטב לבו ויבא לשכב בקצה הערמה
ותבא בלט ותגל מרגלתיו ותשכב:
אי קומייו בועז אי בינ̃ייו אי פלאזייו סו קוראסון. אי ב̈ינו פור ייאזיר אינקאב̈ו
דיל מונטון: אי ב̈ינו קאיידה אי דיסקוב̈רייו סוס פייס אי ייאזייו:
ופאכ"א.

ישלם יהוה פעלך ותהי משכרתך שלמה מעם יהוה אלהי
ישראל אשר־באת לחסות תחת־כנפיו:

ואומר קדיש:

ליל שני של שבועות מתפללין כמו בליל ראשון:

יום שני של שבועות

מתפללין כמו ביום ראשון. ומוציאין ב' ס"ת וקורין בראשון ה' גברי בפרשת ראה מן כל
הבכור עד סוף הפרשה ואם הוא שבת קורין ז' ומתחילין מן עשר תעשר כמו לעיל
בשמיני עצרת. ואומר החזן קדיש לעילא. ובספר ב' קורא מפטיר כמו אתמול. ואומר החזן
קדיש לעילא. ואומרים הפטרה זאת ומברך לפניה כמו שכתוב ביום ראשון של סוכות:

הפטרה ליום שני של שבועות

חבקוק סי' ג':

ויהוה בהיכל קדשו הס מפניו כל־הארץ: תפלה
לחבקוק הנביא על שגינות: יהוה שמעתי שמעך
יראתי יהוה פעלך בקרב שנים חייהו בקרב שנים תודיע
ברגז רחם תזכור: אלוה מתימן יבוא וקדוש מהר־פארן
סלה כסה שמים הודו ותהלתו מלאה הארץ: ונגה כאור

תִּהְיֶה קַרְנַיִם מִיָּדוֹ לוֹ וְשָׁם חֶבְיוֹן עֻזֹּה׃ לְפָנָיו יֵלֶךְ דָּבֶר
וְיֵצֵא רֶשֶׁף לְרַגְלָיו׃ עָמַד וַיְמֹדֶד אֶרֶץ רָאָה וַיַּתֵּר גּוֹיִם
וַיִּתְפֹּצְצוּ הַרְרֵי־עַד שַׁחוּ גִּבְעוֹת עוֹלָם הֲלִיכוֹת עוֹלָם לוֹ׃
תַּחַת אָוֶן רָאִיתִי אָהֳלֵי כוּשָׁן יִרְגְּזוּן יְרִיעוֹת אֶרֶץ מִדְיָן׃
הֲבִנְהָרִים חָרָה יְהוָֹה אִם־בַּנְּהָרִים אַפֶּךָ אִם־בַּיָּם עֶבְרָתֶךָ
כִּי תִרְכַּב עַל־סוּסֶיךָ מַרְכְּבֹתֶיךָ יְשׁוּעָה׃ עֶרְיָה תֵעוֹר קַשְׁתֶּךָ
שְׁבֻעוֹת מַטּוֹת אֹמֶר סֶלָה נְהָרוֹת תְּבַקַּע־אָרֶץ׃ רָאוּךָ
יָחִילוּ הָרִים זֶרֶם מַיִם עָבָר נָתַן תְּהוֹם קוֹלוֹ רוֹם יָדֵיהוּ
נָשָׂא׃ שֶׁמֶשׁ יָרֵחַ עָמַד זְבֻלָה לְאוֹר חִצֶּיךָ יְהַלֵּכוּ לְנֹגַהּ
בְּרַק חֲנִיתֶךָ׃ בְּזַעַם תִּצְעַד־אָרֶץ בְּאַף תָּדוּשׁ גּוֹיִם׃ יָצָאתָ
לְיֵשַׁע עַמֶּךָ לְיֵשַׁע אֶת־מְשִׁיחֶךָ מָחַצְתָּ רֹאשׁ מִבֵּית רָשָׁע
עָרוֹת יְסוֹד עַד־צַוָּאר סֶלָה׃ נָקַבְתָּ בְמַטָּיו רֹאשׁ פְּרָזָו
יִסְעֲרוּ לַהֲפִיצֵנִי עֲלִיצֻתָם כְּמוֹ־לֶאֱכֹל עָנִי בַּמִּסְתָּר׃ דָּרַכְתָּ
בַיָּם סוּסֶיךָ חֹמֶר מַיִם רַבִּים׃ שָׁמַעְתִּי וַתִּרְגַּז בִּטְנִי לְקוֹל
צָלֲלוּ שְׂפָתַי יָבוֹא רָקָב בַּעֲצָמַי וְתַחְתַּי אֶרְגָּז אֲשֶׁר אָנוּחַ
לְיוֹם צָרָה לַעֲלוֹת לְעַם יְגוּדֶנּוּ׃ כִּי־תְאֵנָה לֹא־תִפְרָח וְאֵין
יְבוּל בַּגְּפָנִים כִּחֵשׁ מַעֲשֵׂה־זַיִת וּשְׁדֵמוֹת לֹא־עָשָׂה אֹכֶל
גָּזַר מִמִּכְלָה צֹאן וְאֵין בָּקָר בָּרְפָתִים׃ וַאֲנִי בַּיהוָֹה אֶעְלוֹזָה
אָגִילָה בֵּאלֹהֵי יִשְׁעִי׃ יֱהוִֹה אֲדֹנָי חֵילִי וַיָּשֶׂם רַגְלַי כָּאַיָּלוֹת
וְעַל בָּמוֹתַי יַדְרִכֵנִי לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינוֹתָי׃ גואלינו וכו'

ומברך לאחריה. ומברך החזן למלך ולקהל. ומחזירים הספרים למקומן. ואומר חצי קדיש, ומסם תפלת מוסף וגומרים כמו אתמול:

אזהרות ליום שני

מצות לא תעשה

בְּצֵל שַׁדַּי אֶחֱסֶה   וְצִדְקוֹ לֹא אֲכַסֶּה
בְּמִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה   וְאַגִּיד מֵישָׁרִים

פירוש תשב"ץ

אחסה מן כי אתה יי' מחסי. מפנינים מן יקרה היא מפנינים. מלתנים לשון

אין פולומונס די איל אנאסנאדו אי אנריגאדי. איסו נוס־ידאד אי קונרירי. אין אינקונינדאנסאס די פויר, אי דינוסיאדי דירינידאדים.

כְּתוּבִים בֶּאֱמוּנָה בְּעֵדוּת נֶאֱמָנָה
וְכִימֵי הַשָּׁנָה בְּמִסְפַּר נֶחְקָרִים׃

איסקריטאס קון נידדאד. קון טיסטאמיינטו פיאיל. איקוו דיאס די איל אנייו. פור קונינסאס איספיקולאדאס:

יְקָרִים מִפְּנִינִים עֲתִידִים וּצְפוּנִים
לְבַת הָאֵיתָנִים בְּעֶדְיֵי קְשׁוּרִים׃

פריסייאדין מאס קי פירלאס. אפארינאדוס אי איסקונדידוס: פארה קונפאנייה דילוס פואירטיס. קון. אפייטים די אטאדירוס:

צְאִי נָא לִקְרָאתִי אֲחוֹתִי רַעְיָתִי
וְשִׁמְעִי תוֹרָתִי וְלִקְחִי מוּסָרִים׃

סאלי אגורה אאיסקואינטרס מי. מי איירמאנה מי קומפאנייראס. אי אויי מי ליי. אי טומאס קאסטיגיריין:

חֲשַׁקְתִּיךְ וָאוֹהֵב פְּדִיתִיךְ מִלַּהַב
כְּמוֹ תוֹרֵי זָהָב צְרוּפִים וּטְהוֹרִים׃

קוב׳דיסייטי איטיאמי רינמיסי די פלאמה. קומו אטורקאס די אורו איסמירדאס אי לינפייאס:

בְּצֵאתִי נִצָּבָה בְּאֶלֶף וּרְבָבָה
וְקוֹל דּוֹדִי זֶה בָּא מְדַלֵּג עַל הָרִים׃

אין מי סאליר פאראדה. קון מיל אי מילארייס. איגה די מי קירידו איסטי ביניין. סאלטאן סוברי מונטים:

אָנֹכִי יְהוָֹה קְרָאתִיךְ בְּסִינַי
וְלֹא יִהְיֶה עַל פָּנַי לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים׃

ליין ס׳סי לייאמי אין סיני. נון סיאן סוברי מיס פאסים. אטי דייחים אוטרוס:

וְלֹא תַעֲשֶׂה פֶּסֶל בְּרֶשַׁע וּבְכֶסֶל
וְלֹא תָשִׂים כֶּסֶל לְהַקְנִיאוּ בְּזָרִים׃

אינן אגאס דולאדיזו קון מאלדאד איקון לוקורה. אינו פונגאס דולאדיזו. פור אזירלו סילאר קון איסטראנייוס:

פירוש תשב״ץ

נאמן קשה. בעדיי קשורים מן וכלה תעדה כליה. מורי מן כשוו לאחיך בשורים, נוגע לשון פרכה מן ויען תנער כנלג על הקולרים. ברשע ובכסל לשון סכלות והוללות או מוס

וְתוּר מִלֶּהָבָה לְהָבִיא תוֹעֵבָה
וְלִבְנוֹת מַצֵּבָה וְלָטַעַת אֲשֵׁרִים :

איטימי די פֿלאמה. פור סאלביר אבוריסייון אי פור פֿראגואר איסטאטואס
אי פור פלאנטאר אלאדריאס:

וְסוּר מִשְּׁמֹעַ שָׁוְא וְהַאֲמֵן בַּשָּׁוְא
וְלֹא תִשָּׂא לַשָּׁוְא שְׁמוֹתָיו הַיְקָרִים :

איטיראטי די אואידה די באנידאד. איקריאי אין לה איגואלידאד. אי נו נוריב
אלאבאנידאד. סוס נומבריס לוס פריסייאדוס:

וּמִצְוַת לֹא תִנְאָף שְׁמוֹר פֶּן יֶחֱרֶה אַף
וְלִגְנוֹב לֹא תִשְׁאַף וְלֹא תַחְמוֹד חֲבֵרִים :

אי איקומינדאנסאס די פֿורניקים. גואדרה די קואנדו איריסירס פֿולור. אי פור מורטאי
נו דיזיאים. אי נו קוב̃דיסיים קונפאנייראס:

וְנֶפֶשׁ לֹא תְנַקֵּשׁ אֲשֶׁר דָּמָהּ אֲבַקֵּשׁ
וְלֹא תִתֵּן מוֹקֵשׁ לְהַכְשִׁיל הָעִוְרִים :

אי אלמה נו איינקאנפים. קימו סאנגרי בושקארי. אינו דים איינקאנפאמיינטו פור
אזיר איספרונפיזאר לוס סייגוס:

וְשֶׁקֶר לֹא תַעֲנֶה וְיָתוֹם לֹא תְעַנֶּה
וְעַל רִיב לֹא תַעֲנֶה לְחַרְחֵר מִתְגָּרִים :

אי פֿאלסידאד נו טיסטיגואים. אי גוארפֿאנו נו קיבראנטים. סובֿרי נארפֿאס נו
ריספונדאס. פור איניסינדיר קונבאטים.

וְהַגֵּר לֹא תוֹנֶה וְגָזִית לֹא תִבְנֶה
וְאַרְצְךָ לֹא תִזְנֶה כְּאַרְצוֹת הַזָּרִים :

אי איל פיליגרינו נו איינגאנייס. אי קאנטו פיקאדו נו פֿראגואים. אי נו פייריס טו
יירדאס. קומו טיירה דילוס איסטראנייוס:

אֱלֹהִים לֹא תְקַלֵּל וְהַשֵּׁם לֹא תְחַלֵּל
וְכַרְמְךָ לֹא תְעוֹלֵל וּפֶרֶט הַבְּצִירִים :

פירוש תשב"ץ

לשון בטחון מן ישים זהב כסלו . וגור לשון יראה כמו גורו לכם מפני חרב . שוא לי' שקר מן
שוא ודבר כזב וגו'. בשוא, לשון שוה כלומר ששני ילדיו ישיו שוים באמונת האל ית'. תשאף,
אלוה מן כעבד ישאף צל : ולא תחמוד חברי' מן לא תחמוד אשר לרעך. תנקש לשון מוקש .
ויתום לא תענה לשון ענוי מן אלמנה ויתום לא תענו. לחרחר לשון ערוב מן לחרחר ריב.
מתגרים לשון מכסוך שמתגוש ומכשאי ואגרי והוא שלא ילך רכיל להדליק המחלוקת. אלהים
דיינים תעולל לשון משוס . ופרט מן ופרט כרמך. הבצירים ימי הבציר. יכאיד לשון סיגור מן

נ'ואיזיס ט מאלדינגאס אי איל טאנגרי ט פרופ'אנים. איצאו ז'ייאס ט רשט
קים. אינדאט דילאס ז'ינדימייאס:

ולא תְקַלֵּל חֵרֵשׁ   חָמְסוֹ יִדְרֹשׁ
ולא יַצְמִיד חוֹרֵשׁ   שְׁוָרִים וַחֲמוֹרִים :

אי ט מאלדיגאס סורדו. סו ז'יסלינסייאה סירה ריקירידו: איט אז'ונגיס פרשה.
טאייס אי אזנוס:

ולא תְאַחֵר בְּבִצְעֲךָ   מְלֵאָתְךָ וְדִמְעֲךָ
ולא תַעֲשׁוֹק רֵעֲךָ   וְלֹא תְאַחֵר נְדָרִים :

אינו דיטארדים פורשו קונדיסייאס: פוס פריאינסייאס איפוס אפארסאדוראס
אינו סוז'רי אוסירסים סוקונסאז'יירו. אינו דיטארדים פרומיסאס:

ולא תַעֲשׁוֹק שְׂכִירְךָ   וְלֹא תְלַקֵּט קְצִירְךָ
ולא תַחְסוֹם שׁוֹרְךָ   בְּדִישׁוֹ הָעוֹמָרִים :

אינו סוז'רי אורסים סו אלקילאדיזו. אינו קוזאס סוסינגאדה: איט בוסים סו טאי-
אין סו פרילייאר לאס גאבילייאס:

ולא תְפָאֵר זֵיתְךָ   וְלֹא תְכַלֶּה פְּאָתְךָ
ולא תוֹנֶה עֲמִיתְךָ   בְּמֶקַח וּדְבָרִים :

אינו דיספור מוזינואים סו אוליבאר. אינו אפיאתים סו ארינקון. איט איינגניי-
טוקונפאנייראו. קון קונפרס אי פאלאבראס:

ולא תִשָּׂא חֵטְאוֹ   אֲשֶׁר לִבּוֹ מְלָאוֹ
ולא תַהְשׁוֹב לְשׂנְאוֹ   בְּמַשְׂטֵמַת עָרִים :

אינו לייאים סו פיקאדו. קיסו קוראסון לוקונפלייו. אינו פינסים פור אבוריסי-
קומו אבוריסייון. די איניתיגום:

ולא תִקּוֹם עִמְּךָ   לְבַל אֶקּוֹם מִמְּךָ
ולא תָלִין עִמְּךָ   פְּעוּלַּת נִשְׂכָּרִים :

אינו אינגיס דיטו פואיזלו. פורקי נון מי ז'ינגי דיטי. אינו דורמאס קון טינו
פריסייו די אוזרס די אלקילאדיזו:

ולא תְשׁוּר אֵיבוֹת   וְלֹא תִשְׁאַל אוֹבוֹת
ולא יוּמְתוּ אָבוֹת   וּבָנִים עַל הוֹרִים

פירוש תשב"ץ

חמד בקר. בבצעך לשון חמס מן מה בצע בדמי וגו'. תונה לשון אונאה מן לא תונו איש א-
תו. במקח ודברים כלומר שאסור להונות את חברו אפי' בהונאת דברים כל שכן במשא ובמתן
במשטמת לשון שטנה מן וישטום עשו את יעקב. ערים, אויבים מן נשוא לשוא עריך. [illegible]

אינן נוירים מאלקידינסייאס. סינו דימאנדיס אין אוטו. סינו סיאן פאספאדוס פאדרים: סי סיאום פור סאוסטראנסים:

וְלֹא תִשְׁמַע דִּבְרֵי נְבִיא שֶׁקֶר מוֹרֶה
וְלֹא תִהְיֶה אַחֲרֵי מְסִיתִים נִבְעָרִים :

אינן סוייגאס שנראס דיספוסיסאס פאלסידאד סאוסטראן׳ סינו פיסאס דיסדאס. דיסוננאייאסים סורסים.

וְעֶבֶד לֹא תַסְגִּיר וּפָנִים לֹא תַכִּיר
וְעַל פֶּה לֹא תַזְכִּיר שֵׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים :

אי סיירנו נו סינסריגיס. סי פ"אסים נו קוניסקאס. א סונזרי נוקס נו סיאמינסים טמנרי די דייוזים סוטרוס.

וְכַסְפָּם לֹא תַחְמֹד וְעַל דַּם לֹא תַעֲמוֹד
וְהֶחְדַּל לִלְמוֹד שְׁבוּעוֹת לְשְׁקָרִים :

איסן פלאסס נו קונדיסיים. סי סונ׳די סאנגרים נו סי ספארים בידאסי ד אפרינדיר. נוראס די סאלסידאדים.

נְצוֹר חִכִּי עַל דַּל וְלֹא תִשָּׂא פְּנֵי דַל
וּמִנֶּשֶׁךְ תֶּחְדַּל לְרַבּוֹת בִּמְחִירִים :

נוארדה מים סואירוס סונזרי לאנזייום. סינו ריסינזאס פאסים די סונ׳די סי לונגרי ב׳ידאסי. פור מוזינואר אין פריסייום.

וּמִצְוַת לֹא תַטֶּה שְׁמוֹר פֶּן בָּהּ תִּשְׁטֶה
וְדִין יָתוֹם מַטֶּה וְאַלְמָנָה וְגֵרִים :

אי סינקומינדאנסה דינו אינקלינאר. גואדרס פורקי נו אטורסים. סינזואסייו ד גואירפאנו אינקלינאן. איביב׳דס איפילינגריטום.

וְלֹא תִקַּח שֹׁחַד וְלֹא יָעִיד אֶחָד
וְלֹא תֹאכַל יַחַד נְפָשׁוֹת וּבְשָׂרִים :

איגון סומים גואיקו. אינו אטיסינגואים אונו. איני קומאס תאונס לאתאס איקאר׳נים

וְלֹא תַחְמוֹד גְּזֵלָה אֲשֶׁר תִּקַּח אֲפֵלָה
וְלֹא תֹאכַל נְבֵלָה וְזִבְחֵי הַשְּׂעִירִים :

פירוש תשב"ץ

גועלים מן שכר שכיר. נבערים לשון פתיות מן איש בער לא ידע. והחדל ענין מניעה. על דל פני' הנכון הוא לשון דלת מן על דל שפתים והוא ענין הפתח או ענין התפלה שהם מתפללים י"י שפתי תפתח. פני דל לשון מסכן מן ודל לא תהדר בריבו. במחירים לשון ערך מן ולא רבים במחירים. נפשות ובשרים מן לא תאכל הנפש עם הבשר. השעירים לשון שדים מן ושעירים

אי נו קונ'דיסייס רוג'ו. קיאיס טומאדו אין סינייז'אלס. אי נו קומאס קאלאנדרינס. אי סאקריפיסיוס דינטים דייאב'לוס.

ולא תאכל טְרֵפָה ותועֵבָה הֲדוּפָה
ולא תַקְטין אֵיפָה לְהַפְקִיַע שְׁעָרִים :

אינו קומפאס פריב'אסאדורה׳ אי סטריסיון איגואלאדה. אינו איספיקיניים פאניס פור אינקארישיר פריסייוס.

ולא תַעֲשֶׂה רָעוֹת בְּמִדַּת קַרְקָעוֹת
וּמִשְׁקַל הַמָּעוֹת וְגַם לֹא בִמְשׂוּרִים :

אינו פגאס מאלים. מידידס די סירטוס. פיסו דילאס מונידאס. איסאלניין ט אין לאס מידידאס.

ולא תִתֵּן אָכְלָךְ בְּמַרְבִּית פֶּן אֲכֶלְךָ
וְלֹא תָרוּץ רַגְלָךְ מְלָשְׁנֵי בַּסְּתָרִים :

אינו דיס פוקומידה. קון רבית פורקי נוסי אסימי. אינו קורה כו פייסי אקאליר אינלאס אינקוצ'יירטאס

וְלֹא תָשִׁית יַד עִם רְשָׁעִים וּמְרֵעִים
וְלֹא תַגּוּשׁ רֵעִים וְאַחִים כַּנָּכְרִים :

אינו פונגאס מאנו, קון מאלוס אי אינמאליסידורים. אינו אפריטיס קונפאנייה. אירמאנוס קומו איסטראנייוס.

עֲזוֹב עֹמֶר שְׁכַחְתּוֹ וְלֹא תָשׁוּב לְקַחְתּוֹ
לְאַלְמָנָה נְתַתּוֹ וְלִיתוֹמִים וְגֵרִים :

רישה גאב'"ייאה קילה אולב'ידאסטי. אינו טורנים פור טומארלו. אלה ב'יב'דה לו דארעס. אי אגואירפאנוס אי פילינגרינוס.

שְׁנַת שֶׁבַע תִּצּוֹר וּבַיּוֹבֵל תַּעְצוֹר
סְפִיחִים לֹא תִקְצוֹר וְלֹא תִבְצוֹר נְזִירִים :

אנייו די סייטי גואדדאראס. אי איניל ייוב'יל דיטירנלאס. בידרואז'ו נו סיגארעס. אינו ב'ינדימייארעס אפארטאדוס.

וְלֹא תִזְרַע תַּלְמְךָ לְהוֹצִיא בוֹ לַחְמְךָ
וְלֹא תִזְמוֹר כַּרְמְךָ וְלֹא יַעֲלֶה סִירִים :

פירוש תשב"ץ

ירקדו שמה. הדופה לשון דחיפה מן ובלא איבה הדפו. להפקיע כמו להבקיע כי אותיות בומף מתחלפות והוא שלא יקטין איפה לגדל השער. ומשקל המעות והמשורים כמו כך. והמשורים לשון מידה מן ומים במשורה תשתה. פן אכלך לשון כליה מן פן אכלך בדרך. מלשני בסתרי מוליכי לשון הרע מן מלשני בסתר רעהו. תצור לשון שמירה מן יצרנהו כאישון עינו ספיחים מן ספיח קצירך. נזירים מן ענבי נזירך לא תבצור. תלמיך לשון גובה מן תלמיה רוה וגו', סירים

איני סימברים סו סולקו. פור סקקאר פינ"ל סו פאן: סיט אספודים סו געייסס.
סיט קריפירס יזיספינוס.

וְלֹא תֹאכַל קָלִי וְלֶחֶם וְכַרְמֶלִי
בְּטֶרֶם תָּבִיא לִי רֵאשִׁית הַקְּצִירִים׃

איני קיעסס סוססאדו. כי פאן כי גראסו. אין אנכים קי סראיינסס סרי.
סרינסיפייו דילאס סיגאדאס

וְלֹא תֹאכַל עֲרֵלִים בְּטֶרֶם הִלּוּלִים
וְלֹא תֶהְדַּר גְּדוֹלִים וְדַלִּים נֶחְפָּרִים׃

איני קומסס סיראדוס. אנכים די סלאנ'אסייונים. מיט אפורטוזינוסים גראנדים.
פיטונ'רים פריפודיאדוס.

וְלֹא תִהְיֶה כְּנוֹשֶׁה לְאִישׁ עָנִי נִקְשֶׁה
וְלֹא תִתְּנוּ אִשֶּׁה בְּעוֹרִים וּשְׁבוּרִים׃

איני סיסס קוטו דינ'דור. אנ'ארון טנ'רי ריאנ'ינסוראדו. סיט דים סוסיייון. קון
סייגוס אי קינ'ראדוס׃

וְלֹא יַעֲלֶה מְשִׁיחִי בְּמַעֲלוֹת עַל מִזְבְּחִי
וְלֹא תִזְבַּח פִּסְחִי בְּאַחַת הַשְּׁעָרִים׃

איני סונ'ס מי אונכאדו. קון גראדוס סונ'רי מי ארס. אינו סאקריפיקים מי
פסא אין אונס דילאס סינ'דאדים:

וְהַבֵּלִים תְּמַשֵּׁשׁ וְהֶחָמֵץ תְּרוֹשֵׁשׁ
וְתִשְׂרְפֶנּוּ בְּשֵׁשׁ עַד אֶחָד וְעֶשְׂרִים׃

אילוס אטונסינדוס אלימפאייראס. אי איל ליאדו דיסטיראראס. אי ארדירלוסס
איינלס אורס אססס ב'יינטי אי אונו:

וְלֹא תוֹצִיא לַחוּץ בְּשַׂר פֶּסַח נָחוּץ
וְזָר וְעָרֵל מְחוּץ וְתוֹשָׁב וּשְׂכִירִים׃

אי נו סאקים אפואירס. קארני די פסח אפריסוראדו. אי איסטראנייו אי סירלאו
די אפואירס. אי מוראדיזו אי אלקילאדיזו

סירוש תשב"ץ

קולים מן סנכי סך אס דרכך בסירים. ערלים והלולים מן סלס סנים יסים לכס ערלים ונסמס סרביעית קדס הלולים. סהדר לשון הדור סלא ישא משא סנים. נחפרים לשון חרפה ובזיון מן וחפרה הלבנה כלומר שלא ישא משא פנים כקטון וכגדול. נקשה רע המזל מן בכיתי לקשה יום או הוא מלשון ססרון ועבר בה נקשה ורעב: משיחי היא כהן גדול. תמשש סנקה וכל סומאס. סרושש לשון כיסוק מן סוריסמו ידי בשש סוס שעס ששים ששייב בשרפס. נחוץ לשון מסירוס

חִבְחִי לֹא תְשַׁמֵּץ בְּזִבְחוֹ עַל חָמֵץ
וּלְבָבְךָ לֹא תְאַמֵּץ וְתִתֵּן מַחְסוֹרִים :

אי מי סאקריפֿיסייו נו אפוקיס. נין סו סאקריפֿיקאר סוב׳רי ליב׳דו. אי טו קוראסון
נו אינפֿורטיסקאס. פור דאר פֿאלטאס:

וְנָשִׂיא לֹא תָאוֹר וְלֹא יֵרָאֶה לְךָ שְׂאֹר
וְלֹא יָלִין עַל אוֹר בְּשַׂר לֵיל שִׁמּוּרִים :

אי מאייוראל נו מאלדיגאס. אי נו סיאה אפאריסידו ליב׳דו. אי נו דורמה אסתה לאס
מאנייאנאס. קארני די נוג׳י די גוארדייאס:

חִבְחֵי שַׁלְמֵיכֶם וְחֶלְבֵּי זִבְחֵיכֶם
וְחֶלְבֵּי חַגֵּיכֶם לְהוֹתִיר נֶאֱסָרִים :

אי סאקריפֿיסייו די ב׳ואיסטראס פאזיס. אי סיב׳ו די ב׳ואיסטרוס סאקריפֿיסייוס;
אי סיב׳ו די ב׳ואיסטרוס קאלנירוס. פור רומאניסיר סון פרואיב׳ידוס:

וְכִי יִגַּע בָּשָׂר בְּכָל טָמֵא נֶאֱסַר
וְלֹא תֹאכַל מַעְשַׂר דְּגָנְךָ בִּשְׁעָרִים :

אי קואנדו טוקארי קארני. אין טודו אינקונאדו איס פרואיב׳ידו. אי נו קומאס
דייזמו. דינטרו אין לאס סיב׳דאדיס

וְיֵינְךָ וְיִצְהָרְךָ וּבְכוֹרוֹת בְּקָרְךָ
וּתְרוּמַת יָדְךָ וּמִבְחַר הַנְּדָרִים :

אי טו ב׳ינו אי טו אזייטי אי פרימיריאס די טוס ב׳אקאס. אי אפארטאדורס די טו
מאנו. אי איסקוז׳ידוראס די לאס פרומיסאס

וְלֹא תֹאכַל עַל דַּם תְּמִידֵי הַנִּקְדָּם
וְהַחֵלֶב וְהַדָּם שְׁנֵי אֵלֶּה אֲסוּרִים :

אי נו קומאס סוב׳רי. סאנגרי. דיקונטינו איל אקונאנטאדו. אי איל סיב׳ו אי לה
סאנגרי. דוס איסטוס פרואיב׳ידוס:

וְדָג וְחַיָּה שְׁנֵיהֶם וְעוֹפוֹת לְמִינֵיהֶם
בְּלֹא סִימָנֵיהֶם אֲשֶׁר בָּם נִכְּרִים :

אי פישי אי אנימאלייאה אמבוס איילייוס. אי אב׳יס מאס מאנירה סין סו סינייאלים.
קי קון איילייוס סון קונוסידוס.

פירוש תשב״ץ

מן פיס דברו נמוך לאתר . השמץ לשון החזל ומענה מן שמץ תנהו. המחסורים ענין לדקה לאמר
יחסר לו. האור קללה. להוסיף ענין יתרון. נאסרים לשון איסור שלא יחיה והכן באיסור
ואיסור הוא הוא מן לא ילין חלב חגי עד בקר: פי לשון קרבן מן יוכלו פי לאורם. [illegible]

וּמוּם בּוֹ לֹא יִקְרַב לְהַקְרִיב שַׁי נֶעֱרַב
בְּגִבֵּן אוֹ גָרָב וּפִסְּחִים אוֹ עִוְּרִים ׃

אי איל קי איניל מאקולה טובי אנייני. פור אלייגאר פריזינטי סאב'רוזו. פיס
פיסטאנייוזו איספארטאדו. אי קוחוס אי סייגוס:

וּמְחִיר כֶּן נֵכָר לֹא תַקְרִיב אֶשְׁכָּר
וְלֹא יַעֲבוֹד אִכָּר בִּבְכוֹרֵי שְׁוָרִים ׃

אי די פריסייו די איזו איסטראנייו. נו אלייגיס פריזינטי. אי נו סירב'אס לאב'ראדור.
קון פרימירוס די בואייס:

וְלֹא יַעֲלֶה לְרָצוֹן בְּכָל מְקוֹם חִיצוֹן
וְלֹא תָגוֹז בְּכוֹר צֹאן בְּמַשְׁקֶה הָעֲדָרִים ׃

אי נו סוב'ה פור בילונטאד. אינטודו לוגאר די אפואירה. אי נו טרוסקילים
פרימירו די אוב'יזאס. אין ביב'ראז'י דילוס ריב'אנייוס:

וְלֹא תָמִיר בְּהֵמָה מְקוּדֶּשֶׁת חֲתוּמָה
וְלֹא תֹאכְלוּ תְּרוּמָה טְמֵאִים אִם זָרִים ׃

אי נו טרוקים קואטרופיאה. סאנטיפיקאדה סיליאדה. אינו קומאס אפארטאדורה.
אינקונאדוס קון איסטראנייוס:

וְלֹא תָבִיא לְמָנָה מְחִיר כֶּלֶב וְזוֹנָה
וְלֹא תִתֵּן לְבוֹנָה בְּמִנְחַת הַשְּׂעוֹרִים ׃

אי נו טראייגאס פור דאדיב'ה. פריסייו די פירו אי אדולטירה. אי נו דיס
אינסינסייו. אין פריזינטי דילאס סיב'אדאס:

וְלֹא תַקְרִיב לְמִשְׁחָה בְּשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה
וְלֹא תָשִׂים קָרְחָה וְשֶׂרֶט בִּבְשָׂרִים ׃

אי נו ליגיס פור אונטאר קון אזייטי דילה אונטאסיון: אי נו פונגאס פילאדורה.
אירושטונייו אין קארנים:

קְטֹרֶת לֹא תִרְקַח וְעֵינֶיךָ תִּפְקַח
וְכֹפֶר לֹא תִקַּח לְרֹצְחֵי מְסִתָּרִים ׃

סאומירייו נו קונפיסייונים. אי טו אבחו אב'רי. אי פריסייו נו טומים
אמאטאדוריס אינקוב'יירטאס:

שְׁמוֹר פֶּן תִּנָּשֶׁה דְּבַר גִּיד הַנָּשֶׁה
וּמִצְוַת לֹא יִקְשֶׁה בְּעֵינֶיךָ תָּרִים

פירוש תשב״ץ
ומרבה ני׳ וגו׳. לשכר לשון מנחה ... לשכר יקריבו. אכר מן בנשו אכרים. ממיר ולא יעבוד וגו׳. מנחה לשון מנחה ... אלהים. ... מן לא יקשה בעיני׳ וגו׳. פרוש מכשו

גואדרה פורקי נוסי אולבידים. קאסה די כיירבו איל איספוזידו: אי אינקומינדאנסה ט אינדוריסקאס. פאן פום פוזוס אלמאראאם:

וחוק אתו ואת בנו בִּלְבָבְךָ תִּצְפְּנוֹ
וּבִנְךָ לֹא תִתְּנוֹ לַמּוֹלֶךְ אַכְזָרִים :

אי פואירו די סס איל אי אסו אייו. אין סוקוראסון לו גואדראראס. איסו אתו נודים אס אידולוס די קרואילים:

וְכָל מְלָאכָה לְהַקְצוֹת בְּשַׁבְּתוֹתַי לְרַצּוֹת
וּמִקְרָאֵי מַצּוֹת וּמִקְרָאֵי בִּכּוּרִים :

איטודה אוזרס פור אפארטאר. אי מיס סבתות פור אינגילוסאר. אי מילדאדוראס דיסינסינייאס. אי מילדאדורס די פרימינסייאס:

וּמִקְרָאֵי זִכָּרוֹן לְצֶדֶק וּלְכִשְׁרוֹן
וּמִקְרָאֵי הָרוֹן וּמִקְרָא כִּפּוּרִים :

אי לייאמאדורס דירימימבראסיון. פור גוסטיסיאה אי פור בונדאד. אי לייאמאדורס די איל קאנטאר. אי יאמאדורס די פירדונאנסאס:

וְעֶצֶם לֹא תִשְׁבּוֹר בְּלֵיל צֵאתְךָ מִבּוֹר
וְתַעַר לֹא יַעֲבוֹר עַל רָאשֵׁי נְזִירִים :

אי גואיסו נוקיבראס אין נוגי דיסוסאליר דיקארסיל. אי נאבאזה נו פאסי. סוברי קאביסאס די אפארטאדוס:

וְלֹא יֵצֵא מִפִּיו לְהִטַּמֵּא לְאָבִיו
וְלַאֲחוֹתוֹ וּלְאָחִיו וְיֶתֶר הַשְּׁאֵרִים :

אי ט סאלגה דיסו בוקה. פור סיאיר איגקונאדו אסו פאדרי. אי פור סו אירמאנה אי פור סו אירמאנו. אי רישטו דילוס פארייניטים:

וְלֹא יִשְׁתֶּה יַיִן לְחַכְלִילוּת עַיִן
וְלֹא חוֹמֶץ יַיִן וְיֶתֶר הַדְּבָרִים :

אי נו ביבאס בינו. בירמיאיסידו די אוזוס. אינו בינאגרי די בינו. אי רישטו דילאס קוזאס:

וּכְתוֹבֶת קַעֲקַע בְּגוּפְךָ לֹא תִרְקַע
וְהַמְקַלֵּל יוּקַע וְיוּבַל לִקְבָרִים :

פירוש תשב"ץ

ופנדל מלשון רמה קרני. להקצות לשיעור מוקצה. לרצות להצלים מן והרצים את סנאושים. ולכפרון הוא כשרון המעשים בראש השנה. סרון לשון רינה מן קומי רוני בלילה רמז על ליל שמורים. לחכלילות לשון אדמימות מן חכלילי עינים וגו'. קעקע לשון עומק והכוס מן הכוס על פלומום. יוקע לשון תליה מו הוקע אותם וגו'. ססאה לשון כיסוי מי פלס. הסכן כמו הסכן

אי איסקריטורה די קאנ׳אקאדורס. אין סו קואירפו טו איספאנדים. קי סיא מאלדיזיין סירה איגוארקאדו. איסירס לייב׳אדו אפואיסים:

ומִקְרֶה הַנִּרְאֶה בְּמַחֲנֶךָ הַפֵּאָה
וְצוּרְךָ לֹא יִרְאֶה בְךָ עֶרְוַת דְּבָרִים ׃

אי אקונסיסימיינטו איל אספריסידו. אין מוראל אקאנפונה. אי סו קריאדור פון ניאס. איבׄרי דיסקובׄירטורס דיקחאם:

וְנֶשֶׁךְ לֹא תְתַכֵּן לְהָשִׂים עַל מִסְכֵּן
וְחוֹק לֹא תַעֲשׂוּ בֵן לְאַדִּיר אַדִּירִים ׃

אי לוגרי טקוליעטים פור סוניר סוב׳רי מיסקינו. אי פואירו טולגאם אסי אפואירסי די פואירסים:

וְעֵינְךָ לֹא תַעְלִים בְּגַדְּחִים וּנְפִלִים
וְלֹא תַעֲשֶׂה אֱלִילִים כְּהַבְלֵי הַנָּכְרִים ׃

אי טו אוזו טו איסקונדראס אין איספוסאדוס אי קאיינטים. אי נו אגאס אידולוס. קומו בׄאנידאד דילוס איסטראנייוס:

וְצֶמֶר לֹא תִלְבַּשׁ כְּמוֹ פִּשְׁתִּים נֶחְבַּשׁ
וְלֹא תַקְטִירוּ דְבַשׁ תְּמָרִים וּשְׂאֹרִים ׃

אילאנה טו ביסטאס. קון ליט אפריסאדו: אי טו סאומים מייל. דאטיליס אי לייב׳אדורה:

וְלֹא תַעֲלוּ לַחְמִי וְלֹא תִסְּבוּ לְשְׁמִי
בְּמִזְבַּח פְּנִימִי אֲשֶׁר לִפְנֵי עֲוָרִים ׃

אי נו אלסים מי פאן · איגו סיאמסאליס פור מי נומברי. אין לה אלרה די אדיינטרו. קידילאנטרי איגוריים:

בְּצֵל נוֹף לֹא תֶחֱסוּ וְכָהֶם לֹא תַעֲשׂוּ
וְהָאֵל לֹא תְנַסּוּ כְּמַסַּת הַמּוֹרִים ׃

אין סולומברה דיגוף נוטוס אבריגידים: אי קומו איליום נו אגאס. אי אל דייו טו פריבׄים. קומו פרובׄה דילוס ריבׄילייאדורים:

וְחֹק לֹא יֵרָאוּ דְּבָרָיו תִּירָאוּ
וְחַיִּים תִּמְצָאוּ וְשָׁלוֹם בְּגָדָרִים ׃

פירוש תשב״ץ

כמו שלא יבקש לו לך סיפר לא ל ון מסבון מן סוכן לבנים וגו'. תסכן כמשמעו. מסגם לשון דבוק ומעורב מן ויתבוש את המורה. עפרים הם בדי האלון מן פני סדיך כמני עפרים: ספ פול מלכים תן נוף וסתפנחם. תחסו לשון התחופפות מן בצל כנפיך נחסה וגו' וכסס לא תמסו תמסה על פרוש הזכר. המורים לשון סורר ומורה. ירלו מן לא ירלו פני ריקם האמור בג׳

אי פואירה נומבריש אספאריסידוס. סוס שואנאראס סימפרי. אינגידאס אילגריאס. אי סיאס קיסו טוס ריאוס:

וּבְדָבָר לֹא תְשַׁקְּצוּ   מְאֹד חִזְקוּ וְאִמְצוּ
וְהַגֵּר לֹא תִלְחָצוּ   כִּי הֱיִיתֶם גֵּרִים׃

אי אין קוזה נוסי איקוניס. תוגו איספואירסאדוס אי אין פורטוסידוס. אי אס איל פילינגרינו נו אספריטיס. קי פואיסטיס פילינגרינוס:

וּבְדָבָר לֹא תְנַחֲשׁוּ   מְאֹד חִקְרוּ וְדִרְשׁוּ
וּבְדָבָר לֹא תְכַחֲשׁוּ   בֵּנֶאֱלָהִים סָרִים׃

אי איגקוזה דינו אדיבינים. מוגו איספיקולאד אי ריקיריד. אין קוזה דינו כיגים. קומו דיזינסדום סירלדום:

וּבְדָבָר לֹא תְבַשֵּׁל   חֲדַל מֵהִתְרַשֵּׁל
וְלֹא תֹאכַל בָּשֵׁל   וְנָא לֵיל שִׁמּוּרִים׃

אי איגקוזה נוקוזינים גידאסי די אין פירואשר אי נו קומאם קואינדו. ני קרודו טאני די נואדרייאס:

וּבְדָבָר לֹא תְעוֹנֵן   אֲשׁוּרֶיךָ כּוֹנֵן
וְהָעֲבָדִים תְּחוֹנֵן   בְּצֵאתָם לַדְּרוֹרִים׃

אי איגקוזה די נו אגורידים. פו סאסאדה קונפוני. אי אנום סיירבוס אסיאדס. אין סו סאליר אלפוריאס:

וְלֹא תִגְרַע חֻקָּם   לְמַלְּאוֹת אֶת סִפְקָם
וְלֹא תְשַׁלְּחֵם רֵיקָם   מְרוּדִים וְנֶעוּרִים׃

אי נו מינגואס סו פואירו. פור קונפליר סו אבאסטיסימיינטו. אי נו לוס איגבייס איגבאזיאו נאסוס אי סאקודידוס.

וְלֹא תַעֲבוֹד בָּהֶם   עֲבוֹדַת עֲבָדֵיהֶם
בְּיַעַן כִּי לִי הֵם   עֲבָדִים נִמְכָּרִים׃

אי נו סיירבאס קון אילייס. סירביסייו דיקוס סיירבוס. פורקי אמי אילייוס. סיירבוס בינדידוס:

וְלֹא תִקְפּוֹץ כַּפֶּךָ   וְלֹא תַקְשֶׁה עָרְפֶּךָ
וְלֹא תִתֵּן כַּסְפֶּךָ   בְּנֶשֶׁךְ בַּיְהוּדִים׃

פירוש תשב״ץ

תגלחו. כשתלחצו תעקשו ותבחשו מן יסורי גלות. סרים לשון הסרה מן סרו מסר השחור נכון הגבל. מההרסל לשון רפיון שתרצה סרסה יחרפלו. בשל ונא אזהרה לקרבן פסח שלא יאכל ממנו נא ומבושל כי אם צלי אש וגו׳. תעונן מן לא תעוננו. אשוריך כמו צעדיך. לדרורים לחרות. ספק׳ לשון ספוק מן כמלא ספקו יכל לו. מרודי׳ לשון דלות. ונעורי׳ לשון ריקות מן ונער ריק ... סוגרים ספקת לשון הסיתה מן קפלה פיה. כיהירים לשון יושרה ונגלות מן עד יפיל לך עמו׃

אי נו סירים סו פאלאס. קי נו אינדוריסקאס טו קוראצים. קי ט דים סו פלאסס, קון לוגרי קומו לה סוביראנייום:

וְלֹא יֵרַע לְבָבְךָ בְּתִתּוֹ לְתוֹשָׁבְךָ

וְלֹא יִמָּצֵא בְךָ קֹסְמִים וַחֲבָרִים

אי ט אינמאליסקאס סו קוראסון אין סו דאר אסו מורארדיאו. אינו סיאה אליגאדו אין מי. אינציאם אי פריקאנטים:

וְלֹא תַעֲבִיר בִּנְךָ וְלֹא תַשְׁחִית זְקָנֶיךָ

וְלֹא תָחוֹס עֵינְךָ לְכַלּוֹת הַצּוֹרְרִים ׃

אי ט פאסים סו אינו. קי ט דאניים סו באראב'ס. קי נו אסיאדי סו מואו פור אסימאר לוס אגואסטייאנטים:

וְלֹא תִכְרֹת לָהֶם בְּרִית וְלֵאלֹהֵיהֶם

וְלֹא תַעֲשֶׂה בָהֶם בְּרוֹת נִשְׁבָּרִים ׃

אי נו סאזים אס איליום פירמאמיינטו. קי אס סוס דייזים. קי ט אגאס קים איליום. פרום קיג'ראדום:

וְלֹא תֵלֵךְ אִתָּם בְּחֻקּוֹת מִשְׁמַרְתָּם

וְלֹא תִהְיֶה אִתָּם וְלֹא תָחוֹן צָרִים ׃

אי נו אנדים קון איליום. אין פואירוסדיסוס נואדרייאס. אינו אבידינואים אס איליום. קי נו אסיאדים אנ׳וסטייאדורים.

בְּאַרְצְכֶם לֹא יֵשְׁבוּ וּבָם לֹא תִתְחַתְּנוּ

וּמַשְׂכִּית לֹא תִתְּנוּ כְּהַבְלֵי שָׁוְא שִׁמְרִים׃

אין צואיסטרא טיירה נון מורין. איקון איליום נו קונסוגרים: קי פינטורייאס נון דים. קומו נאדס די צאנידאד גואדדאנטים:

וְלֹא תַשְׁאִיר עוֹגָה בְּעִיר עֲלֵי תְזָגֶה

וְהִיא לֹא תִבָּנֶה אֲבָל הֶחֱרִים תַּחֲרִים ׃

אי ט אגאס רואאניסיר אאורירו. אין סיבדאד קי סוב'ריטי ייראדה. קי אינילייאס טסירה פראגואדס: אינפילו דיספרואיר סירה דיספרואידס:

וְתֵרֶם עִם נָבָק בְּיָדְךָ לֹא יִדְבַּק

וְהָיְתָה תֵּל אָבָק בְּמַהְפֵּכַת זָרִים ;

פירוש תשב"ץ

קסמים מכשפים. חברים מן מוכר חבר שמחבר כשדים יחד. החון ... אלה ושכינה. ותשפיך לשון ליזל מן ולשן מספים. עוגה לשון עדירי מן עד ועוגה. תזגה ... הנדסה. נבק כמו זבק כלומר שלא ידבק בידו מלומה מן החרם ; כמהפכת זרים סדום ועמ... עזר כמו פעמי

אזהרות ליום שני

אי פרס די פואיבלו צאזילו. אין סו מאנו נו סי חפיגי. אי סי מונטון די תולה. קומו פרלאסמורנאמיינטו די איסטראנייוס:

עַמּוֹנִי תְּפַזֵּר וּמוֹאָבִי תְּבַזֵּר
וְלֹא יָבֹא מַמְזֵר בְּסוֹד עַם נִבְחָרִים ׃

אי עמוני איספארזירלאס. אי מואבי דיספאמאדאס. אינו ציינגא ממזר. אין קומפאנייא די פואיבלו איסקוזידוס:

וְלֹא תִדְרוֹשׁ שְׁלוֹמִים לְאַכְזָרִים וְקָמִים
וְלֹא תָשִׂים דָּמִים לְהָצִיב מַכְמוֹרִים ׃

אי נו ריקירהאס פאזים. אקרואילים אי קונטרארייו אליבאנטאנטים. אי נו פונגאס דאנייוס. פור אזיר פארהאר רידים:

וְלֹא תַהֲרוֹג נְקִיִּים וְצַדִּיקִים עֲנִיִּים
וְלֹא תַעֲזוֹב לְוִיִּם וְלֹא יִנְחֲלוּ עָרִים ׃

אי נו מאטיס ליזרים. אינוסינטיס מיסקינוס. אי נו דישיס ליויס. אי נו הירידן סיבדאדיס:

וְלֹא תִדְרוֹשׁ אֶל מֵת אֲשֶׁר אֵין עִמּוֹ אֱמֶת
וְהַמְכַשֵּׁפָה הַצְמֵת אֲשֶׁר עָרוֹם יְעָרִים ׃

אי נו ריקירהאס אמואירטו. קי נון איי נידאד. אי לאס איל איניזירו כאלס. קישינאנייאר איננגאנייאס:

וְלֹא תַשִּׂיג כָּל גְּבוּל בְּמִצְוַת שׁוֹכֵן זְבוּל
וְלֹא תַשְׁחִית עֵץ יְבוּל בְּעֵת תְּבַצֵּר מִבְצָרִים ׃

אי נו איסטריגאם ניגון טירמינו. קון איינקומינדאנסה די מורקן איניל סיילו אינו דאנייס ארבול די פירוטו. אין פורה קי פרלאמיס איננקאסטילייאדורס:

וְלֹא תְחַלֵּל בִּתְּךָ לְהַזְנוֹת מִדַּעְתֶּךָ
וְלֹא תָשִׁיב אִשְׁתְּךָ בְּלֶכְתָּהּ לַאֲחֵרִים ׃

אי נו איבאנשאנס טו איזה. פור אזיר אדולטירר דימו כאביר. אינו טורנאס טו מוזיר. איינדו אנדאר אה אוטרוס:

וְלֹא תִשְׁכַּב אוֹתָהּ בְּנִדַּת טֻמְאָתָהּ
וְאִשָּׁה אֶל אֲחֹתָהּ לְגַלּוֹת הַמְּקוֹרִים ׃

אי נו ייאזיס קון איליאה. אין אפארטאמיינטו די סו אינמונדיסייאה. אי מוזיר קון סו ארמאנה פור דיסקוב'ריר לוס מאנאדירוס:

פירוש תשב"ץ

להציב מכמורים. לשון רשת מן יפלו במכמוריו רשעים. הצמת. לשון כרת מן והשמד לצמיתות. יערים יערים כלם לשון ערום והשכולה: תשיג כמו תסיג והוא הקנה גבול ו מצרים.

אזהרות ליום ראשון

ולא תהיה לאיש זר   בעלת אח גזור
ולא יאכל מוזר   קדשים מוזרים :

אי ני סיאס אג'אדון איסטראנייו לאמאלידאדאס. די אירמאנו מואירטו. אינו קומה איסטראנייו. סאנטידאדים אפארטאדוס:

ולא תהיה קדושה   סוד עדה קדושה
ולא יהיה על אשה   לבושי הגברים :

אי נו סיאס אפלאזאדאס. אין סיקריטו דיקונפאנייאס סאנטאס: אינו סיאה סובר מוז'יר. ב'יסטידוס דילוס ב'ארונים.

ולא ילבשו אנשים   לבושי הנשים
ולא יהיו קדשים   בבנים נכשרים :

אי נו ב'יסטאן ב'ארונים. ב'יסטידוס די לאס מוז'ירים. אינו סיאן אפלאזאדוס אין איז'וס טאינוס:

ולא תרדה בהורי   באחיך העברי
ולא תמליך נכרי   אבל כי בן חורים :

אי נו פודיסטיס קון פ'ורור. אינפ'ו אירמאנו איל ג'ודייו. אינו איגרייני איסטראנייו. אינפירו קי איז'ו פ'ורו:

ולא ירבה נשים   וסוסים ופרשים
ולא ישיב חפשים   לארץ המצרים :

אי נו מונג'יגואי מוז'ירים. אי קאב'איוס אי קאב'אלייירוס. אי נו בולב'י פואולוס. לאטיירה דילוס איג'יפסייאנוס:

ולא יסור לבבו   בסוסי מרכבו
וכספו וזהבו   וחמדת האוצרים :

אי נו טירי סוקורזון. קון קאב'אליוס די סו קואטריגואה. אי סו פלאטה איסו. אורו. אי קודיסייאס דילוס טיזורוס:

ולא תמכור עברי   בממכרת נכרי
ולא תתעב מצרי   בבאו למגורים :

אי נו ב'ינדאס ג'ודייו. קומו ב'ינדידורס די איסטראנייו. אי נו אבורינים מצרי. אין סו ב'ינייר אלאס מוראדאס:

פירוש התשב״ץ

ותאכל עלום יבום. מחר לשון זר ונכרם מן מחר הייתי לעמי. יאכל זר קדש אשר מופרש. למגורים לשון גרות ומוט גר מנש

וְלֹא תְתַעֵב אֲדוֹמִי בְּבֹאוֹ לַהֲדוֹמִי
וְלֹא יָבֹא בְעַמִּי פְּצוּעִים וּשְׁבוּרִים :

אִי ט פבוריכים אדומי אין סו ביניר אמי איסטראנו׳ו אי ט ב״ינגאס איגיפטו פואיבלו מאזאדוס אי קיבראדוס:

וְלֹא תֵצֵא עִבְרִית אֲשֶׁר תִּקַּח בִּבְרִית
כְּצֵאת אָמָה נָכְרִית בְּרָאשֵׁי אֵבָרִים :

אִי ט סאלגאס גודייאה. קיפואי מוגאדס קון פירמאמיינטו. קומו סאליר סיירב׳ה איסטראנייה. קון פונטאס די מייימברוס:

וְאִם יִבְגּוֹד גְּבִירָהּ וְהֶפְדָּהּ בִּמְהֵרָה
וְלֹא יִמְשֹׁל לְמָכְרָהּ כְּיֶתֶר מִמְכָּרִים :

אִימֵי פאלבארי סו סינייורה. אירינמירלאס פור סו פריסייו. אי נו פודיסטי פור ב׳ינדירלאס · קומו ריסטו די ב׳ינדידאס:

וְלֹא יִגְרַע אוֹתָהּ שְׁאֵרָהּ וּכְסוּתָהּ
וּמִשְׁכַּב עוֹנָתָהּ בְּקַחְתּוֹ בַּת אֲחֵרִים :

אִי ט מינגואי די איניאה. סו גוב׳ירנו אי סו קוב׳יירטה. אי לייאזידורס דיס הורה. אין סו טומאר איזה די אוטרוס:

וְאַרְבַּע נָשִׁים הֵן אֲסוּרוֹת לַכֹּהֵן
וְהָאַחַת מֵהֵן כְּשֵׁרָה לַאֲחֵרִים :

אִי קואטרו מוז׳יריס סון. פרואיבידאס פארה איל כהן. אי לה אונה די אילייאס · אים טופיאס פארה אוטרוס:

וְלֹא יְגַדֵּל פֶּרַע וְלֹא יִפְרוֹם קֶרַע
וְלֹא יְחַלֵּל זֶרַע וּמִקְדָּשׁ מִבְּצָרִים :

אִי ט פיגראנדיסקה ג׳ידיזה. אינו ראסגי ראסגאדורה. אי נו איסניג׳ני סימין איסאנטוג׳אריו די איגקאסטיליאדורה

וְלֹא יְטַמֵּא עַצְמוֹ לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ
אֲבָל עַל מֵת עִמּוֹ אֲשֶׁר אֵין לוֹ קוֹבְרִים :

אִי נו איגקוני אסי מיזמו. פור סו פאדרי אי פור סו מאדרי. אינפירו פור מואירטי דיסו פואיבלו. קינו אה איל אינטירראנטים

פירוש תשב״ץ

לאדומי פסס כנפי השכינה מן והדום רגלי . ראשי איברים פס כמ
זיא גדול הער. · ומכום למון קרע ובזויי מן יעבדיו ימיו פרועים ,

וּבְדָבָר לֹא יֵצֵא לְפָנָיו יֵרָצֶה
וְיָגִיל עֵת יֵצֵא כְּחָתָן מֵחֲדָרִים

אי סינקאס קיטו סאלגאס. דילאנטרי די איל סיאה אינז'ילונטאדו. איסי אלגראר
אורה קיטו קיסאלגאס. קומו נוביו דיקאמאראס:

וּבְדָבָר לֹא יִכְבֶּה גְּדוּלָתוֹ תִּרְבֶּה
וְנֵרוֹ לֹא יִכְבֶּה וְזָרַח כַּמְּאוֹרִים :

אי סינקואס דינו סי אמאטי. סוגראנדיזאה סי מוג'יגוארה. איסו קאנדילאס ט סי
אמאטארה. סי איסקלאריסירה קומו לאס לומבראריאס:

וְלֹא תֹאכַל פִּתּוֹ בְּקַחַת זָר בִּתּוֹ
אֲבָל תֹּאכַל אִתּוֹ בְּשׁוּבָהּ כַּנְּעוּרִים :

אינון קומאס סו פאן. אינסומאר איסטראנייו סו איזאה. אינפירו קומירס קון איל
איקסו סורנאר קומו לאס מוסידאדים:

וְגַם לֹא יֹאכַל בּוֹ שְׂכִירוֹ וְתוֹשָׁבוֹ
וְעַל מֵת לֹא יָבֹא בְּאָהֳלֵי תַמְרוּרִים :

אי סאנגיין נוקומאס איניל. סואלקילאדיזו אימוראדיזו. אימוזארי מואירטו טיניגאס
אין סייגדאס די אמארגוראס:

וְלֹא יֹאכַל פְּנִימִית בְּזָדוֹן וּבְתַרְמִית
וְלֹא יַבְדִּיל לְהַצְמִית שְׁסוּעֵי הַתּוֹרִים :

אינו קומה דידיינטרו. קון סוזירז'ייאס איקון אינגאנייו. אינו אפארטי פור טאזאר
פינדידוס דילוס טורטולוס:

וְלֹא יֹאכַל מִנְחַת כְּלִילוֹ פֶּן יֵחַת
וְלֹא תִזְבַּח מָשְׁחַת כְּאֵלִים עִם כָּרִים :

אינון קומאס פריזינטי. דיסו קימאדו פורקי נוסיאה קיזראנטאדו. אינו סאקריפיקים
דאנייאדו. אין גארזיזים קון אינגורדאדוס:

וְזָר לֹא יִתְגַּלַּע רְאוֹת קֹדֶשׁ כְּבַלַּע
וְטָמֵא פֶּן יִבָּלַע בְּשָׁאוֹן וּשְׁבָרִים :

סירוש תשב"ץ

נמשלה בימינו ונקראת מבלר תמרי הסוה גבוה מכל העולם. לא יכבה הוא אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה. כנעורים שאין לה זרע מישראל: באהלי תמרורים. אהל שים שם ונם ומל פס הבכי' והמספד נקרא תמרורים. תרמית לשון תרמה מן ונביאי תרמים: להצמית כמו להכרית מן ומשנאי אצמיתם. שסועי התורים מן ושסע אותו בכנפיו. כלולו מן כליל תהיה לא תאכל יחת לשון שבר מן אל תערוץ ואל תחת. משחת לשון פחיתות והשחתה והוא בוי על קרבן בעל מום מן משחתם בהם: כרים והוא כבשים. יתגלע לשון ערבוב מן לפני יתגלע הריב נטוש. כבלע לשון כסוי מן ולא יבאו לראות כבלע את הקדש וגו'. יבולע לשון הפסד מן ס' באש

אי איספארדה טו סימיינטי. ני איל פוסידאר קומו דאנייאן. אי איסקונדאדו פירש נוסיאס דאנייאדו. קון פונידו איקיבראנטום:

וְלֹא יַעֲבֹט אֹרַח — וְיִהְיֶה לְטֹרַח
וְלֹא יִהְיֶה כְּקֹרַח — וְרֵעָיו הַמַּמְרִים׃

אינן אפוראדים סינדירו. איסיאה פור פראנאו. אינו סיאה קומו קרח. איסוס קונפאנייירוס נום ריביאנטים:

וּלְוִי הַזָּקֵן — עֲבֹדָה לֹא יְתַקֵּן
וְלֹא תִקַּח אֵם מִקֵּן — עַל פְּנֵי הַצִּפּוֹרִים׃

אי לוי איל ביזו. סירביסייו נו אורדיני. אינוטומים מאדרי די נידו. סוברי פאסים דילוס פאסארוס:

וְשֶׁמֶן אַמְשִׁיךְ — בְּמִצְוַת לֹא תַשִּׁיךְ
וְאוֹרֶךְ לֹא יַחְשִׁיךְ — בְּאֶרֶץ לֹא סְדָרִים׃

איטום דייאס אלונגארי. אין איינקומינדאנסה דינו לוגרים. איסו לה טו סי איסקורוסירה. אין טיירה דינו קלארידאדים:

וְלֹא תִמּוֹט רַבַּת — בְּמִצְוַת גְּבוּל שַׁבָּת
וְחֹק מִנְחַת מַחֲבַת — וּמַאֲפֵה תַנּוּרִים׃

אינן ריספוייגאס מוגאו. אין איינקומינדאנסה דיטירמינו די שבת. איפואירו דיפריינטי דיקאסואילאס: איקוזינאדו די אורנוס:

יְבִיתְךָ לֹא יָפֵחַ — בְּמִצְוַת לֹא יָזַח
וּמִצְוַת פֶּן תִּשְׁכַּח — שְׁתַּיִם נֶאֱמָרִים׃

איטון קאזה נוסי דירוקארה. איינקיימינדאנסה דינו סיאה מובידו. אי איינקומינדאנסה דיקאנסו אולבידארים. דוס סון דיגום:

וּמִצְוַת לֹא תְבַעֲרוּ — וּמִצְוַת לֹא תְשַׁקְּרוּ
וּמִצְוַת לֹא יִמָּכְרוּ — שְׂדֵה מִגְרַשׁ עָרִים׃

אי איינקומינדאנסה דינו איינסינדיר. איינקומינדאנסה דינו פאלסים. אי איינקומינדאנסה דינו בינדאס. קאנפו די ארראבאל די סיבדאדים:

פירוש תשב״ץ

ושלום ופן בלע ה׳ ולא תמל וגו׳. יעבט לשון עבוט לא יעבטו תרגומו כלומר שלא ימשכן על הכהונה. אמשיך לשון אריכות מן במשוך לשון אריכות מן במשוך היובל. סדרים לשון סדר מן ... ולא סדרים. רבת לשון רבוי מן רבת שבעה לה נפשי והוא שלא ירבה בתחום שבת. מחבת מן על מחבת בשמן: יפח לשון הריחה מן בית גאים יפח ה׳. יזח לשון הגבהה מן ולא יזח החשן מעל האפוד. שתים נאמרים על שם שנאמר פן תשכח את הדברים וגו׳. ופן תשכח את ה׳ אלהיך. מגרש מן ושדה מגרש עריהם. ורבה ורסים ידוע מן לא ימכרו נסים ורבה.

אזהרות ליום שני

וּמִצְוַת כִּלְאַיִם | וְרֶכֶב וְרֵחַיִם
וְאַבְנֵי מֹאזְנַיִם | בְּכִיסֵי מְסַחֲרִים :

אי אינקומינדאנסאס דימיסטוראס. קואסריגוס אי מולינוס: אי פיידראס די באלאנסאס. אין טלגאס די מירקאדירים:

וּמִצְוַת לֹא תָגִיף | לְעוֹלָם לֹא תַחֲנִיף
וּמִצְוַת פֶּן יוֹסִיף | לְהַכּוֹת נוֹתָרִים :

אי אינקומינדאנסאס דינו מוביר. פארה סיינפרי נו אלאסים. אי אינקומינדאנסאס דיש אינייאדיר. פור פ'יריר רומאניסידוס:

וּמִצְוַת לֹא תַחְבֹּל | עֲלֵי כָּתֵף תִּסְבֹּל
וְחֵילְךָ לֹא יִבֹּל | וְתִפְרַח כַּתְּמָרִים :

אי אינקומינדאנסאס דינו פרינדאר סוב'רי מומברו קארגאדאס. אימו אב'יר נו קאידה. אי פ'לוריסיראס קומו פאלמאראלים:

וּמִצְוַת לֹא תִגְרַע | לְעוֹלָם לֹא תַפְרַע
וְחֹק מוֹצִיא שֵׁם רָע | וְשָׂם עֲלִילֹת דְּבָרִים :

אי אינקומינדאנסאס דינו מינגואס. פארה סיינפרי נו באלדים. אי פ'ואירו די סאקאר פ'אמה מאלה. אי פונייר אנגאקים די פאלאב'ראס:

וְחֹק לֹא תַסִּיפוּ | וְחֹק לֹא תַחֲנִיפוּ
וְחֹק לֹא תַקִּיפוּ | פְּאַת רֹאשׁ כִּכְמָרִים :

אי פ'ואירו דינו אינייאדירים. אי פ'ואירו דינו פ'אלסים. אי פ'ואירו דינו ארודיאס. רינקון די קאב'יסה קומו לוס מאנסוס:

וְחֹק לֹא תָתוּרוּ | וְחֹק לֹא תָגוּרוּ
וְחֹק לֹא תָסוּרוּ | וְחֹק שְׁבֻעַת אֱסָרִים :

אי פ'ואירו דינו איסקולקים. אי פ'ואירו דינו טימים. אי פ'ואירו דינו ב'וס טירידים. אי פ'ואירו די ג'ורגאם די אסאדירוס:

וְחֹק לֹא אָכַלְתִּי | וְחֹק לֹא בִעַרְתִּי
וְחֹק לֹא נָתַתִּי | לְמֵתֵי נִגְזָרִים :

אי פ'ואירו דינו קומי. אי פ'ואירי דינו איסקונדרי. אי פ'ואירו דינו. די מואירטוס פאזאדוס:

פירוש תשב"ץ

מסחרים כמו סוחרים. לא תגיף ידוע מן לא תגיף עליהם גבול: תחניף ידוע מן ולא תחניפו את הארץ. ומצות פן יוסיף היא ארבעים יכנו וגו'. תחבול מן נושא חבל והוא לשון משכון. וחילך לשון חיל. יבול לשון נבילה מן ועלהו לא יבול. תפרע לשון בטול מן למה משה ואהרן תפריעו את העם וגו'. תגורו לשון יראה מן כי יגורתי מפני האף והחמה. תסורו ידוע מן ופן יסורו לבבך. אסרים לשון קשר מן לאסור איסר וגו'. נגזרים כמו כרותים. ונתעודה סעטע כמו ותפורש

וּבְתַעֲדַת הָעֲבוֹט בְּמֵישָׁרִים תִּשְׁפּוֹט
וּפָרָשַׁת הֶדְיוֹט וּפָרָשַׁת שֹׁטְרִים :

אי אין לאס לייס די לאס פירמאס. קון דירינג'אר גוזגאדאס. אילאס פרשאס די איל סודיטו. אילאס פרשאס די אגואזילים:

וְכָל פָּרָשִׁיּוֹת מְפִיקֵי תוּשִׁיּוֹת
אֲשֶׁר הֵם בַּצִּיּוֹת מְקוֹם נְהָרִים יְאֹרִים :

אי טודאס פרשיות. סאקאנטיס סוטיליזאס. קי סון אין לאס סיקוראס. לוגאר די ריוס ארוייוס:

וְאֶחָד וְשִׁבְעִים הֵם חָרוּצִים בְּמַעֲשֵׂיהֶם
וְאֵלֶּה פְּקוּדֵיהֶם בְּמִכְתָּב נִזְכָּרִים :

אי סיטינטה אי און סון. סאבידוס אין סוס אובראס. אי איסטאס סו קונטאס. אין איסקריטורה אינמינטאדוס:

אֲשֶׁר יִתֵּן זַרְעוֹ לַמֹּלֶךְ בְּרֹב רִשְׁעוֹ
וְהַמְגַדֵּף יִשְׁעוֹ אֲשֶׁר יָדוֹ יָרִים :

איל קי דיירי סו סימין. אה איל אידולו קון מונג'ידומברי די סו מאלדאד. אי איל קי דינוסטארי סו סאלבאדור. קי סו מאנו אלסה:

וּמֵסִית וּמְהַלֵּל וּבֶן סֹבֵא וְזוֹלֵל
וּמַכֶּה וּמְקַלֵּל וּמַדִּיחַ עָרִים :

אי סונאדיין אי אלאבאנאן איאיו ביבידו אי טראגון. איפיריין אימאלדיזידין איספאנטאן סיבדאדים:

וְהַדּוֹבֵר סָרָה בְּשֵׁם עֲבוֹדָה זָרָה
וּבַעַל אוֹב לְזָרָה וְיִדְּעֹנִי שְׁקָרִים :

איאיל אבלאן פרופאסייו. אין נומברי דיסירביסייו די איסטראנייאדאד. אי בעל אוב פור פ'ידור. אי ידעוני פאלסאדורים:

וְנֶפֶשׁ רֹצַחַת לְפַחַד וָפַחַת
וְעַם עִיר נִדַּחַת בְּחֶרֶב נִדְקָרִים :

איאלמה דימאטאדור. פור ספאבור איפואיקה. אי פואיבלו די סיבדאד סינפוסאדה. קון איספאדה אלאנסיאדוס:

פירוש תשב"ץ

והתבות. הדיוט הוא כהן משוח מלחמה. שוטרים ידוע מן ודברו השוטרים וגו'. מפיקי כמו ומוציא מן רשך לבון וגו'. תושיות חכמות ועל שם שמתישין כחו של אדם בעיון נקראו החכמות תושיות. בציות לשון יובש מן הלכו בציות נהר. חרוצים לשון כלה ונחרצה מן אם חרוצים ימיו. ישעו כמו מושיעו ונאמר כמו נאמר ישברך המושיע. ומדיח ערים מן עיר הנדחת. לזרה לשון הבקשה לו סרה ומיני לזרה לגלה. ופחת לשון שוחה מן יפול אל הפחת. נדקרים לשון דקירת חרב לו כמו ס

וְנָבִיא מִדַּעַת תְּכַסֶּה תוֹלַעַת
וְאִשָּׁה נִרְבַּעַת לְבַהֲמַת הַיְּעָרִים :

איפרופ'יטה דיסאב'יר. קוב'רירלואה גוזאנו. אי מוז'יר ייגאדה. אה קואטרופיאה דילוס בוקקוס:

וְהַבָּא עַל אֲרוּסָה וְעַל כַּלָּה כְנוּסָה
וְעַל בְּהֵמָה אֲבוּסָה וְהַבָּא עַל זְכָרִים :

אי איל ג'יניין סוב'רי דיספוזאדה. אי סוב'רי נוב'ייאה אפ'ונייאדה. אי סוב'רי קואטרופיאה דיזיגאדה. אי איל ג'יניין סוב'רי מאג'וס:

וּבָא עַל אֵשֶׁת אִישׁ מְאֹד יַחְפִּיר וַיַּבְאִישׁ
וְדוֹדָתוֹ מִבְּאִישׁ שְׁנֵי אֵלֶּה אֲסוּרִים :

אי ג'יניין סוב'רי מוז'יר דיבארון. מוג'ו סי אפ'רונטארה איקיארונפירס. איסו טייאה אב'ורינטאדה. דוס איסטוס פרואיב'ידוס:

וּבָא עַל יוֹלַדְתּוֹ וּבַת בְּנוֹ וּבַת בִּתּוֹ
וּבִתּוֹ וּבַת אִשְׁתּוֹ וּבָא עַל אֲחוֹת הוֹרִים :

אי ג'יניין סוב'רי לה קי לו פארייו. אי איז'ה דיסו איז'ו. אי איז'ה דיסו איז'ה. אי איז'ה אי איז'ה דיסו מוז'יר. אי ג'יניין סוב'רי אירמאנה די פאדרים:

וְעַל אִשָּׁה וּבִתָּהּ וּבַת בְּנָהּ וּבַת בִּתָּהּ
וְעַל נִדָּה בְּשִׁבְתָּהּ לְמַלְאוֹת מִשְׁמָרִים :

איסוב'רי מוז'יר איסו איז'ה. אי איז'ה דיסו איז'ו אי איז'ה דיסו איז'ה. אי סוב'רי אפ'ארטאדה אין סו איסטאר. פור קונפ'ליר גואדראמיינטוס:

וְעַל אֵשֶׁת אָבִיו וְעַל אֵשֶׁת אָחִיו
וְאֵם חֲמוֹתוֹ וַחֲמָיו כָּל אֵלֶּה אֲסוּרִים :

אי סוב'רי מוז'יר דיסו פאדרי. איסוב'רי מוז'יר דיסו אירמאנו. אי מאדרי דיסו קואיגרה. איסו קואינייאדו. טודו איסטוס פרואיב'ידוס:

וְהַבָּא עַל אֲחוֹתוֹ וְהַבָּא עַל חֲמוֹתוֹ
וּבָא עַל אֲחוֹת אִשְׁתּוֹ לְפִי שְׁאוֹל נִפְזָרִים :

אי איל ג'יניין סוב'רי סו אירמאנה. אי איל ג'יניין סוב'רי סו קואיגרה. אי ג'יניין סוב'רי אירמאנה דיסו מוז'יר אסיגון פ'ואיסה איספארזידוס:

פירוש תיט״ין

מן וידקור את פניהם. ונביא מדעת הוא נביא שקר שמתנבא מדעתו אף אחר לא צוהו ה'. תולעת לשון רמה ותולעה. נרבעת כמו נבעלת. היערים הם חית הבר. כנוסה לחופה ולא נבעלה. אבוסה מן אבוס בעליו. ויבאיש לשון סרחון מן הבאשתם את ריחם. הורים כמו אבות מן ברכות אבי גברו על ברכות הורי. משמרים הם ז' ימים לבון לאשה בנדתה. עוממים לשון ממכנס מן ועמים

וּמִשְׁפַּט בְּנוֹת כֹּהֵן וּמִשְׁפַּט זוֹמְמֵיהֶן
וּמִשְׁפַּט בּוֹעֲלֵיהֶן לְהַשְׁמִיד וּלְהַחֲרִים׃

אי ג'ואיסייו די איז'אס די כהן. אי ג'ואיסייו דיסוס פינסאדורים: אי ג'ואיסייו. דיסוס מארידאדורים. פור דיסטרואיר אי פור דיסטרואיר:

וְהַבּוֹעֵל אֲרַמִּית בְּרָעָתוֹ לְהַצְמִית
וְהַגֹּנֵב בְּתַרְמִית נְפָשׁוֹת נִבְחָרִים׃

אי איל אמארידאן גוים. פורסו מאל פור מאז'אר. אי איל רוב'אן קו סינגאנייו. אלמאס איסקוז'ידאס:

וְהַגֹּנֵב אָדָם בְּשַׁחַת יֵרָדֵם
וְאֹכֵל חֵלֶב וָדָם יְהִי כִּיקַר כָּרִים׃

אי איל רוב'אן אומברי. אין לה פ'ואיסה סירה אדורמיסידו. אי קומיין סיב'ו אי סאנגרי. סירה קומו קארניירו אינגורדאדו:

יָארוּר כָּל נוֹכֵל אֲשֶׁר פִּגּוּל יֹאכֵל
וְהוּא רַק יֵאָכֵל בְּאִשֵּׁי הַכִּיּוֹרִים׃

אי מאלדיג'ו טודו איג'ינטאן. קי אינקונאדו קומירה. אי איל דיספיירטו סירה קימאדו. אין פ'ואיגו די אורנאייאס:

וְשִׁבְרוֹן מָתְנַיִם לְאֹחֵז עֵינַיִם
וְנִקְיוֹן שִׁנַּיִם לְאֹכֵל נוֹתָרִים׃

אי קיב'ראנטו דילומבוס. אסראב'אן אוז'וס. אילימפייוס די דיינטיס. אקומיין רומאניסידוס:

וְעוֹבֵד מִפְלֶצֶת לְכָלָה וְנֶחֱרֶצֶת
וְאֹכֵל מַחְמֶצֶת בְּיָמִים נִסְפָּרִים׃

אי סירב'יין דולאדיזו. פור פ'ין די מאז'אמיינטו. אי קומיין ליב'דו. און דיאס קונטאדוס:

וּפֶסַח לֹא יַעֲשֶׂה בְּהֶשֶׁךְ שְׁמוֹ יְכֻסֶּה
וְאִישׁ אֹכֵל וְעֹשֶׂה בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים׃

פירוש תשב"ץ

גו כאשר זמם וגו'. ארמית אשה גויה. להצמית כמו להרוס מן ומשנאי אצמיתם. נפשות לשון נשמה ונשמות. נבחרים הוא זרע ישראל מן הבוחר בעמו ישראל. ירדם לשון תרדמה מן וישכב וירדם. כיקר כרים לשון כבשים והוא כנוי על האוכל חלב ודם שהוא נמשל לבהמה. נוכל לשון ערמה מן ויתנכלו אותו שכן תרגם אונקלוס בערמה בנכולו. באשי הכיורים מן תנור וכירים יותץ. שברון לשון שבר והוא שבר הגוף שיבא לאוחז עינים בכשוף. ונקיון שנים לשון זך ונקתה לארץ תשב כלומר שיפלו השנים לאוכל מותרי הקרבנות ושאר הפה נקי מהם. מפלצת מן ועשה מפלצת לאשרה והוא כפי לע"ז על שם פלצות לעובדיהם. לכלה ונחרצה לשון כליון גמור. פסח לשון פיסח

אי ספסקואה נואגה. איגלה איסקורידאד קומונובי סי קובריירה. אי גֿאדון קומיין אי אזיין. סין דיאס דילאס פירדונאנסאס:

וְאִישׁ סַךְ וּמְפַטֵּם בְּעֶבְרָתִי אֶשְׁפֹּטֵם
וְאִישׁ אָזְנוֹ יַאְטֵם לְמִשְׁפַּט הַמּוֹרִים׃

אי גֿארון מונטאן אי הורדינאן. קון מי אירה לוס גֿוסגארי. אי גֿארון סו אוריזה פירדאן. אגֿואיסייו דילוס אמוסטראנטים:

וְהַשּׁוֹחֵט מִחוּץ וְהַמַּעֲלֶה בַּחוּץ
וְשֶׁאֵינוֹ רָחוּץ בְּמֵימֵי כִיּוֹרִים׃

אי איל דיגולייאן די אפואירה. אי איל אלסאן אין לה קאליי. אי איל קינו סילאבֿארה. קון אגואס די אגוא מאנילים:

וְעוֹבֵר עַל דַּם בְּרִית תְּהִי נַפְשׁוֹ לְהַכְרִית
וְהִיא תִּקְוָה וְאַחֲרִית לְשַׁלַּח הָאֲסִירִים׃

אי פאסאן סובֿרי סאנגרי די פֿירמאמיינטו. סירה סו אלמה פור טאזאר אי איליה איספיראנסה אי פין. פור סולטאר אינקארסילאדוס:

וְהַטָּמֵא יָדוּשׁ בְּבֹאוֹ לַמִּקְדָּשׁ
וְהָאֹכֵל נִקְדָּשׁ בְּטֻמְאַת הַבְּשָׂרִים׃

אי איל אינקונאדו סירה טרילייאדו: סין סו בֿיניר אה איל סאנטובֿארייו אי איל קומיין סאנטיפֿיקאדו קון אינקונאנמיינטו. דילאס קארנים:

וְהָאֹכֵל תְּרוּמָה תְּבֹאֵהוּ מְהוּמָה
וְכֹהֵן כִּי יִטְמָא בְּעָבְרוֹ מַאֲמָרִים׃

אי איל קומיין אפארטאדורה. בֿיניר ליאה קונפוסייון. אי כהן קיסי אינקונארי. אין סופאסאר מאנדאמיינטוס:

וְהָאֹכֵל טֶבֶל יְבֹאֵהוּ חֶבֶל
וְיִיגַע לַהֶבֶל וְיֹאחֲזוּהוּ צִירִים׃

אי איל קומיין טבל. בֿינירליאה דולור. אילאזראה אלה נאדה. איטראבֿארלואן דולורים:

פירוש השב"ץ

מן ורחצת וסכת והוא לשון המשחה שנא' בו על בשר אדם לא ייסך. ומפטם ענין פטום הקטורת הוא לשון תקון. יאטם לשון סתימה מן כמו פתן חרש יאטם אזנו. המורים הכתוב מורי הוראה ואינו במסת המורים דלעיל. והמעלה בחוץ מן מה שכתוב פן תעלה עולותיך. ושאינו רחוץ אזהרה לכהן שלא ישמש בלי קד"ה ידים ורגלים שחייב מיתה בידי שמים. במימי כיורים מן את הכיור ואת כנו. ידוש מן והשיג לכם דיש את בציר. טבל הוא הדגן שהוא מחוסר תרומה ולשון הכתוב הוא טוב לו כלומר שאינו טוב לאכול עדיין. חבל לשון כאב מן חבלי יולדה. צירים כמו כן לשון

וּמִתְּבַל יוּסַר · טְבוּל יוֹם הַנִּמְסָר
לְשַׁמֵּשׁ וּמְחוּסָּר · בְּגָדִים נִסְפָּרִים

אי די טמאו פורה פירסו. ני נפינידו דילה איל איספרינגאדו. פור איספחוסיר
פיעטוסו. דיספאייס קונטאדוס:

וְהַזָּר הָעוֹבֵד · בְּמוֹתוֹ אֶאֱבַד
וּמֵאֶרֶץ יֹאבֵד · מְחוּסַּר כִּפּוּרִים ׃

אי איל איספאראנייו איל פירנ׳ין. אין סוטאירסי פירה אונראדו. אידי פיירס פי
דיסידירס. פיטואדו די פירדונאנסאס.

וְהַמּוֹת רָתוּי · לְפָרוּעַ וְשָׁתוּי
וְטָמֵא הָאָתוּי · לְשַׁמֵּשׁ בַּחֲדָרִים ׃

אילה טופירסי קונג׳ייתי. פראסגאדו אי ניאידו. אי אינקונטאדו איל נ׳יכין. פארס
פירנ׳יר אין קאמארסם:

כָּלוּ מִצְוֹת עֲשֵׂה · וּמִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה
בְּעֶזְרַת צוּר מַחֲסֶה · וּמָגֵן לַיְשָׁרִים ׃

קונפלירונסי אינקומינדאנסאס דיאזיר. אי אינקומינדאנסאס דיט אזיר אין
אייודס די טופירסי אפרינגאן. אי מאמפארו אלוס ג׳ירינ׳ירוס:

אֵלֶּה הַתּוֹרוֹת · יְסוֹדוֹת נִבְחָרוֹת
וְלַהֲגָה פֹּארוֹת · כְּסַנְסַנֵּי תְמָרִים ׃

איסטאס לאס לייס. סימיינסוס איסקוג׳ידוס: אי אס אילייאס רסעאס. קאס
ראמאס די טאטמארלים:

יְמַהֵר אֵל עֶלְיוֹן · לְקַבֵּץ עַם אֶבְיוֹן
וְיִבְנֶה הַר צִיּוֹן · וְעֵמֶק הַפְּגָרִים ׃

אפרישורי דייו אלמו. פור אסאנייאר פואיג׳לו דיזיאדו. איספראגואי טונסי די ליון.
איג׳אנייי דילוס קואירפוס:

וְיָקִים אֶת סֻכּוֹ · וְיַגִּיהַּ חָשְׁכּוֹ
וְיִתֵּן עֹז לְמַלְכּוֹ · וְקַרְנֵנוּ יָרִים ׃

פירוש תשב״ץ

כְּלֹא מן לירים ומבלים ׃ ומתבל יוסר כלומר פימות ויוסר מן העולם. טבול לשון טבילה. הנמסר כלומר שהכף בהעריב שמשו יטבול כדי שלא יטבול כדי שלא יתחייב מיתה בידי שמים. בגדים נספרים הם שמנה בגדים לכהן גדול וארבעה לכהן הדיוט. אכבד לשון כבוד מן על פני כל העם אכבד. רתוי כמו ראוי נחלוף א׳ ב׳ באית ב״ש. לפרוע לשון גדול שער כמו שנא׳ כפוס יכפו את ראשיהם. ושתוי לשון שכור מן שתוי יין. האתוי לשון הובא מן אתא בוקר וגם ויאתיו ראשי עם. פלכום ענפים מן ושלכנה תשלוחיו. יגיה חשכו כמו יאיר אפלתו מן ד״ו יגיה חשכי ומן

אי אליגאנסי אסו קאנסאנסייאה. אי אלומבראראן איסקורידאד אידי אורפאנאס מי רייו. אינוואיסטראס קורונאס אלמאראס:

וְיִרְאוּ מְתֵי מִסְפָּר בְּקוּם יִשְׁנֵי עָפָר

וּבִתְקוֹעַ שׁוֹפָר וְבִנְשֹׂא נֵס הָרִים ׃

איב׳יראן גאראנים דיקואינסאס. אין אליגאנסארסי דורמידום די פולבו. איקוזו סאנייר שופר. איקוזו אלסאר פינדון די מונטים:

וּמֵרֹאשׁ הוֹמִיּוֹת תְּרַנֵּנָּה פִּיּוֹת

וּמִמְּעוֹנוֹת אֲרָיוֹת וּמֵהַרְרֵי נְמֵרִים ׃

אידי פריסיפייו די רואידיראס. קאנטאראן בוקאס. אידי מוראדאס די ליאונים אי מונטים דים יגרים:

וְאָז כָּל עַם שׁוֹגֵג בְּרָעָה יִתְמוֹגֵג

לְקוֹל הֲמוֹן חוֹגֵג בְּשִׂמְחָה וּבְשִׁירִים ׃

אי איספונסים טודו פואיבלו יירדו. קון מאל סיראן דיזליאידוס. אבוז די פונסאדו פאסקואן. קון אליגריאה איקון קאנטארים:

וְעַל הַר הַגָּלִיל נְהַלֵּךְ בֶּחָלִיל

וְאָז תַּחְפֹּץ כָּלִיל וְאָז יַעֲלוּ פָרִים ׃

איסוב׳רי מונטי די איל גליל. אנדאדימוס קון גאנייאיטאס. אינטונסים איגאלונטאראס קונפלידו: אינטונסים אלסאראן טורוס:

תמו מצות לא תעשה. ברוך אומר ועושה׃

ואסכ"א אין כאלהינו. ורבי חנניא בן עקשיא וכו׳. קדיש דרבנן:

רות ליום שני

וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה וַיֶּחֱרַד הָאִישׁ וַיִּלָּפֵת וְהִנֵּה אִשָּׁה שֹׁכֶבֶת מַרְגְּלֹתָיו׃

אי פואי אינמיאטאד די לאנוגי. אי איספאנטיסייוסי איל וארון אי אטורסייוסי אי איק מוזיר ייאזיין אסוס פיים.

וַיֹּאמֶר מִי־אָתְּ וַתֹּאמֶר אָנֹכִי רוּת אֲמָתֶךָ וּפָרַשְׂתָּ כְנָפֶךָ עַל־אֲמָתְךָ כִּי גֹאֵל אָתָּה׃

פירוש תשב"ץ

גם יעם שבית אמו. מתי לשון אנשים הם ויכן מתים מספר. הומיות לשון המונים כמו ברשם הומיות מקרא. שמון לשון חיל. הוגג לשון חג והוא רמז לבנין הבית שנעלה לחוג ג פעמים בשנה בע"ה. חליל מן תוף ומחול. כליל הוא רמז על קרבן כליל שהי׳ ואז נעלה פרים יהי רצון שיהיה במהרה בימינו אמן. תמו מלות לא תעשה ברוך אומר ועושה על יד שדי"ק׃

אידישו קין טו. אידישו יו רות טו סיירב׳ה. אי איספאנדיראס טו אלאס סוב׳רי
טו סיירב׳ה. קי ריגמידור טו.

וַיֹּאמֶר בְּרוּכָה אַתְּ לַיהֹוָה בִּתִּי הֵיטַבְתְּ חַסְדֵּךְ הָאַחֲרוֹן מִן־הָרִאשׁוֹן לְבִלְתִּי־לֶכֶת אַחֲרֵי הַבַּחוּרִים אִם־דַּל וְאִם עָשִׁיר׃

אי דישו בינדיג׳ה טו די אדוני מי איז׳ה. אטנייטאסטי טו מירסיד איל פוסטרירו. מאס קי איל פרימירו. פור נו אנדאר דיטראס דילוס מאנסיב׳וס סי פוב׳רי סי ריקו

וְעַתָּה בִּתִּי אַל־תִּירְאִי כֹּל אֲשֶׁר־תֹּאמְרִי אֶעֱשֶׂה־לָּךְ כִּי יוֹדֵעַ כָּל־שַׁעַר עַמִּי כִּי אֵשֶׁת חַיִל אָתְּ׃

אי אגורה מי איז׳ה נון טימאס. טודו לוקי דישירים הארי אטי. קי סאב׳יין טודו קונסיז׳ו די מי פואיבלו. קי מוז׳יר די ב׳ירטוד טו:

וְעַתָּה כִּי אָמְנָם כִּי אִם (אם כתיב ולא קרי) גֹאֵל אָנֹכִי וְגַם יֵשׁ גֹּאֵל קָרוֹב מִמֶּנִּי׃

אי אגורה סיגוראמינטי. קי ריגמידור יו. אי טאמביין איי ריגמידור סירקאנו מאס קי יו:

לִינִי ׀ הַלַּיְלָה וְהָיָה בַבֹּקֶר אִם־יִגְאָלֵךְ טוֹב יִגְאָל וְאִם־לֹא יַחְפֹּץ לְגָאֳלֵךְ וּגְאַלְתִּיךְ אָנֹכִי חַי־יְהֹוָה שִׁכְבִי עַד־הַבֹּקֶר׃

דואירמי איסטה נוג׳י. אי סירה פור לה מאנייאנה סי טי ריגמיירי בואינו ריגמה אי סי נו קיזיירי פור ריגמירטי. אי ריגמירטי יו ב׳יב׳ו אדוני ייאזי אסטה לה מאנייאנה:

וַתִּשְׁכַּב מַרְגְּלוֹתָו עַד־הַבֹּקֶר וַתָּקָם בְּטֶרֶם יַכִּיר אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ וַיֹּאמֶר אַל־יִוָּדַע כִּי־בָאָה הָאִשָּׁה הַגֹּרֶן׃

אי ייאזייו אסוס פיים אסטה לה מאנייאנה אי אליב׳אנטוסי אין אנטיס קי קונוסקה נינגון אקון קומפאנייירו אידישו נון סיאה סאב׳ידו. קי ב׳ינו לה מוז׳יר אלה איירה:

וַיֹּאמֶר הָבִי הַמִּטְפַּחַת אֲשֶׁר־עָלַיִךְ וְאֶחֳזִי־בָהּ וַתֹּאחֶז בָּהּ וַיָּמָד שֵׁשׁ־שְׂעֹרִים וַיָּשֶׁת עָלֶיהָ וַיָּבֹא הָעִיר׃

אידישו דאלה טוב׳אז׳ה קי סוב׳ריטי איטינלה פור אילייה איטינולה פור אילייה אי מידייו סיס מידידאס די סיב׳אדה איפוזו סוב׳רי אילייה אי ב׳ינו אלה סיב׳דאד

וַתָּבוֹא֙ אֶל־חֲמוֹתָ֔הּ וַתֹּ֖אמֶר מִי־אַ֣תְּ בִּתִּ֑י וַתַּ֨גֶּד־לָ֔הּ אֵ֛ת
כָּל־אֲשֶׁ֥ר עָֽשָׂה־לָ֖הּ הָאִֽישׁ׃

איבינו אה סו סואיגרה. אי דישו קיין סוס מי איזה. אי דיקלארו אה אילייה אטודו לוקי
איזו אה אילייה איל וארון:

וַתֹּ֕אמֶר שֵׁשׁ־הַשְּׂעֹרִ֥ים הָאֵ֖לֶּה נָ֣תַן לִ֑י כִּ֚י אָמַ֣ר אֵלַ֔י אַל־
תָּב֥וֹאִי רֵיקָ֖ם אֶל־חֲמוֹתֵֽךְ׃

אי דישו סיס מידידאס די לאס סיבאדאס לאס איסטאס דייו אמי קי דישו אמי
נו ביינגאס ביזאזייו אה סו סואיגרה:

וַתֹּ֙אמֶר֙ שְׁבִ֣י בִתִּ֔י עַ֚ד אֲשֶׁ֣ר תֵּֽדְעִ֔ין אֵ֖יךְ יִפֹּ֣ל דָּבָ֑ר כִּ֣י לֹ֤א
יִשְׁקֹט֙ הָאִ֔ישׁ כִּֽי־אִם־כִּלָּ֥ה הַדָּבָ֖ר הַיּֽוֹם׃

אי דישו ריפוזאטי מי איזה. אסטה קי סיפאס קומו סי קאדירה לה קוזה. קי נו סי
אקידארה איל וארון. קי סאלבו אסימו לה קוזה אוי:

וּבֹ֨עַז עָלָ֣ה הַשַּׁעַר֮ וַיֵּ֣שֶׁב שָׁם֒ וְהִנֵּ֨ה הַגֹּאֵ֤ל עֹבֵר֙ אֲשֶׁ֣ר
דִּבֶּר־בֹּ֔עַז וַיֹּ֛אמֶר ס֥וּרָה שְׁבָה־פֹּ֖ה פְּלֹנִ֣י אַלְמֹנִ֑י וַיָּ֖סַר וַיֵּשֵֽׁב׃

אי בועז סוביו אה לה פואירטה. אי איסינטוסי אלי. אי איק איל ריגמידור פאסאן קומו
אבלו בועז. אי דישו אלייגאטי אסינטאטי אקי פולאנו אלמוני אי אלייגוסי אי אסינטוסי:

וַיִּקַּ֞ח עֲשָׂרָ֧ה אֲנָשִׁ֛ים מִזִּקְנֵ֥י הָעִ֖יר וַיֹּ֣אמֶר שְׁבוּ־פֹ֑ה וַיֵּשֵֽׁבוּ׃

אי טומו דייס וארונים די ביזייוס די לה סיבדאד אי דישו אסינטאדוס אקי אי
אסינטארונסי:

וַיֹּ֙אמֶר֙ לַגֹּאֵ֔ל חֶלְקַת֙ הַשָּׂדֶ֔ה אֲשֶׁ֥ר לְאָחִ֖ינוּ לֶאֱלִימֶ֑לֶךְ מָכְרָ֣ה
נָעֳמִ֔י הַשָּׁ֖בָה מִשְּׂדֵ֥ה מוֹאָֽב׃

אי דישו אה איל ריגמידור. פוסיסייון די איל קאמפו. קי אה נואיסטרו אירמאנו
אה אלימלך. ביינדייו נעמי לה קי טורנו די קאמפו די מואב:

וַאֲנִ֨י אָמַ֜רְתִּי אֶגְלֶ֧ה אָזְנְךָ֣ לֵאמֹ֗ר קְ֠נֵה נֶ֣גֶד הַיֹּשְׁבִים֮ וְנֶ֣גֶד
זִקְנֵ֣י עַמִּי֒ אִם־תִּגְאַל֙ גְּאָ֔ל וְאִם־לֹ֨א יִגְאַ֜ל הַגִּ֣ידָה לִּ֗י וְאֵֽדְעָה֙
כִּ֣י אֵ֤ין זוּלָֽתְךָ֙ לִגְא֔וֹל וְאָנֹכִ֖י אַחֲרֶ֑יךָ וַיֹּ֖אמֶר אָנֹכִ֥י אֶגְאָֽל׃

אי יו דישי דיסקוברירי טו אוריזה פור דיזיר. אקיסטה איסקולינסה נום
אסינטאדוס אי איסקולינטרה ביזייוס די מי פואיבלו סי ריגמיירים ריגמי אי סינו
ריגמיירים דישוניאת אמי. אי סאבירי קי נו אפואירה די טי פור ריגמיר. אי יו
דיספואיס די טי קי' יו ריגמירי:

ויאמר בעז ביום־קנותך השדה מיד נעמי ומאת רות המואביה אשת־המת קנית להקים שם־המת על־נחלתו:

אידישו בעז. אינדיאה דיטו אקיסטאר איל קאנפו די פודיר די נעמי אי דיקון רות לאמואביה. מוזיר די איל מואירטו אקיסטאש פור אליבאנטאר נומברי דיאיל מואירטו סוברי סו איריד׳אד:

ויאמר הגאל לא אוכל לגאול־לי פן־אשחית את־נחלתי גאל־לך אתה את־גאלתי כי לא־אוכל לגאול:

אידישו איל ריגמידור. נופואידו פור ריגמיר אמי. פורנו דאנייאר אמי איריד׳אד. ריגמי אטי טו אמי איריד׳אד. קינו פואידו פור ריגמיר:

וזאת לפנים בישראל על־הגאולה ועל־התמורה לקים כל־דבר שלף איש נעלו ונתן לרעהו וזאת התעודה בישראל:

אי איסטו דינאנטים אין ישראל סוברי לאריגמיסייון איסוברי איל טרואיקו פורפירמאר טודס קוזס. סירלאב׳ה זאפטון סו סאפאטו אידאב׳ה אסו קונפאנייירו. אי איססס לה ליי קי אין ישראל:

ויאמר הגאל לבעז קנה־לך וישלף נעלו:

אידישו איל ריגמידור אה בעז אקיסטה אה טי. אי טירו סו סאפאטו:

ויאמר בעז לזקנים וכל־העם עדים אתם היום כי קניתי את־כל־אשר לאלימלך ואת כל־אשר לכליון ומחלון מיד נעמי:

אידישו בעז אלוס ב׳ייזוס אי׳אטודו איל פואיב׳לו טיסטיגוס ב׳וס אוי. קי אקיסטי אטודו לוקי אה אלימלך אי אטודו לוקי אה כליון אי מחלון דיפודיר די נעמי:

וגם את־רות המאביה אשת מחלון קניתי לי לאשה להקים שם־המת על־נחלתו ולא־יכרת שם־המת מעם אחיו ומשער מקומו עדים אתם היום:

אי טאנביין אה רות לאמואב׳יאה מוזיר די מחלון אקיסטי אמי פור מוזיר פור אליב׳אנטאר נומברי די איל מואירטו סוברי סו איריד׳אד׳ אינו סיאה טאג׳אדו נומברי דיאיל מואירטו דיקון סוס אירמאנוס. אידיקוביזו דיסו לוגאר טיסטיגוס ב׳וס אוי:

ויאמרו כל־העם אשר־בשער והזקנים עדים יתן יהוה את־האשה הבאה אל־ביתך כרחל וכלאה אשר בנו שתיהם את־בית ישראל ועשה־חיל באפרתה וקרא־שם בבית לחם:

אי דישירון טודו איל פואיבלו קי אין לה פואירטה אי לוס ביז'וס טיסטיגוס: די איל דייו אה לה מוז'יר לה ביין אה טו קאזה קומו רחל אי קומו לאה קי פראגואירון אמבאס איל'ייאס לה קאזה די ישראל. אי פאז פונסאדו אין אפרתה. אי אפריגונה נומברי אין בית לחם:

ויהי ביתך כבית פרץ אשר־ילדה תמר ליהודה מן־הזרע אשר יתן יהוה לך מן־הנערה הזאת:

אי סיאה סו קאזה קומו קאזה די פרץ קי פאריו תמר אה יהודה די לה סימיינטי קי דארה ה׳ אה טי די לה מוסה איסטה:

ויקח בעז את־רות ותהי־לו לאשה ויבא אליה ויתן יהוה לה הריון ותלד בן:

אי טומו בעז אה רות אי פואי אה איל פור מוז'יר. אי ביינו אה איל'ייה אי דייו ה׳ אה איל'ייה פריניאדו אי פאריו איז'ו:

ותאמרנה הנשים אל־נעמי ברוך יהוה אשר לא השבית לך גאל היום ויקרא שמו בישראל:

אי דישירון לאס מוז'יריס אה נעמי. בינדיג'ו ה׳ קי נו דישו אה טי רימיג'ידור אוי. אי סיאה נומבראדו סו נומברי אין ישראל:

והיה לך למשיב נפש ולכלכל את־שיבתך כי כלתך אשר אהבתך ילדתו אשר־היא טובה לך משבעה בנים:

אי סירה אה טי פור טורנאנטי אלמה. אי פור גוביירנאר אה טו ביג'ייס. קי טו נואירה קי טי אמו לו פאריו. קי איל'ייה בואינה אה טי מאס קי סייטי איז'וס:

ותקח נעמי את־הילד ותשתהו בחיקה ותהי־לו לאמנת:

אי טומו נעמי איל ניניו אי פוזולו אין סו סינו. אי פואי אה איל פור קריאדירה:

ותקראנה לו השכנות שם לאמר ילד־בן לנעמי ותקראנה שמו עובד הוא אבי־ישי אבי דוד:

אי ליאמארון אה איל לאס ביזינאס נומברי פור דיזיר. פואי נאסידו היז׳ו אה נעמי, אי ליאמארון סו נומברי עובד. איל פאדרי די ישי פאדרי די דוד:

ואלה תולדות פרץ פרץ הוליד את־חצרון:

אי איסטאס נאסימיינטוס די פרץ. פרץ אינג׳ינדרו אה חצרון:

וחצרון הוליד את־רם ורם הוליד את־עמינדב:

אי חצרון אינג׳ינדרו אה רם. אי רם אינג׳ינדרו אה עמינדב:

ועמינדב הוליד את־נחשון ונחשון הוליד את־שלמה:

אי עמינדב אינג׳ינדרו אה נחשון. אי נחשון אינג׳ינדרו אה שלמה:

ושלמון הוליד את־בעז ובעז הוליד את־עובד:

אי שלמון אינג׳ינדרו אה בעז אי בעז אינג׳ינדרו אה עובד:

ועבד הוליד את־ישי וישי הוליד את־דוד:

אי עובד אינג׳ינדרו אה ישי. אי ישי אינג׳ינדרו אה דוד:

השכ״ה ישלם ה׳ פעלך. ואומר קדיש. ומתפללים כנהוג כמו שכתוב:

תושלב״ע

פיוט זה שייך לליל שבועות

ואחר פרנים לא יסיח דעתו מקדושת היום שהוא רגע קטן ויהא שמח לעבודת מלאכת שמים שהוא ששון ושמחה ושמח ושמחת לב לחסות וחלל לה. וכן יהא נעים קול פה לאמר מועדים לשמחה וששון ויקר ומפריו לא יסיח מן יצ״ט דבר לומר תהלה. שיר ושבחה הלל וזמרה לכבוד התורה ולכבוד היום הזה לפי שהלא. ואומר קודם המזון זה פיוט ה׳ כולל גודל קדושת היום נעלה ונכספך וזה סדרו:

אתקינו סעודתא דמהימנותא חדותא דמלכא קדישא דא היא סעודתא דזעיר היא סעודתא דזעיר אנפין והקל תפוחין קדישין:
אוסיר בשבחין. למיעל בו פתחין. נהורין דנהחין. אדרין ואבסדרין:
נהיר וזהיר שמשא. במשח רבות קודשא. דדיקנא קדישא. דריש סקירין:
יקירת די״ג מקורין. סליין כל שופרין. לתשע אוכמין פשטי נהורין. וכתלג סחוורין:
בנהירו רצפין. בדיקנא דאריך אנפין. משכבין לזעיר אנפין. כתרין ועתרין:
נביעו דחסד תליתאה. סלגו משיך לכתרא עילאה. ופלגו לסיהרא שוי תקונהא. ואנפהא נהירין:
יאות לההויא. אתיא ותמהיא דאלהא דשמיא דשו יתן בנו קשרא דכל קשרין:
מרן רבון עלמין. פלינ עלמא לעמיין. וצבא בי״ב תהומין יאוון כיהרין:
יתן תתים בגושפנקין. לקן מסר לסרכין דדחיקין. ועירין ודקיקין. אתגין ובעירין:

נהרא יקר נהרי באריתכן. חזון כרוביא ומלאכין. מתנצצין כמזהלכין. ישתין
דנורא ונעורין:

נהירין כתרין מחימאין ושביל דסתים בסימאין. מעלת עלאין. ממירא דמשירין
תרין עסרין קדישין. אעטר על רישין. ומאנין ולבושין. אוסיין דעירין:
נצצין כתרין. טליין כל שופרין. ויהודאין יקירין. נסק בני חורין:
בעשר אמירן דרנינן. כנו מהימנותא דכל דתין כמים מתיקותיה למותין
אולפין רחהירין:

נהר דינור נגיד קדמיהון. ולא שליט נורא בגשמיהון. חמאן בעינהון. ראשין
ועילאין מצחרין:

אשתמעו קלין ושופרא. ושלהבין דנורא. ואפתח ריש מקרא כרזין מהירין:
לבא בחיל לטרבי עממין. אף כל בריין מתאלמין. כבישין וסתימין בתרי
עסרין:

יקרא דילהון. וכל שרשיהון שוי לין בנוקבהון. שקעיה יתהון כנו כורין:
שליף נהורידהון. דחסיא עליהון. לאנהרא בהון. לישראל בחירין:
קמא דעשו וישמעאל וחביריהון. צבו בטעוותהון וצלטיהון אבגיהון וחספיתון
נחשין דסתרין:

חזו נור מקמב. לית החילין לתברא מידי דמיטב רחמנא לישרא למב.
ליהודאין יקירין:

יסבון אורייתא. ומטל ויזותן והב באשלמותא. נהורא יתירתא. לבנין בוכרין:
ירית לן נהורידהון. לסיסב בנכרתהון. לרוחצין כלהודיהון ברירין ושרירין:
מפשיהון וסינאהון. וסייפא דשלופיהון. מסר לן יתהון. על חד תרין:
חדו השתא. ברחילו וחביבותא. לירתא אחסנת אורייתא. לן ולבנן ולכל דרין
זוהר אריך אנפין. תחמון בכל ענפין. לבטלא כל קליפין. נוקבין ודוכרין:
הריבו שושבינין. עבידו תקונין לתרין בוצינין במילין יקירין:
אזדרזו חברין קדישין. רחימין דנפישין. ותחוון רזין כבישין. וטמירין.
מתעטרת כלה. ברזא דלעילא. בקשוטין אולא. ברזא בכ״ד ספרין:
נהורא ישרי בן. חוהרין רברבן. דלא תשלוט פגם ע עדבן. וניפוק שתא
בשלם נטורין מכל גזרין:

לבריה דיליה יעטר עטרתין. ויבנה לקרתין והיכלין ודרתין. וישרי לן ברוכתין
לעלמין ודרין:

ואח״כ יקדש קידושי מעומד בנועם קול לעורר נועם העליון:

יְבָרֶכְךָ. יְבָרֶכְךָ יְיָ מִצִּיּוֹן עוֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:
יְיָ. יְיָ אֲדוֹנֵנוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ:
וְיִשְׁמְרֶךָ. שָׁמְרֵנִי אֵל כִּי חָסִיתִי בָךְ:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם אֲנִי שֶׁלָּךְ וַחֲלוֹמוֹתַי שֶׁלָּךְ. חֲלוֹם חָלַמְתִּי וְאֵינִי יוֹדֵעַ מָה הוּא. בֵּין שֶׁחָלַמְתִּי אֲנִי לְעַצְמִי וּבֵין שֶׁחָלְמוּ לִי אֲחֵרִים. אִם טוֹבִים הֵם חַזְּקֵם וְאַמְּצֵם כַּחֲלוֹמוֹתָיו שֶׁל יוֹסֵף הַצַּדִּיק וְאִם צְרִיכִים רְפוּאָה רְפָאֵם כְּמֵי מָרָה עַל יְדֵי משֶׁה רַבֵּינוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם וּכְמֵי יְרִיחוֹ עַל יְדֵי אֱלִישָׁע וּכְנַעֲמָן מִצָּרַעְתּוֹ וּכְחִזְקִיָּהוּ מֵחָלְיוֹ. וּכְשֵׁם שֶׁהָפַכְתָּ קִלְלַת בִּלְעָם בֶּן בְּעוֹר מֵרָעָה לְטוֹבָה כֵּן תַּהֲפוֹךְ לִי כָּל חֲלוֹמוֹתַי לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה. וְתִרְצֵנִי בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים:

יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי:

יָאֵר. אֱלֹהִים יְחָנֵּנוּ וִיבָרְכֵנוּ יָאֵר פָּנָיו אִתָּנוּ סֶלָה:
יְיָ. יְיָ יְיָ אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת:
פָּנָיו. פְּנֵה אֵלַי וְחָנֵּנִי כִּי יָחִיד וְעָנִי אָנִי:
אֵלֶיךָ. אֵלֶיךָ יְיָ נַפְשִׁי אֶשָּׂא:
וִיחֻנֶּךָּ. הִנֵּה כְעֵינֵי עֲבָדִים אֶל יַד אֲדוֹנֵיהֶם כְּעֵינֵי שִׁפְחָה אֶל יַד גְּבִרְתָּהּ כֵּן עֵינֵינוּ אֶל יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַד שֶׁיְּחָנֵּנוּ: רבונו וכו׳
יִשָּׂא. יִשָּׂא בְרָכָה מֵאֵת יְיָ וּצְדָקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעוֹ. וּמְצָא חֵן וְשֵׂכֶל טוֹב בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם:
יְיָ. יְיָ חָנֵּנוּ לְךָ קִוִּינוּ הֱיֵה זְרוֹעָם לַבְּקָרִים אַף יְשׁוּעָתֵנוּ בְּעֵת צָרָה:
פָּנָיו. יְהֹוָה אַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי בְּיוֹם צַר לִי הַטֵּה אֵלַי אָזְנֶךָ בְּיוֹם אֶקְרָא מַהֵר עֲנֵנִי:
אֵלֶיךָ. אֵלֶיךָ נָשָׂאתִי אֶת עֵינַי הַיֹּשְׁבִי בַּשָּׁמָיִם:
וְיָשֵׂם. וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲנִי אֲבָרְכֵם:
לְךָ. לְךָ יְיָ הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ לְךָ יְיָ הַמַּמְלָכָה וְהַמִּתְנַשֵּׂא לְכֹל לְרֹאשׁ:
שָׁלוֹם. שָׁלוֹם לָרָחוֹק וְלַקָּרוֹב אָמַר יְיָ וּרְפָאתִיו.

אַדִּיר בַּמָּרוֹם שׁוֹכֵן בִּגְבוּרָה אַתָּה שָׁלוֹם וְשִׁמְךָ שָׁלוֹם. יְהִי רָצוֹן שֶׁתָּשִׂים עָלֵינוּ וְעַל כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל חַיִּים וּבְרָכָה לְמִשְׁמֶרֶת שָׁלוֹם:

לוח לקביעות החדשים

לדעת החדשים שהם מלאים לעולם. והחסרים לעולם.

ניסן. סיון. אב. תשרי. שבט. (ואדר ראשון במעוברת) מלאים לעולם. ר"ל של ל' יום:

אייר. תמוז. אלול. טבת. אדר. (הסמוך לניסן) חסרים לעולם. ר"ל של כ"ט יום:

חשון. וכסלו פעמים שניהם מלאים ואז נקראת השנה שלימה. ופעמים שניהם חסרים ואז נקראת השנה חסרה. ופעמים שחשון חסר וכסלו מלא ואז נקראת כסדרה. ר"ל שיהיו החדשים על הסדר מלא וחסר מלא וחסר:

לדעת החדשים שלעולם אינם ר"ח כ"א יום אחד ואותם שלעולם הם ב' ימים:

ניסן. סיון. אב. תשרי. שבט. לעולם ר"ח יום א' בלבד:

אייר. תמוז. אלול. חשון. אדר. ואדר. לעולם ר"ח ב' ימים:

כסלו וטבת לפעמים ב' ימים ר"ח ולפעמים יום א' בלבד. כיצד. כשחשון וכסלו שניהם מלאים אז יהיו כסלו וטבת ב' ימים ר"ח. וכשיהיו שניהם חסרים אז לא יהיו ר"ח רק יום אחד. וכשיהיו אחד חסר ואחד מלא אז יהי' כסלו יום א' ר"ח וטבת ב' ימים:

לדעת הימים שראויים לקבוע בהם ר"ח ולא בזולתם. אם יתן לך יום הסימ' של ר"ח שהוא ראשון לאדם ועיקר לחשבון:

ניסן אגהז. אייר בגהז. סיון אגדו. תמוז אגהו. אב בדוז. אלול אבדו. תשרי בגהז. חשון בדהז. כסלו אבגדהו. טבת אבגדו. שבט בגדהו. אדר בדוז. ובשנה מעוברת אדר ראשון בדהז. אדר שני בדוז.

סימני השנים הפשוטות והמעוברות:

סי' לפשוטות: בש"ה. בח"ג. גכ"ה. הש"א. הכ"ז. זש"ג. זח"א:

סי' למעוברת: בש"ז. בח"ה. גכ"ז. הש"ג. הח"א. זש"ה. זח"ג:

פי' האות הראשונה יורה על יום השבוע שבו הוקבע ר"ה. והאות השנית יורה על השנה אם היא שלימה או חסירה או כסדרה. והאות הג' יורה על יום קביעת ר"ח ניסן ופסח.

סי' לראשי חדשים של כל השנים:

שראשי חדשים לעולם הם הולכים על סדר ימי השבוע. כיצד. הרי שסימן השנה פשוטה זש"ג שנה ידעת מהסימן זה שחשון וכסלו שניהם מלאים ור"ח תשרי ביום שבת. לכן תדע שחשון ביום א' ב'. וכסלו ג' ד'. וטבת ה' ו'. ושבט ז'. ואדר א' ב'. ניסן ג'. אייר ד' ה'. סיון ו'. תמוז ז' א'. אב ב'. אלול ג' ד' ותשרי אם סימן השנה

שמשתנים ר"ע זח"ג הרי ידעת שחשון וכסלו שניהם חסרים ושיהיה ר"ח שלו ר"ח השני ביום הנה לכן סדר החשון ביום א' ב'. וכסלו ג'. וטבת ד'. ושבט ה'. אדר ראשון ו' ז'. ואדר שני א' ב'. ניסן ג'. אייר ד' ה'. סיון ו'. תמוז. אב ב'. אלול ג' ד'. וכן על דרך זה לעולם:

ר"ה וסוכות בגהז. כפור בדהז (וכמוהו תענית אסתר אלא שאם חל בשבת יוקדם ליום ה'). חנוכה אבדהוז. צום י' טבת אבדהו:
פורים אגהו. פסח אגהז (וכמוהו צום י"ז תמוז וט' אב אלא שאם חל בשבת נדחה ליום א'). עצרת והושענא רבא אבדו:

סימן לקביעת המועדים מימות הפסח

א"ת פי' יום א' של פסח יחול לעולם תשעה באב:

ב"ש פי' ביום ב' של פסח יחול לעולם חג השבועות:

ג"ר פי' ביום ג' של פסח יחול לעולם ראש השנה:

ד"ק פי' ביום ד' של פסח יחול לעולם קריאת התורה הוא שמחת תורה

ה"ץ פי' ביום ה' של פסח יחול לעולם צום כפור:

ו"פ פי' ביום ו' של פסח חל פורים שעבר:

פל"ג פי' ביום שחל בו פורים יחול לעולם ל"ג בעומר:

Koutchouk 3.– 60 ans dif.
5654 – 1894

65
78
132